

ELHAC  
MUZAFFER OZAK



İRSÂD

**3.cilt**

Salâh Bilici Kitabevi  
Ali Bilici  
Büyük Reşitpaşa Cad. Yünni İş Hanı Giriş KatNo: 24  
Vezneciler / İSTANBUL  
Tel-Fax (0212) 512 87 44

## YİRMİ İKİNCİ DERS

### **M Ü N D E R E C A T :**

**Ölüm ve ölümlle ilgili mes'eleler son nefeslerinde mü'minlere nasıl muamele edilir?. Kâfirlere, zâlimlere ve âsilere nasıl muamele edilir? Mü'minlerin makamları ve dereceleri nelerdir? Kâfirlerin azapları ve derekeleri nelerdir? Şakik-i-Belhi'nin kızı Emine sultanın suali ve vasiyyeti - Zâlim bir hükümdar ile şımarık bir zenginın ölümlerine ait ibret verici hikâyeler Ölümü ve ölüm sonrasını anlatan vâ'zû nasihatı havi mühim bir risâledir.**

**5846 sayılı Kanun gereğince Te'lif hakları müessesemize aittir. Taktit edenler mes'uldür**

## ÜÇÜNCÜ CİLDE BAŞLARKEN..

*Allahu azim-üş-şânın inayet ve hidayeti ve Peygamber-i-zîşânın nımem-i ruhaniyyeti Muhammediyyeleri ile, İRŞÂD'ın vâ'dettiğimiz üçüncü cildini de, ehl-i aşka sunmuş bulunuyoruz. İnd-i ilâhîde ve ind-i Resûlde mergûb ve mahbûb olmasını, Cenâb-ı zül-celâl vel-ikram hazretlerinden niyaz eyleyiz.*

*Otuz üç risâle olarak tertiplediğimiz İRŞÂD nam kitabımızı, bu üçüncü cildiyle ve Allahu teâlâ'nın tevkîfi ile ikmal etmiş bulunuyoruz.*

*Birinci cildi yayınlarken de belirtmeğe çalıştığımız veçhile, yirmi küsur yıldanberi Belde-i tayyibe olan İstanbul şehrinde, muhtelif câmi ve mescid-i şeriflerde, Allahu sübhanehu ve teâlâ'nın bize lûtfettiği kadar, aziz kardeşlerimize vâ'z-ü nasihat etmek mazhariyetine ermiş bulunuyoruz. Bizi dinlemek lûtfunda bulunan bazı kadirşinâs zevatın tavsiye ve teşviklerinden ve bilhassa kalbimize gelen ilham-ı Rabbaniden cesaret olarak, hamden lillah neşrine muvaffak olduğumuz bu nâciz eserimizin, birinci ve ikinci ciltlerinin ehl-i uyman ve irfanın ve bilhassa yurt dışında muhtelif ülkelerdeki müslümanların esirgemedikleri samimî alâka ve takdir; üçüncü cildin hazırlanmasında en büyük kuvvet ve ilham kaynağı olmuştur.*

*On iki risâleden teşekkül eden bu üçüncü cildin nihayetine, her üç cilde ait konularına göre tasnif edilmiş mufassal bir fihrist de ilâve etmek suretiyle, erbab-ı tetkikin tetebbûlarına sunuyoruz. Ancak, ilk iki ciltte de olduğu gibi, bugün elimizde bulunan bu üçüncü ve son ciltte de görülecek hata ve nisanlar ile bütün kusur ve noksanlarımızın nazar-ı af ve müsamaha ile karşılanmasını, samimiyet ve hüsn-ü niyetimize bağışlanmasını önce gaffar-ez-zünûb ve settar-el-uyûb olan Allahu teâlâ'dan ve daha sonra da muhterem okuyucularımızdan niyaz ve istirham eyleyiz.*

*Bu nâçiz eserimizi okuyan, okutan ve dinleyen ehl-i iymannın, iki cihanda aziz olmasını ve tarik-i Hakka irşâd buyurulmasını cenâb-ı zül-cemal vel-kemal hazretlerinden tazarrî ve niyaz eder, iki cihan serveri, âşıkların önderi, âriflerin rehberi aleyhissalâtu vesselâm efendimizin şefaâtlerine mazhar olmalarını kemal-i hulûs ile dileriz.*

*Ümmet-i Muhammed'in sıhhat, saadet ve muvaffakiyetini ısrar ile Allahu sübhanehu ve tealâ hazretlerinden tazarrû ve niyaz eyleriz.*

*Tevfik ve hidâyet Allah'tandır.*

**EL-HAC  
MUZAFFER OZAK**



بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَنَا مِنَ النَّاصِحِينَ وَالْمُرْتَدِّينَ الْمُسْلِمِينَ وَأَفْرَمَنَا  
مِنْ عُلُومِ الْعُلَمَاءِ الرَّاسِخِينَ وَالْمُخْلِصِينَ وَالصَّلَاةَ وَالسَّلَامَ عَلَى سَيِّدِنَا  
وَمُرْتَدِّنَا مُحَمَّدٍ أَكْمَلِ الْمُرْسَلِينَ وَخَافِرِ النَّبِيِّينَ وَإِمَامِ الْمُتَّقِينَ  
وَعَلَى آلِهِ وَأَوْلَادِهِ وَأَزْوَاجِهِ وَأَصْحَابِهِ وَأَنْصَارِهِ وَمُحِبِّهِ أَجْمَعِينَ

**Sallû âlâ seyyidinâ Muhammed**

**Sallû âlâ mürşidinâ Muhammed**

**Sallû âlâ şems-id-duhâ Muhammed**

**Sallû âlâ bedr-id-düicâ Muhammed**

**Sallû âlâ nûr-il-Hüdâ Muhammed**

El-evvelü Allah.. El-âhirü Allah.. Ez-zâhirü Allah.. El-Bâ-  
tinü Allah, Hayrihi ve şerrihi min'Allah.. Men kâne fi kalbihi  
Allah.. Fe-mu'inuhu ve nâsiruhu fid-dâreyni Allah..

Rabbişrahli sadri ve yessir-li emri vahlül ukdeten min li-  
sâni yefkahu kavli ve ufevvidü emri ilallah vallahü basiyrün  
bil'ibâd..

Sübhanেকে lâ ilme lenâ illâ mâ allemtenâ inneke ent-el  
alim-ül hakim.. Sübhanেকে lâ fehme lenâ illâ mâ fehhemtenâ  
inneke ent-el cevâd-ül-kerim..

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَأَنْذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ

فَيَقُولُ الَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّنَا أَخْرِزْنَا إِلَىٰ آجَلٍ قَرِيبٍ  
نُجِبْ دَعْوَتَكَ وَنَتَّبِعِ الرَّسُولَ وَلَمْ نَكُونَ آقِصْمَةً

مِنْ قَبْلِ مَا لَكُمْ مِنْ زَوَالٍ ﴿٦٠﴾ وَسَكَنْتُمْ فِي مَسَاكِينِ  
الَّذِينَ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ وَتَبَيَّنَ لَكُمْ كَيْفَ فَعَلْنَا بِهِمْ

وَضَرَبْنَا لَكُمْ الْأَمْثَالَ

BİSMİLLAHİR-RAHMAN-İR-RAHİYM

*Ve enzir-in-nâse yevme ye'tiyhim-ül-azâbü fe-yekülüllezîyne zalemû Rabbe-nâ ahîrnâ ilâ ecelin kariyhin nücið dâ'veteke ve nettebi-ır-rüsüle evelem tekünü aksemtüm min kablü mâ leküm min zevalin ve sekentüm fi mesâkin-illeziyne zalemû enfüsehüm ve tebeyyene leküm keyfe fe'alnâ bihim ve darabnâ leküm-ül-emsâl*

İbrahim - 41

Mâ'nayı şerifi:

Habibim Ahmed, Resûlüm yâ Muhammed.. Âdemoğullarını, geleceği muhakkak olan azap gününün dehşet ve şiddetiyle korkut.. Zira, o gün malları ve evlâtları, kasaları ve keseleri, mevkileri ve rütbeleri onları bu azaptan kurtaramayacaktır. Bu azabın geleceği gün, onların ölüm günüdür. Gele-

ceği muhakkak olan bu azap, ölümü tattıkları günden başlayacak ve onlar bu azapta daim ebedi ve bakî kalacaklardır. Bu azaba düçar olacak kâfirler ve müşrikler, Allahu zül-celâle yalvarıp yakararak niyazda bulunacaklar: (Yâ Rab.. Bizim bu azabımızı geciktir, bizi dünya hayatına geri çevir, bize kısa bir zaman için ömür ve mühlet ver.. Tâ ki, senln dâ'vetine icabet ve iyman edelim, Resûllerine it'atle tâbi olalım..) diyeceklerdir. Onların, bu yalvarıp yakarmalarına ve ağlayıp sızlamalarına karşılık, şu hitapta bulunulacaktır: (Sizler, ölümü tatmadan önce, dünya hayatında iken hiç ölmeyeceğiz, bize aslâ zevâl yoktur derdiniz. Dünyada bâki ve ebedî kalacağınızı sanır ve yemin ederdiniz. Halbuki, sizden önce gelip geçen ve nefislerine zulmederek bana ve Resûllerime iyman etmeyen ve bu zulümleri ve iymansızlıkları yüzünden azabımla dünyadan kaldırılan milletlerin yaşadıkları yerlerde oturdunuz. Onların ve onlardan öncekilerin mâ'ruz kaldıkları azabın neler olduğunu da, onlardan arta kalan eserler halinde gözlerinizle gördünüz. Onların, iymansızlıkları dolayısıyla başlarına gelenleri, düçar oldukları felâket ve musibetleri de mütevatir haberlerle, tarihlerle öğrendiniz ve bildiniz. Ama, yine de uslanmadınız, bana iyman ve ita'at etmediniz, Resûllerime tâbi olmadınız. Şimdi, ölümü tattıktan ve bu azapları gördükten sonra ecelinizin geciktirilmesini ve dünyaya geri çevrilmenizi istiyorsunuz. Sizlere açıkça beyan ettik ki, küfürde ve azaba müstehak olmakta, sizler de sizlerden öncekiler gibisiniz. Bugün artık dünyaya dönemeyecek, ebedi olarak bu korkunç azabı tadacak ve ebedî olarak nârda kalacaksınız..)

Ey hak ve hakikat yolcusu :

Şunu iyi bil ki; doğan ölür, yapılan yıkılır, toplanan dağılır. Doğmasaydık, ölmezdik..

## H İ K Â Y E

Bir cenâze götürüyorlardı. Meraklı bir zat, cenâzeyi takip edenlerden birisine sokularak sordu :

— Acaba hastalığı neydi? Neden öldü?

Adamcağız, nemli gözlerini bu meraklı zata çevirerek, kısaca cevap verdi :

— Doğduğundan öldü..

Evet; mademki doğduk, mutlaka öleceğiz.. Ancak, ölmek var olmak var.. Kâfirler ölürler, Mü'minler ise olurlar.. Ahirete, ham gitmezler.

Aleyh-is-salât-ü-vesselâm Efendimiz, bir Hadis-i-şeriflerinde :

الْمُؤْمِنُونَ لَا يَمُوتُونَ بَلْ يُنْقَلُونَ مِنْ دَارِ الْفَنَاءِ إِلَى دَارِ الْبَقَاءِ

**Mü'minler ölmezler. Fâni ve geçici dünya evinden, bâki ve ebedi olan âhiret evine geç ederler,**

buyurmak suretiyle, mü'minlere en büyük müjdeyi vermişlerdir. Ancak, bunun şartı nedir? Onu da, Hazret-i Pîr Nureddin Cerrâhi kuddise sirrah-ul-âli efendimizin ikâz ve işaretleleriyle öğrenelim :

**Hakka temkin-i rizâda hamd eden mesrûr olur,  
Daima zikr-ü salâta şugledenler nûr olur.**

**Bir kişi kim, Hakkı sevse Hakkı söyler daima;  
Sahib-i irfan olup, o âkibet mağfûr olur..**

**Ehl-i tevhidin kulûbu arş-ı âl'âdan yüce,  
Yek-nazarda görür anı, devreden mahmûr olur..**

**Bir abâ-puşu görünce eyleme kahr-ı nazar,  
Kibr ile me'lûf olanlar, âkibet mahkûr olur..**

**Bahr-i aşkın lezzetinden elverme dünyaya gönül,  
Olma sen bigânedin, zira ki Haktan dûr olur..**

**ŞEYH NUREDDİN kutbun nutkudur bu Azmiyâ,  
Bir mahalden, bir mahalle nakleden mesrûr olur..**

Okuduğum âyet-i celile, işte o günü yani ölüm gününü, başka bir tâ'birle zâlimin mazlûmun eline geçeceği kıyâmet gününü anlatmaktadır. Bu şiddetli ve dehşetli günün başlangıcı dünyadan ayrılacağımız gündür ki, o gün ölüm günüdür. Allahü celle celâlûhu, işte o mühim gün ile korkutulmamızı. Habîbine emr-ü-ferman ediyor.

Mü'minler, o gün yani ölüm günü Cennet-i-âl'â ve Cemal-i Mustafa ile müjdelenerek mesrûr olurlar. Melekler onlara:

— Ey mü'min.. Korkma, mahzun olma.. İşte, sana vâ'dolunan cennet.. İşte, sefa ve sürûr.. Ebedî saadet senindir, müjdesini verirler:

إِنَّا الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ  
الْمَلَائِكَةُ الْأَتْخَاءُ فُؤَادًا وَمَخْرِزًا وَأَبْشُرًا بِالْجَنَّةِ  
الَّتِي كُنتُمْ تُوعَدُونَ

*Innelleziyne kalû Rabbünallahü sümmestekamu tetenezzelü  
aleyhim-ül-melâ'iketü ellâ tehâfu ve lâ tahzenu ve ebşiru bil-  
cennet-illeti küntüm tû'adun*

*Fusslilet: 30*

Mâ'nayı münifi:

Muhakkak, şu kimseler ki Rabbimiz ALLAH dediler, kalpleri ile inandılar, iman ettiler ve dilleri ile de O'nun rübiyyetini ve vahdaniyyetini ikrar ve tasdik ettiler. Sonra da yaptıkları işlerde doğruluktan ayrılmadılar. Yani, her işlerini Kur'an-ı-kerimin emirlerini ve nehiyelerini gözönünden ayırmayarak dosdoğru ve yerli yerince yaptılar, bütün amellerini ve fi'illerini Kur'an terazisi ile tarttılar, gizli veya âşikâr her hallerinde, darlıkta ve varlıkta ihlâs ile istikamet üzere bulundular. Allahü teâlâ'dan gayrı hiç kimseden korkmadılar, ancak Allahü azim-üş-şândan korktular ve Resûlünden hayâ

ettiler. İşte, böyle davranan kişilere, ölümlerinde, kabirlerinde ve kabirlerinden kalktıklarında müjdecî melekler gönderilir ve şöyle denir: (Ey mü'min.. Korkma, mahzun olma. Çünkü, sizler için korku ve üzüntü yoktur. Sizlere müjdeler olsun.. Resûllerin, dünyada iken sizlere vâ'dettikleri cennet sizindir. Sizler, orada ebediyyen kalacaksınız. Bizler, dünyada da sizin dostlarınız idik, burada da sizinle beraberiz ve sizlerden hiç ayrılmayacağız.. Sizlere öyle bir ni'met-i-Rabbani ihsan buyuruldu ki, her istediğiniz verilecek, bütün arzularınız yerine getirilecektir. Bütün bu ni'metler: rahim ve gafur olan Allahu teâlâ tarafından, sizler için hazırlanmıştır. Sizlere, bundan sonra öyle bir hayat verilir ki, ölümü yoktur. Öyle bir sıhhat verilir ki, hastalığı yoktur. Öyle bir mülk verilir ki, zevali yoktur. Öyle bir gençlik verilir ki, ihtiyarlığı yoktur. Her gün ayrı ayrı tecellilere mazhar olacak, her gün ayrı ayrı zevkler tadacaksınız. Bu ilâhî ihsanları ne gözler görebilmiş, ne kulaklar işitebilmiştir. Bütün bu ni'metler, ne kalp ile hatırlanabilir, ne akıl ile düşünülebilir. Bunlar, tarik-i-müstakim üzere bulunan, Allahu teâlâ'ya ve peygamberlerine inanan kişilerin erdikleri makamlardır. )

Burada biraz duralım ve insaf ile düşünelim: Dünya hayatı böyle midir? Yaz - kış, sıcak - soğuk, gece - gündüz demeden; haram - helâl düşünmeden, Allahü teâlâ'nın emirlerini terkederek, bir ömür boyu didinip çırpındığımız bu fâni hayatın sonu ölüm değil midir? Yıllarca mektep sıralarında çektiğimiz çileler, imtihana girmek için geçirdiğimiz korku ve heyecan dolu uykusuz geceler, o yana bu yana çırpına çırpına, şuna buna yüzüsu ve ter dökerek kazandığımız mal ve paraları, önünde sonunda sevmediklerimize bırakarak, sekiz arşın kefenle tek ve tenha karanlık bir çukura girmekle neticelenmeyecek mi? Az yaşa, çok yaşa, âkibet gelir başa tekerlemesinde olduğu gibi, bu didişmelerin bu çırpınmaların sonu da ölüm değil mi? Dünya çalışmalarının, diplomaların, ihtisasların, makam ve rütbelerin, bütün bunlarla böbürlenip öğünmelerin son durağı kabir değil de nedir? Evet; dünya hayatının sonu. er veya

geç bir hiç oluvermektir. Bu fâni hayatta, her şey ama her şey fânidir, gelip geçici ve eğretidir.

Meselâ, dünya hayatındaki sağlık da, sıhhat de geçicidir. Elli yaşına kadar, binbir meşakkatle ve bir çok fedakârlıklara katlanarak topladıklarımızı, dişimizden tırnağımızdan ayırdıklarımızı, elli yaşından sonra doktora ve ilâca vermiyor muyuz? Akli başında bir zat ne güzel söylemiştir : **İnsanoğlu, gençliğinde para kazanmak için sıhhatini ve ihtiyarlığında da, sıhhatini kazanmak için parasını israf eder.**

Dünya mülkü de zevale mahkûmdur. Efes'te, Bergama'da, Truva'da, bir dünya cenneti olan şu güzel İstanbulumuzun bir çok semtlerinde birer harabe yığını halinde kalıntılarını gördüğümüz saraylar, kâşaneler, konaklar, yalılar nerede? Hani, bunların sahipleri neredeler?

Dünya ve dünya mülkü, hamam kurnasına benzer. Hamama gelen bir cenâbet kişi; yıkanır paklanır ve kurnayı başka bir cenâbet kişiye bırakır. Eğer, o kurnaya oturan, yıkanmasını ve arınmasını bilirse, temiz pâk çıkar gider. Yıkanmasını bilmiyorsa, kirlerini kabartır, bir taraftan kiri alır, başka tarafa bulaştırır, kir üstüne kir ekleyerek geçer gider.

Dünya hayatında gençlik de böyledir. İlkbahar gibi çabucak gelip geçer, tatlı bir hayal olarak ancak hatıraları kalır. Aslında, ömür dediğimiz de bir rüyadan, bir kâbustan ibaret. İnsanoğlu, ana kucağında mışıl mışıl uyurken daldığı bu rü'ya veya kâbus âleminden, başı tenesir tahtasına vurunca uyanır.

## H İ K Â Y E

Âriflerden bir zata sormuşlar :

— Her ezanın, bir namazı vardır. Doğduğumuz zaman kulağımıza okunan ezanın namazı yok mudur?

Hazret, hafifçe gülümseyerek cevap vermiş :

— Olmaz olur mu? demiş.. O ezanın namazı da, musallâ taşına konulduğumuzda kılınır.

O halde, böylesine fâni ve geçici ve bu kadar kısa ve kısır bir hayat için; Allahını ve peygamberini unutan, nefsini dünyaya zevk ve eğlenceleri ile avutup uyutan, haram - helâl ne bulursa yutan, ebedî saadet ve selâmetini, bir hiç mukabilinde satan kişi akıllı mıdır? Böylelerine akıllı demeğe, kimin dili varır?

İşte hayat, işte ölüm.. İşte dünya hayatı, işte âhîret saadeti.. Birincisinin sonu ölüm, ikincisinin ebedî hayat.. Birincisinin sonu ebedî ayrılık, ikincisinin sonu ebedî vuslât.. Birincisinin sonu mülkün ebedî zevali, ikincisinin sonu ebedî ve zevalsiz mülk... Birincisinin sonu ihtiyarlık ve düşkünlük, ikincisinin sonu ebedî gençlik ve zindelik..

Bütün bu ni'met ve saadetler; tarik-i müstakim üzere bulunan, Allah'a, peygambere, kitaba, sünnete uyan, doğru yoldan ayrılmayan sâdıklar, sâlihler ve âbidler için hazırlanmıştır. Bütün nedametler, sefaletler ve zilletler de âsilerin, zâlimlerin, yollarını ve yönlerini şaşırmuş gafillerin nasipleri olacaktır.

Hal ve hakikat böyle iken, bu kısa ve fâni hayat için, yukarıdan beri saydığımız ebedî saadet ve ni'metlerden mahrum kalmak; nedamete, sefalete ve zillete düşer olmak revâ mıdır?

Ey âşık-ı sâdık :

Bugün tövbe edeyim, yarın tövbe edeyim diyerek ömürlerini hevâya verenler, bu ni'metlerden mahrum kalırlar. Yalancılıkla, düzenbazlıkla, hiylekârlıkla nefeslerini ve nefislerini tüketenler, ebedî hüsrana uğrarlar. Nefislerine zulmedenler o kimselerdir ki, Allahu teâlâ'yı inkâr ederler, Resûllerine tâbi olmazlar, hiç ölmeyeceklerini, dünya yüzünde bâki ve ebedî kalacaklarını sanırlar. Bu gibiler, bütün bu ni'metlere erişemedikten başka, azap günü gelip çatığında pek korkunç azaba uğrarlar ve o azap içinde ebediyen kalırlar. Bu azabın dehşet ve şiddetinden kurtulmaya çalışırlar ama, bütün bu gayretleri boş ve beyhudedir. Zira, onlar bu azaba daha dün-



ya hayatında iken istihkak kesbetmişler. ölümleri ânından itibaren de ebedî azaba mahkûm olmuşlardır.

Ey mü'min:

Ölüm günü gelip çatmadan tövbe et.. Yaptığın bütün kötülöklere, fenalıklara, kabahatlere, suçlara ve günahlara tövbe et.. Bir daha işlemeyeceğine söz ver, nâdim ol, ağla ve göz yaşını dök, bir daha kötülük yapmamağa azm-ü-cezm eyle.. Allahu teâlâ, tövbe eden kullarını sever. Allahu teâlâ, kötülöklölerden kaçınan, mâ'nen ve maddeten arınmasını bilen temiz ve tâhir kullarını sever. Ebedî saadet ve ni'metlerini de böylece tövbe eden, arınan ve kötülöklölerden sakınan kulları için hazırlamıştır. Bunu bil, bu gerçeğe inan, Hakkın vâ'dine bağlan, gayret kemerini beline kuşan.. Tevhidi, tehlili, temcidi, doğru konuşmayı, hak söylemeyi diline vird edin.. Yalandan, gıybetten, boş ve faydasız sözden, seb'den, küfürden, haram yemekten, inciten ve kalp kıran acı konuşmalardan, şahitliğı ketmetmekten dilini temizle ve koru... Gözlerinden gaflet ve hiyanet perdelerini kaldır. Gözlerini, gördüklerinden ibret alır hale getir... İyiyi, güzeli ve doğruyu görmeğe alıştır.. Kulaklarını hak kelâmına ver, Allahu teâlâ'nın sevmediğı sözlere kulaklarını tıka.. Gıybate, kötü söze, boş ve faydasız konuşmalara kulaklarını kapalı bulundur. Ağzdan alınan zehir; vücudu ifnâ ettiğı gibi, kulaktan alınan zehirli kelâm da insanın ruhunu ifnâ eder. İki çenen arasındaki et parçası ile, iki budun arasındaki et parçasına sahip ol... Ayaklarını da daima doğru yolda bulundur.. Sapıkların, azmışların, fısk-ü-fesat yolunda gidenlerin yollarına saptırma.. Unutma ki, ölüm bir gün bize de gelecek, bize de yetişecektir. Ölümünden kurtuluş yoktur. Bir gün gelecek, bizi de alacaklar, evlât ve ıyalimizi yetim koyacaklar, kabrimize bırakıp savuşacaklardır. Kabir denilen yer, ya cennet bahçelerinden bir bahçe, yahut cehennem çukurlarından bir çukurdur. İşte, o çukurda amellerimiz ile başbaşa kalacak, ya feci bir azaba uğrayacak veya rahat ve güzel yeni bir âleme kavuşacağız. Orada, bizlere ihsan buyurulacak mükâfatları bekleyeceğiz. Orada, bize verilen cen-

netleri, hurileri, vildan ve gılmanları, sarayları müşahede edeceğiz ve kıyâmet gününe kadar bekleyeceğiz. Kıyâmet günü, hesaptan sonra o âna kadar seyrettiğimiz bütün bu nimetler bizlere ebediyen bahş ve atâ olunacaktır.

Kabir azabı; kâfirlere, zâlimlere, âsilere, kötülere, yalancılara, ahlâksızlara hazırlanmıştır. Dünya hayatının sonu mutlaka kabre varır. Kabir, âhiretin ilk kapısıdır. İşte, o kapıdan her birimiz muhakkak geçeceğiz. Bunu inkâra kimsenin cesareti yoktur.

Bir gün gelecek, güneş o gün de yine doğacak, fakat biz o gün artık güneşi göremiyeceğiz.

O gün, herkes yine konuşacak, fakat biz o gün konuşamayacağız. Belki, biz de bir şeyler konuşacağız ama, bizim konuştuğumuzu insanlar duymayacak.

O gün, herkes yine işitecek, biz de işiteceğiz ama, bizim söylediklerimizi halk işitmeyecek.

O gün, insanlar yine dükkânlarına, vazifelerinin başına gidecekler ama, bizim yolumuz yalnızlık evi, amel sandığı olan kabre varacak..

O gün, sağ olanların yine elleri tutacak ve ayakları yürüyecek ama, bizim ellerimiz tutmayacak, ayaklarımız yürümecek..

Cansız at kapuya, taksimat tapuya gelecek.

O gün, yine ezanlar okunacak, namazlar kılınacak ama, biz artık o ezanlara icâbet edemeyecek, o namazları kılamayacağız. Başkaları, bizim namazımızı kılacaklar..

Her gece evine yuvana döndüğün, çoluğuna çocuğuna kavuştuğun halde, o korkunç yolculuktan evine dönemeyecek, ehline ve evlâdına kavuşamayacaksın...

O gece, yine her evde ışıklar yanacak, ama senin vardığın ev karanlık kalacak...

O gece, herkes evinde yün veya pamuk yataklarına uzanarak istirahat çekilirken, seni o kapkaranlık evde kuru toprağa yatıracaklar, urğansız ve zincirsiz bağlayacaklar..

Dönülmeyen yollara gideceksin, umulmayan, iyi olmayan

yaralarla yaralanacaksın.. Doymayan gözlerini toprakla, kanmayan ağzın çamurla dolacak... Kafa tasında, yılanlar ve akrep-ler yuva yapacak...

O günleri hiç düşündün mü? Bu dertlere çare aradın mı? Bu yaralara merhem buldun mu? Konağın, hanın, hamamın, apartmanın başkalarına kalacak.. Senin koltuğuna, senin iskemlene başkaları kurulacak... En sevdiklerin bile, seni kısa zamanda unutacaklar. Yine yiyip içecek, gülüp eğlenecek, bıraktığın malı, mülkü, parayı har vurup harman savuracaklar...

Ebediyet mi'marını buldun mu, bulabildin mi?

Yıkılacak evi bıraktın, yıkılmayacak eve sahip olabildin mi?

Geçici koltuğu, iskemleyi bıraktırdılar, ebedî makam kazanabildin mi?

Dünya, âhiretin tarlasıdır. Ebedî hayat, buradan kazanılır. Şu var ki, bu ebedî saadeti, bu zevali olmayan bâki mülkü; fâni âleme tercih edenler altunu teneke ile değişen gafil-ler gibidirler. Her gün yakınlarından dostlarından, ahbap ve arkadaşlarından ölenleri gördükleri, dünya hayatının fâni ve geçici olduğunu da bildikleri halde, bundan ibret almayanlar, âhiretleri için hazırlık yapmayanlar bu gafletlerini elbette nedametle ödeyecekler ve elbette bu gibilerin âkibetleri iyi olmayacaktır.

Allahu tâlâ, zâlimlerin mü'ini, yardımcısı değildir. Allahu, teâlâ muhsinlerin, müttekilerin yardımcısıdır ve onlarla beraberdir. Nereden gelip nereye gittiğini, ne için gelip ne için gittiğini bilmeyen, ne için halk olunduğunu sezemeyen, hilkatinin sebebini arayıp araştırmayan, nefsinin aczini öğrenemeyen, Allahu teâlâ'nın izzetine iman etmeyen kişiler, elbette bâki âlemde sefil ve rezil olacaklardır.

Hakka gönül veren âşıklar ise, sevdikleri ile haşrolacak, sev-dikleri ile ebediyyen beraber kalacaktır.

**Kara gün kararıp kalmaz,  
Hemen Allah de, Allah de..  
Hangi akşam sabah olmaz,  
Hemen Allah de, Allah de..**

**Sahibimiz çok nazlıdır,  
Yanında geçer sözlüdür,  
Hemen kalbinde gizle dur,  
İymanı Allah de, Allah de..**

**Var amma yetmiş bin perde,  
Ne göktedir, ne yerde;  
Karıncasın komaz darda,  
İnan Allah de, Allah de..**

**Sen, seni çalma taş;  
Niyaz eyle, gitmez boşa;  
Kulu gibi değil hâşâ,  
Uyan Allah de, Allah de..**

**Ne derdin var ise söyle,  
Kalbini mübarek eyle,  
Bu da geçer, kalmaz böyle;  
Dayan Allah de, Allah de..**

**Ruhsati, olma gel divane;  
Günde beş kez dur divane,  
Sıdk ile düş âsitâne,  
Uzan Allah de, Allah de..**

*Ruhsati*

Hemen Allah de, Allah'a teslim ol.. Dünyada ve âhirette rahat bul.. Din'lenen, dinlenir.. Dinsiz, dinlenemez.. Din de Allahu teâlâ indinde islâm dinidir:

# إِنَّا دِينَنَا عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ

*İnned-diyne indallâh-il-islâm*

*Âl-i-İmran: 19*

## **Allah katında makbul olan din, İslâmdır.**

Yüz suhuf, dört kitap, Hazret-i Âdem'den beri gelen bütün Enbiyânın talimini ve neş'esini, kulluğunu bu dinde bulacaksınız. Ne mutlu ve ne kutlu o kişiye ki, islâma girdi de ölüm onu islâmda buldu. Müslüman olarak şarab-ı-mevti içti, bu dünyadan öyle göçtü, sâlihlerle ilhak olundu, canı nârdan necat buldu, gözü özü Hakkı gördü, Cennet - Cemal safasını sürdü, Firdevs-i-â'lâda ebedi cennet ni'metlerini derdi, Cemal cennetine erdi, canı Mustafa'yı buldu, gören gördü. bulan buldu, olan oldu..

Yazık olsun, vah olsun şol kişiye ki, Rabbini razı kılamadı. Resûl ondan memnun olamadı, melekler lâ'net eyledi. mü'minler onu sevmedi, şeytan enisi ve yoldaşı; kötüler, azgınlar ve zâlimler sırdaşı; secdeye gelmedi hiç başı, Hak için akıtmadı gözyaşı, hiyle ve yalan oldu her işi, kıyâmeti münkir, Hakkı görmeye gözü kör, zulm ile yetim malını yedi, halka zulm eyledi oruç tutmadı, zekâtını vermedi, haccını edâ etmedi, mazlûma yardımcı olmadı, açığı doyurmadı, çaldı, çırpı, âh aldı, gönül yıktı, nihayet kendisi de yıkıldı, karanlık bir izbeye tıklandı, âh-u-vâh oldu onun işi...

Aşağıdaki nazmı, ibretle oku.. Hazırlığını ona göre yap.. Gün zevale erişti:

**Gün bugündür, saat bu saat;  
Daha dünkü günü göremezsin..  
Ansızın dururken ölüm gelir de,  
Bir saat evinde duramazsın..**

Güvendiğin dallar eline gelir,  
Kazandığın mallar hep miras kalır,  
Bülbül gibi öten dilin kapanır kalır,  
Dahi bir salât veremezsin..

Oğlun kızın feryat edip ağlarlar,  
Ayrılık âteşiyle ciğer dağlarlar,  
Gözün yumar, çeneni bağlarlar,  
Eşini dostunu göremezsin..

Heves etme bu hayırsız yapıya,  
Zeval yakın gün dikildi tepeye,  
Dört kişiyle çıkarırlar kapıya,  
Bir daha evine giremezsin..

Dinle sana bir bir virem hesabın,  
Bu fâni dünyanın anla harabın,  
Hemen bir kazan su bir kalıp sabun,  
Onu da bir tamam süremezsin..

Düşün bir kez ne karalı yazın var,  
Bir faide yok nice oğlun kızın var,  
Eğer bulunursa bir top bezin var,  
Üç kattan ziyade saramazsın..

Bir faide kılmaz malın menâlin,  
Bütün hasret kalır kaş-ı hilâlin,  
Adalet kıl çoluk çocuk ıyalın,  
Bir daha hatırın soramazsın..

Kerem eyle düşme nefsin peşine,  
Kul olanın neler gelir başına,  
Uzatırlar musallânın taşına,  
Yolların sarp varamazsın..

Kara yerden sana bir ev kazarlar,  
Bir sed edip defterini bozarlar,  
Üzerine beş on kerpiç dizerler,  
Sağına soluna dönemezsin..

İki melek gelir sual sormağa,  
Amelin var mıdır cevap vermeğe,  
Hazırlanır topuz ile vurmağa,  
Yakanı elinden alamazsın..

Baktın bu kapuya kimse girişmez,  
İnşa'allah ak karaya karışmaz,  
Ruhsati bu sırra aklın erişmez,  
Hikmet-i Hüdâ'yı bilemezsin.

*Ruhsatî*

Kafile kalkacak, günler yaklaştı;  
Yakında çıkarsın bâb-ı gafletten,  
Yârandan, ihvandan göçler sıklaştı;  
Uyan ey gözlerim hâb-ı gafletten..

Yaptığın hesaplar bir gün bozulur,  
Kafile sessizce yola düzülür,  
Düşmanın sevinir, dostun üzüdür;  
Uyan ey gözlerim hâb-ı gafletten..

Çırcıplak ederler, soyarlar seni;  
Bembeyaz kefenle boyarlar seni,  
Bir tabut içine koyarlar seni,  
Uyan ey gözlerim hâb-ı gafletten..

Cansız binek gelir o gün kapıya,  
Vârislerin gelir malın yağmaya,  
Var mı kimsen sana Kur'an okuya,  
Uyan ey gözlerim hâb-ı gafletten..

Üç beş dostun ağlar, ağyâr sevinir;  
Anan saçın yolar, ehlin döğünür;  
Sessizlik evinin yolu görünür,  
Uyan ey gözlerim hâb-ı gafletten..

Namazın kıyılar üç beş ihvânın,  
Kerem eder mi ulu sultanın,  
Kesilir kuvvetin, gider dermanın;  
Uyan ey gözlerim hâb-ı gafletten..

AŞKI, ölüm var unutma sakın;  
Bilmiş ol ecelin bugünden yakın,  
Dost, düşman ediyor makbere akın;  
Uyan ey gözlerim hâb-ı gafletten..

*Aşk-i-i-Halvet-i-Cerrahi*

Ölüm, öyle bir nehirdir ki, herkes o nehrin suyundan mutlâka içecektir. Her nefis ölümü tadacaktır:

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَعُونَ

*Küllü nefsin zâika't-ül-mevti sümme ileynâ türca'un.*

*El-Ankebût: 57*

**Her nefis, ölümü tadıcıdır. Sonra, bize rücû edeceksiniz.**

Şu var ki, bir hastanın ağzına bal verilse, acı geldiği gibi; kâfir maraz-ı iyrnana ve küfür illetine, âsi isyan zilletine, zâlim zulüm dert ve mihnetine müptelâ oldukları için, ölümü tadış onlara çok acı gelecektir. Mü'min, sâlih ve kâmil olur ve kalbi aşk-ı ilâhî ile dolu bulunursa, bunu zevk ile tadacak ve ondaki lezzeti hiç bir şeyde bulamayacaktır. Şehitlerin, tekrar tekrar dirilerek yeniden şehadeti tadmak istemeleri buna işarettir. Zira, ölüm bâbında **VUSLÂT-I-CANAN** vardır, demişlerdir. Bu vuslât, kâfir ve zâlimler için nâra vuslâttır. Mü'min-i sâlihlerin ve âbidlerin ise; cennete, âşıkın cânâna, Cemal-i bâ-kemal-i Ahmed'e ve vech-i Cemal-i lâ-yezali ehad'e vuslâtıdır. Kabir âleminde devlet, saltanat, mal ve evlât rütbe ve makam, kasa ve kese makbul ve mû'teber değildir. Bun-



ların hiç birisi mezara götürülmez, götürülse bile götürene hiç bir faydası olmaz. Orada, ancak kalb-i selim ve â'mal-i sâliha sana yoldaş olabilir. Nakledeceğim kıssayı ibretle oku, bu yolculuğa hazır ol..

## H İ K Â Y E

Ârif-i-billah bir zengin kimse, ölümünün yaklaştığını hissederek oğlunu yanına çağırarak ve şöylece vasiyyet etmiş:

— Oğlum.. Ben yakında aranızdan ayrılacağım.. Bunca yıldır taşıdığım emaneti sahibine teslim ettiğim gün, beni yıkadıktan sonra kefenleyecekleri sırada, eski çoraplarımdan birisini ayağıma giydir.. Sana vasiyyetim budur, demiş..

Adamcağız, bir zaman sonra gerçekten şarab-ı-mevti içerek, mal ve mülkünden, evlât ve ıyalinden ayrılmış.. Hısım, akraba, eş, dost, konu komşu cenâzeye hazır olmuşlar.. Cenâze yıkanmış, tam kefene sarılacağı sırada, merhumun oğlu babasının vasiyyetini hatırlamış ve bir eski çorabını bularak ayağına giydirmek üzere gassalin eline vermiş ve:

— Babamın vasiyyeti vardır, lûtfen bu çorabı ayağına giydiriniz, demiş..

Merhumu yıkayan zat:

— Kat'iyen olmaz, demiş.. Böyle bir şey islâmda aslâ ca'iz değildir. Şeri'atin cevaz vermediği bir şeyi yapamam..

Bu haklı itiraza rağmen oğlu ısrar etmiş:

— Efendim, babamın vasiyyeti budur, mutlaka yerine getirilmesi lâzımdır, diyerek direnmişse de gassal dinlememiş:

— Bana inanmıyorsanız, müftüye sorunuz.. Göreceksiniz ki, o dahi caiz olmadığını söyleyecektir, mukabelesinde bulunmuş.. Cenâzeyi bekleterek müftüye, vâ'izlere ve ilim adamlarına sormuşlar, hepsi de bunun ca'iz olmadığını, böyle bir vasiyyetin yerine getirilemeyeceğini, islâmda böyle bir vasiyyetin yeri olmadığını bildirmişler. Tam bu esnada, merhumun arkadaşlarından yaşlı bir zat, cenâze evine gelmiş ve

hoca efendilerle babasının vasiyyetini yerine getirmek hususunda münakaşa ve münazara eden oğluna hitaben:

— Evlâdım, rahmetli baban vefatından sonra sana tevdi edilmek üzere bana bir mektup emanet etmişti. Buyur, bu mektup sana aittir, diyerek bir zarf vermiş.. Çocuk, hayretler içinde kalarak zarfı açmış ve babasının mektubunu yüksek sesle okumuş:

(Oğlum!

Sana, bu kadar mal ve mülk bıraktım. Görüyorsun ya; gider ayak, bana bir eski çorabı giydirmeye bile müsaade etmiyorlar. Bir gün —Allah gecinden versin— sen de benim bu halime geldiğinde, sana da kefenden başka bir şeye müsaade etmeyeceklerdir. Bu fâni dünyadan âhirete götürebileceğin, sekiz arşın kefenden başka bir şey değildir. Ona göre aklını başına al, tedarikli, bulun, sana bıraktığım malları hevâ ve hevesin uğrunda ve sefahat yolunda değil, Allah rızasına uygun, saadet ve selâmet yollarında harca ki, iki cihanda aziz olursın..)

Anlayana ne güzel bir vâ'z-ü irşâd.. Rahmetullahi aleyh..

Şimdi, ölüm mü'mine nasıl gelir? Mü'min, vuslât-ı cânâna nasıl erer? Ölüm, kâfire nasıl gelir? Onu, bu âlemden inkâr ettiği âleme ve korkunç azaba nasıl yollar? Bunları anlatalım:

Rivayet olunur ki, Allahu sübhanehu ve teâlâ, her mü mine öldükten sonra sorar:

— Seni tekrar dünyaya iade edeyim mi?

Mü'min; Hakkın bu sualine, ölüm ânında duyduğu acı dolayısıyla menfî cevap verir, yani dünyaya dönmek istemez.

Kâfir ise, gördüğü ve ileride daha da göreceğini bildiği azabın yanında, üç yüz kılıç darbesi acısı gibi olan azaba tahammül eder ve iyman ile ölmek, â'mal-i-sâliha işleyebilmek için tekrar dünyaya dönmeyi ister.

Şehitler ise, ölüm ânında gördükleri iltifat-ı ilâhiyyeye nail olabilmek için, tekrar tekrar dirilerek Allahu teâlâ yolunda ölmeği ve aynı iltifata nail olmayı temenni ederler.

Üseyd bin Abdurrahman hazretlerinden rivayet olunur ki meyyit tabuta konulduğu zaman:

— Kaddimûni.. Kaddimûni.. **(Beni, tez ve çabuk yerime götürün)** diye seslenir, duyanlar bu kelâmı duyarlar.

Kâfir ise:

— Beni nereye götürüyorsunuz? Aman beni götürmeyin, diye feryat eder ve yalvarır: Erci'ûni.. Erci'ûni.. **(Geri çevirin, geri çevirin..)**

Mü'min kabrine vardığında, toprak kendisine:

— Sen, hayatta iken arka üstü üzerimde yatar ve beni severdin. Ben de seni seviyorum.. Şimdi, rahat rahat yat, der.

Kâfir kabre girdiğinde toprak ona:

— Sen, beni sevmezdin ve bana buğzederdin.. Şimdi de ben seni sevmiyor ve sana buğz ediyorum. Sen, üzerimde iken gülerdin, şimdi ağlayacaksın. Vücudunu haram ile besledin, burada seni kurtlar yiyecekler, der ve kâfiri öyle bir sıkar ki, kaya altında kalan yumurta gibi ezer, kemikleri birbirine girer. Kâfir, toprağın sıkmasından öyle bir feryat eder ki, bu feryadını insanlardan ve cinnilerden başka her mahlûk işitir.

Kabir, mü'mini de sıkar. Fakat, gurbetten gelen oğlunu kucaklayan ana gibi..

Ceset, kabre konulduktan ve sual sorulduktan sonra, âlem-i berzaha götürülür. Üç gün sonra, Rabbil-âlemiyn'e münâcat ederek kabrine döner, gelir cesedine nazar eder ve görür ki, ceset şişmiş, ağzından burnundan kanlar, köpükler geliyor. O zaman, cesedine hitaben:

— Dünyada yaşadığın günleri hatırlıyor musun? diye sorar ve gider.

Kırk gün sonra, yine izn-i ilâhî ile gelerek mezardaki cesedine nazar eder ki, karnıdeşilmiş, kaşlar ve kirpikler dökülmüş, saçlar sakallar dağılmış, her tarafından kanlı irinli sular akmaktadır. Cesedini bu halde görünce şöyle hitap eder:

-- Ey cesedim, sana ne oldu? Böyle korkunç ve iğrenç bir şekilde nasıl girdin? Hani senin ok gibi kirpiklerin? Hani senin yay gibi kaşların? Hani senin sırma gibi güzel kokulu

saçların? Tozdan, topraktan kaçınır, çamurdan iğrenir, tıraşına ve süsüne itinâ ve ihtimam ederdin.. Gücüne, kuvvetine, servet-ü sâ mânına, rütbe ve makamına güvenir, herkese tepeden bakardın. Dünyada yaşadığın o günleri hatırla, der ve mahzunen âlem-i-berzah'a gider, bir daha cesedini görmez. Ancak, kabrini ziyarete gelenler olursa, izn-i-ilâhî ile kabrine gönderilir.

Cuma ve Pazartesi geceleri de, yine izn-i-ilâhî ile hane sine gönderilir. Kendisini hayırla ve Kur'anla ananlara dua eder. Eğer, çoluk çocuğu, ailesi efradı kendisini unutmuşlar, hayırla ve Kur'anla anmamışlarsa, onlara bed-dua eder:

— Size, bunca ni'metler bıraktık.. Bıraktığımız mallarımızla bize dua etmiyor, bizleri hayır ile yâdetmiyorsunuz. Halbuki, bıraktıklarımızı sizler yiyor, evlerimizde sizler oturuyorsunuz.. Hesabını ise burada bizler veriyoruz, der ve ilâ ve eder:

— Siz bizi mahrum ve mahzun ettiniz, Allahu azim-üşşân da sizleri mahrum ve mahzun etsin, temennisiyle âlem-i berzaha dönerler.

Anlatacağım şu hikâyeyi de, dikkatle ve ibretle oku **da**, kıssadan hisse al..

## H I K Â Y E

Zâlim bir hükümdar vardı. Milletine ve tebaasına yapmadığı zulüm kalmamıştı. Günlerden bir gün, bir yere gitmek istedi. Esvapçıları ve oda hizmetkârları, kendisine bir elbise beğendiremiyorlardı. Getirilen elbiselerden her birine bir kusur buluyor, mülevves vücuduna ipekten, sırma işlemelerle, göz nuru dökülerek dikilmiş elbiseleri lâyıık görmüyor, her getirileni yerlere atıyor, çiğniyor, etrafına dehşet ve korku saçıyordu. Kendisini bir ilâh, ebedi bir varlık sanıyor, âkibetin bir hiç olacağını aklına bile getiremiyordu. Kendi boş varlığına gururlanıyor, bu varlığını bâki ve ebedi vehmediyordu. Bir hiç olan kimseler, ekseriya cehillerini ve noksan

lıklarını libas ile örteceklerini zannederler. Aslında, bu gibiler insan değil, belki muzır bir hayvandan daha aşağı derekedirler.

Böyle olan kişiler; terzinin, berberin, elbisenin ve türlü süslerin insan ettiği zavallı mahlûklardır. Zira, insanlık padişah olmakla, vezir olmakla, paşa olmakla, hacı - hoca olmakla, mal mülk sahibi olmakla değildir:

**Bed aslâ necabet mi verir hiç üniforma,  
Zer-dûz palan vursan, eşek yine eşektir..**

İnsan olmak; öyle mühim, öyle zor bir iştir ki, suretâ insan görünen, insan olamamıştır. Surette insan, yaşayışta hayvan ve dalâlette vahşi hayvanlardan da aşağıdadırlar.

Ne mutlu, insan görünüp insan olana..

Vay olsun, azap olsun, suretâ insan gibi görünen, hakikatte hayvan olana..

Hani; meşhur bir hikâye vardır: Vaktiyle, bir köylü oğluna:

— Sen, adam olamazsın, dermiş.. Çocuk, şehre gelmiş, tahsil etmiş, mal mansıb sahibi olmuş, daha da yükselmiş zengin olmuş.. Vezir-i-â'zamlığa kadar yükselmiş.. Fakat, babasının: **(Sen adam olamazsın..)** sözünü de nasılsa unutmamış.. Kendi kendisine :

— Babam, bana adam olamazsın derdi. İşte, ilim sahibi oldum, mal-mülk sahibi oldum, mevki - mansıb sahibi oldum, vezir oldum.. Bugüne bugün, koskoca bir ülkenin padişahтан sonra sözü geçer sahibi benim. Şu ihtiyarı getirteyim de, makamımı, ihtişamımı, kuvvet ve kudretimi göstereyim, bana adam olamazsın dediğini hatırlatarak şunu bir güzel utandırayım, demiş ve derhal emirler gönderip, babasının mevcuden getirilmesini istemiş. Emri alan memurlar, zavallı ihtiyarı tarlasında çalışırken yakalamışlar ve çalyaka İstanbul'a göndermişler. Neye uğradığını, buralara ne maksatla getirildiğini bilemeyen zavallı ihtiyar şaşkın ve perişan vezir-i-â'zamin huzuruna çıkarılmış.. Senelerden beri kendisinden bir ha-

ber alamadığı hayırsız oğlunu, huzurunda kat kat eğilen bir sürü biçarelere karşı zâlim ve mağrur bir debdebe içinde bulan bağı yanık babaya, şımarık vezir yerinden kıpırdamadan hafifçe gülümseyerek:

— Hatırlıyormusun baba, demiş.. Sen, bana adam olamazsın der dururdun.. Bak benim devletime, debdebeme, saltanatıma.. Görüyorsun ya vezir oldum, vezir-i â'zam oldum.. Nasıl; utandın mı bana söylediğinden..

Dertli ihtiyar acı acı gülmüş:

— Beni, demiş.. Köyümden yerimden yaka paça yakalattıp, günlerce yaya, aç ve perişan uzun bir yolculuğa **mecbur** ederek bu sözleri hatırlatmak için mi getirttin?

Mağrur vezir, ihtiyarı tepeden süzerek:

— Evet, demiş.. Haklı değil miyim?

Yaşlı ve bitkin baba içini çekmiş:

— Haklısın evlât, demiş.. Evet, haklısın.. Çünkü benim sözümü doğruladın.. Bak, yine tekrar ediyorum, vezir-i-â'zam olmuşsun amma, ne yazık ki, yine adam olamamışsın..

Biz gelelim asıl hikâyemize:

Bu şımarık ve mağrur hükümdar da, padişah olmuş ama adam olamamışlardanmış.. Her ne hal ise, zorlukla kendisine bir elbise beğendirebilmişler, ordusunun önüne düşmüş ve kemal-i haşmetle yola revan olmuşlar. Etrafında vezirleri, kumandanları olduğu halde yollardan geçerlerken, halk gözüne sivri sinek kadar görünüyor, kendisini dağlardan yüce biliyormuş.. Ve lâkin, başı yükseklerde gezen bu ahmak da, bir çokları gibi ecel kılıcının ensesinde olduğunu farkedemiyormuş. Halbuki, ömrü hitama ermiş, melek-ül-mevt ile karşı karşıya gelmiş imiş.. Öğle olduğu halde, her şeyin kendisine vedâ ettiğini ve büyük bir sür'atle ölüme doğru, hiç ölmeyecekmiş gibi gittiğini bir türlü anlayamıyormuş.. Bir aralık önüne üstü başı yırtık, binbir yamalı elbiseler içinde bir zat çıkmış. Mağrur hükümdar, hiddetle şiddetle gürlemiş.. Kimmiş bu adam? Ne cesaretle böyle bir harekete yeltenebilir-

miş. Bu kendisine karşı apaçık bir isyan değil mi imiş? Tebaasından hiç kimse böyle bir küstahlıkta bulunamazmış.. Önüne çıkan zata, gazapla haykırmış:

— Çekil yolumdan, şimdi seni kahrederim..

O zat, kemal-i sükûnet ile cevap vermiş:

— Sen, bana hiç bir şey yapamazsın. Sen değil, bütün beşer bir araya gelse, bana bir zarar eriştiremezsiniz.

Hükümdar, bu sözleri işitince şaşalamış, kekelemiş, kuvvetten, dermandan düşmüş, gazabı hilmiiyete tebdil olmuş. Çünkü, bu zatın yüzüne bakınca tüyleri diken diken oluyor. ve gayri irâdî tekmil vücuduna bir titreme geliyormuş.. O zat, aynı sükûnet ve vekar ile sözlerine devam etmiş:

— Sana, bir çift sözüm var, demiş.

Hükümdar:

— Bana müsaade et, şimdi yoluma gideyim. **Dönüşümde** sarayına gel, ne işin ve hâcetin varsa yerine getireyim, **diye** yalvarmışsa da:

— Olmaz, cevabını almış.. Sana söyleyeceklerimi hemen söylemekle emrolundum. Beni, burada yalnız sen görüyorsun vezirlerin, kumandanların ve askerlerin beni görmüyorlar. göremezler.

Zâlim ve mağrur hükümdar, artık köpekleşmiş:

— Acep kimsiniz? diye sormuş.. Sizi gördüğüm zaman bütün varlığım elimden gitti.

O zat-ı-şerif cevap vermiş:

— Ben, ol kişiyim, o Allahü teâlâ'nın meleğiyim ki, canları alır bedenleri cansız hale koyarım. Servi boyları kırar, eyler kemân, eder hâk ile yeksân, vermez aman, haneler harap eder, evlâtları yetim koyar, kabirleri mâ'mur ederim... Bülbül gibi dilleri susturur, gül yüzleri soldururum. Padişahların mülklerini ellerinden alır, hasımlarına devrederim. Gelin girmedik hane vardır, fakat benim girmedığım hane yoktur. Nice annelerin gelinlik kızlarını aldım, dizlerini dövdörtüm. Nice kuzucukların analarını alıp onları öksüz bırakarak inlettim.. Elimden, ne cin, ne peri ne insan kurtulabilir.. Sen-

den evvel padişah olan dedelerini ve babanı da hiç eden benim.. Şimdi, benim kim olduğumu öğrendin mi? Seni de onlar gibi öldürüp toprak edeceğim. Bana **MELEK-ÜL-MEVT** derler. Hiç amanım yoktur.

Bu sözleri, duyan hükümdarın, söyleyen dili söyleyemez, tutan eli tutamaz olmuş.. Ona, öyle bir kılıç vurulmuş ki, üç yüz kılıç darbesi gibiymiş.. Birden atından düşmüş ve yere yığılmış.. Maiyeti ve kumandanları, kalp sektesinden öldüğüne hükmederek, toprağa tevdi etmek üzere sarayına götürmüşler. Hiç bir vasiyyette bulunamamış, sevdiği mülkü, sevmediklerine kalmış.. Düşmanları sevinmiş, dostları üzülmüş. Fakat, onunla kabrinde hiç kimse arkadaş olamamış, kendisini tek ve تنها kabre koymuşlar, sırtında ettiği zulüm ve günah yükü olduğu halde kara topraklara karışmış. gitmiş..

فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ

*Fe-izâ câ'e ecelühüm lâ yeste'hirüne sâ'aten ve lâ yestakdimûn.*

*El-Âraf: 34*

(Ecel geldi mi, ne bir lâhza geri kalırlar, ne de bir lâhza ileri gidebilirler.)

Kâfirlerin, zâlimlerin ölümleri çok acı, çok korkunç ve çok fecidir. Kâfirlerin ve zâlimlerin, ölüm ânında çektikleri azabı, Kur'an-ı-kerim şu yolda haber vermektedir. (Allahu teâlâ'ya sığınırız).

وَالنَّارِ عَاتِبُونَ وَالنَّاسِطَاتِ نَسِطُونَ

*Ven-Nâzi'ati garkan...*

*En-Nâzi'at: 1*

(Kâfirlerin canlarını şiddetle alan melekler hakkı için..)



وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الظَّالِمُونَ فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ  
وَالْمَلَائِكَةُ بَاسِطُو أَيْدِيهِمْ أَخْرَجُوا أَنْفُسَكُمْ يَوْمَ  
تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنتُمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ  
وَكُنتُمْ عَنْ آيَاتِهِ تَسْتَكْبِرُونَ

*Ve lev terâ iziz-zâlimüne fi gamerât-il-mevti vel-melâ'iketü bâsîtü eydiyihim  
ahricû enfüsekküm el-yevme tûczevne azab-el-hûni bimâ küntüm tekulüne  
alallahi gayr-el-hakkı ve küntüm an âyâtihî testekbirün..*

*El-En'am: 93*

**(Bu zâlimlerin ölüm sekeratında kıvrandıkları ve meleklerin ellerini uzatarak: «Haydi bakalım, canınızı kurtarın, bugün Allahu teâlâ'ya karşı hak olmayanı söylediğiniz, onun âyetlerine kibirlenerek isyan ettiğiniz için, rüsvay edici azapla cezalandırılacaksınız..» dedikleri zaman hal-lerini bir görsen..)**

Okuduğum bu iki âyetten birincisinde **(Kâfirlerin canlarını şiddetle, sertlikle alan melekler)**in sayıları üç yüz altmış adettir. Bu melekler, kâfirin canını gazap ve sertlikle hulku ma **(Boğaz, yemeğin mideye gitmek için boğazdan geçtiği yol)** getirir, Azrail Aleyhisselâm ruhu alır. Ruh göğe çıkar, kâfirin ruhu gökten tardolunarak cehenneme gönderilir. Cehennemden de iade olunarak, cesetle birlikte kabre girer ve orada hapsolunur, daracağına bakarak infaz saatini bekleyen idam mahkûmları gibi, göreceği azap kendisine gösterilir. Kıyâmet gününe kadar öylece bekletilerek azap olunur. Kıyâmet günü ise cehenneme atılarak, ebedî nârda kalır ki, bunun mutlaka böyle olacağını Kur'an-ı-azim-üş-şân haber vermektedir.

Firavun ve avenesinin kabirlerinde akşam ve sabah ateşe arzolanarak azap çektiklerini de Kur'an-ı mübiyn haber vermektedir. Kâfir ve zâlimler de, âl-i-Firavun gibi olduklarından, kabirlerinde bu minval üzere azap görecekler ve kıyâmet günü ebedî olarak nâra gireceklerdir.

Allahu teâlâ, cümlemizi iman ile öldürüp, sâlihlere ilhak buyursun.. (Âmin-Bi-hürmeti seyyid-il-mürseliyn..)

وَلَوْ تَرَىٰٓ إِذِ يَتَوَفَّى الَّذِينَ كَفَرُوا الْمَلَائِكَةَ يَضْرِبُونَ  
وُجُوهُهُمُ وَأَذْبَارَهُمْ وَذُقُوا عَبَابَ الْحَرِيقِ

*Ve lev terâ iz yeteveffelleziyne kefer-ül-melâ'iketü yadribüne vücûhehüm  
ve edbârehüm ve zûku azab-el-harıyk..*

El-Enfâl: 50

(Katlolunan kâfirlerin melekler canlarını alırken, ateş-ten değneklerle yüzlerine arkalarına vurarak: «Tadın yakıcı ateş azabını, ki bu ateş cehennemın mukaddinesidir..» dediklerini görmeliydin..)

Bu kâfirler, rahat yataklarında dahi yatsalar, bu azabın şiddeti ile yerlerinden ok gibi fırlayarak azaptan kaçmak isterler. Fakat kurtulmanın imkânı yoktur, bu şiddetli azabı çeke çeke ölürlere ve böyle ölmekten de kurtulamazlar. Bazı ahmaklar da:

— Öldü, kurtuldu.. diyorlar. Halbuki, dünyada çektiği azap, âhiret azabı yanında hiç mesâbesindedir. Zira, âyet-i celilede de işaret buyurulduğu gibi, meleklerin bu şiddetli azabı; ebedî azabın başlangıcıdır.

Gelelim mü'minlerin ölümlerine:

Allahu zül-celâl, bir mü'minin ruhunu kabzeylemesini, Melek-ül-mevte emr-ü ferman buyurur. Azrail Aleyhisselâm, bu mü'mini meselâ pazarda alış-veriş ederken bulur, kendisine selâm verir. Mü'min Azrail Aleyhisselâmın selâmını alır ve sorar:

— Bir emriniz mi var?

Melek-ül-mevt cevap verir:

— Ey Allah'ın has kulu.. Ben Melek-ül-mevtim..

— Mâşâ'Allah.. Ehlen merhaba.. Ruhumu kabzetmeğe mi geldiniz?

— Evet, Allah celle sana selâm etti.. Nerede istersen, ruhunu orada alacağım. Allahu teâlâ, sana mühlet veriyor.

— Aman emanetini al.. Şu dâr-ı belâdan saadet diyarına varayım, Resûlün cemalini göreyim, Rabbimin cennetine girip, ni'metlerine ereyim.. Durma, gel beni bu kesafetten azat et.. Ayrılık ateşi, fırkat nârı beni zaten harap etti.. Gurbette geze geze, çile çeke çeke kaddim eğrildi. Beni, bir an önce dost diyarına gönder Allah aşkına.. Madem ki, bana mühlet tanımakla emrolundun, namaza durayım da ruhumu öyle al.. Muradım budur, o namaz ki Habib-i Hüdâ'nın gözü nurudur, onda vuslât bulayım..

Mü'min derhal bir kenara çekilerek namaza durur ve ruhu tereyağından kıl çeker gibi kabzolunarak â'lâyı illiyyine rücû eder.

Bir gün, Ashab-ı bâ'sefa aleyyhisselâtü vesselâm efendimize sordular:

— Ey Allah'ın Resûlü.. Bize ölüm kerih geliyor.. Ölüm ânında ne yapacağımızı, ne yapmamız gerektiğini bize bildir.

Resûlüllah sallallahu aleyhi ve sellem, saadetle buyurdular:

— Siz ashabıma ve iyman eden bütün mü'minlere, ölümleri ânında öyle bir makam gösterilir ki, ölüme koşa koşa, can atarak, büyük bir sevinç içinde varırsınız..

İşte, yukarıda okuduğum âyet-i kerimenin meali münifi de bunu te'yid etmektedir:

Şu kimseler ki, Rabbimiz Allah dediler, iymanda sâbit oldular ve iymanın alâmeti olan istikamet üzere bulundular ve Allahu teâlâ'nın emirlerini ve nehiylerini severek, cana minnet bilerek yerine getirdiler, bu gibilere ölümleri ânında başta Melek-ül-mevt olmak üzere müjdecî melekler gönderilir ve kendilerine bahş ve inayet olunan cennet makamı ile diğer ni'met-

ler bildirilir ve gösterilir. Bu zevât-ı âli-kadre vukuu muhakkak olan o korkunç günden korkmaması, dünyada bıraktıklarından dolayı mahzun olmaması tebşir olunur ve bu müjdecî melekler kendilerine dünyada olduğu gibi âhîret hayatında da dost ve arkadaş kalacaklarını va'dederek mü'minleri dilşâd ederler.

Ne mutlu bu müjde haberini alanlara ve ne mutlu o mühlik ve korkulu ânda meleklerle dost ve arkadaş olanlara..

Allah celle hazretleri, Azrail Aleyhisselâma ruhları alma vazifesini tevdi buyurunca, Melek-ül-mevt niyazda bulunmuş:

— Yâ Rabbi.. Bana çok ağır bir vazife verdin. Kullar, bana buğzedeceklerdir. Allahu celle şânühu, buyurmuş:

— Yâ Azrail.. Kullarıma öyle dertler veririm ki, onlar ölümlerini senden değil, o dertlerden bilirler, seni onlara unuttururum.

Gerçekten de öyle olmaktadır:

— Kalpten öldü..

— Kanserden öldü..

— Beyin kanamasından öldü, der dururuz.

Halbuki; doğduğundan öldü, doğmasaydı ölmezdi..

## H İ K Â Y E

Cenabı-Hak, Azrail Aleyhisselâma hitap buyurur:

— Yâ Azrail.. Bir kulun ruhunu alırken, merhamete geldiğin oldu mu? Melek-ül-mevt cevap verir:

— Yâ Rab.. Her şeyi bilen sensin, semavatta ve arzda olanlar Zât-ı ülûhiyyetine âyân ve malûmdur.

— Evet bilirim; aliyim benim, hakiyim benim.. Lâkin, benim bildiğim bana, senin bildiğin de sana.. Seni, mazhar-ı kelâm kıldım, konuşalım ki, kullarım da bilsinler.

— Yâ Rab.. Şiddetli bir fırtınada bir gemi batmıştı. İçinde bulunanların ruhlarını kabzeyledim. Kundakta bulunan bir çocuğun ruhunu kabzetmekle emrolunmadığımdan, o yavru

bir tahta parçası üzerinde sağ ve sâlim kaldı, anası boğuldu. İşte, o öksüz yavrunun annesinin ruhunu acıyarak aldım.

Allahu zül-celâl tekrar buyurdu:

— Yâ Azrail.. Ruhunu sevinerek kabzelediğin kimse oldu mu?

— Evet yâ Rab.. Zâlim bir hükümdarın ruhunu sevinerek aldığımı hatırlıyorum. Zira, halkı onun şerrinden ancak bu suretle kurtarabilmıştım.

— O zâlim hükümdar kimdi, biliyor musun?

— Bilmem yâ Rab.. Ancak, sen bilirsin..

— Hani, annesinin ruhunu acıyarak aldığımı söylediğin yavru vardı ya.. Sular üzerinde, bir tahta parçası ile kurtulan o kundaktaki çocuk, ruhunu sevinerek aldığımı söylediğin hükümdar idi..

Ey mü'minler:

Dünyada ve ukbâda aziz olmak isteyenler, rahat bir ölümle ölmek isteyenler, ölüm acılarından kurtulmak isteyenler; istikamet üzere olsunlar, zulmü ve inkârı bıraksınlar. Zulüm yerine adli, inkâr yerine iymanı başlarına tâc edinsinler.. Allahu teâlâ'ya kulluk etsinler, O'nun sevgilisine muhabbet eylesinler, şerri'atine ve sünnetine hürmetkâr olsunlar.. Unutmasınlar ki, Resûlü ekrem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz:

**Âhir zamanda, benim bir sünnetimi işleyene, yüz şehid sevabı verilecektir,** buyurmuşlardır.

Bir sünnete yüz şehit sevabı verilirse, bütün sünnetlerine saygı gösterip yerine getirene ölüm acısı, mihnet ve meşakkat olur mu? Sünneti seniyyelerine tâbi ve itaatkâr olanlar, ölümleri ânında ruhaniyeti Nebiyyi bulacaklar ve O'nun cemalini seyrederken ölüm acılarını duymayacaklardır. Nasıl ki, Mısır'ın o zamanki sosyete hanımları, Yusuf'un güzelliğini hayran hayran seyrederken, nazik ellerini kestiklerinin farkına varmadılar ve acısını duymadılarsa; Hakkın sevgilisinin cemaline bakarak ölümü tadanlar da elbette Azrail'in kılıcının acısını duymayacaklardır.

Habib-i Hüdâ, şefi-i rûz-i ceza efendimize sık sık ve çok çok salât oku... Necat ve felâh, O'nu sevmektedir.. Cennet derecatı mücerret ibadetle değil, muhabbetledir. **SEVEN SEVDİĞİ İLEDİR.** Tam tamâ'kâr ve kâmil cimri o kimsedir ki, ismimi duyar da bana salât ve muhabbet etmez, buyurulmuştur. Salât, muhabbete vesiledir. Salâtü selâmı dillerinden eksik edenler, nefislerine karşı cimrilik etmiş ve vâdolunan derecattan mahrum ve uzak kalmış olurlar. Yine buyurulmuştur ki; benim ismimi işitip, bana salât ile muhabbet edenlere, Allahu teâlâ on defa rahmet edecektir. Bana salât etmeyenler, Cenabı Hakkın on rahmetini nefislerine haram ederler.

**SUSUZ ÖLMEK İSTEMEYEN, BANA ÇOK ÇOK SALÂT OKUSUN,** buyurulmuştur.

İstikamet, Kur'an-ı kerimin ahlâkı ile ahlâklanmaktır. Kur'an ahlâkı ile ahlâklanmayan kişinin âkibetinden korkulur. İnsan, daima Allahu teâlâ'yı sevmeli, Allahu teâlâ'dan korkmalı, yapacağı her işte konuşacağı her sözde Allahu teâlâ'nın rızasını aramalıdır. Allahu teâlâ'nın sevmediği, Kur'an-ı kerimin zemmettiği şeylerden kaçınmalıdır. Bilhassa, iymansız can vermek korkusu hiç bir zaman hatırdan çıkarılmamalıdır.

## H İ K Â Y E

Şekik-i Belhi'nin bir kızı vardı ki, o diyarda bulunan kadınların en güzeli idi. Aynı zamanda âbide, zâhide ve sâliha bir hatun olan müşarün-ileyhanın ism-i şerifi **EMINE** idi.

Günlerden bir gün, babasına:

— Benim ismimi niçin Emine koydun? diye sordu. Üç korkudan emin olana Emine derler. Halbuki, ben bu üç korkunun hiç birisinden emin değilim. Her nefis, ölümü tadıcıdır. Bu ölüm, bana acı mı tatlı mı gelecektir. Acaba, ben ismim gibi ölüm acısından emin olabilecek miyim? İkincisi, şeytan bize apaçık düşmandır. Acaba, ben onun şerrinden kurtulur, emin olabilir miyim? Üçüncüsü, son nefesimden korkarım. Bu dünyadan, imanla mı yoksa iymansız mı göçeceğim? İymanla göçeceğim-

den emin olabilir miyim ki, Emine adına hak kazanmış bulunayım. Kaldı ki, peygamberler bile: **YÂ RAB. BENİ MÜSLİM OLARAK ÖLDÜR, SALİHLERE İLHAK EYLE**, diye dua buyurmuşlardır. Onlar, mâ'sum Nebi iken böyle dua ederlerse. ben sû'-i-hâtimededen nasıl emin olabilirim?

Babası, kendisine bir cevap veremedi ve aradan kısa bir zaman geçtikten sonra. bu sultan hastalandı. Şekik-i Belhi, kızının yanına vararak:

— Evlâdım, neden gülmüyorsun? Gençlik senin, güzellik senin. gelecek iyi günler senin. neden böyle durgunsun? diye sordu. Emine sultan, içini çekerek cevap verdi:

— Babacığım, dedi.. Ben. öyle şeyler görüyorum ki. gülmek değil ağlamak zamanıdır. Zira. altımda cehennemler tutuşmuş, gülmeme imkân var mı? Üstümde cennetler süslenmiş, oraya girebilecek miyim? Melek-ül-mevt, canımı almağa hazır vaziyette. emir bekliyor. Nasıl güvenir. nasıl gülerim?

Hazret. başının altındaki sert yastığı kaldırarak, daha yumuşak bir yastık koymak istedi. Emine sultan buna da itiraz etti:

— Babacığım, dedi. Yumuşak yastığa ne lüzum var? Yarın. başının altına, bu sert yastıktan daha sert bir kerpiç koymayacaklar mı?

Vaktaki ölümü yaklaştı. babasını yanına çağırarak. üç şey vasiyet etti:

— Sevgili babacığım, dedi. Öldüğüm zaman. ellerimi göğsümün üzerine bağla. Zira, günahkârlar tevâzu'an kabahatlarından ötürü ellerini göğüslerine bağlarlar. Ben de kulluk vazifemi tam ve eksiksiz yapamadım. Onun için. ellerim göğsümde bulunsun.. Gençliğime merhamet ve bana hakkını helâl et.. Olabilir ki, çocukluk ve gençlik sâ'ikasıyla babalık hakkını tam olarak edâ edemedim. Beni kefene sar.. Fakat. kabirde yüzümü aç ve benim için dua et.. Çünkü, babanın evlâdına duası, peygamberin ümmetine duası gibidir. Ey benim canım babam.. Sana zahmet olmazsa ve seni üzmezse, dört vasiyyetim daha var: İnsanları, toplu olarak bir arada gördü-

ğün zaman, kabirde cesedimi yemeye hazırlanan kurtları hatırla.. Her ne zaman kitaba bakarsan, o bembeyaz sahifeler üzerinde siyah yazıları gördüğünde, yüzümü ve gözümün beyazını ve siyahını hatırla.. Gecelerin karanlığı basınca, kabrimin karanlığını hatırla..

Bu sözlerini bitirdikten ve **LÂ İLÂHE İLLALLAH MUHAMMEDÜN RESÛLÜLLAH** dedikten sonra, dünyadan göçtü. Rahmetullahi aleyhâ..

Ey ehl-i-iyman.. Dikkat buyurunuz: Merhume, bu vasiyyeti ile bizleri ne güzel irşâd buyurmuşlardır.

Ölümün tadını düşününüz: Ya acı olur, ya tatlı..

Şeytanın şerrinden ve iğvâsından kurtulmak, cidden ve hakikaten çok güçtür. Zira, şeytan bizlere kuvvetli ve âşikâr bir düşmandır. Şerrinden Allahu teâlâ'ya sığınınız.. Ona, aslâ ve kat'iyen ittibâ etmeyiniz. Şeytandan, kendisini kurtarana aşkolsun..

İymansız ölmekten korkunuz.. Unutmayınız ki, altınızda cehennem ateşleri, bukağılar hazırlanmıştır. Bunlar, iymansız göçen kullar içindir, âsiler, zâlimler içindir..

Cennet süslenmiş, ama nasip olur mu?

Melek-ül-mevt, canımızı almağa hazır durmaktadır. Hal ve hakikat böyle iken, kula bunları unutarak gülmek yakışır mı? Yarın, kara toprağa girecek bir kimse, dünyada rahatlık arar mı? Yatağı bırakıp kara toprağa, yumuşacık yastığı bırakıp kerpiçe baş koyacak kimse, dünyanın nesine özenir? Dünyanın nesine tamâ' ederek çalar, çırpar, haksızlık eder, emir ve nehiy dinlemez?

Kulluğunu bil.. Âcizsin, verilen ni'metlere karşılık kulluk edemedin, mücrimsin.. Kendini, daima günahkâr bil, günahkâr say..

Sultanın: **(YÜZÜMÜ AÇ..) demesi, (BEN GÜZEL BİR KIZ İDİM.. BAKIN GÖRÜN Kİ, ÖLÜM BENİ NASIL ÇİRKİN, NASIL KORKUNÇ BİR HALE GETİRDİ..)** gerçeğini hatırlatmak içindir. Gençliğine, güzelliğine güvenme.. Ölüm, seni de çirkinleştirerek, korkunç ve iğrenç bir hale getirecektir. En sevdiikle-



rin de dahil olmak üzere herkes senden kaçacak. hiç kimse yüzüne bakmağa cesaret edemeyecektir.

Geride kalanlardan dua isteyiniz.. Çünkü, dirilerin duasının ölümlere faydası vardır.

Halkı, toplu halde gördüğünüz zaman, kabirde cesedinize üşüşecek kurtları, yılanları, çıyanları, akrepleri, böcekleri hatırlayınız. Her şeye ibret gözü ile bakınız.. Kitaba baktığınız zaman, nice güzel yüzlülerin, nice güzel gözlülerin toprak olduğunu hatırlayınız. Gece karanlığı basınca, karanlık kabri hatırlayınız.. Zira, yakında o karanlık kabre sizler de gireceksiniz, diyerek bizleri Hakka ve hakikate dâvet etmektedir.

Mu'az ibn-i Cebel (**Radiyallahu anh**) günlerden bir gün, Peygamber Efendimizle beraberdim, bir yere gidiyorduk:

— Yâ Resûlallah.. dedim, ben fakire bir hadis söyleyiniz de, hayatımı ve harekâtımı o hadise tatbik ederek dünyada ve ukbada faydalanayım..

Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz, saadetle şöyle buyurdular:

— Sa'idler gibi yaşamak, şehidler gibi ölmek, kıyâmetin hararetili gününde arşın gölgesinde gölgelenmek, dalâletten hidayete ermek istiyorsan, Kur'an-ı azîm-üş-şânı okumağa devam et.. Zira; Kur'an-ı mübiyn, Rahmanın kelâmıdır, seni şeytanın şerrinden, Hakkın kalesine alarak muhafaza eder. Yevm-i mizanda terazinin sağ ve hayır kefesini doldurur. Ümmetimin ibadetlerinin efdali Kur'an okuyup, onunla âmil olmalarıdır. Her mükellef ümmetim, Kur'an-ı kerimi okumayı öğrenmeli, Kur'anı daima okumalı ve onunla meşgul olmalıdır.

Görülüyor ki, Kur'an-ı kerimi okuyan ve okuduğu ile âmil olan şehidlerin ölümleri gibi ölümü bulacak, şehidler gibi öleceklerdir. Öyle ise, Kur'an oku.. Okuduğunu anlamağa çalış.. Anlamakla da kalma, anladığınla âmil ol.. Daima, ihlâs üzere bulun.. Zira, cahiller helâk oldu, âlimler kurtuldu.. Âlimler helâk oldu, muhlisler kurtuldu.. Kur'an okumasını bilmiyorsan, mutlâka öğrenmen lâzım.. Öğrenmiş isen okuman, okuduğunu anlamağa çalışman, anladığınla âmel etmen de kâfi değil.. İhlâs

lâzım, ihlâs lâzım.. Kur'an-ı, okumadınsa helâk oldun, anlamadınsa yine **helâk oldun**, anlayıp yapmadınsa yine helâk oldun. ihlâs ile yapmadınsa yine helâk oldun...

Kur'an ile âmîl olmayan bir âsinin, ölüm günü başına gelecek olan şu felâketi ibretle oku, oku da ibret al, ona göre tedarik gör, hazırlan.. Çünkü; ölüm önünde, sonra kabir, sonra sual olunacaksın.. Bunlar; herkesin, istisnasız her kulun geçeceği yollar ve duracağı duraklardır... Sen de o yollardan geçecek, o duraklarda durdurulacak ve yaptıklarından sorulacaksın.. Sonra mahşer, sonra hesap, sonra ya cehennem veya afv-ı mağfiret, cennet ve cemel.. Bunları hiç düşündün mü? Yolcu olan, yolunda gerek.. Her zaman hazır ve hazırlıklı ol. boş bulunma, gafil olma.. Eşyanı devene yükle, ölüm günü bize meçhul: (**HAYDİ..**) dediler mi, hemen yola koyulacaksın.. Hazırlıksız olursan, bu uzun yolda felâketler, musibetler, mihnetler, meşakkatler ve çok korkunç âkibetler var, bunu unutma!...

## H I K Â Y E

Peygamberimiz zamanında bir erkek kişi öldü ve Efendimiz de, o cenazede hazır bulundular. Tam cenaze namazı kılınacağı sırada, mevtanın kefeninin içinden bir şeyin kıvıldığı görüldü. Kefenin içinde, sanki bir canlı mahlûk vardı. Ne olduğunu anlamak maksadiyle açtıkları zaman, korkunç bir zehirli yılanın ölünün boynuna sarılmış, kanını ve etini yemekte olduğunu gördüler. Hz. Sıddık-ı ekber (**Radiyallahu anh**) yılanı öldürmek üzere hazırlanmışlardı ki, yılan bi-iznillah lisana gelerek, hazır bulunanların duyup anlayacakları bir sesle:

— Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve Resûlühü, kelime-i tayyibesini söyledikten sonra, Hz. Ebû-Bekir'e hitaben:

— Yâ Ebâ Bekir; bana vurma! dedi.. Zira, benim bu işte hiç bir günahım yoktur. Ben, gördüğünüz şekilde bu zata azap etmekle emrolundum. Allahu teâlâ, beni bu kişiye kıyâmet gününe kadar azap etmekle vazifelendirdi.

Cenab-ı Ebâ-Bekir, yılanı sordular:

— Bu kişi, hangi hareket ve hatası dolayısıyla bu azap ve ikaba müstehak oldu?

Meyyite azap etmekle vazifelendirilen yılan cevap verdi:

— Onun bu azabına, üç hatası sebeptir: Birincisi, bu adam tenbellik eder namazını kılmazdı. İkincisi, nekes idi zekâtını da vermezdi. Üçüncüsü, âlimleri dinlemez, Kur'an-ı mübiyn ile âmil olmazdı. İşte bundan dolayı gördüğünüz felâkete düşer oldu.

Yâ Rab.. Bizleri, kabir azabından ve cehennem ateşinden âzât eyle.. Ey keremi bol padişah.. Bizi, mahrum olanlardan, kabirde azaba uğrayanlardan eyleme.. (**Âmin; Bi-hürmeti sey-yid-il-mürseliyn**).

Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz, Cenab-ı Vâcib-ül-vücuttan rivayet buyurdular.

Allah celle, Hadis-i-kudside: (**İZZET VE CELÂLİME KASEM EDERİM Kİ, KULUMUN KALBİNDE İKİ KORKUYU VE İKİ EMNİYETİ CEM'ETMEM. BENDEN DÜNYADA KOR KANLARI VE HER İŞLERİNDE BENİM RIZAMI ARAYANLARI, KIYÂMET GÜNÜ BÜTÜN KORKULARINDAN EMİ?! EDERİM, ONU O MÜTHİŞ GÜN KORKUTMAM. DÜNYADA BENDEN KORKMAYANLARI VE EMİN OLANLARI DA, KIYÂMET GÜNÜ KORKUTURUM.**) buyurmuşlardır.

Allahu teâlâ'dan dünyada iken korkmayanların korkuları, ölümle başlar ki, ölümleri ânında başlayan bu azap, görecekle ri azabın başlangıcıdır.

Allahu teâlâ'dan korkan müttekiylerin ise, ölüm ânında mazhar olacakları iltifatı ilâhî de, kendilerine bahş ve ihsan buyrulacak lûtf-u kerem-i Rabbanî'nin başlangıcıdır. Bu iltifat-ı sübhani ve bu rahatlık ölümle başlar ki, ileride nail olacağı keremin bir iptidasıdır. Zira, Fahr-i-risâlet Efendimiz: (**MÜ'MİN, CENNETTEKİ YERİNİ GÖRMEYEN RUHUNU TESLİM ETMEZ. KÂFİR DE, CEHENNEMDEKİ DEREKÂTI VE O KORKUNÇ AZABI GÖRMEYEN RUHU KABZOLUNMAZ.**) buyurmuşlardır. Kâfir, nârdaki makamını nasıl görebilir denildiğinde, Cenab-ı Hak bu işe Cebrail Aleyhisselâmı me-

mur etmiştir. Hâlet-i ihtizardaki mü'mine, sağ tarafında cennetteki makamına nazar ettirir. Cennetteki makamını ve ona verilecek hurileri, sarayları, derecatı, hizmet ehli olan cennet gılmanlarını ve vildanlarını gösterir. Vücut iklimine alışan ruh, bu güzellikleri görünce, bir ân önce bütün bunlara vasıl olabilmek için derhal vücut iklimini terkeder. Bahusus, Hakkın:

**Ona dön, ey mutmainne olan nefis.. Rabbine dön, Rabbin senden razı, sen de Rabbinden razı olduğun halde sevdiğim kullarım arasına dahil ol, onlarla birlikte cennetime gir..**

Hitab-ı izzetine muhatap olabilirse, üç yüz kılıç darbesi şöyle dursun, üç milyon kılıç darbesi ona tereyağından kıl çekmekten kolay gelir.

Kâfire ise; sol tarafından, gideceği yer olan nâr gösterilir. Tadacağı azap, orada bulunan hurma ağacının gövdesi kalınlığındaki yılanlar, katır iriliğinde akrepler, korkunç ateşlerle dolu vâdiler, yüzleri hiç gülmeyen korkunç zebaniler ona gösterilince, canı cesetten çıkmak istemez. Onu zorla çıkarırlar, sanki üç yüz altmış damar birer dikenli tel olmuş, vücudunun her yanını sarmışçasına, o dikenli teli zorla vücudundan söküp çıkardıkları gibi, üç yüz kılıç darbesi yemiş kadar acılar duyarak ruhunu kabzederler. Allahu teâlâ, muhafaza buyursun ve Habib-i-edibi hürmetine bizlere ölüm acısını duyurmasın..  
**(Âmin, Bi-hürmeti seyyid-il-mürseliyn)**

Azrail Aleyhisselâm'ın yetmiş rahmet meleği ile yetmiş azap meleği beraberinde bulunurlar. Melek-ül-mevt, mü'minin ruhunu kabzettiği zaman, kabzolunan ruh rahmet meleklerine tevdi ve teslim olunur ve o rahmet melekleri o mü'min kula cenneti, alacağı ecirleri ve makamları müjdelerler ve semaya çıkararak â'lâyı ıllıyyine isâl ederler.

Melek-ül-mevt, kâfirden kabzettiği habis ruhu da, beraberinde bulunan azap meleklerine tevdi ve teslim eder ve azap melekleri de bu kötü ruhu, cehennemden ayrı bir mevkii olan ve **SİCCİYN** tâbir olunan yere iletirler. **SİCCİYN** denilen o yerde, terazi ve ölçeklerinde hiyle yapan, noksan tartan mü'min-

lerin de azap göreceklerini, Allah celle Sûre-i Mutaffifiyn'de beyan buyurmuşlardır:

وَيْلٌ لِلْمُطَفِّفِينَ ۝ الَّذِينَ إِذَا أَكَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ ۝ وَإِذَا  
كَالُوهُمْ أَوْ وُزِنُوا لَهُمْ يَخْسِرُونَ ۝ أَلَا يَظُنُّ أُولَٰئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ ۝  
لِيَوْمٍ عَظِيمٍ ۝ يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ۝ كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفُجَارِ لَئِي  
سَجِّينٍ ۝ وَمَا أَدْرَاكَ مَا سَجِّينٌ

*Veylün lil-mutaffifiyne elleziyne izektâlû alen-nâsi yestevfûne ve izâ kâlühüm ev vezenuhüm yuhsirün.. Elâ yezunnü ülâ'ike ennehum meb'ûsûne li-yevmin aziymin. Yevme yekum-ün-nâsü li-Rabbil-âlemiyn... Kellâ inne kitâbel-füccâri lefiy sicciyn... Ve mâ edrâke mâ sicciyn...*

*El-Mutaffifiyn: 1—2—3—4—5—6—7—8*

Ma'nayı şerifi:

Ölçek ve tartılarına hiyle katanların, eksik tartanların vay haline.. Onlar ki, aldıkları şeyi tam ölçüp, tam tartıp alırlar. Halka satmak veya halk için ölçtüklerinde veya tarttıklarında eksik ölçüp, eksik tartarlar. Onlar, dehşetli bir gün için dirileceklerini bilmiyorlar öyle mi? O gün ki, kıyâmettir. O gün, bütün halk âlemlerin Rabbi olan Allahu teâlâ'ya hesap vermek için, yaptıklarının hayrını veya şerrini görmek için âlemlerin Rabbi önünde duracaklar. Yok, yok durmakla da kalmayacak, bunlar o gün yaptıklarını sicciyn denilen derekeye girmekle bulacaklar. Sicciyn nedir bilir misin? Ondan

olacak azabı kimse idrâk edemez. Ancak o azabı ve o sicciyn denilen yerin ne olduğunu ben bilirim. Zira, o derekeyi terazilerinde, ölçeklerinde eksik verenler için ben hazırladım.

İşte, bütün kâfirlerin ruhları bu **SICCIYN** mevkiine götürülecek ve orada esfel-i-sâfiliyne yani cehennemın en alt tabakasına indirilecek, sonra kabrine iade olunarak kabir azabı ile başbaşa bırakılacaktır.

Sicciyn, öyle bir kitaptır ki o kitaba cinnilerden ve insanlardan en şiddetli azap görecek eşkiyanın isimleri yazılır.

Sicciyn, aynı isimle isimlenen cehnnemin en korkunç bir vadisi veya cehennemde korkunç bir kuyudur ki, orada cinnilerin ve insanların azaba müstehak olanları azap göreceklerdir.

Orada, bu zâlimlerle beraber mü'minlerden de terazi ve ölçeklerinde hiyle yapanlar, eksik tartanlar azap göreceklerdir.

Aman mü'minler:

Terazi ve ölçeklerinizde eksik tartmayınız. Kâfirlerle, şerirlerle aynı azaba uğramayınız, böyle bir azaba müstehak olmamaya çalışalım. Bu azaptan, Allahu teâlâ'ya sığınınız.

Kaldı ki, eksik tartarak, noksan ölçerek topladıklarını, daha doğrusu halktan çaldıklarını ne yaptın? Eline geçen bu haksız para ve kazanç, acaba hangi işine yaradı? Beli bükülmüş ihtiyarın, saçı bitmedik yetimin haklarını gasbettin de, kazandığın paralar sana dost mu oldu?

Ey dünyalığı başkaları için toplayan kişi.. Bu malları kimin veya kimler için topladığını biliyor musun? Seni, Allahu teâlâ'nın ibadetinden alakoyan bütün topladıklarını, çok yakın bir zamanda başkalarına bırakacak, dünyaya geldiğin gibi meteliksiz ve çırıl-çıplak göçüp gideceksin.. Bu kazancınla; kabrini yaptıracak olsan, mezarını nadide mermerler, altın yaldızlı kubbeler, som altından lâhitlerle süslemek sana hiç bir fayda sağlamaz. Düçar olacağın kabir azabına hiç birisinin faydası yoktur. Vârislerin, bıraktığın malları yerler, borçlarını

bile ödemezler. Sanki, o malları onlar için kazanmış olursun. Çirkin ve bayağı hiylelerle, hırsızlıklarla, eksik tartmakla, hoksan ölçmekle para kazanmayı açığözlük sayan kör!.. İyi bilmiş ol ki, bu kazandıkların mal değil, cehennem ateşidir. Son nefesinde, haramdan topladığın mal ve para, seni Allah'ından men'edecektir. Sen malına ve parana lânet edeceksin, malın ve paran da sana lânet edecek.. Son nefesinde, böyle çekişe çekişe can verecek ve azapların en korkuncuna, en dayanılmazına uğrayacaksın.. Şu hikâyeyi de ibretle oku:

## HİKÂYE

Haram helâl demeden topladığı paralarla sayısız mal ve mülk edinerek Karun kadar zengin olan bir zat, âhir ömründe büyük bir konak yaptırmış ve bu konağı en nâdide eşyalarla donatmış, içini ve dışını akla durgunluk verecek tezyinat ile süsletmiş..

Malına ve parasına o derece mağrur ve bunlarla o derece müftehir imiş ki; fakirlere, âlimlere, Hak âşıklarına hor bakar:

— Onlar da benim kadar akıllı olsalardı, mal-mülk sahibi olurlardı, ham düşüncesiyle herkesi hakir görürmüş. Kendisi kadar akıllı bir kimsenin bu kadar para ve mal-mülk sahibi olabileceğini, ancak böylesine muhteşem saraylarda ve konaklarda yaşayabileceğini düşünür ve böbürlenirmiş.. Olur olmaz her yerde:

-- Bütün bu ihtişamı nefsim için hazırladım, bu konağı da nefsim için yaptırdım, diyerek öğünürmüş.. Artık hiç bir kaygusu olmadığını, ömrünü zevk ve safa içinde geçirmekten gayri bir düşüncesi kalmadığını sanır ve herkesi bu haline imrendirmeğe uğraşmış. Bu kadarı ile de kalmaz, kendi kendisine:

— Benim gibi servet-ü sâ mânı olan var mı? der ve herkesle konuşmağa da tenezzül etmezmiş.. Öyle ya, bu derece zengin bir insanın herkesle görüşüp konuşması, onların seviyesine inmek değil mi imiş!.. Böylece, herkesi hor-hakir görür.

kapısına gelen fakirlerin yüzlerine bile bakmaz. onları bekçilerine, bahçıvanlarına ve özel muhafızlarına kovdururmuş..

Günlerden bir gün; bu ne oldum delisi, kendisi gibi Allah'ı tanımaz, âhirete inanmaz, halkı tahkir eder kimselere büyük bir ziyafet tertip etmiş.. Konağının muhteşem salonlarında, binbir türlü dünya ni'metleri ile süslenmiş sofralar başında toplanmışlar.. Nereden gelip nereye gittiklerini, başlarına neler geleceğini bir türlü akıllarına getiremeyen bu bir sürü mal ve para şımarığı, konağın iç ve dış tezyinatını, seçkin eşyasını, âvizelerini, tablolarını, halılarını birbirlerine medhü senâ ederlerken, ev sahibi olan cahil mağrur da bir taht gibi kurulduğu geniş, yumuşak ve rahat koltuğuna yan gelmiş, izahat veriyor, eşyalarının tarihi kıymetlerini, nerelerden ve nasıl satın alındıklarını, daha önce hangi paşaların veya beylerin ellerinde bulduklarını anlatıyor, arada sırada:

— Şunu elli bine aldım, bunu yüz bine kapattım, gibi sözlerle herkesi zevkine ve meraklılığına hayran bırakıyormuş..

Ziyafet devam ededursun, Azrail Aleyhisselâm da üstü başı parça parça, binbir yama içinde, boynunda bir torba olduğu halde, dilenci kılığında konağın kapısına dayanmış.. Şiddetle kapıyı çalmış ve ne istediğini soran hizmetkârlara:

— Hane sahibini görmeğe geldim, aşağıya kadar gelsin de görüşelim, demiş.. Uşaklar:

— Sen aklını mı kaçırdın? cevabını vermişler.. Hiç beyefendi, senin gibi bir dilenci ile konuşmağa tenezzül eder ve hele senin ayağına kadar gelir mi?

Azrail Aleyhisselâm:

— Siz bir kerre haber verin, diye direktmiş. Uşaklar da:

— Olmaz, demişler.. Bizi azarlatmak, ekmeğimizden etmek mi istiyorsun.. Haydi, var git işine.. Yoksa, seni zorla buradan uzaklaştırırız, tehdidini savurmuşlar.

Melek-ül-mevt de direktmiş

— Beyinizi görmeden şuradan şuraya gitmem, demiş ve tekrar çağırılmalarını istemiş. Uşaklar, bu fakir dilencinin ısrar-



rına şaşıp kalmakla beraber, hiç birisi efendilerine haber vermeğe de cesaret edememiş. Nihayet, Azrail Aleyhisselâm:

— Anladım, demiş.. Siz, efendinizin celâlınden korkarak onu buraya çağırılmıyorsunuz. Bir bakıma haklısınız, zira sizler emir kullarısınız, efendinize itaatınız ve onun emirlerine göre hareket etmeniz lâzımdır. Şu var ki, ben de emir kuluyum, benim de efendilerin efendisi olan efendime itaatim ve onun emrini yerine getirmem şarttır. Ben, Allahu teâlâ'nın ruhları kabzetmekle görevlendirdiği Azrail'im.. Efendinizin ruhunu kabzetmeğe geldim. Haydi, gidin söyleyin.. Gelsin, beni görsün.

Hizmetkârlar, titreyerek durumu ev sahibine bildirmişler. Hane sahibi, ölümü hatırına bile getirmediği, daha doğrusu ölümlü kendisine lâyük görmediği için, hizmetkârlarına:

— Kendisine yumuşak sözle sorun bakalım, demiş. Maiyetimde çalışan birisinin mi ruhunu almaya gelmiş.

Daha sözlerini tamamlamağa fırsat bulamadan Hazreti Kabız-ül-ervah yanlarında peyda olmuş ve:

— Hayır! demiş, kimsenin değil senin ruhunu kabzetmeğe geldim. Bugüne kadar topladığın, toplamakla öğündüğün mallarını, paralarını ve eşyalarını ne yapacaksan yap, ruhunu kabzedeceğim..

Ne diyeceğini, ne yapacağını bilemeyen ve ölümü bir ân için olsun hatırına getirmeyen dünya mağruru şımarık zengin, elleri ayakları titremeğe, dili kekelemeğe başlamış, ecel korkusu ile sararıp solan yüzü ve ferleri kaçan gözleri ile zelil ve perişan yalvarmış:

— Bana biraz mühlet verseniz olmaz mı?

— Olmaz. Ruhunu almağa memurum, vazifemi yapmadan da buradan bir yere gidemem..

Bir ânda, mütekebbir zelil oluvermiş.. Bütün paralarını mücevherlerini getirmelerini emretmiş, o üzerine titredığı kıyı bucak herkesten sakladığı altınlara, gümüşlere, elmaslara, pırlantılara, inci, zümrüt ve yakutlara nefretle bakarak:

— Allah size lânet etsin, demiş.. Beni şehvete sevkettiniz.

Rabbime ibadetten men'ettiniz. Rabbimle dost olmaktan alıkozdunuz.

Tam bu sırada, umulmadık, beklenmedik bir şey olmuş.. Et parçasına söz söylemek kudretini ihsan buyuran Kadir-i mutlâk, bu âsi zenginin mallarına, eşyalarına, konağına, altınlarına da söz söylemek kudretini ihsan buyurmuş ve hepsi birden kelâma başlamışlar:

— Bize sövmek, saymakla, bize lânet etmekle kendini kurtaracağını mı sanıyorsun? Her şeyden evvel bilmelisin ki, bize lânet etmeğe hiç hakkın yoktur. Bugüne, hatta bu dakikaya kadar hep bize güvendin, hep bizimle ve zenginliğine övündün.. Bizim sayemizde hükümdarların, vezirlerin, paşaların beylerin huzuruna rahatça çıkar, bir gün de Allahu teâlâ'nın huzuruna çıkacağını hiç düşünmezdin. Hele ölümü hiç aklına getirmez. bizler senin elinin altında iken âdeta hiç ölmeyeceğini zannederdin.. Yollarda rasladığın fakirlere, âlimlere hor bakar, onları insan yerine koymazdın. Allahu teâlâdan korkan ve onun emirlerini yerine getiren müttekiyeleri tahkir ederdin.. Allah'tan korkmaz, Resûlünden hayâ etmez, nefsinden gayri kimseyi düşünmez, her türlü fenalığı işlerdin.. Biz, bütün bu kötülüklerine rağmen sana mukabelede bulunmadık. Eğer, bizi helâlden kazanıp, Allah yolunda sarfetseydin, biz de senin hakkında daha hayırlı olurduk, böyle yapsaydın bizden fayda görür, lânet de etmezdin.. Şimdi de âhiretini kazanmış olurdun.. Bu dünya hayatında eline geçenleri Hak yoluna harcasaydın, âhirette en aşağı on mislini bulurdun. Ama sen haramdan kazandığın için bizleri kötülüğüne âlet ettin.. Elbette, âhiret hayatında da bizlerden sorulacaksın.. Elbette mes'ul olacak ve nâra gireceksin.. Bizler, seni kötü gidişinden ve kötü fiillerinden vazgeçirmeğe kaadir değildik.. Sen hâkim, bizler mahkûm durumunda idik.. Bizi, dilediğin gibi kullanabilme hakkını, Allahu teâlâ sana vermişti.. Şimdi ne yüzle bize lânet edebiliyor ve ne yüzle kendini temize çıkarmağa çalışıyorsun..

Paralarının, mallarının ve eşyalarının bu haklı sitemleri karşısında ne diyeceğini bilemeyen mağrur ve şımarık zengin.

iş işten geçtiğini farketmişti amma, artık tamire fırsat ve imkân da yoktu. Hazret-i Melek-ül-mevtin darbe-i seyfini yedi ve olduğu yere yığılıp kaldı. Dünyada yaptıklarından hesaba çekilmek üzere âhîret diyarına gitti. Fakat, kazandıkları kendisine yâr olmadı ve onunla hiç birisi kabre girmede.

Ey mü'min:

Kazandığın paranın haram mı, helâl mı olduğunu anlamak istersen o parayı sarfettiğin işlere ve yerlere bak.. Helâl olup olmadığını o zaman anlarsın.. Melekler, izn-i ilâhî ile insan şekline girerler. Cebrail Aleyhisselâm, Efendimize Dihye't-ül-Kelbi şeklinde görünmüştür. Lût'un kavmini helâk etmeğe memur edilen melekler, Hz. Lût'a gayet güzel delikanlılar şeklinde görünmüşlerdir. Lût Aleyhisselâm, onları benî-Âdemden sanmış ve kavminin şerrinden korumak için evinde saklamıştı. Kavmi, evinde delikanlılar sakladığını haber alınca, Hz. Lût'un evine hücum ettiler. O zaman, melekler Lût Aleyhisselâma:

— Biz insan değil, Rabbil-âlemiyn'in melekleriyiz. Kavminin mücrimlerini helâk etmeğe geldik dediler, ki bu vak'ayı Kur'an-ı Kerim böylece haber vermektedir.

Buharî ve Müslim adlarındaki Hadis kitaplarında da, meleklerin insan şeklinde göründükleri defaat ile yazılıdır.

Bedir harbinde, müslümanlara yardıma gelen melekler, insan şeklinde görünmüşlerdi. Onun için kimseyi incitme... Bakarsın, incittiğin bir melek veya Allahu teâlâ'nın bir sevgilisi olabilir. Allahu teâlâ'nın sevgililerini incitenler, Allahu sübhanehu ve teâlâ'yı incitmiş olurlar.

Ölüme namzet olan kimse, ölüm ânında boğazı hırıldar ve yüzü kızararak dudakları mosmor olursa, azaba müstehak olduğuna alâmettir.

Eğer, hali sâkin olur ve dili kelime-i şهادeti söylerse, kalben Allahu teâlâ'ya hüsn-ü-zanda bulunursa, bu hal hüsn-ü hâtimeye delâlet eder. Böylelerinin alınları ince ince, terler, gözlerinden hafif hafif yaşlar akar, dudaklarında bir nevi kuruluk belirir, yüzü sararır ve yüzü sağ tarafa dönük olursa.

bütün bu alâmetler ölen o kimse için rahmet-i ilâhiyyenin nüzulüne işarettir.

Haberde vârid olmuştur ki, Allahu teâlâ bir mü'minin ruhunu kabzetmek murad buyurduğunda, Melek-ül-mevt o zatın ruhunu ağzından almak üzere yaklaşır. Fakat, o zatın ettiği zikirler, Melek-ül-mevte hitaben:

— Yâ melek.. Sana buradan ruhu kabzetmeğe yol yoktur. Zira, bu ağız Rabbini zikretmiştir, derler ve yol vermezler..

— Melek-ül-mevt, Rabbil-âlemiyne niyaz ederek:

— Ağzından ruhunu alamadım, ne yapayım yâ Rab! diye sorar.

Başka bir uzvundan kabzeylemesi em-rü ferman olunur. Bu defa, Melek-ül-mevt ölmek üzere bulunan zatın elinden ruhunu kabzetmek ister ve el de kendisine şöyle hitap eder:

— Sana, buradan da yol yoktur. Bu zatın ruhunu elinden de kabzedemezsin. Zira, bu eller yetim başı okşamıştır, ilim yazmıştır. Allah yoluna kılıç vurmıştır, der.

Melek-ül-mevt âciz kalır ve tekrar ne yapacağını istizan eder. Başka bir cihetinden kabzeylemesi emr-ü-ferman olunur. Melek-ül-mevt, o mü'minin ruhunu ayağından kabzetmek üzere yaklaşır, ayak kendisine şöyle hitap eder:

— Bu mü'min, bu ayakları ile yürüyerek cemaate gitti. Hasta ziyaret etti, ilim ve zikir meclislerine gitti; der.

Melek-ül-mevt, kulağından ruhunu kabzetmeğe teşebbüs eder. Fakat bu defa da kulak kendisine mâni olur:

— Sana buradan da yol yoktur. Bu mü'min, bu kulaklarıyla Kur'an ve zikir dinledi, der.

Gözlerinden kabzetmeğe teşebbüs eder, bu defa da gözler kendisine hitap ederek:

— Bu mü'min bu gözlerle mushafa nazar etti, okudu ve mukaddes kitabımızı hatmetti. Mahlûkata ibret gözü ile baktı, der.

Melek-ül-mevt, Allahu teâlâ'ya niyazda bulunur.

— Yâ Rab.. Bu kulunun bütün azaları bana galip geldiler. Ruhunu teslim etmiyorlar. Nasıl kabzedeyim?

İşte, bunun üzerine hitab-ı izzet vârid olur:

— Yâ Azrail.. Avucuna benim ismimi yaz, o mü'min kuluma göster..

Azrail Aleyhisselâm, emri ilâhiyi yerine getirir ve ismulahı avucunun içine yazarak o mü'mine gösterir. Mü'min, o ismi görünce sevinir ve Allahu teâlâ'nın isminin berekâtı ile ruhunu teslim eder.

İşte mü'mine ikram.. İşte mü'minin son nefeste erdiği ilâhî lûtfu kerem.. İşin başı iymanda, ihlâsta.. Ne hal üzere yaşarsan, öyle ölürsün.. Nasıl ölürsen, öyle haşrolursun.. En büyük ni'met, iymandır. En büyük saadet, islâmdır. İymanını, islâmını kaybeden, her şeyini kaybeder.

## H I K Â Y E

Aliyyül-Nesefi, merkebinin kaybetmişti. Aramaya çıktı, yolda bir kâfir ile karşılaştı. Derhal geri dönerek, secdeye kapandı. Secdede:

— İlâhî.. Ben eşeğimi, bu kâfir ise iymanımı kaybetmiş.. Onun musibeti, benimkinden daha çok büyüktür. Sana hamd-ü senâ ederim ki, benim musibetimi de onunki gibi kılmadın. Ben, birkaç liralık eşeğimi aramaya çıktım. O; dünya ve mâfiyhâdan daha kıymetli dinini ve Allah'ını kaybettiği halde, arayıp bulmakta gaflet üzere gitmekte.. Yâ Rab.. Benim de dinimi ve iymanımı kaybettirme.. Zira, asıl büyük musibet, bunları kaybetmektir.

Bazı ahmak kişiler, beş kuruşlarının kaybolduğuna üzülürler ve her tarafı didik didik ararlar da, Allah'sız ve ibadetsiz geçen günlerine üzülmek, iymanlarını araştırmak akıllarına bile gelmez. Fakat, Allah'ın has kulları, Allah rızası için, Hak yolunda Hak için gözlerine ne mal, ne evlât, ne mansab, ne rütbe görünmez. Onlar, yalnız dünya hayatına değil, dünya malına, âhirete ve cennete dahi tamâ, etmezler. Onların maksudu ancak Hüdâ'dır, gayrısı havadır.

Bak; dünyaya tamâ, etmeyen Allah ricaline.. Birde, müs-lümanlık dâvasında bulunup, beş kuruş için kalp kıran zaval-lyâ.. Aşağıda anlatacağım kıssayı ibretle oku:

## H I K Â Y E

Bir adam, mescitte namaz kılıyordu. Namazdan çıkınca, bir heybe içinde bıraktığı bin altının yerinde yeller estiğini gördü. Aynı mescitte namaz kılmakta olan Hazret-i Ali (**Ker-remallahu vechehu**) Efendimizin hafidi İmam-ı Cafer sadık efendimize:

— Mescitte ikimizden gayrı kimse yok, paramı ve heybemi-sen çaldın, diyerek iftira etti. Hazret-i-İmam, her ne kadar:

— Ben, Evlâd-ı Resûldenim. Böyle şeylere tenezzül etmem, dediyse de, dinletemedi:

— Mescitte senden başka kimse yoktu ki başkası almış ol-sun, diyerek diretti. Hazret-i-İmam sordu:

— Heybende ne kadar para vardı?

— Bin altın vardı..

— Öyle ise gel benimle beraber, diyerek parası kaybolan adamı saadet-hanesine götürdü ve şahsına ait paradan kay-bolduğu iddia olunan bin altını adama verdi. Parasını aldığı halde, küstahlığı elden bırakmayan müfteri:

— Almadınsa bana bu parayı neden verdin? diye sorunca da:

— Evlâd-ı Muhammed'e iftira ettiğinden nâra girmeni iste-medim ve bu parayı sana helâl ettim, buyurarak adamı savdı.

Hazret-i İmam, bir müslümanı yalancı çıkarmak isteme-mişti. Fakat gelin görün ki, parasının çalındığını iddia eden adam, arkadaşlarının yanına gelince, gülerek kendisine:

— Geçmiş olsun, dediler ve şaka olsun diye kendisi namaz kılarken, içinde bin altın bulunan heybeyi gizlice alıp sakladık-larını söylediler ve heybeyi sahibine teslim ettiler.

Adamcağız, .yaptığı hatayı anlayarak büyük bir üzüntü-

ye kapıldı. Parasını kendi arkadaşları alıp sakladıkları halde, hiç suçu olmayan ve mescitte kendisi gibi namaz kılan bir zatı hırsızlıkla itham ettiğinden utandı. Şahsını tarif ederek bu zatın kim olduğunu sordu. Kendisine:

— O zat, Peygamber-i zîşânın amcası oğlu Hazret-i Alinin torununun çocuğudur, denilince doğru Hazret-i İmam Cafer Sadık'ın evine koştu, ellerinden öperek affını ve rızasını diledi ve haksız olarak aldığı bin lirayı iade etmek istedi... Hazret-i İmam kabul etmedi ve adama şöyle buyurdu:

— Bu hane, Evlâd-ı Muhammed hanesidir. Bu hane, mâ'den-i-nübüvvet, sırrı velâyet, vâris-i ulum-u Nebevi hanesidir. Bizim mülkimizden bir şey çıkarsa, tekrar bize avdet etmez. Verdiğimizizi geri almak, bizim şânımıza münasip ve lâyük değildir. O altınlar, sana hediyemiz olsun, güle güle harca..

Fânî dünyaya meyleden, dünyası için dinini terkeden, dünyaya malı için Hak binasını yıkan, ölümden ibret almayan gafil!... Artık, kötülüklerden elini, eteğini çek.. Ölümünü düşün... Neler gördün, daha neler göreceksin... İş, ölmekle bitmiyor. Asıl hayat, ondan sonra başlıyor. Şimdi uykudasın; bu gördüklerin rü'yadan başka bir şey değildir. Yalnız şu farkla ki, rü'yada yaptıklarından mes'ul değilsin amma, dünyada yaptıklarından sorumlusun.. Yakında uyanacaksın; bütün insanlar uykuda öldüler mi, uyanırlar diyor Allah Resûlü..

Yâ Rab.. Bizi, ölmeden uyandır.. İbretle bakacak, gerçekleri görececek bir göze sahip kıl... Hayâ sahibi bir yüz, ağzımıza tatlı bir dil ihsan eyle.. Tâ'atinden lezzet ver, kulluğuna mah-kûm eyle. Tâ'ata mağrur etme.. Şekavetimizi, saadete; tarahımızı feraha; kötü ahlâkımızı, Kur'an ahlâkına tebdil eyle... Habibinin şefaatine nail eyle... Nefsimizin tasallûtundan kuru ve kurtar.. Bizleri nefsimize esir, şehvetimizle zelil eyleme. Daima ibadetine kaim, rizanda daim, zikrinden ve Kur'anından lezzet alanlardan eyle.. Mü'min olarak öldür, salihlere ilhak eyle. Ölüm acısından, Azrail pençesinden, sû'i-hâtimededen emin kıl.. Ebrâr zümresine ithal eyle, âhir kelâmımızı Kelime-i tevhid ve Kur'an-ı-mecîd eyle.. Ecel yastığına başımızı koyduğuş-

muzda, el el ile, ayak ayakla, bütün uzuvlarımız birbiriyle vedâ ederek (**Buluşmak mahşere kaldı**) dediklerinde, tâbipler ve hekimler bizden el çektiklerinde, gözlerimizden perdeyi kaldır, müjdecî meleklerini gönder, cennetteki makamımızı bize göster, bizi ehl-i necattan, zümre-i felâhtan kıl... Kabrimizi pür-nûr, ruhumuzu sevdiklerimizi görmekle mesrur eyle.. İltifatı Nebîyye mazhar, şefaati Kur'ana nail eyle... Kabirde, â'mal-i-sâlihâmızı enis ve yoldaş eyle.. Mağfiretinin lezzetine, keremine, lûtfuna ve izzetine eriştir.. Civar-ı Mustafa'da iskân eyle.. Bizi, ol Nebiler serveri, velilerin önderinden ayırma.. Lûtfunla cennetine, cemaline kavuştur.. Bize adlinle muamele etme, affınla ve kereminle muamele eyle.. Dünya ve ukbamızı mâ'mur eyle. Nâmerde el açtırma, düşmanı bize güldürme, aziz vatanımızı, gaziler ocağı, şehitler bucağı mukaddes yurdumuzu, isyanlarımızdan ötürü kâfirlere, zâlimlere çiğnetme.. Bizi zalemeye pâyimâl etme.. Evlâtlarımızla terbiye ettirme.. Hükümetimizi adl ile berkarar, umuru hayriyyelerinde muvaffak eyle.. Türk büyüklerini islâma ve Kur'ana hâdim eyle.. Ümmeti Muhammed'in âsilerini islâh ve affeyle.. Bizlere merhamet eyle, bizlere mağfiret eyle, bizleri affeyle.. Ölmüşlerimize rahmet, sağ kalanlarımıza dâreyinde saadet ve selâmet, kötülüklerimize nedamet, rızıklarımıza vüs'at, hayırlı işlerimizde gayret ve muvafakiyet ihsan ve inayet eyle. Bize, çirkini güzel, güzeli çirkin gösterme.. Topraklarımıza hayırlı bereket, hüccac-ı müslimiye selâmet, ordularımıza nusret ve muzafferiyet nasip eyle.. Bu nâçiz risâlemizi okuyanları irşâd eyle.. Bu risâlemizi indinde ve ind-i-Resûlullah'ta makbul ve mergub eyle.. Bize hayatımızda dua edenleri, mematımızda rahmet ve Fâtiha ile ananları iki cihanda aziz eyle.. Âmin diyen dilleri nârından azad eyle.. Âmin bi-hürmeti seyyid-il-mürseliyn vel-hamdü lillahi Rabbil-âlemiyn, kabul-üd-dua el-Fâtiha..



# İRŞÂD

## YİRMİ ÜÇÜNCÜ DERS

### MÜNDERECAT:

Şeri'at, tarikat, hakikat, mâ'rifet, kutbiyyet, kurbiyyet ve ubudiyyetin mâ'na ve mahiyetlerini, ibadetin lüzum ve ehemmiyetini, insanları Hak yolundan ve ibadetlerden men'eden sapık şeyhlerin ve sahte mürşitlerin gerçek niyyet ve hüviyetlerini, bunlara tâbi olanların feci âkibetlerini âyetler ve şer'î delillerle izah ve ispat eden Bayezid-i Bestamî, Abdülkadir Geylânî hazretlerinin kıssaları ve Enes bin Malik radiyallahu anhın rivayetine göre şeytanın dostlarını ve düşmanlarını anlatan çok mühim bir risâledir.



**Sallû âlâ seyyidinâ Muhammed**

**Sallû âlâ tabib-i kulûbinâ Muhammed**

**Sallû âlâ şefi-i-zunûbinâ Muhammed**

El-evvelü Allah.. El-âhirü Allah.. Ez-zâhirü Allah... El-bâ-tinü Allah. Hayrihi ve şerrihi min'Allah.. Men kâne fi kalbihi Allah.. **Fe-mu'inuhû** ve nâsıruhu fid-dâreyni Allah... Rabbiş-rahli sadri ve yessir li emri vahlül ukdeten min lisani yefkahu kavli ve ufevvidu emri ilallah vallahü basiyrün bil'ibâd.

Ey bizleri yoktan var eden ulu Allah..

Ey bizleri zelil iken aziz eden aziz Allah..

Ey bizleri ana rahminde kudret eliyle şekl-i insana koyan Allah..

Zelil bir su parçası iken, bizleri aziz ve mükerrem eyleyen. aç iken doyuran, susuz iken sulayan, cahil iken ilim, iyman ve islâm ziyneti ile süsleyen kerim Allah.. Bizleri ilimden sonra cehle, iymandan sonra küfre, islâmdan sonra zulme ve delâlet deryasına atma.. Mürşit diye bizleri şeytan-ı lâine tâbi kıla-rak, başımızdan iyman tâcını alma.. Sırtımızdan şeri'at liba-sını çıkarma.. Alın damarımızı ve hayâ perdemizi yırtarak Fi-ravun gibi **ENE RABBIKÜM-ÜL-A'LÂ (Ben, sizin yüce Rab-binizim)** diyen, âciz ve alelâde bir mahlûk iken Tanrılık dâva-sına kalkışan, fâni iken bâkilikten dem vuran, iyman ve islâm namına iyman ve islâmdan çıkan mülhidlerin, zındıkların ve sapıkların güruhundan eyleme.. bizleri, sırat-ı-müstakim bu-yurduğun Habibinin yolu olan ve Allah'a, Allah rızasına, ce-mal-i lâ-yezâle varan o doğru yolda sâbit-kadem eyle.. Bizleri Habibinden, O'nun âlinden, ezvacından, ehl-i-beytinden, asha-bından, ensarından, ahababından ayırma.. Bizleri, siyret-i enbi-yâdan, ef'al-i asfiyâdan ve velilerin kapısından uzaklaştırma. Onların nazar-ı rahmetleriyle bizleri dilşâd eyle.. Nigâh-ı ilti-fat-ı Ahmediyeye nail; veliler ulusu, şir-i sübhan Aliyvel-Mür-teza'nın zevkinden hissedar eyle.. Sıddıklar sıddığı, yâr-ı gar-ı refik, gaziyi alel-mürted-i vez-zındık. Resül-üs-sakaleynin kaim-pederi, ümmül-mü'miniyn A'îşe-i sıddıka radiyallahu anha'nın

pederi, kitâb-ı keriminde **ULÂ'İKE EN'AMALLAHU ALEYHİM MİN-EN NEBİYYİNE VE SİDDİKİYN** ve diğer bir âyet-i celilede **VELLEZİ CÂ'E BİS-SİDKİ VE SADDAKA BİHİ** iltifat-ı ilâhiyyesine mazhar olan Cenab-ı Ebâ Bekir-is-Sıddıyk efendimizin iltifat ve şefaathleriyle bizleri memnun ve mesrur eyle.. Ol fâtihi-i Mısr-ı vel'-Acem-i ver-Rûm, re'yi muvafıkun bil-kitab. kelâmı sıdk-u ves-savâb, adli ile ma'ğruf, kerametleri meşhûd Kavm-i şer'i şerif olarak aleyhissalâtü ves-selâm efendimizin şânını beyan buyurdıkları ve **BENDEN SONRA NEBİ GELSEYDİ, ÖMER İBN-İL HATTAB** gelirdi iltifat-ı seniyyesine mazhar olan Resûl-ü Rabbil-âlemiynin kaim-pederleri, Hazret-i Ali kerremallahu vechehu efendimizin damad-ı mükerrerleri Ömer İbn-ül Hattab radiyallahu anh-ül Vehhâb efendimizin nazarları ile de bizleri abâd eyle yâ Rabbi..

Hayâ ve iyman sahibi, Kur'an-ı mübiynin kâtibi ve câmi'i, şimali Afrika'nın ve Türk diyarının fâtihi, damad-ı Nebiyyi âhir zaman, mü'minlere dâr-ül-emân, nebiler serverinin iki kerime-i muhteremesini nikâhlamak şer'ef ve bahtıyarlığına nail olan, mazlûm-u şehid, oruçlu iken şerbet-i şehadetle iftar eyleyen, kitab-ı kerimi tilâvet buyururken mübarek kanı Kur'ana dökülen, Aleyhissalâtü ves-selâm efendimizin: **EY OSMAN-I SÂLİH BANA DUA EDİYOR MUSUN?** hitâbiyle şânı ve kadri beyan buyurulan Osman İbni-Affan efendimizi de, bizlerden hoşnut ve razı eyle yâ Rabbi..

Ol seyyid-il evliyâ, yâr-ı Habib-i Kibriyâ, melce-i ahkar, seyyid-ül-ebrâr, garik-i bahr-i belâ, melce-i enis-id du'afâ, fâtihi-i Hayber, sakiy-yi Kevser, zevc-i Fatıma't-üz-Zehrâ, vâris-i ulûm'u Nebevi, hakkında **ENE MEDİNE'T-ÜL-İLM VE ALİY-YUN BÂBUHA** buyurulan, aliyyin-i radiyyin-i sahiyyin-i veli, mahbub-u Resûl-üs-sakaleyn, damad-ı Peygamber, Eb-ül Haseyneyn-il ahseneyn efendimizi de, bizlerden hoşnut ve razı eyle yâ Rabbi..

Cemi ashab-ı bâ-sefa, bakiyye-i aşere-i mübeşşire-i pür-ve-fâ, ashab-ı soffe, ashab-ı Bedr, ashab-ı Uhud ve şühedâ-i Kerbelâ efendilerimizin ruhaniyyetlerini bizlere sâyeban eyle yâ

Rabbi... Tâbi'in, tabe-i tâbi'in, eimme-i müctehidiyn, **ulema-i** din-i mübiyn, şehitler, gaziler, Pirân-ı-izâm ve evliya-i kiramın feyizleriyle bizleri şadân-ü handan eyle yâ Rabbi.. Âhir ve aki betimizi hayreyle yâ Rabbi.. Son kelâmımızı kelime-i tevhid ve Kur'an-ı mecid eyle yâ Rabbi.. Bu nâçiz risâlemizi okuyanları, okutanları ve dinleyenleri iki cihanda aziz eyle yâ Rabbi.. Her türlü müşkilleri halleyle, dinledikleri ile âmil olmayı nasibeyle yâ Rabbi.. Gönüllerimizi aşkınla tenvir ve aşk-ı Resûlillah ile tezyin eyle yâ Rabbi.. Âmin; bi-hürmeti seyyid-il-mürseliyn..

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ  
وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ

*Este'iz-ü billâh: Vâ'büd Rabbeke hatta ye'tiyekel-yakıyn.*

*El-Hicr: 98*

Mâ'nayı münifi:

**(Sana yakin olan ölüm gelinceye kadar, Rabbine ibadet et..)**

Ey mü'minler:

Uyanın, agâh olun, dinleyin.. Şeri'at, tarikat, hakikat, mâ'rifet, kutbiyyet, kurbıyyet, ubudıyyet isimleriyle isimlenen bu islâm yolunun nihayeti, Allah'a ve O'nun cennetine, rızasına ve cemaline çıkar.. Saydığım bu yedi umde, birbirlerine bağlıdır. Birinden, diğer birine geçilir. Nihayeti, Allahu Teâlâ'ya ubudıyyettir. Yani, Allahu zül-celâle kulluktur.

Şeri'atsız, tarikat olmaz.. Tarikatsız, hakikat bulunmaz. Hakikatsiz mâ'rifete ulaşamaz. Mâ'rifetsiz kutbiyyete, kutbiyetsiz kurbıyyete ve kurbıyyetsiz de ubudıyyete erişilemez. Ubudıyyet, insan-ı tâm olmandır. İnsan-ı tâm olmak da, Allah teâlâ'yı hakkı ile bilmek, hakkı ile bulmak, hakkı ile anmak ve hakta hak olmandır ki, bu son merhaledir. Bu:

فِي مَقْعَدِ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِكٍ مُّقْتَدِرٍ

*Fi mak'ad-ı sıdkın inde melik-in muktedir.*

*El-Kamer: 55*

(Hak meclisinde, kudretine son olmayan bir melikin, Allahu teâlâ'nın huzur-u Kibriyasında ve rizasındadırlar.)

sırrına ermektir. Allahu teâl'ya ibadetinin miktarı ise **VÂ'BÛD RABBEKE HATTA YE'TİYEKEL YAKIYN** âyet-i celilesi ile sâbittir.

Akıl-bâlig oluşundan, tâ ölünceye kadar doğru yol olan sırat-ı islâmdan ayrılmamak, o yolda sâbit-kadem olmakla mümkün olacağı âşikârdır.

Okuduğum âyet-i kerimedeki **YAKIYN** ölüm mâ'nasınadır. Yoksa, bazı sapıkların hezeyanları gibi: **ALLAHU TEÂLÂ, SANA YAKIN GELDİ Mİ, İBADETİ TERK ET**, mânasında değildir. Böyle mân'a verenlere sorarız:

Aleyhissalâtü ves-selâm efendimizden daha yakın, Allahu teâlâ'yı kim bilebilir? Eğer, bu sapıkların verdikleri mâ'na doğru olsaydı, Efendimizin, ibadeti terketmeleri lâzım gelirdi. Fahr-i kâ'inat aleyhi ve âlihi ekmel-üt-tahiyyat efendimizin, tâ sabahlara kadar Rabbine yaptığı secdelerin, tesbihlerin, naz-ü niyazların hepsi, Allahu azim-üş-şânın emri idi.

وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَجُدْ لَهُ وَسَبِّحْهُ لَيْلًا طَوِيلًا

*Este'iz-ü billâh: Ve min-el leyl-i fesciid lehu ve sebbihhu leylen tavıylâ.*

*El-İnsan: 26*

(Ve gecenin bir kısmında ona secde et.. Gecenin uzun bir kısmında da, onu tesbih ve tenzih eyle..)

أَقْرِ الصَّلَاةَ لِدُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْآنَ الْفَجْرِ  
إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا ﴿١٧٨﴾ وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ  
نَافِلَةً لَكَ عَسَىٰ أَنْ يَبْعَثَ رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا

*Ekim-ıs-salâte li-dülük-iş şemsi ilâ gasak-ıl-leyli ve Kur'an-el-fecri inne Kur'an-el-fecri kâne meşhûdâ.. Ve m in-el-leyli fe-tehacced bihi nâfileten leke asâ en yeb'aseke Rabbüke makamen Muħmudâ..*

El-İsrâ : 78 - 79

(Güneşin zevalinden, gecenin karanlığına kadar namazı dosdoğru kıl.. Sabah namazını da eda et, zira sabah namazı meşhuddur. Gecenin bir kısmında da uyanıp, gece namazı kıl.. Bu sana mahsus bir ibadet, bir fazilettir. Ümit edebilirsin, Rabbin celle şâne seni bir makamı Mahmud'a gönderecektir.)

طه ﴿١﴾ مَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقَىٰ

*Tâ-Hâ.. Mâ enzelnâ aleyk-el Kur'ane li-teşka..*

Tâ-Hâ: 1—2

(Tâ-Hâ.. Biz, sana Kur'anı eziyyet ve meşakkat çekesin diye göndermedik.)

Dikkat ediniz mü'minler:

Bizlere sünnet olan, Zât-ı akdes efendimize farz idi.. İbadet etmekten, mübarek ayakları şişmişti.

Hak teâlâ hazretlerinin: **(EY HABİBİM.. BİZ, SANA KUR'ANI EZİYYET VE MEŞAKKAT ÇEKESİN DİYE GÖNDERMEDİK..)** buyurmasına bakarak, Resûlüllah sallallahu

aleyhi ve sellem efendimizin ibadetleriyle meşakkat çektiğini zannedenler aldanıyorlar. Zira, Resûl-ü Kibriyâ efendimiz, bu kadar ibadeti dahi yeterli bulmadığını: **(SÛBHANEKE MÂ ABEDNÂKE HAKKA İBADETIKE YÂ MA'BÛD = Ey benim noksan sıfatlardan münezze ve kemal sıfatlarıyla muttasıf olan Rabbim.. Sana hakkıyla ibadet edemedim..)** buyurmak suretiyle, izhar ve isbat etmişlerdir. Aleyhissalâtü ves-selâm efendimizin bu münâcaatları, her bakımdan dikkate şayandır. O, yaptığı bütün ibadetleri, hiç bir zaman Hakka lâyük bulmamakta, bu ibadetlerle yorulmadığını, Rabbine ibadete doyamadığını, ibadet lezzetini hiç bir şey de bulamadığını ifhâm ve ilân ederek, biz gafilleri irşâd buyurmaktadır.

Eğer, yakın gelmekle ibadet terkolunsaydı. Hz. Ebâ-Bekir, Ömer, Osman, Ali, Hasan, Hüseyin (**Rıdvanullahi teâlâ. aleyhim ecma'ıyn**) efendilerimizle, diğer sahabe-i kirâm, bakiyye'i aşere-i mübeşşire, ashab-ı soffe ashab-ı bedr. Hakka ibadete bu kadar düşkün olmazlardı. Yaptıklarından aslâ sorulmayacak olan zevat-i zevil-ihtiramdan üç yüz on üç kişi ki; ashab-ı Uhud, ashab-ı Hendek, Üveys-ül-Karanî, Allahu teâlâ'nın habibinin dostu Hasan-ül-Basri, Habib-i-Acemi, bütün Evliya'ullah ve kutb-ül-aktâb Abdülkadir Geylânî, Ahmed Rûfâî, Ahmed Bedevî, İbrahim Düssuki, Hasan Şâzeli, Sâdüddin Cibavi, Ebül-Medyen, Abdüsselâm-il-esmer, Muhyidin-i Arabi, Hacı Hünkâr Bektaş-ı Veli, Muhammed Bahâ'üddin-i Nakşi, Şeyh Hacı Şaban-ı Veli, İbrahim-i Gülşeni, Cemal-i Halveti, Sünbül Sinan-ı Veli, Hacı Bayram-ı Veli, Aziz Mahmud Hüdâ'i ve diğer pirândan hiç birisi şeri'atten kıl kadar ayrılmamışlar ve ölünceye kadar Rabbilerine darda ve varda sıdk-u ihlâs ile ibadet eylemişler, evrad-ı ezkâra aşk ile devam buyurmuşlar ve terbiyeleri altına giren âşıkları da Allahu teâlâ'ya ibadete teşvik etmişler ve ölünceye kadar ibadete devam etmelerini bütün sâliklerine vasiyyet buyurmuşlardır.

Acaba, bu zevat-ı zevil-ihtirama yakın gelmemiştii mi ki, son nefeslerine kadar Rablerine ibadet etmişler ve etrafında-



kileri de ibadet ettirmişlerdir. Hânedan-ı ehl-i-beyt ki, on iki imam ve on dört mâ'sumdur, dedeleri Hazreti Muhammed aleyhisselâm, babaları İmam-ı Ali Kerremallahu vechehu gibi, ölünceye kadar Rabbil-âlemiyne ibadetle tam abdiyyette bulunmuşlardır.

Yakinin mânasını, o sapıkların yorumladıkları şekilde anlamış olsak dahi, yine de ibadetten kaçınmak değil, bilâkis ibadete daha fazla ri'ayet etmek lâzımdır. Yukarıda mübarek isimleri sayılan zevata, hal-i hayat ve sıhhatlerinde yakın geldiği için, Rabbilerine ibadetlerini ziyade kılmışlardır, yakinin alâmeti ancak budur.

Bunu, bir dünya misali ile de belirtmeğe çalışalım:

Bir kimse, yaptığı işten kâr ve kazanç sağlarsa, o işe karşı haris olur. Bunun aksi olarak, yaptığı işin semeresini ve faydasını göremezse, o işten vazgeçer ve dükkânını kapar.

Allahu teâlâ'ya yakın olanlar da: **(BİZE YAKİN GELDİ..)**, diyerek ibadeti terketmezler, bilâkis ibadetlerini arttırır ve çoğaltırlar. İşte, yukarıda mübarek isimlerini saydığımız zevat-ı zevil-ihtram, yakın gelen kutsal kişilerdir. Kendilerine yakın geldiği için, son nefeslerine kadar ibadetlerine devam buyurmuşlar ve aynı ibadeti yine bu mülâhaza ile sâliklerine de talim ve tavsiye eylemişlerdir. Kendilerine yakın gelmeyen gafiller de, görmedikleri, bilmedikleri ve bulmadıkları için kâr ve kazanç sağlayamamışlar, dükkânlarını kapatmışlardır ki, bunlar Allahu teâlâ'ya ibadeti terkederek, nefsi emmârelerini Allah sanmışlar ve böylelikle şeytanın iğvâsına kapılmış, sırat-ı müstakimden ayrılmış ve İblis gibi huzur-u izzetten kovulmuşlardır. Bu gibiler, yalnız kendileri dalâlete düşmekle kalmamakta, cehenneme giden yoldaş arar kabilinden, bazı safdil müslümanları da idlâl ederek yoldan çıkarmakta, yani tarik-i hidayetden, tarik-i dalâlete sürüklemektedirler.

Bunlar, **VAHDET-İ VÜCUD**'u da dillerine dolamışlardır. Şu var ki, bu kelime-i kudsiyyenin mâ'na ve medlûlünü de anlamadıklarından, **VAHDET-İ MEVCUD**'a kail olmuşlar, fâni olan bu âleme, taşa, toprağa **ALLAH** diyerek islâmın yüce tevhidini,

yamuk ve çarpık ağızlarında yamılmışlardır. Kimisi kendisini Hallac-ı-Mansur zannetmektedir. Halbuki, Hallac **ENEL-HAK** demiştir. Bu mel'unlar ise, Firavunlar gibi **ENE RABBİKÜM-ÜL-Â'LA** demekte ve utanıp arlanmadan:

— Allah, sigara içmek istedi, demek suretiyle habis nefis-i em-mâresinin Allah'lığını ilâna yeltenmektedirler.

Bre ahmak bedbaht.. Behey irfan ve iz'an yoksulu.. Allahu azim-üş-şân kadim ve ezelidir. Senin habis vücudun ise, bir katre iğrenç meniden halk olunmuştur. Bir idrar yolundan, başka bir idrar yoluna döküldün, vücudunun mayası hayız kanı ile meydana geldi. Çişine sözün geçmez, aç duramazsın, hastalanan hemen doktora koşarsın, şifa bulmak ümidiyle avuç dolusu ilâç yutarsın, karından ödün kopar, karşısında tiril tiril titrersin, çocuklarına söz geçiremezsin, her biri bir başka hava çalar, karakola çağırsalar ödün kopar, elin ayağın tutmaz, dişin ağrır, kulağın ağrır, karnın ağrır, sızılarını dindiremezsin, hiç bir şeye kudretin yok, hiç bir şeye gücün yetmez, zayıf, âciz, yolunu ve yönünü şaşırmış alelâde bir mahlûksun.. Böyle Allah'lık olur mu?

Firavun: **(Ben, sizin yüce Rabbinizim..)** dedi amma, hiç olmazsa orduları vardı, bir saltanatı, kendisine göre bir kuvvet ve kudreti vardı. Senin, cehlinden ve aczinden gayrı neyin var? Bu cehlin ve aczinle Allah'lık iddia ediyorsun; ya Firavun gibi ordulara, kuvvet ve kudrete malik olsaydın ve ona verilen mühlet sana verilseydi, sen mutlaka Firavun'u da geride bırakır: **(Yerin, göğün sahibini de ben yarattım..)** diyerek, dalâlette ve küfürde Firavun'u fersah fersah geçerdin..

Hıristiyanlar, Hz. İsa Aleyhisselâma Allah'tır. Allah'ın oğludur dediler ve Allah teâlâ'nın gazabına uğrayarak kâfir oldular. Onların bu itikatları, senin kötü iddia ve itikadından kat kat â'lâdır. Zira, onlar hiç olmazsa, bir ulül-azim peygamber için Allah diyorlar. Halbuki sen habis vücudun ve iğrenç varlığın için bu haltı karıştırıyorsun.. Nerede ise, rahmetenlil-âlemiyân olan Habib-i-Hüdâ'yı da ben gönderdim, diyeceksin.. Belki, onu da iddia ediyorsun ya, bu deli saçmalarını sakın karının, çoluk çocuğunun yanlarında da **tekrarlamamanı** tavsiye ederim. Heş,

onların yanında ağzını açıp söz söylemeğe cesaret edemezsin amma, eğer yanılır bu hezeyanları onlara da tekrar edersen, sana deli gömleğini giydirdikleri gibi akıl hastahanesine atıverirler. Çünkü, sen ve senin gibiler, rütbeli bir zatın karşısına çıkarak, eğer o zatın rütbesi senden yüksekse: (**Ben de senin rüt-bendeyim..**) demeğe cesaret edemezsiniz. Zira, sizin gibiler kuldan korkarlar ama, Allah'tan korkmazlar. Kuldan korktuğun için hayâ edersiniz, Allah'tan hayâ da etmezsiniz..

Şimdi, beni iyi dinle:

Vahdet'ten dem vurursun, Yezid'i ayırırsın ve: (**Yezid'i sevmem..**) dersin. Sen hak isen, Yezid de haktır. Sevmem dersin ama, Yezid'in yolundan gidersin.. İnsan, hakta olur. Bir parçacık peynir görmüşsün, kendini mandırada sanıyorsun. Hallac: **ENEL-HAK** dedi, ama ona dedirdiler. Kaldı ki, Hallac-ı-Mansur namazını ve orucunu terketmedi. Kendi hak idiyse, kimden kime namaz kılıyordu? Hem, o mest idi.. Senin gibi bâde ile değil, kudret eliyle sunulan vahdet şarabı ile...

**Mest olanların kelâmı kendinden gelmez veli,  
Pes Enel-Hak nice söyler, kişi Mansur olmadan..**

O, sabır sahibi idi.. Sende sabrın (S) si yok..

O, kanaat sahibi idi.. Sende ne gezer?

Emekli maaşının azlığından, yetmediğinden sızlanıp duruyorsun.. Bir irade ediver de, dağlar taşlar altın olsun.. Bu acz-ü meskenet içinde bu nasıl Allah'lık..

O, mürüvvet sahibi idi.. Kendisi aleyhinde idam hükmünü veren kadı efendiyi, kendisinden önce cennete sokmadan cennete girmiyordu. Halbuki, sana fiske ile dokunana, sen çifte vuruyorsun..

Sohbetlerinde, cenneti ve cennet köşklerini istemediğinden dem vuruyor, burun kıvırıyorsun.. Oysa, dünyada bâki kalma-yacağına bildiğin halde köşk değil, basit bir gecekondü verseler, imanını da Allah'lığını da vermeğe hazırsın.

Hûri istemem, diyorsun.. **Diyorsun ya**, beri tarafta da bir müddet sonra çirkinleşecek ve yerin altına girecek kadınlardan da gözlerini ayıramıyor, salyalarını akıta akıta arkalarından bakakalıyorsun..

Ey ehl-i-iyman:

Böyle şeytanlardan kaçınız.. Bunlara yakın olan, Allahu teâlâ'ya uzak olur. Bunlardan uzak olan, Allahu teâlâ'ya yakın olur..

Bunlar, cennet istemezler, Hûri istemezler.. Sanırsınız ki Yunus misali:

**Cennet cennet dedikleri bir ev ile, bir kaç hûri;  
İsteyene ver anları, bana seni gerek seni..**

demek isterler. Oysa, bu gibiler Yunus Emre'liğe tenezzül ederler mi? Elbette etmezler.. Yunus kul, hâşâ sümme hâşâ onlar Allah..

Ey gafil.. Ey biçare.. Uyan artık, tövbe et.. Allah'a dön, hakkı bul.. Sen âcizsin, Allahu teâlâ kavi.. Sen fânisin. Allahu teâlâ bâki... Tövbe et, tövbe. Can kuşu kafesten uçmadan, iş iş-ten geçmeden, çenen tutulmadan tövbe et.. Allahu teâlâ, tövbe edenleri sever ve affeder...

Ey mü'minler:

İnsaf ile düşünelim.. Her milletin bir ibadethanesi ve kendisine göre bir ibadeti vardır. Müslümanların câmi ve mescitleri, hıristiyanların kiliseleri, yahudilerin sinagonu, Budistlerin tapınağı.. Her biri kendilerine göre bir çeşit ibadet ederler. Her ibadetin sonu da duadır. Dua, âcizlerin ibadetidir. Her millet, kendi diliyle dua eder ve âciz olduğunu bildiğinden isteklerinin yerine getirilmesini kimi Rabbinden, kimisi de putundan ister. Fakat, bunlardan hiç birisi ne müslümanı, ne hıristiyanı, ne yahudisi ne de Budisti: **(Ben ALLAH'IM..)** demez, diyemez. Çünkü, her fâninin evveli ve sonu vardır. Evvel, âhir, zâhir, bâtın ancak O'dur, Allahu teâlâ'dır. Ancak O'na ibadet edilir ve ancak ondan istenilir. Gördüğümüz bu âlem, yok olup fenâya varacak, ancak Allahu azim-üş-şân bâki kalacaktır. Allah'tan korkmayan Nemrud'lar bile:

— Biz, yeryüzünün Allahıyız, demişler ve hallâk-ı âlem olan Allahu zül-celâli inkâr etmemişlerdir. Belki: **(O, GÖKLERİN ALLAHI..)** demişlerdir.

Firavunun bile, gündüz yaptıklarına nâdim olarak, sabahlara kadar Allah'a aczini itiraf ettiğini tarih kitapları açıkça anlatmaktadır. Hattâ son nefesinde:

— Ben, Musa ve Harun'un dâvet ve Beni-İsrail'in icabet ettiği Allah'a iman ettim, demiştir ki Şeyh-i Ekber iman ile gittiğine kaildir.

Hal ve hakikat böyle iken, **ŞEYH** suretine girerek halkı idlâl eden İblisler; Kuran-ı Kerim'in zemmettiği bu makule habislerden de aşağı ve aşağılıktırlar. Şeytan bile, bunların yaptıklarını yapmamış ve Allah'tan korkmuştur yahu..

كَمَثَلِ الشَّيْطَانِ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ اكْفُرْ فَلَمَّا  
كَفَرَ قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِنْكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ  
رَبَّ الْعَالَمِينَ

*Ke mesel-iş-şeytâni iz kale lil-insan-ikfür felemmâ kefere kale inniy beriy'un minke inniy ehâfullâhe Rabbel-âlemiyn.*

*El-Haşr: 16*

(Yahudileri savaşa teşvik eden münafıkların hali de, şeytanın hali gibidir. O, insanı KÜFRET diye teşvik eder, ayartır da kâfir olunca **BEN SENDEN TEBERRİ ETTİM. BEN RABBİL-ÂLEMİYN OLAN ALLAHU TEÂ-LÂ'DAN KORKARIM, der)**

Hazreti Cüneyd-i Bağdadi'nin (**LEYSE CUBBETİ SIVAL-LÂH**) ve Bayezid-i Bestamî'nin (**SUBHANE MÂ A'ZAMU**)

**ŞÂNİ)** sözlerine bakarak, bu gibi zevat-ı âli-kadri, bu gibi den-sizlerle bir tutmayınız. Gerek Hz. Cüneyd-i-Bağdadî ve gerekse Hz. Bayezid-i-Bestamî kaddesallahu sırrahul-âli efendilerimiz-den vahdete dair böyle sözler sâdır oldu amma, aslında bu söz-leri söyleyen ne Hz. Cüneyd'dir, ne de Bayezid'dir. Bu sözleri, onların ağızlarından Allah celle söyletti ve söyledi. Zira, bu zevat-ı âli-kadr, Hakkın has kullarından olduklarından, bunların söyleyen dilleri Hak, gören gözleri Hak, yürüyen ayakları Hak'tır. Hak, bunlara yakın; onlar da Hakka yakın idiler. Bu zevata mülâki olmak şeref ve bahtiyarlığına erişen mutlu kişiler, zâhir ve bâtınlarını tezyin etmişler, dünya ve âhiret saadetine ermişlerdir. Bu zevat-ı âli-kadr, kendilerine gelen kimselerin her türlü müşkillerini hallederler ve onlarda bulunan Allahu teâlâ'nın sevmediği sıfât-ı-şekaveti, sıfât-ı-saadete tebdil ederler ve onları vasıl-ı-ilâllah kılarlardı. Bu muhterem zevat; zâhiri, bâtını ve enfüsi ilm-i Resûl'e vâris olup, hal-i Muhammed ile hallenmişler, ahlâk-ı Resûlüllah ile ahlâklanmışlar ve böylelikle yükselmiş ve yücelmişlerdir.

— O, zâhir ilmidir; onu bırak, diyerek şer'at-i Mustafayı tenzil etmezler, zâhirin de bâtının da bir olduğunu, her ikisinin de mukaddes bulunduğunu, nâsın anlayabileceği bir dille ifade ederler, tevhidinden ayrılmazlar ve şirke düşmezlerdi. Sâliklerine:

**Şeri'atin, kavli-i Resûl**

**Tarikatin, fiil-i Resûl**

**Hakikatin, hal-i Resûl** olduğunu öğretirler ve tattırırlardı. Sâliklerini, nefsin iğvâsından ve kalbin marazlarından kurtarırlar, birer insan-ı kâmil haline getirirler, keramet-i kevnîye'den ve keramet-i ilmiyyeden halâs ederler ve onları keramet-i vücudiyye'ye isâl ederek dünya ve âhiret saadetlerinin yollarını gösterirlerdi. Allahü teâlâ, **cümlemizi himmet ve şefaathine mazhar buyursun.**

Mürşid suretinde görünen bazı İblis uşakları, nefislerinin kölesi olmuş sapıklar; mürid diye aldattıkları safdillerin, her

şeyden önce şüphelerini gidermekle görevli iken, bilâkis onların şüphelerini arttırmakta ve bu suretle doğru yolda giden mü'minleri yoldan çıkartmakta ve sonunda da iymanlarını alarak onları cehenneme kadar götürmektedirler. Cenab-ı Hak, bu gibilerin şerlerinden ve tasallûtlarından, bütün ümmet-i Muhammed'i korusun ve kurtarsın.

## H I K Â Y E

Bir memlekette, âbid ve zâhid olarak tanınmış bir kişi vardı. Hacca gitmeğe hazırlanan bir zat, onun bu haline güvenerek, yetişkin kızını kendisine emanet etti; hac kafilesiyle Hicaz'a müteveccihen memleketinden ayrıldı.

Aradan günler geçti. Şeytan aleyh-il-lâ'ne, emanet edilen kıza tecavüz etmesi için adamcağıza vesvese etti. Nefsi ile uzun bir mücadeleden sonra, nihayet mağlûp olarak zavallı kızı kirletti. İş olup bittikten sonra pişman olmuştu amma, neye yarar? Hac dönüşü, babasına ne diyeceğini, halkın yüzüne nasıl bakacağını düşündükçe, kendi kendisine lânet ediyor, ağlıyor, sızlıyor, tövbe ve istiğfarda bulunuyor, fakat her şeye rağmen bu işin içinden nasıl çıkacağını kestiremiyordu. Yaptığı bu kötülüğü temizlemek kolay değildi. Çaresizlik ve bunaltılar içinde, bu büyük sırrını bir âlime söyledi. Artık, eskisi gibi halkın içine karışmıyor, ortalıkta görünmekten ve halktan utanıyordu. Bu felâketine sebep, henüz tam mâ'nasıyla zühd-ü tekva sahibi değilken, kendisini öyle göstermiş ve abdiyyetini ilân etmiş olmasıydı. Halbuki, henüz nefesine mahkûm iken, kendisini nefesine hâkim gibi göstermiş ve herkese böyle tanıtmıştı.

Akıl danıştığı âlim, kendisine bu felâketten kurtulmanın çaresi olarak, kirlettiği kızı nikâhı altına almasını, malından ona hisse tanınmasını ve bir müddet terk-i diyar etmesini öğütledi ve bu arada nefesine hâkim bir pehlivan olabilmek için, bir velinin taht-ı terbiyesine girmesini tavsiye etti. Ona dedi ki:

— Seni, nefesine hâkim kılablecek zat, Bestam şehrinde bulunan Bayezid-i velidir. Ona git, kendisini gör, ancak o seni terbiye ve nefesine hâkim edebilir, seni göründüğün gibi yapar..

Adamcağız, kendisine emanet bırakılan kızı nikâhladı, malının yarısını ona verdi, sonra kızı tekrar boşayarak Bestam şehrine gitmek üzere memleketinden ayrıldı. Yol boyunca, konakladığı her yerde, nereden gelip nereye gittiğini soranlara:

— Bestam şehrinde Bayezid-i Bestami adında bir veli varmış, o zatın ziyaretine gidiyorum, dedikçe bir çok kişiler kendisine hazret aleyhinde beyanlarda bulunuyorlar ve onu çekiştiriyorlardı.

Ama, o bütün bu söylenenlere aldırış etmedi ve nihayet günlerden bir gün Bestam şehrine vardı. Baktı ki, orada da bir çokları hazreti şeyhin aleyhinde atıp tutuyorlar. Bu işe şaşırıp kaldı ve kendi kendisine:

— Allah, Allah.. dedi. Ben kırk yılda bir şeytana uydum, sonra nâdim oldum ve yaptığımı kat kat ödedim. Bana kendisini sağlık veren zat müstesnâ olmak üzere yol boyunca herkes bu zatın aleyhinde konuştu. Şimdi, burada da hemşhri-leri onu kötülüyorlar. Bunda bir acailik var ama, buraya kadar geldim, kendisini bir defa görmeden gitmem, düşüncesiyle sordu soruşturdu ve Bayezid-i Bestami hazretlerinin evini öğrendi. Meğer, hazretin evi şehrin dışında bulunuyormuş. Yorgun argın oraya vardı ve dış avludan içeri baktı. Ne görsün? Beyaz sakallı, nuranî bir zat oturmuş, karşısında hesnâ müstesnâ bir güzel kız, elinde bir bardak hazrete bir şey içiriyor. Bu hali görünce, aleyhinde söylenenlerin doğruluğuna kani oldu ve kendisiyle görüşmeğe lüzum hissetmeyerek geri dönmeğe karar verdi ve kapıdan uzaklaştı. Tam bu sırada, Hazreti Şeyh, yerinden kalkarak kapıyı açtı ve uzaklaşmakta olan zata ismiyle hitap ederek çağırdı. Kendisini tanıyan hiç kimse bulunmayan yabancı bir şehirde, ismiyle çağrılması büsbütün garibine gitti ve bu defa büyük bir meraka kapılarak tekrar kapıya yaklaştı. Biraz önce, genç kızın kendisine bardakla bir şeyler içirdiği nuranî zat gülerek:



— Bizi arzuladın, buralara kadar zahmet edip geldin... Görüşmeden gitmek lâıyk değildir, diyerek içeriye aldı..

**Âşık isen, can baş üzere gel beri;  
Münkir isen, bak kapudan dön geri..**

Bu iltifat ve kerameti gören adamcağız, kendisine gösterilen yere oturdu, hal hatır soruldu. Fakat, ziyaretçinin gözleri bir hazrete, bir fıçıya, bir bardağa takılıyor ve gördüklerine bir mâ'na vermeğe çalışıyordu. Bunu farkedenden Hazreti Şeyh, misafirini sù'i-zandan kurtarmak için:

— Ne bakar durursun fıçıya? diye sordu ve ilâve etti:

— Bu ev, bir Mecusi'ye ait idi. Ben satın aldım, o gördüğün fıçıda da şarap vardı, sirke yaptım ve dağıttım. Şimdi o fıçıya su koyuyorum.

Adamcağız, biraz önce gördüklerini hatırlayarak, kendi kendine:

— İyi uydurdun ya, az evvel elinde bardakla sana bir şeyler ikram eden güzel kadını nasıl te'vil edeceksin? düşüncesine daldığı sırada, Hazreti Şeyh gazaplanır, yüzü kızarır, alındaki damar kabarır ve sert bir lisanla:

— O gördüğün; benim kızım, öz evlâdımdı.. diyerek kötü düşüncelerini yüzüne vuruverdi. Adamcağız büsbütün şaşırmış, kötü düşündüğünden dolayı üzölmüş ve utanmıştı. Hemen şeyhin ayaklarına kapanarak:

— Aman mürüvvet efendim, dedi. Beni affet, memleketimden buraya gelinceye kadar yol boyunca, bu şehre girer girmez de rastladığım hemşehrileriniz aleyhinizde lâıyk olmayan sözler söylediler. Ben de o sözlerin tesiri altında kalmış olacağım ki, böyle kötü düşüncelere kapıldım. Fakat, çok merak ediyorum. Beni bağışlayınız, neden halka kendinizi olduğunuz gibi temiz bildirmiyorsunuz da, halkın levminden kurtulmuyorsunuz?

Hazreti Şeyh, büyük bir sükûnetle cevap verdi:

— Nefsime emin değilim ki, kendimi temiz bildireyim de, hacca giden din kardeşlerim kızlarını emaneten yanıma bırak-

sınlar, sonra da o emanete hiyanet edeyim ve derdime çare aramak için diyar diyar gezeyim.

İşte, Bayezid-i Bestami hazretleri böyle bir zat-ı âli-kadir-di. Kendisini islâh etmeden, henüz nefsini iymana getirmeden kıyas-ı bâtil ile kendilerini böyle şânı ve kadri yüce Evliyâ'ullah zanneden nefis esirlerine şeytan bile güler.

Hani, kaz gibi iri yumurtlamak sevdasına düşen tavuk, ıkınıp sıkınırken kendi yumurtasının da iri olduğunu sanmış ta kendisini yırtmış derler ya...

Evliyâ'ullah'ın, halk ekseriya aleyhinde konuşur. Fakat, veliler aleyhlerinde bulunan halktan aslâ şikâyetçi değildir.

**Yar yüreğim yar,  
Gör ki neler var,  
Bu halk içinde,  
Bize gülen var..**

**Gülenler, gülsün;  
Yâr bizim olsun,  
Nâdân ne bilsin,  
Bizi bilen var..**

Onlar, yâr ile olduklarından, ağyârdan geleni duymazlar. Onlar için belki ağyâr bile yâr olmuştur. Sevgilisi ile sevişen sevişme esnasında ayağına batan dikenini duyar mı?.

## H İ K Â Y E

Bir gün, Hazreti Musa Tûr'da Rabbine münacaatında:

— Yâ Rabbi... Halk, benim aleyhimde konuşuyor. Halkın dilini benden kes, diye niyazda bulunur. Cenab-ı vâcib-il-vücud:

— Yâ Musa.. Onları ben yarattım, rızıklarını ben veriyorum. Öyle olduğu halde, benim de aleyhimde konuşuyorlar, buyurur.

**ENEL-HAK** diyenler, yahut dedirtilenler ber-dâr olmuşlar **BEN** dedikleri için.. **SEN HAKSIN** deseler, bu âkibete uğramazlardı. **BEN HAKKIM** dedikleri ve nefislerini öne sürdükleri için kelleyi verdiler.

**Mansur gibi ber-dâr ederler benim diyeni..**

Ben, sen deme.. O de, hû de, hû de.. O zaman, kimsenin bir şey demeğe hakkı olmaz.

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ

*Hüvallah-illezi lâ ilâhe illâ hû âlim-ül-gaybi veşşehade*

*El-Hasr: 22*

**(O Allahu teâlâ ki, mâ'bud-u bil-haktır. Ulûhiyyette benzeri ve ortağı yoktur. Varı, yoğu, gizliyi, âşikârı, her şeyi o bilir.)**

Allah'ın canı sigara istiyor diyen gafil-i cahil:

Bu dâvada, tırnağını verebilir misin? Tenbellikten, namaz bile kılmıyorsun, daha doğrusu seni huzura almıyorlar.

Zekât değil, bir fakire on para sadaka bile veremiyorsun. Bu hasislik sende varken, **ENEL-HAK** dâvasında kelle verebilir misin?

Miskin, miskin kahve köşelerinde pinekliyor, İblis gibi Allah yolunu kesiyor; kandırdığın, aldattığın, doğru yoldan sapıttırdığın safdillerin ısmarlayacakları bir fincan kahveye, bir kadeh içkiye tamah ederek yedi başlı ejderha nefsin uğruna şeriate. müctehitlere, hak yolunda olanlara salyalı ağzını köpürterek sataşmağa yelteniyorsun. Halbuki, rüzgâra karşı tükürenin, tükürdüğünün yüzüne yapıştığını unutuyor ve bu sözlerinle cahilliğini, nâdanlığını, iyman ve islâmdan uzaklaştığını ortaya koyuyorsun. İyi bil ki, eslâfının aleyhinde konuşanlar, meşrû olmayan yollarla dünyaya gelen kişilerdir. Sen de bu halinle. gayri meşrû olduğunu isbat ediyorsun.

Aleyhlerinde bulunmak cür'et ve cesaretini gösterdiği zevat-i âli kadr, **MÜCTEHİDİYN-İ-KIRAM** olarak baş tâcı ettiğimiz mezhep imamlarımız İmâm-ı Â'zam Ebû-Hanife, İmâm-ı Şâfi'i, İmâm-ı Mâlikî ve İmâm-ı Hanbelî efendilerimizdir ki, her birisi bütün islâm âleminde tâ'zim olunmuş, nurlu ve mübarek izlerinden, asırlardan beri milyonlarca müslüman gitmektedir. Onlar, bu iman kalabalığını kıyâmete kadar da peşlerinden sürükleyeceklerdir. Onlara, nice cihangirler, nice veliler, nice melikler tâbî olmuşlardır. Sen, karını ve çocuklarını bile peşin sıra götüremezsin. Çünkü, öldüğün gün arkandan düğün-bayram edeceklerdir. Habis cesedin, toprağa verilir verilmez, en elim azaba düçar olacak, mülevves ruhun âlem-i berzahta kıyâmete kadar bağlı kalacaktır. İki cihan serveri, O'nun ashâbı ve evlâdı, kendisine mensup olduğunu iddia ederek mevki ve şöhret (?) sağladığın pirin senden dâvacı olacaklar, seni mahkûm ettirecekler, kapkara yüzünle iymansız olarak nâra atılacaksın, sana tebşir ederim.

Vakit varken, fırsat elde iken tövbe et.. Nisbet edindiğin pirinin yolundan yürü, sapıklıkları, inadı, ilhadı bırak.. Bunu sana bilhassa tavsiye, seni ve senin gibileri Hakka ve hak yoluna davet ederim.

Ey Ehl-i-ıyman.. Ey Allahu teâlâ'ya vuslât isteyenler, Hakkın rızasına tâlip, cennetine râgıp ve cemaline müştak olanlar:

İyi biliniz ki, şerrinden ve tasallûtundan Allahu teâlâ'ya sığındığımız şeytana, Allahu zül-celâl **YEVMI YÜB'ASUN'**a yani kıyâmet gününe kadar mühlet vermiştir ve insanoğlunun sağını, solunu, önünü, ardını İblis kuşatmıştır. Yalnız, üstümüz ve altımız müstesnâ bırakılmıştır. Zira, ellerimizi semaya ve yüzümüzü arza yönelterek Cenab-ı vâcib-il-vücuda dua ederiz. O halde, dua edelim ve bu lâ'inin şerrinden Mevlâmıza sığınarak emin olalım.

Mel'un şeytan, insanoğluna bazan hoca, bazan şeyh şeklinde görünür dininden ve imanından eder. Allah'lık iddiasıyla görüldüğü bile vâkidir. Çünkü o insanoğluna, Âdem ev-

lâdına dehşetli bir düşmandır. Şeyh şeklinde görünür ve seni namazından, niyazından alıkoyar. Şeytan, mü'mine şu şekilde vesvese verir:

- Namaz da ne imiş? der.
- Yatıp, kalkmaktan ne çıkar? der.
- Sofuların namazı varsa, bizim de niyazımız var, der.

Ve seni Resûl-ü Kibriyâ'nın: **GÖZÜMÜN NURU** buyurduğu, mü'minlerin mi'râcı olan namazdan soğutmak ister. Eğer, alıkoyamaz ve soğutamazsa, bu defa insana vesvese verir:

— Senden sâlih kimse yok.. Herkes cehennemlik, sen cennetliksin, der ve seni ibadetlerine mağrur eder, kibire ve u'cuba düşürür. Buna da muktedir olamazsa, namazında gösteriş yaptırır, seni mürâ'ilerden kılar, ibadetine riyâ karıştırır. Bunu da beceremezse, namazın rükünlerinde eksiklik yaptırır, hiç değilse namazlarını kazaya bıraktırır.

Bunun çaresi; **NAMAZDA NE VARMIŞ?** diyenin İblis olduğunu bilmek, Resûlün nurlu yolundan ayrılmamaya dikkat ve gayret etmektir. Çünkü, Resûlüllah sallallahu aleyhi ve sellem efendimizle, âli, evlâdı, ezvacı ve ashabı namazı daima kılmışlar ve hiç bırakmamışlardır. Bütün Evliyâ'ullah ve ehliullah da, Peygamberi zîşândan gördükleri gibi namazlarını devamlı olarak kılmışlar; farzlarını, vâciplerini, sünnetlerini, müstehaplarını hakkıyla yerine getirmişlerdir.

Namaz kıldığın zaman, halkı kendinden aşağı görme... Al-lahu teâlâ'nın namaz kılmayı sana nasip ettiğini ve seni huzuruna kabul buyurduğunu bil.. Kendi nefsini, herkesten daha fazla günahkâr say, seni lûtfen ve tenezzülen huzuruna kabul buyuran Allah teâlâ'ya hamd-ü senâ ve şükreyle:

— Yâ Rab.. Sana, hakkıyla ibadet edemedim. Noksanımı ve kusurumu itiraf ediyorum, diye niyazda bulun ve her namazdan sonra tövbe et.. Namazını, halka gösteriş için değil, Allahu teâlâ'ya kulluk etmek şerefine nail olmak için, vaktinde ve imkân oldukça cemaatle huşû ve hudû içinde kıl...

## H İ K Â Y E

Kutb-ül-aktâbdan, Gavs-ül-â'zam Abdülkadir Geylâni kudise sirrahul-âli hazretleri, bir ramazan günü dervişleriyle birlikte bir bâdiyeden geçiyorlardı. Hava oldukça sıcaktı ve orucun verdiği susuzluk ve açlık onları bi-tâb hale getirmişti. Bitkin olmalarına rağmen, yollarına devam ediyorlardı. Bir aralık, Hazreti Şeyh bir hacet için dervişlerinden geri kalmıştı ki, karşılarında bir nur belirdi ve kendilerine şöyle hitap etti:

**ENE RABBİKÜM-ÜL'Â'LÂ AHLELTÜL-YEVME MÁ HAR-  
REMTÉ ALEYKÜM** = Ben, sizin yüce Rabbinizim, bugünkü ramazanda yemek ve içmek size haramdır. Şimdi size bunları helâl kıldım. Yiyiniz ve içiniz, diyordu.

Maiyyetlerinde bulunan dervişlerden bazıları, hemen oruçlarını bozmak maksadiyle, beraberlerinde bulunan su kaplarına ve yiyeceğe el atmışlardı ki, Hazreti Gavs-ül-â'zam:

— Sakın oruçlarınızı açmayınız, buyurdu ve sesin geldiği tarafa doğru:

**E'ÜZÜ BİLLÂHİ MİN-EŞ-ŞEYTAN-İR-RACİYM.. E'ÜZÜ  
BİLLÂHİ MİN ŞERRİ ZÂLIKE**, der demez nur gibi görünen şey birden zulmete tebdil oldu.

Allah celle, Hazreti Abdülkadir'i sebep kılarak refakatlerinde bulunan mâ'sum insanları, İblisin şerrinden ve mekrinden kurtarmış ve o melun bütün çirkinliği ile meydana çıkıvermişti.

Ey Hak yoluna sülûk ederek Hak rizasını talep eden âşıklar:

Sizleri, kulun mi'râcı olan namazdan, oruçtan, hacdan, ibadet ve zikirten men'edenlerin, bizzat şeytan olduğunu veya şeytanın ordusundan dalâlette kalmış ve halkı dalâlete sürüklemekle görevlendirilmiş bir İblis yardakçısı bulunduğunu sakın aklından çıkarmayınız. Dikkat edilirse, bu gibiler zekâtı ve sadakayı men'etmezler, yalnız namazı, orucu ve haccı men'ederler. Sebebi gayet açıktır: Zekâtтан ve sadakadan kendileri faydalanırlar ve saf mü'minleri aldatıp kandırarak habıs ne-

fislerini besletirler, mülevves vücutlarını kabirde kurtlara, böceklerle, yılan ve çıyanlara ziyafete hazırlamak için semizleştirirler.

Hakikî Hak dâvetçilerine, nefis ile mücadele ve mücadele ederek halkı **Hakka** yönelten âşık, sadık, sâlih ve âbid Hak müşsidlerine can kurban.. Onların mübarek ayaklarının tozlarını sürme diye gözlerime çekerim.

Bizim; Allahu teâlâ'nın izni ve inayeti ile Ümmet-i Muhammed'i şerlerinden korumak ve kurtarmak istediğimiz ve bu maksatla bütün hiyle ve fesatlarını ortaya koyup açıklayarak gerçek kimliklerini, içyüzlerini belirtmeğe çalıştığımız kimseler. **ŞEYH** suretinde görünerek halkı idlâl eden, Allahü teâlâ'nın rızasını arayan saf ve mâ'sum mü'minleri câmilerden ve ce-maatten çalarak, onların namaz, niyaz, ilim, iyman ve hattâ ırz ve namuslarını sıyırıp alan hâinlerdir.

Böyleleri, kendilerine:

— Şeyhim, müşsidim, diyebilirler mi? diyeceksiniz.

Hemen cevap vereyim ki, İblisin insanları Hak yolundan:

—Ben Allah'ım, diye ayırdığı ve uzaklaştırdığı nice talih-sizler mevcuttur. Buna bir çok misal verilebilir. Fakat, en can-lısı ve güzeli Hz. Abdülkadir Geylânî'nin yoluna çıkmasıdır. Eğer, Hazreti Şeyh olmasaydı, müridleri İblis'i Allah zannederek pekâlâ oruçlarını bozacaklardı. Hazreti Gavs-ül-â'zam, güneş gibi doğuverince, İblis'in hiylesi bir ânda meydana çıkivermiştir.

İblis: (**ALLAH'IM..**) der de (**ŞEYHİM..**) diyemez mi? Kaldı ki, Allahlık iddia etmesi, şeyhlik iddia etmesinden daha az zararlıdır. İkincisi daha tehlikelidir. Çünkü, insanın cin şeytanından korunması kolay, insan şeytanından korunması ise gayet güçtür. Cin şeytanı ruh gibi, insan şeytanı ise cesed gibidir. İkisi bir araya gelince, ma'âzallah büyük bir tehlike olurlar. İkisinin işbirliği ile başa çıkmak zordur ve herkesin kârı değildir.

Allah celle, mü'minlerin yardımcısı olsun..

Müşsidlik dâvasına yeltenen öyle sapıklar var ki, halkı

hem Allah'a ibadetten men'ediyorlar, hem de emirlerine uymaktan ve nehiyelerinden kaçınmaktan alıkoyuyorlar ve üstelik Allahu teâlâ'nın men'ettiklerini de hiç çekinmeden sâliklerine emreliyorlar. Sâliklerinin karılarına, kızlarına ve çocuklarına musallat olduklarına, her zaman ve her yerde şâhit oluyoruz. Öyle çirkin, öyle utanç verici şeyler duyuluyor ki, çoğu zaman insan insanlığından utanıyor:

-- Filân şeyh, falânca müridinin hanımı ile... diye başlayan tüyler ürpertici vakalar, hep bu sahte şeyhlerin, yalancı mürşitlerin isimleri etrafında dönüp dolaşiyor. Bunlar, yarın mahkeme-i kübrâda huzurullah'a ve huzur-u Resûlullah'a nasıl ve ne yüzle çıkacaklar, Pirân-ı izâmın mübarek yüzlerine nasıl bakacaklar?.

Kul, elbette günahlardan beri değildir. Fakat, din namına, şeri'at adına, tarikat hesabına yapılan kötülükler, hiç şüphe yoktur ki günahların en büyüğü ve en ağırıdır. Kendilerini Rûfâ'i, Kadirî, Nakşî, Halvetî, Aşkî, Mi'râci gibi gösterip her biri Allah ve Resûlullah indinde büyük mâ'nevî rütbe ve derecelere mazhar olmuş bu muhterem zevata, hiç bir surette bağlantı ve münasebetleri olmadığı halde, bağlı ve mensup bulduklarını ileri sürenlere, **İBLİS** demek şeytana hakarettir.

Kaldı ki **MI'RÂCİ** ve **AŞKİ** diye bir tarik yoktur. Gelin görün ki, bir İblis çıkıyor ve:

— Ben, Rûfâ'i tarikatının Mi'râci koluyum diyor.

Bir diğeri çıkıyor ve:

— Ben, Nakşî tarikatının Aşkî koluyum, diyerek ibadullahı kandırıyor ve dinden, iymandan, ibadetten, şeri'atten hattâ ırz ve namustan sıyrıp üryan bırakıyor.

Ey, bizim şu nâçiz risâlemizi okuyan ve dinleyen âşıklar:

Bu beyanlarımızdan ötürü bize kızmayınız, buğzetyemezsiniz.. Bütün bu kötülükleri, çirkin ve kabih hareketleri görür ve fırsat elde iken sizleri irşâd etmez, sizlere hak ile bâtılı göstermez ve sizleri Hakka ve hakikate dâvet etmezsek, indallah mes'ul oluruz.. Yarın, divan-ı ilâhide sizler de bizden dâvacı olur ve bu irşâd vazifemizi yapmadığımız için mahkûm ettirirsiniz.



Bu gibi İblislerle kârşılaşıyorsanız varsa, hemen tövbe ederek Allah yoluna, Muhammed nuruna, Evliyâ'ullah siyret ve süruruna yönelsin.. Şeri'ati garra-i Ahmediyyeye, sünnet-i seniyye-i Muhammediyyeye ve siyret-i Mustafaviyyeye sıkı sıkı yapışsın.. Bu gibilere uzak olan, Allahu teâlâ'ya yakın olur, bunlara yakın olanlar da Allahu teâlâ'dan uzaklaşırlar vesselâm...

Evet; biz gelelim Hz. Gavs-ül-Â'zamin hikâyesine:

Foyası meydana çıkan şeytan zâhir olmuş ve sormuş:

— Yâ Şeyh... Benim şeytan olduğumu, nereden ve nasıl bildin?

Hazreti Şeyh, yine:

— E'üzü billahi min-eş-şeytan ir-raciym, buyurmuşlar. Şeytan ısrar etmiş:

— Yâ Şeyh, demiş. Bildiğinden hoşlandın değil mi?

Hz. Abdülkadir Geylânî, onun şerrinden tekrar Allahu teâlâ'ya sığındığını söyledikten sonra, şeytan şeyhe mağlûp olmuş ve def'olup gitmiş..

Dervişleri şaşırıp kalmışlar ve şeyhlerine sormuşlar:

— Efendimiz.. Biz, bu sadayı gerçekten Hak bilip oruçlarımızı bozacaktık. Bu suretle de, Allahü teâlâ'ya âsi olacaktık. Siz, bunun bir şeytan hiylesi olduğunu nasıl anladınız?

Hazreti Pir, sükûnetle şöyle buyurmuşlar:

— Evlâtlarım.. Allahu teâlâ'nın hidayeti ve bana olan ilhamı ile bildim. Rabbim, bana üç ilim ihsan buyurmuştur. Bu ilimlere agâh ve bu ilimlerle âmil olanlar, Rahman ile şeytanı tanırlar. Netekim, haram ile helâli, ak ile karayı bilir ve seçerler. Bu üç ilimden birisi, ilm-i fıkihtır ki, bir kimse oruçlu iken ölüm haline gelmeden orucunu açamaz. Biz, bitkin idik amma, henüz ölüm derecesine gelmemiştik ki oruçlarımızı bozabilelim. O halde, bu emir şeri'ate muhalif idi ve şeri'ate muhalif emirleri de ancak şeytan verebilirdi. Bundan anladım ki, tecelli eden nur, bir zulmetten ibarettir.

İkincisi, ilm-i kelâm ile bildim. Allahu teâlâ, mekândan münezzehtir ve mekâna ihtiyacı yoktur. Halbuki, bu sada bizlere

bir cihetten geldi. Her yönden ve her yandan olmadığına göre. bu olsa olsa şeytandır, dedim ve dediğim gibi de çıktı.

Üçüncüsü, ilm-i tasavvuf ile bildim. Meşayih-i kirâm, bir hakikat üzerinde ittifak etmişlerdir. Şayet, Allahü teâlâ tecelli buyursaydı, beşeriyet bir anda mahva varır, fenâ bulurdu. Halbuki, bizlerde bu nur suretindeki zulmetin tecellisi ile hiç bir hâlet, hiç bir değişiklik olmadı. Beşeriyetimiz zail olmadı, aklımız başımızda idi, hiç bir değişikliğe uğramadık ve eskiden nasıl isek öylece kaldık. Hiç birimizde tecelli-i-hakka ait bir belirti olmadı. Halbuki, Hak tecelli etseydi, ne ilim kalırdı ne de âlim.. Hiç birimizde ne akl-ı selim, ne idrak kalmaz kudret ve tahammülümüz bir ânda mahvolurdu. **MEN TEGANNENE TEHALLESE**, yani bu üç ilimden behredar olanlar, şeytanın mekrinden emin olurlar. Yoksa, şeytan Âdemoğlu ile çocukların top oynadıkları gibi oynar, iymanını ellerinden alır, öylece nâra atılmalarına ve ebediyyen nârda kalmalarına sebep olur.

Evet; insanoğlunun en amansız düşmanı olan şeytan, onu yoldan çıkarmak, tarik-i haktan uzaklaştırmak için akla gelen ve gelmeyen her şeyi yapar. Bazan da, yukarıdan beri anlattığımız gibi, bir sefihe **ŞEYHLİK** ve **MÜRŞİDLİK** vesvesesi vererek halkı idlâl ettirir. Gerçi, Hâk âşıkları ile fıkıh, tevhid (**Kelâm**) ve tasavvuf ilimlerine agâh ve âşinâ olanlar ve bu ilimleriyle amel edenler kurtulurlar. O halde, bu üç ilmi hakıyla bilen ve amel eden bir zat-ı şerife tâbi olmak lâzımdır. Bu üç ilimden nasibi olmayan câhil ve nâdana tâbi olmak ise, bile bile dalâlete düşmektir. Her mürşidin, bu üç ilme vakıf olması şarttır, zarurîdir. Bu ilimlerden behresi olmayanların mürşitlik dâvasına kalkmaları, hiç şüphe etmemelidir ki, İblis'in hiylesidir. Cahilden veli olmaz. Allahu teâlâ, bir cahili kendisine dost edinecekse, ona önce ilim ihsan eder, evvelâ âlim ve sonra da veli olur.

Hadis-i kudsi de bu görüşü te'yit ve tespit etmektedir.

Hazret-i İmam-ı Gazalî kuddise sırrahul-âli efendimiz buyurmuşlardır ki:

Bu üç ilme vakıf ve âşına olmayan kimsenin, mâ'rifete dair sözler söylemesinden ise, zinâ ve livata etmesi daha hayırlıdır.

Halbuki, yüz dört kitabın hepsinde, zinâ edenin âsi ve Lûti'nin de mel'un olduğu açıkça beyan buyurulmuştur. O halde, cahilin ilm-i mâ'rifetten söz etmesi, âsi olmaktan da mel'un olmaktan da beterdir. Çünkü, zina ve livata eden, bu çirkin hareketini helâl görmedikçe kâfir olmaz. Fakat, cahilin ilm-i mâ'rifetten bahsetmesi küfriyle neticelenebilir ve sû'i-hâtimesine sebep olabilir. Bu gibilere tâbi olanlar da, iymansız olarak çene kaparlar ve âhirete öyle giderler.

Yalnız şeri'atı bilen kimsenin bu ilmi, bir bahçeyi çevreleyen çite benzer. O bahçede bağ, bostan, ağaç ve çiçek vardır amma, yabancı otlar, dikenler de eksik değildir. Bununla beraber, bahçe çitle çevrilmiş olduğundan, dışarıdan zarar verebilecek hayvanlar giremezler, çit bunlara engel olur. Netekim, kazara içeriye girebilseler dahi, dışarı çıkamazlar, yine çit mânidir.

Zâhiri ilim sahipleri de böyledir. Bunlar, kalplerini hırstan, tamahtan, çirkin işlerden, kötü sıfatlardan tam mâ'nasıyla kurtaramışlarsa da, bir çit mesâbesinde olan ilimleri kötülüklerine az çok engel olur. Ne dışarıdan zarar verebilecek bir şey girebilir, ne de içeridekiler dışarı çıkabilirler. Zâhiri ilimler, onlara bir nevi hisar vazifesi görürler. Onları bir çok vartalardan kurtarır ve korurlar.

İlimsiz amel ise, etrafı tamamen açık, çiti ve duvarı bulunmayan bir bahçe gibidir. O bahçeye dikilen şeyler, belki meyve de verirler amma, çiti veya duvarı olmadığından, her cins hayvan rahat rahat içeri girerler, otlarını, meyvelerini ve mahsullerini kökünden söker ve yerler. İlim duvarı ile çevrili olmadığından tahsil ettiği zühd-ü tekva ve bâtını sırları tez helâk olur. Böyle olanlar da ya riyaya, ya u'cuba veya kibire düşerler mezhepleri fâsık, itikatları yalan olur, mürşitlik dâvası ile hem kendileri iymansız çene kaparlar, hem de kendilerine tâbi olan-

ları helâke sürüklerler. Çiti, duvarı yani ilmi varsa, kısmen menfaat temini mümkündür.

İlim sahibi olur; bâtını ve zâhiri cem'ederse; helâk olmaktan emin olur. İlim duvarı sayesinde dışarıdan içeriye hiç bir zararlı şey giremez, içerideki yabancı otları ve hayvanları da temizler. Bunlar, dinlerini ve iymanlarını şeytanın mekrinden korur ve maksutlarına erişirler.

Bütün Pirân-ı izâm, dört mezhepten bir mezhebe sâliktirler. Bütün tarikat-i aliyye de yine bu dört mezhepten bir mezhebi ihtiyar etmişlerdir. Gelmiş geçmiş tarikati aliyye büyüklerinden ve ulularından Mâ'ruf-u-Kerhi ve diğer veliler, İmam-ı â'zam hazretlerinin talebeleridirler.

Bugün, mürşitlik dâva ve iddiasında bulunan yalancı, sahtekâr sapıklara soruyorum:

Kutb-ül-aktâb olarak mübarek isimlerini saydığımız ve sevdiğimiz Hazreti Abdülkadir Geylânî, Ahmed Rûfâ'î, Ahmed Bedevi, İbrahim Düssuki ve her biri bir tarikatın kurucusu ve müctehidi bulunan diğer Pirân-ı-izâm ki; Hasan Şazeli, Sadüddin Cibavi, Ebül-Mediyeni Mağribi, Muhyiddin-i Arabi, Mevlânâ Celâleddin-i Rumi, Hacı Hünkâr Bektaş-ı Veli, Muhammed Baha'üd-din-i Nakşibendi, Seyyid Yahya-i Şirvani, Hacı Şaban-ı veli, Aziz Mahmud Hüdâ'î, Sünbül Sinan-ı veli, Muhammed Nureddin-i Cerrahi kaddesallahu sırrahul-âli efendilerimiz hazeratı, dört amel ile mezhepten bir mezhebe yani ya İmam-ı Şâfi'i, ya İmam-ı Hanbeli, ya İmam-ı Maliki veya imamımız olan İmam-ı â'zam'a tâbi olmuşlar, inançta ise ya İmam-ı Eş'a-ri'ye veya İmam-ı Mâtüridi'ye bağlanmışlardır.

Mürşitlik dâvasında bulunan sahte mürşitler ise, mensup bulduklarını iddia ettikleri pirlерinin yollarına ve inançlarına ihanet etmekte ve:

— Mezheplere ne lüzum var? diyerek, halkı kendi fâsid ve bâtıl mezheplerine dâvet etmekte ve kendilerini birer mezhep imamı zan ve farz eylemektedirler.

Öyle anlaşılıyor ki, bu gibi gafiller, **E'İMME-I-MÜCTEHİ-DİYN** dediğimiz mezhep imamlarını, mahalle mescitlerinin imamları zannediyorlar.

**Kıyas'ı nefsi, mizân eylemektir cahilin kârı;  
Yanında daima divanenin, divanedir âlem..**

İlim ve irfan, vicdan ve iz'an yoksulu bu cahil ve nâdanların, İslâmı içinden yıkmak için, İslâm düşmanları tarafından vazifelendirildiklerine ve desteklendiklerine, Allah'ı bir bildiğim kadar imanım var. Zira, ilmi ve irfanı olan böyle konuşmaz, konuşamaz. Vicdan ve iz'anı olan da, din kardeşlerine ve bir takım saf ve mâ'sum insanlara bu kötülükleri revâ göremez.

Dini ayrı, inancı bizden gayrı olan bir Hristiyan âlimine bile:

— İmam-ı â'zam kimdir? diye sorulsa, mutlâka şu cevabı verecektir:

— Benim, İmâm-ı-â'zam hazretlerini tarif ve tavsife gücüm yetmez. Zira, islâm hukuku denilince, karşıma imam-ı â'zam çıkar.

Asırlar boyunca nice âlimler, nice veliler, nice cihangirler ve bunların yanı sıra milyonlarca müslümanlar, bu mübarek zat-ı şerifin peşinden gitmişler veya bizim de hak bildiğimiz diğer imamlara tâbi olmuşlardır. Demek ki, bu milyonlarca insan topyekûn ahmaktı öyle mi? Bunca velileri, âlimleri, mü'minleri, cihangirleri ahmak mevkiine düşürmek gafletine düşen, eslâfını ahmaklıkla itham ederek aziz ruhlarını tâ'ciz ve tâ'zib eden bu katmerli ahmaklara teklif ediyoruz:

Hodri meydan.. Binbir dalavere, çeşitli safsata ve hezeyan ile kandırıp aldattığınız üç beş gafilden başka, peşinizden kim gelir? Cesaretiniz varsa, çıkın meydana bir seslenin bakalım. Başını çevirip yüzünüze bakan olur mu?

Bunlar, ya sır-sıklam cahildirler veya düpedüz din ve vatan hainidirler. Başka bir şey olmalarına aklen ve fiilen imkân ve ihtimal yoktur. Ancak, hiyanet ile me'luf ve mevsuf olanlar, bu derece küstah bu kadar pervasız ve mukaddesata bu kadar saygısız olabilirler.

Ruhu şâdolsun, Koca Ragıp Paşa ne güzel söylemiştir:

**Nâdir bulunur tıynet-i kâmilde kusur,  
Kem mâyeden eyler, her ne ki eylerse zuhur...**

Hak mezheb dört değildir. Ashab-ı-kiramdan sonra tâbi'iyin ve tebe-i tâbi'iyin devirlerinde, bir çok hak ve bâtil mezhepler zuhur etmiştir. Ancak, bu dört mezhepten gayrı hak mezheplerin kâffesi, bu dört mezhebe ilhak olunmuştur. Şu yar ki, bu arada bâtil mezhepler çağında, diğer bâtil mezhepler de onlara iltihak etmiş ve bunlar da zamanımıza kadar süregelmiştir. Bir şeyin hakikisi yanında, onun sahtesi de sâyeban olur. Netekim, bazı dolandırıcılar da, üzerine ince bir tabaka halinde altın yaldız vurdukları maden parçalarını, bazı safdillere som altın diye yutturmaktadırlar.

Kaldı ki, bâtil mezheplerin de, kendilerine göre birer usulü ve tüzükleri vardır. Ey sahte mürşit: Senin neyin var, bilmem?

- Deveyim, dersin.. Üzerine yük vurmağa kalkarlar:
- Ben kuşum, diye sözünden dönersin.
- Uç derler, Lâfı çevirir:
- Deveyim, dersin.

Aslında ne olduğunu, kendin de bilmezsin.. Kendini bilmediğin için Rabbini de bilmezsin.. Rabbini bilmediğin halde (**BEN ALLAH'IM..**) dersin, kendini Hallac-ı Mansur'a nisbet edersin. Düşünmezsin ki; Hallac:

- **ENEL-HAK**, dedi.
- Ben Allah'ım demedi.

**ENEL-BÂTİL** deseydi, bu dâvadan o zaman vaz geçer miydin?

Halbuki, her şey zâtında haktır. Sıfatı çirkindir. Senin ise, sıfatın çirkindir. Her şey Allah değil, Allah'tandır. Sen, bu sözü anlamaktan da âciz bir bahtsızsın.. A ilim ve irfan düşkünü:

İymanın yok islâma.. İymanın var şeytana.. Namazın yok, guslun yok, orucun yok, insafın yok, iza'nın yok.. Yok, yok, yok...

Utanmadan, arlanmadan Hazret-i İmam-ı Cafer-is-Sadık'a

nispet iddia ediyorsun... Nasıl ki, Şi'a taifesi de kendilerini İmâm-ı Cafer'e nisbet ederek:

— Biz Caferi'yiz, diyorlar.

Ama, hiç olmazsa onların bir usulleri, dinleri, erkânları, imanları var, haram-helâl biliyorlar, senin gibi namazı inkâr etmiyorlar, oruçları var, hacları var, zekâtları var, gusülleri taharetleri var... Ya, senin neyin var? Yalnız cehlin, küfrün ve inanın değil mi? Bilmiyor ve anlayamıyorsun ki, senin aka'id dediğin bâtil itikadının ne sünnilikte, ne şii'likte, ne yahudilikte ne de hristiyanlıkta yeri vardır. Şi'iler, âhirette bile Rü'yetullah'ı yani Allahu teâlâ'yı görmeyi kabul etmezler. Sen ise, hem **CAFERİ** mezhebinden olduğunu söylüyorsun, hem **ALLAH'IM** diyorsun ve böylece Fira'unluğa özeniyorsun. Tekrar edelim Fira'un **ENE RABİKÜM-ÜL-Â'LÂ** dedi amma, hiç olmasa bir hükümdar idi, ordusu vardı, parası vardı, tebaası vardı.. Senin neyin var? Karnın aç, pantolonunun gerisi yırtık.. Bu kadar sefil ve zelil bir halde iken kalkıştığın dâvaya bak... Eğer Fira'una verilen mühlet, sana verileydi, sen Fira'unu da geçer: (**ALLAH'İ BEN YARATTIM**) derdin.

Şunu sana hatırlatmak isterim ki, ictihat kapısı kapalı değildir. Fakat, ictihat edecek kimse yoktur. Eğer, sen:

— Ben ictihat ederim, diyorsan var git ictihat eyle.. Ama, sakın ictihatlarına kimseyi çağırma.. Hem gelen olmaz, olsa bile yanılıp gelenleri, büsbütün yanıltırsın... Sen şahsen yanılırsan, bu yanılman nefsine münhasır kalır. Başkalarını yanıltırsan mes'ele değişir; günah hamuleni çoğaltmış olursun. Kendi evini yıkabilirsin ama, yakamazsın.. Başkalarının evini yakmana müsaade etmezler. Evi yanan dâvacı olmasa bile, savcılar yakana yapışırlar. Kendi evini yıkmak, kendi itikadınla amel etmene benzer. Başkalarını da aynı bâtil itikadına dâvet etmen ise, herkesin evini yakman demektir ki, bütün mahalleyi bir harabeye çevirmene kimse müsaade etmez; anlatabildim mi?

Sırası gelmişken, söylemeden geçemeyeceğim:

İmam Cafer-is-Sadık hazretleri, mezhep imamı değildir.

İmam Cafer-is-Sadık hazretleri; Fahr-i kâ'inat aleyhi ve

âlihi efdal-üt-tahiyyat efendimizin, cemi Enbiyâ'ya imametinin ve ilm-i ledünnün sultanı olan Cenab-ı Risaletme'âb efendimizden müntekil ilm-i ledünnün vârisidir.

Malûm olduğu üzere, Allahu teâlâ tarafından halife olan Hz. Âdem aleyhisselâma bahşolunan hil'at-i hilâfet, bir şecere halinde Cenab-ı Fahr-ül-enâm efendimize kadar gelmiş ve Fahr-ül-mürseliyn efendimiz hazretlerinde nübüvvet tamam olmuştur.

Mefhar-i imamet efendimizin zâhirleri, **HİLÂFET-İ-SÛRİYYE VE EMARET** ve bâtınları ise **HİLÂFET-İ-HAKİKİYYE** veya **HİLÂFET-İ-İLM-İ-LEDÜN**'dür.

Meselâ Hz. Cafer-is-Sadık zamanında halife bulunan zat **HİLÂFET-İ-SÛRİYYE**'yi yani sultanlık ve siyaseti der'uhte etmiş **HİLÂFET-İ-HAKİKİYYE** yani **İLM-İ-LEDÜNNÜ SÛBHANI**, müteselsilen imam Cafer-is-Sadık efendimize intikal eylemiştir. Bu böylece ilâ yevmelkiyame teselsül ve intikale devam edecektir.

Şi'a tâ'ifesinin bir kısmı, bu hilafetin yedinci imamda münkatı' olduğunu söylerler. Diğer on iki imamdan beşini kabul etmezler. İsnâ aşeriyye ise, bu imametin on ikinci imam olan Hz. **MEHDİ** ile son bulacağını ve imamın giybete gittiğini söylerler.

Biz. sünnî sofilere ise, her devirde Fahr-i Risalet efendimiz hazretlerinin İmamet-i hakikiyyesine vâris ve sahip olan gönül sultanları bulunduğunu kabul ederiz.

Şeri'at bir kanada, tarikat de bir kanada benzerler. Nettekim, zâhir bir kanat, bâtın da bir kanattır. Tek kanatla uçulamayacağı gibi, iki kanat olmazsa hiç bir zaman menzil alamazsın. Menzil almak isteyenler, hem zâhirlerini maddî necislerden temizlerler, hem de batınlarını Allahu teâlâ'nın sevmediği riyâ, u'cüb, kibir, yalan, kin, gadap, mal sevgisi, makam ve mansab muhabbeti gibi manevî kirlerden tathir ederler. Zahirî temiz olmayıp ta, içi temiz olan kenef ibriğine; zahirî temiz olup bâtını kirli olan da lâzımlığa benzerler. Kişiye lâzım olan, bu ikisine de benzememeğe çalışmaktır. Zahirini, şeri'at-ı Ahmediyye ve meveddet-i Muhammediyye ve bâtını aşk ve muhabbet-i ilâhi, muhabbet-i Resûlüllah ve muhabbet-i ehl-i beyt-i Resûlüllah ile, şey-



heyn yani Hz. Ebâ Bekir-is-Sıddıyk ve Ömer-ül-Farûk radiyallahu anhüma efendilerimize sevgi ve saygı, Hz. Osman-ı Zinnureyn ve Aliyyül-Mürteza radiyallahu anhüma efendilerimize de aynı şekilde muhabbet, Resûlüllah sallallahu aleyhi ve sellem'in ashabına, ensarına ve ahababına ikram, Evliyâ'ullaha ve Ehlullah'a muhabbet ile tezyin etmelidir. Allahu teâlâ'nın ve Resûlünün sevdiklerini sevmeli, sevmediklerini de sevmemelidir. Dil, lânetten beri ve temiz kalmalıdır. Hiç kimsenin kalbi bilinmez ve ne olduğu anlaşılmaz. Evlâd-ı Muhammed'e eziyyet ve onlara zulüm edenlere tahammül edemeyecek olursan, lânete müstahak olan zâlimlerin zulümlerine ancak Allahu teâlâ'nın âyeti ile cevap verebilirsin:

الْأَلْعَنَةُ اللَّهُ عَلَى الظَّالِمِينَ

*Elâ lâ'netullahi alez-zâlimiyn.*

Hûd: 18

**(Biliniz ki, Allahu teâlâ'nın lâneti, nefislerine zulmedenler üzerinedir.)**

Daima nefis ile mücadele etmeli, nefsin arzularını yerine getirmemeli, nefsi Allahu teâlâ'nın emirlerine zorlamalı ve itaate alıştırmalı, Allahu teâlânın menettiği şeylerden de onu zorla uzaklaştırılmalıdır. Kınayanlara cevap vermemeli, zulme sabır ve metanet göstermeli, her şeyin Allah'tan olduğuna iyman etmeli ve suçu kendinde bularak:

— Lâyık ve müstehak olmasaydım, bu zulme uğramazdım, demelidir.

Her güzel işin, ibadet ve tâ'atın, bütün hayırların ve iyiliklerin Hakkın tevfiği ile olduğunu ve bunları Allah'tan bilmeli ve her kötülüğün nefsinden olduğuna inanmalıdır. Bir elde Kur'an âyetleri, diğer elde Resûlüllah'ın sünnetleri olduğu halde, kitaptan ve sünnetten ayrılmamalı; velilere, sâihlere, âbid ve âşıklara ittiba etmeli. mürşit kılığına girmiş cahil, nâdan, iymansız ve

ibadetsizlerden, ağzından çıkanı bilmeyen, sapıklardan ve İblislerden tâ'un gibi kaçmalıdır. Rahmanın sevdiklerinden ayrılmalı, şeytanın sevdiklerinden uzaklaşmalıdır.

Şeytanın sevdikleri kimlerdir? Sevmedikleri kimlerdir? Aşağıya yazacağım kıssayı ibretle oku ve öğren:

## H İ K Â Y E

Enes bin Mâlik radiyallahu anh hazretleri hikâye ediyorlar:

Bir gün, Ebâ Eyyub'un hanesinde, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimizle sohbet ediyorduk. Bir aralık, dışarıdan gayet çirkin bir ses duyuldu:

— Ya Resûlallah.. İçeriye girmeme izininiz var mıdır?

Efendimiz, hazır bulunan bizlere sordular:

— Bu sesin sahibini tanıdınız mı?

— Allah ve Resûlü bilir, dedik. Efendimiz:

— Bu sesin sahibi İblistir, buyurdular. Hz. Ömer. ayağa kalkarak:

— Yâ Resûlallah.. Müsaade buyur, şu hainin kafasını kopa-rayım, halkı onun şerrinden kurtarayım, dedi. Efendimiz, kendisine:

— Bunu yapmaya kadir değilsin yâ Ömer, buyurdular. Zira, kıyâmete kadar mühleti vardır. Ona hiç kimse bir şey yapamaz, buyurdular.

Hepimiz susmuş, ne olacağını bekliyorduk. Efendimiz:

— Bu, buraya gelmezdi. Her halde bir sırra mebnidir, buyurdular ve şeytanın huzurlarına gelmesine izin verdiler. Şeytan içeriye girdi. Yüzü gayet çirkindi, bir gözü kördü ve çenesinde birkaç kıl vardı. Söze başlarken, emr-i Hak ile geldiğini beyan etti ve:

— Gelmeseydim. Allahu teâlâ bana dünyada iken azab ederdi. Bana sualler soracaksınız, ben de cevap vereceğim, dedi.

Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz. İblis'e sordular:

— Düşmanın kimlerdir? İblis, cevap verdi:

— Benim düşmanım, on beş sınıf kimsedir. Evvelâ, baş düşmanım sensin ve bütün Enbiyâ'dır, dedi. Resûl aleyhisselâm:

— Doğru söyledin, buyurdular. Ben de seni sevmem ve bütün nebiler de seni sevmezler. Benim de, Enbiyânın da en büyük düşmanımız sensin.

— Şeytan, düşmanlarını saymaya devam etti:

— İkinci düşmanlarım, ilimleriyle âmil olan âlimlerdir, dedi. Onlar, hem öğrenirler, hem öğretirler, hem de öğrendikleriyle amel ederler.

Üçüncü düşmanım. Kur'an okuyan ve okuduğu Kur'an ile ahlâklanmış sâlihlerdir.

Dördüncü düşmanım. Allah için müezzinlik edenlerdir.

Beşinci düşmanım, hallerine razı olan fakirlerdir.

Altıncı düşmanım, merhametli olanlardır.

Yedinci düşmanım, cömert olanlardır.

Sekizinci düşmanım, sabah namazını vaktinde kılanlardır.

Dokuzuncu düşmanım, halka nasihat edenler ve halkı Allah'a çağıranıdır. Halkı islâh edenlerdir.

Onuncu düşmanım, haram yemekten sakınan ve zinâdan kaçınanıdır.

On birinci düşmanım, daima abdestli ve ibadete hazır bulunanlardır.

On ikinci düşmanım, ehl-i hayâ'dır.

On üçüncü düşmanım, Allah'a tevekkül edenlerdir.

On dördüncü düşmanım, fakirleri ve yoksulları sevindirenlerdir.

On beşinci düşmanım, daima Allahu teâlâ'ya ibadetle meşgul olanlardır ki onlara **ZUHHÂD** ve **UBBÂD** derler.

Bir âşıktâ; terk-i Edhem, zühd-ü Cüneyd, irfan-ı Bayezid, aşk-ı Mevlânâ olmazsa, o sâlik hedef-i maksuda nail olamaz.

Efendimiz, İblisten tekrar sordular:

— Yâ İblis.. Ümmetinden, senin dostların var mıdır? Hangi sıfatlara sahip olanlar, senin dostlarındır? İblis şu cevabı verdi:

-- Yâ Resûl.. Benim dostlarım da on sınıf kimsedir:

Birincisi, zâlim hükümdar ve beylerdir, halkın üzerine âmir olanlardır. İkinci dostlarım, kibirlilerdir. Üçüncüsü, zâlimlere uşaklık eden, onlara hak sözü söylemeyerek, haksız sözlerini tasdik eyleyen ve hak sözü gizleyen âlimlerdir. Dördüncü dostlarım, alış-verişlerinde halka hiyanet eden, hiyle yapan ticaret erbabıdır. Beşinci dostlarım, içki içenlerdir. Altıncı dostlarım, halkı aldatanlar ve karaborsacılık yapanlardır. Yedinci dostlarım, gıybet (**dedi-kodu**) edenler nemmame (**Bir meclisten, diğer meclise söz götürüp getiren**) edenlerdir. Sekizinci dostum. Tecficilik yaparak, faiz yiyenlerdir. Dokuzuncu dostum, yalancılar ve küfürbazlardır. Onuncu dostum, gammazlık edenler, halkı birbirine çekiştirenler, bir dostu bir dosta, halkı birbirine düşürenler, halkı birbirlerine düşman edenlerdir.

Ey Hak yolcusu:

Şeytanın düşmanları ile dostlarını birer birer saydım. İbadet edenler şeytanın düşmanı, ibadet etmeyenler de şeytanın dostudur. O halde, kendisi Allahu teâlâ'ya ibadet etmediği gibi, ibadet etmek isteyenleri de engelleyen ve alakoyan bir mürşid, bir veli tasavvur olunabilir mi? Beş vakit namazdan halkı alakoyan, orucu yediren de velidir amma, Hak velisi değil, şeytan velisidir Allahu teâlâ'nın düşmanıdır. Bunların hallerini, yarın kıyâmet gününde göreceğiz. İdlâl ettiği, sapıtıp azdırdığı müridleri ile kavgaları ve çekişmeleri, pek zorlu, pek çetin olacaktır. Bunlar, nâra atıldıklarında:

إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا

*İnnâ künnâ leküm tebe'an..*

*İbrahim: 21*

**(Biz, size tâbi idik..)**

— Evet; bizler sizi veli zannettik, adam bildik, etrafınıza toplanarak size tâbi olduk. Halbuki, siz bizi kâfir yaptınız. Al-

lah'tan ve ona ibadetten men'ettiniz. Sizin ifsadınızla ilm-i-haî bile okuyamadık. Hakk'a giden yol üstüne oturdunuz, bizi haktan men'ettiniz. Hani **ENEL-HAK** diyordunuz? Hani, namazda ne var? İnsan yatıp kalkmakla ne elde edebilir diyordunuz? Hani, aç durmakla ele ne geçer diyordunuz? Bizden nezirler alarak, dolandırıyordunuz.. Biz de ne sersem, ne ahmak insanlar imişiz ki, sizi adam sandık, müşkilde size uyduk.. Haydi, şimdi bizi bu azaptan kurtarınız.

أَنَا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ مُغْنُونَ عَنْكُمْ مِنَ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ

*İnnâ künnâ leküm tebe'an fehel entüm muğnûne annâ min azâbillahî min şey.*

*İbrahim: 21*

**(Dünyada, biz size tâbi idik. Reyinizle peygamberleri yalanladık, verdikleri öğütlere yüz çevirdik, şimdi Allahu teâlânın azabından birazcık olsun, bir şeyi bizden def'edebilir misiniz?)**

— Evet; Allahu teâlâ'nın azabından birazcık olsun kurtarabilir misiniz? Hani bize **(Cenneti ne yapacaksın? Seni, cemale götüreceğim..)** diyordunuz. Cennetten vazgeçtik, hiç değilse bizi nârdan, ateşten kurtarınız. Hani, bana cenneti satmıştın ve beni nârdan kurtarmıştın? diyerek yüzlerine tükürecekler ve yakalarına yapışacaklardır. O sahte mürşitlere, yüz binlerce lânetler okuyacaklardır. Hâsılı, kulları Allahu teâlâ'dan ayıranlarla, halkı dalâlete sürükleyenlerle, bunların peşlerinden gidenler arasında müthiş bir mücadele olacaktır. O gün, herkes hakikati bütün açıklığı ile anlamış ve mücrimler meydana çıkmış olacaktır. O gün, insanları Haktan alakoyanların maskeleri sıyrılacak. külâh düşecek ve kel sırtacaktır. O gün, herkes dostunu düşmanını bilecek, anlayacaktır.

Aldananlar, daha mezara girer girmez hakikatleri anlayacaklardır. Mahşer yerinde onlarla karşılaşınca, kendilerini Hak

yolundan saptıranların yakalarına sarılacaklardır. Azabın şiddetini gören ve bu bedbaht güruh, saçlarını başlarını yolarak sızlanacaklar ve:

— Eyvah, biz aldanmışız.. Altın yerine bize paslı teneke vermişler. Öyle bir teneke ki, içi yılanlarla, çıyanlarla dolu... Ömrümüzü bâd-ı havaya verdik, Rabbimize ibadette gaflet ettik, kötü itikat ile iymanımızdan olduk, heyhat mahvolduk, diyeceklerdir.

O gün, hıristiyanlar papazlarına, sapıkların tarikatlerinde bulunanlar, halkı idlâl eyleyen şeyh suretindeki yalancı, dolandırıcı, sahte mürşitlere, millet-i islâmiyeyi birbirinden ayıran, aralarına tefrika sokan, şeri'at ile alay eden, sözü başka, özü başka mühlidlere; müridleri dehşetle saldıracaklar ve:

— Hani, bize sattığınız cennet nerede? diyecekler. Hiç olmazsa, bizi bu azaptan kurtarabilir misiniz? A'raf denilen yere götürüp, orada akıl hastaları ile birlikte dünyadaki gibi çalışıp çabalamamızı sağlayabilir misiniz? İşte o zaman onlar:

لَوْ هَدَانَا اللَّهُ لَهَدَيْنَاكُمْ

*Lev hedânallahü le-hedeynâküm..*

*İbrahim: 21*

(Eğer, Allahu teâlâ bizi iymana hidayet etmiş olsaydı, elbette biz de size doğru yolu gösterir, ona dâvet ederdik..) diyeceklerdir.

سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَجْرُنَا أَمْ صَرْنَا

*Sevâ'un aleynâ ecezi'nâ em saberna..*

*İbrahim: 21*

(Şimdi artık sızlansak feryat etsek de, sabretsek de müsavidir) diyeceklerdir. Çünkü:

## مَا لَنَا مِنْ مَّحِيصٍ

*Mâ lenâ min mahıys..*

*İbrahim: 21*

**(Bizim için, bu azaptan kaçıp sığınacak hiç bir yer, hiç bir kurtuluş çaresi yoktur.)** diyeceklerdir.

Evet; böyle diyeceklerdir:

— Dünyada ağlardık, sızıldık, sabrederdik, sonunda selâmete erer, merhamete nail olurduk. Ne yazık ki, bütün bunlar dünyada böyle idi.. Hepsi dünyada kaldı... Şimdi, burası âhiredir. Burada ağlamak, feryat etmek, sızlanmak fayda etmeyeceği gibi, sabretmek de işe yaramaz. Yerlerde sürüklensek, rikkat ve merhamet celbetmek için bütün zilletlere katlansak ne fayda? Sabretsek de faydasız, binlerce yıl sabır sabır, sonu yine azap, yine azap.. Azabımız eksilmiyor, belki ziyadeleşiyor..

Halkı idlâl edenlerle, bunların iğfallerine kapılarak dalâlette kalanlar birbirleriyle kavga edecekler, birbirlerini suçlayacaklar, azapları arttıkça aralarındaki çekişme artacak ve çoğalacaktır.

Dünya hayatında, saf ve mâ'sum insanları Hak yolundan alıkoyan, onların ibadet ve tâ'atlerine engel olan ve neticede bu bahtsız insanları cehenneme ve azaba götüren sahte mürşitler, papazlar ve hahamlar, şeytana lânet yağdırmağa başlayacaklar ve bütün suçu şeytanın üzerine atarak:

— Ah... O kâfir şeytan yok mu? İşte, o lâ'in bizi doğru yoldan ayırdı, bizi kendisine taptırdı. Biz de ona kandık ve sizin dalâletinize sebep olduk, günahlarınızı boynumuza aldık. Madde ve menfaat bize her kötülüğü yaptırdı. Fakat, bunların hepsine sebep yine şeytandır. Bizleri aldatan, yoldan çıkaran, sapıttıran, azdıran odur, diyerek şeytana lânetler yağdırmağa başladıkları zaman, şeytan ateşten bir kürsi üzerine çıkarak onlara şöyle diyecektir:

لَمَّا قُضِيَ الْأَمْرُ إِنَّ اللَّهَ وَعَدَكُمْ وَعَدَ الْحَقَّ وَوَعَدْتُكُمْ  
فَاخْلَفْتُكُمْ وَمَا كَانَ لِي عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا أَنْ دَعَوْتُكُمْ  
فَأَسْتَجِبْتُمْ لِي فَلَا تَلُمُونِي وَلَوْلَمْؤَا أَنْفُكُمْ مَا أَنَا  
بِمُصْرِحِكُمْ وَمَا أَنْتُمْ بِمُصْرِخِي إِنْ كَفَرْتُمْ بِمَا  
أَشْرَكْتُمْ مِنْ قَبْلُ إِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

*İnnallahe ve'adeküm vâ'del-hakkı ve ve'adtüküm fe-ahleştüküm ve mâ kâ-  
ne liye aleyküm min sultanin illâ en de'avtüküm festecebtüm li felâ telû-  
müniy ve lümü enfüsekiim mâ ene bi-musrihiküm ve mâ entüm bi-musrihiy  
inniye kefertü bimâ eşrektümuni min kablü innez-zâlimiyye lehüm azabün  
eliym...*

İbrahim: 22

(Allahu teâlâ, size hak vâ'di olan ba'as ve cezayı vaad buyurmuştu, yerine getirdi. Ben de size vaadda bulunmuşum, ama yalancı çıktım. Çünkü, va'dim bâtil idi. Size ba'as yoktur, ceza yoktur, olsa da mâ'bud edindikleriniz sizi kurtarır, demiş ve sizi aldatmıştım. Esasen, benim üzerinizde hiç bir tasallûtum, hükmüm ve nüfuzum ve hucetim yoktu. Ancak, aldatıp inandırarak sizi dâvet ettim. Siz de, dâvetime hemen icabet ettiniz. Binaenaleyh, beni levmetmeyin. Benim size düşmanlığımı, Allahu teâlâ size bildirmişti. Böyle iken Rabbinizi bırakıp, bana icabet ettiniz. Ne, ben size yardım eder, sizi kurtarabilirim ve ne de siz beni kurtarabilirsiniz. Bundan evvel, bana itaat ederek Allahu



**teâlâ'ya beni şerik tuttuğunuzu ben bugün inkâr ve ondan teberrî ederim. Herhalde, küfür ve mâ'siyet ile nefislerine zulmedenler için elim bir azap vardır.)**

Her dinde, her mezhepte bu tipte mûdiller, bu kıbalde zâlimler vardır. Bilhassa, ehl-i islâm arasında öyle bir takım mülhidler ve zındıklar vardır ki, bunlar zâhirde **ALLAH** derler ve kendilerine **MÜRŞİD** süsü verirler, fakat hakikatte islâmın bütün temel kurallarını ve geleneklerini yıkmaya, yok etmeye çalışırlar. Zâhirde, Peygamber-i zişânı ve Ehl-i beytini sevdiklerini söylerler, fakat ahkâm-ı Kur'aniyyeye ve ashab-ı Nebiyye ve ibâdât-ı islâma, kâfirlerin ve hıristiyanların hatta yahudilerin yapmadığı iftiraları savurur, onların yapamayacakları kötülükleri yaparlar.

O kadar ki, Hz. Ebâ-Bekir-is-Sıddık ve Ömer-ül-Farûk radiyallahu anhüma efendilerimize ve ümmül-mü'miniyn Hz. A'îşe radiyallahu anha validemize âlenen husumet ve buğzederler. O Hz. Ebâ-Bekir ve Ömer ki, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kaim-pederleridirler. Ayrıca, Hz. Ömer Hz. Ali kerremallahu vechehu efendimizin kerime-i muhteremeleri Ümmü Gülsüm'ü nikâhlamış ve Damad-ı-Ali olmuştur. Acaba, Hz. Ali Hz. Ömer'i sevmeydi, ona kızını verir miydi? Hz. Ömer'e buğzedilmesine, Hz. Ali razı olur muydu? Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz de, kaim-pederine buğzedenleri sever, onlara şefa'at eder miydi? Ümmül-mü'miniyn Hz. A'îşe radiyallahu anha validemize yapılan taarruzlar, Resûl aleyhisselâma yapılmış sayılmaz mıydı? Hz. A'îşeye atf ve isnad olunan suç, vârid olsaydı, aleyhissalâtü vesselâm efendimiz, kendilerini bir daha kabul eder miydi? Etti deniliyorsa, Efendimizi ne mevkie düşürdüğünü hiç düşündün mü? Efendimizi, o mevkie düşürenler, islâmdan nasip ve feyz alabilirler mi? Böylelerine islâm denilebilir mi?

Görülüyor ki, zâhirde Allah diyen ve hakikatte Efendimize düşman olan nice islâm düşmanları vardır ki, islâm kisvesine, şeyhlik maskesine bürünür ve sözüm ona mürşid görünürler. Ne yazık ki, bunların gayret ve faaliyetleri, ibadullahı idlâl için-

dir. Kimi, tarikat yönünden, kimisi başka cihetlerden saf ve mâ'sum müslümanları Allahu teâlâ'ya giden yoldan ayırır, yalnız dininden, imanından değil ekseriya ırz, iffet ve namusundan da mahrum ederler. Maalesef, böyle bir takım uydurma mezhepler, aslı esası olmayan tarikatler vardır. Bu hadlerini bilmez, Allah'tan korkmaz, kuldan utanmaz cür'etkârlar Rûfâ'iyye, Kadiriyye, Nakşiyye, Halvetiyye iddia ve isnadı ile, nice mâ'sum müslümanı Hak yolundan ayırmakta, dalâlet yollarına sürüklemektedirler. Aslında, mensubiyyet iddia ettikleri tarikatlerle hiç bir ilgi ve münasebetleri de yoktur. Bunlar, tarikatlerin kaldırılmasından faydalanarak, yarasa kuşları gibi karanlık izbelerde yuvalanmakta, her türlü kontrolden, tetkik ve mürakabeden uzak diledikleri gibi zehirlerini saçmaktadırlar. Pirân-ı izâm ve Meşâyih-i kirâm, bu gibilerin durumlarından ve tutumlarından bizâr ve şikâyetçidirler.

Müslüman dini âşikârdır. Eğer, Allahu teâlâ'nın dâ'isi isen neden gizleniyorsun? Neden mezhebini ve meşrebini gizliyorsun? Neden kuytularda, karanlıklarda, gözden uzak yerlerde faaliyet gösteriyorsun?

Diyorlar ki, yalnız kalınca hakikati söylemiş.. Hangi hakikat? Tabiatıyla, herkesin yanında Allah'lık dâvasında bulunamıyor, تنها kalınca —Estağfirullah— Allah'lığını ilân ediyor da ondan...

Aralarına bir gir de gör.. Ne lâflar duyar, ne yâveler dinlersin. Kimini içirir içirir serhoş ederler kimini soyup soğana çevirirler. Rezalet, sefahat ve her çeşit denâ'at orada..

Ey ehl-i-iyman:

Küfürden sakın, her türlü bid'atlerden çekin.. Cihar yâr-ı bâ'sefa efendilerimize buğzeden, dil uzatan, ashab-ı kirama düşmanlık besleyen sapıklardan ve zındıklardan kaç, uzak dur.. Tekrar ediyorum, bu gibilerine uzak olanlar, Allahu teâlâ'ya yakın olurlar.

Dünya hayatında bâtil dostluklarla dost olanların, birbirlerini Hak yolundan azdırıp ayıranların, Hakka ibadetten alıkoyanların hepsi, mahşer yerinde birbirlerine düşman olacaklar ve bir-

birlerini karşılıklı itham ederek bâtil dâvalarının hesabını göreceklendir:

الْأَخِلَاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ

*El-ehillâ'ü yevme'izin bâ'dühüm li-bâ'din adüvvün illelmüttekıyn.*

*Ez. Zuhruf: 67*

**(O gün, müttেকilerden başka dostlar, dostlukları azaba sebep olduğu için, birbirlerine düşmandırlar.)**

Fakat ne fayda? Bu düşmanlıkları, onlara hiç bir fayda sağlayamayacak, ne itham ve iddiaları, ne birbirleriyle çekişip dalaşmaları bir işe yaramayacaktır. Artık, olan olmuş ve her şey bitmiş, hiç bir ümitleri ve kurtuluş çareleri kalmamıştır. Artık, ne yalvarıp yakarmaları, ne ağlayıp sızlanmaları ve nedametleri faydasızdır. Bu ehl-i nedamet, bu ehl-i dalâlet ve bu ehl-i hiyanet cehenneme girecekler ve orada da yine birbirleri ile dalaşacaklardır.

Onların bu felâket ve nedametlerine sebep olan sahte mürsidler de, kendilerine saldıranlara şöyle mukabele edeceklerdir:

— Bizi de şeytan kandırdı, ben de sizin gibi nâra ve azaba mahkûm oldum. Bu korkunç azap bana yetiyor, sizler de bana hücum etmeyiniz. Asıl suçlu şeytandır, ona sövünüz, onu lânetleyiniz.

Bu sözleri duyan şeytan da onlara şöyle diyecektir:

— Ben size ne yaptım? İymanınızı zorla ben mi aldım? Siz, iymanınızı attınız, ben de aldım.

Onlar da şeytana şöyle cevap vereceklerdir:

— Bizi cehenneme getiren sensin.. Daha ne yapacaktın? Basmıza gelen bu azap ve felâketin sebebi sen değil misin? Bizi yoldan çıkaran, zelil eden, hâkir eden sen değil misin? Sen bizleri peşinden sürüklemeseydin, bu korkunç yerlere gelir bu azap

ve felâketlere ma'ruz kalır mı idik? Artık, ilelebet burada kalacak, bu korkunç azabı tadarak yanacağız. Bizi sen idlâl ettin, hak yolundan sen alıkoydun, ebedî saadetten mahrum ettin..

Şeytan, bu ağır ithamlara ve kendisine yağdırılan lânetlere dayanamayacak ve şöyle mukabelede bulunacaktır:

— Siz çok söyleniyorsunuz. Artık size cevap vermek zamanı geldi, diyecek ve Allahu teâlâ'dan izin isteyecektir. Cenab-ı Rabbi zül-celâlin emr-ü-fermanı ile şeytan cehennem elbislerini giyecek, onların lânetlerine cevap vermek ve hakikatleri kendilerine bildirmek maksadıyla, ateşten bir minber üzerine çıkacak, bütün cehennem ehli de şeytanın bu hitap ve itâbını işiteceklerdir. Şeytan, diyecektir ki:

— Sizler, dünya hayatına aldandınız. Allah'a ve peygamberlere sırt çevirerek, bana tâbi oldunuz. Şimdi, bu azaba düşer olanlar, benimle birlikte burada kalacaklardır. Öyle ise beni iyi dinleyiniz.. Allahu teâlâ benim sizlere düşman olduğumu açıkça bildirdi. İlk babanız. Hz. Âdem'e karşı haset ettiğimi ve kibirlendiğimi ve bu kibir ve hasedimden dolayı iflâs ederek rahmet-i ilâhiden kovulduğumu ve o günden sonra da Âdemoğlu olan sizlere düşman olduğumu haber verdi. Bana, kıyâmete kadar mühlet verdiğini açıkladı ve bana aldanmamanızı, bana aldanmaların âsi olacaklarını, benimle birlikte cehenneme atılacağını, o cehennemde kâfir olanların ebediyyen kalacaklarını peygamberleri vasıtasıyla sizlere ilân etti. Bu anlattıklarımı duymayanınız var mı? Yok; hepiniz duydunuz, hepiniz öğrendiniz. Öyle olduğu halde, yine de Allahu teâlâ'ya âsi oldunuz, bana uydunuz, her dediğime itaat ettiniz ve neticede de bu elîm azaba mahkûm oldunuz. Görüyorsunuz ki, şimdi benimle birlikte cehennemde bulunuyorsunuz.

Sizler, ne kadar ahmak, ne kadar gafil, ne kadar cahil imişsiniz ki; sizi yoktan yaradanı, hayat ve rızık vereni, insan kılığına getireni, o büyük kudret ve kuvveti unuttunuz. Allahu teâlâ'nın tehdit ve ikazlarına, peygamberlerinin korkutmalarına aldırış etmediniz de, benim gibi bir müflisin iğvâsına kapıldınız ve kandınız. benim sözlerime inandınız. Hâlâ da, gaflet ve

cehaletinizi ortaya koyuyor, boş yere bana levm ediyor, beni kınıyorsunuz. Ağız birliği ile bana lânet yağdırmanız bugün ne işinize yarar? Allahu teâlâ, size vâ'detmedi mi? Peygamberler size bildirmedi mi? Bu korkunç yerleri ve günleri haber vermedi mi? Size, öldükten sonra tekrar dirileceğinizi, yaptıklarınızdan sorulacağınızı, her nefesinizin hesabını vermeğe mecbur olacağınızı söylemediler mi? Sizler ne yaptınız? Benim size verdiğim iğvâ hapı ile uyuştunuz, hakikatleri unuttunuz: **(Canım, âhirete kim geldi, gitti? Olacak şey mi?)** diye nebilerle alay ettiniz. Enbiyâya uyanları akılsız ve ahmak sandınız. İnanmamakla kalmadınız, daha da ileri giderek şeytanlıkta beni fersâh fersâh geçtiniz. İnsanları yoldan çıkarmak için ne zulümler, ne kötülükler irtikâp ettiniz ve elbette bu azaba da müstehak oldunuz. Ben, size yalnız vesvese verir, kenara çekilirdim. Siz, benim vesvesemle iman ehlini zorla dinden, diyanetten, ibadetten ve haktan men'ettiniz. Siz, benim vesveselerime o kadar kapıldınız ki, kiminiz mala, kiminiz mansaba, kiminiz putlara taptınız. Aranızda, işi Allah'lık dâvasına kadar götürülenler oldu. Hele, kendi aczini ve hiçliğini unutarak Allah'lık dâvasına kalışan ahmaklara, bir yandan vesvese verir, bir yandan da onların bu bâtil dâvalarına inanan ve tâbi olan sersemelere sinsi sinsi gülerdim. Bazılarınıza da: **(Adam sende.. Ne merak edip duruyorsun? Ne âhiret var, ne azap ne de ikab.. Keyfimize ve gelirimize bakalım)** vesvesesini verir ve bu gibileri de şunu bunu çarpıp çırpmaya, haram-helâl demeden ne bulursa yutmaya, Allah'a kulluk görevi olduğunu unutmaya, zevk ve safa içinde kendisini avutmaya yöneltirdim. Hemen ilâve edeyim ki, kimseye zorla bir şey yaptırmaya kadir değildim. Fakat, sizler halkı zorla yoldan çevirmeye ruhsatlı idiniz.

Şeytanın cehennem ehline beyanatına biraz ara vererek bir hakikati gözönüne sermek isterim.

Ey ehl-i iman:

Şeytan, gerçekten hiç kimseye zorla bir şey yaptırmaya

kadir değildir. O, yalnız insanoğluna vesvese verir. Fakat, insan şeytanları, şeytanın bu vesvesesini insanoğullarına zorla yaptırabilmek kuvvetine malikdirler.

## H İ K Â Y E

Bayezid-i Bestami kuddise sırrahul-âli hazretlerine, müridleri şeytandan şikâyet etmişler ve:

— Şeytan, bizim iymanımızı alıyor, demişler.

Hazreti Şeyh, şeytanı çağırılmış ve azarlamış:

— Ey İblis.. Sen, insanların iymanlarını alıyormuşsun, buyurmuş. İblis, kendisini müdafaa etmiş:

— Yâ Şeyh, demiş.. Ben, kimseye zorla bir şey yaptıramam. Kimsenin zorla bir şeyini almak hususunda da Allah'tan korkarım. Ne var ki, insanoğlu çok basit sebeplerle iymanlarını atarlar, ben de onların attıkları iymanlarını alırım.

Evet; şeytan cehennem ehline hitaben sözlerine devam etmiş:

— Benim vazifem sizi aldatmaktı. Zevk ve safaya düşürmek, haktan gaflete sürüklemek en önemli işlerimdendi. Hepinizin boyunlarınıza, birer boyunduruk taktım. Kiminizi iymanından, kiminizi namusundan ettim. Ben, ne dedimse, siz aynen yaptınız. Allahu teâlâ'ya ve Peygamberlerine inanmadınızda bana inandınız. Şimdi de utanmadan bana levm ediyorsunuz ki tamamiyle haksızsınız. Bana levmetmeyiniz, kendi nefsinize levmediniz. Bana lânet etmeyiniz, kendi nefislerinize lânet ediniz.

Şeytanın bu ağır ithamlarına ehl-i nâr verecek cevap bulamayacak ve hepsi başlarını önlerine eğerek susacaklardır. Sonra, cehennem kapıları ebediyyen kapatılacak, kâfirler ve zâlimler ebedî olarak orada kalacaklardır.

Ey ehl-i iyman:

Düşmanını tanı, şeytana ve şeytan uşaklarına bende olma... Seni, iymandan mahrum eden, ibadetten alıkoyanlar apaçık

düşmanlarıdır. Onlar, seni Evliyâ'ullah'ın sözlerinden çaldıkları bazı hak sözlerle kandırırlar. Bu tıpkı balıkçıların zokalarına bir miktar balık eti veya yem takmalarına benzer. Onu kapacağım diye ağzını açtın mı, içindeki çengelli iğneye takılır ve bir daha kendini kurtaramazsın. Artık, onların oltalarına düşmüş, her şeyini kaybetmiş olursun. Artık sana ne isterlerse yaparlar. Yalnız canından değil, imanından ve tertemiz itikadından da olursun, ki bunun da sonu ebedî felâkettir.

Seni Hakka götürecektir, iki cihanda saadet ve selâmetini temin edecek kimseler, ancak aşağıda sayacağım sıfatlara malik olanlardır:

Her kim, seni Allahu teâlâ'ya ve O'nun Habib-i edibine çağırırsa, sana ibadet ve tâ'atı tavsiye ve telkin ederse, kalbine Allah ve Muhammed aşkı aşılarsa, sana ashab-ı kirama hürmeti ve Ehl-i beyte muhabbeti talim ve teşvik ederse, ibadetlerinde sana şevk ve lezzet verdirirse, seni bütün günahlardan, kötülüklerden, fenalıklardan men'ederse, bil ki o senin dostun, dünya ve âhîret kurtarıcıdır. Zaten, böyle bir zat-ı şerifi görünce kalbin sürura erer, mübarek vechine baktığın zaman Allah ve Resûlünü hatırlarsın, kalbinde Allah korkusu ve Allah muhabbeti, Resûl aşkı belirir ve uyanır. Ona sarıl, ona bağlan ve hiç korkma, sana uzattığı can kurtaran simidine bağlı olan Allah'ın ve Resûlünün ipidir. Ona tutunan mutlâka necata erer. Bu sıfatları nefsinde toplayan bir zat-ı şerifi bulabilirsen, ona dört elle sarıl, bırakma, ayrılma ki iki cihanda aziz olasın. Dünya ve âhîret saadet ve selâmetine eresin.. Bu fâni âlemden cennete giresin ve cemale eresin..

Yâ ilâhi:

İsm-i â'zamın hakkı için, zât-ı akdes-i ilâhiyyen hakkı için, Hâdi ism-i celilinin sırrı için, bizlere dostlarını tanıttir ve bizleri dostlarından ayırma.. Düşmanlarından irak eyle, bizleri onların şerhlerinden kurtar ve kurtar.. Dost postuna bürünen düşmanlarının tasallût ve tecavüzlerinden, şerhlerinden hıfzıyla.. Hakkı Hak ile göster, bâtili tânit ve bâtıldan irak eyle.. Habibinin nuru ve mübarek izinden giden, O'nun siyreti, sıfâtı ve ahlâkı ile

sıfatlanan Ehlullah'a karib eyle.. Bizleri onlardan ayırma.. Son nefeste iyman ile göçmeği nasip ederek sâihlere ilhak eyle... Kapından İblis gibi tardeyleme.. İbadetinden zevk ver, ibadetlerimizle mağrur eyleme.. Bizleri ibadetinden usandırma... Bizleri kötü işlerde, çirkin yerlerde istihdam eyleme... Aşkımızı tezyid ve kulluğumuzu teksir eyle.. Bizleri aziz eyle, zelil eyleme.. Acz ve kusur ile yaptığımız ve sana aslâ lâyıık olmayan ibadetlerimizi lûtfen kabul eyle.. Bizleri secdenden ve huzurundan ayırma.. İsimlerimizi, şakiler divanından, sa'idler divanına geçir ve orada sabit eyle.. Bizleri Hüseyin'in kanı hürmetine nârından azâd eyle.. Bizlere adlinle değil, affınla muamele ederek şâdeyle.. Ölüm günümüz ki, dünyamızın sonu ve âhiretimizin ilk günüdür, işte o mühim ve mühlik günde bizleri korkutma, kalplerimizi yanılma.. O ânda müjdecî meleklerini göndererek bizleri cennetin, cemalin ve rahmetinle sevindir.. Kabir karanlığından ve kabir azaplarından kuru.. Malışer zulmetinden, cehennem dehşetinden emin eyle.. Cennetine vasıl ve didârına nail eyle.. Bi-hürmeti seyyid-il mürseliyn vel-hamdü lillahi Rabbil-âlemiyn EL-FÂTİHA..

EL-HAC  
MUZAFFER OZAK



# İ R Ş Â D

## YİRMİ DÖRDÜNCÜ DERS

### M Ü N D E R E C A T :

**Bakara sûre-i celilesinin ilk âyetlerinin tefsiri: Mü'min kime denir? Mü'minin sıfatları ve vasıfları nelerdir? İymanın faziletleri ve mü'minlerin meziyyet ve mazhariyyetleri nelerdir? Mülhid kime denir? Mülhidlerin vasıfları ve alâmetleri nelerdir? İslâm âlimlerine ve bütün müslümanlara beyannemeler neşrederek Kur'an-ı kerimden bazı âyetlerin, yine Kur'an-ı kerim âyetleri ile cevaplanmasını isteyen bir mülhidin sorularına cevaplarımızla, İbadullah'ı tarik-i hidayetden, tarik-i dalâlete götürmek isteyenlerin niyet ve maksatlarını açıklayarak ihtar ve ikazları, islâm ve iyman düşmanlarının gayret ve faaliyetlerinin gaye ve hedeflerini, içeriden ve dışarıdan islâmı ve müslümanları tehdit eden tehlikeleri açıklayan mühim bir risâledir.**



**Sallû alâ Seyyidinâ Muhammed**

**Sallû alâ Mürşidinâ Muhammed**

**Sallû alâ Şems-id-Duhâ Muhammed**

**Sallû alâ Bedr-id-Dücâ Muhammed**

**Sallû alâ Nûr-il-Hüdâ Muhammed**

El-evvelü Allah.. El-âhirü Allah.. Ez-zâhirü Allah.. El-bâtınü Allah.. Hayrihi ve şerrihi min'Allah.. Men kâne fi kalbihi Allah.. Fe-mû'inuhu ve nâsıruhu fid-dâreyni Allah.. Rabbişrahli sadri ve yessir-li emri vahlül ukdeten min lisâni yefkâhu kavli ve ufevvidü emri ilallah.. Vallahü basiyrün bil-ibâd.

Sübhanেকে lâ ilme lenâ illâ mâ allemtenâ inneke ent-el alim-ül-hakim.

Sübhanেকে lâ fehme lenâ illa mâ fehhemtenâ inneke ent-el cevvdâd-ül-kerim..

Sübhanেকে mâ abednâke hakka ibadetike yâ Mâ'bud..

Sübhanেকে mâ arefnâke hakka mâ'rifetike yâ Mâ'ruf..

Sübhanেকে mâ zekernake hakka zikrike yâ Mezkûr..

Sübhanেকে mâ şekernâke hakka şükrike yâ Meşkûr..

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ  
الْم ﴿١﴾ ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى  
لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٢﴾ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ  
وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ  
﴿٣﴾ وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا  
أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ﴿٤﴾  
أُولَئِكَ عَلَى هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

*E'ûzu billâhi min-eş-şeytan-ir-raciym-Bismillah-ir-rahman-ir-rahiym...*

*Elij - Lâm - Mim - Zâlikel-kitâbü lâ reybe fih - Hüden lil-müttekîyn - El-*

*leziyne yü'minûne bil-gaybi ve yukımûn-es-salâte ve mimmâ rezaknâhüm  
yünfikun - Velleziyne yü'minûne bimâ ünzile ileyke ve mâ ünzile min kablike  
ve bil-dhiretihüm yükünûn Ulâ'ike alâ hüden min Rabbihim ve ulâ'ike hüm-  
ül-müflihün.*

*El-Bakara: 1-5*

## **ELİF - LÂM - MİM**

**Muhterem ihvan-ı din-i mübiyn:**

**Aziz cemaat-i müslümiyn:**

Bu harfler; elbette bir mâ'nayı hâmil ve elbette bazı esrarı câmidir. Mâ'nayı hakikisi; Allahu teâlâ ile, âlemlere rahmet olarak gönderdiği Habib-i edibi arasında bir sırdır. Bir de, Resûl-ü zişân aleyhi ve âlihi salâvatullah-ül Mennân Efendimiz hazretlerinin, talim buyurdıkları sırlara vakıf zevat-ı zevil-ih-tiram bilirler. Ümmet-i Muhammed'in her ferdinin bilmesi ve öğrenmesi icabetmediğinden, herkese talim ve tefhim olunmamıştır.

Huruf-u-mukatta'a hakkında **TEFSİR-İ FETH-ÜL-KADİR'** de Eş-Şu'ara sûre-i celilesinin başındaki **TÂ - SİN - MİM** tefsirinde, şöyle bir hikâye anlatılmaktadır:

Hz. İbn-i Abbas ile Huzeyfe't-ül-Yemani (**Radiyallahu teâlâ anh-ül-Bâri**) efendilerimiz, bir yerde sohbet ediyorlarmış. Bilindiği gibi, Hazreti İbn-i Abbas; Cenâb-ı Risâletme'âb Efendimizin amcasının oğlu, Hazreti Huzeyfe't-ül Yemani de, Aleyhissalâtü vesselâm efendimizin sırdaşdır. (**Allahu teâlâ her ikisinden de razı olsun**)

Bir zat, bu meclise gelmiş ve Hz. İbn-i Abbas'tan:

ط م

*TÂ - SİN - MİM*

harflerinin tefsirini, mâ'na ve madlûlunu sormuş.. İbn-i Abbas hazretleri:

— Bu harfler, müteşâbihattandır.. Bunları öğrenmek sana lâzım değildir, buyurarak tefsir ve tafsil etmek istememişler. Hz. Huzeyfe't-ül-Yemani, bu zata sormuşlar:

— Sen, bu harflerin mâ'nasını gerçekten öğrenmek istiyormusun?

Sual sahibi zat:

— Evet, demiş.. Hakikaten çok merak ediyor ve öğrenmek istiyorum.

Hz. Huzeyfe't-ül-Yemani:

— Öyle ise dinle, buyurmuşlar ve anlatmağa başlamışlar: **(Bir zaman gelecek ki, bir nehir bir şehri ikiye ayıracaktır. Yani, bu nehir o şehrin tam ortasından geçecek ve o şehri ikiye bölecektir. Kıyâmete yakın, o şehirde Evlâd-ı Muhammed'den ABDÜL-İLÂH namındaki zatı katledeceklerdir. O zatı katledenler de, sabaha karşı katlolunacaklardır..)**

Hz.Huzeyfet-ül-Yemani'nin bahis buyurdukları bu şehir Bağdattır ki, o tarihte henüz yapılmamıştı. Bağdat şehrini. Dicle nehri gerçekten ikiye ayırmıştır. 1300 küsur yıl öncesinden katlolunacağı bildirilen Irak veliahdı Abdül-ilâh, aleyhis-salâtü vesselâm efendimizin nesl-i pâkindendir. 1957 yılında cereyan eden bu vuku'atı elbette herkes hatırlayacaktır ki, Abdül-ilâh'ı katlettiren Kasım da, bir müddet sonra sabaha karşı katlolunmuştur.

Naklettiğimiz bu hikâye, **TEFSİR-İ-TABERİ** ve **TEFSİR-İ İBN-İ KESİR'**de Eş-Şu'arâ sûre-i celilinin tefsirinde aynen kayıtlıdır.

Demek oluyor ki, bu harflerin birer mâ'nası, belki de bizim fehmü idrak edemeyeceğimiz binlerce mâ'nası vardır. Fakat, bunları ümmetin her ferdinin bilmesi ve öğrenmesi lâzım ve muhtemelen caiz de değildir.

Nitekim, Cenab-ı Fâhr-i Risâlet Efendimiz açıkça beyan buyurmuşlardır:

— Ben, Mirâc'ta Rabbimle doksan bin kelimat ile mükâleme ettim. Bunun, otuz binini herkese tebliğ edeceğim. Otuz

binini de, ümmetinden rüşuh bulan zevata tebliğ ve tefhim edeceğim. Otuz bini de, Rabbimle benim aramda kalacaktır.

Esasen, Kur'an-ı azim-üş-şânda:

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ مِنْ أَمْرِ الْكِتَابِ وَ  
أُخْرُ مُتَشَابِهَاتٌ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ  
ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ  
وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ  
إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ

*Hüvellezi enzele aleyk-el-kitabe minhü âyâtün muhkematün hünne ümmül-  
kitâbi ve uharü müteşâbihât-Fe-emmelleziyne fi kulûbihim zeygun fe-yet-  
tebi'une mâ teşâbehe minhü'btiga-el-fitneti vebtiga'e te-vilih ve mâ yâ'lenü  
te'vilehu ilallahü ver-râsihüne fil-ilmü yekulüne amennâ bihi küllün min  
indi Rabbinâ ve mâ yezzekkeru illâ ulül-elbâb..*

*Âl-i İmran: 7*

buyurmaktadır ki, meal-i münifi şudur:

**Ey sevgili Resûlüm.. Kur'anı sana indiren ancak Allahu teâlâ'dır. Onun bir kısmı ahkâmı bildiren muhkem âyetlerdir. Ahkâm-ı ilâhiyi bildiren bu âyetler. Kur'anın aslıdır. Yani, insanların bilmeleri, öğrenmeleri ve amel etmeleriyle ilgilidir. Diğer kısmı ise, müteşâbih âyetlerdir. Bunlar, ilmullah'a aittir. (Muhkem ve müteşâbih âyetler, ulemayı kiram tarafından türlü türlü tarif olunmuştur. Te'vili bilinen, mâ'nası anlaşılan ve ümmetin âmil olması gereken emirler, nehiyler, kıssalarla, iba-**

detleri ve duaları ihtiva eden âyetlere **MUHKEMAT** yani kulların bilmeleri ve öğrenmeleri icabeden âyetler denilmiştir. **MÜTEŞÂBİHAT** ise, kullar tarafından bilinmesine yol bulunmayan ilmullah'a ait âyetlerdir. Şu halde, kulların bilmeleri lâzım olanlara **MUHKEMAT** ve Hak ilmüne ait olan ve kulların bilmeleri lâzım gelmeyenlere de **MÜTEŞÂBİHAT** deniliyor.)

Kalplerinde eğrilik bulunan kimseler ise, fitne kasdiyle bu müteşâbihatı ele alır ve onları kendi fitnelere âlet ederler, sonra da kendileri de bu fitnelere tâbi olurlar ve halkı da o fitneye çağırırlar. Kalplerinde fitne olan bu gibi kimseler, yine fitne kasdiyle te'villere saparlar, Kitab-ı mübiynin o müteşâbih âyetlerine, yani halkın anlaması lâzım, hatta mümkün olmayan âyetlerine tâbi olarak halkı da fitneye sevkederler. Halbuki, müteşâbihatın mâ'nası, Allahu teâlâ'nın ilmindedir. Tevilini de ancak Allahu teâlâ ile, Allahu teâlâ'nın bildirdiği, ilimde rüsuhan kimseler bilebilirler. Onlar: (**BİZ, ONA İNANDIK.. MUHKEMİ DE, MÜTEŞÂBİHİ DE HER BİRİ RABBİMİZ ALLAHU TEÂLÂ TARAFINDANDIR, HEPSİ HAKTIR.**) derler.

Bir diğer mânası da şudur:

Müteşâbihatın te'vilini ve mâ'nasını Allahu teâlâ bilir, bir de Allahu teâlâ'nın bildirdikleri bilirler ki, bunlar ilimde rüsuhan sahibi olanlardır, bunun böyle olduğunu, ancak kâmil akıl sahipleri tefekkür ve tezekkür edebilirler.

İlimde rüsuhan bulan zevat, Hz. Huzeyfe't-ül-Yemani gibi Allahu teâlâ'nın ilminden bazı esrar-ı ilâhiyye, Cenâbı Rabbül-izzenin inayet ve ilhamı ile nail olan zevattır. Allahu teâlâ, gerek bu zata ve gerekse bu zat-ı akdes gibi diğer bazı Evliyâ'ullahâ hikmet-i Rabbaniyyesi icabı bildirmiştir. Ümmetin her ferдинin bilmesi iktiza etmediğinden, her müslüman bu sırlara eremmiştir.

Buna mukabil, **MUHKEM** âyyetler de, herkes tarafından bilinmesi ve belenmesi gerektiğinden, bütün müslümanlara açıklanmıştır. Kaldı ki, kulların bazı şeyleri bilmemeleri, bil-



melerinden hayırlıdır. Diğer risalelerimizde bundan bahsetmiş idik.

Evet; bu konuya biraz ara vererek, Bakara sûre-i celilesinin ilk âyetlerini şerhe devam edelim:

### ELİF - LÂM - MİM - ZALİKEL - KİTÂBÜ LA REYBE FİH HÜDEN-LİL-MÜTTEKIYN

Ulemayı benâm hazerâtı; kitaba, sünnete ve islâm aka'idine uygun olan şu mâ'nayı vermişlerdir:

Allahu Lâtif-ün-Mecid tarafından sana nâzil olan bu kitab-ı kerimde (**Yani, Allahu celle celâluhu tarafından, Cebrail aley-hisselâm vasıtasıyla Hz. Muhammed, e inzâl buyurulan Kur'an-ı azim-ül-bürhanda**) şek ve şüphe yoktur. Bu kitap, ancak Allahu teâlâ'dandır, Allah kelâmıdır. Allahu teâlâ'dan korkanlara hidayet edicidir. Yani, her kim ki Allah'tan korkar, Allah'ın emirlerine riayet eder ve nehiyelerinden kaçınırsa, o kimseye hidayet olunur. Ona, görmediği gösterilir. Bilmediği bildirilir. Tatmadığı tattırılır. Buna binaen, Allahu zül-celâl Kitab-ı keriminde:

وَاتَّقُوا اللَّهَ وَيُعَلِّمُكُمُ اللَّهُ

*Vettekullahe ve yu'allimükümullah.*

*El-Bakara: 282*

**(Benden korkunuz, size öğretelim)** buyuruyor..

Unutulmamalıdır ki, Allahu teâlâ indinde insanların en üstün olanları Allahu teâlâ'dan korkanlardır. Netekim:

إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ

*İnne ekremeküm indallahi etkaküm...*

*El-Hucurat: 13*

**(Muhakkak ki, Allahu teâlâ indinde en şerefli ve üstün olanınız, en ziyade ittika edenlerdir)** buyurulmuştur.

Allahu teâlâ'dan en ziyade korkan da, O'na en yakın olan dır. Buna binaen, Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz **İMAM-ÜL-ETKIYÂ**,dır.

Allahu teâlâ'dan korkanlardan, kimseye zarar gelmez. Zira, Allahu teâlâ'nın celâlini, azametini, kudretini bilen ondan korkar ve çekinir, fenalık yapamaz. Bilmeyerek veya unutarak fenalık da yapsa, yine ona rücû edeceğini, onun huzuruna çıkacağını ve Allahu teâlâ'ya hesap vereceğini, yaptıklarından sorulacağını bilir ve düşünür. Ona tövbe eder, ondan affını ve mağfiretini niyaz eder. Zira, Allahu teâlâ tövbeleri kabul edicidir. Kullarını bağışlayıcıdır. Mütteki olan kimse, aczini bilir ve Rabbine kulluk eder. Rabbine âsi olmaz. Kendisine emrolunan beş vakit namazını, hudû ve huşû ile kılar. Boş, faydasız ve lüzumsuz sözlerden, beyhude amellerden çekinir ve kaçınır. Zengin ise, zekâtını verir. Fakir ise, sadaka verir. Çünkü, fakire zekât yoktur ama sadaka caizdir. Bahusus, fakirin bir kuruş sadakası, zengin bin kuruşundan daha üstün ve Allahu teâlâ indinde daha sevgilidir. Fakire, hac da farz değildir. Fakirin haccı, cuma namazı kılmasıdır.

Allahu teâlâ'dan korkan kimseler, ırz ve iffetlerini korurlar, gözlerini haram yerlere bakmaktan, kulaklarını haram kelâm dirlemekten, ellerini haram şeyleri tutmaktan, ayaklarını harama gitmekten sakınırlar. Irz, namus ve iffet diyince, akla yalnız behimi ve şehvani duyguların sevk ve ilcasıyla yapılan kötülükler gelmemelidir. Göz, kulak, el, ayak hatta dil zinâ edicidir. Zinânın, dinimizde ne kadar kötü olduğu ve zinâ edenlerin gidecekleri yerin cahim olacağı herkesçe bilinmektedir. Göz zinâsı, bundan da şiddetlidir. Hatta bir bakıma daha ağır bir suçtur. Adam çekiştirmek, dedi-kodu etmek ise, zinâdan daha kötüdür. Bir kimse, dili ile zinâyâ ve diğer kötü ve çirkin fiillere dair sözler söylese ve bundan da zevk alsa, dili ile zinâ etmiş gibidir. Kötü sözleri işitince keyflense ve zevklense, kulağı ile zinâ etmiş olur. Gözü ile harama bakarsa, gözü ile zinâ etmiş olur.

## H İ K Â Y E

Hız. Osman Zinnûreyn; hilâfeti sırasında, huzuruna giren bir zata:

— Kalk, yıkan da huzuruma öyle gel, buyurması üzerine ziyaretçi:

— Aman yâ Emir-el-mü'miniyn.. Yıkanmaya ihtiyacım yok, temizim ve abdestliyim, cevabını vermiş. Hız. Osman radi-yallahu anh efendimiz de:

— Sen, yolda gelirken harama bakarak göz zinâsı yapmışsın, git gusül eyle ve Allahu teâlâ'ya istiğfar et, buyurmuş ve hatasını derhal anlayan o zat, bu emir üzerine önce gusül ve daha sonra tövbe ve istiğfar ederek Allahu teâlâ'dan affını ve mağrifetini talep ve niyaz etmiştir.

Veliyullahtan bir zat-ı şerife:

— Gusül ne vakit lazım gelir? diye sormuşlar ve şu cevabı almışlardır:

— Sizlere, yalnız cinsî temas neticesinde cünüb olduğunuz vakit gusül iktiza eder. Bizlere ise, Hakkı unuttuğumuz ve ondan gafil olduğumuz ân gusül lâzımgelir.

İyi bilmelidir ki, Evliyâ'ullahın nazarları arslan gibidir. Avam-ı nasın kalpleri de orman gibidir. Arslanın ormanda se-re serpe dolaşması gibi, Evliyâ'ullah da insanların kalplerinde seyran ederler. Damarlarındaki kanı, kalplerindeki niyyetlerini ve sırlarını görürler bi-iznillah.

Karanlık gecede, kara taşın üzerinde dolaşan, kara karıncayı gören ve ayağınının sesini işiten Allahu teâlâ'dır. Zira, o karıncayı yaratan ve ona yaşama gücü veren Hâlık-ı mut-lâ.., elbette bizlerin de her şeyimizi bilicidir ve görücüdür. Hâlıkımız, sahibimiz O'dur, bizi yaşatan ve öldüren, sonra diril-terek tekrar öldürecek olan da O'dur. Bir gün de bizleri huzu-runu alacak ve her türlü fiil ve hareketlerimizden, kalpleri-mizden geçenlerden, gözlerimizdeki işaretlerden sorguya ve he-saba çekecektir. O halde, ondan nasıl korkmayız? Nasıl ha-yâ etmeyiz? Ondandır nasıl sakınmayız? Onu nasıl sevmeyiz?

Onu emirlerine nasıl âsi olabiliriz? Onu nasıl gücendirebiliriz?

Evet; Allahu teâlâ kuluna kırılır ve gücendir. Bize azap da etmese onu kırmağa ve gücendirmeğe nasıl cesaret eder ve sonra huzuruna ne yüzle çıkarız?

Bir düşünmelidir ki, Evliyâ'ullah izn-i ilâhi ile insanların bazı sırlarını görür ve bilirse, Rabbil-âlemiyn bizim ef'al ve akvalimize vakıf değil midir? Elbette vakıftır ve elbette her halimizi, her hareketimizi, her fiilimizi görmekte ve bilmektedir. Bunun için, insan her işinde Allahu teâlâ'yı unutmamalı, ondan gafil olmamalı ve ondan korkmalı ve hayâ etmelidir. Emirlerini seve seve, cana minnet bilerek ve en büyük ni'met telâki ederek yerine getirmeli; nehiyelerinden de ondan korkarak, ondan hayâ ederek ve onu gücendirmekten son derece çekinerek sakınmalıdır.

## H İ K Â Y E

Zamanı saadette, Resûl-ü Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin huzurlarına bir Habeşi köle geldi ve

— Yâ Resûlallah, dedi.. Ben, kötü bir iş yaptım. Acaba, yaptığım bu kötü işe tövbe etsem, Allahu teâlâ tövbemi kabul buyurur mu?

Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz:

وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ

*Ve hüvellezi yakbel-üt-tevbete an ibâdihî...*

*Eş-Şûra: 25*

**(Allahu teâlâ, kullarının tövbelerini kabul eder.)**

nazm-ı kerimini okudular.

Köle sevinerek çıktı, gitti. Fakat, bir müddet sonra elleri ve ayakları tirtir titreyerek, yüzünde korku ve dehşet izleri belirmiş olduğu halde tekrar Huzur-u-Nebeviyye geldi ve:

— Yâ Resûlallah, dedi. Ben o kötü ve çirkin işi yaparken. Allahu teâlâ beni görüyor muydu?

Nebiyi âhir-zaman:

— Sus ya Abdullah, ey Allah'ın kulu.. Bu nasıl söz? Allahu teâlâ'dan saklı, Hak celle ve alâdan gizli bir şey olur mu? Tabi'i, elbette görüyordu, buyurdular ve şu âyet-i celileyi okudular:

يَسْمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ

*Yâ'lemü hâinetel-â'yüni ve mâ tuhf-is-sudûr...*

*El-Mü'min: 19*

**(Allahu teâlâ, nehyettiği şeylere bakan hain gözleri ve kalplerde gizlenen herşeyi bilir.)**

Habeşi köle, bu sözleri duyar duymaz, gözlerinden nedamet yaşları akıtarak ağlayıp sızlamaya:

— Vah, eyvah.. Allahu teâlâ tövbeleri kabul ediyor ama, yaptıklarımızı da görüyor, ben onun huzuruna nasıl varır, cemal-i bâ-kemaline nasıl bakarım? diyerek feryat etmeğe başladı, tekmil vücudu râ'şeler içinde can ve gönülden **ALLAH** seyhası ile terk-i hayat eyledi.

Dikkat buyurunuz mü'minler:

Bu mübarek zata, yapacağı tövbenin indallah makbul olacağını, Resûlü Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz müjdelemişti. Hal böyle iken, bu temiz yürekli ve Allahu teâlâ'dan gerçekten korkan köle, yaptığı kötülükten dolayı Rabbinden o kadar utanmış, o derece hayâ etmişti ki, vicdanını bu utancının tesirinden kurtaramamış, derin bir üzüntü içerisinde kerim olan Allah'ının deryayı rahmetine can atmıştı. İşte, gerçek müttekiler böyle olur. Onlar, Allahu teâlâ'dan hem korkar, hem de hayâ ederler. İnsana lâyük, ittikaya muvafık olan da budur.

Allahu teâlâ, bizlere kendisinden korkmamızı emr-i-fer-

man ediyor. Esasen, ittikanın mâ'na ve medlûlü de budur. İttika, bir müslümanın Haktan hakkıyla korkarak, Allahu teâlâ'nın rizasına muvafık hareket etmesidir. Namazlarını huşû ve hudû ile kılanlar, Allahu teâlâ'dan korkanlar ve ona âsi olmaktan kaçınanlar, Allahu teâlâ'nın hoşlanmadığı sözlerden ve işlerden ırâz ederek ırz ve iffetlerini koruyanlar, emanete riayetkâr, ahidlerine vefakâr olanlar, ölünceye kadar Rabbilerine ibadet ve tâ'atte bulunanlar, namaz kılmak için huzuru izzete çıktıklarında Allahu teâlâ'dan havf ve ona zillet ve tevazu edenler, namaz kılariken sağlarında ve sollarında kimlerin bulunduğunu bile farketmeyenler gerçek müttekilerdir ki, ancak bunlar felâha ermişler, nârdan kurtulmuşlar ve daha dünyada iken cennete ayak basmışlardır. Firdevs-i-â'lâ, işte bu sıfatlara sahip ve malik olan kutlu kişiler içindir ki, onlar orada daimi ve ebedi kalacaklardır.

Müttekilere hidayet eden de Kur'an-ı-azim-ül-bürhandır. Kur'an-ı-kerim o kitaptır ki, Allahu celle celâluhu yüz suhuf ile üç büyük kitap olan Tevrat, Zebur ve İncil'de inzâlini va'deylediği kitab-ı-kâmil olarak indirmiştir.

Allahu azim-üş-şân, şöyle buyurmuştur:

(Eğer, abd-i hassım olan Habibim Muhammedime indirdiğim bu kitabımda, zerrece şek ve şüpheniz varsa, sûrelerinden en kısa bir sûresinin mislini getiriniz. Hatta, insanlar ve cinniler bu hususta birbirlerine yardımcı olsalar dahi, yine en kısa sûresinin bir mislini getirmeye muktedir olamayacaklardır. Kıyâmete kadar da bu, böyle olacaktır.)

وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّنْ مِّثْلِهِ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِمَّنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٢٣﴾

*Ve in küntüm fi reybin mimmâ nezzelnâ alâ abdinâ fe'tû bi-sûretin min mislihi ved'û şühedâ'eküm min dünillahi in küntüm sâdıkıyn...*

(Eğer, kulumuz Muhammed aleyhisselâma parça parça indirdiğimiz Kur'an'ın, Allahu tealâ tarafından gönderildiğinden şüphede iseniz, siz de o belâgat ve fesahatte, onun benzeri bir sûre meydana getirin. Ve Allahu tealâ'dan gayrı bütün güvendiklerinizi, ibadet ettiğiniz ilâhları, insanlardan ve cinlilerden yardımlarını istediklerinizi yardıma çağırın ki, size Resûl aleyhisselâmın getirdiği gibi bir sûre meydana getirsinler. Eğer, Muhammed aleyhisselâm onu kendiliğinden söylemiştir sözünde sadıklardan iseniz, bunu yapın..)

Ey Ehl-i-iyman:

Kur'an-ı-azim-üş-şânın bu dâvetine ve bu meydan okuyuşuna, on dört asırdır icabet edebilen olmamıştır ve kıyâmete kadar da olmayacaktır.

Bir diğer ayeti kerimede de şöyle buyurulmaktadır:

قُلْ لِّئِنِ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ  
لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا

*Kul le'in icteme'at-il-insü vel-cinnü alâ en ye'tû bi-misli hâzel-Kur'ani lâ ye'tüne bi-mislihi ve lev kâne bâ'dühüm li'bâ'din zahiyrâ...*

*El-İsrâ: 88*

(De ki: Yemin ederim, bu Kur'anın benzerini meydana getirmek için, insanlar ve cinniler bir araya gelseler birbirlerine destek olsalar da, yine benzerini getiremezler.)

Evet; değil bir benzerini getirmek, bir hecesini ve bir harfini dahi taklit icat edememişlerdir, edemeyeceklerdir. Çünkü, hükm-ü ilâhi böyledir:

فَإِنْ لَّمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي  
وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْجِمَارُ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ﴿١٠﴾

*Fe-in lem tef'alû ve len tef'alû fettekun-nâr-elletiy ve kudüh-en nâsü vel-  
hicareh u'iddet lil'kâfiriyn...*

*El-Bakara: 24*

(Fakat, bunu yapamazsınız ve hiçbir zaman yapamayacaksınız. Kur'an'ın bir benzerini getiremeyeceksiniz. O halde, iymana gelin ve o imanla o ateşten sakının ki, çoğu zaman çırası insanlarla o taşlardır ve o ateş kâfirler için hazırlanmıştır.)

Gördünüz mü mü'minler? Kur'an-ı azim-üş-şân, kâfirlerle böyle meydan okuyor ve onları Hak ve hidayet yoluna çağırıyor ve diyor ki:

— Mademki münazaa ettiğiniz Kur'an'ın bir sûresinin mislini meydana getiremediniz ve mademki bundan sonra da getirmeye kadir değilsiniz, ey münkirler.. Şimdi, o ateşten sakının ki, o ateşin odunu ve çırası insanlardandır ve kibrit taşlarındandır ve o korkunç azap kâfirlerle münkirler için hazırlanmıştır. İnkârı bırakın, ikrara gelin.. Küfrü bırakın, iymana gelin.. Zulmeti bırakın, nura gelin.. Dalâleti bırakın, hidayete gelin.. Elinizle yonttuğunuz putları bırakın, hepinizi yoktan var eden Allah'a gelin.. O Allah'tan korkun ki, bu kitabı müttekiler için, günahattan sakınanlar ve Allah'ı sevenler için delil ve yol göstericidir. Müttekileri, günahattan sakınanları ve Allah'ı sevenleri, felâha, salâha, saadet ve selâmete eriştirir.

Muhterem mü'minler:

Bilmiş olunuz ki, ittika iki kısımdır:

Birinci kısmı sâlihlerin, âbidlerin ve zâhidlerin ittikasıdır. Onlar, kıyâmet gününü düşünürler, orada olacak muhâkeme ve muhasebeyi akıllarına getirir, huzuru ilâhîde bütün



yaptıklarından sorulacaklarını, bütün fiil ve hareketlerinin hesabını vereceklerini hatırlarına getirirler, Resûller önünde, veliler yanında bütün suçlarının ve kabahatlerinin meydana çıkacağını, bütün günahlarının ve ayıplarının açıklanacağını ve mahşer halkı arasında mahcup ve perişan olacaklarını tefekkür ve tezekkür ederek, daima bunun endişesi altında yaşarlar. Zira, bu zevat bütün yaptıklarının kıyâmet günü havaya gitmesinden ve herkesin kendilerine gülmesinden çekinirler.

Yaptıkları ibadât ve tâ'atın ind-i ilâhîde kabul olunmamasını, âsiler ve mücrimlerle birlikte nâra gideceklerini, orada düşmanlarının kendilerine:

— Aramızda ne fark kaldı? Siz; kâmil oldunuz, biz olmadık. Şimdi hep beraber olduk.. Ne oldu, dünyada iken ibadet için çektiğiniz bunca emekler ve zahmetler? Hepsi, bir hiç oluverdi. Biz, yapmadığımızdan nâra giriyoruz. sizler ise dünyada amel ettiniz amma kabul olunmadı, burada müsavi olduk, demelerinden endişe ve havf ederler.

ittikanın ikinci kısmı ise, ârifler tekvasıdır.

Bu zevat-ı âli-kadrin bütün endişesi de, kendilerine can dâmarlarından yakın olan Allahu tealâ'ya karşı mahcup olmamak ve:

— Ey kulum.. Ben, seninle idim.. Sen kiminle idin? hitabına muhatap bulunmamaktır, onlar yalnız bundan korkarlar. Bu zevat için ne cehennem endişesi ve nâr korkusu, ne cennet ümidi, Hûri ve Gılman hayali bahis konusu değildir. Onlar, ancak Allah rızasını ve cemal-i ilâhiyyi kaybetmekten, ondan mahrum olmaktan korkarlar. İttikalarının temelindeki endişe ancak budur.

İşte, Kur'an-ı-azim-ül-bürhan bu müttekilere hidayet edicidir. Müttekileri nârdan cennete, bû'diyyetten kurbîyyete iletir ve onları Hakkın rızasına ve cemaline götürür.

**ELLEZİYNE YÜ, MİNÛNE BİL-GAYBİ VE  
YUKİMÛN-ES-SALÂTE VE MİMMÂ REZAK  
NÂHÛM YÜNFIKUN..**

Hidayete iletilen ve eriştirilen o müttlekilerin sıfatları şöyledir:

O kutlu ve mutlu kişiler, gaybe iman ederler. Yani, Al-lahu tealâ'ya, meleklerine, kabir hayatına, kıyâmete, sırata, mizana, öldükten sonra dirilmeğe, huzuru ilâhîde muhakeme ve muhasebe edilmeğe, kaza ve kaderin Haktan olduğuna cen-nete ve nâra, vuslâta ve cemale; gözleriyle görmedikleri halde muhbir-i sâdık olan Hz. Muhammed aleyhisselâma ve ona in-zâl olunan Kitabullah'a ve Kitabullah'ın haber verdiklerine tamamen ve külliyan inanır, iman ederler.

Görülüyor ki, Allahu tealâ'ya imanının, gayba iman ol-ması şarttır. Yoksa, Allahu tealâ'yı dünyada iken görmeyen körler, âhirette de kör olacaktır, denilmesi bu görüşün Zatul-lahı değil, sıfât-ı-ilâhiyyeye kör olanlar âhirette de Zatullah'ı göremeyeceklerdir, mâ'nasınadır.

Evliyâ'ullahın **ENEL-HAK** veya **LEYSE CUBBETİ Sİ-VALLAH** veya **SÜBHANE MÂ AZAMÜ ŞÂNİ** nevi'nden olan sözleri, bazı ahmakların anladıkları gibi değildir. Kendilerin-den bu nev'i sözler zuhur eden Zevât-ı-âli-kadre, Hak tealâ te-celli buyurmuştur ki, bu sözler kul ağzından Hakkın kelâmıdır. Bunlar, sekr halinde iken, mest hâletiyle kendilerinden olmayarak zuhura gelen kelâmlardır. Kalp gözü kör olanın âhirette baş gözü de kör olacaktır. Zira, Allahu tealâ'yı dün-yada baş gözü ile görmek mümkün değildir.

وَمَا جَاءَ مُوسَىٰ لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ قَالَ رَبِّ اِنزُرْنِي نَارَ  
قَالَ لَنْ اَنْزِلَنِي

*Ve lemmâ câ'e Musa li-miykatina ve kellemehu Rabbühu kale Rabbi eriniy enzur ileyk kale len terâniy...*

*El-Âraf: 143*

(Vaktâ ki Musa, tayin eylediğimiz vakitte geldi. Rab-bi ona vasıtasız sözünü işiftirdi. Musa: «YÂ RABBİ..

**BANA KENDİNİ GÖSTER DE SENİ GÖREYİM» dedi. Allahu teâlâ, «BENİ DÜNYADA KAT'İYYEN GÖREMEZSİN» buyurdu.)**

Bu hakikati, böylece tesbit ve te'yid eden bir diğer âyet-i kerime de şudur:

ذٰلِكُمْ اَللّٰهُ رَبُّكُمْ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوْهُ  
وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿١٦﴾ لَا تُدْرِكُهُ الْاَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ  
الْاَبْصَارَ وَهُوَ اللّٰطِيفُ الْخَبِيْرُ ﴿١٧﴾ قَدْ جَاءَكُمْ بَصَائِرُ  
مِّنْ رَبِّكُمْ فَزِنْ اَبْصُرْ فَلِنَفْسِكَ وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا وَمَا اَنَّا عَلَيْنَكُمْ

بِحَفِيْظِ

*Zâlikümullahü Rabbüküm lâ ilâhe illâ hüve hâlıkü külli şey'in fâ'biduhu ve hüve alâ küllü şey'in vekiyü - Lâ tüdrikühül-epsârü ve hüve yüdrik-ül-epsâr ve hüvel-lâtif-ül-habiyr - Kad câ'eküm basâ'iru min Rabbiküm femen eb-sare fe-li-nefsih ve men amiye fe-aleyha ve mâ ene aleyküm bi-hafiyz...*

*El-En'am: 102 - 103 - 104*

(Noksan sıfatlardan münezzehtir ve kemal sıfatları ile mutasaf olan Allahu teâlâ, Rabbinizdir. Ondan gayrı ilâh, Hak mâ'bud yoktur. O, herşeyin hâlıkıdır. O halde, ona kulluk edin, ondan yardım dileyin.. Allahu teâlâ, has kullarının her işlerinde onlara yardımcı ve vekildir. Gözler, dünyada onu idrak ve ihata etmekten âcizdir. Fakat, o ilmiyle bütün mahlûkat ve mevcudatı ihata ve idrak eder, herşeyi görür ve bilir. O, lâtiftir gözler onu idrak edemez. Habirdir, onun gözleri herşeyi idrak ve ihata eder ve herşeyden haberdardır. Size, Rab-

biniz celle şâneden, hidayeti delâletten, hakkı bâtıldan ayırde-  
den apaçık huccetler, gözler gelmiştir. Kim, Hakkı görür iy-  
man ederse faydası kendisine, Hakkı görmeyerek bâtlı ve da-  
lâleti ihtiyar edenlerin vebali de yine kendisindedir. Ben, üze-  
rinize muhafız değilim. Ancak, tebliğ memurum.)

Evet; size Rabbinizden gözler geldi.. Bu huccetlerin başı  
Resûl-ü Rabbil-âlemiyn'dir. Zira, Fahr-i kâ'inat efendimiz,  
başta göz gibidir. Efendimize iman etmeyenler, kör gibidir-  
ler. Kör olanlar, akla kararı nasıl seçemezlerse, iman etme-  
yenler de hak ile bâtlı, hayır ile şerri ayıramazlar. Allahu  
teâlâ'nın ihsan buyurduğu gözlerden birisi de Kur'an-ı azimdir.  
Göz, nasıl bir nûr ise, Kur'an'da bir nurdur. Kur'an'a uyan,  
aleyhissalâtü vesselâm efendimize uymuş demektir.

Ümmül-müminiyn Hazreti Â'îşe radiyallahu anha'ya:

— Ey bizim validemiz.. Bize, Resûlüllah sallallahu aleyhi  
ve sellem efendimizi tarif eder misiniz? demişler, cevaben:

-- Kur'an okuyunuz. buyurmuştur. Kur'an ne ise, ah-  
lâk bakımından Fahr-i âlem sallallahu aleyhi ve sellem efen-  
dimiz de aynı idi. Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz. Kur'an'ın  
canlısı idi..

Rabbimizden gelen gözlerden birisi de, âlimler ve veliler-  
dir. Ulemâ ve Evliyâ'ullahın fiilleri ve sözleri de aynı Kur'an-  
dır. Zira, bu zevat Allahu tealâ'ya, Resûlüne ve kitabına öyle-  
sine bağlanmışlardır ki, Haktan gelen sözler ve bu ümmetin  
gözbebekleri olmuşlardır. Onlara intisab etmek, Resûle ittibâ  
etmektir. Resûl'e ittibâ etmek te, Allahu tealâ'ya ittiba etmek-  
tir. İlâhi bir ihsan ve bürhan olan bu zevat-ı âli-kadre uyan-  
lar, bu gözleri kendilerine **BASAR** olarak ni'met bilenler, bu  
gözlerle Hakkı görürler. Hakkı bulurlar ve kâmil iman sa-  
hibi olurlar. Bu iman sahiplerinin bu görüşleri, kendi nefis-  
leri içindir. Nitekim, bu zevata uymayan, Hakkı görmeyen.  
Hakkı bulmayan ve bâtlı ihtiyar edenler de yine kendileri  
içindir.

Yukarıda, Allahu zül-celâle imanının, gayba iman oldu-  
ğunu ve bu dünya âleminde Zatullah'ı baş gözü ile görmenin

mümkün olmadığını belirtmiştik. Şu var ki, bir ihsan-ı ilâhi olarak bahşolunan bu gözler; Allahu tealâ'nın apaçık bir huc-ceti olan Kur'an-ı mübiyn, Peygamberi-zîşân, e'imme-i müc-tehidiyn, ulemâyı kirâm, evliyâyı izâmdır ki, bunları görmek, Hakkı görmek gibidir. Bunlar göz olmayınca, Hakkı görmek mümkün değildir. Bu zevat-ı âli-kadr, Hakkın vücudu değil, Hakka giden kapıdır. Allahu tealâ'nın yeryüzündeki halife-leridir. Bunlara itaat, Allahu tealâ'ya itaattir. Bunlara sev-gi ve saygı, Allahu tealâ'ya sevgi ve saygıdır. Bunlara yüz çevirmek ve buğzetmek, ma'azallah Allahu tealâ'ya yüz çevir-mek ve buğzetmektir. Bunlardan ı'raz edenler, Allahu teâlâ'dan ı'raz etmiş olurlar. Haktan ı'raz edenler de, her ne kadar baş gözleri görse de, haktan ı'raz ettikleri için kalp gözleri kör olur. Dünya hayatında, kalp gözleri kör olduğun-dan dolayı Hakkı göremediklerinden, âhirette baş gözleri de kör olacaktır. Kur'anı kerim bu gerçeği böylece haber ver-mektedir.

Ey gönlünü eğlence sefaları ile bu dünyada eğlendirip, Haktan ve zikrullahtan yüz çeviren zavallı gafil.. Yarın, ölüm sana geldiğinde, seni o mühim ve mühlik ânda hangi eğlence avutacak ve sana ölümün acısını unutturacaktır? O korkunç günde, Azrail aleyhisselâm göğsünün üstüne oturduğu, dok-torlar senden ellerini çektikleri anda evlâd-ü ıyalin senin o acıklı haline gözyaşları dökerlerken, göz gözle, el elle, ayak ayakla vedalaşırken, malın mülkünü, bağın bahçen, hanın hamamın apartmanın, güneş yüzü göstermediğin paran ve al-tınların, kasan, kesen elinden çıkarak sana düşman olurlar-ken ve hepsi sevmediklerine kalırken, beraberinde neleri götü-rebileceğini hiç düşündün mü? Düşünemedinse, dur ben sana hatırlatayım:

O gün, beraberinde götürebileceğin şunlardır: Gayba iy-manın, Allahu tealâ'ya ibadât ve tâ'atın, namazın, orucun, ze-kâtın, sadakan, iyiliklerin, hayır hasenatın ki, biz bunların hepsine **ÂMAL-İ-SÂLIHA** diyoruz. Bunları yapmadınsa, ya-pamadınsa vay sana, vay senin başına.. İşte. o zaman bütün

kötü ve çirkin fiil ve amellerinle, suçların ve kabahatlerinle, irili ufaklı günahlarınla başbaşa kalacaksın. Acaba, o korkunç ânı, ölüm acılarını, pişmanlık sancılarını, o karanlıklar diyarındaki yalnızlık evini, münkir-nekire ne cevap vereceğini, kabir azabını aklına getiriyor musun?

Günahkâr başını, ellerinin arasına al da kara kara düşün.. İnanmadığın ölüm ve bir gün senin de kapını çalacağını düşünmediğin Azrail. **(Canım, kim görmüş?)** diye dudak büküğün kabir hayatı, cennet, cehennem, sırat mizan, sorgu, hesap hepsi hepsi sıra ile karşına çıkıverecektir. O gün, var olduklarını ve temelli sana ait bulduklarını vehm ettiğin mal, mülk, kasa, kese, makam ve rütbe hepsi bir anda elinden alınacak ve bir lâhzada yok oluverecektir. Yani, senin inkâr ettiklerin ve yok dediklerin var olacak, var zannettiklerin ise tamamiyle yok olacaktır.

Ey Ehl-i-ıyman:

Uyanalım, gözlerimizi dört açalım, hak ve hakikati görelim.. Son pişmanlık fayda vermez. Söylediklerimi cankulağı ile dinleyiniz ve bunları iyice belleyiniz. Mü'min, gayba ıyman eder. Zira, Muhbur-i-sâdık efendimiz, ferman-ı ilâhiyyi böyle bildirmiştir. Gayba ıyman edenler, her ne kadar Rabbi'ni göremiyorsa da, Rabbinin kendilerini gördüğünü yakinen bilirler. Kendilerini yoktan var eden, hayat ve rızık veren, sayılamayacak kadar çok nimetlere gark cyleyen Hallâk-ı mutlâka hakkıyla kulluk ederler. Allahu tealâ'nın en çok sevdiği, Resûl aleyhisselâmın **GÖZÜMÜN NURU** dediği namazlarını vaktinde erkân ve âdabına riayet ederek huşû ve hudû içinde kılarlar. **NAMAZIN, MÜ'MİNİN Mİ'RÂCI** olduğunu bilirler. Allahu tealâ'nın kendilerine bahş ve ihsan buyurduğu rızıklarından yoksullara, muhtaçlara, gariplere, kimsesizlere, açlara ve hastalara pay ayırır, onları da doyurur ve beslerler. Çünkü, mü'minler vuku'u muhakkak olan bir gün de, kendileri şefkate ve merhamete mühtaç olacaklarını aslâ unutmazlar. O gün, kimseden kimseye bir fayda olamayacağını, kimsenin kimseye şefkat ve merhamet edemeyeceğini de hatırlarından

çıkarmazlar. İzn-i ilâhi ile o gün sığılabilecek ve sancağı altında toplanılabilecek yegâne şefkat ve şefaât melce'inin, ancak Resûl-ü Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz olaçağını kesin olarak bilirler.

Mü'minler, Kur'an-ı Kerim'e ve daha evvel gelen Nebilere nâzil olan suhurlara ve kitaplara, bu suhurlar ile Tevrat, Zebur ve İncil'deki hakikatlerin Kur'an-ı azim-ül-bürhanda cem'olunduğuna ve bu sebeple bu suhuf ve kitapların nesholunduğuna, Kur'an-ı azim-üş-şânın ve islâm şeriatının kıyâmete kadar câri ve bâki kalacağına aleyhisselatü vesselâm efendimizden sonra peygamber ve kitap gelmeyeceğine, âhirete ve kıyâmete de iman ederler ve bu imanlarını dilleri ile ikrar ve kalpleriyle de tasdik eylerler. Münkirler inansalar da, inansasalar da bütün mahlûkat mevcudat ve mükevvenat, Kur'an-ı mübiynin hükmünden çıkamayacak ve ilâ yevm-il haşr-i vel-karar bu mukaddes kitabın hükümlerine tâbi olacaktır.

Buna inanıp iman eden kutlu ve mutlu kişiler, bu iman ve inançlarının mükâfatını alacaklar. İnanmayanlar ise imansızlıklarının cezasını görecek ve ebediyyen azapta ve husranda kalacaklardır. Zira, Allahu teâlâ'nın dediği ve dilediği olur.

### **ULÂ'İKE ALÂ HÜDEN MİN RABBİHİM VE ULÂ'İKE HÜM-ÜL-MÜFLİHÜN.**

Gayba iman ederek Rabbine hulûs ile ibadet edenler, mahlûkatı kendilerine verdiğimiz rızıklarla infak eyleyenler, Resûlüme ve Resûlüme nâzil olan Kur'ana ve daha önce gelen Enbiya-i mürseliyne ve onlara gönderdiğim kitaplara iman edenler, öldükten sonra dirilmeğe ve dünya hayatının hesabını Allahu Teâlâ'ya vermeğe inanan mü'minler yok mu? İşte onlar Rableri celle şânenin tevfiik ve hidayetile en doğru yol üzerindedirler ki, bu zümre-i sâlihiyn azaptan felâh ve nârdan necât bulacaklar, cennet derecatına, rizama ve cemalime vasıl olacaklardır. Ancak, bunlar benim has kullarımdır ve ancak bunlar benim Muhammed'ime lâyık ümmetlerdir.

Bundan gayri yollarda bulunanlar, tamamiyle ehl-i dalâlettir ve bu gibiler, benden uzak ve cehennemime müstehak-

tırlar. Zira, onlar hakkı bâtila ve hidayeti dalâlete tercih etmişlerdir.

Ey âşık-u sâdık.. Aziz müslüman:

Görülüyor ki, Allahu tealâ'nın mü'min kullarında aradığı vasıflar ve sıfatlar bunlardır. Bunlardan gayrısı yalandır, hezeyandır ve sonu mutlâka hüsrandır. Allahu tealâ her iymanı kabul buyurmaz. Hakka lâyük kitaba ve sünnete muvafık iyman; Habib-i Hüda ve Şefi-i-rûz-i ceza Efendimizin, Allahu tealâ'nın emr-ü-fermanı ile inanılması, can ve gönülden bağlanılması gerektiğini açık açık bildirdiği bütün bu umdeleri, lisanı ile ikrar ve kalbi ile tasdik etmekle elde olunabilir. Bu umdelerin bazısına inanan ve bazısına inanmayanların iymanları, aslâ ve kat'a iyman değildir. Böyle düşünenler ve böyle yapanlar, ancak ve yalnız kendilerini aldatmış olurlar. İyman; bir küldür, bir bütündür. Allahu azze ve celle, düstur-u mükerremimiz olan Kur'an-ı azim-ül-bürhanın başlangıcında, Bakara sûre-i celilesinin ilk âyetleri ile, mü'min kullarında aradığı özellikleri ve güzellikleri sarahatle belirtmiş ve sanki kitab-ı mübiyninin baş tarafına ehl-i-iymanın portresini çizmiştir. Mü'min olanlar, bu ilâhi hükme aynen ve harfiyyen itaat ve teba'iyet ederler ve bu açık hükümler karşısında hiç bir zaman şüphe ve tereddüde düşmezler.

Bazı sefihlerin, İslâm akaidini kendi düşünce ve anlayışlarına göre izaha yeltenerek, halkı idlâl etmelerinden Allah ve Resûlü beridir. İslâm aka'idi sarîh ve şer'i'at hükümleri gayet vazıhtır. Hal ve hakikat böyle iken, ne idüğü belirsiz bir sapık çıkıyor ve:

— Ben, Allah'a inanırım amma, Resûl'e inanmam, diyor.

Bir başkası zuhur ediyor ve:

— Ben, Allah'a ve Resûllerinden bazılarına inanırım, diyor.

Bazıları da:

— Ben, Allah'a da Resûlüllah'a da inanırım, hakkıyla müslümanım; diyor. Diyor ya, öyle hezeyanlar savuruyor ki, iddia ettiği şeylerin ne kitap ile, ne sünnet ile, ne kıyas-ı fu-



kahâ ile, ne de icmâ-ı ümmetle kabil-i telif olmadığının ya bilmeyerek farkında olamıyor veya gizli ve hususî maksatlarla hareket eden bir münafık olduğundan, kasden islâmî hakikatleri tahrif ediyor. Böyleleri, hem kendileri dalâlete düşüyorlar, hem de kendilerine tâbi olan ibadullahı idlâl ediyorlar.

Şayanı dikkat olan şudur: Şahsî ve ailevî mes'elelerini bir düzene koyamamış, hayatta belli başlı hiç bir başarı sağlayamamış, meslek ve meşrebleri belirsiz, ilmi ve hattâ ahlâkî kifayetleri yetersiz kişiler dahi, din ve iyman namına, şer'i'at ve hakikat adına konuşmak cür'etinde bulunabiliyor, hiç bir şer'i delili olmayan bâtil inanç ve itikatları ile hüküm verebilmek cesaretini gösterebiliyorlar.

Günlerden bir gün, bakıyorsunuz kimin nesi olduğu bilinmeyen, tahsili ve terbiyesi kıt, ilim ve irfanı kısır bir câhil-i nâdân peyda oluyor ve ne iyman ile ne de islâm ile te'lifi kabil olmayan bir takım hezeyanlarda bulunuyor. Şek ve şüphe mikroplarının beyin hücrelerini kemirip bitirdiği, fitne ve fesat sar'alarının aklını başından alarak şuurunu yitirdiği bu mel'anet kumkumasının **BAŞKIRAN** mı **DİŞKIRAN** mı her neyse, soyadına bakılırsa zulm ile me'luf bir zâlim olduğu derhal anlaşılıyor. Hâmil-i emanet-i ilâhi olan ve Kâbe-i şeriften efdal bulunan insanın, başını veya dişini kıran, sonra da yeryüzünde takınacak başka lâkap ve soyadı kalmamış gibi bu şeni-fiilini künyesine yazdıran, yazdırmakla da yetinmeyerek bu tehditkâr lâkabını, Kur'an-ı kerim namına yayınladığı beyan-namelerin ve broşürlerin altına, utanıp arlanmadan imza diye koyarak âleme ilân eden bu zavallı mahlûka, kızmak mı acı-mak mı lâzımdır, bilemiyorum. Bilinen bir şey varsa, aynı zamanda server-i enbiyâ aleyhi ve âlihi eftal-üt-Tehâya Efendimizin mübarek isimlerini taşıyan bu zatın, adı ile soyadı arasındaki tezat ve tenâkuz, hayatına ve harekâtına da mües-sir olmuş ve onun nasıl bir ruhi buhran ve çelişmeler içinde bulunduğunu da ortaya koymuştur.

(**İSLÂM ÂLİMLERİNE**) başlığını taşıyan ve Türkiye'deki bütün müftülüklere, basına ve islâm ülkelerine gönderildiği

anlaşılan, broşür adını verdiği cehalet icazetnâmesiyle, bütün dünyadaki islâm bilginlerini, mü'ezzininden müftüsüne kadar bütün din adamlarını, cehline bakmadan, cehaletinin farkına varmadan imtihan etmeğe yeltenen ve bu suretle kafasındaki şüphe mezbelesini açığa vuran bu sahte şeyh, bu sahte mürşid; Kur'an-ı azimüş-şânı yüzünden okumaktan âciz bu bedbaht zavallı, kutsal kitabımızdan aldığı bâzı âyeti kerimelerin, yine Kur'an âyetleriyle cevaplandırılmasını istiyor. Bu yolunu ve yönünü şaşırması şaşkına:

**Eden Kur'anı meramına hüccet-i tezvîr,  
Sezây-ı lânet olur, sû-i itikadî kadar..**

deyip geçmek te mümkündür. Şu var ki, kendisi her ne kadar dalâlet uçurumuna yuvarlanmış, lâ'nete ve azaba müstehak olmuşsa da, idlâl ettiği ibadullahı uyarmak ve bu gibi sapıklara uymaktan alıkoymak farz olduğundan, cevap vermek mecburiyetinde kaldık.

Kur'anı kerimi yüzünden okumaktan âciz, okuyabilse da hi **(HE)** yi **(HA)** dan, **(HA)** yı **(HI)** dan, **(TE)** yi **(TI)** dan ayırdetmekten cahil bu sahte mürşide, ilm-i-halden Cenabı-Hakkın sıfât-ı zâtîyyesi ile sıfât-ı sübûtiyyesini ayıramayan bu sahte şeyh taslağına, Ef'âl-i mükellefiyni eksiksiz sayamayan bu âlim bozuntusuna sormak lâzımdır:

İbadullahı şüpheye düşürmek, iman ve itikatlarını sarsmak ve onları dalâlete sürüklemek cesaretini kimden almıştır? Bugüne kadar gelen Ehl-i-Beyt, sahabe-i kiram tâbî'iyin, tebe-i tâbî'iyin, e'imme-i müçtehidîyn, müfessirîyn, muhaddisiyn, ulemâ-i âmiliyn, fukahâ-i kâmilîyn Efendilerimiz hazerâtı ile alay edercesine sorular sorarak, hakikati arayan safdil müminleri, Allah'ın evleri olan mescitlerden çalmak cüretinde bulunurken, Allah'tan korkmamış, Resûlüllah'tan hayâ etmemiş ve ümmet-i Muhammed'in lânetinden çekinmemiş midir?

Kendisine Hallac-ı-Mansur süsü veren, evliyalık dâvasında bulunarak kendisini islâm âleminin âlimlerinden, bütün müslümanlardan ve bütün insanlardan üstün gören ve İblis gibi kibirlenip, böbürlenerek:

— Onların, hiç birisi, hakikatleri benim kadar bilemezler. İmam-ı â'zam, İmam-ı Şâfii, İmam-ı Mâliki, İmam-ı Hanbeli de kim oluyormuş? Kutb-ül-aktâb denilen veliyullah da ne imiş? Abdülkadir Geylânî, Ahmed Rûfâ'i, Ahmed Bedevî, İbrahim Düssuki'yi ve diğer pirleri ben yarattım, der gibi herzelerle âleme ve âlime meydan okuyarak, saf ve mâ'sum müslümanları ağına düşüren ve yem yapan bu zâlim ve şeddeli cahil, eğer akıl hastası bir biçare değilse, mutlaka din ve iman düşmanı bir haindir.

Yukarıda da açıkladığımız gibi, adı ile soyadı arasındaki tezat ve tenakuz, bana şu fıkrayı hatırlattı:

### H İ K Â Y E

Adamın birisi, tavuk almak maksadiyle bir tavukçu dükkânına girer. Fakat, dükkân sahibi tavuk kalmadığını, isterse horoz verebileceğini söyler. Tavuk almak isteyen zat, lâtife için tavukçuya sorar:

— Pekâlâ, tavuk yoksa horoz alalım. Amma, bana vereceğin horoz, sünnî mi yoksa şîî mi?

Hazır cevap bir kimse olduğu anlaşılan tavukçu şöyle mukabele eder:

— Ezan vakitleri öttüğüne bakılırsa, sünnî'ye benzer. Fakat, hemen dönüp fıskı yediğine bakılırsa, şîî olması gerek, ben de henüz karar veremedim.

Fakir de, bu şaşkının (**Müslümanım..**) demesine ve adına bakıyorum, islâma benzetiyorum. Karıştırdığı herze ve hezeyanlara bakıyorum, kâfire ve zındıka benzetiyorum. İnanınız ki, bu zavallı hakkında henüz bir karara varamadım. Sizler, anlayabilir ve bir karara varırsanız aşkolsun.

Evet; yükseklerden atıp tutarak zımnen Mehdi'liğini ilân eden ve bu iddiasıyla hak ve hakikat arayan mü'minlerin, Hakka giden yollarına oturarak, onları hak ve hakikatten uzaklaştıran bu İblis'in saçma sorularına cevap vermekle, onun şahsına ve safsatalarına değer verdiğimiz sanılmamalıdır. Olanca samimiyetimizle temin ederiz ki, böylelerine muhatap olmak, ger-

çekten züldür ve büyük bir talihsizliktir. Ancak, yukarıda da bilvesile belirtmeğe çalıştığımız gibi, bu mel'unun şeytan gibi tuzağına ve ağına düşürdüğü ve muhtemelen daha da düşüreceği zavallı müslümanları, onun şerrinden ve iğvâsından halâs edebilmek niyyet ve gayretiyle, Rabbimın bana bahş ve ihsan buyurduğu ilham ve himem-i ruhaniyyet-i Muhammedi ve himem-i ruhaniyyet-i Evliyâ'ullah sayesinde cevap vereceğiz. Böylelikle, ibadullahı onun sürüklemek istediği dalâletten hidayete ve zulmetten hakikate iletebilir ve nasibi olanları bu mülhidin şerrinden ve fitnesinden kurtarabilirsek ne mutlu bize.

Bu şeytan yardakçısının soruları şunlardır:

A) Kur'an-ı kerim, nereden nereye indi?

B) İnen, nasıl bir Kur'an idi?

C) Levh-i mahfuzdan dünyanın birinci semasına indiği söyleniyor ise de, levh-i mahfuz ile birinci sema kâinatın neresindedir?

D) Allah, her yerde hazır ve nâzır olduğuna göre, Kur'an levh-i mahfuzda nereden geldi?

Bu müfsit sorulara, bizim cevaplarımız da şunlardır:

1) Kur'an-ı azim-üş-şân; kadim ve ezeli olup, bir yerden bir yere inmemiştir. Levh-i mahfuzdan dünya semasına inmesi demek, ilm-i ilâhiden Habibinin kalb-i münirine inzal olunması ve Habib-i edibinin mübarek ağzından gerekince izhar buyurulmasıdır. Gerek levh-i mahfuzun ve gerekse dünya semasının, insanlar için belirli ve bilinmesi gerekli birer yer olmadıkları ve bunların ehl-i hakikat indinde Cebrail Aleyhisselâmın vahyi aldığı, Allahu teâlâ'ca malûm ve beşer için nâ-mâlûm birer makam olduğu ve bütün bunları insanların bilmelerinin mümkün olmadığı bir ilimdir. Kaldı ki, insanoğlunun bilmediği, bilemediği ve aslâ bilemeyecek olduğu sırlar, yalnız bunlar da değildir. İnsanı çevreleyen öyle sırlar vardır ki, bunların beşer akıl ve iz'anı ile idrak ve ihatası hiç bir zaman kabil değildir:

**İdrâk-i me'âli bu küçük akla gerekmez,  
Zira, bu terazi bu kadar sikleti çekmez.**

Bu ve bunun gibi bir çok sırlar ve hakikatler, mâ-verayı hicapta ve ilmullah'ın hudutları içindedir.

Kulların bilmeleri, bulmaları ve almaları için, Resûl-ü zişâna âyet âyet nâzil olmuştur ki, sırası geldikçe ve lüzum hâsıl oldukça fem-i saadetten nüzulü, sebep tahtında zuhura gelmesidir.

Leyle-i kadirde nüzulünden murad, Kur'an-ı kerim'in başladığı zamana işaretler ki, bu mübarek gece de yine beşer için meçhul, Allah ve Resûlüne malûmdur.

Bunun böyle olmadığını ispat etmek de, elbette Kur'an-ı kerim'e atfen bu soruları sorana düşer.

2) Nâzil olan Kur'an değil, Kur'an-ı kerim'dir ki, kelâm-ı nefsiden, kelâm-ı lâfzi ile beyan olunmuştur.

3) Levh-i mahfuz ile birinci sema izafi olup, levh-i mahfuz denilen makamı, Allah ve Resûlünden gayrı kimse bilemez. **(Dünyanın neresindedir?)** diye soran, bu sorusu ile ancak cehlini izhar ve ispat etmiştir. **(Dünyanın neresindedir?)** diye, yerini bildiğini iymâ etmek isteyene, bu iddiasını Kur'an-ı kerim ile ispat etmek düşer.

Her şeyin nerede olduğunu bilmek mümkünse, ben sana sorayım?

— Senin ismin nerede? Nerende kayıtlı? Vücudunun muayyen bir yerinde mi kayıtlı? Bana, adının ve soyadının, nüfus hüviyyet cüzdanında kayıtlı olduğu gibi, vücudunun belirli bir yerinde kayıtlı olduğunu söyleyebilir, gösterebilir misin? Levh-i mahfuz ile semâ-id-dünya da, Kur'an-ı kerimde kayıtlıdır ve yerleri kullarca meçhul, Allah ve Resûlünce malûmdur.

4) Allah celle celâluhü, her yerde değil, her yere hazır ve nâzırdır. **HER YERDE** tâbirinden de, cehlin açıkça anlaşılacaktır. Eğer, Allahu teâlâ her yerde hazır ve nâzır olsaydı, bu dünya yaratılmazdı. Bu âlem yok iken nereye isnat ediyordu? Görülüyor ki, Allahu teâlâ **HER YERDE** değil **HER YERE** hazır ve nâzırdır. Her yerde hazır ve nâzır olduğu iddia olunursa, bunun da Kur'an ile ispatlanması ve cevaplanması soru sahibine düşer.

Diğer soruları da şunlardır:

A) Allah'ın ruhu var mıdır?

B) Varsa, insanlardaki ruh ile aynı mıdır?

C) Bağdat'lı Hüseyin Hallac Mansur hazretlerinin **ENEL-HAK** «Ben hakkım..» buyurmasının, secde sûresinin 9. âyeti ile ilgisi var mıdır?

Bizim, bu sorulara da Allahu teâlâ'nın inayeti ile cevaplarımız şunlardır:

1) Allahu teâlâ diridir. Ancak, onun diriliği tabiatıyla bizim diriliğimiz gibi değil, ebedidir. Bizim diriliğimizin nihyeti ölümdür ki, bunu inkâra elbette gücün yetmez. Zira, senin gibi nice mülhidler ve zındıkların habis vücutları, ölümlerle bu dünya âleminden temizlenmiş, nâra sevk olunmuştur. Kur'an-ı kerimde (**RUHUMUZDAN NEFHETTİK..**) buyurulması, insana verilen şerefi belirtmek içindir. İnsanların hayat bulması Allahu teâlâ'dan olduğuna göre, F'iravun gibi Allahlık dâvasına kalkışmalarını içindir. İnsanda bulunan ruhun da, cesedi gibi mahlûk olduğu, fakat ruhun aziz bir varlık itibar olunduğu, Allahu teâlâ'nın ruhu kendi ruhundan halk buyurarak insana üfürdüğü âyeti celile ile sâbittir ki, bu konuda fazla konuşmanın yasaklandığı da Sûre-i İsrâ'da beyan ve ihtar olunmuştur. Bu sözlerimi redde gücün yeterse, Kur'an-ı kerim ile ispatı da yine sana düşer.

2) Bütün mevcudat ve mükevvenatın, bilinen ve bilinmeyen, görünen ve görünmeyen bütün âlemlerin hâlıkı ile, fâni ve âciz insanı aynı görmek, ancak senin gibi iyman ve iz'an yoksullarının, sakat kafalılarının bâtil kıyasıdır.

3) Hallac-ı-Mansur kuddise sirrahanun **ENEL-HAK** sözü, senin gibi kendinden olmayıp, Hakkın Hallac'tan zuhurudur. Nasıl ki, Hazreti Mûsa âleyhisselâma da nârdan ve bir şecere-i mübarekten zuhur etmiştir. Fakat Hallac-ı-Mansur **ENE** dedirildiğinden berdâr olmuştur. **ENEL-HAK**, yahut **HÛ** dedirtilseydi, berdâr edilmezdi.

Hep sen soracak değilsin ya.. Dur, ben de sana sorayım:

Hallac-ı idam eden Haktan gayrı mı idi? Eğer, insana ruh-u ilâhiden üfürüldü ise, aynı ruha Hallac-ı idama mahkûm eden

kadı efendi de sahip idi. Bu takdirde, asan da asılan da o olur. O halde, niçin Hallac-ı berdâr eden kadı efendiye kızılıyorsun?

Ey gafil... Hallac'a idam hükmünü veren kadı efendi ile, Hallac'ı bir tutarsan, tevhidde ayırırsan şirkte olduğunu bil.. Yezid ile hazreti Hüseyin radiyallahu anh, Hz. Musa aleyhisselâm ile Firavun, Cenabı Fahr-i Risalet ile Ebâ-Cehil de aynı ruhu mu taşıyorlar? Bunlar bir midir, birde midir, yoksa ayrı ayrı mı idiler? Hepsine aynı ruhtan nefh olundu. Bu saydıklarımın hangisi hak, hangisi bâtıldır? Hepsi hak ise, neden Yezid'e, Firavun'a ve Ebâ-Cehil'e lânet ediliyor da, diğer zevata salâvat getiriliyor?

Bu sözlerimi de red ve inkâra takatin varsa, aksini Kur'an-ı kerîm ile ispat etmek yine sana düşer.

Mâ'hud beyanname mi, cehilname mi her ne ise, islâm âlemine ve islâm âlimlerine yayınladığın o meşhur hezeyannamende, açıkça söyleyemiyorsun ama, iymâ yollu belli ediyorsun ki, Hadis-i şerîflerle verilen cevapları kabul etmezmişsin.

Allahu teâlâ'nın âyetleri, azameti, celâli ve cemali âşikârdır. Belki, Zât-ı ülûhiyeti de âşikârdır amma, körün karşısındakini görmediği halde, karşısındakinin körü gördüğü, körün ise ancak karşısındakinin mevcudiyetini sezdiği gibi, bizler de âşikâr olan Allahu teâlâ'yı göremiyor ve âyetlerini körün sezdiği gibi sezebiliyoruz. Zira, zatı akdesi ilâhiyyeyi idrak edebilmek nasibine ve mazhariyyetine erişmek muhaldir. Dünya hayatında, Allahü teâlâ'yı görmeği dileyen Hz. Musa aleyhisselâma bile nasip olmamış ve bu isteğinden vaz geçmesi için dağa tecelli buyurulmuş ve dağ bu tecelliyata tahammül edemeyerek parça parça olmuş, dehşet içinde kalan Hz. Musa aleyhisselâm bir müddet baygın kalmış ve ayıldıktan sonra da bu talebinin bir hata ve zelle olduğunu anlamış ve hakka tövbe etmiştir. Bu anlattıklarımı, Kur'an-ı kerîm, aynen böyle haber vermektedir.

Evet; denizin içinde bulunan balıklar denizi bilmez ve görmezler. Görmenin şartları vardır. Pek yakın olan görülmez, sezilir. Balıkların da denizi görebilmeleri için, denizden gayrı bir

yere çıkmaları gerekir. Bizim de, bizi ihata eden haktan ayrılıp ancak o zaman hakkı görmemiz lâzım gelir. Allah celle âşikârdır. Bizim, göremeyişimiz onun âşikâr oluşunu inkâra sebep değildir. Allahu teâlâ, her şeyi kuşatmıştır. Şu var ki, senin beline doladığın kuşak veya kayış gibi değil.. Çünkü, sen ve senin gibiler kuşatmayı belinize doladığınız kuşak veya kayışla karıştırıyorsunuz. Allah celle celâluhu, bilinen ve bilinmeyen, görünen ve görünmeyen bütün âlemleri kuşatmıştır. Bu kuşatma, senin anladığın gibi değildir. Hiç bir nesne, Hakkın iradesinden hariçte çıkamaz ve her şey Allahu teâlâ'ya mahkûmdur. Allahu teâlâ ise, her şeye hâkimdir. Her şey, onun kahr-u galebesindedir. **HER NEREYE DÖNERSENİZ, VECHULLAH.a DÖNERSİNİZ**, buyurulması da; Allahu teâlâ'ya ibadet için bilhassa namazda her ne tarafa dönerseniz, Allahu teâlâ'ya dönmüş olursunuz, mânasındadır. Bu âyeti kerîme, Allahü teâlâyâ ibadet için yalnız Kudüs'e yönelinmesi gerektiğini ve Allahu teâlâ'nın Kudüs'te bulunduğunu zanneden ve böylece Allahu teâlâ'ya mekân isnat eden Yahud ve Nasâra itikadının reddi için nâzil olmuştur. Fakat, tevhid-i tam için namazda Kâbe-i Muazzamaya yönelinmesi de Kur'an-ı kerîm ile emir buyurulmuştur. Yoksa, Allah celle celâluhu, yalnız Kâbe-i Muazzamaya hâzır değildir. Allahu teâlâ her yere hâzır ve nâzırdır.

**Dervişlik baştadır, tâçta değildir;  
Kızdırmak od'dadır, saçta değildir;  
Hak'kı ararsan, kalbinde ara;  
Kudüs'te, Mekke'de, Hac'ta değildir..**

Nereye dönersen, Allahu teâlâ'ya dönersin amma, tevhidi bozmamak için Kâbe-i Muazzamaya dönmek farz olmuştur. Cenabı-Hak, nereye emretti ise, o tarafa ibadet etmek farz olur. Çünkü, bu dönüş bir mekâna, bir mescide dönme değildir. Allahu teâlâ, her şeye kadirdir ve ne tarafa dönsen, nihayette ona döneriz. Hakkın nazarından, hiç bir şey kurtulmaz. O, her şeye hâzır ve nâzırdır. Nereye gitsen, ondan firar edemezsin. Ne yaparsan o bilir ve görür.



Sûre-i Yunus'taki bir diğçer âyeti celilede de, öldükten sonra dirilmeği Allahu teâlâ'ya çok görüp inkâr eden ve bu dünya hayatında yaptıkları zulümlerden huzurullahta hesap vermeyi kabul etmeyen kâfirlerin, ziyana uğradıklarını haber vermektedir.

Sûre-i İsrâ'da ise, burada a'mâ olanların, âhirette de a'mâ olacakları tehdit ve ikazı, bunca âyât-ı enfüsi ve âfâkıyyı görüp de, Hakkı inkâr edenlerin ve Allahu teâlâ'ya iyman etmeyenlerin, gözleri bakar ve kalpleri a'mâ olduklarını belirtmek ve bildirmek içindir.

Allahu teâlâ, dilerse kendi zât-ı ulûhiyyeti ile tecelli eder ve kendisini kulunun göreçeği gibi tecelli ettirir. Kendisini göstermekten âciz değildir. Fakat bu dünya âleminde pek az kimseye müyesser olmuştur. Bu ni'mete erenlerin birisi de sen misin yoksa?!..

İmâm-ı Ali kerremallahu vechehu: **(BEN, GÖRMEDİĞİM RABBE İBADET ETMEM..)** buyurmuştur amma, mesele senin bildiğın gibi değildir. Bu görüş, öyle bir görüştür ki, bu hâleti yirmi sekiz harf ile tarif edebilmek mümkün değildir. Bu hâlet, lisana da gelmez. Lisana geldiğinde ihata edilmiş olur. Tatmayan bilmez, a'mâyaya renk, sağıra âhenk olmaz.

**Bir göz ki, olmaya ibret nazarında;  
Ol Düşmanıdır baş üzerinde..**

Allahu celle celâluhu, bu dünya âleminde gözlerden nihândır amma, gözler ve kullar Allahu teâlâ'dan nihan değildir.

## H İ K Â Y E

İmâm Cafer-is-Sadık hazretlerine bir zat geldi ve:

— Yâ imam.. Bana, Allah'ı göster, dedi. Hazreti imam, kendisine:

— Senin bu istediğini Hz. Musa aleyhisselâm da istedi amma göremedi, buyurunca gelen zat:

— Yâ imam.. O devir, devr-i Musa idi. Bu devir, devr-i Muhammed'dir. Ceddin Hz. Ali: (**Ben, görmediğim Rabbe ibadet etmem..**) buyurmuştur, cevabını verdi. Hazret-i İmam, ashabına dönerek:

— Bu zatı, şu nehre atınız. Fakat, sakın öldürmeyiniz. Ölümle hayat arasında bir hale getirip bırakınız, emrini verdi.

Emrettiği gibi yaptılar ve adamcağızı, tutup suya attılar ve tam boğulmak üzere iken kurtararak yarı baygın bir halde huzura getirdiler. Ayılıp kendine geldikten sonra, Hazreti İmam kendisinden sordu:

— Nasıl, Rabbini gördün mü?

O zat Rabbini gördüğüne yemin etti ve hazreti imamın ellerinden öperek huzurundan ayrıldı.

Bu hadise, bize şunu gösteriyor ki, vücuttan sıyrılmadıkça, baş gözü ile Hakkı müşahede mümkün değildir.

Sen ey fâni varlığından, benliğinden sıyrılamayan ve kibirinden yanına varılamayan sahte mürşit:

Bu anlattıklarımı inkâra mecalin kaldıysa, Kur'an-ı azim-ül-bürhan ile aksini ispat etmek yine sana düşer.

## H İ K Â Y E

Mekke-i Mükerrermede, Kâbe-i şerifte bir çok zevat oturmuşlar, Allahu teâlâ'nın kendilerine bahş ve ihsan buyurduğu ni'metlerinden bahsediyorlardı. İçlerinden birisi:

— Ben, otuz yıldır Allahu teâlâ'yı görerek ibadet ederim, dedi.

Hazır bulunan velilerden birisi:

— Nasıl görüyor ve ibadet ediyorsun? diye sordu. İddia sahibi:

— Dünya ile sema arasında görüyor ve öylece ibadet ediyorum, cevabını verince:

— Sen, otuz senelik ibadetlerini ve namazlarını iade etmelisin, buyurdu. O senin gördüğün Allahü teâlâ değil, şeytanın tâ kendisidir.

Gelelim, sahte mürşidin sorularına:

A) Azap, ruha mı yoksa cesede mi tatbik edilecektir?

B) Azap, cesede tatbik edilecekse, yanıp kül olanlarla, denizde boğulup balıklara yem olanların kabir azabı nasıl tatbik edilecektir? Şayet, azap ruha ait ise, her insanın ruhu mahşere kadar, kabirde mi bekletilmektedir?.

C) Ölülere Kur'an okumakla günahları affolur mu? Şayet affolursa Zilâl sûresinin 7 - 8. âyetlerinde «Zerre kadar şer amelde bulunanların bu amellerini görecekleri...» beyanı sizce yanlış mıdır?

D) Ölülere Kur'an okunmasının gerekli olduğuna dair Kur'an-ı kerîmde âyet var mıdır? Ölüye Kur'an okumakla ölüye ne şekilde faydalı olduğumuzu ve ölüye ne gittiğini açıklar mısınız? Sevab kelimesinden anlaşılın nedir? İnsanlarda bulunan beş duygudan hangisi ile sevabı idrak edebiliriz? **CEHENNEM-LİK** bir mevtayı Kur'an okumakla **CENNETLİK** yapmak mümkün ise, ibadet etmeğe ve iyi karakterli bir insan olmaya ne lüzum var? Cehennemlik bir mevtayı, Kur'an okumakla cehennemden kurtaramaz isek, ibadetini yapmış ve cennete girecek bir ameli olan **SÂLİHLERİN** bize ihtiyacı var mıdır?

Soruları arttıkça, küfrü ve inkârı da artan fakat her çırpınışında içinde bulunduğu pislik bataklığına biraz daha batan bu hak ve hakikat düşmanına biz de cevaplarımızı sıralayalım:

1) Günahkâr ölenlerin kabir azabına düşar olacakları, Kur'an-ı kerîm ile sâbittir. Firavun ve âlinin, akşam ve sabah nâra arzolunduklarını da yine Kur'an-ı azim-üş-şân beyan buyurmaktadır. Kabirde azap gören kimsenin bu azabı, hem cesede hem ruhadır. Nisâ sûre-i celilesinin 5 - 6. âyetlerinde : **(KÂFİRLER, NÂRA ATILDIKLARINDA DERİLERİ YANACAK, YANAN DERİLERİNİN YERİNE YENİSİ VERİLECEK VE AZABIN ŞİDDETİNİ TEKRAR TEKRAR TADACAKLARDIR.)** buyurulmaktadır. Bu âyeti kerîme, azabın ruh ile cesede olduğunu açıkça beyan buyurmaktadır. Ruhsuz ceset, tekrar

tekrar yanan deriye kavuşamaz. Ruhü hayvanisi ile bu azabı daima duyacaktır.

2) Yanan veya balıklara yem olan cesetlerin, bu âyeti celiye nazaran tekrar tekrar azaba duçar olması için, her defasında yeniden halkolunacağı açıkça anlaşılmaktadır. Hiç yoktan. alelâde bir pıhtıdan insanı halk ve icad buyuran Allahu teâlâ için, yanan veya balıklara yem olan cesetleri tekrar tekrar yaratmak mı güç gelecektir? Hâşâ...

Ceset, ruhu hayvani ile azabı tadarken; âlem-i berzahta bulunan ruh-u insani de, aynı azabı çekmeğe mahkûm olacaktır. Zira, korkunç bir rü'ya gören kimsenin hem ruh-u hayvanisinin, hem de ruh-u insanısının aynı azabı duydukları herkesçe bilinmektedir. Uykuda iken rahat eden cesedi görenler, onun istirahat ettiğini sanırlar. Oysaki, ateşi olmadan, dumanı tütmeden korkunç rü'ya görenin, gördüğü bu rü'ya tesiriyle azap içinde olduğu gibi, bu azap da hem ruha, hem de cesede tatbik olunacaktır. Cesede ârız olan azaptan ruh eziyyet çektiği gibi, ruha ârız olan azaptan da cesed eziyyet ve azap duyar. Ruh azabına **GAM** denilir. Ruhun eziyyet duyması ise, cesedin eziyyetinden ve azabından daha şiddetli ve daha tesirlidir.

**SÜNGÜ YARASI GEÇER, LİSAN YARASI GEÇMEZ,** derler ki çok doğrudur. Zira, süngü yarası ceset vasıtasıyla duyulan bir azaptır. Dil yarası ise, ruh vasıtasıyla duyulan azaptır. Bütün bu misallerden de anlaşılıyor ki, kabir azabı hem ruha ve hem de cesede tatbik olunacaktır.

Kaldı ki, ruh ve ceset şekil bakımından birbirlerinin aynıdır. (**Abdalların**) tâ'ife-i Evliya'dan bedel bırakarak aynı zamanda hem İstanbul'da, hem Mekke-i Mükerrermede ve daha bir çok şehirlerde görünmeleri, hattâ kırk adet gibi kesretle kırk yerde aynı zatın görünmesi, cesedin ruh ile aynı, hüvesi hüvesine aynı olduğuna bürhandır.

**Dane iken bağı bostan eyledin,  
Daneyi, yüz dane kıldın âkibet..**

nutku âlisiyle, İsmail Hakkı hazretleri bir çok sırlara temas buyurmuştur ki, bu hâlete de işareti vardır.

3) İslâm ölülerine Kur'an-ı kerim okumakla, günahları affolunmaz. Şu var ki, hastahaneye götürülen hediye ile o hastanın hastalığı iyi olmaz, amma hasta o ni'metten faydalanır ve memnun olur. Kur'an-ı kerim, tabiatıyla maddî hediyeye benzemez. O, her şeye şifadır:

وَنَزَّلْنَا مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ

*Ve nünezzilü min-el-Kur'ani mâ hüve şifâ'un ve rahmetün lil-mü'miniyn...*

*El-İsrâ: 82*

**(Biz, Kur'andan öyle âyetler indiriyoruz ki, mü'minler için bir şifa ve rahmettir.)**

Mü'minler için şifa ve rahmettir, buyurulduğuna göre, Kur'an-ı kerim her derde devâ ve her maraza şifadır. O halde mü'minlere şifa ve rahmet olarak gönderilen Kur'an-ı azim-üşşânın, yine mü'minlere dünyada ve âhirette en büyük yardımcı, şifa ve rahmet olacağı sarih ve âşikârdır. Dünyada hak yolu gösterildiğine göre, âhirette de şefi olacağı mutlak ve muhakkaktır.

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ

*Femen yâ'mel miskale zerretin hayren yereh ve men yâ'mel miskale zerretin şerren yereh...*

*El-Zilzâl: 7 - 8*

**(Kim, zerre ağırlığında hayır işlemişse, onu göreceğ.. Kim de, zerre ağırlığında şer işlemişse onu göreceğ..)**

Bu âyeti celilede, herkesin yaptığı hayır ve şer, yapana gösterilecektir, buyurulmaktadır. Yoksa, o yaptığından azaba girer diye mücerret bir mâna çıkarmamalıdır. Eğer işlediği zerre kadar günah ise, yaptığı günah yapana gösterilerek:

— Bak, sen bunları yaptın amma seni affettim, denir.  
Veya:

— Bak, sen hayır yaptın amma, ben kabul etmedim de denilebilir.

Mü'minlerin ölülerine okunan Kur'an-ı kerim, yalnız o ölü için okunmaz. O ölüyü kabre getiren cemaate ve o cemaat içinde bulunan meyyitlerin dünya ve âhîret azaplarından kurtulmaları, necata ermeleri için kabirde okunan Kur'an-ı kerimden diğer bütün mü'min mevtaları da yararlanırlar. Kur'an-ın şifasına ve rahmetine mazhar olurlar ve insafa gelen âsiler de Kur'an-ın faydasına erişirler.

Müslüman ölülerine duanın faydası olmasaydı, üzerlerine cenaze namazı kılmaya ve bu namazda gerek o mevta için ve gerekse daha evvel gelip geçen ehl-i iyman için dua edilmezdi.

Kaldı ki:

وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا  
الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا  
رَبَّنَا إِنَّكَ رَؤُوفٌ رَحِيمٌ

*Velleziyne câ'u min bâ'dihim yekulüne Rabbenagfir lenâ ve li-ihvanin-el-  
leziyne sebekunâ bil-iymani ve lâ tec'al fi kulûbinâ gillen lilleziyne âmenû  
Rabbenâ inneke râ'ufiîn rahiyim.*

*El-Haşr: 10*

**(Bunlardan sonra gelenler, tabi'iyin ve bütün mü'minler de: EY RABBİMİZ.. BİZLERİ VE BİZDEN ÖNCE**

İYMAN EDEN DİN KARDEŞLERİMİZİ MAĞFİRET  
BUYUR. KALPLERİMİZDE MÜ'MİNLERE KARŞI  
KİN VE HASET KILMA.. EY RABBİMİZ.. ŞÜPHE  
YOK Kİ, SEN RÂ'UFSUN, RAHİYMSİN derler.)

رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ

*Rabbenagfirli ve li-vâlideyye ve lil-mü'miniyne yevme  
yekumül-hisâb...*

*İbrahim: 41*

(Ey Rabbimiz.. İnsanlar hesap için ayağa kalktıkları  
gün; beni, ana ve babamı ve bütün mü'minleri mağfired  
buyurur..)

âyeti celileleriyle de duanın lüzumu, ehemmiyeti ve fazileti sabit-  
tir. Hesabın evvelinin ise, ölümle başlayacağı muhakkaktır.

Sen. belki de Kur'an-ı kerimde cenaze namazı için bir sara-  
hat yökür, demeğe de cesaret edeceksin.. Zira, inkâr senin  
şi'arın olmuştur. Fakat, Sûre-i Tövbe'de:

وَلَا تَصَلِّ عَلَىٰ أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا وَلَا تَقُمْ  
عَلَىٰ قَبْرِهِ إِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَمَاتُوا وَهُمْ فَاسِقُونَ

*Ve lâ tusalli...*

*Et-Tövbe: 84*

(Kâfirlerden ve münafıklardan ölen bir kimsenin na-  
mazını aslâ kılma..)

emr-i sübhanisi bulunduğuna göre. bundan Mü'minlere kılınız  
mânası çıkar. Kula. Allahu teâlâ tecelli etti de, önümüze koyup

üzerine namaz kılıyorz demeye yeltenme.. Zira, bu namaz gerek o mü'min ve gerekse diğer mü'minler için duadan ibarettir, mücerret Allahu teâlâ'ya kılınan namaz değildir. Bu namazda rükû, secde ve tahiyat yoktur. Cenaze namazlarında Allahu teâlâ'ya münâcat, Resûl-ü zîşâna tevessül ederek o meyyitin af ve mağfiretini Haktan niyaz etmek esastır. Allahü teâlâ, dilerse o meyyiti affeder, dilemezse affetmez. Allahu teâlâ, hükmünde galiptir.

Şu halde, kılınan cenaze namazında edilen duaların, ölünün mağfiretine sebep olduğu âyetle sâbit olduğuna göre, duadan efdal olan Kur'an-ı kerim okunmasından sevap hâsıl olacağı umulmaz mı? O meyyitin, afv-ı ilâhiye mazhar olacağı ümit edilmez mi? Bhusus, meyyitin ruhuna ithaf niyetiyle Kur'an-ı azim-üşşâni okurken, Allahu teâlâ'yı zikrederek zâkirlerden olacağımızdan, okunan âyeti-celilelerden hâsıl olan melâikenin o mevta hakkında kıyâmete kadar istiğfar edeceklerini ve o istiğfarlar neticesinde o meyyitin ruhunun safaya ereceğini muhakkak bilmek lâzımdır.

الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ  
وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَةً وَعِلْمًا  
فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿٧﴾

*Elleziyne yahmilûn-el arşe ve men havlehû yüsebbihûne bi-hamdî Rabbihim ve yû'minûne bihi ve yestagfirûne lilleziyne âmenû Rabbenâ vesi'te külle şey'in rahmeten ve ilmen fagfir lilleziyne tâbû vet-tebe'û sebiyleke ve kâhim azab-el-cahiym...*

El-Mü'min: 7

(Arşı hâmil olanlar ve onun etrafındakiler, arşı tavaf eden meleklerin sâdâtı, Rableri celle şâneye hamd ile tesbih ve ona iyman ederler ve mü'minler için şöyle mağfiret dilerler: EY RABBİMİZ.. RAHMET VE İL-



## MIN HER ŞEYE VÂSİDİR. O HALDE, TÖVBE EDİP YOLUNA TÂBİ OLANLARI MAĞFİRET VE CEHEN- NEM AZABINDAN HIFZET..)

Bunu şöyle bir teşbih ile de anlatabiliriz: Bir hastanın yarasına sürülen merhem, o yaranın tamamıyla iyileşmesine kâfi gelmezse dahi, hiç olmazsa o yaradan mütevellit ağrı ve sızları giderir ve hastaya biraz olsun rahat nefes aldırır, değil mi? Meyvit için okunan Kur'andan da, o meyyitin durumuna göre, rahmet-i ilâhi tecelli eder. Günahkârların, hesap gününe kadar azapları hafifletilir. Cehennemliği, mutlaka cennetlik yapmaz da denilemez. Allahu teâlâ dilerse, cennetlik de yapabilir? **(Bu cehennemlik kulumu, cennetlik yapacağım; ne dersin?)** diye sahte mürşitlerden danışacak değil ya

İnsanlarda bulunan beş duygunun her birisiyle, yaptığımız sevapları idrak edebiliriz. Bu beş duygu zâhirdir. Bir de, bâtını beş duygu daha vardır ki, yaptığımız iyi amellerden kazanılan sevabı, bu bâtını duygularla da idrak etmek mümkündür.

Evvelâ, nazargâh-ı ilâhi olan kalp, safaya erer. Harfsiz, savtsız ve cihetsiz hitaplar kulağa gelir. Göze, ibretle bakmak ve görmek hidayeti verilir. Ağız, zikr-i ilâhiden nasibini alarak güzel konuşmak mazhariyyetine nail olur. Buruna, Muhammed ve cennet kokuları duyurulur.

Ama, sen bu sevapları yaparak bu nimetlere erişemiyorsan, senin havassı hamse-i zâhirende ve havassı hamse-i bâtınan da mutlaka hastalık vardır. Sevabı, beş duygumuzdan hangisi ile idrak edebileceğimizi araştıracağına, derdine derman ara, kendini tedavi ettir, bu şek ve şüphe hastalıklarından kurtul, rahata ve felâha kavuş.. Her şeyden önce, Allah kelâmı olan Kur'an-ı azim-ül-bürhana karşı daha saygılı, daha edepli olmasını öğren.. Âyet-i celilelerden bahsolunurken: **(Sizce yanlış mıdır?)** gibi ne iman ve islâma, ne akıl ve irfana ve ne de edepli ve terbiyeli bir insana yakışmayan ifade tarzları kullanılmaz.. Allah kelâmının yanlış mı, doğru mu olduğunu tayin ve takdir etmek,

âyetler üzerinde yersiz ve sebepsiz münakaşa ve münazaralara girişmek, insanı yalnız dalâlete götürmekle kalmaz, dünya ve ukbâda zelil, rezil ve sefil olmasına da sebep olur. İlâhî hükümleri muhakeme etmek kudret ve selâhiyyetini ancak dinsizler ve kâfirler benimserler. Bunu da böylece bilmiş ol ve bu sözlerime de bir itirazın varsa, Kur'an-ı kerîmden âyetler ve deliller göstererek reddet bakalım.

İbadetler, insanı cennete ve kabahatler de cehenneme götürmez. Cennet fazl-ı ilâhiyedir. Cehennem de, adalet-i ilâhiyedir. İbadetler, kulun vazifesi, yapmakla mükellef bulunduğu görevidir. İbadetler, insanı hiç bir zaman nârdan azat edemez. Nârdan azat olabilmek, Allahu teâlâ'nın af ve mağfireti, fazl-ı ilâhiyyesi sayesinde mümkün olur. İyi karakterli, üstün vasıflı, temiz ahlâklı insan olmak ise, cehennemlik olmadan saadete erişmektir. Sâlihlerin ve âbitlerin, belki bizim Kur'an okumamıza ihtiyaçları bulunmayabilir. Ancak, bizim okuyacağımız Kur'an ile onları unutmadığımızı, kadirşinas olduğumuzu ispat ve aynı zamanda bizden sonra gelecekleri de iyiliklere dâvet ve insanlığa icabet ettirmiş oluruz. Yani, onlara:

— Ey evlâtlarımız.. Sizler de böyle iyi insanlar olursanız, sizi de sizin evlâtlarınız ve sizden sonra gelecek nesiller böyle hayırla, iyilikle ve Kur'an ile anarlar, sizi de unutmazlar ve hatıralarınızı yaşatırlar, telkininde bulunmuş oluruz. Hiç bir faydası olmasa bile, hatırlanmak, sevgi ve saygı ile anılmak fena mı?

Kaldı ki, bu hatırlayış ve anış, zengin ve sıhhatli kimselere hediye göndermemize benzer. Gönderilen hediye o zatın ihtiyacını değil, bizim insanlığımızı ve vefakârlığımızı gösterir.

Şimdi de, dördüncü maddedeki soruları gözden geçirelim. Diyor ki:

A) Hz. Âdem'e secde emrinin sebebi nedir? Yusuf sûresinin 100. âyetinde, Hz. Yusuf'a babasının ve kardeşlerinin secde etmelerinin sebebi nedir?

B) İblis'in Hz. Âdem'e secde etmemesinin sebebi nedir?

Nasıl oluyor da İblis Allah'ın emrine karşı fikir beyanında bulunarak (**Â'raf sûresi âyet 12**) «Ben ondan hayırlıyım. Beni ateşten yarattın, onu çamurdan yarattın» diyerek isyan edebiliyor? Kura'n-ı kerimde **İBLİS** ile **ŞEYTAN** kelimeleri geçiyor. **İBLİS** ile **ŞEYTAN** arasındaki fark nedir? Kehf sûresi 50. âyette İblis'in cinlerden olduğu ve zürriyeti bulunduğu kayıtlıdır. Bununla beraber Yâsin sûresi 60. âyette ise, **ŞEYTANA TAPMAYIN** buyrulmaktadır. O halde, İblis veya **ŞEYTAN** tek midir, çoğul mudur? Çoğul ise nasıl çoğalıyor? Tek ise, Kur'an-ı kerimde çoğul olarak, âyetlerin bulunması neyi ifade eder? İblis'in zürriyeti olduğuna göre, birden fazla oldukları anlaşılıyor ise, Hz. Âdem'e secde etmeyen hangisidir? İnsanları kötü yola sevkeden **İBLİS** mi, yoksa **ŞEYTAN** mıdır?

C) İblisin ateşten yaratılması neyi ifade eder? Bu ateşin şeklini cinsini belirtir, yaşama gücü hakkında malûmat verebilir misiniz?

D) Kâbe'ye Beytullah denmesinin sebebi nedir? Allah, her yerde hâzır ve nâzır olduğuna göre, Kâbe Allah'a mekân olabilir mi? Hacı namzetlerinin, şeytan taşlamalarına sebep nedir? Şeytan, maddî midir ki atılan taşlardan ziyan görsün?

Cin şeytanı ile insan şeytanının elele ve başbaşa vererek hazırladıkları bu sorulara cevaplarımız da şunlardır:

1) Âdem aleyhisselâma secdenin sebebi, Allahu teâlâ'nın Âdem'e hulûl etmesi değildir. Meleklerle, Âdem aleyhisselâma secde etmeleri emrolunmuştur amma, bu secde **SECDE-İ TÂ'ZİM** dir, **SECDE-İ-İBADET** değildir. Bu secde emri daimî de değildir, bir defaya mahsus geçici bir emirdir. Eğer, emr-i daimî olsaydı, Efdal-ül Enbiyâ efendimize, melâikenin secde etmeleri elbette ve elbette lâzım gelirdi ki, ne Kur'an-ı azimde cümle meleklerin ne de ferden melâikenin Resûl-ü Efham efendimize secde ettiklerine dair bir âyet, bir delil olmadığı gibi Hadis-i Nebevilerde de (**CEBRAİL, BANA SECDE ETTİ..**) diye bir haber vârit olmamıştır. Buna mukabil:

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ

*Innallâhe ve melâ'iketehû yusallûne alen-Nebiy - Yâ eyyühelleziyne  
âmenû sallû aleyhi ve sellimû tesliymâ...*

**(Allahu teâlâ ve melekleri, Nebiyullah'a salât ederler.  
Ey iman edenler.. Siz de ona salât ve selâm edin..)**

emr-i sübhanisi ile, mü'minlere Resûl-ü Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem efendimize salâvat okumaları irade ve ferman buyurulmaktadır.

Allahü teâlâ'nın ve meleklerinin bu salâtına ne mâna vereceksin? Eğer, bu salât Nebiyyi muhtereme secde olsaydı, başta Ehl-i beyti olmak üzere bütün ashabı, ensarı Resûller Resûlüne secde ederlerdi.

Demek oluyor ki, şeytanın secde etmek hususunda itirazı Hz. Âdem aleyhisselâmadır. Allahu teâlâ'ya secdeye itirazı yoktur. Melekler, Âdem aleyhisselâma secde ile emrolunmuşlar ve secde etmişlerdir. Bu emir bir defaya mahsus ve münhasır kalmış ve bu emirden sonra Âdem aleyhisselâmı gördükleri her yerde secde etmemişlerdir. Netekim, Cebrail aleyhisselâm da Âdem aleyhisselâma nâzil olmuş, fakat ona secde etmemiştir.

Âdem aleyhisselâma secde emrolunması, onun iliminden ve Halife'tullah olmasındandır.

Yusuf aleyhisselâma secde edilmesi keyfiyyetine gelince:

İlk Okul tahsili görenler de bilirler ki, o devirde saray teşri fatı böyle idi. Hemen ilâve edelim ki, bu secde de Allahu teâlâ'ya edilen secde gibi **SECDE-İ-İBADET DEĞİL, SECDE-İ TÂ'ZİM-DİR**, ki farkı zinâ ile cimâ gibidir. Bunlar nasıl ki fiil bakımından aynı ve fakat mâ'na bakımından tamamıyla ayrıdır. Yusuf âleyhisselâmı, yolda görenler secde etmezler, sarayda tahtına oturduğu zaman teşrifat icabı olarak kendisine secde ederlerdi. Bu, yukarıda da belirtmeğe çalıştığımız gibi tâ'zim ve hürmet için yapılırdı.

Netekim, Osmanlı padişahlarına da aynı şekilde tâ'zim ve hürmet kasdiyle secde edilirdi. Hâşâ sümme hâşâ, Padişahlar Allah mı idiler? Aralarında âdilleri ve zâlimleri de vardı, fakat bu secdeye senin aldığın ve anladığın mâ'nada telâkki edenini kat'iyen gösteremezsin.

2) İblis'in Hz. Âdem aleyhisselâma secde etmemesinin sebebini, Kur'an-ı azim-üş-şân hiç bir tereddüde yer vermeyecek açıklıkla beyan buyurmaktadır. İblis, kendisini Hz. Âdem aleyhisselâmdan yüce ve yüksek görmüş, kibirlenmiş ve bu yüzden ona secde etmemiştir:

وَأَذِّنَا لِلْمَلَائِكَةِ أَسْجُدُوا  
لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَىٰ وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ

*Ve iz kulnâ lil-melâ'ike't-iscüd-ü li-Âdeme fesecedü illâ İbliyse ebâ vestekbere ve kâne min-el-kâfiriyn...*

*El-Bakara: 34*

**(Ve o vakit meleklerle: ÂDEM'E SECDE EDİN, diye emrettik. Melekler, hemen secde ettiler. Yalnız, İblis dayattı ve secde etmeyi kibrine yedirmede ve kâfirlerden oldu..)**

Müfessiriyn-i kirâm, bu son âyeti yorumlarken, ilm-i ilâhi de zaten kâfirlerdendi veya emr-i ilâhiyi kabih görmekte kâfirlerden oldu buyurmaktadırlar.

Şeytana ait, şeytanca sorularla, şeytana taş çıkaran şeytan uşağı: İblis'in, Allahu teâlâ'ya bu isyanına neden şaşıyor-sun? Allahu teâlâ'ya iyman ve ibadet etmeyen, Peygamberle muhaseme eyleyenlerle; Şeytanın Allahü teâlâ'ya bu itirazı arasında, mâ'na ve mahiyet bakımından ne fark vardır? Bu âlemde, başta sana benzer müdiller olmak üzere, nice yüz binlerce

kişi, günün yirmi dört saatinde, tıpkı şeytan gibi Allahu teâlâ'ya açık açık karşı gelmekte, ilâhi emirlere itiraz etmektedirler. İblis sıfatında kişiler çıkmakta, bütün islâm âlemine, bütün islâm âlimlerine, müezzininden müftüsüne varıncaya kadar bütün ehl-i-iymana sorular sormağa yeltenmekte ve sonra da:

— Sorduklarıma hiç birisi cevap vermedi. İslâm âleminde benden daha âlimi, benden fâzılı yok.. Ben, hepsinden üstünüm, hepsinden hayırlıyım. diyerek böbürlenmekte ve kibirlenmektedir.

**Sûretin, siyretine şahittir;**

**Başka şahit aramak zâ'ittir..**

Şeytan ile gece-gündüz işbirliği halinde bulunduğu, kendisiyle küfür, isyan ve dalâlet yolunda daima atbaşı beraber olduğu bu cehennem yolcusuna, ortağının adlarını ve lâkaplarını da sayalım:

Hz. Âdem aleyhisselâma secde emrine kadar, **ŞEYTAN**'ın ismi **HARİS** idi. Emr-i-ilâhiyyi dinlemediğinden dolayı, o vakte kadar yaptığı ibadetlerden iflâs ettiğinden **MÜFLİS** ve **İBLİS** olmuş ve emr-i-ilâhiden sonra da Allahu teâlâ ile muhaseme ederek fikir beyanında bulunduğundan ötürü Rahmeti-ilâhiden de tardolunarak **ŞEYTAN** adını almıştır.

İblis, müflis mânasındadır. Yüzlerce yıldan beri yaptığı ibadetlerinin isyanı sebebiyle havaya gitmesinden dolayı ona **İBLİS** denilmiş ve Rahmetten tardolunduğundan **ŞEYTAN** adı verilmiştir.

Şeytanın çoğalması da, Âdemoğullarının çoğalması gibidir. Hz. Âdem aleyhisselâmdan sonra nasıl ki, âdemoğulları çoğalmışsa, şeytan da öylece çoğalmıştır. Şu farkla ki, Hz. Âdem'den Hz. Havva halk olunmuş ve onların zürriyetleri bir kadınla bir erkeğin cem'inden Âdemoğulları dünyaya gelmiştir. Şeytanın çoğalması ise, onun bir tarafı erkek bir tarafı kadındır ve kendi kendine cem'olarak zürriyet sahibi olmuştur. Şeytanın zürriyeti de, Âdemoğullarının zürriyetinin adedi kadardır. Yani her Âdemoğluna cin şeytanlarından bir tane, insan şeytanların-

dan ise binlercesi düşer. İnsanların hilkatinde, kendisiyle bir şeytan yaratılır, ki ona **HANNÂS** denir. Bu **HANNÂS**'ın makamı insanın göğsüdür.

مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ  
مِنَ الْجَنَّةِ وَالنَّاسِ

*Min şerr-il vesvâs-il hannâsi ellezi yüvesvisü fi sudûr-in-nâsi min-el cinneti ven-nâs...*

*En-Nâs: 4 - 5 - 6*

(De ki: **GEREK CİNDEN ve GEREK İNSTEN OLSUN İNSANLARIN KALPLERİNE VESVESE VEREN O SİNSİ ŞEYTANIN ŞERRİNDEN, İNSANLARIN RABBİ YEGÂNE HALIKI VE MALİKİ, MÂBUDU ALLAHU TEALÂ'YA SİĞİNİRİM.**)

Bu âyeti celile, işte bu **HANNÂS**'a işarettir. O Hannâs ki insanın göğsündedir. Dışarıdaki şeytan ile teşrik-i mesâi eder. İşte, bu Hannâs'ın islâm olması caizdir. Fakat, ona musallât olan şeytanın imanına irkân yoktur. Evliyâ'ullahın (**BEN ŞEYTANIMI İSLÂM ETTİM..**) buyurmaları, Hannâs'ın islâm olmasıdır ve Hz. Yunus Emre'nin:

**Nefsini islâm etsin, var ise kerameti..**

buyurduğu da buna işarettir.

Yâsin sûre-i celilesinde: **ŞEYTANA İBADET ETMEYİN** emr-i sübhanisine gelince, bilindiği gibi ibadet dua olduğu kadar itaat mânasına da gelir. Şu halde, **ŞEYTANA UYMAZIN, ONA İTAAT ETMEYİN** mânası da vardır.

Şeytanın adlarını ve tek mi, çok mu olduğunu yukarıda kâfi derecede açıklamış bulunuyoruz. Bu izahlarımızdan da anlaşılacağı veçhile, İblis ile Şeytan bir şahsın sıfatıdır. Hz. Âdem aley-

hisselâma secde etmeyen, kavm-i cinniden kalan ve helâktan kurtulan tek mahlûk olup şeytan onun zürriyetinden çoğalmıştır.

İblis'in on bir ismi vardır. Meselâ, senin adının da Mehmed Başkıran, yahut Dişkiran olduğu gibi, şeytanın da insanları kötülöklere sevkeden isimleri pek çoktur. Zürriyeti de insanların sayısı kadardır ve her zaman, her yerde insana musallât olurlar. Bizleri Haktan men'edenler de işte bu şeytanlar ve onların piçleridir. Âdem aleyhisselâma secde etmeyen büyük şeytan ise, büyük zevatla uğraşır. Kişinin mânevi kuvvetine göre, şeytanı da kuvvetlidir.

3) Şeytanın ateşten yaratılması, **NÂRİ** olduğunu ispat eder. Bu yüzden kibire düşmüş ve kendisini üstün görmüştür. Malûm olduğu gibi, ateş yandığı zaman alevi yükselir. Toprak ise, kibirsiz ve mütevazidir. Şeytan ile ülfetimiz olmadığı için şeklini, eşkâlini ve kıbalini tarif ve tavsif edemeyeceğiz.

Şeytana, kıyâmete kadar yaşama gücü verildiği ve bu gücünün küçümsenmeyecek bir şey olduğu da herkesçe bilinmektedir.

Yukarıda, şeytanla ülfetimiz yoktur dedik amma, hemen ilâve edelim ki, insan şeytanlarını gayet iyi tanırız. Bunlar, halkı bir takım vesvese ve safsatalarla önce idlâl ederler, sonra da bir güzel soyarlar. Kendilerine evliyâlık süsü verirler ve din-i Ahmed'e ihanet ederek:

— Beş vakit namaz yoktur. Yalnız geceleri iki rekât mi'râç namazı vardır, nev'inden aslı esası olmayan, Kur'an-a ve islâma uymayan bâtil iddialarla, islâmın binasını tebdile kalkarlar. Saf mü'minlerin kalplerine kuşku tohumları ekerek, onları sırat-ı müstakimden ayırırlar. Bir şeyler biliyorlarmış edâsiyle sorular sorarlar ve:

— Bak kimse cevap veremedi, diyerek öğüntir ve hóbür-lenirler.

İşte, bunlar şeytan aleyh-il-lâ'nenin çırakları ve yordakçılarıdır. Bunlar, dalâlette İblis'i emekliye ayırmışlardır. Bunların yaptıkları fitne ve fesadı yapmak hususunda, Şeytan Allahu teâlâ'dan korkar.



Öyle değil mi? Ey, şeytanın yordakçısı Başkıran... Şeytanlıkta ustası fersah fersah geçtin ya; bu anlattıklarım kalın kafana girdiyse, bunun böyle olmadığını Hazret-i Kur'anın âyetleri ile ispat etmek yine sana düşer.

4) Kâbe'ye **BEYTULLAH** denilmesinin sebebi, bu makamın kudsîyetindedir. Bütün mescitler mukaddestir ve Beytullah'tır. Yerler ve gökler ve içerisinde bulunanlar, bilinen ve bilinmeyen, görünen ve görünmeyen bütün âlemler Allahu teâlâ'nındır. Allahu sübhanehu ve teâlâ'nın - Hâşâ - mekâna ihtiyacı yoktur. Öyle mukaddes yerler ve Hak teâlâ'ya iltica olunan vâdiler vardır ki, oralarda Hakka dua edilirse, o dua reddolunmaz. Buna izafeten ve o yerin şeref ve itibarını belirtmek bakımından tamamiyle izafî olarak Kâbe-i-Muazzamaya **BEYTULLAH** denilmiştir. Netekim, Hz. İsâ aleyhisselâma da **RUHULLAH** denilmiştir.

Sen duayı unuttuğun, daha doğrusu şeytan gibi huzuru ilâhiden tard ve teb'id olduğun için, bu söylediklerimi anlayabilmen biraz müşkil olacaktır. Buna rağmen sana soruyorum:

— Beytullah denilince, acaba ne anlıyorsun? Allahu teâlâ, orada oturuyor mu sanıyorsun? Sualine bakılırsa, bu kanaatte olduğun anlaşılıyor. Kâbe-i Muazzamaya Beytullah adı verilmesinden, senin sandığın ve anladığın gibi Allahu teâlâ'nın orada oturduğu mânası çıksaydı, Ruhullah denilen Hz. İsâ aleyhisselâm'ın da, Allahu teâlâ'nın ruhunu hâmil olduğu anlamı ortaya çıkardı. Halbuki, Hz. İsâ aleyhisselâm'ın babasız olarak yaratıldığı, âyeti celile ile sâbit bulunduğundan ona **RUHULLAH** denildiği gibi, kudsîyetine ve islâm âlemindeki şeref ve itibarına binaen de Kâbe-i-Muazzamaya Allahu teâlâ'nın evi izafe olmuş ve bu izafetle **BEYTULLAH** denilmiştir.

Hacca giden mü'minlerin,, Şeytan taşlamaları Hz. İsmail aleyhisselâmın sünnetine ittibâ içindir. Şeytan; Mine denilen yerde, Hz. İbrahim aleyhisselâmın oğlu Hz. İsmail aleyhisselâmı kurban etmeye götürdüğünü görmüş ve bugün işaretleri bulunan o üç makamda insan şeklinde temessülüne binaen yedişer taştan

yirmi bir taş atılır ki, bu yedi taştan her biri bir remze işarettir. İnsanda, şeytanın yedi sıfatı vardır. Bu sıfatlardan her birini kendisinden attığına alâmet olmak üzere, her birisi için birer taş atılır. Yoksa, şeytan bu üç makamda duruyor da, hacılar bu taşları ziyan görsün diye şeytanın başına atıyorlar demek değildir. Bu üç makamdaki birisi Hz.Hacer'e, birisi Hz. İsmail'e, birisi de Hz. İbrahim'e insan şekline temessül ederek görüldüğü yerlerdir. Atılan yedi taşın remzettığı sıfatlar da **U'CUB, RİYÂ, Kİ-BİR, HASED, GAZAB, HUBBU CÂH** ve **HUBBU MAL'**dır. Hacı olanların bu kötü ve çirkin sıfatlardan soyunmaları gerektiğini telmih içindir.

Burada, şeytana ve şeytanın yardımcıklarına cevap vermeğe biraz ara verelim de sizlerle dertleşelim:

Ey Ehl-i-iyman..

Sizlerden, arz-ı-itizar eylerim. Bu dersimizi, maalesef şeytanla sıkı iş ve güç birliği yapan şeytan bendelerine hasr-ı tahsis etmek zorunda kaldık. Fakat, görüyor ve anlıyorsunuz ki, İblisler nerelere kadar kol atmışlar, saf ve ma'sum insanları kandırmak, bâtil inançlarına onları inandırmak için nerelere kadar uzanmışlardır. Bakınız, hak yolu olan sırat-ı müstakimi yitirmiş olan bu gafiller kervanının başı daha neler soruyor:

A) Sırat, dünyada mı yoksa âhirette mi geçilecektir? Âhirette ise, adı geçen sıratın kâinatın neresinde olduğunu açıklayabilir misiniz?

B) Fâtiha sûresinin 6. ve Yâsin sûresinin 4. ve 61. âyetlerinde sıratın nerede olduğu ve ne olduğu kayıtlı iken, sıratı başka bir âlemde geçeceğimizi iddia etmeniz, Kur'an-ı kerime aykırı değil midir?

Allahu zül-celâl hazretleri, Kur'an-ı yanlış tefsir ederek islâmiyyeti yanlış öğütlediğinizden dolayı size hesap sormayacak mıdır ?

C) Kurban kesmekle, kesilen kurbanın üstüne binilerek Sırat geçileceği doğru mudur? Hayatta iken birden fazla kurban kesenler, kestikleri kurbanın hangisi ile sıratı geçeceklerdir?

Cehennemlikler de, şayet kurban kesmişlerse, kestikleri kurban ile sıratı geçebilirler mi?

D) Kurban kesmekle muhakkak sırat geçebiliyorsa, iyi amelin ne değeri olabilir? Cehennemlikler şayet kurban kesmek le sıratı geçemezlerse, cennettekilerin kurban kesmeleri niçin lüzumludur?

Allahu teâlâ'nın izn-ü inayeti ile bu soruları da cevaplayalım:

1) Sırat, yol ve köprü mânasınadır. Sırat, hem dünyaya gelirken, hem dünya hayatında, hem de bundan sonraki âlemde vardır. Âhiretteki sırat, henüz yaratılmadığından, yaratıldığı vakit kâinatın neresinde olacağını görüp, öğreneceğiz.

2) Sûre-i Fâtiha'da ve Yâsin-i-şerifte işaret buyurulan sırat, doğru yol, islâm yolu mânalarına gelir. Bu mâ'nalara gelmesi, âhirette olacak sıratı inkâr etmemizi gerektirmez. Sırat-ı islâma girenler ve bu doğru yolda gidenler, âhiretteki sırattan da dostdoğru geçeceklerdir.

Acaba, sen ey iman, irfan ve iz'an fukarası.. Her şeyi dünyada mı biliyor; âhireti ve âhret hayatını inkâr mı ediyorsun? Ey sahte mürsid.. Ey lâf bezirgânı.. Ey bâtılın ve dalâletin şarlatını.. Bu sualinle, aklın sıra evliyâ'ullahın akaidini tenkide mi hevesleniyorsun? Ey zulmet bataklıklarının sahte velisi.. Âşıkların sultanı Yunus Emre kuddise sirruhu:

**Sırat kıldan incedir, kılıçtan keskincedir..**

buyurmak suretiyle sıratı kabul ediyor.

Herkesin bir sıratı vardır. Senin sıratın, kâinatın neresindedir? Acaba sen sıratını biliyor musun?

3) Kurban kesen mü'minler. Allahu teâlânın rızası için kestikleri kurbanlarının. ind-i ilâhîde kabul olanına binecekler, kabul olunanlardan arta kalanlarını da, kurban kesemeyen fakir mü'minlere hediye ederek onları bindireceklerdir.

يَوْمَ نَحْشُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمَنِ وَفَدًا

*Yevme nahşür-ül-müttekıyne iler-Rahmani vefdâ...*

**(O gün, biz müttekileri binecekleri bineklerle Rahmanın huzuruna toplayacağız.)**

Cehennemlik olanlardan kurban kesenlerin, kurbanlarını Allahu teâlâ kabul buyurmayacak ve onlar cehennemlik olduklarından bineğe binmelerine de hacet kalmayacaktır.

وَسَوْقُ الْمُجْرِمِينَ إِلَىٰ جَهَنَّمَ زُرَّادًا

*Ve nesûk-ül-mücrimiyne ilâ cehenneme virdâ...*

*Meryem: 86*

**(Mücrimleri de, susuz olarak cehenneme süreceğiz.)**

buyurulmuştur.

Hiç bir amelle sırat muhakkak geçilmez. İyi ameller, sıratın geçilmesine belki sebep olur. Ehl-i cennet olanlar, mutlaka iyi amelleri ile cennete nail olmuşlardır. İyi amellerin boşa gitmediğini ve o iyi amel sahiplerinin bundan dolayı büyük ni'metlere erdiklerini bu işaretle anlamak lâzımdır.

Sorular devam ediyor ve sahte mürşit şunları da öğrenmek istiyor:

A) Peygamberimizin yedi kat göklere çıkmak suretiyle Mi'râç, yaptığı doğru mudur?

B) Mi'râç, muhakkak göklerde mi olmuştur?

C) Allah, her yerde hâzır ve nâzır olduğuna göre, Resûl-ü Ekrem efendimiz Allah'ı her yerden müşahede edemez miydi? Allah için gökler mekân olabilir mi?

D) Yedi kat göklerin, uzaydaki durumu hakkında bir açıklama yapabilir misiniz?

Şimdi de bu soruların cevaplarını verelim:

1) Resûl-ü-Ekrem sallallâhu aleyhi ve sellem efendimizin, Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksa'ya kadar gittiği ve oradan da —Mâşâ'allah— semaya uruç eylediği Kur'an-ı âzimül-bürhan ile sâbit ve mukayyettir. Bu itibarla, Mi'râc-ı-güzin hiç bir şüp-

he ve tereddüde mahal olmayacak kat'iyet ve vüzuyla vâkidir, haktır ve doğrudur.

2) Vukuu muhakkak olan mi'râcın göklerde mi olduğu sorusu, yalnız küfrün ve iymansızlığın delili değil, aynı zamanda cahilliğin, kendini bilmezliğin de apaçık senedir. Bugünün muasır ilmi, senin gökyüzü dediğin o sonsuz, uçsuz bucaksız âlemin künhüne varamamıştır. Daha isimlerini bilmediğimiz, hattâ uzaktan dahi göremediğimiz bir çok yıldızlar, seyyareler bulunduğunu, müsbet ilimle uğraşanlar tereddütsüz kabul etmekte, bilinenlerin ancak gözlerimizle görebildiklerimiz olduğunu da çekinmeden itiraf etmektedirler. Sen, üzerinde yaşadığın bu kutsal yurdun coğrafi sınırlarını anlatabilmekten âciz, ayın ve güneşin dünyamıza ne kadar uzaklıkta bulduklarını dahi bilmekten gafil iken, yedi kat göklere nasıl akıl erdirebilir, hele Mi'râç gibi müstesna bir hâdisenin künhüne nasıl vakıf olabilirsin?

Hoş, aczini ve cehlini bilsen, başından büyük sorular sormağa da kalkmazsın ya: bu soru ile Allahu azze ve cellenin kudret ve azametinden de gafil bulunduğun ne güzel anlaşılıyor. Eğer, Rabbinin kudret ve kuvvetine vakıf olabilseydin, dudakların uçuklar, böyle mânasız sorular soramazdın.

3) Allahu celle celâluhu mekândan münezzehtir. Fakat, mekân Allahu teâlâ'dan münezzehtir değildir. Sûre-i İsrâ'nın ilk âyetini idrak ve ihata edebilecek akla ve ilme sahip olmadığından, ve bhusus imanın da bulunmadığından böyle bir soru sorabiliyorsun.

Allahu sübhanehu ve teâlâ'nın zatı ülûhiyyetine ait bazı âyetleri vardır ki, o âyetlerin müşahedesini için semaya urûc vuku bulmuştur. Yoksa, mücerret Cemal-i bâ-kemalinin müşahedesini için değil.. Allahu azim-üş-şân; **ÂLEMLERİ SENİN İÇİN YARATTIM** ve **SENİ ÂLEMLERE RAHMET OLMAK ÜZERE GÖNDERDİM** buyurduğu Resûlünden nihân olabilir miydi? Bhusus Hâtem-ül-enbiyâ olan Habib-i-edibinin mi'râcının elbette ve elbette diğer Nebilerden âlâ ve üstün olması şarttı. Resûl-ü zişânının şânını bildirmek için mi'râc-ı güzün böyle vuku buldu.

Bunu, mü'minler kabul ve tasdik ederek **SIDDIYK**, münkirler de red ve inkâr ederek **ZINDIK** oldular.

Hz. İdris aleyhisselâmın mi'râcı da semaya ve fakat Resûl-ü Ekrem efendimizden dûn bir makama vuku bulmuştur.

Hz. Yunus aleyhisselâmın mi'râcı balığın karnındadır.

Hz. Musa aleyhisselâmın mi'râcı Tûr'da vukubulmuştur.

Diğer enbiyanın mi'râçları da, kendi seviyelerine göre olmuştur.

Aleyhissalâtü vesselâm Efendimiz, zümre-i enbiyâdan yüksek bir mi'râca mazhariyyetle, zatına lâyük ilâhî iltifata nail olmuşlardır. Yoksa,

— Allahu teâlâ'yı görmek için semaya mı gitti? demekle neyi kastedtiğini elbette anlıyoruz. Aynı itirazları, Mi'râc-ı güzînin ferdası günü Ebû-Cehiller ve Ebû-Süfyanlar da yapmışlardı amma, ne bu itirazları ne de şüphe ve tereddütleri bu müstesna hâdisenin kıymet ve ehemniyetine aslâ hâlel getirememiştir.

Bütün mekânlar, bütün mükevvenât Allahu teâlâ'ya aittir ve nerede dilerse orada Habib-i edibine cemali ile ikram edebilir. Cemalini ikram buyurduğu yer. Allahu teâlâ'ya mekân mı olur?

Tûr'da da, Hz. Musa aleyhisselâm ile konuştu. Allahu teâlâ'nın mekânı Tûr dağında mıydı?

Tecelliyat nerede olursa, o mekânın şerefi, Resûl-ü zişânın şân ve şerefine münasip olacağından, aleyhissalâtü vesselâm efendimize semaların fevkinde mi'râc ikram buyuruldu.

Biz, müslümanların mi'râcı da namazdır.

4) Yukarıda da açıkladığımız gibi, bugünün müsbit ilimleri dahi henüz gökleri ölçemediğinden, gökler hakkındaki bütün ölçüler izafidir. Eğer, sen bunu birazcık olsun anlamak istersen İbrahim Hakkı hazretlerinin **MÂ'RİFETNÂME**'sini bir anlayana okut da dinleyiver. Çünkü, senin idrak ve iz'anının fevkinde-dir, kolay kolay anlayamazsın.

Sahte mürşidin son soruları da şunlardır:

A) İslâm âleminde dört mezhebin bulunduğu, dördünün de hak olduğu beyan ediliyor. Bu duruma göre, meselâ Hanefi mezhebini ele alalım: Bu mezhebe bağlı bulunan bir müslümandan, abdestli iken bir yerinden kan veya irin aksa ve bu kan veya irin bir buğday tanesinden fazla vücutta yayılsa, abdest bozuluyor da, Şafi'i mezhebinde aynı hal neden abdesti bozmadı? Şafi'i mezhebinde olan müslümanların kanları ayrı mıdır? Hanefi mezhebinde bir kadının bir erkeğe eli değmekle bozulmayan abdest Şafi'i mezhebinde abdesti bozmaktadır. Böylece mezhebin birinde mübah olan bir çok hallerin diğerinde yasaklanmasının sebeplerini açıklar mısınız?

B) Bir kitaba ve aynı peygambere bağlı olan bir ümmeti değişik fetvalarla birbirinden ayırmağa hakkınız varmıdır? Varsa, bu hak Kur'anla sâbit midir? Yoksa, yanlış fetva vermenizden dolayı mes'ul değil misiniz?

C) Muhakkak bir mezhebe bağlı olmak gerekiyorsa, mezhep imamları ve onlardan öncekiler hangi mezheptendiler?

D) Kur'an-ı kerîmin Kadr sûresinin üçüncü âyetinde (**KADİR GECESİNİN BİN AYDAN HAYIRLI OLDUĞU**) beyan ediliyor. Bu derece önemli bir geceyi idrak etmemiş mi'râç namazı kılarak peygamberimizin hadisine uymamış ve nefsini bilerek Rabbini bilmemiş olan âlimlerin fetvalarında ve içtihatlarında yanılmaları mümkün değil midir?

Bu son sorularına da bizim cevaplarımız şunlardır:

1) Hak mezhepler dört değildir, sayıları pek çoktur. Fakat, diğer hak mezhepler bu dört mezhepte cemolmuşlardır.

Mezheplerin aralarındaki ihtilaf, dinin aslında değil, fûru'atındadır. Müçtehid-i kirâm, Kitabullah'tan ve Hadis-i nebevilerden anladıkları ve istihraç ettikleri hakikatlerle içtihat etmişlerdir.

Peygamberimizin zamanında, halk dini ihtiyaçlarını Resûle sorup ona göre hareket ederlerdi. Aleyhissalâtü vesselâm efendimizin ehl-i beytine ve ashabına sorarak dini müşkillerini halletmeğe başlamışlardır.

Bunun böyle olması da tabii idi. Ashab-ı kirâm ve Ehl-i beyt-i Resûlullah da, âlem-i fâniden âlem-i bâkiye göçünce, dini ilimleri tahsil edenler, onların efendimizden rivâyet ettikleri bilgilerle içtihat ve amel etmeğe başlamışlardır.

Meselâ, kan ve irin çıkmasının abdesti bozacağını mütelâa buyuran İmam-ı â'zam hazretleri bunu şahsî ve indî görüşü olarak, veya kendiliğinden uydurarak içtihat eylememiştir. Bazı ahmakların zannettikleri gibi böyle bir içtihat uydurma olsaydı, bundan kendisinin kazancı ne olurdu? Böyle bir içtihadın kendilerine ne faydası olurdu?

İmam-ı Â'zam hazretleri, ashab-ı kirâm tarafından vasıl olan haberlerle, Efendimizin bir yerleri kanadığında yeniden abdest aldıklarını tahkik ve tesbit buyurmuştur. Meselâ, Uhud cenğinde kâfir tarafından atılan taşlarla mübarek dişleri kırılmış ve vech-i saadetleri de yaralanmıştı. Bunun üzerine Efendimiz abdest tazelemişlerdir.

İmam-ı Şâfi'nin râvisi olan zat da, efendimizin bir yeri kanadığı zaman, abdest tazelemeden namaz kıldıklarını rivâyet ediyordu. İşte, bu iki zıt haber şeklen birbirine muhalifti. Mü'minler şimdi ne yapacaklardı? İmam-ı Şâfi'nin kavli ile âmil olanlara **ŞAFİ'İ** denildi. İmam-ı Â'zamin kavline uyanlara da **HANEFİ** denildi. Aslında, her ikisi de doğru ve her ikisi de haklıdır. Eğer kan çıkmakla abdest bozulmuyorsa, İmam-ı Â'zama uyanlar abdestlerinin bozulduğunu zannederek tekrar abdest alıyorlar. Halbuki, abdestleri var imiş, yeniden abdest almakla ne kaybederler? Bunun aksi olarak, kan çıkınca abdestleri bozuluyorsa tekrar abdest alıyorlar. Her iki halde de, kimse abdestsiz kalmıyor ve abdestsiz namaz kılmıyor demek değil midir? İmam-ı Şâfi'nin içtihadıyla hareket edenler, kan çıkmakla abdest bozuluyor ve halk abdestsiz namaz kılıyorsa, İmam- Şâfi'i bu günahı üzerine almakla ne fayda temin eder?

İnsaf edelim yahu.. Ümmet-i Muhammed'in saadet ve selâmeti için çalışan bu zevata utanıp sıkılmadan dil uzatmak kadar alçaklık ve denaat olamaz. Bir erkeğin, nikâh düşecek bir kadına el sürmesiyle abdesti bozulacağı içtihadında bulunan



İmam-ı Şafi'i bunu kendiliğinden yapmamıştır. Allahu celle celâlûhu, kitabında:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا  
وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ  
وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهَّرُوا  
وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ  
أَوْ لِمَسَمَ النَّسَاءِ فَلَمْ يَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا  
طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ مَا يُرِيدُ اللَّهُ  
لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَجٍ وَلَكِنْ يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُمْ  
وَلِيَتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَمَّا كُنْتُمْ تَشْكُرُونَ

*Ya eyyühelleziyne âmenû izâ kümtüm iles-salâti fagsilû vücuheküm ve eydiyeküm ilel-merâfıkı v'emsehû bi-rü'usiküm ve ercüleküüm ilel-kâbeyn ve in küntüm cünüben fettahherû ve in küntüm marda ev alâ seferin ev câ'e ehadün minküm min-el-ga'iti ev lâ mestüm-ün-nisâ'e felem tecidû mâ'en feteyemmemû sai'den tayyiben femsehû bi-vücuheküm ve eydiyeküm minh..*

*El-Mâ'ide : 6*

(Ey iman edenler.. namaz kılacağınız vakit, yüzlerinizi ve dirseklerinize kadar ellerinizi yıkayın, başları-

nızı meshedin ve topuklara kadar ayakları yıkayın. Eğer, cünüb olursanız gusül edin. Eğer, hasta veya seferde olur veya biriniz def'i hacetten gelir **VEYA KADINLARLA TEMAS EDER DE** abdest almaya veya gusül etmeğe kâfi su bulamazsanız veya o suyu almaya ve kullanmağa herhangi bir şekilde gücünüz yetmez ve imkânınız olmazsa, yeryüzünün temiz toprağından teyemmüm edin, niyetle ondan yüzlerinize ve ellerinize, dirseklerinize birlikte meshedin.)

buyurmaktadır.

İmam-ı Şafi'i hazretlerine gelen haberlerde, Cenab-ı seyid-il-mürseliyn efendimizin, bir kadına mübarek elleri sürüldüğünde abdest tazeledikleri rivâyet ediliyor.

İmam-ı Â'zama vasıl olan haberde ise, böyle bir hal vukuunda Efendimizin yeniden abdest almadan namaz kıldıkları rivâyet ediliyor.

Aslında ikisi de doğrudur. İmam-ı Şâfi'i hazretleri: (**Âyeti celile sarihtir. Allahü teâlâ kadına el sürüldüğünde abdest alınmasını emrediyor. Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz de, kadına el sürdüklerinde abdest almışlardır. Demek ki, kadına el sürülmekle, abdest bozuluyor..**) hükmüne ve içtihadına varmışlardır.

Buna mukabil, İmam-ı Â'zam hazretleri de lemsten, yani kadına el sürmekten murad, kadın ile cem'olmak mânasındadır. Zira, âleyhissalâtü vesselâm efendimizin, kadına el sürdükten sonra, abdest almak lüzumunu hissetmeden namaz kıldıkları haberine istinat eden bir kimsenin, kadına yalnız el sürmekle abdest bozulmaz, buyuruyor.

Âyeti celilenin zâhiri mânasında da (**Kadına el sürdüğünüzde, abdest alın..**) emri vardır. Her iki imam da bu âyeti tefsirden sonra, Allah Resûlünün, onlara kadar gelen haberlerden, bu mevzudaki fiillerini istihraç etmiş ve buna göre içtihat etmişlerdir. Zâhirde, bu içtihatları yekdiğerine zit gibi görünüyorsa da, hakikatte bir olduğu anlaşılmaktadır. Eğer, kadına el sürmekle abdest bozuluyorsa, işte İmam-ı Şâfi'inin içtihadı; abdest tazele, Şafi'i mezhebinden ol.. Eğer, kadına el sürmekle abdest bozul-

muyorsa, İmam-ı Şafi'inin içtihadı üzere abdest üzerine abdest almış olursun. Kadına el sürmekle abdest bozuluyorsa, İmam-ı Â'zâmın Kur'an-ı kerim'den anladığı ve kendisine vasıl olan haberlere göre bozulmadığını içtihat etmesiyle halkı abdestsiz namaz kıldırıldığından dolayı yüklendiği günahla, Hazret-i İmamın kazancı nedir?

On iki imamdan birisine:

— Yâ imam.. Kadına el sürmekle abdest bozulur mu? diye sorsan, ya:

— Bozulur.. Veya:

— Bozulmaz.. diyeceklerdir.

Bozulur, diyenler İmam-ı Şafi'inin içtihadıyla, bozulmaz diyenler de İmam-ı â'zâmın içtihadıyla amel edenlerdir.

Bunun yanlışlıkla tefsiri nerede?

Ey, mezhepleri inkâr yoluyla ibadullahı hak yolundan şaşırtmak ve ayartmak isteyen zâlim.. Dünyada ne kadar müslüman varsa o kadar mezhep icat etmek isteyen gafil.. Ben de sana soruyorum:

— İnsanın bir uzvundan kan veya irin çıkarsa abdesti bozulur mu, bozulmaz mı? Nikâh düşen bir kadına el sürülürse, keza abdest bozulur mu, bozulmaz mı?

Bu soruya cevaben sen de ya:

— Bozulur, diyeceksin. Veya:

— Bozulmaz, diyeceksin. Yahut ta:

— Benim ilmim yok, diyeceksin.

Kan akımla bozulur dersen, Hanefî mezhebindensin. Bozulmaz, dersen Şafi'i mezhebindensin. Kadına el sürmekle abdest bozulur, dersen Şafi'isin, bozulmaz dersen Hanefisin.. Kan çıkmakla abdest bozulmaz ama, kadına el sürmekle bozulur dersen, o zaman kendinin de meçtehit olduğunu söylemiş olursun ki, buna **MEZHEB-İ-MÜRÂ'İYYE-İ-CAHİLİYYE** derler. Zira, senin içtihadı selâhiyyet ve kifayetin yoktur. Cahilisin, halka imam olmağa ne ilmin ne de halin..

Bilmem dersen bilmediğini bildiğinden dolayı yine de bir ilim sahibi sayılırsın. Onun için, Kur'an-ı kerimi ve Hadis-i

şerifleri bildiğin gibi içtihat eyle.. Fakat, kendi anladığın kadarına ümmet-i Muhammed'i dâvet ederek, saf ve mâ'sum insanları idlâl etme.. Çünkü yalan - yanlış içtihatlarından kendin mesul olursun ve zararı da sana râci olur. Halkı, bu yalan - yanlış içtihatlarına dâvet edersen, onları idlâl etmiş ve düşecekleri âkibettén sen-mesul olursun. Evini yık, amma yakma.. Evini yıkarsan, zararı kendine ait olur. Yakmağa kalkarsan bütün mahalleyi, hattâ bütün şehri yakarsın, zararı da başkalarının olur. Unutma ki, bu ateşle hem kendini, hem kendi evini, hem de başkalarının ve daha daha başkalarının evlerini de topyekûn yakar, kül edersin ki, işte buna aslâ müsaade etmezler. Hem ilâhî adaletin şaşmaz ve değişmez ukubet ve musibetlerine, hem de birbirine düşürmek istediğin büyük kitlelerin nefret ve husumetine mâ'ruz ve mahkûm olursun. Kendi içtihadınla kendin âmil ol, kimse bir şey demez. Deseler bile sana acıdıklarından ve başına gelecekleri bildiklerindendir. Milleti birbirinden ayırmaya, aralarına nifak sokmaya ne hakkın var? Eğer, gizli ve hususî maksatlar peşinde koşmuyorsan, eğer müslümanları birbirinden soğutmak ve ayırmak için, islâm düşmanlarından maddî - manevî destek görmüyorsan, bu çirkin hal ve hareketlerine bir son ver. Birbirinden acaip, birbirinden garip, asılsız, mesnetsiz, ipe sapa gelmez sualler sıralayarak şöhret temini gibi zelil bir emel peşinde isen, sana hemen haber vereyim ki, on dört asırdan beri senin bugün yapmak istediklerini deneyenler, daima hüsrana uğramış sefil ve perişan tarih sahifelerinden silinerek esfel-i-sâfiliyne gitmişlerdir. Sapık fırkaların kurucularından kaçını, büyük halk toplulukları tanımakta, hiç olmazsa adlarını bilmektedir? Buna mukabil, **MÜÇTEHİDİYN-İ-KİRAM** hazeratını, hiç tahsil ve terbiye görmemiş, anasından babasından dine ve aka'ide ait bazı lüzumlu bilgileri öğrenmiş olanlar dahi bilirler, savgı ile anarlar ve kendilerine rahmet okurlar. İmam-ı Â'zam, İmam-ı Şafii' İmam-ı Mâliki ve İmam-ı Hanbeli'nin mübarek isimlerini, yediden yetmiş kadar her müslüman bilir. Mu'tezile'nin, Şia'nın, Havâ-

ric'in, Mürci'enin, Neccâriye'nin Cebriyye'nin ve müşebbihe-  
nin kimler tarafından kurulduğunu sayacak ve bunların ad-  
larını hatırlayacak kaç kişi bulursun?

Vazgeç, bu sevdadan ve bu dâ'vadan vazgeç.. Böyle bir  
kuru sevda ve boş dâ'va ile elde edeceğin şöhret, inan bana  
ki önce seni ve daha sonra da sana tâbi olmak gafletinde bu-  
lunan zavallıları bu dünya hayatında, bütün müslüman toplu-  
luğunun nefret, lânet ve husumetine uğratacak ve daha sonra  
da nâr-ı cahime sürükleyecektir. Sen, daha içtihat ile fetvayı  
birbirinden ayıramayacak kadar âciz ve cahilsin. Aczini ve  
cehlini bil, otur oturduğun yerde.. Senin sordukların ve bizim  
de Allahu teâlâ'nın izniyle cevaplandırdıklarımız, fetva değil ic-  
tihattır.

Belki bilmezsin, onu da sana hatırlatayım: İctihat kapısı  
kapalı değildir. Fakat içtihat edebilecek ehliyyet ve kifayette  
müctehid yoktur. Aczlerine ve cehillerine bakmadan ictihada  
kalkışarak, müctehitlik davasında bulunanlar, ancak kendini  
bilmez dâller ve mudillerdir.

Asırlardanberi buna özenenler, önünde sonunda münhe-  
zim olmuş ve bahtsız kafalarını iyman kalelerine vura vura,  
hem kendilerini hem de peşlerinden giden bir avuç safdili he-  
lâk ve telef etmişlerdir. Müctehidlere, âlimlere, pirlere ve ta-  
rikatlere iftira edenler de çok görülmüştür. Ne yazık ki, hiç-  
birisi iflâh olmamış, bu iftira ve hasedlerinin cezasını daha  
bu dünya hayatında iken çekmişler, sürüne sürüne can ver-  
mişler ve cehennemi boylamışlardır.

2) Senin o beğenmediğin, ictihatlarını tenkide yeltendi-  
ğin, edeb ve terbiye dışı bir lisan ile: **(BİR KİTABA VE AY-  
NI PEYGAMBERE BAĞLI OLAN BİR ÜMMETİ, DEĞİŞİK  
FETVALARLA BİRBİRİNDEN AYIRMAYA HAKKINIZ  
VARMIDIR?)** dediğin mezhep imamlarına, Kutb-ül-aktâb  
olan Hz. Abdülkadir Geylani, Ahmed Rûfâ'i, Ahmed Bedevi,  
İbrahim Düssuki ayarında veliyullah ve diğer Pirân-ı izâm ve  
Meşayih-i kirâm efendilerimiz dahi tâbi olmuşlar ve senin kıt

ve kısır bilginle **YANLIŞ FETVA VERMEKLE SUÇLADIĞIN** o dört imamdan birisine yani ya İmam-ı â'zam'a, ya İmam-ı Şafi'îye, ya İmam-ı Mâliki veya İmam-ı Hanbeli'ye, fûruatta ve amelde ittibâ etmişler ve itikâтта da ya İmam-ı Eş'ariye veya İmam-ı Mâ-Türidiye tâbi olmuşlardır ki, onların selef-leridirler.

Ayrıca, asırlardanberi milyonlarca müslüman, bu dört mübarek zatın nurlu izinden gitmektedir. Acaba, bu milyonların içinde, senin kadar akıllı bir fert çıkmadı ve onların ic-tihatlarına itiraz edemedi de, tek akıllı sen misin?

Yanlış icthad edenler, yanlış fetva verenler gizli ve husu-si maksatlarla hareket eden kâfirlerdir. İctihada ilmi kudret ve ehliyeti olmadan bazı konularda icthada kalkışanlar, ya deli veya zındıktır. Deli ise, akıl hastahanesine gönderilir, zın-dık ise küfrüne hükmolunarak yanından kaçılır, konuşmalarına ve zehirlerini akıtmalarına fırsat ve imkân verilmez. Esa-sen, böylelerinden kaçmak ve uzak durmak ümmete farzdır.

Kitap, sünnet ve icmâ'ı tevatür ile farz olan ve:

وَأَقِمُوا الصَّلَاةَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ

*Ve ekıym-us-salâte ve lâ tekünû min-el-müşrikiyn...*

*Er-Rûm: 31*

**(Ve namaza devam eyleyin, dinlerinden şirk edenlerden olmayın..)**

Emr-i sübhanisiyle müsbet ve mukayyed bulunan beş va-kit namazın farziyyetini inkâr ederek, nevafileden olan mi'râc namazını halka farz imiş gibi gösteren ve üstelik:

— Asıl namaz budur, iddiasıyla halkı idlâl eyleyen ve sanki İblis'e uşaklık ederek müslümanları beş vakit namaz-dan vazgeçirmeğe çalışanlara ne denileceğini, ne isim verilece-ğini senin fetvana bırakıyorum.

3) Kadir gecesinin, bin aydan hayırlı olduğuna aslâ şüp-he yoktur. Ancak, Kadir gecesinin hangi gece olduğunu acaba

sen biliyor musun? Allahu teâlâ, velilerini gizlediği gibi, kadir gecesini de gizlemiş ve bildirmemiştir. Eğer, yalnız Kadir geceleri kılınacak iki rekât namaz kâfi olsaydı, Kur'an-ı azim-ül-bürhanın bir çok âyetlerinde işaret olunurdu. Böyle bir âyet bulup gösteremezsin amma, ben sana namaza devamı emreden bir çok âyet sayabilirim.

Kadir gecesinin fazilet ve ulviyyeti, gerek sûre-i Kadir'de ve gerekse sûre-i Duhân'da açıklanmıştır.

Bu mübarek gecede, Kur'an-ı hakim nâzil olduğundan, bu gece de Kur'an'ın şerefine şereflenmiştir. Kitabullah olan o Kur'an-ı Kerimin seksen yedi yerinde beş vakit namaz kılınması emr-ü ferman buyurulmakta ve başta Allah Resûlü olmak üzere onun evlâdı, ezvacı, eshabı, ensarı ve muhiblerinin fiilleri ile sâbit, Evliyâ'ullah ve Pirânın fiileriyle de malûm olmuştur. Farziyyeti hakkında bu derece açık ve kat'i hükümler bulunan beş vakit namazı inkâr ederek, kendisi kılmadığı gibi kılmak isteyenleri de men'edenler hakkındaki hükmü de senden bekliyorum.

Biz, mi'râc namazını da inkâr edenlerden değiliz. Şu var ki, beş vakit namazı da mi'râc bilmeyenlerin daima karşılarında olduk ve Allahu teâlâ'nın avn-ü inayeti ile her zaman karşılarında olacağız. Beş vakit namazı inkâr edenler ise, bizden değildir. Bunu da böylece bil.

Dilersen, her gece mi'râc et ve sünnet olan mi'râc namazını da kıl.. Fakat, ben sana beş vakit namaz kılanların hem gecelerinin, hem gündüzlerinin mi'râc olduğunu da hatırlatmak isterim.

Farzlarla birlikte nevacili de kılmak sayesinde kullar, Allahu teâlâ'ya kurbiyyet ederler. Hakka secde edenler, ona yakın olurlar:

وَاسْجُدْ وَاقْتَرِبْ

*Vescüd vakterib...*

*El-Alâk: 19*

**(Secdeye devam et ve Allahu teâlâ'ya yaklaş..)**

emr-i celilinden de açıkça anlaşılıyor ki, secdesi bol olanlar Hakka yakın (**Karib**) olurlar. Hakka secde etmeyenler de haktan garip olurlar. Allahu teâlâ'nın en çok sevdiği, Resûlüllah'ın gözü nuru ve mü'minin mi'râcı olan beş vakit namazı kıl ve kıldır ki, mahbub olasın. Nefsinin aczini bil ki, hakkın kudret, kuvvet, azamet ve celâline nasibin kadar vakıf olasın. Âlim olup ta, nefsinin aczini bilmeyen yoktur. Nefsinin aczini bilmeyen ve fâniliğini anlayamayanlardan âlim olmaz, gafil olur vesselâm..

**Çeşm-i insaf gibi kâmile mizân olmaz,  
Kişi noksanını bilmek gibi irfan olmaz.**

Evet; kişi noksanını bilse gerektir. Mezhep imamlarına. akıllarınca tâ'riz edenler, acaba bu muhterem zevatı tanıyorlar mı? Ey gafiller.. Bu zevat-ı âli-kadir, hakkıyla Allah'a ve Resûlüllah'a bağlı idiler. Bu hikâyeyi dikkatle oku da, onların Hz. Peygamber'e saygı ve bağlılığını öğren:

## H İ K Â Y E

Halife Me'mûn, kendi aka'idine uymayan Ahmed İbn-i Hanbel'i, ölünceye kadar döğmek üzere cellâda teslim etmişti. Bu cezayı infaz eden cellâd, kamçıyı her vurdukça, Hazret-i İmam halifeden yevm-i kıyâmette dâvacı olmadığını söylüyor ve bu zulme rağmen ona hakkını helâl ettiğini tekrarlıyordu. Onun bu hali, katı yürekli cellâdın bile dikkat ve rikkatini çekmiş olmalı ki:

— Seni, böyle bir zulüm ve kahr ile ölüme mahkûm eden halifeye mi hakkını helâl ediyor ve kıyâmette dâvacı olmayacağını söylüyorsun?..

Hazret-i İmam, büyük ızdırabına rağmen şöyle buyurdu:

— Evet, halife bana ne yaparsa yapsın, ben yine de ona hakkımı helâl ederim. Zira, o aleyhissalâtü vesselâm efendimizin amcasının oğludur. Biz ise, ümmet-i Muhammedden âciz



bir ferdimiz. Sülâle-i Nebiyye karşı başka bir şey söylemek had-dimiz midir?

Ve, o muhterem ve mübarek zatın aziz ruhu, kamçı ıslıkları arasında cennete uçtu..

**Teslim-ü-rizadır işi erbâb-ı kemalin,  
Olmaz alem-i hırs-u-tezellül ukalâda..**

Ey ihvan-ı din-i mübiyn:

Allahu sübhanehu ve taalâ'nın ilham ve inayeti ve sizlerin sabır ve hamiyetinizle cevaplamağa çalıştığımız **İSLÂM ÂLİMLERİNE** başlığı altında yayınlanan beyanname mi, su-الname mi, cehilname mi, her ne ise işte o varakpâreye, karşılık verdiğimiz sırada, **AZİZ MÜSLÜMAN** başlığı ile ikinci bir broşür daha neşrolunduğuna muttali olduk ve ele geçirdiğimiz bir nüshasını okuduk .

Bu ikinci beyanname de sorulan sualler, birincisinin hemen hemen aynı idi. Şu farkla ki, ilkinden umulan ve beklenen tesir tahassül etmemiş bulunduğundan, bunları yayınlayan veya yayınlayanlar, bu defa islâm âlimlerinden ümitlerini kesmişler ve ilk sorularını biraz daha kısaltarak bütün müslümanlara hitabetmek ihtyacını, daha doğrusu zehirlerini ehl-i iymanın saf ve temiz gönüllerine akıtmak lüzumunu duymuşlardı. Ancak, unuttukları ve aldandıkları bir gerçek vardı:

Büyük müslüman topluluğu, dıştan gelen islâm düşmanlıklarına karşı ne kadar dikkatli ve uyanık idiyse, içten gelen iman çapulculuklarına karşı da aynı derecede hassas ve müteyakkız bulunuyordu. Onlar, iyi biliyorlardı ki, kökü dışarıda olan islâm düşmanlığı ile, kökü içeride bulunan iman çapulculuğu; müslümanları birbirine düşürmek, aralarındaki birlik ve beraberliği yok etmek, mü'minleri Allah'ın, Peygamberin ve Kur'anın emirlerine karşı gelmeğe, din namına din-den ve iymandan çıkarmağa çalışmak için sıkı bir işbirliği halinde bulunmakta ve bu uğurda maddî ve manevî hiçbir fedakârlıktan ve masraftan kaçınmamaktadır. Ortada ciddi ve

zaruri hiçbir sebep yok iken ve Allah'ın, Peygamberin ve kitabın emirleri ve hükümleri gayet sarih ve vazih iken, büyük paralar sarfederek on binlerce broşür bastıran ve dağıtanlar, elbette ve elbette gizli ve hususi maksatlarla hareket eden bazı islâm düşmanı hainlerdir. Bir yandan milli birlik ve beraberliğimizi kundaklarken, bir yandan da iman ve islâma karşı bu büyük sabotaj hareketine girişenler, hiç şüphe yoktu ki bir elden idare ediliyorlar, aynı meçhul kaynaklardan destekleniyorlardı.

Bu sebeple, değil böyle birbiri peşinden beyannameler neşretmek, sorular sormak ve suret-i haktan görünerek gerçekleri tahrif ve te'vile kalkmak; hatta gizli ve âşikâr bütün gelir kaynaklarını harcasalar ve bütün islâm düşmanlarını bir araya getirerek daha geniş mânada işbirliği yapsalar, bütün bu gayret ve faaliyetleri iman kalesinin sarp ve aşılmaz burçlarına çarpa çarpa erimeğe ve sönmeğe mahkûmdur. Asırlardır bu denemeyi yapanlar, aynı husrana uğramışlar, münhezim ve muzmahil olmuşlardır.

Bizim, bu beyannamelere cevap vermek lüzumunu duymamız, risâlemizin başında da belirtmeğe çalıştığımız veçhile, onlara kıymet ve ehemmiyet vermemizden değil, belki bu islâm ve iman düşmanlarının iğvâlarına kapılan bazı saf ve mâ'sum insanları uyarmak ve gerçekleri onlara duyurmak içindir.

**Bâtıl, her zaman bâtıl-u beyhudedir veli;  
Müşkil budur ki, eder suret-i haktan zuhur.**

İlk beyannameye verdiğimiz cevapları, bu risâlemizi okuyacak müslümanları sıkmamak için mümkün mertebe kısalttık. Şimdi de, yine Allahu teâlâ'nın inayeti ile ikinci beyanname-deki soruları cevaplandıracağız:

Bu zâlim şeytan kölesi soruyor:

— Salâvat-ı şerifeyi yani **ALLAHÜMME SALLİ ALÂ SEYYİDİNÂ MUHAMMED** sözünü, hiç arapça kelime kullanmadan türkçeye çevirebilir misiniz?

Biz de cevaben diyoruz ki; salâvat-ı şerifeyi türkçeye çevirmek kabil değildir. Salâvat-ı şerifenin mânasını, kıymet ve ehemmiyetini **İRŞÂD**'ın 1. cildinin 2. dersinde görebilir ve o zaman neden Türkçeye çevrilemeyeceğini de anlarsınız.

Söz, salâvat-ı şerifeden açılmış iken sizlere bir mûcize-i peygamberiden haber vermek isterim:

Fahr-i kâ'inat aleyhi ve âlihi efdal-üt-tahiyyat efendimiz hazretlerinin, aşağıda sunduğum Hadis-i şeriflerini dikkat ve ibretle okuyunuz:

رَوَى عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ  
أَنَّهُ قَالَ لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَخْرُجَ مِنْ أُمَّتِي أَسْمُهُ صُوفِيُونَ وَهُمْ  
يَهُودٌ أُمَّتِي يَخْلِقُونَ رُؤْسَهُمْ وَيَرْفَعُونَ صَوْتَهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ يَظُنُّونَ  
طَرِيقَ الْأَبْرَارِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ مِنَ الْكُفَّارِ وَهَؤُلَاءِ أَهْلُ النَّارِ وَهُمْ  
يَشْهَقُونَ كَشَهْقِ الْأَخْمَارِ وَعَمَلُهُمْ عَمَلُ الشَّيْطَانِ وَهُمْ يُنَازِعُونَ  
مَعَ الْعُلَمَاءِ لَيْسَ لَهُمْ إِيمَانٌ وَهُمْ يَنْجُبُونَ فِي أَعْمَالِهِمْ

النهاية لابن الأثير

Rüviye an İbn-i Abbas an ebâ Hureyre an Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme ennehu kale: (lâ tekum-üs-sâ'atü hattâ yahruce min ümmeti Es-mühû sofiyyüne ve hüm yehudü ümmeti yahlıkune rü'üşehim ve yerfe'üne savtehim: bi-zikrillahi yazunnüne tarik-el-ebrâr bel hüm adallü min-el-küffari ve hâ'ulâ'i ehl-ün-nâri ve hüm yeşhekune keşeh-kil ahmâri ve amelühüm amel-Eş-şeytani ve hüm yünâ'z'üne ma'al-ulemâ'i leyse lehüm iymanün ve hüm yâcebûne fi â'malihim.)

Mâ'nayı münifi:

(Ümmetinden, kendilerine **SOFİYYÜN** ismini veren bir takım sapıklar çıkmadan kıyâmet kopmayacaktır. İşte, bunlar

ümmetimin Yahudileridirler. Bunlar, kafalarını traş ettirirler, seslerini yükselterek bağırır gibi Allah'ı zikrederler ve kendilerini ebrâr tarikinden zannederler. Halbuki, bunlar kâfirlerden daha beter dalâlettendirler. İşte, bunlar cehennem ehlidirler. Bunlar, eşekler gibi anırırlar ve bunların amelleri şeytan amelidir. Bunlar, âlimlerle münaza'a ederler. Bunların iymanı yoktur, iymansızdırlar. Amellerinde de u'cuba düşmüş, kendilerini beğenmişlerdir.)

Ey sâlik-i aşk-ı ilâhi:

Bu hadis-i şerif, şeri'at-ı Ahmediyyeyi inkâr eden, din âlimleri ile münaza'a eyleyen, derviş kıyafetine bürünen, sofi kılığında görünen, arslan postu içinde gizlenmiş çakalların hallerini ne güzel, ne açık ifade etmektedir. Bu hadis-i şerif, Başkıran mı Dışkıran mı her neyse, baş kırmayı dış kırmayı mâ'rifet sayanların tarif ve tavsifidir ve bu gibileri tanımak ve tanıtmak için şaşmaz bir mehenk taşıdır, bir ibret aynasıdır. Zira:

— Sorularıma hiç bir din ve islâm âlimi, hiçbir imam ve müftü cevap vermedi, diye u'cuba düşmesi ve üstelik:

— Ben, âyetten gayrı delil kabul etmem, iddiasıyla Kur'an-ı mübiynin tefsiri olan sahih Hadis-i şerifleri inkâra yeltenmesi, bu Hadis-i şerifin tarif ve tavsifine tıpatıp uymaktadır.

Böylelerinin iymandan nasipleri olmadığı; âlimler ile câhilâne münâza'a etmelerinden, hak kelâmı reddetmelerinden anlaşılmakta ve bunların yaptıkları zikr-i cehrinin kendilerine dünya ve âhirette hiçbir fayda ve menfaat sağlayamayacağı da kesin olarak bilinmektedir. Zira, şeri'atsız tarikat iddia edenlerin, yapacakları zikr-i cehri veya zikr-i hafiden feyiz alamayacakları ve aslâ karşılığını göremeyecekleri, bu durumda bulunanların bu ümmetin Yahudileri oldukları, zâhiren sofi kılığına girseler de, hakikatte bu gibilerin yahudiden hiçbir farkları bulunmadığı tahakkuk ve tezahür etmektedir.

Ümmetin yahudisi olmaları, zikr-i cehrilerinden değil;

âlimler ile yersiz çekişmelere, gereksiz münakaşa ve münazaralara girişmelerinden ve bâtilı hak, dalâleti hidayet gibi göstermek istememelerindendir. Daha, hak ile bâtilı, hidayet ile dalâleti ayırdetmekten âciz buldukları halde, hiçbir aslı ve esası olmayan, mesnedi ve müstenidi bulunmayan sualname-ler düzenleyerek, bununla öğünen ve böbürlenen bu zavallılar; kitabı, sünneti-Nebiyi, içtihad-ı ulemâyı reddetmekle neler kaybettiklerinin bile farkında olamayacak kadar gaflet ve dalâlet içindedirler. Sapık inanç ve itikadları, şüphe ve kuruntudan ileri gitmeyen şahsi ve indî icthadları ile kendilerini tarik-i ebrârdan sayan bu cehennem yolcularına acımamak cidden elden gelmiyor. Fakat, ne çare? Kitabı, sünneti, icthadı reddeden, din ve şeri'at namına işledikleri cinayetleri, Hak yolu, ebrâr tariki bilenler, elbette kâfirlerden daha ziyade dalâlet içindedirler ve böyle olanlar da elbette ehl-i-nâr olacaklardır.

Zikr-i ilâhının cehrisi, hafisi şahsın erdiği menzile göre, birbirinden efdaldır. Bazıları için zikr-i cehri, bazıları için de zikr-i hafi efdaldır. Namaz, zikr-i ekberdir. Beş vakit namazın, üç vakti cehri, iki vakti de hafidir. Cuma ve bayram namazları da, cehri zikre tâbidir. İslâmiyyeti kabul eden bir kimse, zikr-i cehri yapmadan, onun islâmını kullar kabul etmezler. Belki, o zat kalben kabul ettiği islâm ile mü'min olur amma islâmını izhar ve zikr-i cehride bulunmaz ise, kendisine islâm olduğu halde kâfir muamelesi yapılır. Ona, islâm kızı verilmez, islâm kabristanına defnedilmez, cizyeden ve haraçtan kurtulamaz.

Bunun aksi olarak, zikr-i cehri yaptığı halde, kalben iymen etmeyenler de, her ne kadar kullar nazarında mü'min gibi görünürse de, indallah kâfirdir. Bu Hadis-i şerifte de, böyle zâhiren iymen etmiş görünen ve hakikatte iymen etmeyen, sofi kılığına giren, âlimler ile münaza'a edenlerin, iymansız olduklarını aleyhissalâtü vesselâm efendimiz açık açık haber vermektedir.

**Buna binaen,** Hazret-i Ahmed-er-Rüfâ'i kaddesallahu sır-

rahul-âli efendimiz. sâliklerini âlimler ile münaza'a etmekten men'etmiş ve:

— Ulemâ ile münaza'a etmeyiniz. Ulemâ ile münaza'anız. ancak kelimat üzerinedir. Hakikatte berabersiniz, buyurmuşlardır. Bununla da iktifa etmemişler ve sâliklerine âlimlere ve fakihlere itaat ve riayet etmelerini de tenbih buyurmuşlardır.

Halbuki, bu beyannameleri yayınlayan cahil ve gafil. **EHL-İ-SÜNNET ÂLİMLERİNE** hitabetmekle, kendisinin ehl-i sünnetten hariç bulunduğunu iymâ etmektedir. Biz de, kendisinden soruyoruz:

— Efendi.. Mezhebin ve meşrebin nedir? Müntesib olduğun tarikatın pirinin **RÜFÂ'İ** olduğunu söylüyorsun.. Rûfâ'iler, ehl-i sünnet vel-cemaattendirler. Hem Rûfâ'î olduğunu iddia etmene, hem de başka bir yolda bulunmana cidden ve hakikaten taaccub olunur.

Kur'an-ı kerimin sûreleri başındaki huruf-u mukatta'a, risâlemizin başında da işaret olunduğu gibi müteşabihattandır. Kalplerinde maraz, yani şüphe ve kuruntu hastalığı bulunanların, müteşâbihat ile uğraşacaklarını, Allah celle hazretleri, Sûre-i Âl-i-İmran'ın 6. âyetinde beyan buyurmakta ve bu gibilerin fitne kasdıyla te'vile gideceklerini de açıklamaktadır.

Te'vil, ancak Allah ve Resûlüne mahsustur. Bir de, Allah Resûlünün ashabından bazılarına bu sırları talim ve tefhim buyurmuş oldukları, ehline mâlumdur. Netekim, Huzeyfe't-ül-Yemani radiyallahü anh-ül-bâri hazretleri de bu mazhariyete erişenlerdendir.

Sanki, bütün müşkilleri halle muvaffak olmuş gibi, ikinci beyannamede kâbe örtüsünün neden siyah renkte olduğu sorulmaktadır:

Kâbe-i-muazzamanın örtüsünün siyah olması, celâle işarettir. Medine-i münevvere'de Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz hazretlerinin türbelerinin yeşil ile örtülmesi de cemale işarettir.

Allahü azim-üş-şânın yüce varlığını, kıt ve kısır idraki ile ihata edemeyenlere tekrarlamak gerekir ki, vücud hak ile kaimdir. Görünen mevcudat ise fânidir. Fâni olan şey Allah olmaz. Allahu sübhanehu ve teâlâ bâki ve ebedidir. Bu kâ'inatın vücudu, evvel ve âhiri vardır. Hak, evvel ve âhirden de münezzehtir.

Hallac-ı-Mansur, Cüneyd-i-Bağdadi ve Yunus Emre gibi zevat-ı âli-kadr; âşık-ı billâh olup Allahu tealâ'nın dostları ve velileridirler. Ehl-i sünnet vel-cemaat mezhebine sâlik olan sün-niler, Ehl-i kibleyi tekfir etmezler, edemezler, Kaldı ki, bu gibi kadri ve şâni yüce zevata dil uzatmazlar. Bu zevatın sözleri, kendi iradeleri tahtında da değildir. İradesi ile, bilerek ve düşünerek bu sözleri söyleyenler, islâm değildirler. Onlar, Fi'ra'-un gibidirler.

**Mest olanların kelâmı kendinden gelmez veli,  
Pes enel-hak nice söyler, kişi mansur olmadan..**

Sen bu zevat-ı âli-kadre bakarak, kendini de onlardan zan-netme!..

**Ey Nesseriya; eyne Süreyya!..**

Onlara bakarak, kendini de onlardan zannedersen. bâtil kıyas yapmış olursun. Sen ve ben, karınca kaptan gibiyiz. Hani, sığır çamura basmış ve işemiş ve bastığı yer sidikle dolmuş. Nasılsa o bataklıkta bulunan bir karınca, can havliyle bir saman çöpüne sarılmış ve boğulmaktan kurtulmuş amma, bir yandan da avaz avaz bağıryormuş.

— Duyduk, duymadık demeyin.. Dünyada ikinci tufan kop-tu. Canını kurtarmak isteyen gemime binsin..

Sığırın idrarını umman ve tufan, saman çöpünü gemi, kendi-sini de Nuh Nebi zanneden bu karınca gibi, sen de kendini Cü-neyd-i Bağdadi, Beyazid-i Bestami ve Yunus Emre ile bir mi tu-tuyorsun? Böyle bir kıyas-ı bâtil ile o biçare karıncadan da daha gülünç olduğunu neden fark edemiyorsun?

**Alla'ha dayan, sâ'ye sarıl, hikmete râm ol;  
Yol varsa budur, bilmiyorum başka çıkar yol..**

Risâlemizin hacmi elvermediğinden bu kadarı ile iktifa ediyoruz. Tevfik ve hidayet, Allahu tealâ'dandır.

Hidayete tâbi ve tevfiğe mazhar olanlara selâm olsun..

Bu risâlemizi okuyan, okutan ve dinleyerek âmil olanlar, iki cihanda aziz olsunlar.. Kıyâmet günü, livâ-i hamd altında, civar-ı Mustafa'da ve civar-ı Aliyyil-Mürteza'da ve civar-ı Ehl-i beyt-i Mustafa'da ve civar-ı ashab-ü ensar-ı bâ-sefada iskân olunsunlar ve âb-ı Kevser-i Resûlullah sallallahu aleyhi ve selâminin ve Haseneyn-il-ahseneynin yed-i mübareklerinden nûş eylesinler. Hayatımızda sihatimize dua ve mematımızda ruhumuza Fatiha okuyanlar, Allahu teâlâ'nın nârından azad olsunlar ve feyz-ü kerem-i ilâhi ile cennete dahil ve Firdevs-i â'lâda Civar-ı Mustafa'da iskân olunsunlar.. Matlâb-ı âli olan cemalullah ile müşerref olsunlar.. Bi-hürmeti **TÂ-HÂ** ve **YÂSİN** ve bi-hürmeti **AL-İ YÂSİN** ve selâmün alel-mürseliyn vel-hamdü lillahi Rabbil-âlemiyn Kabul-ün-niyaz El-Fatiha.

**EL-hac  
MUZAFFER OZAK**



# İRŞÂD

## YİRMİ BEŞİNCİ DERS

### M Ü N D E R E C A T :

Ehl-i iymana pâk ve temiz yiyecekler ihsan ve in'am buyurulmasının sırları ve sebepleri - Maddî ve manevî haramların mahiyeti - Mü'minlerin haramdan neden ve hangi sebeplerle men'edildikleri - Haramların, insanların maddî ve manevî hayatlarına olan tesirleri - Haram ve helâl telâkkilerinin lüzum ve ehemmiyeti - Fertlerin, cemiyetlerin ve milletlerin hayatlarında haramın tecellileri - İbrahim Edhem, Somuncu Baba ve Şeyh Şücâ'üddin hazretlerinin kıssaları - Hızır aleyhisselâm ile ilgili iki kıssa - Hz. Âdem'in memnû mey'veden yemesinden başlayarak, günümüze kadar harama uzananların şahısları, aileleri ve evlâtları bakımından uğradıkları musibet ve felâketlerden bâhis, herkesin bilmesi ve öğrenmesi gereken vâ'z-ü nasihati muhtevi mühim bir risâledir.



**Sallû âlâ Seyyidinâ Muhammed**

**Sallû âlâ Şefi-i zünubinâ Muhammed**

**Sallû âlâ tabib-i kulûbinâ Muhammed.**

El-evvelü Allah.. El-âhirü Allah.. Ez-zâhirü Allah... El-bâtınü Allah Hayrihi ve şerrihi min'allah... Men kâne fi kalbihi Allah... Fe-mu'inuhû ve nâsıruhu fid-dâreyni Allah... Rabbişrahli sadri ve yessir li emri vahlül ukdeten min lisani yefkahu kavli ve ufevvidü emri ilallah vallahu basiyrün bilibâd...

Sübhanেকে lâ ilme lenâ illâ mâ allemtenâ inneke ent-el alim-ül hakim...

Sübhanেকে lâ fehme lenâ illâ mâ fehhemtenâ inneke ent-el cevvad-ül kerim...

Noksan sıfatlardan münezzehtir ve kemal sıfatları ile mutasif olan, yerlere ve göklere sığmayan, yerlerin ve göklerin müstakillen sahibi mâlikî bulunan Allahu zül-celâl ebediyül-ebeddir, ezeliyyül-ezeldir. Görünen ve görünmeyen, bilinen ve bilinmeyen her şey onundur, ona dönecektir. Zâtında vâhid, sıfâtında ahaddir.. Birdir, birliği bizim birliğimize benzemez. Her mahlûk ona muhtaçtır. O ise, hiç bir kimseye ve hiç bir şeye muhtaç değildir. İhtiyaçtan müstağni, mekândan ve zamandan münezzehtir. Her istediğine mâlik, her istediğini istediği gibi yaratan ve yapan ancak odur. Semaları direksiz yıldızları desteksiz tutan, güneşi ve ayı ziyadâr yapan da odur. Karanlık semayı yıldızlarla süsleyen, her birini mutlak bir nizam ve intizam içinde feleği etrafında yüzdüren de odur. Dünyayı altımıza seren ve onu bize muti kılarak emrimize veren: üzerinde yaşamak ve barınmak bahtiyarlığına erdiren; kara toprağın bağrından fıskıran bin bir ni'metlerini kullarına ye-

diren; denizlerde gemilerimizi gezdiren; o engin denizlerin derinliklerinde yaşayan bütün mahlûklarını insanoğlunun önüne süren; yeryüzünde akan nehirlerin, derelerin ve çayların feyiz ve bereket dolu suları ile kurak ve çorak arazinin susuzluğunu gideren; en kuvvetli hayvanları, en vahşi canavarları, ateşi, rüzgârı, demiri, çeliği her türlü nebatatı, ağaçları, meyveleri ve çiçekleri teshir ve zelil eden de odur:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ  
وَذَلَّلْنَا هَاهُمْ فَنِيَّارَ كُوبِهِمْ وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ

*Ve zellelnâ-hâ lehüm feminhâ rekûbühüm ve minhâ ye'külûn...*

*Yâ-sin: 72*

**(Biz onları kendilerine müsehhar ve zelil kıldık. Kimine binerler, kiminin etinden yerler.)**

Bütün mahlûkatının, rızıklarını ihsan buyurarak besleyen ve doyuran, hiç bir mahlûkunun rızkını unutmayan Rezzak-ı hakim yine odur. Öldüren ve yaşatan; güldüren ve ağlatan odur. Mahlûkatın kâffesi ona mahkûm, o ise hâkim-i mutlaktır. Mahlûkatı yoktan var ederek dirilttiği gibi, hepsini yok ederek öldürecektir. Onun şeriki, benzeri, müsteşarı ve veziri yoktur. bir buğdaydan milyonlarca buğday yaratır. Bir insandan, milyarlarca insan halkeder. Doğmamıştır, doğurmamıştır. Doğurtan da, çoğaltan da odur. Zât-ı akdesine benzer hiç bir varlık mevcut değildir. Kendi nurundan, kendisine Habib seçmiş, ismini Muhammed koymuş, kendisine Resûl, âlemlere rahmet ve insanlara şefaathçi kılmıştır. Sulb-ü Âdem'den gelen cümle enbiyânın sonuncusu, hak ve hakikatin savunucusu, dertlilerin dermanı, mücrimlerin amanı, Nebi'lerin imamı, gönüllerin sultanı, beşir, nezir, müjdeci, korkutucu, sırâc-ı münir, yol

gösterici, nuru evvel, bâ'si sonra Muhammed Mustafa. Müctebâ, Mürtezâ, Fe-kabe kavseyn-i ev-ednâ, Taki, Naki, Kureyşiyül-Hâşimiyyül-Arabi, Mekki, Medeni, Haseneynil-ahseneyn'in dedesi; Fatıma'nın, Ümmü-Gülsüm'ün, Zeynebin, İbrahim'in Abdullah'ın ve Tayyib'in babası, sahib-i mu'cizat, sahib-i kitab, sahib-i mi'râc, sahib-i seyf-i vel-kalem, sahib-i nutk-u vel-keîâm, dünyada ismi Muhammed, semada Ahmed, mahşerde Mahmud sallallahu aleyhi ve sellem: vahiy ve inzâl buyurduğu Kur'an-ı azim-ül-bürhanı, âlem-i gaib'den âlem-i şühuda Cibril-i emin, namus-u ekber vasıtasıyla âyet âyet icabettikçe göndermiş ve insana, insanlığını bilmesini, vazifelerini öğrenmesini, Hak rızasına ermesini talim ve tefhim buyurmuş, cennet yollarını, Firdevs illerini göstermiş, bildirmiştir. Kalplere şifa, ruhlara gıda, gözlere nur ve gönüllere vakar ve sürur bahşeden o kitab-ı mübiyninde, Cenab-ı Rabbil-âlemiyn, biz âciz ve zayıf kullarına şöyle hitap buyurmaktadır:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَاشْكُرُوا  
لِلَّهِ إِن كُنتُمْ آيَاهُ تَعْبُدُونَ ﴿١٧١﴾ إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ  
وَالدَّمَ وَالْحَمَّ الْمَخْتَبِرَ وَمَا أُهْلَ بِهِ لِغَيْرِ اللَّهِ فَمَن اضْطُرَّ  
غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

*Yâ eyyühelleziyne âmenû külü min tayyibâti mâ razaknaküm veşküriü lillâhi in küntüm iyyâhu tâ'büdün. Innemâ harreme aley küm-ül-meytete ved-deme ve lâhm-el-hunzyri ve mâ uhille bihi li-gayrillah femen-id-turre gayre bâğın ve lâ âdin felâ isme aleyh innallahe gafuriün rahiyim...*

El-Bakara: 172 - 173

**Ey beni tevhid eden, bana ve benim peygamberlerime, meleklerime, kitaplarıma, hayrın ve şerrin benim tarafımdan olduğuna, kadere ve öldükten sonra dirilmeğe ve dünya hayatında yaptıklarından huzurumda hesap vermeğe iman eden; Kur'anıma ve Nebi'ler serveri Muhammed'ime bağlanarak bana ve Habibime gönül veren rizama tâlip, cennetime râgıp, cemalime âşık olan mü'minler:**

**Size, rızık olarak verdiğim ni'metlerimin en güzelinden en iyisinden, en faydalısından, en temizinden yiyiniz. Bana şükrediniz, bana ibadet ediniz. Eğer, beni tanıyor, emirlerime ve nehiyelerime inanıyor, celâlime, azametime, heybetime, kuvvet ve kudretime güveniyorsanız, sizi sevdiğim için en iyi nimetlerimle rızıklanmanızı istiyor ve bunu sizlere emrediyorum. İyman sahipleri için yenmesi lâıyk olmayan pis ve murdar şeyleri yemeyiniz. Zira, iyiler yanı sıra kötüler de yaratmam, iyilerin kadriğini bilmeniz içindir.**

**Ey Ehl-i İyman:**

Allah celle, her şeyin zıddını yaratmakla, iyiyi kötüden ayırabilmemizi temîn buyurmuştur. Dikkat ediniz; Her şeyin bir zıddı vardır. Kış yazın, gece gündüzün, iyi kötünün ve kâfir mü'minin zıddıdır.

Şu halde, Allahu sübhanehu ve teâlâ, İyman eden mü'minlerin dünya hayatlarında en güzel ve en iyi nimetlerini yemelerini emr-ü ferman ediyor. O mü'min kulları için, âhirette de en nefis nimetler hazırlamıştır. Hiç şüphe yoktur ki, Allahu teâlâ'nın kullarına **YAP** dediği emirlerinde kullar için yüzbinlerce fayda, **YAPMA** dediklerinde ise, yüzbinlerce zarar vardır. Ne çare ki, kullardan bu fayda ve zararları idrak edecek ve değerlendirecek kabiliyette olanlar azınlıktadır.

Netekim, Allahu teâlâ'nın yenilmesine müsaade buyurduğu şeylerde bir çok faydalar, yenilmesini menettiği şeylerde de sayısız zararlar vardır. Bunun en canlı örneği, cediti ekberimiz olan Âdem aleyhisselâm ile Havva anamızın hareketleridir. Hak sübhanehu ve teâlâ, onlara:

— Cennette oturun, yiyin, için, gezin, dilediğinizi yapın. Fakat, şu ağaca yaklaşmayın ve onun meyvesinden yemeyin, sonra zâlimlerden olursunuz, buyurduğu halde onlar bu ilâhî emrin kendileri için ne kadar faydalı olduğunu düşünememişlerdir:

وَقُلْنَا يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا  
مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا  
مِنَ الظَّالِمِينَ

*Ve kulnâ yâ Âdem-üskün ente ve zevcük-el-cennete ve külâ minhâ ragaden  
haysü şî'tümâ ve lâ takrebâ hâzih-işşecerete fetekûna min-ez-zâlimiyn...*

*El-Bakara: 35*

(Dedik ki: Yâ Âdem! Sen ve zevcen cenneti mesken edin. İkiniz de cennette dilediğiniz vakit, dilediğiniz yerde, dilediğiniz gibi bol bol yiyin. Fakat, bu ağaca yaklaşmayın. Yaklaşırsanız, ikiniz de zâlimlerden mâ'siyyetle nefislerinize zarar edicilerden olursunuz.)

Tıpkı bunun gibi, dünya hayatında da bazı şeylerin yenilmesini menetmiştir. Bu emr-i ilâhiyye uymalı ve:

— Canım, hepsi Allahu teâlâ'nın nimetleri değil mi? Hepsinden de yerim, diyerek Cenab-ı Hakkın Kur'an ve fermanı ile men'ettiklerinden yiyerek zâlimlerden olmamalıyız.

Tevrat-ı şerifin, mücerret zâhiri emirlerine uyararak her türlü haramı yiyen Allahu teâlâ'nın şânına lâıyk olmayan her sözü ağızlarına geldiği gibi söyleyen, şahsî ve indî fikir ve ictihatlarla uydurma kitaplar yazarak: **(ALLAH TARAFINDAN GÖNDERİLDİ..)** diyen, çok basit ve hasis dünya menfaatleri

için bir takım çirkin işler işleyen hahamlara hitaben Hz. İSA aleyhisselâm şöyle buyurmuştu:

— Ağzınızdan içeri girene bakmayınız. Ağzınızdan çıkana bakınız.

Acaba, İsa aleyhisselâm bu hitabı ile ne demek istemişti? Bunu anlayamayan İsevi'ler, ahkâm-ı ilâhileri olan Tevrat'ın bu emrini çiğnemişler ve domuz etini, kanı ve putlara kesilen kurbanları yiyivermişlerdi.

Halbuki, İsa aleyhisselâm hahamlara:

— Sizler, maddeye ve zâhire çok önem veriyorsunuz. Bunda bir dereceye kadar da haklısınız ama; mâ'na maddeden ve bâtın zâhirden daha kıymetli ve yücedir. Çünkü, mâ'nalar maddeye çevrilince çok küçülürler. Zâhir de, bâtının yanında ufalıdır. Yalnız, maddede ve zâhirde kalarak, mâ'nasız ve bâtınsız hareket etmeyiniz, demek istemişti.

Hz. İsa aleyhisselâma iman ettiklerini söyleyenler ise, bu sözleri yanlış yorumlamışlar ve Tevrat hükümlerini tahrif ederek ve Allahu teâlâ'nın men'ettiği şeyleri yiyip içerek âsi olmuşlardır.

Hz. İsa aleyhisselâm, eğer bu sözü ile ağızdan içeri giren her şeyi mübah kılsaydı, bu da mutlaka Allahu teâlâ'nın emri ile olurdu. Zira, bir nebi hiç bir şeyi kendiliğinden men'edemez ve kendiliğinden helâl ve harama müteallik bir hükmü dermeyan eylemez. Söylediklerini de, mutlaka Allahu teâlâ'nın emriyle söylerler. İddia olunduğu gibi, Hz. İsa aleyhisselâm haramı helâl gibi göstermiş idiyse, bu takdirde bizzat kendisinin ağzına girene değil, ağzından çıkana dikkat etmesi gerekirdi. Böyle olunca da, kendisinin de başta domuz eti olmak üzere, hırsızlık ve zulüm ile ele geçen her şeyi yemesi lâzımdı. Oysaki, Hz. İsa aleyhisselâmda bunların hiç birisini ne görmek, ne de kendisine bunu isnat edebilmek aslâ mümkün değildir. O zât-ı akdesin ne domuz eti, ne kan ve haram ve ne de zulmen alınan herhangi bir şeyi yemesi şöyle dursun, her insan için lüzumlu sayılan eşyadan daima beraberlerinde bulundurduk-



ları iki şeyi, yani mübarek sakallarını taradıkları tarak ile su içmek için kullandıkları su kabını dahi, gördüğü iki hal ile terkeylemişlerdir. Hattâ, semaya ref'olunduklarında, üzerlerinde elbiselerini dikmek için taşıdıkları iğne bulunması, ikinci kat gökte kalmalarına sebep teşkil etmiştir.

Râhiplerin ve papazların kulakları çınlasın!..

## HİKÂYE

Hız. İsa aleyhisselâm, bir gün yolda giderken, bir adamın parmakları ile saçını ve sakalını taradığını gördü ve kendi tarağını o fakire vererek o günden sonra kendisi mübarek saçını ve sakalını parmakları ile taramağa başladı.

Bir müddet sonra, bir diğer adamın da avucu ile su içmeğe çalıştığını görünce, bu defa da su içmek için daima beraberlerinde bulundurdukları maşrabayı o fakire verdi ve o günden sonra kendisi avucu ile su içer oldu.

Bir gün de, yatarken mübarek başının altına bir taş yastık yerine koymuşlardı. Şeytan onun bu halini görerek:

— Yâ İsa! dedi. Bakıyorum, dünyada canının rahatlığını arıyorsun.

Şeytanın bu sitemi üzerine, İsa aleyhisselâm yastık yerine kullandığı taşı da kaldırdı, attı.

Siz, bir de bu dünya âleminde Hız. İsa aleyhisselâmın vekilleri olduklarını iddia eden patriklere, metropolitlere, piskoposlara ve papazlara bakınız. Kimisi, dünyanın hazinelerini nefsi için istif etmiş, kimisi Fravunların tâclarından daha kıymetli mürassâ taçları başlarına geçirmiş, sırtlarına da en zâlim hükümdarların ve diktatörlerin dahi giyemedikleri veya giymeye utandıkları allı-pullu, sırma işlemeli elbiseleri giymiş. Firaunların ve şeddat'ların oturamadıkları muhteşem binalara yerleşmiş sofralarında bir kuş sütü eksik... Milyonlarca insan çalışıp çabalayarak, bu keşişlerin doymayan ve aslâ doymayacak

olan gözlerini ve midelerini doyurup doldurmak için avuç dolusu para döküyor ve üstelik huzurlarında diz çöküyorlar. Bu rühban sınıfı sanki cenneti parsellemiş ve tapusunu da ele geçirmişcesine, her kâfir ölüsünün avucuna, sağ kalanlarında dolgun bir haraç alarak cennetin anahtarını da sıkıştırmaktan hayâ etmiyorlar. Gaflet ve dalâlet içinde bulunan bir sürü günahkârın günahlarını çıkarıyor, Tanrı adına onları bağışlıyor (?) sözün kıssası dirisini başka, ölüsünü başka türlü soyuyorlar.

İşte Hz. İsa aleyhisselâm. işte onun vekilleri olduklarını söyleyenler...

Halbuki, Hz. İsa aleyhisselâm kuşları göstererek erzak cem'ini men'etmiş ve:

— Bütün kuşlar, sabahları yuvalarından çıkarlar ve akşama kadar rızıklarını toplarlar ve akşam olunca yuvalarına elleri boş olarak dönerler. Yarınki nafakanızı, bugünden toplamayınız buyurmak suretiyle ümmetine istifçiliği ve stokçuluğu yasaklamıştır.

Onun âsi ümmeti ise, dünyayı cem'ettikleri yetmiyormuş gibi; semaları, ayı ve yıldızları da fethetmek istiyorlar. Oysa, bu ve buna benzer fetihler, ümmet-i icabet olan bizlere düşerdi. Zira, fetih bizler için farz-ı kifâyedir. Garb âlemi aya ayak basacağına göre, ümmet-i Muhammed'e de aya ayak basmak farz-ı kifâye olur. Eğer, içimizden herhangi bir müslüman aya çıkmazsa, dünyada yaşayan her akıl-bâliğ müslüman yarın yevm-i kıyâmette namazdan, oruçtan, hacdan ve zekâtтан nasıl ki sorulacak ve birisini bile eksik yaptığından dolayı mes'ul tutulacaksa, ve bu ilâhi emirleri yerine getirmeyenler nasıl ki, afv-ı ilâhiyye mahzar olamazsa, nâr-ı boylayacaksa: atomu, hidrojeni, füzesi ile doğunun ve batının keşif ve icada kadir oldukları muasır ilim ve teknik terakkileri, fenne ve san'ata müteallik ilerlemeleri islâm camiasından bir müslüman bilmeyecek olursa indallah mutlaka sorumlu olacaktır. Afv-ı ilâhi imdadımıza yetişmezse, bu bilgileri öğrenmedigimizden ötürü hepimiz azap göreceğiz ve ikaba uğrayacağız. Buna katiyyen şüphe etmemelidir. Çünkü:

وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ

*Ve'eiddû lehüm mestetâ'tüm min kuvvetin...*

*El-Enfâl: 60*

**(Onlara karşı, gücünüzün yettiği kadar kuvvet hazırlayın.)**

âyeti celilesi, bu iddiamızın sarih delilidir.

Fahr-i âlem sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin nübüvvetlerini ilân buyurmalarından sonra bütün insanlar ve cinniler, hangi milletten ve hangi ırktan olurlarsa olsunlar ve hangi lisanla konuşurlarsa konuşsunlar, hepsi **ÜMMET-İ-MUHAMMED'**dir. Şu gerçeği iyi bilmelidir ki, her nebi bir kavme gönderilmiş, yalnız aleyhissalâtü vesselâm efendimiz, bütün beşere gönderilmiştir:

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَكِنَّ  
كَثْرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

*Ve mâ erselnâke illâ kâffeten lin-nâsi beşiyren ve neziyren ve lâkinne ekser-en-nâsi lâ yâ'lemün..*

*Sebe: 28*

**(Yâ Muhammed! Biz, seni bütün insanlara; tâ'at ehline müjdecî ve Allah azabıyla korkutucu olarak gönderdik. Lâkin, çoğu insanlar risaletini tasdik etmezler, cennet ve cehennem gerçeğini bilmezler.)**

Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz son Nebi'dir ve kendisinden sonra peygamber gelmeyecektir. Bu bakımdan, dünyanın sonuna kadar, ümmeti iki kısımdır:

**ÜMMET-i-İCABET** : Allah teâlâ'ya, meleklerle, kitaplara ve son kitap olan Kur'an-ı mübiyne, peygamberlere ve son peygamber olan resûller resûlü Hz. Muhammed İbn-i Abdullah'a ve kıyâmet gününe iman edenler ki, el-hamdü lillah bizler bu zümre-i necata dahil bulunuyor:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ

*Lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlullah*

diyor ve bu imanımızı lisanımızla takrir ve kalbimizle de tasdik ediyoruz.

**ÜMMET-i-DÂVET** : Henüz islâma gelmeyenler, dinsizler ve kendilerini Hz. Musa ve Hz. İsa'nın dininden ve ümmetinden farz edenlerdir. Bunlar, her ne kadar insan olarak bir akla sahip iseler de, henüz hak ve hakikati bulamamışlar ve islâm dinine gelememişlerdir.

Halbuki, daima genç ve daima dinç olan ve on dört asırdan beri bütün halkı hakka dâvet eden Kur'an-ı azim-üş-şân, onları da tarik-i hak ve hidayete, yani islâmiyete dâvet etmektedir. Buna rağmen, Kur'an-ı azim-ül-bürhanı tanımayan veya tanıdığı halde iman etmeyen, hak ve hakikati bilen ve bilmeyen veya bilmek istemeyen bu güruhu, ilâ yevm-il kıyam daima hakka, hidayete ve islâmiyete dâvet etmekte daima devam edecektir. Bu dâvete rağmen hidayete gelmeyenlere de **ÜMMET-i-DÂVET** denilir.

Bunlardan hidayete gelenler, bir tevhid ile islâm olurlar. Hidayetten nasibi olmayanlar da, küfr-ü dalâlette kalırlar, âhirete öylece giderler ve ebedî hüsrana uğrarlar.

Ümmet-i icabetten olanlardan bazıları da, yaptıkları kötü amellerden dolayı, isimleri defter-i islâmdan silinerek esfel-i sâfiliyne gönderilirler.

Neden böyle olur?

Çünkü, cesette silsile-i enbiyânın evveli Hz. Âdem aleyhisselâmdir. Nihayeti ise, Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi

ve sellem efendimizdir. İyi bilmelidir ki, bu zâhirde böyledir Hakikatte ise. aleyhissalâtü vesselâm efendimizin nuru evvel. Hz. Âdem aleyhisselâmın nuru sondur. Zira ruh babası Hz. Muhammed aleyhisselâmdır. Ceset babası Âdem nebidir. Bu silsile-i enbiyâdan birisinin risâletini. mü'minlerin inkârlarına müsaade olunmaz. İnkâr edenler, islâmdan çıkarlar. Bu peygamberler arasında birbirinden faik, birbirinden efdal olan nebiler vardır. Şu var ki, bu nur silsilesi, aslında bir tek nurdur. Bu nuru iki görenler, şaşırır. ve onların gözleri bozuktur. Meselâ:

— Ben, Musa'ya inanırım, İsa'ya inanmam..

veya:

— İsa'ya inanırım, Muhammed'e inanmam..

Yahut:

— Muhammed'e inanırım, İsa'ya inanmam, diyenler bu tevhid nurunu parçaladıklarından, bütün enbiyâ onlara darılmıştır.. Kendisine bağlı bulunduğunu sandığı peygamber de ona darılmıştır. Birisini inkâr, diğerlerini de inkârdır. Ne gibi? **Bunu** bir hikâye ile belirtelim:

## H İ K Â Y E

Hocanın birisi, talebelerinden birisine:

— Dolapta bir şişe var. onu al bana getir, dedi.

Talebe dolabı açtı ve orada iki şişe bulunduğunu gördü. Hocasına seslendi:

— Efendim, burada iki şişe var.. Hangisini alayım?

Hoca, içeriden cevap verdi:

— Hayır.. şişe bir tanedir.

Talebe, iki şişe gördüğünde ısrar etti. Şişenin bir tane olduğundan **emin** bulunan hoca da:

— Mademki öyle, kır bir tanesini, emrini verdi. Talebe, hocasının bu emrini yerine getirdi ve şişenin birisini kırınca, her ikisi de kırıldı. Çünkü şişe gerçekten bir tane idi. Talebe şaşır olduğundan tek şişeyi, çift gibi görmüştü.

Enbiyânın birisine inanan ve diğerlerine inanmayanlar da, bu şaşî talebe gibidirler. Onlar da, bu nebilerden birisini kırmakla, diğerini de kıracaklarını düşünemiyorlar. Zira, İsa aleyhisselâm ne dediyse, Hz. Musa aleyhisselâm da onu söylemiştir. Ona iman etmek, diğerine iman etmek demektir. Birisine inanıp, diğerine inanmamakla her ikisini de kırmış olunur.

Bunun içindir ki, müslümanlar hiçbir nebinin peygamberliğini inkâr etmezler. Hepsine birden iman ederler. Halbuki, Yahudiler ve Hıristiyanlar enbiyâdan bazılarına inanıp, bazılarına inanmamakla; kendi peygamberlerini de kırmış ve incitmiş olduklarını dahi sezemezler. Onun içindir ki, Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz, bütün peygamberlere inanmış ve onları tasdik etmiş ve ümmetine de bunu böylece talim ve tefhim eylemiştir. Kur'an-ı mübiydeki:

لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّن رُّسُلِهِ

*Lâ nüferriku beyne ehadin min rüsühil...*

*El-Bakara: 285*

**(Allahu teâlâ'nın peygamberlerinden hiç birisini, Yahudi ve Hıristiyanların yaptıkları gibi, kimini tasdik ve kimisini tezkip ederek ayırdetmeyiz.)**

âyeti celilesi de bunu te'yit ve tesbit etmektedir.

Ey ehl-i iman:

Hiz. İsa aleyhisselâmda gördüklerimiz, bir ulül-azm peygamber için lüzumlu olan sıfatlardır. Onun vekilleri veya vekilleri olduklarını iddia edenler ise, bu sıfatları bakımından ona aslâ yakışmayan ve yaklaşmayan ve bu vekâlete hiç bir zaman lâ-yık ve müstehak olmayan dünya-perest kimselerdir. Onun getirdiği dini. put-perestliğin karanlıkları içine gömmüş ve yok

etmişlerdir. Onun hak kelâmını, kendi yanlış inanç ve anlayışları ile kasden tahrif etmişler ve elbette Hz. İsa aleyhisselâmı da gücendirmişlerdir. Bu yüzden, insanları dalâlete ve zulme götürmüşler, kendilerine taptırarak Tanrı adına günah bağışlamak ve cennet satmak suretiyle, kendilerinin Allah vekili olduklarını da ilân etmişler, haramı helâl ve helâli haram göstererek İsa dinini şahsî menfaatleri uğrunda âdeta bir âlet ve oyuncak haline getirmişlerdir. Hz. İsa aleyhisselâmın bizzat haram saydığı ve aslâ yemediği domuz etini, mübah ve helâl saymışlar ve onun maddî - manevî haram ilân ettiklerini de pervasızca ortadan kaldırmışlardır. Oysa, Hz. İsa aleyhisselâmın:

— Eline ne geçerse ye, ağzından çıkana dikkat et.. demiş olması imkânsızdır, gayri kabildir ve muhaldir.

Helâl yemeyen doğru konuşamaz. Haram yiyenler yalancı olurlar. İbadetten zevk alamazlar, hak kelâmı dinleyemezler. Buna bianen, Allahu zülcelâl:

كُلُوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا

*Yâ eyyüher-rüsülü külü min-et-tayyibâti vâ'melû salihâ...*

*El-Mü'minun: 51*

**(Ey peygamberler! Pâk ve helâl şeyleri yiyin ve salih amel işleyin..)**

buyurmuştur.

Enbiyâlar serdarı Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem efendimize inen Kur'an-ı mübiynde: **TAYYİBATI YE, DİLİNE SAHİP OL, HEM AĞZINDAN İÇERİYE GİRENE, HEM DE AĞZINDAN DIŞARIYA ÇIKANA, BAHUSUS AĞZINDAN GİRİP VÜCUDUNA KUVVET OLACAKLARA VE AZALARINA SAHİP OL**, buyurulmuştur ki, İsa aleyhisselâm da, bundan gayrı bir şey söylemiş olamaz. Zira. silsile-i enbiyâ musaddıkıyn'dir. Silsile-i felâsefe mükezzibindir.

Fahr-ül-mürseliyn efendimiz : (ÂMAL-İ-SALIHA, ON CÜZ-DÜR. ONDA DOKUZU HELÂL YEMEKTİR') buyurmuşlardır. İşte, Allahu teâlâ, biz ümmet-i Muhammed'e temiz, tahir, tayyip şeyleri yememizi emr-ü ferman ediyor ve kendisine ibadet etmemizi, in'am ve ihsan buyurduğu türlü nimetlerine karşı mâlen, bedenen şükretmemizi, hakkıyla kullukta bulunmamızı açıkça bildiriyor. Bizlere, maddeten haram kıldığı şeyleri de beyanla:

— Size ölü hayvan etini, domuz etini ve kan ile Allah'tan gayri ibadet edilen ve Allah'a şirk koşulan putlara kesilen kurban etlerini yemenizi yasak ettim, buyurmaktadır.

Haram, iki kısma ayrılır:

Birisi, maddî olarak zikrolunan haramlardır ki, yukarıda da işaret olunduğu veçhile ölü eti, domuz eti. kan ve putlara kesilen, totemlere ve putlaşmış kişilere nezredilen yani Allahu teâlâ'nın rızasından gayri maksatlarla zebhedilen kurban etleridir.

Kurban kesen müslüman ise, hayvanı keserken kasden besmele-i şerifi terkederse, o hayvan da murdar olur ve islâm dinine göre eti yenmez. Yine kitabullah ile beyan buyurulduğu veçhile:

وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ

*Ve yuharrimü aleyhim-ül-habâ'is...*

*El-Enfâl: 157*

**(Murdar olan şeyleri haram kılar.)**

Bunlar, islâmdan önce arabın çirkin görerek yemediği nesnelere ki, onlara habisler haram kılınarak men'olunmuştur. Meselâ, ehl-i kitap olan Yahudiler ve Nasara'nın islâm âdâbına göre kestikleri hayvanları yemekte sakınca yoktur. Ancak, idam olunarak yani boğazına geçirilen ilmiyle öldürülerek yenmeye hazırlanan kaz, hindi ve sair hayvanları ye-



memiz haramdır. Başlarına tokmakla vurularak öldürülen dana, öküz ve manda gibi hayvanların da yenilmesi islâmda men' olunmuştur. Bu hususlar hakkında daha geniş ve elverişli bilgi edinmek isteyenler **Nİ'MET-ÜL-İSLÂM** adındaki, eserin **KİTAB-ÜL-ZEBÂYİH** bölümüne baksınlar. Risâlemizin hacmi, bu konuda daha fazla bilgi vermeğe elverişli değildir.

Ayrıca sümüklü böcek, fare, kurbağa, kurbağa bacağı, kaplumbağa, solucan ve yılan da hebâ'ise dahil bulduklarından islâma haram olunmuştur. At, katır ve eşek etleri yemek mekruhtur. Yaban eşiği etinin yenilmesine, aleyhissalâtü vesse-lâm efendimiz zamanında bir defaya mahsus olmak üzere müsaade buyurulmuş, sonra o da haram kılınmıştır.

Zamanımızda Allahu teâlâ'dan kokmayan, Peygamber-i zi-şandan hayâ etmeyen, daha doğrusu Allah'a, peygambere ve âhîret gününe iymanı olmayan bir takım sapık ve ahlâksız kişiler; yaptıkları sucuklara, kavurma, salam ve sosislere yaban domuzu, ölü at ve eşek ve ölü sığır etleri karıştırmaktadırlar. Ne idüğü, ne ile yapıldığı bilinmeyen bu neviden şeyleri yemek de haramdır.

Ey müslüman:

Ben, at ve eşek eti yemem ama, bunların eti yenebilir, diye fetva verenlerin bu fetvalarına bakma.. Her zaman temiz, tahir ve tayyib olan şeyleri ye, çoluk çocuğuna da bunları yedir. Temiz ve tahir yiyen temiz ve tahir olur. Sen, müslüman-sın.. Sen, mü'minsin.. Mü'minler elbet temiz ve tahir olurlar, temiz ve tahir olan şeyleri severler. Temiz, temizler içindir. Habis, yani pisler ve pislikler de pisler içindir.

Maddî haramlar hakkında bu kadar bilgi sunduktan sonra, şimdi de biraz manevî haramlardan bahsedelim:

Manevî haramlar, maddî haramlardan daha korkunç ve daha şiddetlidir. Zira, maddî haramların zararları ekseriya vücuda olur. Manevî haramların zararı ise, doğrudan doğruya ruha olur. Ruhun cesetle yakın ilgisi ve ilişkisi bulunduğundan, maddî haramların ruha da tesiri ve zararları elbette büyük

olur. Çünkü, ikisinin yekdiğeriyle alâka ve irtibatları vardır. Bu bakımdan, ağızımızdan içeri girecek rızıklar temiz ve tahir olursa, ağızımızdan çıkacak ve her türlü işlerimizde görülecek ve belirecek şeyler de temiz, tahir ve salih olur. **(PÂK VE HELÂL OLAN ŞEYLER YİYİN VE SALİH AMEL İŞLEYİN..)** âyeti celilesi. buna bürhandır.

Pâk ve helâl şeyler, yiyenler, â'mal-i salihâ dediğimiz Allahu teâlâ'nın beğendiği ve beğeneceği iyi ve güzel fiilleri işleyebilirler. Her türlü haramları ve temiz olmayanları, yani Allahu teâlâ'nın men'ettiklerini yiyenler ise, â'mal-i salihâ işleyemezler. İşlemeğe çalışsalar bile, o yaptıkları güzel şeylerden ve Allahu teâlâ'nın sevdiği amellerden aslâ zevk almazlar. O güzel amellerin zevkine varamaz, ondaki feyz-ü felâhı düşünemez ve o ameli âdeta angarya gibi kerhen icra ederler ve o amelden kurtulduklarına sevinirler. Meselâ, oruç tuttuğu halde, tuttuğu orucun zevkine varamayan bir gafil müslümanın, iftar vaktini ve bayram gününü iple çekmesi gibi huzursuzluğa düşerler. Halbuki, o müslüman orucun ve namazın kadrini bilse, bütün ömrünün ramazan ile geçmesini ve ömrü boyunca ramazan orucu tutmasını temenni eder. Fahr-i risâlet efendimiz de böyle buyurmuşlardır.

Demek oluyor ki, maddî ve manevî haram lokma ile beslenen kişiler böyle bir nimetin kadrini bilmekten mahrum kılırlar ve ibadetleri onlara azap gibi gelir ve bir ân evvel kurtulmak isterler ve tamamlayınca da âdeta bayram ederler. Bilseler, bilebilseler ki oruçlu olan kimsenin duası kabul olunur, uykusu bile tesbih sayılır, günahları mağfur olur ve nice nice nimet-i ilâhiyyeye mazhar bulunur. Oysa, yediği haram bütün bu nimetlere perde olmuştur.

Tıpkı bunun gibi, haramı irtikâp edenler namaz kılamazlar, kılsalar dahi namazın zevkine varamazlar. Bundan dolayı da mü'minlerin mi'râci olan namazın kadrini ve önemini takdir edemez ve bu mübarek ibadeti bir yük, bir küflet gibi bir ayak evvel tamamlamak ve ondan sanki kurtulmak isterler.

## HİKÂYE

İbrahim Edhem hazretleri, bir hurmacıdan hurma alıyor-muş. Tartı işi bittikten sonra, bilmeyerek kendisine ait sandığı bir tek hurmayı da alıp kendi hurmaları arasına karıştırarak yediği için, kırk gün kıldığı namazlardan zevk alamaz olmuş. Bunun nedenini düşünerek rahatı ve huzuru kaçmış ve o günlerde Kudüs'e vasıl olarak kırklar meclisine dahil olmuş. Aralarına girerek, sohbetlerinden faydalanmak isteyince kendisini kabul etmemişler ve:

— Sen, demişler, hurmacının bir tek hurmasını sehven alıp yediğin için kırk gündür ibadetlerinden zevk alamıyorsun. Ancak, bu hakkı hak sahibine iade ettiğin takdirde meclisimize girebilirsin.

Bunun üzerine Hz. İbrahim Edhem, Kudüs'ten Medine-i münevvere'ye dönmüş, hurmacıyı bulmuş, haksız olarak yediği tek hurmanın bedelini kendisine ödemiş, özür dileyerek helâlik almış ve ancak bundan sonra ibadetlerinde eskisi gibi zevk ve huzura varmıştır.

Şimdi insaf ile düşünelim:

İhtikâr yapan, ibadetinden zevk alır mı? Muhtekirin duası kabul olunur mu? Zira, **MUHTEKİR MEL'UNDUR** buyurdu Resûl-ü Rabbil-âlemiyin..

Rüşvet yiyen, tefecilikle geçinen ve halkın iliğini ve kemiğini emen ve sömüren zâlimler, kıldıkları namazlardan nasıl zevk alırlar ve nasıl huzur bulurlar?

Böyle haramı ve zulmü irtikâp edenler hakkında Allah celle:

**(VAY O NAMAZ KILANLARA Kİ, NAMAZLARINDA SEHVEDER VE NAMAZ KILAN MÜ'MİNLERE LÂYİK OLMAYAN SIFATLARI İKTİSAP EDERLER.. VAY O NAMAZ KILANLARA Kİ, NAMAZLARINDA SEHVEDERLER VE HALKA YARDIMI MEN'EDERLER..)** buyuruyor.

Hiç kılmayanların vay hallerine.. **(BİZ, SALAT-İ-DÂ'İ-MÛNDAYIZ..)** diyerek bu büyük nimetin kadrini ve kıymetini bilmeyenlerle mü'minleri bu gibi boş sözlerle kandıranların vay hallerine.. Namazın farziyyetini inkâr ederek: **(BİZ,NAMAZ KILMAYIZ AMMA, KALBİMİZ TEMİZDİR..)** safsatası ile Allahu teâlâ'nın hasmı olan gafillerin de vay hallerine.. Bin kerre, on bin kerre veyl olsun, azap olsun...

Hiç şüphe yoktur ki, haramı irtikâp edenler, ibadette bulunamaz ve bu gibi boş sözlerle avunurlar. Ne var ki, bu avunma ve avutma, ancak dünya hayatındadır. Yarın, mahşer yerinde sâlih mü'minlerden ve has kullardan ayrılmak zamanı gelince: **(VENTÂZÛL-YEVME EYYÜHEL-MÛCRİMÛN = EY MÛCRİMLER! BUGÛN ONLARDAN AYRILIN.. Yâ-sin: 59)** buyurulacak ve işte ancak o zaman ne kadar aldandıklarını, kendi kendilerini nasıl avutup aldattıklarını anlayacaklar ve binlerce defa pişman olarak feryat edecekler amma, ne fayda?!.. Bu feryat ve ağlamaları onların hiç bir işlerine yaramayacak, azaptan kurtulamayacaklardır.

Bilhassa, mü'minler defterlerini sağ yanlarından alarak birbirlerini tebşir ve tebrik ederlerken, memmun ve mesrur ehillerinin yanlarına dönerek:

— El-hamdü lillah.. Rabbim, beni affetti.. Bana, cennetini ve cemalini nasip eyledi, diyerek sevine sevine cennete girerlerken; dünya hayatında Allahu teâlâ'nın emirlerini dinlemeyenler, haram-helâl ayırdetmeyenler, boş sözlerle avunup vakit geçirenler, büsbütün ye'se ve nedamete kapılacaklar o korkunç günün şiddet ve dehşetinden ne yapacaklarını şaşıracaklar, saçlarını başlarını yolarak döğünecekler ve:

— Eyvah; mahvolduk, helâk olduk. Keşke bizler de resûllere tâbi olsaydık, Allah'ın ve peygamberlerinin emirlerine uysaydık, cennete nail olamasak da hiç değilse cehenneme girmezdik, diyerek feryat edeceklerdir.

Sâlih, mü'minler ise, kendilerine ihsan buyurulan derecatı görerek:

— Keşke, Rabbimize daha fazla ibadet etseydik, daha yüksek derecelere nail olsaydık, diyerek hayıflanacaklardır.

Haram yiyen kişi, zekât veremez. Verse de, acıya acıya, üzüle üzüle verdiği ve gözü üstünde kaldığı için zekâtının zevkine de varamaz. Bu gibiler, verdikleri zekât ile fakirlerin gözyaşlarının dindiğini ve onların tarahnının feraha tebdil olduğunu, hüznlerinin sürura, kederlerinin neş'eye döndüğünü de sezemezler ve bunun zevkine ve huzuruna eremezler. Ağlayan çıplak bir yetimi giydirmenin bir düşkünü sevindirmenin, gözyaşlarını dindirmenin manevî hazzını bilemezler. Çünkü, bu zevke ermelerine ve o hazza erişmelerine, yedikleri haram, perde ve mâni olur.

Haram, ister maddî ister manevî olsun, irtikâp edene tesiri çok büyüktür. Zira, yenen nesnenin, yiyen üstünde tesiri vardır. Dikkat ediniz: Buğday yiyenler ağır ve yavaş olurlar. Mısır yiyenler ise çevik ve ataktırlar. Eşek eti yiyen eşekleşir, katır eti yiyen katırlaşır, domuz eti yiyen domuz ahlâkı ile ahlâklanır. Domuz, yalnız etinde trişin olduğundan dolayı haram edilmemiştir. Kötü insanları: **(Domuz herif)** diye tahkir edenler, yalnız domuz eti yemeyen müslümanlar değildir. Domuzu rahat rahat yiyenler de bu sözü hakaret manâsında kullanırlar. Domuz, her çeşit pisliği yer, bencildir. eşini kıskanmayan tek mahlûk domuzdur. Erkeği erkeğine aşar. İşte, domuz eti yiyenlerde, ekseriya bu sıfatlar görülür.

Ölü eti yemenin haram kılınması, yalnız ölü hayvanın etinin yenmesini men'etmek için değildir. Gıybet eden ve adam çekiştiren kişilerin de, ölü kardeşlerinin etlerini yemiş gibi olduklarını, Kur'an-ı azim açıkça beyan buyurmaktadır. Ölü hayvan eti yemek, maddî haramdır. Gıybet ise, manevî haramdır. Çünkü, bir mecliste hazır bulunmayan bir kimseyi çekiştirmek, kendisini müdafaa etmekten mahrum yani bir bakıma ölü gibi olan o şahsın etini yemekten farklı mıdır?

Âyeti celile ile sâbit olan maddî haramlardan ölü eti yemek, kan içmek, domuz eti yemek, Allahu teâlâ'dan gayrı için

kesilen kurbanların etlerinden yemekten ibaret ise de, zaruret halinde ölmeyecek miktarda yenilmesinin günah olmadığını da yine kur'an-ı hakim bildirmektedir.

İnsan hayatını tehdit eden ciddi ve kaçınılmaz haller karşısında, maddî haramlara cüz'î miktarda müsamaha gösteren islâm dini, manevî haramlar için aynı müsamahayı göstermemekte ve meselâ yalana, gıybet, u'cuba, hasede, kine ve bunlara benzer Allahu teâlâ'nın sevmediği kötü sıfatlara aslâ ve kat'a müsaade etmemektedir.

Bu gerçek de gösteriyor ki, maddî haramlara nisbetle, manevî haramlar daha çok ehemmiyetlidir. Şu farkla ki, maddî haramları irtikâp edenlerden, manevî haramlar da zuhura geleceği de unutulmamalıdır.

Haramla beslenen vücut, ateşte yanacaktır. Yenen şey, surette nimet ve hakikatte ateştir. Haram yiyenlerin, haramla besledikleri çocuklarında, yedikleri haramların tesirleri her zaman görülmektedir. Böyle haramla beslenen ve büyütülen çocuklar, kız ise ekseriya fahişe, erkek ise cinsî sapık, ebennaka, ahmak veya şaki ve zâlim, yahut hırsız arsız ve cemiyete muzır mahlûklar olarak ortaya çıkmaktadırlar. Meğer ki, Allahu teâlâ'nın lûtfu ve inayeti erişirse, ona sözümüz yoktur. Mülk, Allahu teâlâ'nındır, onun dediği ve dilediği olur. Dilerse affeder, dilerse azap eder. Yalnız, hiç bir zaman akıldan çıkarmamalıdır ki, babanın yaptığı suç ve kabahat, mutlaka oğlunda zuhura gelir. Netekim, Türkçemizde de (**DEDE EKŞİ YERSE, TORUNUNUN DİŞLERİ KAMAŞIR**) diye güzel bir atasözü vardır. Bir evlâdın yaptığı suç ve kabahat, araştırılacak olursa, aynı ile mutlaka ya babasında veya dedesinde zuhur eder. Dedenin yaptığı da, oğlunda görülmezse, muhakkak torununda görülür. Asalet de böyledir. Asil olan bir kişinin asaleti, çocuğunda görülmezse, torununda zâhir olur. Hattâ, bu gibi kimseler cahil dahi olsalar, halk arasında yine de asaletleri ile tanınırlar.

## HİKÂYE

Vaktiyle, bir hükümdarın pek sevdiği bir hanım sultanı vardı. Her ikisi de birbirlerine son derece düşkün olduklarından, hükümdar hanımının üstüne gül dahi koklamazdı. Lihikmetin, hanım sultan beş doğum yapmış her defasında kız doğurmuştu. Bu hal hükümdarı çok üzüyor, bir veliahde nail olamamak, her gün biraz daha kendisini endişelendiriyordu. Saltanatının devamı için bir erkek çocuk şarttı. Çocukları hep kız olduğuna göre, mülküne kim sahip olacaktı?

Hanım sultanın yine hâmile olduğunu öğrenerek, kendisine:

— Seni ne kadar çok sevdiğimi bilirsin, dedi. Fakat, yine bilirsin ki an'anelerimiz, kanunlarımız ve geleneklerimiz bakımından, benim yerime tahta geçecek ve hükümdar olacak ancak oğlumdur. Ben ise, bundan mahrumum. Çocuklarımızın hepsi kız oldular. Allahu teâlâ'nın verdiğiğine ne diyebiliriz? Kaldı ki, bunda senin bir kabahatin de yok ama, eğer bu defa da kız doğuracak olursan, mecburen başka bir hanımla evleneceğim, bir de öyle deneyeceğim. Kusura bakma, başka ne yapabilirim? Bu hareketim, seni sevmediğimden değil, tâç ve tahtımın ve saltanatımın devamını istediğimdir. Her halde anlayış göstereceğini umarım.

Hükümdarın bu sözleri, hanım sultanı hem üzdü ve hem de düşündürdü. Kendisine ve sevgisine bir başkasının ortak gelmesini elbette istemezdi. Gittikçe endişesi ve kederi arttı. Sevdiği erkeğin kolları arasında bir başka kadının mevcudiyetini tahayyül etmek dahi ona elem veriyordu. Bahusus, bu yeni gelecek rakibesi bir de erkek evlât doğurursa, onun şeref ve itibarı daha da artacak ve onun oğlu, kocasının tahtına geçip oturacak, taht ve saltanat tamamıyla elinden gidecekti.

Günlerce, gecelerce düşündü ve taşındı. Nihayet, bir hiyle plânladı. Bu defa doğacak çocuğu erkek olursa ne âlâ; olmazsa o zaman hiylesini tatbik edecekti.

Aradan günler geçti ve çocuk dünyaya geldi. Ne yazık ki bu defa yine bir kız çocuğu doğurmuştu. Başka bir tâbirle korktuğuna uğramış ve bütün kötü ihtimallerle karşı karşıya gelmişti. Tasarladığı korkunç ve **korkunç** olduğu nisbette de tehlikeli hiyleye başvurmaktan gayrı **çare** yoktu.

Evet; hiyle daima tehlikelidir. Tehlikesiz hiyle olmaz. Hiylekârlığın evveli tatlı, sonu ise korkunç ve acıdır. Doğruluğun da, evveli belki acı, sonu mutlaka selâmet ve tatlıdır. Hiyle yapıldığı zaman hemen bilinmez. Bazan da hemen fark edilir. Fakat, bilinmediğine ve anlaşılmadığına inanmamalı ve hele hiç sevinmemelidir. Sonradan mutlaka bilinecek, hiylekâr mutlaka mahcup olacak ve eğer hayâ sahibi ise yaptığı bu hiyleden dolayı mutlaka utanacaktır.

Bu hanım sultan da, yapacağı hiylenin bir gün nasılsa meydana çıkacağını ve kendisini önünde sonunda utandıracağını düşünemedi. Kıskançlık ve ihtiras akl-ı selimine galip gelmişti. Aşkına, saltanatına ve alışılmış olduğu refah ve saadete, bir yabancının ortak olabileceği endişesi, kendisini bütün salim düşüncelerden uzaklaştırmış ve mahrum etmişti.

Her iş böyledir. Yasak olan şeyleri yapmak, ya hırs ve ya tamahtan veya şehvetten ileri gelir. O yasak olan şeyi yapmanın hırsı, gazabı, tamahı, şehveti; bütün sâlim düşüncelere mâni olur ve o fiili işleyeni sanki hayvanlaştırır. Böyle düşünce nimetinden mahrum kalan ve âdeta hayvanlaşan kimse de, ileride başına gelecekleri hiç hesaba katmadan o kötü işi yapar ve o ândan itibaren de kendi kendisini mahkum etmiş, kendi eliyle hüküm giymiş olur. Vakti gelince de, tehir ve tecil olunan cezaya hak kazanır. Bu hükmü verdiği, yani o fiili irtikâp ettiği ândan itibaren, cezasının infaz edileceği güne kadar, geçirdiği zaman ona tatlı gibi görünür. Cezasının infaz edildiği, yani verdiği hükmün farkında olduğu ândan itibaren acı günler başlar:

**Hiyle ile iş gören,  
Minnet ile can verir  
Sen hiyle eyleme ki,  
Yaptığını hak görür.**



Evet; hiyle yapan, hiyleyi yaptığı ândan itibaren mahkûm olur. Yanlış hüküm verenler de, yanlış hükümleriyle kendilerini mahkûm ederler. Hiyleyi ve herhangi bir kötülüğü yapanlar, yaptıkları hiylenin veya kötülüğün hiç kimse tarafından bilinmediğini ve sezilmediğini zannederler. Halbuki, onu bir gören ve bilen vardır. Hiç bir fert bilmese ve görmese. Allahu teâlâ görür ve bilir. Hiyle ve kötülük yapanlar, kendilerini göreni, hiyle ve kötülük yaptıklarını bileni göremeseler dahi, o görür ve bilir. Ondandır gizli bir şey olmaz. Ondandır hiç bir şey saklanmaz. Her işimizde, kisbi bizden halletmesinin sebebi budur. Sevdiği kul, kötülük yapacak olsa, o kulunu sevdiği için ondan o kötülüğün zuhurunu istemez, mâni olur. Buna, fazl-ı ilâhî ve tevfi-k-i Rabbanî denilir. Sevmediği kulun çirkin ve kötü kisbini, isterse halk eder. O kulunu azaba düşürür. Sevdiği kullarının çirkin ve kötü isteklerini halk etmez ve onları bu gibi kötülüklerden korur ve kurtarır.

Biz, gelelim hanım sultanın kıssasına:

Yeni doğan çocuğu da kız olunca, tasarladığı hiylenin tatbikine girişti. Ebe hanıma bir torba altın vererek, çingenelerden o gün doğan bir erkek çocukla, hükümdarın kız çocuğunu değiştirdi. Sultanın kızı çingenelerin ve çingenenin oğlu da sultanın yatağına yatırıldı. Hükümdara bir oğlu dünyaya geldiği müjdelendi. Hükümdar, artık mes'ut ve bahtiyar idi. Kırk gün kırk gece ülkesinin her yanında şenlikler, donanmalar ve eğlenceler yapılmasını, ziyafetler hazırlanmasını emretti.

Çocuk tahsil çağına gelince, enderunda en seçkin hocalar tarafından bir hükümdar olacak şekilde yetiştirildi. Hükümdarın, sonradan birkaç erkek ve kızı daha oldu.

Çingene asıllı şehzade, naz-ü ni'am içinde on sekiz yaşına basmıştı. Bir gün, bir süre avı tertip edildi. Hükümdar ve sahte oğlu da, birlikte avlanıyorlardı. Bir aralık, şehzade babasına bir ağaç göstererek:

— Bak baba, dedi. Şu ağaçtan çok güzel kömür olur. Şu ağaçtan da çok güzel sepet örülür.

Hükümdar, şaşır kalmıştı. Öyle ya, bu sözlerin şehzade ile ne münasebeti vardı. O güne kadar, büsbütün başka şartlar altında yetişmiş ve yetiştirilmiş olan şehzade, hangi ağaçtan kömür, hangi ağaçtan da sepet olabileceğini nereden bilirdi? Hükümdarı, bir düşüncedir aldı. Saraya dönüşlerinde, hanım sultanı çağırarak, hiç kimsenin dinleyemeyeceği تنها bir köşede ona sordu:

— Seni ne kadar çok sevdiğimi tekrar etmeme lüzum yok, diye söze başladı. Bana sakın hilâf-ı hakikat bir şey söyleme. Eğer, doğruyu söyleyecek olursan seni yine de affederim. Yalan söylersen, doğruyu söyletinceye kadar ezâ ettiririm. Bu çocuk benim değildir. Şu işin aslını ve doğrusunu bana anlat bakalım..

İş anlaşılmış ve hakikat meydana çıkmıştı. Hanım sultan hıçkırıklar arasında bütün olup bitenleri hükümdara anlattı. Sonunda da, ayaklarına kapanarak affedilmesini, bağışlanmasını niyaz etti.

Hükümdar, bu çirkin işin kadınlık duygu ve gururu ile işlendiğine kanaat getirerek, karısını affetti.

Fakat, asıl mühim mesele, kızını sulbünden olan yavrusunu nasıl bulacaktı?

Günlerce düşündü, mahremlerine danıştı ve nihayet karara vardı. Altından bir araba yaptırdı. Şehrin surları önünde bir meydanlığa bu arabayı yerleştirdi. Bütün çingene kızlarını da, bu altın arabayı seyretmek üzere toplattırdı. Hayran hayran arabayı seyreden çingene kızlarını birer birer çağırıyor, bu arabanın kaç lira edeceğini soruyor ve onlardan bir kıymet biçmelerini istiyordu. Birer birer bütün çingene kızları altın arabaya kıymet biçtiler. Kimi bir çuval altın eder diyor, kimi bir çuval arpa, kimi bir çift eşek edeceğini ileri sürüyor, akıllarınca bir değer söylüyorlardı. Yalnız ayak, üstü başı yırtık bir kız daha getirildi. Kışın soğuğu ve yazın sıcağı ile kavrulmuş ve yanmış mâ'sum yüzünde bir ciddiyet ve vekar vardı bu kızın.. Bakışları zarif, her hali ağır ve temkinli, hâsılı yürümesi ve konuşması bir başka idi. Bu hal hükümdarın dikkatinden

kaçmadı. Diğer çingene kızları durdukları yerde duramadıkları, fıkır fıkır kaynaştıkları halde bu sâf ve mâ'sum tavırlı kızcağız, halinden müşteki ve hayatından bezgin bir edâ taşıyordu. Onun bu gamlı, hüznü ve dalgın hali karşısında hükümdarın kalbi sızlamış ve içi burkulmuştu. Diğerlerinin arasında, nasılsa kargaların içine düşmüş bir kumru kadar ürkek duran bu kızı da hükümdarın huzuruna getirdiler, hükümdar ona da:

— Bu altın araba, sana göre kaç para eder? diye sordu. Kızcağız, vehleten cevaba kadir olmadı, durdu ve uzun uzun düşündü ve nihayet şu cevabı verdi:

— Efendim, biz dağda bayırda yaşayan insanlarız. Bu arabanın kaç para edeceğini nereden bileyim? Bunu, bizden soracağınıza çarşıda altın alış-verişiyle uğraşan esnafa sorsanız. daha doğru bir fiyat biçerler, dedi. Hükümdar, yerinden kalktı ve kıza yaklaştı. Ona bir kerre dikkatle baktı ve artık tereddüdü kalmamıştı. Bu kızın evlâdı olduğuna kani olmuş ve anasının babasının bulunup getirilmelerini emretmişti. Derhal koşmuşlar ve kızcağızın ana ve babası olduğunu söyleyen bir kadınla bir erkeği, hükümdarın huzuruna getirmişlerdi. Hükümdar, onlardan sordu:

— Bu kız, gerçekten sizin kızınız mı? Bana doğrusunu söyleyiniz, dedi. Çingeneler:

— Hayır, dediler. Bu kızı, bizim oğlumuz dünyaya geldiği gün bize getirdiler, bir miktar altın vererek bizim oğlanla değiştirdiler. Fakat, bu kız benim mememi ağzına almadı ve bir yudum sütümü bile içmedi. Onu hep hayvan sütü ile besledik ve bu boya getirdik. Ona kendi evlâdımız gibi baktık.

Hükümdar, gerçekten kızının bu kız olduğunu anlamış, onu bağına basmıştı, kendisini yetiştiren ve büyüten çingeneleri de münasip şekilde memmun etmiş, diğer çingene kızlarına da hediyeler dağıtmış ve kızını sarayına götürmüş, o zamana ka-

dar şehzade diye bilinen çingene oğlanı da bütün kırlar ve ormanlar üzerine âmir tayin ederek eline ferman vermiş ve saraydan uzaklaştırmıştı. Kanarya kafesine girmiş, o zamana kadar onun kafesini işgal eden serçe de azat edilerek kırlara uçurulmuştu. Çingene delikanlısı için bahşolunan vazife hükümdarlıktan daha güzel gelmiş ve böylelikle her şey yerini bulmuş, zavallı kızcağz da senelerce sonra yerine yuvasına kavuşmuş oldu.

İnsanlar yaptıkları işlerle, söyledikleri sözlerle, kafalarındaki düşüncelerle hasletlerini meydana koyarlar. Konuşmayan bir insan, okunmayan bir kitap gibidir. Konuşmaya başlayınca, okunan kitap gibi mahiyeti ve muhtevası anlaşılır. Bunlar, hıkkatleri pâk olan kimselerdir ki, Fatiha'sı temiz kişilerdir. Bunlar:

أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَىٰ

*Elestü bi-Rabbiküm kalû belâ...*

*El-Âraf: 172*

**(Ben sizin Rabbiniz değil miyim? buyurmuştu. Onlar da EVET EY RABBİMİZ, demişlerdi.)**

hitabında İLLÂ diyenlerdir. Netekim:

**(SA'İD ANA KARNINDA SA'İDDİR. ŞAKİ DE, ANA KARNINDA ŞAKİDİR.)** kaidesi, şu Hadis-i-şerif ile sabittir.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ  
«السَّعِيدُ مَنْ سَعِدَ فِي بَطْنِ أُمِّهِ وَالشَّقِيُّ مَنْ شَقِيَ فِي بَطْنِ أُمِّهِ».

جامع الصغير ١ ص ٦١

**(Sa'id ve şakinin, ana karnında sa'idliği veya şakiliği**

**mukadderdir. Doğan her çocuk, fıtrat-ı islâm ile doğar. Fakat, malûmun ilme tâbi olması gibi, doğacak çocuğun said veya şaki olduğu, Allahu teâlâ'ca malûm ve mukadderdir. Bu ilm-i ilâhi, insanların ilminin ve aklının mâverâsındadır.)**

Fatihaları bozuk kişiler de, aynı **ELESTÜ Bİ-RABBİ-KÜM** hitabında **LÂ** diyenlerdir ki, bunların şekavetleri de yukarıdaki Hadis-i şerife göre, daha rahm-i mâderde iken şaki olmaları ile sâbittir.

Bu saadet veya şekavet, Fatiha ile başlar. Fatiha'sı saadet olan iman, irfan, ihsan ile yaşar yine iman, irfan, ihsan üzere hüsn-ü hâtime ile çene kapar. Fatihası bozuk olanlar, küfür, fücür ve zulüm ile yaşar ve yine küfür, fücür ve zulmü ile ölerék nâra ilka olunur.

Yukarıda, insanlar yaptıkları işlerle, söyledikleri sözlerle, kafalarındaki düşüncelerle hasletlerini meydana koyar, demiştik. Bu beyanımızda, açık bir delil olan şu hikâyeyi ibretle okuyunuz!

## H İ K Â Y E

Hükümdarlardan birisi, bütün ülkesine şöyle bir ilânda bulundu:

— Bana, kim Hızır aleyhisselâm'ı bulur ve getirirse o kimseyi en büyük mükâfatlarla taltif edecek, dilediği gibi memnun kılacağım..

Bu fevkalâde mühim bir mesele idi. Hızır aleyhisselâm'ı kim tanıyabilirdi? Tanıyabilen olsa bile, böyle bir vazifeyi üzerine alır mıydı?

Söz, Hızır aleyhisselâm'dan açılmış iken, size ona dair bir fıkra daha anlatıvereyim:

Ehl-i islâmın şevketli devrinde, Yemen'de büyük âlimlerden Abdürrezzak hazretleri, bir mescitte ders veriyordu. Etrafında binlerce âlimler oturmuş, alâka ile takririni takip ediyorlardı. Aynı meclise, Hızır aleyhisselâm da gelmişti. Hazır

bulunanlardan bir zat, dersi dinlemiyor ve oturduğu yerde uyukluyor görünüyordu. Hızır aleyhisselâm bu zata yaklaştı ve:

— Ne uyukluyorsun? dedi. Bu fırsatı ganimet bil, ders veren Abdürrezzak'tır, gözlerini dört aç da dinle.

O zat, gözlerini açtı, Hızır aleyhisselâm'a baktı ve tekrar gözlerini kapattı. Hızır aleyhisselâm, ikinci defa kendisini ikaz etti. O zat, tekrar gözlerini açtı, Hızır aleyhisselâm'a bir daha baktı ve yeniden gözlerini kapattı. Hızır aleyhisselâm, üçüncü defa ihtar etti:

— Sana uyuma diyorum, dedi. Ders veren Abdürrezzak hazretleridir. Gel, bu fırsatı kaçırma da dinle.

O zat, doğruldu ve Hızır aleyhisselâm'ın kulağına şunları fısıldadı:

— Siz, dersi Abdürrezzak'tan; biz ise doğrudan doğruya Rezzak-ı âlemden alıyoruz. Hem, sen benimle çok uğraşma; senin Hızır olduğunu şu halka açıklayıverirsem, yakarı bunların ellerinden kurtaramazsın.

Hızır aleyhisselâm hem bu cevaba, hem de o zatın kendisini tanımasına şaştı, kaldı. Cenab-ı Hallâk-ı âleme niyazda bulundu:

— Yâ Rab.. Bana bildirdiğin isimler arasında bu zatın ismi yok. Bu zat kimdir?

Allahu sübhanehu ve teâlâ kendisine şöyle ilham buyurdu:

— Yâ Hızır.. Sana ancak sevdiklerimi bildirdim ve tanıttım. O gördüğün kulum ise, beni sevenlerdendir. Beni sevenleri ise sana bildirmediğim ve tanıtmadım:

أُولِيَّائِي تَحْتَ قُبَابِي لَا يَعْرِفُهُمْ غَيْرِي

**Benim velilerim ve dostlarım; ilmim ve örtüm altında dırlar. Onları, benden gayrı kimse bilmez ve tanıyamaz.**

Evet; biz Hızır aleyhisselâm'ın bulunup getirilmesini isteyen hükümdarın hikâyesine devam edelim:

Hızır aleyhisselâm'ı bulmak, gerçekten çok zor ve mühim bir işti. Bazı veliler için, onu bulmak belki zor değildi ama, bu seçkin zevat da dünya menfaat ve mükâfatı için onu hükümdara götürmeğe tevessül ve teşebbüs ederler miydi?

Bu ilânı ve mükâfatı duyan bir âlim, bu işi üzerine almayı düşündü. Bu zat, ilmine ve irfanına rağmen dünyadan hiç bir nasibi olmamıştı, çok fakirdi. Yıllarca okuduğu ilmin semeresini, dünya nimetlerinden elde edememişti. Acaba, Hızır aleyhisselâm'ı bulabilir miydi? Eğer, bulabilirse, alacağı mükâfatla ömrünün son demlerini rahatça geçirebilirdi. Bulamazsa, hiç değilse verilen mühlet içerisinde rahat eder, sonra da iş hükümdarın insafına kalırdı.

Bu mülâhazalarla, hükümdara müracaat ederek, Hızır aleyhisselâmı bulabileceğini arzetti. Hükümdar, kendisine:

— Yapacağın bu vazife gayet mühimdir. Zira, ülkemde düzen yoktur. Milletim, bir türlü rahat edememektedir. Bütün bozuklukları, Hızır aleyhisselâmın vereceği nasihatlerle düzeltebileceğimizi umuyorum. Mülkümün bekası ve devamı, ancak milletimin refah ve saadeti, rahat ve huzuru ile kaim ve kabil olabilecektir, dedi.

Hızır aleyhisselâmı bulabileceğini vâ'deden âlim zat:

— Bana, iki atla biraz para veriniz, dedi. Atın birisine kendim bineceğim, diğerine de Hızır aleyhisselâmı bindireceğim.

Hükümdar da ona istediği iki atla bir heybe dolusu altın ve üç ay da mühlet verdi. Âlim, bunları alarak huzurdan ayrıldı. Hayvanları evinin ahırına çekti. Aldığı para ile de evini tamir ve tezyin ettirdi. Ferih, fahur ve dört başı mâ'mur bir hayat sürmeğe başladı.

Bu arada, secde-i Rahman'a kapanarak:

— Yâ Rab.. Hızır kulun aramakla bulunmaz, biliyorum Ben, bu işi üzerime aldım amma, dünyada hiç gülmedim. Bunca nimetlerinden hiç birisi bana nasip olmadı. Ben, buna da ra-

zıyım. Zira, sen bana ilim gibi bir hazine ihsan buyurmuşsun. Fakat, evlâd-ü iyalim bu hazinenin kıymetini bilmezler. Onlar, dünya saadetini ancak parada, giyecekte ve yiyecekte bilirler. İşte bunun içindir ki, ben de bu işe cür'et ettim. Yâ Rab.. bu âciz kulunu mahcup etme.. Hızır aleyhisselâmı bana gönder de halk içinde rezil-rüsvay olmayayım. diye niyazda bulundu. ağladı ve inledi.

Rahat ve güzel günler çabuk geçermiş derler, doğrudur. Verilen üç aylık mühlet de âdeta göz açıp kapayıncaya kadar gelip geçti. Mihnet ve meşakkat içinde bulunan bir hasta için, gecelerin de ne kadar uzadığını, âşık ile mâ'sukun buluştukları gecelerin de ne kadar kısa geldiğini düşünecek olursak, bunu daha güzel değerlendirebiliriz. İnsanın, herhangi bir sıkıntısı, hastalığı veya derdi olduğu zaman dakikalar saat, saatler gün günler hafta, haftalar, ay, aylar da seneler gibi uzun gelir. Buna mukabil neş'e ve sürur içinde geçen günler de senesi ay gibi, ayları da hafta gibi, haftaları gün gibi, günleri saat gibi, saatleri dakika gibi çabucak gelir, geçerler.

Bunun içindir ki, sürur ve rahatlıkla yaşayan kâfirlere, fâsıklara ve zâimlere dünya hayatı çok kısa gelir. Hiç ummadıkları bir ânda cansız at, o korkunç tabut kapılarına geliverince apışır kalırlar. Halbuki, mü'minler için dünya hayatı, bir hâpishane hayatı gibidir. Bundan dolayı onlara çok uzun görünür. Aslında, geçen zaman her ikisi için de birdir. Şu var ki; zamanlar, mekânlar, rütbeler, mevkiler, fâni saadetler ve felâketler hepsi izafidir, geçicidir. Bâki olan, salih ameller ve ebedi saadetlerdir. İnsana lâzım olan, arkasında temiz bir isim ve şerefli bir nam bırakmaktır. Bırakacağı o iyi isim ve namla, yalnız kendilerini değil, çocuklarını ve torunlarını da şerefendirirler. Bunun aksi olarak kötü bir isim ve nam bırakanlar da, hem kendileri mahcup ve perişan geçer giderler, hem de arkalarında bıraktıkları onun kirli isim ve namı ile ömürleri boyunca utanırlar.

Verilen üç aylık mühletin nasıl gelip geçtiğini bilemeyen o âlim zat da, üç ay sonra Hızır aleyhisselâmı bulmaktan ümidini



keserek atlardan birisine bindi ve diğeri de yedeğine alarak, sarayın yolunu tuttu.

Sarayda ise, Hızır aleyhisselâmi karşılamak için büyük bir hazırlık yapıyordu. Gözcüler, Hızır aleyhisselâmi bulacağını vâ'deden zatın yalnız başına gelmekte olduğunu hükümdara haber vermişlerdi. Sultan, hiddetinden yerinde duramıyordu. Derhal divanın toplanmasını ve bu adamın muhakeme olunmasını, verilecek cezanın da derhal infaz edilmesini emretti.

Sultanın emri gereğince divan toplandı ve suçlu mevkiinde bulunan zata hükümdar öfke ile haykırdı:

— Hani, nerede Hızır aleyhisselâm? Sen, beni bu şekilde aldatmaya nasıl cür'et edebilirsin?. Bir padişahı aldatmanın ne demek olduğunu biliyor musun?

Suçlu mevkiinde bulunan zat, sükûnetle cevap verdi:

— Evet padişahım.. Yapamayacağım bir işi üzerime aldım ve gördüğünüz gibi beceremedim. Ümidim Hızır aleyhisselâmi bulmaktı. Fakat ne yapayım? Maalesef bulamadım... Bana lâ-yık ve müstehak olan ne ise onu icra ediniz, cezama razıyım, dedi.

Adamcağız, büyük bir tevekkül içinde bu sözleri söylerken, bir çocuk peyda olmuş ve saray halkı onu muhakeme edilmekte bulunan zatın oğlu sanmışlardı. Muhakeme edilen zat da, bu çocuğun saray mensuplarından birisinin oğlu olduğunu zannetmişti. Buna şaşmamak lâzımdır. Zira, saray halkının gözüne o çocuk eski ve yırtık elbiseler içinde, suçlu mevkiindeki zata ise şehzadeler gibi giyinmiş görünüyordu. O devirde, böyle divan toplantılarına halktan isteyenler de girebilir, duruşmaları dinleyebilirlermiş.

Hükümdar, suçlu mevkiindeki zatın bu sözlerinden sonra, baş vezirine döndü ve:

— Beni aldatan bu adama nasıl bir ceza vermek münasiptir? Fikrini açıkça söyle, öyle bir ceza olsun ki, başkalarına da ibret ve dehşet versin ve bir padişahı aldatmaya bundan böyle kimse cesaret edemesin, dedi. Baş veziri de kendisine:

— Benim şevketli hünkârım.. Bu adamı keşkek havanına koyarak öylesine ezdirmeliyiz ki, eti ile kemiği birbirinden farkedilmesin. Sonra dövülen bu et ve kemiklerden birer parçasını vilâyetlerimize gönderelim. Siyaset meydanlarında halka teşhir edelim ve tellâlar vasıtasıyla de padişahını aldatmaya cür'et edenlerin bu hale getirileceklerini bütün tebaanıza duyuralım. Tâ ki, bundan böyle hiç kimse şevketmeâb efendimizi aldatmaya teşebbüs edemesin, cevabını verdi.

Baş vezirin bu fikrine karşılık, o zamana kadar sesi sadası çıkmayan çocuk âdeta bağırarak:

كُلُّ شَيْءٍ رَاجِعٌ إِلَىٰ أَصْلِهِ

**Her şey, aslına rücû eder.**

dedi. Gerçekten de öyledir: Her şey, kendi aslına ve esasına döner.. Herkes, sözü ile mahiyetini, tiynetini ve cibilliyetini ortaya koyar. Kim olduğu bilinmeyen bu çocuk da, bunları kesdetmişti.

Hükümdar, bu defa da ikinci vezirinden, suçlu mevkiinde bulunan zata ne ceza verileceğini sordu. İkinci vezir de ayağa kalkarak:

— Ey padişah-ı âlem... Baş vezirinin tayin ettiği ceza münasıptır. Ancak, ben âcizlerinin fikrimi de lûtfen sorduğunuz için cevaba cür'et ediyorum. Benim nâciz kanaatime göre, bu adama verilecek ceza şu olabilir. Bu adamı canlı canlı fırına atarak, nar gibi kızartmalı, sonra parçalara ayırmalı ve her parçasını bir vilâyete göndererek siyaset meydanlarında tebaanıza teşhir etmeli, padişahları aldatmaya cesaret edenlerin âkıbetlerinin böyle olacağı herkese bildirilmelidir.

Çocuk, bu fikre karşı da **HER ŞEY ASLINA RÜCÛ EDER** sözünü tekrarladı. Hükümdar, üçüncü vezirine fikrini sordu. O da, verilecek ceza hakkında fikrini şöyle açıkladı:

— Sultanım efendim, dedi. Bu adamı cellâda vermeli, derisini yüzdürmeli, vücudunun bir kısmını kıyma, bir kısmını

kuşbaşı ve bir kısmını da pirzola haline getirmeli ve bunları parçalar halinde vilâyetlere göndererek halka teşhir etmeli ve padişahını aldatmaya kalkanın sonunun böyle olacağı herkese duyurulmalıdır. Halka böyle korku vermek lâzımdır. Görsünler, bilsinler ve anlasınlar ki, bu hal bir daha tekerrür etmesin. Şayet, evvelce buna benzer bir hadise olsaydı ve bu arzettiğim ceza tatbik olunsaydı, bu adam da böyle bir şeye cesaret edemezdi.

Çocuk, üçüncü vezirin bu mütalâasına karşı da yine yüksek sesle: **HER ŞEY ASLINA RÜCÛ EDER** sözünü tekrarladı.

Üç vezirin hakkında talep ettikleri bu cezaları dinleyen âlim zat ise, oturduğu yerde kâh sararıyor, kâh kızarıyor, renkten renge giriyor ve ecel terleri döküyordu. Fikirleri sorulan her üç vezir de, kendisine merhamet nazarı ile bakmamışlar ve onun affı için en küçük bir teşebbüste dahi bulunmağa lüzüm görmemişlerdi. Halbuki, af da bilen ve anlayan bir kimse için en büyük ceza idi. Aslında yaptığı suç neydi?.. Böylesine vahşi ve hunhâr bir cezaya müstehak olmak için ne yapmıştı? Suçuna göre ceza bunlar mı olmalı, bunlar mı düşünölmeli idi? Onlar da kendisi gibi birer insan değil mi idiler? İnsanlar, elbette hatadan ve gafletten sâlim olamazlardı. Basit bir suça karşılık bu kadar ağır cezalar tatbikiyle adalet temin olunamazdı. Böyle bir ceza halkı refah ve saadete götüremezdi. Suç ile mütenasip bir ceza düşünölseydi, o zaman adalet yerine gelmiş olur, amme vicdanında da adaletin yerine geldiği kanaati belirirdi.

Aksi takdirde, bu neviden ağır cezalar, zulüm olurdu. Zulüm olan bir ülkede de elbette adaletten eser kalmaz, refah ve saadetten söz edilemezdi.

Suçlu mevkiinde bulunan âlim zat, bir yandan bunları düşünüyor ve bir yandan da, aleyhinde en ağır cezalar tatbikini isteyen vezirlere acıyarak bakıyordu. Zira, bu zavallılar verdikleri bu hükümlerle, asıl kendilerini mahkûm ettiklerinin dahi farkına varamıyor ve yalnız efendilerine yaranmak gayreti ile hareket ediyorlardı.

Hükümdar, son defa şeyh-ül-islâma dönerek fikrini sordu. Şeyh-ül-islâm, hükümdara şu mütalâada bulundu:

— Padişahım... Müşavere eden emindir, kaydına uydunuz. Bana sorduğunuza göre, bu suçlu hakkındaki ceza, ancak sizin merhametinize kalmış bir meseledir, derim. Her ne kadar, bu adam yapamayacağı bir işi, yapabileceği ümidiyle üzerine almış sa da yapamamış, huzurunuzda suçunu ve aczini açıkça itiraf ediyor. Suçunu itiraf eden kimseye de zulüm olunmaz, Hükümdarlara lâıyk olan affetmektir, onu affediniz, zira bir gün gelecek o gün siz bu zatın yerinde bulunacaksınız, zira, huzur-u Hakka çıkacaksınız. O günün padişahı da, Allahu zülcelâl olacaktır. Onun huzurunda siz de muhakeme olunacak ve suçlu mevkiinde o zaman siz bulunacaksınız. Affederseniz, affolunursunuz. Allahu teâlâ da size elbette affiyle muamele eder. Bunun suçunun cezası, sizden aldığı paranın kendisine ödetilmesi şeklinde olmalıdır. Bu paranın, kendisinden tahsili ve geri alınması lâıyngelir. Ayrıca, sizin namınıza ve sizin arzu ve emriniz üzerine, üç ay müddetle Hızır aleyhisselâmı aramasından dolayı, sizin üzerinize hakkı geçmiştir. Bu uğurda vaktini harcamıştır. Bu sebeple, aramalarla geçirdiği üç aylık yevmiyesi ne tutuyorsa, onun tenzilinden sonra kalan paranın size iadesi iktiza eder. Eğer kalan parayı da fakirliğinden dolayı yemişse ve siz de bunu hazine-i hassadan sarf ve tahsis buyurmuş iseniz, bu parayı ceb-i hümayununuzdan hazineye ödemeniz ve bu işi böyle neticelendirmeniz gerekir. Padişahlığa lâıyk olan keremdir, sehavettir, âli-cenaplıktır. Evlâdın kötülüğünü, babaların noksanları ortaya koyduğu gibi; milletin kötülüğünü de, hükümdarların noksanları ortaya koyar. Yaşadığı cemiyet, insanları vezir ettiği gibi, rezil de eder. Hükümetler baba gibi, millet de o babanın evlâtları gibidir. İyi bir baba, evlâd-ü ıyali ne iyi bakarsa, evlâd-ü ıyali de ona dost ve müti olurlar. Baba kötü olursa, evlâtlarının da kötü olacakları tabii ve âşikârdır. Her evlât, babaya lâıyk evlât olur. Onun için diyorum ki, bu zatın noksanlığı bizim noksanlığımızdandır. Onu affediniz ki, af hükümüne siz de mazhar olasınız.

Bu gayet haklı ve doğru sözler, hükümdara çok tesir etmiş, hattâ onu ağlatmıştı. Bu sırada, divanda bulunan çocuk yine yüksek sesle aynı sözleri tekrarladı. **HERKES ASIL VE ESASINA DÖNER. HERKES, SÖYLEDİĞİ SÖZ İLE, VERDİĞİ HÜKÜMLE MAHİYYET VE TIYNETİNİ BELLİ EDER** dedi.

Duruşmanın devamınca, herkesin fikrini açıklamasından sonra aynı sözleri tekrarlayan bu çocuğun durumu, hükümdarın da dikkatini çekmişti. Bu defa, ona döndü ve sordu:

— Sen bu sözlerle ne demek istiyorsun?

Çocuk, kendisinden ve yaşından umulmayan bir cesaret ve belâgatle şu hitabede bulundu:

— Ey Hızır'ı arayan ve Hızır'ı bulmakla mülküne nizam ve intizam saadet ve selâmet getirebileceğini uman iyi niyetli ve iyi yürekli hükümdar!.. Bu sözümün mahiyyeti şudur: Demek istiyorum ki, baş vezirinizin tertibini düşündüğü cezadan şunu anladım. O, sizin baş veziriniz olmaya aslâ lâayık değildir. O, ancak sarayınızın keşkekçi başlığına uygun bir yaratılıştadır. Onu, sarayınızın baş keşkekçiliğine tayin ediniz ki, yaptığı keşkekleri ağız tadı ile yiyebilesiniz. Kendisi, ceza tertibi hususundaki fikrini açıklarken, bu konudaki maharetini ve ustalığını da ortaya koydu ve gerçekten keşkekçi oğlu olduğunu ispat etti.

İkinci veziriniz ise, nar gibi kızartma ustası olduğunu açıkladı. Onu da sarayınızın fırıncı başısı yapınız ki, kızarttığı ekmek ve etleri ve fırına girecek bütün diğer yiyeceklerinizi lezzetle yiyebilesiniz. Oda, verdiği cevapla kendisinin bu husustaki maharetini ortaya koydu ve fırıncının oğlu olduğunu belli etti.

Üçüncü vezirimize gelince; onun da ceza tertibi hususundaki cevabından kendisinin usta bir kasap olduğu anlaşılıyor. Bir insanı öldürdükten sonra derisini yüzmek, etlerini parçalara ayırmak, bir kısmını kıyma, bir kısmını kuşbaşı ve bir kısmını da pirzola haline getirmek fikri olsa olsa bir kasabın karihasından çıkar. Onu da sarayınızın kasap başlığına tayin ediniz

ki, kesip biçtiği etleri âfiyetle yiyebilirsiniz. Zira, o da soydan kasaptır.

Görürsünüz ki, vezir diye kullandığınız ve memleket idaresinde fikirlerinden faydalandığınız bu zevattan birisi keşkekçi, birisi fırıncı ve birisi de kasaptır. Kendileri, kendi fikir ve beyanları ile bu asaletlerini kendiliklerinden ortaya koydular. Onlar, bunu belki de bilmeyerek ve istemeyerek yaptılar. Fakat, ne de olsa şuurlarının altına yerleşmiş asıl meslek ve sanatlarının tesirinden kurtulamadıkları, vuzuhla sâbit olmaktadır. Keşkekçilik, fırıncılık ve kasaplık da aslında fena bir meslek değildir. Bunlar da, içinde yaşadığı cemiyete faydalı olan en mühim ve hayatî birer meslek ve meşgaledir. Ancak, devlet idaresi ne eti hamur haline getirmek, ne fırında nar gibi kızartmak, ne de bir insanı veya hayvanı yatırıp boğazladıktan sonra derisini yüzerek parçalara ayırmak değildir. Devlet idaresi, bu iş için yaratılmış ve hazırlanmış, yetiştirilmiş insanlarla mümkün olur. Kasap, kasaplığını; fırıncı, fırıncılığını; keşkekçi de keşkekçiliğini bilir. Ne var ki, bunlar devlet idaresinde hiç bir zaman başarı sağlayamazlar. Netekim, bir devlet adamı da bunların yaptıkları işi yapamaz.

Dikkat buyurulursa, insan vücudunda da süflî ve ulvî uzuvlar vardır. Her uzuvun da ayrı ayrı birer vazifesi bulunmaktadır. Birinin vazifesini, diğerinin yapabilmesi muhaldir. Şu var ki, her ulvî uzuv, süflî uzvun vazifesini göremeyerek ona muhtaç bulunduğu gibi, her süflî uzvun da ulvî uzuvlara ihtiyacı vardır.

Bir adam tasavvur edeniz ki, vücut bakımından gayet zinde ve sağlamdır ama, akli melekesi noksandır. Yani bir akıl hastasıdır. Diğer bir adam gözönüne getiriniz ki, akli melekeleri yerindedir ama, el ve ayaklarından mahrumdur. İlk misaldeki adam, bütün sağlamlığına ve zindeliğine rağmen, bir işe başlayıp bitiremez, kendiliğinden bir yerden bir yere gidemez, akli olup ta ayakları olan da akli ile yürüyemez. Gözleri ile bir şeyi tutamaz. Bundan da anlaşılıyor ki, elin yapacağını göz

yapamıyor. Ayağın yapacağını da akıl yerine getiremiyor. Her uzuv, kendi yerinde ve yaratılışına mahsus şartlar içinde faydalı ve başarılı olabiliyor. Hattâ daha da ileri giderek diyebiliriz ki, böylece yerli yerince her biri daha da şerefli oluyorlar.

Devlet ve hükûmet idaresi de, tıpkı bunun gibidir. Lâyık olan yerlere, lâyıık olan kişiler getirilirse, devlet mekanizması yürür. Adama göre iş değil, işe göre adam gerektir.

Başta hükümdar olmak üzere, hazır bulunanların hepsi derin bir saygı ve sessizlik içinde çocuğu dinliyorlardı. O anlatmasına devam etti:

— Padişahım... Maksadım vezirlerinizi kasaptır, fırıncıdır veya keşkekçidir diyerek küçümsemek ve zemmetmek değildir. Ancak, bir vazifeye tayin edilecek kişinin, ehliyet ve liyakatinin gözönünde bulundurulması lüzumunu belirtmek ve ispat etmek için konuşuyorum. Mülkünüzün idaresinde özlediğiniz nizam ve intizamı sağlamak için evleviyyetle buna dikkat ve riayet etmeniz gerekir. Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz de, bir Hadis-i şeriflerinde: **(İŞLER EHLİNE VERİLMEDİĞİNDE, KİYAMETİ BEKLEYİNİZ..)** buyurmuşlardır.

Vezirleriniz hakkında ne düşündüğümü açıkladıktan sonra müsaade buyurursanız şeyh-ül-islâm efendi hakkında da birkaç söz söylemek isterim. Bu muhterem zatın da mütelâasını hep birlikte dinledik ve anladık ki, o da bu sözleri ile aslını belli etti. Zira, kendileri Hindistanda bir hükümdarın oğludurlar. Kardeşleri arasında çıkan taht kavgasından ötürü vatanını terk ederek sizin mülkünüzde şeyh-ül-islâmlık vazifesini deruhte etmişlerdir. Mütalâa ve kanaatini dermeyan ederken anladık ki, ceddine lâyıık bir evlâttır. Şimdi size düşen şudur:

Başvezirliğinize, şeyh-ül-islâmı tayin ediniz. Şeyh-ül islâm-lığa da hâlâ huzurunuzda ve suçlu mevkiinde bulunan zatı getiriniz. Ömrü boyu ilim tahsil eden bu zat, ilmi ile bu vazifeye cidden ve hakikaten lâyııktır. Bugüne kadar, bu çapta bir zatın kadir ve kıymetinin bilinmemesi ve içinde bulunduğu fakr-ü za-

ruret onu böyle bir suçu irtikâp etmeğe zorlamıştır. Hakikatte, lâıyk olduğu bu makama getirilebilmesine de böyle bir hadise vesile oldu. Vezirlerinizi de evvelce arzettiğim gibi sarayınızın keşkekçi başılığına, fırıncı başılığına ve kasap başılığına getirirseniz, herkes yerli yerini bulmuş olacaktır. Bunların yerlerine kimlerin ikinci ve üçüncü vezir olabileceğini de, başveziriniz olacak bugünkü şeyh-ül-islâmınızın re'ıyine ve takdirine bırakırsınız.

Padişahım... Hızır da gelmiş olsaydı, size yapacağı yardım bundan fazla olamazdı, dedi ve kalktı yürüyüverdi...

Herkesin bu haklı sözler karşısında derin derin düşüncelere daldığı sırada, hâlâ suçlu mevkiinde bulunan âlim zat ayağa fırlayarak:

— İşte Hızır... İşte Hızır budur... Getirdim, onu size ben getirdim, diye bağırmağa başlar başlamaz, çocuk şeklinde görünen Hızır aleyhisselâm da gözlerden kayboluverdi.

Hükümdar, Hızır aleyhisselâmın söylediği bu sözler üzerine, tahkikat açtırmış ve gerçekten birinci vezirin dedesinin keşkekçi başı, ikinci vezirin dedesinin fırıncı ve üçüncü vezirin dedesinin de kasap olduklarını, şeyh-ül-islâmın da hakikaten bir hükümdar oğlu olduğunu ve Hızır aleyhisselâmı getirmeği vâdeden âlimin de cidden büyük bir âlim olduğunu ibretle öğrenmiştir.

Öğrenmekle de kalmamış, Hızır aleyhisselâmın tavsiyelerini aynen ve harfiyyen yerine getirmiş ve bunları yaptıktan sonra da ülkesinde tam bir huzur ve sükûn, mutlak bir refah ve saadet devri başlamış, millet idare edenlerden ve idare edenler de milletten hoşnut olarak karşılıklı sevgi ve saygı havası içinde uzun zaman mes'ut ve bahtiyar olmuşlardır.

Ey âşık-ı sadıklar:

Dört kitabın ve yüz suhufun bildirdiğine göre, bütün insanlar bir erkekle bir kadının birleşmesinden ve bu birleşme vasıtasıyla Hakkın müradı üzere çoğalmışlardır. Semâdan nâzil olan kitaplar, insanın ilk ceddinin Hz. Âdem ile Havva olduğunu ve



onların zürriyetlerinden ürediklerini beyan buyurmaktadırlar. Allah celle, Âdem aleyhisselâmı kuru çamurdan halketmiş ve ona ruhundan vererek ihya eylemiş, diriltmiş ve Havva anayı da Hz. Âdem'in sol iye kemiğinden halk buyurmuştur. Bundan dolayı, erkek yaşlandıkça güzelleşir. Zira, aslı topraktır ve toprak da işlendikçe güzelleşir. Kadın ise, canlıdan ve etten halk bulunduğu için yaşlandıkça çirkinleşir. Zira, et durdukça çirkinleşir.

Bazı feylesofların iddiaları hilâfına, insanların maymundan geldiği felsefe ve nazariyesi asılsızdır. Bu gibiler, bu iddiaları ile, kendilerinin hayvan asıllı olduklarını ifade ve ispat etmektedirler. Bizzat, bu hususu kabul ve itiraf ettiklerine göre, kendilerine söylenecek bir sözümüz yoktur. Biz mü'minler Hz. Âdem aleyhisselâm gibi bir Peygamberzâde olduğumuza inanırız.

Allahu sübhanehu ve teâlâ, Tevrat ve İncil'de Beni-İsrail'e: **(EY TOPRAK VE SU OĞULLARI)** diye hitap ettiği halde, Habib-i edibine olan tâ'zim ve muhabbetinden ve biz de o zat-ı akdesin ümmeti olduğumuzdan; bizlere Kur'an-ı keriminde **EY MÜ'MİNLER** diye hitap buyurmaktadır ki, kendi ismi olan **MÜ'MİN**'likle tavsif ve taltifi, ümmet-i Muhammed'e bahşettiği şeref ve itibarın yüksekliğini açıkça göstermektedir. Bazı âyetlerde de **EY ÂDEMOĞLU** şeklinde hitap buyurmakla, bizlere Âdemoğlu olduğumuzu hatırlatmakta ve bu sifata da lâıyk olmamızı arzuladığını izhar eylemektedir. Bazı emirler ve nehiylerle, hayatımızı çerçevelemekte ve bu suretle insanlığımızı muhafaza edebileceğimizi bildirmektedir.

Acaba, bir insanla bir hayvan arasındaki farkı hiç düşündünüz mü? İnsanlarda hayat olduğu gibi, hayvanlarda da hayat vardır. İnsanlarda bulunan baş, gövde, el ve ayak aynen hayvanlarda da vardır. İnsanlarda bulunan görme, işitme, anlama hassalarının yanı sıra maddî yapısını teşkil eden et, kemik, kan, damar ve manevî yapısını teşkil eden akıl, fikir, beş hassa-i zâhire ve beş hassa-i bâtına az çok hayvanlarda da vardır. Üstelik, hayvanlara verilen bazı özellikler, insanlara veril-

memiştir. Hayvanlar da, tıpkı insanlar gibi yerler, içerler, yediklerini ve içtiklerini çıkarırlar, yeniden acıkırlar, dişileri ile çiftleşirler ve ürerler, sıcaktan veya soğuktan müteessir olurlar, uyurlar, dinlenirler, dostlarını ve düşmanlarını bilirler. Hâsılı, benzer taraflarımız pek çoktur. Öyle ise, hayvanlarla aramızda ne fark vardır?

Hayvanlarda gerçi göz vardır amma, ibretsizdir. Hadiselerden ibret almasını bilmez. O halde, ibretsiz göz sahibi olanın Hayvandan ne farkı vardır?

Hayvanlarda kulak vardır, ama duyduğunu anlamaz. Her ne kadar anladığı bazı hususlar varsa da mahduttur. O halde, Hak kelâmı duyduğu halde anlamayanın, hayvandan farkı nedir?

Hayvan, gittiği yolu ve bastığı yeri bilmez. İçgüdüğü ile hareket ettiğinden sezebildiği tehlikeler sınırlıdır. Meselâ, gittiği yeri bilse, sığır ve manda sürülerini mezbahaya sokmak kolay olur mu dersiniz? Ormanların sultanı arslan ve diğer yırtıcı hayvanlar, insanların tuzağına nasıl düşüyorlar? O halde, gittiği yolu ve bastığı yeri bilmeyen, önüne sıralanan tehlikeleri sezemeyen insanın hayvandan ne farkı kalır?

İnsanlarda olduğu gibi, hayvanlarda da yemek-içmek, yiyip içtiklerini çıkarmak, uyumak ve çiftleşmek en tabii ihtiyaçlarıdır. Şu farkla ki, dünya hayatını yalnız bunlardan ibaret sayan, haram - helâl bilmeyen, ibadet etmeyen, Allah, Peygamber, âhîret, soru, cennet, cehennem düşünmeyen mesuliyetlerini idrak edemeyen, niçin geldiğini, niçin gittiğini tefekkür eylemeyen ve yalnız yiyip içerek, dişisi ile çiftleşerek ve yan gelip uyuyarak ömür geçiren insanın hayvandan farkı nasıl mümkün olur?

Evet; insanları hayvanlardan ayıran en mümeyyiz vasıf dini ve iymandır. Haramı, helâli ayırmaktır. Hak ve hukuku gözetmektir. Ağzına gireni ve ağzından çıkanı bilmektir. Hılkatinin sebeplerini düşünmelidir. İyi bilmelidir ki, insanlar Âdemoğlu olmağa, Âdemoğlu olarak yaşamağa ancak lâıyk olduğu müddetçe hak kazanır ve bu takdirde asil sayılırlar. Hangi mes-

lekte ve hangi sanatta olursa olsun, ilk babasına lâayık olan evlât asildir. Çünkü, yukarıda da söylediğimiz gibi peygamber-zâdedir. Buna binaen, Peygamber-i zışân aleyhi ve âlihi salâvatullah-ül-Mennân efendimizin, Hz. Âdem aleyhisselâma kadar uzanan nesli, aynı şerafeti, aynı asalet ve nezafeti muhafaza etmiştir. Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz, bir Hadis-i şeriflerinde babalarından ve dedelerinden Hz. Âdem aleyhisselâma kadar, Allahu teâlâ'ya şirk koşan bulunmadığını telmihan:

(**BEN, İRK-I TÂHİR DEN GELDİM.**) buyurmuşlardır. Bu Hadis-i şerife binaen, Tefsir-i Sâvide Sûre-i En'amda **NUKALİBÜKE FİS-SACİDİN** âyetinin tefsirinde böylece beyan olunmuştur:

قَالَ الْحَقِّقُونَ إِنَّ نَسَبَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَخْفُوظٌ  
مِنَ الشِّرْكِ فَلَمْ يَنْبُجْ أَحَدٌ مِنْ آبَائِهِ مِنْ عَبْدِ اللَّهِ إِلَى آدَمَ لِحَصْنِ قَطُوعٍ  
بِذَلِكَ قَالَ الْمُفَسِّرُونَ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى نُقُلَيْكَ فِي السَّاجِدِينَ وَ  
قَالَ الْبَصْرِيُّ فِي الْهَمَزِيَّةِ وَبَدَلِ الْوُجُودِ مِنْكَ كَرِيمٌ مِنْ كَرِيمٍ أَبَاؤُهُ كُرَمَاءُ

Bu şerafet, asalet ve nezafeti koruyanlar, daima asil kalmışlardır. Aralarında, âdemiyyetlerini kaybedenler yani dinden ve immandan çıkanlar ise, asaletlerini kendiliklerinden yitirmişlerdir. Zira, asaleti muhafaza ancak Allah korkusu ile mümkündür. Allahu teâlâ'ya kul olan, cihana sultan olur. Düstur-u mükerremimiz olan Kur'an-ı azim-üş-şânda:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ  
شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَىٰكُمْ إِنَّ اللَّهَ

*Yâ eyyühen-nâsü innâ halâknâküm min zekerin ve ünsâ ve ce'alnâküm şü-*

*uben ve kabâ'ile li-te'arefû inne ekremeküm indallâhi etkaküm...*

*El-Hucurat: 13*

Mâ'nayı münifi:

**(Ey insanlar!.. Ben sizi Âdem ile Havva'nın birleşmesiyle halk ettim, çoğalttım. Tanınmanız için şube şube, millet millet, kabile kabile ayırdım. Benim indimde en keriminiz, en üstün ve faziletli olanınız, benden kor-**  
**kanınızdır.)**

buyurulmuştur. Demek ki, mücerret aynı sulpten gelmek kâfi değildir. Muhakkak, Allahu teâlâ'ya teslim olmak ve ondan hakkiyle korkmakla hikmete erişilebiliyor.

Netekim, Nuh aleyhisselâm kâfir olan oğlu hakkında şefkat-i pederane ile:

— Yâ Rabbi.. Oğlum, benim ehlimdir, diye niyazda bulundu da, Allah celle:

— Yâ Nuh: Senin belinden gelen oğlun değil, yolundan gelen oğlundur, buyurdu.

رَبِّ اَنَا بَنِي مِنْ اَهْلِي

*Rabbi İnebnîy min ehliy...*

*Hûd: 45*

**(Oğlum, ailemdendir.)**

لَيْسَ مِنْ اَهْلِكَ اِنَّهٗ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ

*Leyse min ehlik innehü amelün gayrü sâlih...*

*Hûd: 46*

**(O, senin ailenden değildir. Zira, o salih olmayan iş işlemiştir.)**

Evet; Âdem-zâde olarak, Nebi oğlu olarak bütün insanlar asildir. Ancak, bu asaletin bekası ve muhafazası, Allahu teâlâ'nın kitabına uymakla, ona kendini daha çok yaklaştırmakla, onun boyası ile boyanmakla mümkündür.

Bu asalete lâıyk ve müstehak olmak, yalnız kişinin gayreti ile de olmaz. Gerçi, kişinin gayreti de lâzımdır ve şarttır amma, bu asaletin evlâtlarında zuhurunu isteyen baba, önce kendisini Allah boyası ile boyar. Allah'ın emirlerine ve nehiyelerine karşı daha dikkatli ve riayetkâr olur. İşte, o zaman bu asalet evlâtlarında da görülür. Bunun aksi olarak Allahu teâlâ'ya isyan, iymansızlık, haram-helâl tanımamak da aynen evlâtta zuhur eder.

Münbit ve verimli bir tarlaya tohum eken, iyi mahsul aldığı gibi, müttakiye ve sâliha bir kadınla evlenen kişi de o salih kadından iyi ahlâklı, mûti, mütteki evlâtlar sahibi olur. Bozuk, kurak ve çorak bir araziye ekilen tohumdan alınan mahsul de elbette bozuk olduğu gibi haram-zâde ve fâsıka bir kadından doğan çocuklar da kötü ve fâsık olurlar. Yukarıda da belirttiğimiz gibi **HER ŞEY KENDİ ASLINA RUCÚ EDER.**

## H İ K Â Y E

Aleyhissalâtü vesselâm efendimizin kaim-pederi ve islâmın ikinci halifesi Ömer İbn-il Hattab radiyallahu anh efendimiz, bir gece beraberinde iki oğlu olduğu halde Medine-i münevvere sokaklarından birisinden geçiyorlardı. Bir evin önünden geçerlerken, ana-kız oldukları anlaşılan iki kadının aralarında şöyle konuştuklarına şahit oldular. Annesi, kızına ineklerden sağdığı süte biraz su karıştırmasını söylüyor, kız da anasına:

— Bunu aslâ yapamam, Allah'tan korkarım, cevabını veriyordu.

Halife ve oğulları, bu konuşmayı dikkat ve alâka ile dinliyorlardı. Anne ısrar ediyordu:

— Sen, benim sözümü dinle. Biraz su karıştırmakla bir şey çıkmaz. Kız da diretiyordu:

— Hayır, olmaz.. Halife duyarsa halimiz nice olur?

— Halife, gecenin bu saatinde senin süte su kattığını nereden görecek, nasıl bilecek?

— Halife görmese bile, her şeyi gören ve bilen Allah'tan korkarım. Süte su karıştırmam..

Bu sözleri işiten Hz. Ömer oğullarına döndü ve:

— Bu mütteki kızı hanginize alayım? diye sordu. Asım adındaki oğlu derhal ve yüzünü görmeden talip oldu.

Hız. Ömer-ül-Fâruk, gerçekten o kızı oğlu Asım,a nikâhladı. O sâliha hatundan bir kız evlâtları dünyaya geldi. Bu kızı da Emevî'lerden Mervan'ın oğlu Abdülâziz nikâh etti ve bu evlenmeden de bir oğulları oldu. Bu çocuğa, büyük dedesi olan Hz. Ömer'in mübarek adını verdiler. İşte, ismini tarihe altın harflerle yazdıran meşhur halife **ÖMER İBN-İL ABDÜLÂZİZ** bu zattır.

Emevî ailesinden rüşd sahibi iki halife gelmiştir. Birisi bu zat-ı şeriftir ki, menkıbeleri anlatıla anlatıla bitirilemez ve her biri halk için birer ibret numünesidir. Aleyhissalâtü vesse-lâm efendimize cidden ve hakikaten lâıyk bir halife ve kâmil bir insan olan Ömer İbn-il Abdülâziz'in muhteşem hayatı bütün sıyerlerde zikrolunmuştur. Hattâ, Emevîler bir araya gelerek:

— Bu Ömer bize benzemedi, diye aralarında konuşurlarken, içlerinden birisi:

— Hz. Ömer İbn-il-Hattab soyundan kız alırsak, elbette böyle olur ve bize benzemez, cevabını verdiği meşhurdur.

Bu zat-ı şerif, bir cuma günü hutbede İmam-ı Ali kerremallahu vechehu efendimize sebeden: bir hatibi görür ve işitir.

— Biz, Eb-üt-türâb'dan beriyiz, diyen hatibin bu sözleriyle neyi kastedtiğini babası Abdülâzize sorar ve **EB-ÜT-TÜRÂB** 'ın İmam-ı Ali olduğunu öğrenince de:

— İmam'ı Ali'ye ve ehl-i-beyt-i Mustafa'ya sebetmek lâıyk değildir. Onlar, ancak medh-ü senâya müstehaktır, demiş ve babası Abdülâziz'in:

— Oğlum Ömer.. Bu kavim, onların kıymet ve faziletini bilseydi ve bizler de senin dediğin gibi onlara sebedecek yerde medh-ü senâda bulunsaydık, bugün ne ben halife olabilirdim, ne de sen veliahdım olurdu cevabı üzerine de:

— İnşa'allah hilâfet bana nasip ve müyesser olursa, Hz. Ali ve evlâtlarına küfredilmesini men'ederim, vâ'dinde bulunmuş ve gerçekten hilâfet kendisine teveccüh edince de, hutbe-lerden İmam-ı Ali ve evlâtlarına yapılmakta olan sebbi kaldırmış ve yerine **İNNALLAHE YE-MÜRÜ BİL-ADLİ VEL İHSAN** âyeti celilesinin okunmasını emreden zat-ı akdes de işte bu **ÖMER İBN-İL ABDÛLÂZİZ** hazretleridir.

İleride, bu mübarek zatın menakıbından bazılarını inşaallah naklederiz.

Görülüyor ki, iyi insanların şecereleri araştırılacak ve karıştırılacak olursa, o kişinin mutlaka **KİŞİ ZÂDE** olduğu ve temiz bir soydan geldiği anlaşılacaktır. Bunun aksi olarak kötülerde böyledir. Onların da şecereleri araştırılır ve karıştırılırsa, mutlaka **HARAM ZÂDE** oldukları ve kötü bir soydan geldikleri meydana çıkacaktır. **HER ŞEY ASLINA ÇEKER.**

Şu halde, insanlar için yegâne çıkar yol; evamir-i kur'aniyeye uymak, menhiyyattan kaçınmak ve bu hususlarda Allahu teâlâ'nın tevfiik ve hidayetine sığınmaktır. İyilerin, salihlerin âlimlerin sohbetlerinde bulunmalı, onlardan feyz alarak faydalanmalı, onların ahlâkları ile ahlâklanmalı, kısacası Kur'an-ı kerimin sıfatları ile sıfatlanmalıdır.

Dersimize devam edelim:

Âdem aleyhisselâm, Allahu teâlânın men'ettiği meyveden, li-hikmetin Havva'nın tesiri ile yedi. Burada dikkat edilecek bir husus vardır. Şeytan, bir kimseye galebe edemezse, o kimseyi kadın vasıtasıyla ayartır ve yoldan çıkartır. Hz. Âdem kıssasında da böyle olduğu görülmektedir. Şeytan, önce Hz. Âdem'e men'olunan meyveden yemesini telkine çalışmış ve reddolunmuştur. Bunun üzerine Hz. Havva'ya sokulmuş ve onu teşvik ederek, onun vasıtasıyla Hz. Âdem'e de menhiyyatı işlet-tirmiştir. Bunun üzerine Hak sübhanehu ve teâlâ, onları bu

dâr-ı fenâya, dünyaya yani mihnet ve meşakkat deryasına indirmişdir. Hz. Âdem aleyhisselâm, hatasını anlamış ve istifra ederek yediklerini çıkarmış ve derhal istiğfara başlamış, gerek kendisinin ve gerekse Hz. Havva'nın af ve mağfiret olunmalarını niyaz etmiştir.

Ceddi ekberimiz Hz. Âdem, yalnız kendisi için dua etmediğine göre, sen de dualarını yalnız nefsinde tahsis eyleme... Anana, babana, ehline ve bütün mü'minlere Allahu teâlâ'dan rahmet ve mağfiret dile..

Hz. Âdem aleyhisselâm, şöyle dua ediyordu:

قَالَ رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنفُسَنَا وَإِن لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَرَحْمَتَا لَنَكُونَنَّ  
مِنَ الْخَاسِرِينَ

*Rabbenâ zalemnâ enfüsenâ ve in lem tagfir lenâ ve terhamnâ le-nekûnenne  
min-el-hâsriyn...*

*El - Âraf: 23*

**(Ey bizim Allahımız: Biz, nefsimize zulmettik. Eğer sen bize merhamet ederek afvına lâayık kılmazsan, biz hüsranda kalanlardan oluruz.)**

Bu dua ve istiğfara üç yüz sene devam etti. Duası kabul olunacağında kendisine şöyle bir söz söyletildi. **(Bu söz, aslında bizlere talim içindir.)** Hz. Âdem aleyhisselâm şöyle dua ediyordu:

— Ya Rabbi.. Hâmil olduğum nûr-u Muhammed hürmetine bizi affeyle..

Bu niyazı üzerine, hitab-ı ilâhî vârit oldu:

— Yâ Âdem.. Hâmil olduğun bu nurun kadrini sana kim bildirdi?

— Yâ Rabbi.. Bana ruh verdiğin ve allem-el-esmâyı talim ettiğinde her nereye baktımsa, zât-ı akdesinin ismi yanında o



zatın da ismini gördüm. Bundan da anladım ki hılkat-i sebeb-i âlem odur. Şefi-i mutlak odur. Buna binaen; hâmili bulunduğum nurun, habib-i edibin Muhammed'in nuru olduğunu bildim ve âlemlere rahmet olan bana da rahmettir, dedim ve onun nuru hürmetine affımızı niyaz eyledim.

Yine hitab-ı ilâhî vârid oldu:

— Ey Âdem.. Bir kimsenin yeryüzündeki kumlar sayısınca, denizlerin dalgaları adedince, bütün zerreler miktarınca günahı da olsa, Muhammed'imın hürmetine benden affını talep ederse ve mahbubumu şefi tutarsa, değil senin gibi bir peygamberi, en zelil kulumu dahi affeder, bağışlarım. Zelili aziz kılarım.

Allahu teâlâ'dan affını isteyen herkese, bu kelimat-ı mukaddeseyi söylemek nasip olabilir mi? Acaba, her isteyen Rabbinden rahmeten-lil-âlemiyn olan Hz. Muhammed aleyhisselâmı şefi göstermek saadet ve bahtiyarlığına erer mi?

Ey mü'minler:

Allahu teâlâ'ya âsi olmak demek, nefesine zulmetmek demektir. Bu âyeti celile, bu hususu hiç bir kuşkuya yer vermeyecek açıklıkta göstermektedir.

Hız. Âdem aleyhisselâmın tövbe ve istiğfarı da bunu te'yit ve tesbit etmektedir. Nefsine zulmeden, Allahu teâlâ'ya âsi olmuş demektir. Âdem aleyhisselâm, men'olunduğu halde yediklerini çıkardı. İstifrasından zehirli bir ot bitti. O ottan yılan ve akrep yediler. Yılanın ve akrebin zehirleri; işte o ottan alınmıştır. Cüz'i bir miktar da, Hız. Âdem'in vücudunda kaldı. Kalan da kandan meniye tahavvül etti ve Kâbil'in tohumu, men'olunan ağacın meyvesinden hâsil olduğundan kardeşini katletti. Babasının yaptığı zelle affolunduğu halde, bakiyyesinden halk olunan vücut, ilk büyük haramı irtikâp ederek kardeş katili oldu. Kâbil, bu ilk cinayeti işlemeden de Allahu teâlâ'ya ve peygamber olan babasına ve o günün şeri'at hükümlerine isyan etmiş, Âdem'in oğlu olmasına rağmen Âdemoğlu olmak haysiyet ve asaletini kendiliğinden kaybetmişti. İş bu kadarı ile de kalmayacak ve kıyâmete kadar işlenecek bütün cinayetlerin ve

katil hadiselerinin rehberi ve öncüsü olarak her birinden nasibini alacaktır.

Milletler, birbirlerinden akıl, feraset, fetanet, güç, kuvvet, güzellik bakımlarından farklı ve faik oldukları gibi; fertler, hayvanlar, meyveler, madenler, topraklar ve iklimler de birbirlerinden ayrı ve farklıdır. İnsan, nebi ve peygamber asıllı olduğuna göre, bu aseletin mutlâka din, iman ve tekva ile muhafazası şarttır.

## HİKÂYE

Hidayete eren bir gayrı müslim ile, onun hidayetine sebep olan zatın çocuğu yolda karşılaştılar. Şeref-i islâm ile müşerref olan bu zat, kâmil bir mü'min olduğu halde, kendisini hidayete ileten zatın oğlu da, li-hikmetin fâsık bir kişi idi. Bu fâsıkın babası, bir müşrikin hidayetine sebep olmuş, fakat kendi oğlunu islâha kadir olamamıştı.

Muhtedi olan zat, mürşidinin fâsık oğluna nasihat etmek istedi:

— Bak, ben bir müşrik oğlu iken, senin muhterem pederine uymak sayesinde el-hamdü lillah imana ve islâma kavuştum. Babanın ve baban gibi sâlih kimselerin yollarından gittiğim için, Allahu teâlâ beni aziz etti. Ne gariptir ki, sen de muhterem babana uyacak yerde, benim kâfir babamın yolunda yürüyorsun, onun ahlâkı ile ahlâklanıyorsun. Bunun için de Allahu teâlâ seni zelil kıldı, dedi ve bu haklı sözleriyle o fâsık kişinin tövbesine sebep oldu.

Evet; insanların olduğu gibi, hayvanların da hilkat bakımından ve iklim yönünden aralarında asalet farkları vardır. İnsandan gayrı asil olan hayvanlar, madenler, nebatlar ve meyvelerle toprağın asaleti de iklimlerine bağlıdır. Allahu teâlâ, bütün mahlûkatını birbirleri üzerine derecat ile yaratmıştır. Dünyada böyle olduğu gibi, âhirette de böyle olacaktır. Bazıları asil, bazıları sefil, bazıları güzel, bazıları çirkin, bazıları aziz, bazıları zelil, bazıları akıllı, bazıları ahmak, bazıları çalışkan, bazıları tembel olarak halkolunmuşlardır. Meselâ; at,

köpek ve kedi gibi hayvanlar da cins cinstir. Kediler, hılkatleri itibariyle terslerini örterler. Bazı kediler, fareyi tutar, boğar fakat yemez. Bazı kediler, aç dahi olsalar bir şey çalmazlar. Bazıları tok oldukları halde çalmadan yapamazlar. Köpekler de bu ve buna benzer bir çok farklar ve hususiyetler gösterirler. Atın asaletini ispat için şecerresinin muntazaman kayıt ve tesbit edildiğini elbette bilmeyen yoktur.

Şu halde, eşref-i mahlûkat olan insanlarda da, hılkatleri bakımından asalet aramak, insanlara lâyık olan bir haslettir.

İklimlerin insanlar, hayvanlar ve nebatlar üzerinde tesiri olduğu gibi, yenen nesnelere de insanlar üzerinde tesiri çok büyüktür. İşte, bundan dolayı Allah celle bize temiz, tahir ve tayyip şeylerin yenilmesini helâl kılmış, pis ve kötü şeyleri yemekten de men'etmiştir.

Allahu subhanehu ve teâlâ, bazı kullarını tam tâbiriyle hesnâ-müstesnâ seçerek halk etmiştir.

إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ عِمْرَانَ  
عَلَى الْعَالَمِينَ

*Innallah'astafa Âdeme ve Nûhan ve âle İbrahîyme ve âle İmrane alel-âle miyn...*

*Âl-i İmran: 33*

**(Gerçekten Allahu teâlâ, Âdem, Nuh aleyhimüsselâm ile Âl-i-İbrahim ve Âl-i-İmran'ı âlemler üzerine mümtaz kıldı.)**

Bu âyet-i celile, bazı insanların hesnâ - müstesnâ ve asil olarak yaratıldıklarına işarettir. Bunlardan gelecek çocuklar da, aynı asaleti muhafaza ettikleri müddetçe asildirler. Bunlar, beşerin kalbi, gözü, aklı ve tefekkürü mesâbesindedir-

ler. Netekim, bazı kavimler de diğerleri üzerine üstün kılınmıştır:

يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ  
عَلَى الْعَالَمِينَ

*Yâ Beni-İsrail'ezkürü ni'metiyelleti en'amtü aleyküm ve enniy faddaltü.  
küm alelâlemiyın.*

*El-Bakara: 122*

**(Ey Beni-İsrail! Hatırlayın o ni'meti ki size in'am etmiştim. Ve o ni'meti hassatan ecdadınıza verip, onunla onları zamanlarındaki nâs üzerine üstün kılmıştım.)**

Fakat, diğerleri üzerine üstün kılınan bu kavim, Allahu teâlâ'ya isyan ve peygamberlerini katleyledikleri için, Hakkın gazabına uğramışlardır:

وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ وَالْمَسْكَنَةُ وَبَاءُوا بِغَضَبٍ مِنَ اللَّهِ

*Ve duribet aleyhim-üz-zilletü vel-meskenetü ve bâ'ü bigadabin minallah.*

*El-Bakara: 61*

**(Nimete küfran ettikleri için mücazat olmak üzere, üzerlerinize zillet ve meskenet vuruldu, Allahu teâlâ'nın gazabına da uğradılar.)**

âyet-i kerimesi bunu açıkça beyan buyurmaktadır. Bu âyet-i celilenin iymâ ve işaret ettiği bir hakikat daha vardır: Hes-nâ-müstesnâ yaratılanlar dahi, ahkâm-ı ilâhiyyeye sırt çevir-

dikleri takdirde zillet ve meskenete düşer olacaklar ve Allahu teâlâ'nın gazabına uğrayacaklardır.

Bu itibarla, insanların kerim ve asil olmaları, hılkatlerine bağlı olmakla beraber, Ailahu teâlâ'ya isyan eden ve ahkâm-ı ilâhiyyeye yüz çevirenlerin, asil ve necip bir insan iken hayvandan daha aşağı derekelere düşecekleri de mutlak ve muhakkaktır.

Buna binaen, kul olarak bize düşen vazife; Hakkın emirlerini hakkıyla yerine getirmek ve bu sayede sayılamayacak kadar çok nimetlere nail ve mazhar olmak, nehiyelerinden de kaçınıp sakınarak yine sayılamayacak kadar çok felâket ve musibetlerden kurtulmaktır. Gerek emirlerine uymayı ve gerekse nehiyelerinden kaçınmayı, Hakkın birer nimeti olarak bilmek ise. aklı başında kimselerin kârıdır.

Âdem aleyhisselâmın oğlu Kâbil'in neden katil olduğu sarahatle meydana çıkmıştır. Nuh aleyhisselâmın tufandan önce oğullarından birisinin ve tufandan sonra da torunlarından birisinin kâfir olduklarını görüyoruz. Bunun sırrını ve hikmetini, ehlullah şöyle çözmektedirler:

Kâfir bir kimse, peygamber çocuğu dahi olsa, babası onu azab-ı ilâhiden kurtaramaz. Kaldı ki, kâfir olan evlât o peygamberin evlâdı da değildir. Zira, sulpten gelenin değil, ancak dinden gelenin, peygamberlerin yolundan gidenlerin onların çocukları olabileceği, yukarıda okuduğumuz **(O, SENİN EHLİN DEĞİLDİR. ZİRA, O SALİH OLMAYAN İŞ İŞLEMİŞTİR.)** âyeti ile sabittir.

Hatırlanacağı gibi, Nuh aleyhisselâm dünyada bir tek kâfir kalmaması için beddua etmişti. Halbuki, murad-ı ilâhi kâfir ile mü'minin kıyamete kadar yeryüzünde kalmaları şartıyla tecelli etmiştir. Cennet ve cehennem halk olduğuna göre, her ikisine de girecek kimseler bulunması zarurî ve tabiidir. Gerçi, Nuh peygamberin bu duası, indallah kabul olundu ve gerçekten yeryüzünde bir tek kâfir kalmadı, hepsi boğularak helâk oldular. Ancak, ilm-i ilâhiyye göre dünyada mü'minin de

kâfirin de bulunmaları gerektiğinden, kâfiri Nuh peygamberin sulbünden meydana getirmiştir.

Yukarıda yenilen şeylerin, doğacak çocuklar üzerine müessir olduğunu açıklamıştık. Hemen ilâve etmeliyiz ki, yalnız yenilen şeylerin değil, çirkin ve kötü sözlerin de doğacak yavruların hılkati üzerinde tesiri vardır. Bunun için, ağızdan çıkacak sözlere de dikkat etmek, üzerimize vaciptir. unutmamalıdır ki, söz de bir nevi tohumdur. Söylenilen her sözle, mâna tarlasına o sözün tohumu atılmış olur. Yakın bir gelecekte de o tohumdan hasıl olan meyve elde olunur.

Bu sebeple, yemeğe ve içmeğe dikkat edildiği kadar sözlerimize de son derece dikkat etmek lâzımdır. Bir söz, Nuh peygamberin yevm-i kıyamette şefaatten mahrum kalmasına sebep olmuştur. Kâfir olan kendi öz evlâdına şefkat-i pederane ile kıyamadığı ve onu himaye ve siyanet ettiği halde kavmine ve kabilesine helâk olmaları için ettiği beddua, onu şefaati kübrâdan mahrum eylemiştir. Bahusus, bu pâye yalnız aleyhissalâtü vesselâm efendimize verilmiştir. Zira, Hz. Muhammed aleyhisselâm, kavmi kendisine bunca eza ve cefa ettiği halde, onlara beddua etmemiş bilâkis onların hidayet ve selâmetleri için dua eylemiştir. Onların helâk olmalarını istememiş, delâletten hidayete ve bâtıldan hakka dönmelerini niyaz etmiştir.

Bilindiği gibi, Uhud cengi sırasında kâfirler, aleyhissalâtü vesselâm efendimizin mübarek dişlerini kırarak şehit ettikleri zaman, Cebrail aleyhisselâm nâzil olmuş ve şöyle buyurmuştur:

— Ey Nebiler sultanı... Allahu zül-celâlin sana selâmı var. Şayet, kanından bir damla yere düşseydi, Allahu azim-üş-şân yeryüzünde bir tutam yeşil ot bitirmeyecek, yerleri tamamıyla kurutacaktı.

Fahr-i âlem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz, bu gazab-ı ilâhinin ümmeti üzerine inmesinden endişe ederek:

اللَّهُمَّ اهْدِ قَوْمِي فَإِنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

*Allahümme ehdi kavmi fe-innehüm lâ yâ'lemün...*

**(Allahım.. Kavmime hidayet ver. Çünkü, onlar beni bilmiyorlar.)**

buyurmuş ve kavmine hayır dua etmişti, işte bu ulvî hareketi sebebiyle kendisine Allahu teâlâ tarafından **ŞEFA'AT-I KÜBRÂ VE MAKAM-I MAHMUD** ihsan buyurulmuştur.

Görülüyor ki, Nuh aleyhisselâm ile Enbiya'nın, serveri âşıkların rehberi, müttekilerin önderi âleyhissalâtü vesselâm efendimiz, söyledikleri bu sözlerle, mâna âlemine diktikleri tohumun meyvesini idrak etmişler ve her ikisi de ayrı ayrı tecellilerle semeresini görmüşlerdir.

Kâfirin ve âsinin sulbünden geldiği halde, şeref-i iyman ile müşerref olan, aynı iyman nuru ile yaşayan ve iyman ile fenâdan bekaya göçen temiz ahlâklı mü'mine gelince; bu zat hiç şüphe etmemelidir ki, ilâhi nurdan nasibini almış ve bu dereceye o sayede yükselmiştir.

Kadir geceleri, Allahu teâlâ tarafından inzâl buyurulan bir nur vardır. Bu nur, bütün mü'minlere ve mü'min evlâtlarına taksim olunur. Her mü'mine dağıtıldığı halde yine de artar. İşte, bu artan nur yine Allahu teâlâ'nın emr-ü fermanı ile, o gece ana rahmine düşen veya o gece doğan kâfir, fâsık ve âsilerin evlâtlarına bahş ve ihsan buyrulur. O gecenin nurundan hisse alan kâfir, fâsık ve âsilerin evlâtları mutlaka şeref-i iyman ile müşerref olurlar ki bu büyük bir ihsan-ı ilâhî ve tevfi-k-i Rabbanidir.

Bir de şöyle olabilir: Kâfir, fâsık ve âsi olarak bilinen kimseler, bir iyilik ederler. O iyilikleri ind-i ilâhide makbul ve mergup olur. Bundan dolayı da mükâfaten ya kendilerine veya evlâtlarına iyman nasip olur. Allahu â'lemü bis-savâb... Ehlul-lah, bu meseleleri böylece beyan buyurmuşlardır. Zira, Kur'an-ı Kerim'in zâhiri, bâtni, âfâki ve enfüsi mânalarına vakıf

olanlar, o kitab-ı mübiynden her türlü umuru tayine muktedir olurlar bi-iznillah..

## HİKÂYE

Somuncu Baba namıyla mâ'ruf Hamidüddin Aksarayı hazretleri, Bursa'da Yeşil camide vâ'z-ü nasihatte bulunuyor. Kur'ân-ı azim-ül-bürhanın enfüsi mânasından nasibi olanları irşâd buyuruyordu. O devrin meşhur âlimlerinden Molla Fenari hazretleri ki, cennetmekân Yıldırım Han'ın müfti-i-enâmı idi. Bu velinin meclisine, li-hikmetin tesadüf etti ve müşarünileyhin deryayı ilâhiden ibadullaha saçtığı inci ve cevahlire şahit oldu ve bildiğini sandığı sûrenin mânasını bilmediğini ve anlayamadığını anladı. Somuncu Baba'nın, yedi mealde tefsir ettiği Fatiha-i celilenin mânasını zevk ile dinledi. O gün, Somuncu Baba'nın da bütün haşmet ve azameti üzerinde idi. Kürsüden, aşk ve şevk ile kendisini dinleyen ehl-i iymana hitap ediyor ve:

— Bu sûre'nin yetmiş mânası da vardır, diyordu. Yedi yüz mânası da vardır. Yedi bin mânası da vardır. Fakat, anlamaya irfan gerek.. Dinlemeye iz'an gerek..

Somuncu Baba'nın bu sözlerini dinleyen Molla Fenari hazretleri, hayretler içinde kalmıştı. Kendisi de âlim idi, ne var ki bildiği arabi sarf ve nahiv, bedi beyan, belâgat ve lûgatle bu esrarı çözmeğe ve anlamağa imkân yoktu. İlmî, buna kâfi değildi. Yanında bulunanlara, ders veren zatın kim olduğunu sordu. Somuncu Baba olarak tanındığını öğrendi ve kendisinden bu ilmi öğrenmeye ve bu sırlara vakıf olmaya niyetlendi. Fakat, kendisi müfti-i-enâm idi. İşgal ettiği yer, dini makamların suretâ en yüksek mevki idi. Kendisinin, Somuncu Babadan ders aldığını kimse duymamalı, halk ve saray bu işe vakıf olmamalıydı. Gizlice ve kimse görmeden Somuncu Baba'nın zaviyesine vardı. Tekkeye girdi ve orada bazı fukara ve dervişlerin, mürşitlerine hizmet için bekleştiklerini gördü. Müftü efendiyi içeriye alarak buyur ettiler, yer gösterdiler. Oracıkta fukaranın oturduğu hasırlara oturdu, şeyhin gelmesini beklemeğe başladı.



Bir müddet sonra Hazret-i Şeyh geldi ve müftünün fukara ile birlikte hasır üstünde oturduğunu gördü. Teşrifini gören fukara ve dervişan, tâ'zimen kıyam ettikleri için, Molla Fenari hazretleri de ayağa kalktı. Hoş beşten sonra, Hazret-i şeyh Molla Fenari'den sebab-i ziyaretini sordu. Molla Fenari:

— Cami-i-şerifte dersinizi dinlemek saadet ve bahtiyarlığına nail oldum. Hâmili bulunduğunuz ilm-i ilâhiyye tâlibim. Fakire lûtfen himmet buyursanız da, bizi de bu esrar-ı ilâhiyyeye mazhar kılsanız, dedi.

Hazret-i Şeyh, kendisine:

— Bizim vazifelerimiz biraz ağırcadır. İfası oldukça müşkil-dir. Eğer, yapabileceğinize güveniyorsanız hay hay.. cevabını verdi ve hemen ilâve etti:

— Müftü efendi, şimdi benim merkebime bin ve bu resmî kıyafetinle Bursa'yı bir dolaş ve sonra yanıma gel.

Molla Fenari hazretleri, şöyle bir düşündü. Kendisine emrolunan bu işi nasıl yapabilirdi? Sirtında, müfti-i-enâma mahsus resmî bir elbise ile, merkebe binerek Bursa sokaklarında dolaşmak, halkı kendisine güldürmek demektir. Sonra bu iş saraya ve bizzat padişaha da aksederdi. Bunu yapamayacağını anlayınca, Hazret-i Şeyh'e niyazda bulundu:

— Ey aziz, huzurunuzda hilâf-ı hakikat konuşulmaz. Nefsime sordum, bu işi kabul etmedi. Fakire, daha kolay bir vazife veremez misiniz?

Hazret-i Şeyh, kendisine cevap verdi:

— Mademki, tenezzül edip benim dervişlerim ve fakirlerimle şurada aynı hasır üstünde oturmak tevazûunu gösterdin. Var git, sûre-i Fatiha'ya bir tefsir yaz, buyurdular. Bu icazeti alan Molla Fenari hazretleri, şeyhin bu lûtfuna bir mukabele-i şükran olmak üzere bir torba altın uzatarak:

— Lûtfen bu mangırlarla dervişlerinizi ve fakirlerinizi sevindiriniz, dedi. Hazret-i Şeyh, tereddüt etmeden bu teklifi reddetti. Molla Fenari:

— İtimat buyurmanızı istirham ederim ki, bu akçeler devlet

hazinesinden çıkmış değildir, dedi. Pederimden kalan çiftliğin gelirindedir.

Şeyh hazretleri, keseyi aldı ve içinden bir kaç akçe çıkarak dervişlerden birisine uzattı:

— Bu para ile biraz arpa ve saman al da, önce bizim kara kaçana bir ziyafet çekelim, emrini verdi. Derviş, koşa koşa bu emri yerine getirdi ve satın aldığı samanla arpayı, karakaçanın önüne koydu.

Yukarıda bilvesile temas etmiştik. Hayvanlar arasında bile farklar vardır, demiştik. Netekim, Hazret-i Şeyhin kara kaçanı da, diğer hemcinslerinden elbette farklı idi. Önüne konulan arpa ve samanı şöyle bir kokladı ve sanki yemeğe tenezzül etmezmiş gibi arkasını döndü, arpa ve samanın üzerine işedi, ayağı ile de tepti. Hazreti Şeyh:

— Ey müftü efendi, dedi. Görüyorsun ya, senin helâl diye verdiğini, bizim karakaçan bile kabul edip yemedi. Nerede kaldı ki, biz dervişlerimize bu akçeleri yedirelim.

Hayretler içinde kalan Molla Fenari, evine döndü nazar-ı Evliyâ ve izn-i veli ile bir Fatiha tefsiri yazdı. Arapça bilenlerin, **AYN-ÜL-Â'YAN** adındaki bu tefsiri behemehal okumalarını tavsiye ederim.

Molla Fenari, merkebe binerek şehirde bir doluşsaydı, acaba nasıl bir ilm-i ilâhiyye nail olacaktı. Bir nazar ile yazılan tefsir bu derece belîğ olursa, tam teveccühle yazılanın nasıl olacağını kestirmek ehl-i irfan için her halde müşkil değildir.

Ehlullahın gözlerinde perde yoktur. Baktıkları zaman haram ile helâli derhal görürler. Nimet suretindeki nikbeti ve nikbet suretindeki nimeti farkedерler. Allah celle, olara hayır suretindeki şerri ve şer suretindeki hayrı görebilmek mazhariyetini de bahşetmiştir.

## H İ K Â Y E

İmam-ı Birgivi hazretleri, o devrin şeyh-ül-islâmının verdiği yanlış fetvayı yırttığından dolayı, şeyh-ül-islâmın huzuruna cel-

bedilmişti. Hazret Fetvahaneye girdiğinde, şeyh-ül islâm namaz kılıyordu. İmamı- Birgivi buna rağmen kendisine selâm verdi.

Neyse, şeyh-ül-islâm namazını bitirdi ve imama hitaben:

— Namaz kılana selâm verilmeyeceğini bilmiyor musunuz? dedi.

İmam-ı Birgivi, sükûnetle kendisine cevap verdi:

— Evet, doğrudur.. Namaz kılana selâm verilmez, anıma sen namaz kılmıyordun ki!..

Şeyh-ül-islâm sordu:

— Peki, ben namaz kılmıyordum da ne yapıyordum? Namazda değil mi idim?

— Evet, namaz kılıyor gibiydin amma namaz kılmıyordun. Duvarda pencere açtırmayı düşünüyordun.

Şeyh-ül-islâm bu cevap karşısında şaşırıp kalmıştı. Zira, gerçekten namaz esnasında odanın karanlık olduğunu ve bir pencere açmanın uygun olacağını düşünmekte imiş!..

Kalbindekinin keşfedildiğini anlayan şeyh-ül-islâm, İmamı Birgivi'nin ellerine sarılmış ve affını niyaz etmiş, fetvasını yırtan zat ile karşı karşıya bulunduğunu da anlayarak, hatasını öğrenmiş ve kendisinden özür dilemiş. Ve nihayet:

— Birlikte yemek yemek saadetini bana bahşederseniz, cidden memnun olurum, teklifinde bulunmuş. İmam-ı Birgivi:

— Bu teklifinizi bir şartla kabul ederim, demişti. Sofranızda bulunur, fakat kendi ekmek ve peynirimi yerim.

Şeyh-ül-islâm, bu şartı da kabul etmiş ve böyle bir zat-ı muhterem ile biraz daha beraber bulunmak ve onun sohbetinden feyiz almak için onun mukabil teklifine de katlanmış. Böyle bir zatı. evinde ve sofrasında misafir etmekle, dünya ve âhirette şeref kazanacağını düşünmüş.

Her ne hal ise, sofraya oturmuşlar. Kalabalık bir dâvetli topluluğu hazır bulunuyormuş. Gelen yemekleri dâvetiiler âfiyetle kaşıklarlarken, İmam-ı Birgivi torbasından ekmek ve peynirini çıkarmış ve yemeğe başlamış. Derken, ortaya gayet nefis kuzu dolmaları gelmiş. Büyük tepsiler içinde nar gibi kızarmış ve iç

pilâvı ile doldurulmuş, buram buram dumanı tüten kuzu dolmasını iſaret ederek, Şeyh-ül-islâm Hazret-i imama :

— Efendi hazretleri, demiş. Yemeklerimi neden yemediğınızı biliyorum. Bu kuzular, benim kendi çiftliğimden gelmiştir. İçine doldurulan pirinç de kendi arazimin mahsulüdür. Bunlar, devlet hazinesinden aldığım maaş ve tahsisat ile satın alınmış değildir. Bizzat, kendi sâ'y-ü-gayretimle elde edilmiş rızıklardır. Lûtfen ikbal buyurmaz mısınız?

İmam-ı Birgivi, vekarla cevap vermiş :

— Siz yiyiniz, fakat beni de yemeğe zorlamayınız. Benim gördüklerimi sizler de görseniz, kat'iyen yiyemezsiniz.

Şeyh-ül-islâm, ev sahibi sıfatıyla ısrar etmiş :

— Kullandığımız yağlar, halis tereyağıdır. Kuzular gayet besli ve pirinç de gayet makbul cinstendir. Devlet malı olmadığını da âcizane arzettim. Acaba neden tenezzül buyurmuyorsunuz? deyince, İmam-ı Birgivi hazretleri eli ile sofrada bulunan dâvetlilerin gözlerini sıvamış. Sıvar sıvamaz, ne görsünler? O nar gibi kızarmış kuzular, kokmuş ve kurtlanmış birer köpek leşi haline gelmişler, her bir pirinç tanesi birer kurt oluvermişler ve köpek leşine dönen kuzuların üstünde gezinmeğe başlamışlar. Herkes, dehşet içinde kalmış. Bu sırada hazret, ev sahibine hitaben :

— O kadar methettiğin kuzular, bu köpek leşleri mi? En makbul cinsten olduğunu söylediğin pirinçler, bu leşin üstünde do-laşan kurtlar mı? dedikten sonra, elini tepsiye daldırarak bir avuç pilâv almış ve elini yukarıya kaldırarak sıkınca, avucunun kenarından kan ve irin akmağa başlamış. İmâm-ı Birgivi :

— Halis tereyağı diye övdüğün bu kan ve irinler mi? diye devam etmiş. Ben, bunu bildiğim için beni yemeğe zorlamayınız. siz yiyiniz demiştim. Bize, bu kuru ekmekle peynir yeter de artar bile..

Bu kıssayı, ehl-i irfan ve ehl-i basirete arzyledik.

Evet; ehlullah görür. Görmesi, hak iledir. Ehlullah işitir. İşitmesi hak iledir. Ehlullah söyler. Söylemesi de hak iledir.

Düşünsenize; Somuncu Baba'nın merkebi bile, haram ile alınan samanı yemedi, üzerine işeyerek kirletti.

Nerede kaldı ki, Veliyullah harama el süreler!.. Velinin merkebi dahi haramı görür ve bilirse, veliler nelere kadir değillerdir?

Unutmayalım; onlar Hz. Muhammed aleyhisselâmin velileridirler.

## H İ K Â Y E

Fatih Sultan Mehmed Han ile, Akşemseddin hazretleri karşılıklı yemek yiyorlardı. Hazret, ikide bir padişaha:

— Aman padişahım, diyordu. Harama perhiz et!..

Üst üste tekrarlanan bu sözden canı sıkılan Fatih Sultan Mehmed Han şeyhin dalgın bulunduğu bir ândan faydalanarak, yemek yedikleri kabı çeviriverdi. İşin farkına varmamış görünen şeyh, kemal-i âfiyetle yemeğe devam edince:

— Şeyhim, dedi. Bana ikide bir harama perhiz et buyuruyordunuz. Eğer aynı kaptan yediğimiz bu yemekten, benim önüme düşen haram idiyse, haberiniz olmadan çevirdim ve o haramdan siz de yediniz.

Akşemseddin hazretleri güldüler ve şu cevabı verdiler:

— Padişahım... Lengeri çevirdiğiniz zaman, sizin önünüzde haram, benim önümde de helâl kalmamıştı. Böylelikle, siz yine harama ben de helâle devam ettim.

İmam-ı Birgivi ile, Akşemseddin hazretleri; Hacı Bayram-ı Veli'nin hulefasıdırılar. İmam-ı Birgivi, Resûl aleyhisselâmin ilmine ve Akşemseddin hazretleri de Peygamber-i zîşânın hâline vâristirler.

Ey ehl-i aşk:

Görüyorsunuz ya; velilerin bindikleri merkepler bile harama meyletmiyor, şüpheli mangır ile alınan arpa ve samanı yemiyor. İşte, bu ittikasından dolayı da, üzerine bir veli râkib oluyor ve o çoğumuzun hemcinslerinden ayırdedemeyeceğimiz bir merkebe olduğu halde, efendisi ile birlikte âşıklar ve sadıklar dilinde menkıbeleri söyleniyor ve kendisi yâd ediliyor.

Bizler ki; Allahu teâlâ'nın kulu, Enbiyalar serverinin ümmeti ve veliyullahın bendeleriyiz. O halde, bize de lâzım olan, helâl yemek, helâl şeylere rağbet etmek, haramdan kaçınmaktır. Temiz ve tayyib şeyler yemek, mü'minlerin şânındandır. Yukarıda naklettiğimiz kıssalar, ehl-i ibret için kâfi ve vâfidir. Unutmayalım; haram yiyenin kalbi kararır, dert sahibi olur, evinden ve üzerinden musibetler eksik olmaz. Haramı, baba yerse evlâdına zararı olur. Asker yerse, düşman karşısında sâbit-kadem olamaz, harpten kaçır. Âlim yerse, feyzi kesilir, ilminden faydalanamaz. Âbid yerse, ibadet ve tâ'atinin zevkine varamaz.

Âşık Paşa tarihinin 190.cı sahifesinde Fazlı paşanın azli hakkındaki kıssayı ibretle oku:

## H İ K Â Y E

Cennetmekân Gazi İkinci sultan Murad Han, babaları gibi gayet dindar, fevkalâde cömert, âdil, dünya ve saltanatta gözü ve gönlü olmayan derviş tabiatlı, Allah'tan korkar ve Resûlüne âşık bir zat-ı şerif idi. O derece mütevazi idi ki, âhirete intikalinden sonra dahi, türbesinin üzerine padişahlara mahsus sanduka ve destar koydurmamış, toprakla örtülmesini vasiyyet etmişti. Yalnız olarak yattığı bu kabrinin kubbesinin tam ortası açık bulunmaktadır. Yağan yağmur, oradan kabrine dökülmektedir. Türbesi, gayet mütevazidir, ne altın şamdan ne de gümüş şebeke vardır. Yalnız yatmak hususundaki vasiyyetlerinin sebebi kendilerinden sorulduğunda, aynen şu cevabı vermişlerdir:

— Eğer, kabir azabına düşer olacak olursam, türbemde yatacak zat benim yüzümden rahatsız olmasın, buyurmuşlardır.

Hal-i hayat ve sıhhatinde, saltanatı oğlu Sultan Mehmed Han'a terketmiş ve kendileri Manisa'ya çekilerek tam bir uzlet ve halvet içinde Rabbine ibâdât-ı tâ'âta koyulmuşlardı.

Onun çekilmesini fırsat bilen düşmanlarımız, (ki yedi ülkenin kralı aralarında anlaşır birleşerek, muazzam bir kuvvet teşkil

etmişlerdi) hudutlarımıza saldırmışlardı. Tehlikeyi ve durumun vehametini sezen genç padişah ikinci Sultan Mehmed Han, babasına tekrar tahta geçmesini ve ordularının kumandasını ellerine almasını istirham etti. Sultan Murad Han, bu teklifi kabul etmeyince de, ona **tarihe** mal olmuş şu veciz tebligatı yaptı:

— Padişah iseniz, geliniz ve ordularınızın başına geçiniz, eğer ben padişah isem, bu takdirde emrediyorum: Ordularımın başına geçiniz.

Oğlunun bu dâveti üzerine tekrar saltanata dönen sultan Murad Han, Varna harbini kazandıktan ve düşmanları bozguna uğrattıktan sonra, tekrar taht ve saltanatı oğlu Sultan Mehmed Han'a terkederek, inzivaya çekilmiş ve âhîret hazırlığına başlamıştı. Oğlu Mehmed'i, henüz on iki yaşında küçücük bir çocuk iken, eliyle tahtına oturtmuş, tâcını ve saltanatını ona bırakmıştı.

Nasıl bırakmasındı ki, Sultan Mehmed, henüz beşikte iken Edirne'ye gelen Hacı Bayram-ı Velî Kuddise sirruhu ile onun dervişi olan Akşemseddin hazretleri, sultan Murad Han tarafından saraya dâvet olunmuşlardı. Sultan Murad Han, İstanbul'un fethi için hazırlık yapıyordu. Sohbet esnasında misafiri bulunan müşşidine:

— Ey Şeyh-i aziz, demişti. Konstantaniyye'nin fethi bize müyesser olacak mıdır?

Hazret-i şeyhin verdiği cevap, kesin ve çok mânalı idi:

— Maalesef hayır padişahım.. Fetih, size ve bize müyesser değildir. (**Şehzade Mehmed'in beşiğini işaret ederek**) Fethi mübiyn, şu beşikte yatan yavrunuzla (**ayakta kendilerini dinleyen Akşemseddin hazretlerini işaret ederek**) bu köseye nasiptir.

Hacı Bayram-ı Velî hazretlerinin bu keşif ve kerametleri zâhir olmuş ve gerçekten Konstantaniyye'nin fethi, Fatih Sultan Mehmet Han ile Akşemseddin hazretlerine nasip ve müyesser olmuştur.

Evlâdı hakkında bu tebşiratı alan sultan Murad Han, feth-i mübiynin bir ân önce tahakkuku için, şehzade on iki yaşına basar basmaz onu tahtına oturtmuştur.

O sultan Murad Han ki, her yıl Medine-i münevvere de. Halil-ür-Rahman'da ve Kudüs'te bulunan sadata ve fukaraya hediyeler, atıyyeler gönderir, yoksullarını ve muhtaçlarını sadakalarıyla sevindirirdi. Kendi ülkesinde bulunan seyyidlere, şeriflere, âlimlere, şeyhlere keza hediyeler takdim eder, fakirlere de yardımda bulunurdu.

Bir sene, parmağındaki doksan bin altın değerindeki yüzüğünü de sattırmiş, gerek bu parayı ve gerekse Ankara civarındaki kâin Balık hisarı kariyyesinin gelirlerini Haremeyne hediyeye etmişti. Balık hisarı, devletin malı değildi. Harpte kendi hissesine düşen ganimetti. O devirde padişahlar, harp ganimetlerinin beşte birine sahip olurlardı. Çünkü, Kur'an-ı Kerim'in hükmü ve taksimi de böyle idi.

Bir sene, yine Haremeyn'e hediyeler göndermek istiyordu. Fakat, parası yoktu. Fazlı paşadan borç almak istedi. Fazlı paşa, kendisine para yerine akıl vermeğe kalkıştı:

— Padişahım, dedi. Bu iş böyle olmaz.. Tebaan çok zengindir. Sen padişahsın, öyle olduğu halde paran yok ve hazinen bomboştur. Bazı kanunlar çıkarmalı, halktan para toplamalı ve hazineni doldurmalısın.

Sultan Murad Han, Fazlı Paşanın bu tavsiyelerine son derece sinirlendi ve ötkelendi:

— Fazlı... Fazlı diye haykırdı. Bu nasıl söz, bu nasıl tavsiye? Milletimin parasını ve malını zorla elinden alacağım ve bu para ile ordularımı besleyeceğim öyle mi? Bu haram parayı, askerlerime yedireyim de, askerlerim haram-zâde olsun mu istiyorsun? Şunu iyi bil ki, haram ile beslenen askerde itaat ve şecaat kalmaz. Haram yiyen asker, düşman karşısında duramaz, düşmandan kaçır. Benim askerlerim, ilâ-i-kelimetullah için savaşır gazilerdir. Bize yalnız üç lokma helâldir: Birisi, düşmandan alınan haraçtır. İkincisi, harpte elde olunan ganimetlerdir. Üçün-



cüsü madenlerden, toplanan vergilerdir. (Padişahın bu sözünden anlaşılıyor ki, o devirde madenlerimiz işletilmekte imiş.) Yoksa, milletim Karun kadar zengin olsa, ellerinden zulüm ile mallarını alamam. Harama el süremem. Askerlerime ve bende-gânıma haram yediremem, dedi ve kendisine zulme ve haksızlığa, daha doğrusu padişahın tâbiriyle haram yemeğe sevk ve teşvik etmek isteyen Fazlı paşayı hemen oracıkta azletti.

Bu zevat-ı âli-kadr, böyle dürüst, böylesine âdil, iyman ve irfan sahibi olduklarından, Allah celle bunların oğullarını ve torunlarını dört kıt'ada hükmetmeye lâayık ve müstehak gördü ve bir çok milletlerin idarelerini onların namuskâr ellerine ve tertemiz vicdânlarına havale etti. Onları, cihana sultan eyledi. İyi bilmelidir ki, Allahu teâlâ'ya kul olanlar ve kulluk görevlerini hakkıyla yerine getirenler, cihana sultan olurlar. Nefislerine kul olanlar ise, önünde sonunda rezil ve bednâm olarak ebedî hüsrana uğrarlar.

Kıssadan hisse:

İşte, böyle daima helâl yiyen ve haramdan kaçınan babanın evlâdı da, Fatih Sultan Mehmed Han gibi, ulu ve cihanşümül bir sultan olur. Ulu sultan olmakla da kalmaz. **O NE GÜZEL EMİRDİR** diye Enbiyalar serverinin medh-ü sitayişine de lâayık ve mazhar olur.

Aşık paşa diyor ki:

**(Bu âl-i Osman ki, bunların hasletleri tekva idi, bütün cihana sultan oldular. Şimdi, iş fetvaya döndü. Korkarım, mülk-i Osman yıkılır.)**

Fetva, mukaddes bir hükümdür amma, Allahu teâlâ'dan korkmayıp, halkı susturmak için fâsık kişilerin ve zâlim uşağı olan âlimlerin hediye şeklinde kabul ettikleri rüşvetler karşılığı verdikleri fetvalar, gerçekten mülk-i Osman'ı yıktı.

Üçüncü sultan Murad devri vezirlerinden ve isfendiyar oğullarından olan ve Üsküdar sahillerinde kendi yaptırdığı camii şerifin yanındaki türbesinde medfun bulunan ve o semte adını veren Şemsi paşa, padişaha hediyeye kılığında kırk bin altınlık

bir rüşvet kabul ettirdiği günün gecesi, konağında düğün bayram etmiş, sevinç ve neşesini de şu sözlerle açıklamıştır:

— Bugün, Kızıl-Ahmedlü (**İsfendiyar oğulları**) intikamını, Âl-i Osman'dan aldum. Anlar, bizim ocağımıza su koydukları gibi, ben dahi anların ocağın söndürecek bir mukaddime tertip ittüm. İrtişâya dadandırdum ve hattâ kırk bin altın bir böyücek lokma idi, yutturdum. Bundan sonra, bunlar irtişâ almaktan fâriğ olmazlar ve irtişâ ile devletleri sebat bulmaz.

Ne hazin ne ibret verici bir beyanat değil mi?

O devrin seçkin velilerinden Seyyid Seyfullah (**kuddise sirruhu**) hazretleri, bütün bu kötülükleri keşfetmiş olmalıdır ki:

**Yıkıldı Âl-i Osman,  
Ağlasın bütün cihan**

feryadı ile, Osmanlı devletinin inhidama doğru gittiğini bildirerek keramet izhar eylemiştir.

## H İ K Â Y E

Yıldırım Han, Niğbolu zaferinden sonra bir âbide-i zafer yaptırmıştı. Ecdadımız, Allahu teâlâ'nın nimetlerine karşı şükürlerini böyle ifa ederlerdi. Yıldırım Han, Niğbolu seferine giderken, ellerini bârigâh-ı ahadiyyete kaldırmış:

— Yâ Rab, demişti. Eğer, bana zafer müyesser edersen, ahdim ve nezrim olsun, rizayı şerifin için yirmi adet cami-i şerif yaptıracam ve bu mâ'betlerde zâtını tevhit ve Resûlünü tazim ettireceğim.

Savaş, Türk ordularının nusret ve galibiyetleri ile sona ermiş, yedi kral ve orduları mağlup ve perişan olmuşlardı. Elde edilen külliyetli miktarda ganimetlerle, Fransa'nın en meşhur şövalyeleri de Bursa'ya getirilmişti. Osmanlı padişahlarının asalet ve şecaatlerini gören bu şövalyeler, bir daha Türklere

karşı savaşa girmeyeceklerine yemin etmişlerdi. Yıldırım Han onlara:

— Böyle yemin etmeyiniz, dedi. Bize karşı tekrar harbe geliniz ki, bize gazilik unvanı bahşedesiniz ve yeni yeni zaferler kazanmamıza sebep olasınız.

Savaşa giderken nezrettiği yirmi cami'e bedel olmak üzere, yirmi kubbeli cami-i-kebiri (Ulu cami) inşa ettirdi.

Şu hususu da açıklayalım:

Herhangi bir muradın, bir isteğin husulü için, Allahu teâlâ'ya ahd ve nezredilirse, o iş ve istek mutlaka yerine gelir.

Bütün padişahlar, harbe giderlerken, zafer müyesser olduğu takdirde bir cami, bir medrese ve mümasili bir hayırlı bina yaptırmayı nezrederlerdi.

Herhangi bir murad için, Allahu teâlâ'ya niyazda bulunan ve o isteğin tahakkuku halinde Hak rızası için bir hatim indirmeyi, yahut üç hatim indirmeyi veya yetmiş bin kelime-i tevhid okumayı veya okutmayı nezreden kimse; neyi niyyet etmişse o isteği muhakkak yerine gelir. Hastası varsa iyileşir, bir derdi varsa kurtulur, kötü huyundan halâs olur, hasılı nezrederken dilediği ne ise yerine gelir.

Bu gibi nezirler, okumak veya okutmakla olacağı gibi bir veya bir kaç yetimi giydirmek, bir talebe okutmak, kurban kesmek, yoksullara yardımda bulunmak gibi maddî sebeplerle de olabilir. Ancak, isteği hasıl olduktan sonra nezrini mutlaka yerine getirmelidir ki, vermesini bilen Allahu teâlâ tekrar almasını da bilir.

Biz' Yıldırım Han'ın hikâyesine devam edelim:

Ulemânın, yirmi kubbeli bir cami yaptırıldığı takdirde, yirmi cami yerine geçeceği yolundaki fikir ve kanaatlerine uyularak Ulu cami inşa olundu ve tamamlandı. Bursa'ya yolu düşenler, elbette bu mübarek camii şerifte namaz kılmışlar ve Hakka secde etmişlerdir. Bursa'ya hiç gitmeyenler de mutlaka gitmeli ve bu evliyâlar diyarını, gaziler ocağını ziyaret etmelidir. Bursa, Türklerin ilk hükûmet merkezidir. Gaziler, oradan Hak is-

mini anarak yola çıkmışlar, Rumeli'ne geçmişler, boydan boya bütün Avrupa kıtasına dehşet saçmışlar, bir çok fetihler ve zaferlerle bugün hâlâ iftihar vesilesi yaptığımız şanlı hatıralar bırakmışlardır. Hâlâ o koku orada duyulur, hâlâ o lûtfu orada sezilir.

Ulu cami adı ile tanınan cami-i-kebirin inşaatı tamam olunca, padişah memnun ve mesrur mürşidi olan Emir Veli sultan ile, bu mukaddes mâ'bedi geziyordu. **(Bursa'da yedisinden yetmişine kadar herkesin tanıdığı ve mübarek türbesini ziyaret ettiği EMİR SULTAN hazretlerini de behemehal ziyaret etmeği ihmal etmemelidir. Böyle makamlarda edilen dualar, indallah müstecâb olur.)** Yıldırım Han Emir Veli'ye hitaben:

— Şeyhim, dedi. Nasıl olmuş? Acaba sizce bir eksiği var mı?

Hazret-i Şeyh, kendisine cevap verdi:

— Evet, dedi. Dört eksiği kalmış. Onları da yaptıırırsan tamam olur...

Padişah, bu eksikleri öğrenmek istedi ve:

— Aman, lûtfediniz söyleyiniz ki hemen yaptırayım, dedi.

Şeyh hazretleri, büyük bir sükûnetle eksikleri bildirdi:

— Cami-i-şerifin dört kapısına, dört fıçı şarap koydur da, eksikleri tamam olsun. Yıldırım Han, şeyhinin bu sözüne fena halde kızdı:

— Bu ne acaip söz efendi? dedi. Cami-i-şerifin kapılarına şarap fıçıları konulur mu?

Hazreti Şeyh, mübarek parmağını, padişahın kalbi üzerine koyarak ve onun gözlerinin içine bakarak:

— Neden olmasın? cevabını verdi. Cami dediğin, taştan, çamurdan, tahtadan yapılan bir yapıdır. Böyle olduğu halde, kapılarına şarap koydurmayı çirkin buluyorsun da, bina-i ilâhî ve nazargâh-ı sübhani olan şu kalbinin yanına şarap koymayı nasıl lâyık görüyorsun? Evet, doğru söylüyorsun... Cami-i-şerifin kapılarına şarap fıçıları konulmaz, amma bu nihayet kul yapısıdır. Kul yapısına konulmayan şarap, Allah yapısına konulsa revâ mıdır?

Hazret-i Şeyh, bu acı ve haklı sözleri ile, Yıldırım Han'ı ağlatmış, fakat irşâd etmiştir.

O devirlerde, irşâd makamını işgal eden meşayih ve ulema, hak söz söylemekten korkmazlardı. Başlarında taşıdıkları sarığın, neyi ifade ettiğini bilirler ve:

-- Ben, hak söz söylemekten korkmam. İşte kefenim de başımda, demek olan sarığın mânasını bilir ve hakkını verirlerdi. Padişahlara, hattâ en müstebit ve zâlim hükümdarlara karşı koyarlar, onları hakka ve hakikate davet ederlerdi. Onların:

— Ey şeyh efendi.. Ey hoca efendi.. Ben, sana ne yaparım bilir misin? tehditlerine mukabil:

— Evet bilirim.. Senin bana ne yapacağını ben sana söyleyeyim. Bana dört türlü ceza verebilirsin: Birincisi, beni öldürürsün ki bu takdirde mazlûmen şehit olurum. Sırrı Hüseyin zuhura gelir. Ben şehit, sen de Yezid gibi zâlim olursun. İkinci si, beni sürgüne gönderirsin. Ahabab-ü yâranımdan, evlâd-ü iyailimden, yerimden yurdumdan cüdâ edersin. O zaman da sırrı Muhammed zuhura gelir. Ben, enbiyalar serveri gibi muhacir, sen de Eba-Cehil gibi hakkı inkâr eden kâfir gibi olursun. Üçüncüsü, bana işkence yaptırır, dövürürsün, kemiklerimi kırdırır, yara bere içinde bırakırsın ki, bu takdirde de sırrı Circis meydana gelir. Ben, hazreti Circis derecesi alırım, sen ise o nebiyye eziyyet eden kâfirler derekesine inersin. Dördüncüsü, beni hapsettirirsin. Ben, Yusuf gibi günahsız zindanda yatarım sen ise bana yaptığın bu zulüm ile tarih boyu lânetle anılırsın, derler.

Bu zevat-ı zevil-ihtiram, sultanları dahi böylece insafa ve hakka davet ederlerdi. Netekim, Emir Veli Sultan da, Yıldırım Han'ı böylece ikaz ve irşâd eylemiş ve Padişah bu tarihten sonra içkiye tövbe etmişti.

Söz, buraya gelmişken Yavuz Sultan Selim Han ile, meşhur Zenbilli Ali efendi arasında geçen bir muhavereyi nakletmeden geçemeyeceğim:

Yavuz Sultan Selim Han, şeyh-ül-islâmın her işine karışmasına sinirlenmiş olmalı ki, bir gün ona:

— Hoca, demiş.. Artık sen bizim umur-u saltanatımıza da karışmağa başladın.

Zenbilli Ali efendi, vakur ve mütevazi şu cevabı vermiş:

— Elbette padişahım. Eğer, umur-u uhreviyyenizden mes'ul olmasaydık umur-u dünyeviyyenize karışmazdık!

Hepsi de nur içinde yatsınlar..

Tarihlerin yazdıklarına göre, Yıldırım Han ara sıra içki meclisleri kurdurur, gizli gizli içki içermiş ve içki içtiğinin de kimse tarafından farkedilmediğini sanırmış. **(Allah taksiratını affetsin.)** Ancak, Evliyaullahtan gizli bir şey olamayacağını her halde düşünemezmiş. Halbuki, bundan evvelki dersimizde de söylediğimiz gibi, Allah'ın velileri arslan gibidirler. Halkın kalbi de, onların seyrangâhı olan ormana benzer. Arslanın ormanda pervasızca dolaştığı gibi, veliler de insanların kalplerinde ve damarlarında diledikleri gibi dolaşırlar.

Keramet-i kevnîye, keramet-i ilmiyye ve keramet-i vücudîye vardır. Kerametın evveli keşf-i kubur ve nihayeti de keşf-i kulûb'dur.

Peygamberi zîşânımız, bir Hadis-i şeriflerinde: **(MÜ'MİNLERİN FERASETİNDEN SAKININIZ.. ZİRA, ONLAR ALLAHU TEÂLÂ'NIN NURU İLE NAZAR EDERLER)** buyurmuşlardır.

Ne Emir Sultan'ın Yıldırım Han'a ne de Zenbilli Ali efendinin Yavuz Sultan Selim Han'a çıkışmalarını yadırgamamak lâzımdır. Tarihlerimizde buna benzer daha bir çok hadiseler vardır. En meşhurlarından birisi de şudur:

## H İ K Â Y E

Tarik-i-Halvetiyye'nin piri olan Seyyid Yahya Şirvani kad-desallahu sırrahul-âli efendimiz hazretlerinin halifesi Şeyh Şü-câ'üddin kuddise sirruh hazretleri, ki merkad-i mübarekleri Fatih Çarşambasındaki zaviye ve mescidi yanındadır. Kovacı

Baba olarak iştihar etmiştir. Maalesef mescidi ve zaviyesi yıkılmış, viraneliktir. Medresesi de harap olmuştur. Türbeleri de yıkıldığından, kabr-i şerifleri kabristan içinde ve tam orta yerde ve açıkta kalmıştır. Mutlaka ziyaret edilmelidir. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, bu ve mümasili makamlarda dualar kabul olunur, ihmal etmemelidir.

Evet; Şeyh Şücâ'üddin hazretlerinin zaviyelerine, devrin padişahı da gelir ve zikrullahı iştirak edermiş. Bir gece. sultan yine gelmiş, evrâd ve ezkâr okunduktan sonra dervişler ile devrana dahi kalkmış ve o kadar memnun olmuş ki, duadan sonra şeyh hazretlerine:

— Ey şeyh-i aziz, demiş. Bir emriniz bir arzunuz var mı? Lûtfen emrediniz, derhal yerine getireyim.

Hazreti- şeyh, kendisine cevap vermiş:

— Estağfurullah.. Ama, mademki arzumu öğrenmek istediniz. İstirhamım odur ki, bir daha bu tekkeye gelmeyiniz.

Padişah fevkalâde mahcup olmuş ve sormuş:

— Acaba bir hatâm, bir suçum mu var? Size hürmette kusur mu ettim.

Şeyh hazretleri, padişahı temin etmiş ve maksadını açıklamış:

— Hâşâ, demiş.. İstirhamımın sebebi bu değil. Zât-ı şâhâ-neleri buraya teşrif ettikçe, dervişlerime ihsanlarda bulunuyorsunuz. Bu sebeple sultanımın teşriflerini görür görmez: (**Padişah hazretleri, bu defa ne ihsan buyuracaklar?**) kaygusuna düşüyor ve zikrullahı unutuyorlar. Halbuki, başka günler, böyle bir kaygıları bulunmadığından, Allahu teâlâ'yı hakkiyle zikrediyorlar.

Bursa'da Yıldırım Hân tarafından yaptırılan Cami-i-kebirin açılış merasimini de naklederek bu bahse nihayet verelim:

Cami-i-şerifin inşaatı tamamlanmış, tezyinat ve iç tefrişatı da mükemmelen yapılmış, ibadete açılacağı gün yapılan merasimde, Padişah bu resm-i küşâdın Emir Sultan tarafından icrasını tensip buyurmuş. Hazret, arz-ı itizar etmiş ve Somuncu Baba'yı göstererek, kendisinden yüksek zevat bulunduğunu be-

yanla, bu şerefın o zat-ı muhtereme bahşolunmasını niyaz eylemiş. Filhakika, Somuncu Baba Cami-i-kebirin resm-i küşâdını yapmış hazır bulunanlara vâ'z-ü nasihatte bulunmuş ve dört kapıdan da aynı ânda çıkararak. her kapıda kendisinin çıkışını bekleyen hürmetkârlarına mübarek ellerini ayrı ayrı öptürmüş ve hiç kimseyi mahrum bırakmamıştır.

Bu hâdiseden sonra, Somuncu, Baba: **(Biz, artık bu şehirde tanındık. İpliğimiz pazara çıktı..)** diyerek, Bursa'dan hicret etmişlerdir.

Bir veli, bir beldeden çıktı veya çıkarıldı mı, yahut katlolundu mu o beldeye mutlaka bir belâ gelir. Zira, veliyullah siper-i sa'ika gibidirler. Kendilerine sığınanları kalkan gibi korurlar. Allahu sübhanehu ve teâlâ, Habib-i edibine hitaben: **(Aralarında sen de bulunduğun için, Allahu zül-celâl onlara azap etmez.)** buyurmuşlardır:

وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ

*Ve mâ kânallahü li-yu'azzibehüm ve ente fiyhim...*

*El-Enjâl : 33*

**(Ya Muhammed! Sen aralarında iken. Allahu teâlâ onlara azap edecek değildir.)**

Evliyâ'ullah, aleyhissalâtü vesselâm efendimizin vârisleri bulduklarından, onların buldukları yere azap inmez. Onlar, o diyardan çekildiler mi, nasıl ki siper-i saika kaldırılınca yıldırımlar etrafa düşerler ve kalkan muharibin elinden alınca da mızraklar vücuduna saplanırsa, belâlar ve musibetler de yağmağa başlar. Netekim, Somuncu Baba'nın ayrılmasından kısa bir müddet sonra, Bursa Timurlenk'in istilâsına uğramış ve halk azabın tadını tatmıştı.

Buna bir başka misal daha verelim: Sultan-ül-ulema da. Belh şehrinden sultana gücenerek çekildikten sonra, henüz



Bağdad'a vasıl olduğu sırada Belh şehrini Moğollar istilâ etmişler ve bu şehir halkını bir belâ-i âsümani halinde kırıp geçirmişlerdi.

Ey ehl-i iyman:

Velileri, Hakkın bir nimeti uzması bilmeli, gerek onlara ve gerekse âlimlere saygı göstermelidir. Zira, velisini ve âlimini sefil eden milletin, haritayı âlemden silineceği ve kalkacağı muhakkaktır.

## H İ K Â Y E

Velilerden bir zat, zamanın hükümdarının kendisini ziyaret için zaviyesine yaklaştığını görünce, derhal yatağına girdi, yorganı üstüne çekti ve yüzüne kadar örterek, oğluna padişahı odasına almasını tenbih etti.

Hükümdar, zaviyeye girdi ve oğluna babasının nerede olduğunu sordu.

— Yatıyor efendim, cevabını alınca:

— Yoksa hasta mı? demeğe kalmadı, veliyullah içeriden seslendi:

— Hayır. hasta filân değilim, Senin yüzünü görmemek için yattım ve yüzümü örttüm. Zira, sen bir zâlim hükümdarsın. Sana yaklaşanı, cehennem ateşi kuşatacağından senden kaçıyorum ve yüzünü görmek istemiyorum. Senin yüzünü görmek, cehennem ateşi görmek gibidir, dedi.

Hükümdar, durakladı ve sordu:

— Beni bu duruma ne düşürdü?

— Halkın hakkına tecavüz etmen ve zulmen onların malını alman düşürdü.

Hükümdar, bu sözlere kızmadı. Bilâkis hatasını anlayarak, halktan haksız olarak aldıklarını iade etti ve memleketine adalet, halkına da saadet ve selâmet getirdi.

Veliler ve âlimler, tıpkı birer ayna gibidirler. Onlara bakanlar, noksanlarını görürler. Yüzlerinde kara varsa silerler.

Ayna yüzündeki karayı gösterdi diye, onu kırmağa kalkma... Yüzündeki karayı gider, ayna seni temiz gösterecektir.

Tarih boyunca, bir çok haram yiyenler ve haramla beslenip büyüyenler, haram yediklerini söylediklerinden dolayı velileri ve âlimleri katlettirmişler, yani asıllarını gösteren aynaları kırmışlardır. Bu gibiler, dünya hayatında iktisap ettiklerini maskara suratlarını görmeğe tahammül edemediklerinden dolayı, aynayı kırmakla o maskaralıktan ve rezaletten kurtulacaklarını zannetmişlerdir. Halbuki, tarihin gerçek aynası aradan asırlar geçtiği halde, onların maskara suratlarını hâlâ kâinata aksettirmektedir. Yüzlerinde kara bir leke bulunduğunu gösterir göstermez o aynaları kırmamış olsalardı, muhtemelen o kara lekeyi dünya hayatlarında temizleyebilecekler ve tarihe o kara leke ile intikal etmeyeceklerdi. İnsan, bir dakika için görmeğe tahammül edemediği bir kara lekenin, basit bir himmet ve gayretle temizlenebileceğini bilse, onu asırlarca taşımaz. Unutmamalıdır ki, bu kara lekeler, süsle ve makyajla da kapatılamaz. Ehl-i basiret, o makyajın altındaki çirkinliği derhal farkederek.

Helâl yiyenler: âdil, sadık, kâmil ve muhsin olurlar ve öyle görünürler. Kirli yüzlüler, çirkin gözlüler bunlara ne kadar çamur atarlarsa atsinlar, ehl-i basiret onların güzelliklerini derhal farkederek.

**Zâtında görür suref-i noksan ve kusurun,  
Âyine-i ahvaline her kim eylerse nazar..**

Yâ Rab:

Bize; güzeli güzel, çirkinini çirkin göster. Çirkinini güzel, güzeli de çirkin gösterme.. İlâhî: Bakmak bizden, görmek ve göstermek sendendir.

Yâ Rab:

Bize kötü amellerimizi ve çirkin fiillerimizi şirin gösterme.. Haramdan sakındır, helâle alıştırdır. Bize helâl lokma nasip eyle.. Yalanla, haramla kazanılan rızıklara el sürdürme.

Alın terinden zevk ver. Alın teri ile kazanılan rızıkları bize sevdik ve yedir. Maddî ve manevî haramlardan el çektir.. Haramın her türlüünden nasibimizi kes.. Bu risâleyi yazdığım hane sahibine ve evlâd-ü ıyaline hidayet nasibeyle ve kendilerini dünya ve âhirette temiz ve tayyip rızıklarla merzuk eyle.. Habibi edibin ve mahbubun ile olan muhabbetin hürmetine bizlere dünya ve âhirette affınla muamele eyle.. Habibin hürmetine ve izzetine, Hazreti Fatıma'nın iffet ve rif'atine, Hasaneyn'in muhabbetine Aliyyil-Mürtezâ ve ehl-i beyt-i bâsefa himmetine bizleri iman ile göçür ve sâlihlerle ilhak eyle, Bu risâlemizi okuyanları, okutanları, bastırانları ve dinleyenleri iki cihan da aziz eyle.. Dünya ve âhiretlerini mâmur eyle.. Yarın, ayıpların meydana çıktığı, defterlerin okunup herkesin kişiliği bilindiği gün, suçlarımızı affınla setrederek bizleri Habibine bahşeyle.. Civarı Mustafa'da, arşın gölgesinde iskân eyle.. Nârından azat, Firdevs-i a'lâya ithal ve civarı Ahmed-i pür-vefada iskân eyle.. Bizleri, cema-i bâ-kemalinin müşahedesiyle dilşâd eyle.. Mürşidim İbrahim Fahreddin ve hocam Gümölcine'li Mustafa efendilere ve diğer mürşidim Ahmet Tahir-il Maraşı ve hocam Mehmet Rasim efendilere ve silsile-i tarikimizden geçen meşâyih ve azizana garika-i garik rahmet eyle.. Bütün mü'minlere ve bâhusus hayırlarından istifade ettiğimiz ashab-ı hayrata da rahmet eyle.. Âsi ümmeti Muhammed'i islâh eyle.. Hükümeti-cumhuriyemizi hayırlı işlerinde muvaffak ve islâma hâdim eyle.. Türk büyüklerini ve Türk münevverlerini nuru- Kur'an ve nur-u tevhid ile münevver ve muammer eyle.. Bütün ehl-i tevhide de rahmet eyle.. Bâhusus, benim tahsilime sebep olan annem Hâce Â'îşe hanıma da rahmet eyle.. Makamını cennet, refikini nur-u nübüvvet ve ehl-i beyt eyle.. Ehline hidayet, kızım Â'îşe Fatıme'ye ve oğlum Muhammed Cüneyd'e hidayet ve sırat-ı müstakimde sâbit-kadem eyle.. Vatan ve milletlerine ve bütün insanlığa hayırlı ve faydalı ve rahmetle yâd edilmeme vesile eyle.. Bütün ihvanımı, cemaatimi ve bu risâlemi okuyanları her türlü zorluklardan halâs, âhir ve âkibetlerini hayreyle.. Ömürlerine bereket, vücutlarına sıhhat ve âfiyet, halâl rızıklarına vüs'at

ve bütün işlerinde nusret ve muavenet eyle... Ordularımızı ve kumandanlarımızı ehl-i küfür üzerine daima mansur ve muzaffer eyle... Dualarımızı kabul ve niyazlarımızı makbul eyle..

Sübhanе Rabbike Rabbil-izzeti amma yasifûn ve selâ-mün alel-mürseliyn vel-hamdü lillahi Rabbil-âlemiyn kabul-üd-dua **EL-FÂTIHA..**

**EI-Hac**  
**MUZAFFER OZAK**

# İ R Ş Â D

YİRMİ ALTINCI DERS

## M Ü N D E R E C A T :

Kıyametin şiddet ve dehşeti - Kıyametin ne zaman kopacağı neden belli değildir - Bazı hususları bilmemek, bilmekten hayırlıdır - Kıyamet alâmetleri nelerdir - İbrahim Edhem hazretlerinin bir mağarada dünyaya gelişine ait kıssa - Beni İsrail'den hayvanların lisanını öğrenen bir köylünün başına gelenler - Eşrat-i saat nedir - Haccac namiyle mâ'rif Yusuf-u Sakafi'nin Kûfe halkına hitabesi - Harun Reşid'in rü'yası ve Fransa kralı tarafından hediye edilen gül fidanı hikâyesi - İnsan yaptığını neden ve nasıl bulur - Âhiret tedarik ve hazırlıkları nelerdir - Bezm-i-Âlem valide sultan ile Zühtü paşaya ait iki kıssa - İnsanlar nasıl haşrolunacaklardır - Kâfirler ve zâlimler kıyamet günü birbirlerine nasıl lânet edeceklerdir - Kıyamet ve âhiret hayatı ile ilgili vâ'zû nasihatleri muhtevi mühim bir risâledir.



Sallû alâ seyyidinâ Muhammed  
Sallû alâ Mürşidinâ Muhammed  
Sallû alâ şems-id-duhâ Muhammed  
Sallû alâ bedr-id-dücâ Muhammed  
Sallû alâ nûr-il-Hüda Muhammed

El-evvelü Allah.. El-âhirü Allah.. Ez-zâhirü Allah.. El-Bâtınü Allah.. Hayrihi ve şerrihi min'Allah.. Men kâne fi kalbihi Allah.. Fe-mu'inuhu ve nâsırulu fid-dâreyni Allah.. Rab-bişrahli sadri ve yessir-li emri vahlûl ukdeten min lisâni yefkahu kavli ve ufevidü emri ilallah vallahü basiyrün bil-ibâd..

Sübhaneker lâ ilme lenâ illâ mâ allemtenâ inneke ent-el alim-ül hakim...

Sübhaneker lâ fehme lenâ illâ mâ fehmemtenâ inneke ent-el cevvad-ül kerim..

Sübhaneker mâ abednâke hakka ibadetike yâ mâ'bud..  
Sübhaneker mâ arefnâke hakka mâ'rifetike yâ mâ'ruf..  
Sübhaneker mâ şekernâke hakka şükrike yâ meşkûr..  
Sübhaneker mâ zekernâke hakka zikrike yâ mezkûr..

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ  
يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّ كُنْتُمْ لِرَبِّكُمْ أَنْزَلَ السَّاعَةَ شَيْءٌ عَظِيمٌ

*Yâ eyyühen-nâs'ülteku Rabbeküm inne zelzele't-es-sâ'ati şey'ün aziym.*

*El-Hac: 1*

(Ey insanlar! Rabbiniz celle şânenin azabından sakının, emirlerine itaat edin. Zira, kiyâmetin kopacağı o saatin zelzelesi çok büyük, çok şiddetli ve çok korkunçtur.)

يَوْمَ تَرَوْنَهَا نَذْهَلُ كُلَّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ

*Yevme terevnehâ tezhelü küllü mürdi'atin ammâ erda'at*

*El-Hac. 2*

(Onu göreceğiniz gün, onun şiddetinden ve dehşetinden çocuklarını emziren analar, çocuklarını bırakıp, unuttur ve nefislerinin kaygusuna düşerler.)

وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا

*Ve teda'u küllü zâti hamlin hamlehâ...*

*El-Hac. 2*

(Ve her gebe kadın, gebelik müddeti tamamlanmadan, yavrularını düşürürler.)

وَتَرَى النَّاسَ سُكَارَىٰ وَمَا هُمْ بِسُكَارَىٰ

*Ve teren-nâse sükârâ ve mâhüm bi-sükârâ...*

*El-Hac. 2*

(O günün şiddeti sebebiyle, sen de insanları serhoş olmadıkları halde, serhoş gibi görürsün.)

وَلَكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ

*Ve lâkinne azaballahi şediyd...*

*El-Hac. 2*

(Zira, azab-ı ilâhi çok şiddetlidir.)



O günün şiddet ve dehşetinden, insanoğlu nasıl korkmasın. nasıl şaşırıp aklını kaybetmesin, nasıl serhoşa dönmessin ki; semalar yarılacak, yıldızlar dağılıp dökülecek, denizler kaynayacak, denizlerin suları ateşe dönecek, güneş dürülerek tortop olacak, dağlar şiddetle yerlerinden oynayacak ve zerreleri bulutlar gibi gökyüzünde uçuşacak, herkes malını mülkünü unutarak canının kaygusuna düşecek. vahşi hayvanlar birbirlerine karşı düşmanlıktan vaz geçerek bir araya toplanacaktır.

Hepsi bu kadar mı? Hayır; her nefis ve her nüfus çift çift olarak bir araya gelecek, herkes kendi yoldaşını ve sırdaşını bulacak. zâlim zâlimle, fâsık fasıkla. hırsız hırsızla. Allahsız Allahsızla. Peygamberleri sevenler peygamberlerle, iyileri sevenler iyilerle, kötülerini sevenler kötülerle yan yana geleceklerdir.

Daha neler olacak? Semalar eriyecek ve erimiş bakır gibi alevli ateş halinde halkın üzerine dökülecek, gökyüzü kızarmış kül renginde kırmızı sahtiyan gibi parça parça olacak, halk azab-ı ilâhiden kaçacak ve sığınacak bir kuytu arayacak amma nafile!..

O günün şiddeti ve dehşetini düşünebiliyor musunuz? Böyle bir günü göreceğ gözün başında akıl, hâmilesinde çocuk kalır mı? Elbet, akıllar baştan gidecek, hâmile kadınlar vaktisiz çocuklarını düşürecek, anneler meme emzirdikleri ciğerpâre yavrularını yere çalarak, nefislerini dahi düşünemez hale gelecektir.

Ey ehl-i-iyman:

Bu, kıyamet denilen emr-i-azim, herhalde ve mutlâka olacaktır. Çünkü, doğan öldüğü, yapılan yıkıldığı gibi, bu kâinat da bir gün mahvolup yıkılacak, Hakkın emri ile başka bir âleme tebdil olunacaktır. Her nefis dünya hayatındaki her nefesinden sorguya çekilecek; bütün amellerinin, fiillerinin ve kavillerinin hesabını verecek, iyilikleri ve kötülükleri mizan edilecek ve bütün bunlar tamamlandıktan sonra defterleri sağyanlarından verilenler cennete, sol yanlarından veya arkala-

rından verilenler de, yaptıklarının cezasını çekmek üzere, hükümet-i ilâhiyenin hapishanesi olan cehenneme gönderilecektir.

İyman sahibi oldukları halde, günahlarından dolayı cehenneme girenler, cezalarının derecesine göre azaba düçar olduktan sonra, şfaat-i-Muhammed ile nârdan ve azaptan kurtulacak ve cennete kabul olunacaklardır. Kâfirler ise, küfürlerinin derecelerine göre cehennem derekâtında ebedî olarak kalacaklar ve ebediyyen azaba müstehak olacaklardır.

Nasıl ki, ölecek bir kimsede ölüm emmareleri belirlediği halde, ne vakit öleceğini kimse bilemezse, kıyametin emmareleri de belli olmakla beraber, ne zaman kopacağını Allahu sübhanehu ve teâlâ'dan gayrı hiç kimse bilemez. Kıyametin kopacağı zamanı, Allahu teâlâ'nın kendilerine bildirdiği bazı müstesnâ kimseler belki vardır ama, onlar da kıyametin kopacağı zamanı bildirmekle emrolunmamışlardır.

Kıyametin ne zaman kopacağını bildikleri halde, söylemeğe mezun olmayan zevat-ı âli-kadrin başında, Habibi Hüdâ ve şefi-i rûz-i ceza â'ni bihi Ebel-Kasım Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz hazretleri vardır. Zira, o Zât-ı akdes ilimlerin evvel ve âhirine, bâtın ve zâhirine vakıftır. Resûlü Kibriyâ aleyhi ve âlihi efdal-üt-tehâyâ efendimiz, ilm-i ledün sultanıdır. İnsanların, Allah ilminden bilmeleri ve öğrenmeleri iktiza edenleri, açık açık talim ve tefhim buyurmuş insanların bilmeleri ve öğrenmeleri iktiza etmeyen Allah ilminden ve sırrı Rabbaniden bazı kısımları da Huzeyf'et-ül-Yemani, İmam-ı Ali ve İbni- Abbas Radıyallahu anh efendilerimize açıklayarak, yalnız onları irşâd ve agâh buyurmuştur.

Alayhissalatü vesselâm efendimiz:

— Ben, mi'râçta Rabbimden doksan bin kelimat talim ettim. Bunun, otuz binini bütün ümmetime, otuz binini de yalnız ehlime tevdi ve tefhim eyledim. Otuz bini ise, Rabbimle aramızda bir sırdır, buyurmuşlardır.

Bu itibarla, Resûl-ü ekrem sallallahu aleyhi ve sellem

efendimizin, kıyametin ne zaman kopacağını bilmediklerini zannetmek büyük bir gaflet ve hata olur. Bilirlerdi, fakat söylemekle mükellef değillerdi. Netekim, bir gün kendilerine:

— Yâ Resûlallah! Kıyamet ne zaman kopar? diye soran bir a'rabiye:

— Kıyamet her halde kopacaktır. Kıyametin ne zaman kopacağını öğrenmen, sana ne fayda temin eder? Kıyamet günü için sen ne hazırladın? Senin için mühim olan budur, buyurmuşlar ve:

— Hiç bir hazırlığım yok, ibadetlerim de pek az, ancak beş vakit namazımı kılar, ramazanda orucumu tutarım. Bundan gayri, ne uzun uzun namazım, ne de ramazan haricinde orucum yoktur. Fakat, seni ve Allahu azim üş-şânı canımdan ziyade severim, cevabını alınca da o a'rabiyyi şöyle müjdelemişlerdir:

— Ey a'rabi.. Kişi sevdiği iledir. Sen de, benimlesin..

Aziz müslümanlar:

Kıssadan, hissemizi alalım; Allah'ı ve Resûlünü sevelim ki, mahşerde ve cennette onunla beraber olalım..

Kişinin ölüm gününü bilmemesi, şahsi hayatının idâmesi içindir. Kıyametin ne zaman kopacağını halkın bilmemesi ise, dünyanın imareti ve bütün beşerin hayatının idâmesi içindir. Ölüm gününü ve öleceği saati bilen bir kişi, bir taşı bir taş üstüne koyamaz. Halbuki, ne zaman öleceğini bilmediğinden dünyada hiç ölmeyecekmiş gibi çalışır. Çoğu zamanda, başkaları için çalıştığını farketmeksizin çalışır, imkânlar hazırlar, apansız göçer, gider.

Meselâ, öyle bir kimse düşünelim ki, herhangi bir alacağını tahsil maksadiyle İstanbul'dan Ankara'ya giderken, yolda bir trafik kazası geçirir ve hemen oracıkta ölür. Acaba, bu zat böyle bir kazaya uğrayacağını ve öleceğini bilse, değil Ankara'ya gitmek, yola çıkar mı? Velevki, alacağı bir milyon, hattâ beş milyon lira da olsa, yerinden bile kıpırdamaz. Oysa öleceği yeri ve zamanı bilemediğinden ve ekseriya ölümü

hiç düşünmediğinden, alacağını tahsil hülyası içinde seve seve, sevine sevine yola çıkar ve âdeta koşarak ölümüne gider.

Bu sebeple, bir çok şeyler vardır ki; onları bilmemek, bilmekten daha hayırlıdır. Bu bakımdan, gaflet insanoğlu için büyük bir ni'mettir. Şu var ki; Hakkı, âhireti ve önünde sonunda öleceğini unutacak kadar gaflet en büyük musibettir. İleride başına gelecek musibetlerin ne günü ve hangi saatte geleceğini bilmek ise, insanoğlunun başına gelebilecek musibetlerin en büyüğüdür.

## H İ K Â Y E

Ben-i İsrail'den bir kişi, Hz. Musa aleyhisselâma müracaat ederek:

— Yâ kelim.. Hayvanların lisanını öğrenmek istiyorum. dedi.

Hz. Musa aleyhisselâm, kendisine her ne kadar:

— Hayvanların lisanlarını öğrenmeyi merak edeceğine, kendi lisanını öğren tavsiyesinde bulduysa da, o kişi:

— Yâ kelimullah.. Ne olur, Allah'a söyle de bana hayvanların lisanını öğretsin, diyerek ısrarla niyazda bulundu.

Hz. Musa aleyhisselâm, ona:

— Hayvanların lisanından anlamaman, anlamandan hayırlıdır, buyurdu ve Tûr dağına gitti. Allah celle buyurdu:

— Yâ Musa.. Hayvanların lisanını öğrenmek isteyen kulumun, bu duasını kabul ettim. Bundan böyle, bütün hayvanların lisanını anlayacaktır. Fakat, çok temkinli olsun..

Hz. Musa aleyhisselâm, Tûr'dan döndü ve o adamı bularak, isteğinin kabul edildiğini bildirdi ve temkinli davranması lüzumunu da hatırlattı.

Ertesi sabah günlük işlerine başlamak üzere evinin ahırına giden adamcağız, öküzü ile eşiği arasında geçen bir konuşmayı dinledi. Öküz, ahır arkadaşına dert yanıyor ve:

— Ah, ah eşek birader, diyordu. Halimi hiç sorma?!.. Kış olunca kasabaya, yaz olunca tarlaya, güz olunca arabaya koşarlar beni.. Hastalığıma, sağlığıma bakmazlar, yarı aç yarı

tok yıllarca çalıştırırılar.. Biraz da yaşlanıp işe yaramaz hale gelince, kasaba verir kestirirler, derimden ayakkabı, boynuzundan bıçak sapı yaparlar, etimi kavururlar.. Ah, ah bu insanoğulları yok mu? Bilemezsin onların elinden çektiğimi...

Eşek, ona cevap veriyordu:

— Sen aptalsın da, bütün bu meşakkatları ve eziyetleri, hep o ahmaklığından başına geliyor. Her sürülen yere gidilir mi? Arada bir hastalanmış gibi yap, sahibimiz o zaman sana istirahat verir. Bir denemek ister misin? Yarın, seni sapana koşmak için gelince, hiç yerinden kıpırdama, sopa ile tekme ile vursa da istifini bozma.. Seni hasta zanneder, rahat bırakır, akşama kadar ahırda yan gelir geviş getirirsin..

İki emektar hayvanın bu sohbetini dinleyen köylü, kendi kendisine:

— Ben, ikinize de gösteririm diyerek ahıra girdi ve her zamanki gibi öküzün yanına gelerek onu kaldırmak istediye de, arkadaşının aldığı talimata uyarak oralı olmadı. Bir iki sopa, birkaç tekmeyle rağmen hiç istifini bozmadı, yerinden kımıldanmadı. Köylü, sinsi sinsi gülerek:

— Vah, vah.. Galiba bu hayvan hastalanmış! Eh ne yapalım? Bugün onun işini arkadaşı görsün diyerek merkebi çıkardı, tarlaya götürdü, sapana koştı ve akşama kadar durup dinlendirmeden çalıştırdı. Zavallı eşek gevezeliğinin ve ukalâlığının cezasını çekmiş ve öküze akıl öğrettiğine bin kerre pişman olmuştu amma, ne fayda?

Neyse, akşam oldu. Biçare eşek yorgun argın ahıra döndü ve arkadaşını sabah bıraktığı gibi, hayatından memnun ağzını yaya yaya geviş getirirken buldu.

Hayvanlarının önlerine birer miktar saman koyan köylü, dışarı çıktı ve kapı aralığından onları dinlemeğe başladı. Eşek, öfke ile yan yan öküze bakarak söyleniyordu:

— Ben sıramı savdım arkadaş.. Yarın sabah işine hazırlan..

Öküz de ona şöyle cevap veriyordu:

— Yok arkadaş.. Ben, ancak rahata erdim.. Daha birkaç gün böyle dinlenmek niyetindeyim.

Eşek, bilgiç bilgiç başını sallayarak yine akıl öğretiyordu:

— Sakın bu oyunu bir daha tekrarlayayım deme.. Bugün senin yerine benim sapana koşulduğumu gören tarla komşuları, sahibimize seni sordular. O da onlara: **(Bizim öküz hastalandı, eğer yarın da hastalığı geçmeyecek olursa onu keseceğim, zaten tenbeldi boşu boşuna besleyecek değilim ya..)** cevabını verdi. Onun için, yarın sabah yine hastalık icadedersen kendini kasabın önünde bil..

Öküzçük, bu sözleri duyunca akli başından gitti, daha doğrusu akli başına geldi ve ölmektense çalışmayı daha ehven bularak ertesi sabah daha sahibi ahıra girer girmez ayağa kalktı ve tarlanın yolunu tuttu.

Köylü ise, yol boyu kendi kendisine düşünüyordu:

— Peygamber, bana hayvan lisanını öğrenip ne yapacaksın? diyordu. Bak, daha ilk gününden ne kadar faydası oldu. Kim bilir? Daha neler öğreneceğim ve ne kadar faydalanacağım..

Ertesi sabah, horozun sesi ile uyandığı zaman, bu sefer de horozu ile köpeği arasında geçen şu konuşmaya şahit olmuştu. Horoz, köpeğe:

— Müjde, diyordu. Yarın sana ziyafet var..

Köpek de kendisine soruyordu:

— Ne ziyafeti?

— Ne ziyafeti olacak? Efendinin öküzü ölecek, derisini yüzecekler etiyile kemiği de sana kalacak.. Bundan büyük ziyafet olur mu?

Köylü, bu konuşmayı duyar duymaz, hemen öküzünü pazara götürdü ve sattı, akli sıra büyük bir zarardan da kurtulmuş oldu.

Daha ertesi sabah, yine horozla köpeğin konuşmalarını duyarak yatağından fırladı. Köpek horozu çıkışıyordu:

— Hani, ziyafet diyordun? Bak, öleceğini söylediğin öküzü sattılar.

Horoz da ona yeni bir haber veriyordu

— Ben sana ziyafet var dedim mi, bil ki mutlaka ziyafete konarsın. Efendi öküzü sattı amma, bugün kölesi ölecek ve onun ölümünden dolayı nasılsa konuya komşuya bir yemek yedirecekler. Sen de artıkları ile kendine mükemmel bir ziyafet çekersin..

Bu konuşma üzerine, köylü kölesini de pazara çıkararak sattı. Kendi kendisine de:

— Eğer hayvanların dilinden anlamamış olsaydım ne kadar zarara uğrayacaktım, diye teselli buluyordu. Fakat, rahatı ve huzuru da kaçırmıştı. İşi gücü bırakmış, hep hayvanlarının konuşmalarını dinliyordu. Kölenin de satılması üzerine, ikinci ziyafet ihtimalinden de mahrum kalan köpek, horozu yalancılıkla itham ediyor ve:

— Oturduğun yerde binbir yalan kıvırıyorsun diyordu. Hani, ne oldu ziyafet?

Horoz, kendisini şöyle savunuyordu:

— Bunda benim ne suçum var? Öküz ölecek dedim, sattılar. Köle ölecek dedim, sattılar. Lâkin, bu defa efendi ölecek ve çoluk çocukları da komşulara elbette bir yemek yedirecekler. Hiç merak etme, efendinin ölümünden sonra, beklediğin ziyafete nail olursun...

Köylü, neye uğradığını bilemedi. Telâş ve heyecanla Hz. Musa aleyhisselâma koştu, olup bitenleri anlatarak ne yapması lâzım geldiğini sordu. Hz. Musa aleyhisselâm, kendisine:

— Üstüne lâzım olmayan şeye neden talip oldun? buyurdu. Sana gelecek kaza, malına gelecek ve sana kalkan olacaktı. Eğer, hayvanların dillerinden anlamasaydın, gaflet içinde bulunacak, öküzünü kaybedecektin amma nefsini kurtaracaktın. Herkesin felâketinden saadet ve selâmet arayana ölüm yakışır..

Gerçekten köylü öldü ve gider ayak bu dünyada her şeyi öğrenmenin ve bilmenin insanlara hiç bir faydası olmayacağını da anladı.

Her kıssadan hisse almalıdır. Bu hikâyeyi, şerhetmeğe

kalkarsak risalemizin hacmi elvermez. Sözün kısası, bazı şeyleri bilmemek, o şeyi bilmekten hayırlıdır. Bazan, susmak konuşmaktan hayırlıdır. Bazan, konuşmak susmaktan hayırlıdır. Bazan, zenginlik fakirlikten; bazan da fakirlik zenginlikten hayırlıdır. Bize çirkin gelen ve hoşumuza gitmeyen şeylerin hakkımızda hayırlı olduğu çok görüldüğü gibi, bize güzel gibi görünen ve hoşumuza giden şeylerin de, zararlı olduğu da çok denmiştir. Hakkımızda hayırlı olanı, Ancak Allahu teâlâ bilir, biz bilmeyiz.

Meselâ, ölüm günümüzü bilmemekliğimiz, bilmemizden elbette hayırlıdır. Kıyametin ne zaman kopacağını bilmemiz gerekseydi, Allahu azim-üş-şân bunu bizlere aleyhissalâtü vesselâm efendimiz vasıtasıyla bildirirdi. Kıyametin ne zaman kopacağı, hangi sene, hangi ay, hangi gün ve saatte bu emr-i azimin zuhur edeceği bilinseydi; acaba insanlar aya çıkmaya, dünyayı fethetmeğe hattâ hattâ çalışıp çabalamağa kalkışsınlar ve bunun gibi dünya ile ilgili gayret ve faaliyetlere değer verebilirler miydi? Yeryüzünde hayat durur, mâ'mureler harap olur, o korkunç ânın elem ve ıstırapı ile bütün insanlar çıldırırdı.

Şu var ki, bazı emmare ve işaretleri bilmemiz gerektiğinden, Allahu teâlâ ölümün ve kıyametin belirtilerini Cenab-ı Risaletmeab efendimize bildirmiş ve bunların bütün insanlara tefhimi de emr-ü ferman buyurmuş olduğundan, Resûl-ü zişân bu hususlarda gafil insanları irşâd buyurmuşlardır.

İnsana, önce hastalık ve ardından ansızın ölüm geldiği gibi, kıyametten evvel de dünyanın hastalığı artacaktır ki, bu hastalıklar kıyametin alâmetleri olacak, sonra da ansızın kıyamet kopacak ve asırlardır sürüp gelen bu düzen herc-ü merc olacaktır.

O müthiş ânın dehşet ve şiddetini Kur'an-ı azim-ül-bürhan ve alâmetlerini de Nebiyyi âhir zaman haber vermektedir. Eşrat-ı saatten bazıları şunlardır:

Bereket kalkacak, aza kanaat kalmayacak ve çoğa duyulmaz olacaktır.

Hayâ ref'olacaktır.



Ana ve babaya itaat ve ihsan kalkacak, analar ve babalar köle gibi muamele göreceklerdir.

Allah korkusu, kalplerden silinecektir.

Nifak artacak ve katil vak'aları çoğalacaktır.

Halktan gizli yapılan günahlar, âşikâre işlenmeğe başlayacaktır.

Tefecilik alıp yürüyecektir.

Yenilen şeyler helâl veya haram olduğuna bakılmayacaktır.

Gayri meşrû birleşmelerden meydana gelen gayri meşru çocuklar çoğalacak, piçlik ayıp sayılmayacaktır. **(Babalarının kim olduğunu bilmediklerini açıklamak ayıp sayılmayacak ve bu gibiler kendilerini çekinmeden açığa vuracaklardır.)**

Halka, malından ve zenginliğinden ötürü tâ'zim edilecektir.

Günahlarını halktan saklamayan kişilerin cemiyette ve camilerde sesleri yükselecek ve bu gibi arsız ve alçak insanlar, namuskâr insanlara galip olacaktır.

Emanet mal, ganimet malı gibi rahat rahat yenilecektir. Zekât verilmeyecektir.

Erkekler, kadınlara esir olacak ve onlara itaat edeceklerdir.

İkram, ana ve babadan önce arkadaşına ve eşe dosta yapılacaktır.

Mescitlerde, fâsiklerin sesleri yükselecektir. **(Yâni, Allahu teâlâ'ya yakın olmaları gereken mescit hademesinin takva ehli olmayıp, fısk ehli olmaları, kendileri ilimleri ile âmil olmadıkları halde halkı Hakka davet edip kendilerinin fâsik olmaları kıyamet alâmetlerindendir. Bu fâsikların sesleri yükselecektir.)** Yani âlimlerin ilimleri ile âmil olmamaları kıyamet alâmetlerindendir.

Hükûmet reisleri, günahları âşikâr işleyeceklerdir.

Günahların âşikâr olacağını söylerken, aklıma geldi de kaydetmeden geçemeyeceğim. Bazı gafil kişiler görüyoruz ki:

— Allah'ın bildiğini kuldan neye saklayayım? diyorlar.

Oysa, Allahu teâlâ'nın hakkımızdaki bildiklerini, kullar bilmiş olsalardı, ne sen benim yüzüme bakabilirdin; ne de ben senin yüzüne bakabilirdim. Hamd-ü senâ olsun ki, settar-el-uyûb olan Allahu sübhanehu ve teâlâ, bir çok ayıplarımızı örtmüş ve kapatmıştır. Allahu teâlâ'nın bildiğini kuldan saklamak lâzım değil idiye; evlere, duvarlara, pencerelere, perdelere ne lüzüm vardı? Dona, pantolona ihtiyaç duyulur muydu?

Bu vesile ile, bir gerçeği daha açıklayalım:

İslâmda kadının setri, yani örtünmesi; namussuzluğundan dolayı değil, namussuz gözlerden, hayâsız yüzlerden korunması ve sakınması içindir.

Evet; kıyamet alâmet ve işaretlerini saymaya devam edelim:

Kötü insanlara, şerlerinden korkulduğu için ikram edilecektir.

Allah'tan korkulmayacak, insanlardan korkulacaktır. Allah için ikram edilmeyecek, çıkar için ikram edilecektir.

İmam-ı Ali kerremallahu vechehu efendimiz, Resûl-ü ekrem sallallahu aleyhi ve sellem efendimizden şu Hadis-i şerifi naklediyorlar:

عَنْ عَلِيٍّ كَرَّمَ اللَّهُ وَجْهَهُ يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ لَا يَسْقَى مِنَ الْإِسْلَامِ  
إِلَّا اسْمُهُ وَلَا مِنَ الدِّينِ إِلَّا رِسْمُهُ وَلَا مِنَ الْقُرْآنِ إِلَّا دَرْسُهُ يَغْمُرُونَ  
مَسَاجِدَهُمْ وَهِيَ خَرَابٌ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ شَرَّ أَهْلِ ذَلِكَ الزَّمَانِ عُلَمَاءُ هُمْ مِنْهُمْ  
تَخْرُجُ الْفِتْنَةُ وَالْيَهُودُ وَتَعُودُ وَهُوَ لِأَيِّ عِلْمَاتِ الْقِيَامَةِ ۝

Mâ'nayı şerifi:

(Öyle bir zaman gelecektir ki, ancak isimleri islâm olacak, kendilerinin isimleriyle alâkaları olmayacaktır. Din-i islâmdan da, ancak İSLÂM lâfzı kalacak, dinin hiç bir emri ve hiç bir nehyi ile âmîl olunmaya-

çaktır. Ne namaz, ne oruç, ne zekât, ne hac ve ne de Kur'an-ı azimin bin emir ve bin nehyinden hiç birisi ile amel olunmayacaktır. Kur'an-ı ancak ders olarak okuyacaklar, emirlerine ve nehiyelerine uymayacaklar, mânasını da anlamayacaklar, anlasalar da yapmayacaklar, yapsalar da gösteriş için yapacaklardır, Mescitleri ve camileri inşa, imar ve tamir edecekler, fakat içerisinde ne âlimi âmil, ne vâ'izi kâmil ne de cemaati muhlis olmayacaktır. Susuz çeşme gibi, içleri zikrullahtan hâli ve ihlâstan âri kalacaktır. O zamanın en şer ve kötü insanı, o devrin âlimleri olacak, fitne ve fesat onlardan zuhur edecektir. Kendi fitneleri, yine kendilerine avdet edecek ve onlar kendi fitneleriyle helâk olacaklardır. İşte, kıyametin alâmetleri bunlardır.)

Devrimizde, ulemâdan kimse bulunmadığına göre, bu tehlikenin bizlere şimdilik zararı yoktur. Allahu zül-celâl, cümlemizi hâb-ı gaflettën ikaz, hidayetine idhal ve sırat-ı müstakiminde sâbit kılsın. (Âmin..)

Diğer kıyamet alâmetleri de şunlardır:

Kadınlar erkekleşecekler, erkekler de kadınlaşacaklardır. (Yani, cinsi sapıklıklar alıp yürüyecektir.) Bütün bu kötülükler, yalnız islâm diyarında değil, dünyanın her ülkesinde, her devlette ve millette zuhura gelecektir. Zira, aleyhissalâtü vesselâm efendimiz, bütün insanlara Nebi olarak gönderilmiştir. Müslümanlar, **ÜMMET-İ-İCÂBET** ve diğerleri ise **ÜMMET-İ DAVET'** tir. Bu itibarla, bütün insanlık Fahr-i kâinat aleyhi ve âlihi efdal-üt-tahiyyat efendimizin ümmetidir. Netekim, şimdiye kadar sayılan kötülüklerin bir çoğunun, bütün milletler arasında yaygın halde bulunduğu da bir hakikattir. Bir müddet evvel, gazetelerde İngiltere'de erkeklerin, erkeklerle evlenebileceklerini okuduk. Allahu sübhanehu ve teâlâ, âkibetimizi hayr eyleye...

Emr-i ma'ruf yaptırılmayarak, men'edilecek ve Allahu teâlâ'nın men'ettiği şeyler ise cebren yaptırılacaktır.

Yahudiler, Kudüs'te toplanacak, hükûmet kuracaklardır. Kâfirler, islâm mülkünü tiride dâvet edilen dâvetli gibi, birbirlerine ikram edeceklerdir.

Bugün, bir mûcize-i peygamberi olarak tahakkuk eden bu haberleri verdikleri gün, Resûl-i ekrem sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin huzur-u saadetlerinde bulunan ashabı-bâ-sefa sordular:

— Yâ Resûlallah.. İslâmda adam ve nüfus kalmaz mı?

Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz, saadetle buyurdular:

— Kumlar kadar çok, milyonlarca bulunurlar amma; saf-fet-i iyman, satvet-i islâm, hamiyet-i ins-ü cin, ve gayret-i din-i mübiyn kalmadığından, dünya hayatını severler ve ölmekten korkarlar..

Evet; milyonlarca müslümanın, bir avuç Yahudiye mağ-lûp olduğu gibi; Fe-sübhanallah..

Ve nihayet, kıyametin son alâmeti olarak da, fitne girmedik islâm evi ve faiz girmedik kursak bulunmayacaktır.

Ey hak yolcusu:

Bilmem, bunlar oldu mu? Gözün, kulağın, aklın, idrakin var.. Hemen tövbeye gel, o müthiş ânı kıyameti bekleme!.. Senin kıyametin, benim kıyametim çok yaklaştı, güneş tepeyi aştı... Tövbe kapısı kapanmak üzere... Yıldızların düşmek üzere... Ye'cüc ve Me'cüc, seddi Zül-Karneyn'i aşmak üzere... Ne vakit bu meçhul? Belki yarın, belki yarından da yakın... Ayağın nereye bastığını bil, kör gibi yürüyorsun, elinde bir âsan bile yok.. Halbuki, sana Haktan nur geldi.. Sen, nura arkana çevirmişsin.. Gözünden daha kıymetli Hak kelâmını arkana atmış, nefsinin esiri ve şehvetinin zebunu ve zelili olmuşsun.. İzzeti, kullar yanında arıyorsun. Oysa, İzzet Allahu teâlâ indindedir. İzzeti, kullarda arayanlar, daima zelil ve hakir olurlar. İzzeti hakta ve hakkın Resûlünde arayanlar, iki cihanda da aziz olurlar. Nefsinin izzeti için, yapmadığın ve yapmayacağın yok.. Dinin izzetine hiç riayetin yok.. Böyle gidersen âkibetin kötü, dünya ve âhiretin berbat.. İki cihanda da perişansın.. Gel, yol yakın iken yaptıklarına nâdim ol, Allah'a rü-

cû eyle, selâmete eriş.. Allahu teâlâ tövbeleri kabul eder. Dünyaya aldanma, dünyaya mağrur olma! Bu dünya hayatı şuna benzer:

Bir yolcu, yoluna devam ederken; bir gölgelikte bir müddet oturur, dinlenir, yemek yer, abdest bozar ve yine yola koyulur. Dünya hayatı da tıpkı böyledir. Yolcunun oturup dinlendiği gölgelik, kendisinin olmadığı gibi, dünya da dünya yüzünde yaşayanların değildir. Nasıl ki, yolcu o gölgelikte en çok 2 - 3 saat oturup dinlenebilirse, insanoğlu da bu dünyada en çok 60 - 70 sene eğlenir, dinlenirse dinlenir, dinlenmezse hiç dinlenmeden yorğun argın yolculuğuna devam eder ve âhirete geçer. İnsanoğlu; dünyada misafirdir, sefer halindedir.

Gafil olanlar, o gölgeliği kendilerinin sanırlar ve aldanırlar. Bir gün, elleri boş olarak kendilerini bekleyen o meçhul yolculuğa çıkıverdikleri zaman, gerçeği anlarlar amma, iş işten geçmiş olur. Ârif olanlar ise, fânîliklerini düşünür ve bu uzun yolculuk için hazırlık yaparlar. Dünya hayatı, iki kapılı bir handır. Bir kapısı, ana rahmidir. Bir kapısı da kabirdir. Bu handa hiç kimse ebedî kalmaz, bir kapıdan girer, bir kapıdan çıkar. Böylesine fâni bir hayat ve böylesine eğreti bir han için; Rabbini unutan, ölümü, kabri, mahşeri, soru suali, **hesabı**, mizanı, sıratı, nârı hatırına getirmeyen akıllı mıdır? Bizlere, akıl niçin verildi? Yalnız yemek, içmek, gezip yürümek, evler, hanlar, hamamlar, apartmanlar yaparak zevk ve sefa içinde yaşamak için mi? Eğer, bu sayılanlar için akıl verilmiş olsaydı akıl ni'metinden mahrum olan bunca hayvanlar da yiyor, içiyor, kendilerine yuva yapıyor, gezip eğlenebiliyorlar. Dünyaya gelişin **sebeb** ve hikmeti, bunlardan ibaret olursa, hayvanların bizden ne farkları kalır?

Bize verilen akıl nimeti; Hak ve hakikatleri tefekkür kabiliyetimizle idrak etmek, Rabbimizi bilmek, Allah'ımızı bulmak, insanlığımızın şuuruna ve gururuna varmak, niçin yaratıldığımızı ve nereden gelip nereye gittiğimizi anlamak için bahşolunmuştur. Semalar, yıldızlar, yerler, dağlar, ormanlar, ovalar, denizler ve nehirler ve bütün ilâhî nimetler, her şey bizim için yaratılmıştır. Biz ise, Rabbimiz için yaratıldık.

Bunu böylece bilmeli ve hakkıyla anlamalıyız. Cennet de bizim içindir, nâr da, mizan da, sual de, cevap da, kabir de, âhiret de bizim içindir. Yalnız biz Allahu teâlâ için yaratılmışız. Buna binaen, bir Hadis-i-kudsîde:

**EY ÂDEMOĞLU!.. HER ŞEYİ SENİN İÇİN YARATTIM. SENİ DE, KENDİM İÇİN HALK VE İCAT ETTİM,** buyurulmuştur.

Unutulmamalıdır ki, İbrahim İbn-i Edhem, Horosan padişahı idi. Kendisini irşâda memur olan zat-ı şerif, bir gün deve-leri ile padişahın sarayına girdi. Bir kervanın, ulu orta sarayına girmesine sinirlenen İbrahim İbn-i Edhem, kervan başı gibi görünen mürşide:

— Burası bir padişah sarayıdır, dedi. Ne handır, ne de kervansaray!

Mürşidi, sultana cevap verdi:

— Ya.. Öyle mi? Ben, kervansaray han sandım.

— Hayır dedik ya.. Padişah sarayıdır.

— Yanılıyorsunuz, burası kervansaraydır. Hani babanız hani dedeniz?

— Her ikisi de öldüler.

— Gördünüz mü? Demek ki, buraya konan da göçüyor-muş.. O halde, burasının kervansaraydan ne farkı var? Bir gün, siz de göçeceksiniz. Acaba, ne gibi bir hazırlığınız var?

Padişah, ârif kişilerdendi. Fatıha'sı hayır üzere idi, elbette âkibeti de hayır olacaktı. Bu nükte üzerine, dünya hayatının gerçekten bir kervansaraydan farkı olmadığını anladı, âhiret yolculuğu için tedarike başladı. Yani, gönül sultanlığını, mülk sultanlığına tercih ederek Hak velisi İbrahim Edhem oldu. Âriflerin ve âşıkların gönüllerine tahtını kurdu. Eğer, yalnız dünya mülkünde kalmış olsaydı, bugün tarihin karışık ve karanlık izbelerinde, adı ve sanı belirsiz binlerce hükümdardan birisi olarak kalacak ve belki ismi dahi bilinmeyecekti. Halbuki, o tarihlere sığmadı; yalnız tarihte de kalmadı, gönüller sultanı oldu. Mübarek adı, kalplere yazıldı. sofilere ve âşıklara sertâc oldu..

Yukarıda, Fatiha'sı hayır olanların, âkibetleri de hayır olur demiştik. Gerçekten, İbrahim Edhem hazretlerinin Fatiha'sı hayır üzerine olmuştu. Kendileri, âşık bir sakanın oğlu olarak bir padişahın kadere inanan kızından dünyaya gelmişti.

Âşağıda, bu muhterem ve muhteşem şahsiyetin hayat hikâyesini oku da, kıssadan hisse al..

## H İ K Â Y E

Horasan beldesinde gayet âdil bir padişah ve o padişahın da her mâ'nada hesnâ-müstesnâ bir kızı vardı. Bir dediği iki edilmeyen padişah kızı olduğu halde, fevkalâde mütevazi ve münzevi bir hayat sürer, odasından dışarı çıkmaz ve devamlı olarak ibadet ve tâ'atle meşgul olurdu.

Padişah kızı, muhteşem sarayının odasında ibadetle meşgul oladursun, şehrin dışında taştan oyulmuş bir mağarada da, Edhem namında bir fakir saka, tıp ilmine âşinâ salih bir arkadaşı ile yaşar, gündüzleri her ikisi geçimlerini temin için şehre gelirler. Allahu teâlâ'nın kendileri için tayin ve takdir buyurduğu rızıklarını sağlayarak, mağaralarına döner, birlikte yiyip içerler ve onlar da boş zamanlarını ibadet ve tâ'atle geçirirlerdi.

Günlerden bir gün, saka Edhem, kırbası ile su dağıtırken, farkında olmadan padişah sarayının önüne gelmiş ve bir yolcuya su vermek üzere elindeki tası doldurmuştu ki, tasın içinde ay yüzlü bir dünya güzelinin hayali belirmişti. Neye uğradığını bilemeyen Edhem, başını kaldırıp yukarıya bakınca, o gün nasılsa odasının penceresini açarak aşağıya bakan padişah kızını görmüş ve kalbine aşk ateşi düşerek, oracığa düşmüş ve bayılmıştı. Padişah kızı, **hatasını** derhal anlamış ve bir daha penceresini açıp dışarı bakmağa yemin ve istiğfar eylemişti, amma biçare saka Edhem'e de olanlar olmuştu.

O gün, daha fazla çalışmağa kudret bulamamış ve doğrucu mağarasına dönerek, arkadaşı olan tabip gelinceye kadar iki gözünden kanlı yaşlar akıtarak ağlayıp sızlamıştı. Arkada-

şının, bütün nasihat ve tavsiyelerine rağmen, Edhem'in göz yaşları dinmiyor ve o dünya güzelini, dünya gözü ile bir daha görebilmek ümidi ile her gün sarayın önüne gidiyor ve akşama kadar bekliyor ve yine ağlayıp sızlayarak mağarasına dönüyordu.

Aradan yirmi gün kadar geçmiş, umutsuz âşık Edhem bir sabah yine sevgilisini görebilmek hayali ile şehre girdiğinde, minarelerde salâlar okunduğunu, çarşı ve pazarda da münâdilerin padişahın biricik kızının öldüğünü ilân ettiklerini duyunca, tekrar düşmüş ve bayılmış ve arkadaşı kendisini bin bir müşkilâtla mağaralarına taşımıştı.

Padişahın kızının cenazesi, halkın gözyaşları arasında kaldırılmış ve garip bir tesadüfle saka Edhem ve arkadaşının barındıkları mağaranın hemen önünde yaptırılan türbesine defnolunmuştu. Herkes çekilip gittikten sonra, ayılıp kendisine gelen saka Edhem, bunu öğrenince arkadaşına yalvarmağa başlamış ve buldukları mağaradan padişah kızının türbesine bir geçit açmalarını, tabutu çıkarmalarını ve sevgilisinin yüzünü bir kerecik olsun görürse, içindeki ateşin biraz olsun yatışacağını teklif etmiş, tabip arkadaşı kendisini bu fikrinden vaz geçirmek için çok uğraşmışsa da muvaffak olamamış ve nihayet bütün tehlikeleri göze alarak:

— Dost yoluna ya postu veririz, veya bu biçareyi maksuduna erdiririz, diyerek onun teklifini kabul etmişti.

İki arkadaş, hemen o geceden itibaren çalışmağa başlamışlar, geceleri kazmışlar ve gündüzleri çıkan taş ve toprağı gizlice dışarı atmışlar ve nihayet yedinci günü padişah kızının kabrine ulaşarak, tabutunu bu yer altı geçidinden mağaralarına taşımışlardı. Tabip, kızın yüzünü göstermek maksadıyla tabutu açınca, kızcağızda hayat belirtileri görmüş ve büyük bir sevinç ve heyecan ile arkadaşına:

— Çabuk bana neşterlerimi koyduğum torbayı getir, demişti. Saka Edhem, sevgilisinin cemaline kavuşmak sabırsızlığı içinde, sebebini sorunca:



— Müjde ya Edhem, diye ilâve etmişti. Bu kızda hayat eseri var..

Gerçekten, öldüğü sanılan kızın kolundan bir miktar kan almış ve aradan bir saat kadar geçtikten sonra uykudan uyanır gibi kımıldamağa başlamış ve nihayet gözlerini açarak şaşkın şaşkın etrafına bakınmağa başlamış olan padişah kızı nerede olduğunu sormuş, tabip de kendisini temin ederek şimdilik biraz dinlenmesini, sonra her şeyi öğreneceğini söylemişti.

Artık, mağarada üç kişi olmuşlardı. Tabip gündüzleri saka Edhem'i kızın hizmetine bırakarak şehre gidiyor ve ne kazanabilirse getirip hep birlikte yiyip içiyorlardı. Dördüncü günü, kızcağızın tamamen iyileştiğini gören tabip olup bitenleri kendisine anlatmış ve artık padişah babasının sarayına gidebileceğini, bu müddet içinde hizmette kusur edilmişse bağışlanmasını niyaz etmişti. Sâliha bir mü'mine olan kızcağız, bu macerayı dikkat ve alâka ile dinledikten sonra, artık babasının sarayına dönmeyeceğini ve onlarla birlikte mağarada kalacağını bildirmiş ve kendilerinden bu kadar iyilik gördüğü kimselere nankörlük edemeyeceğini, kaderine razı olacağını ve kendisini son derece seven saka Edhem'le evleneceğini beyan etmişti. Kızın bu muvafakatı üzerine, tabip padişah kızı ile saka Edhem'i nikâhlanmış ve böylece âşık mâ'sukuna kavuşmuştu.

Günler günleri, aylar ayları takip etmiş ve belirli müddet sonunda padişah kızının, saka Edhem'den bir oğlu dünyaya gelmiş ve adını da İbrahim koymuşlardı.

Çocuğun ismini İbrahim koymalarının sebebi, İbrahim aley-hisselâm gibi mağarada dünyaya geldiğinden dolayı idi.

Küçük İbrahim, mağaranın neş'esi, ümidi, sevinci her şeyi olmuş ve yedi yaşına basmıştı. Annesinin teşvik ve telkini ile sabahları babasıyla şehre gidiyor ve su dağıtıyordu. Onun mübarek elinden bir tas su içenler, bir daha içiyorlar, bir akçe yerine iki akçe veriyorlardı. Böylece kazançları artmış ve geçim darlıkları kalkmıştı. Halk İbrahim'i o kadar sevmiş ve o kadar ısınmıştı ki, kendisini bir gören bir daha görmek istiyor ve âdetta yollarını gözlüyorlardı.

Bir gün, onun elinden bir tas su içebilmek için etrafına toplananların fazlalığı, Horasan padişahının dikkatini çekmiş, sorup sebebini öğrenmiş ve bu çocuğu getirmelerini emretmişti. Padişahın huzuruna getirilen İbrahim'in yüzündeki saffet ve samimiyet, padişaha kızının acısını birden unutturmuş ve onu sarayında alkoymağa karar vermişti. Fakat, küçük İbrahim ana ve babasının yanlarına dönmek arzusu ile ağlamağa başlayınca dayanamamış babası saka Edhem'i çağtırtmış ve ona oğlunu her sabah getirip saraya bırakmasını ve akşamları almasını tenbih etmişti.

Artık, İbrahim padişahın ve hanım sultanın tek eğlencesi, biricik tesellileri olmuştu. Onu konuşturuyor, güldürüyor ve kızlarının acısını unutuyorlardı. Bir gün, kendisine annesini de saraya getirmesini söylemişlerdi. Annesi her ne kadar bu daveti kabul etmek istememişse de, oğlunun ısrarlarına ve ağlamalarına dayanamamış ve mecburen oğlu ile birlikte saraya gitmişti. Gözlerinin önünde ölen ve gömülen kızlarının benzerini karşılığında görüvermek, padişah ile hanım sultanı heyecanlandırmış, fakat kızlarının öldüğüne o kadar inanmışlardı ki, karşılıklarının öz kızları olabileceğine ihtimal verememişler, bununla beraber onu da bağırklarına basmışlardı.

Gerek padişah ve gerekse hanım sultan, küçük İbrahim'e ve annesine o kadar ısınmış ve alışmışlar ki, geceleri ayrılmalarına dahi tahammülleri kalmamış ve fakat saka Edhem ile anlaşmalarını bozmayarak gözyaşları ile bu kısa ayrılığa katlanır olmuşlardı.. Nihayet bir gece mağarada başbaşa veren üç kader yolcusu, artık hakikatleri padişaha ve hanımına anlatmanın zamanı geldiğine karar vermişler ve ertesi gün de bu kararlarını yerine getirmişlerdi. Kızlarının ağzından macerayı dinleyen padişah ve hanımı:

— A kızım, sekiz yıldır bu zahmetlere katlanmaya ne sebep vardı? Bizlere kendini niçin bildirmedi? demişler ve kızlarından şu cevabı almışlardı:

— Benim hayatıma sebep olan Edhem'e, beni lâıyk görüp vermediğiniz takdirde o büyük bir hüznün ve ye'ise düşecekti. Kal-

dı ki, bu fâni dünyada herkes er veya geç ölümü tadacaktır. Sizlere bir kerre daha aynı ıstırapı tattırmamak ve âhir ömrümü ibadet ve tâ'at ile geçirmek için âhireti ihtiyar ettim.

Padişah, derhal damadının da saraya aldırılmasını emretmişse de, saka Edhem tabip arkadaşının da kabulünü şart koşmuş ve böylece hepsi saraya alınarak kendilerine tahsis olunan dairelere yerleşmişlerdi. Hükümdar artık yaşlandığını düşünerek torunu lehinde tac ve tahtından feragat etmiş ve İbrahim İbn-i Edhem bu suretle Horasan padişahı olmuştur ki, sonradan saltanat ve servetini de terkederek mağarada doğduğu gibi bir aba ve bir kaba ile kalmıştır.

İbrahim ibn-i Edhem kıssasını okuyanlara soruyoruz:

Onun gibi tâcınız, tahtınız, saltanatınız mı var? Dünya mülkü bâki mi sanıyorsunuz? Dünyanın bir kervansaray olduğunu neden düşünmüyorsunuz. Hele hele neyinize güveniyorsunuz? Bir gün ölmeyecek misiniz? Kabir denilen âhîret kapısına girmeyecek misiniz? Münker-nekire cevap vermeyecek misiniz? Azabı, hesabı, mizanı, sıratı görmeyecek misiniz?

O halde, İbrahim ibn-i Edhem gibi, neden âhîret tedariki görmezsiniz? Uzun bir yolculuğa çıkacaksınız, neden yol hazırlığı yapmazsınız? Şuradan Ankara'ya veya Erzurum'a kadar gitmek için, beraberinize paket paket yiyecekler, köfteler, tavuklar, börekler alıyorsunuz da, o uzun yolculuk için neden azık edinmiyorsunuz?

Dünyaya gelen, önünde sonunda ölecek, kabre girecek, kıyameti, haşrı, neşri, azabı hesabı görecektir. Bakınız, sırdaş-ı Muhammedi Hz. Huzeyfe't-ül-Yemani radiyallahu teâlâ anh-ül-bâri ne buyuruyor:

Bir gün, arkadaşlarla kıyameti müzakere ediyor, aramızda bu hususta görüşüyorduk. Resûl aleyhisselâm, bulunduğumuz yere şeref verdiler ve:

— Ne konuşuyorsunuz? diye sordular. Kendilerine kıyameti gördüğümüzü arzettik. Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz:

— On âyet görülmeden kıyamet kopmaz, buyurdular ve saydılar:

- 1) Duhân
- 2) Deccâl
- 3) Dâbbe't -ül-ard
- 4) Güneşin batıdan doğması
- 5) Hz. İsa aleyhisselâmın nüzülü (**inmesi**).
- 6) Ye'cüc ve Mecücün çıkması
- 7) Şarkın (**Doğunun**) karanlıkta kalması
- 8) Garbın (**Batının**) karanlıkta kalması
- 9) Cezire't-ül-arabın (**Arap yarımadasının**) karanlıkta kalması,
- 10) Yemen'den ateş zuhur ederek, insanları haşre sevk etmesi,

Bu sayılan on alâmet, birer rûmuzdur ki, hepsi de zuhur etti diyen ulemâ vardır. Bazıları zuhur etti, bazıları da henüz zuhur etmedi diyenler de mevcuttur. Meselâ; doğunun, batının ve cezire't-ül-arabın karanlıkta kalması, Allahu teâlâ'nın ilminden mahrum kalmalarıdır ki, ilmin zıddı cehildir. İlim nur, cehil ise zulmet yani karanlıktır.

Öyle ise, irfan ve iz'anınıza hitap ediyorum:

Bu işler oldu mu, olmadı mı? Bir düşün ve iyice tefekkür eyle...

## H İ K Â Y E

Harun-er-Reşid, bir gece rüyasında heybetli bir zat gördü, kimliğini sordu ve melek-ül-mevt olduğunu öğrenince korku ile sordu:

— Acaba, benim ömrüm daha ne kadardır?

Azrail aleyhisselâm, cevap makamında ellerini açarak beş parmağını gösterdi.

Halife, dehşete düşerek uyandı ve rüyasındaki işarete göre ömrünün beş saat mi, beş gün mü, beş hafta mı, beş ay mı, yoksa beş sene mi kaldığını merak etti. Telâş ve helecan ile muabirlere başvurdu. Hiç birisi rüyasını tâbire yanaşmıyordu. Merakı gittikçe artmıştı. Nihayet, Zübeyde sultan vasıtasıyla, Beh-

lül-ü Dâna kuddise sirrahuya sordurdu. Hazret. şöyle cevap verdi:

— Bunda korkulacak ve merak edilecek bir şey yok, dedi. Melek-ül- mevtin işareti. beş gaib ilmidir ki, Allahu sübhanehu ve teâlâ'dan gayrı kimse bilmez, belki Allahu teâlâ'nın bildirdikleri bilebilirler.

Ve şu âyet-i celileyi okudu:

إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنزِلُ الْغَيْثَ  
وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا  
وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ

*Innallahe indehü ilm-üs-sâ'at ve yünezzül-ül-gays ve yâ'lemü mâ fil-erhâm ve mâ tedriy nefsin mâ zâ teksibü gadâ ve mâ tedriy nefsun bi-eyyi arдын temût innallahe aliyümün habiyır...*

Lokman: 34

Mânayı şerifi:

«Muhakkak ki, o saatin (Kıyametin ne zaman kopacağıının) ilmi Allahu teâlâ'nın nezdindedir. Yağmuru dilediği zaman ve mekânda o yağdırır. Ana karnındaki çocukların erkek mi dişi mi olduklarını, ömürlerini ve ecellerini hayatlarının her safhasını, şaki mi said mi olacaklarını da ancak o bilir. Kişi, yarın hayır veya şer ne işleyeceğini, ne kazanacağını bilmez, ancak o bilir. Ve hiç bir kimse, ne zaman, nerede ve nasıl öleceğini de bilmez. Şüphesiz, Allahü azim-üş-şân bütün bunlara alimdir ve haberdardır. Allahu teâlâ'nın ilmi yalnız bunlara mahsus da değildir. O her şeyin içyüzünü, dış yüzünü, evvel ve âhirini de hakkıyla bilir.»

Abdullah ibn-i Ömer radiyallahu anhtan rivayet olunan bir Hadis-i şerife göre, Resûlüllah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz:

— Gaib ilmi beştir, onları ancak Allahu teâlâ bilir, buyurmuşlar ve bu âyeti kerimeyi okumuşlardır.

## HİKÂYE

Hız. Süleyman aleyhisselâmın yanında bir zat oturuyordu. Azrail aleyhisselâm geldi ve o zata öyle bir baktı ki kendisine dehşet ve haşyet ârız oldu. Gelenin kim olduğunu Süleyman aleyhisselâmdan sordu ve melek-ül-mevt olduğunu öğrenince:

— Ya nebiyallah, dedi. Ben, ondan çok korktum. Beni Çin diyarına gönder de, ondan uzak olayım.

Hız. Süleyman aleyhisselâm, rüzgâra emrederek, o zatı Çin diyarına gönderdi. Biraz sonra, Azrail aleyhisselâm tekrar yanına geldi ve Süleyman aleyhisselâm ondan sordu:

— Biraz önce buraya geldin, baktın ve gittin. Nazarının sebebi ne idi?

Melek-ül-mevt cevap verdi:

— Burada yanınızda oturan zatın, Çin'de ruhunu kabzetmeğe memur edildim. Halbuki, onu Kudüs'te sizin yanınızda görünce şaştım. Oysa o sizden Çin'e gönderilmesini istedi ve siz de bu isteğini is'af ettiniz. Böylelikle ben de aldığım emir gereğince Çin'e giderek onun ruhunu kabzyledim, buyurdu.

Evet; ne zaman, nerede ve nasıl öleceğimizi bilmiyoruz. Ölüm bizi mâsiyyet işlerken de bulabilir, tâ'at ederken de bulabilir. Nasıl olsa Hakka mülâki olacağız. Allah korusun, mâsiyyet halinde bulunur ve o isyanımız sırasında ruhumuz kabzolunursa, tövbesiz ölüverirsek halimiz nice olur?

Fahr-i âlem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz.

— Ben, günde yüz defa tövbe etmekteyim buyurmuşlardır.

Sen ve ben, hangi günahımıza bir kerre olsun nedamet ve tövbe ettik? O Peygamber-i zişân ki, âlemlere rahmet olarak gönderilmiştir, imam-ül etkiyâ ve Resûl-ü Kibriyâ'dır. Günah-

lardan mahfuz ve mâ'sum olduğu halde günde yüz defa tövbe ederse, sana ve bana ne oldu, neyimize güveniyor da Hakka müstağni davranabiliyoruz? İsyanlarımız, günahlarımız yüzünden başımıza gelmeyen kalmadı. Hakka isyan, belâları ve musibetleri çift çift arttırır. Namaz kılsak, tamamet yok.. Dua etsek, gillü gışten âzade olamıyoruz.. Elin, bin kusurunu görüyor, kendi bir kusurumuzu farkedemiyoruz. Halbuki, bizde kusur bir değil, bin değil, binbir değil.. Alıp verdiğimiz nefeslerimizin sayısından da fazla.. Kusur bizde, isyan bizde, küfran-ı ni'met bizde.. Şeytanın vesvesesi ile kendimizi ehl-i cennet, herkesi ehl-i nâr görüyoruz. Bu ne hal, bu ne gidiştir? Farz-ı ilâhiyyi kılmayan bi-namaz, farzı kılan ve sünneti terkedeni hakir görüyor, Cami-i şerife gidiyoruz imam beğenmiyoruz, müezzin beğenmiyoruz, cemaat beğenmiyoruz. herkese bir kulüp takıyor, herkeste bir ayıp bir kusur görüyoruz. Sonra da, evlâtlarımızın âsi ve karılarımızın söz dinlemez olduklarından yanıp yakınıyoruz. Evlâdın âsi ise, Hakka olan isyanından bil.. Karın, sana karşı ita-atkâr değilse, Allahu teâlâ'ya karşı itaatsızlığından bil.. Allahu zül-celâlden korkandan, bütün mahlûkat korkarlar. Allahu teâlâ'ya mûti olana, bütün mahlûkat mûti olurlar. Âmirinden, ustasından, yanında çalıştığından, yanında çalıştırdığından şikâyet etme.. Onlar, senin amellerinin sembolleridirler. Sen iyi ol, onlar da iyi olurlar.. Kalpleri çeviren Hazreti Allah'tır. Sen iyi ol ki, onların kalpleri de adaletle döner.

## H İ K Â Y E

Yusuf-u Sakafi'nin, Irak halkına söylediği nutku hiç unutmama!.. Zira, bu nutuk yalnız o günün Irak halkına değil, kıyamete kadar gelecek bütün azgınlara hitap etmektedir.

Haccâc namıyla mâ'ruf Yusuf-u Sakafi, Kûfe'ye geldi, mes-cide girdi, minbere çıktı, Allahu. teâlâ'ya hamd-ü senâdan, ve Nebi aleyhisselâma salâtü selâmdan sonra:

— Ey Irak halkı, dedi. Kamçımı düşürdüm, kılıcımı aldım. Duyuyorum ki, benim kahrolmam, helâk olmam için dua ediyor-

muşsunuz.. Halbuki, sizin dualarınız kabul olunmaz ve ben helâk olmam.. Olsam bile, benim ölümümle kurtulacağınızı mı sayıyorsunuz? Allahu teâlâ, sizin başınıza benden daha zâlim birisini mutlâka musallat edecektir. Öyle zâlimler vardır ki, ben onların yanında hiç mesâbesinde kalırım. İyi biliniz ki, benden sonra gelecekler, beni sizlere aratacaktır. Bu huyunuzdan, bu kötülüklerinizden, bu itaatsizliklerinizden vaz geçiniz ki, Allahu celle şânühu benim kalbimi de adalete ve merhamete çevirsin. **OLUNUZ ASHAB GİBİ, OLAYIM SİZE ÖMER İBN-İL-HATTAB GİBİ..** Yoksa, bu hainlikte bu kötülükte devam ederseniz, çok sakal görüyorum ki, kana bulanacaktır.

## H I K Â Y E

Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz zamanında, bir kadın ağlayarak huzuru- Nebeviyye geldi. Efendimiz, neden ağladığını sordular. Kadın:

— Kalabalıkta söylememe hicabım mânidir, deyince orasını halvet ettirdiler ve kadın anlatmağa başladı:

— Ya Resûlallah.. Zinâ ettim, bir çocuğum oldu. Cehalet ettim, o gayri meşrû çocuğumu öldürdüm ve sirke fıçısına atarak erittim. Sonra da, o murdar sirkeyi sattım ve halka içirdim. Şimdi, bütün bu yaptıklarımâ nâdim oldum.. Acaba benim cezam nedir?

Efendimiz, kadına tövbe ve nedamete devam etmesini tavsiye buyurduktan sonra, dünya ve âhirette çekeceği azabı bildirdiler. Kadın, tekrar sordu:

— Yâ Resûlallah... Ben, bu musibete neden müptelâ oldum?

Efendimiz, saadetle buyurdular:

— Sen, ikinci namazlarını kazaya bırakıyorsun da ondan.

Meğer, kadın ikinci namazlarını ekseriya kazaya bırakmış, bunu da itiraf ederek:

— İşimin çokluğu sebebiyle, ekseriya ikinci namazlarını kazaya bırakırdım, deyince:



— İkinci namazlarını kazaya bırakanlar, bu gibi musibetlere ve felâketlere düçar olur, buyurdular.

Ey hiç namaz kılmayan gafiller!..

— Namaz kılmıyorum amma, bana bir şeycikler olmuyor, demeyiniz..

Yarın, ne olacağından haberin var mı?

İbn-i Şahne tarihinde, Halep'te bir sabah namazında imamın kıraati ile alay eden bir herifin, yüzünün birden domuz suretine tebdil olunduğu rivayet edilmektedir.

İmam beğenmeyenler, imamın kıraatı ile alay edenler, dünya hayatında bu türlü felâkete uğrarlarsa, Allahu teâlâ'nın dini, kitabı ve Resûlü ile uğraşan ve bunu bir mâ'rifet sayan zâlimlerin, ebedî âlemde maruz kalacakları ikabı ve çekecekleri azabı, irfan ve iz'anınıza terkederim.

Kimsenin yaptığı yanında kalmaz.. Gül de, bülbül de yaptığını bulur.

## H İ K Â Y E

Abbasi halifelerinden Harun-er-Reşid'e, o devrin Fransa kralı bir gül fidanı hediye etti. Halife, bu nâdide fidanı has bahçesine diktirdi ve bahçıvanına da bu fidana azamî derecede dikkat ve ihtimam göstermesini ve ilk açacağı gülü kendisine getirmesini emretti.

Fidan tuttu, yerini beğendi ve bir müddet sonra bir tomurcuk, bir gonca ve nefis bir gül verdi. Bahçıvan, bu gülü koparmağa hazırlanırken, bir bülbülün bu gülün karşısına geçerek acı acı öttüğünü gördü ve bu sahneyi seyre daldı. Bülbül, öttü öttü ve birdenbire kendisinden beklenmeyen bir hareketle güle saldırdı, gagası ve kanadı ile o nefis gülü darmadağın etti.

Bahçıvan, soluk soluğa halifenin huzuruna vararak, olup bitenleri tafsilâtiyle arzetti, affını diledi. Sultan, kendisini teselli eyledi:

— Üzülme dedi. Olan olmuş.. Bunda, elbette senin kabahatin yok.. Seni affettim.. Ey bahçıvan.. Bu öyle bir âlemdir ki,

buna etme - bulma dünyası demişler. Bu dünya, bülbüle de kalmaz..

Aradan bir zaman daha geçti. Bahçıvan, bir gün has bahçede çalışırken bir yılanın, o nâdide gülü parçalayan bülbülü yuttuğunu gördü ve derhal halifenin huzuruna koşarak:

— Efendimiz, dedi. Keramet buyurdunuz.. Dünya, bülbüle de kalmadı.. Az önce, o bülbülü de bir yılanın yuttuğunu gördüm.

Halife gülümsedi:

— Ey bahçıvan, dedi. Bu öyle bir âlemdir ki, kimsenin yaptığı yanına kalmaz. Herkes, önünde sonunda yaptığını bulur. Bu dünya âlemi, o bülbülü yutan yılan da kalmaz..

Yine bir zaman geçti. Bülbülü yutan yılan, otların arasından süzülerek, bahçıvanın ayaklarına sarıldı. Bahçıvan da, elindeki küreğin keskin tarafı ile vurarak yılanı öldürdü ve tezi tezine bu hâdiseyi de sultana haber verdi. Halife yine gülümsedi:

— Ey bahçıvan, dedi. Bu dünya sana da kalmaz..

Bir zaman daha geçti. Bahçıvan, büyük bir suç işleyerek halifenin gazabına uğradı ve cellâda teslim olundu. Kendisine, son arzusunun ne olduğunu soranlara:

— Son sözümü, ancak halifeye söylerim, dedi.

Keyfiyeti sultana haber verdiler. Bahçıvanın huzuruna getirilmesini emretti ve ne diyeceğini sordu. Bahçıvan, anlatmaya başladı:

— Efendimiz, dedi. Elbette hatırlayacaksınız. Bana bir gül fidanı verdiniz ve ilk çiçeğini size getirmemi emrettiniz. Vakta ki gül kemale geldi, tam koparacağım sırada onu bir bülbül parçaladı. Bunu size arzettiğim zaman: **(DÜNYA BÜLBÜLE DE KALMAZ..)** buyurdunuz. Derken, o bülbülü bir yılan yuttu. Bunu da haber verdiğim zaman: **(DÜNYA YILANA DA KALMAZ)** buyurdunuz. O yılan da benim ayağıma dolandı ve ben de onu öldürerek efendimize bildirdiğimde: **(DÜNYA SANA DA KALMAZ..)** buyurdunuz.. Hepsi doğru, iyi hoş amma, beni bir hiç yüzünden cellâda teslim ettiniz ve gerçekten bu dünya bana da kalmayacak.. Fakat, unutmayınız ey sultanım, bu öyle bir âlem-

dir ki, bu yaptığınız size de kalmaz. Siz de, üç beş gün sonra, yaptığınızı bulursunuz.

Harun-er-Reşid, insafa geldi, bu haklı sözden ibret aldı, sultanlığına yakışanı yaptı ve bahçıvanı affeyledi.

Sultan-ı şühedâ cenab-ı İmam-ı Hüseyin-i şehid-i Kerbelâ böyle buyurdu:

**(CÖMERT, İSTEMEDEN VEREN KİMSEDİR. KERİM, ELİNDE İNTİKAM ALMA KUDRETİ VARKEN, AFFEYLEYENDİR.)**

Ey mü'minler:

İnsan, mutlaka yaptığını bulur. Ama şurada, ama burada.. Er veya geç, dünyada ve âhirette, ama mutlaka bulur. Değil, insanlar hayvanlar bile yaptıklarını buluyorlar.. Kimsenin yaptığı yanına kâr kalmıyor. İyilik te böyledir kötülük te böyledir. Bizler ise, bunun farkına varamayız da, yaptıklarımız yanımıza kâr kaldı sanırız.. Sonra, bir gün ölüm ansızın önümüze çıkarır, şaşırıp kalırız.

Ârif ve âkil olanımız: **(Yaptım da buldum..)** der. Düşüncesi kıt ve kısır olanlar ise, bunun nereden ve nasıl başına geldiğini anlayamaz. Bir musibetin, nereden geldiğini farkedememek, ayrıca bir musibettir.

## H İ K Â Y E

Bir fakir, önüne gelene şöyle söylerdi:

— Kim, ne ederse ettiğini elbette bulur. Sanma ki yanına kalır.. Elbet, bir gün olur, ettiğini görür..

Bu fakirin böyle söyleyerek dilenmesine, bu sözlerle yardım istemesine kızan ve sinirlenen bir kadın, bir tepsi börek yaptı ve böreğin hamuruna zehir kattı. Sonra da, bu zehirli böreği biçare fakire vererek:

— Al baba, dedi. Taze taze pişirdim, âfiyetle yersin..

Hiç bir şeyin farkında olmayan fakir:

— Allah kabul etsin, niyazı ile böreği aldı, torbasına koydu ve şehir dışındaki bir çeşme başında oturarak karnını doyurmağa

hazırlandı. Henüz, yemeğe başlamamıştı ki, bir asker peyda oldu ve fakirin börek yemeğe hazırlandığını görerek:

— Aman baba, dedi. Açlıktan ölüyorum. Bana, şu börekten biraz verir misin?

İhtiyar fakir bu aç ve yorgun askere acıdı ve o kadının kendisine ikram ettiği böreği olduğu gibi ona verdi ve kendisi de torbasından çıkardığı kuru ekmeği, suda ıslatarak âfiyetle yedi. Bu arada, uzun bir yolculuktan döndüğü anlaşılan asker de, büyük bir iştah ile fakirin kendisine verdiği böreği yedi, üzerine de kana kana bir su içerek, ihtiyara teşekkür ve dualar ederek yoluna devam etti:

Zavallı asker, henüz evine girmiş ve anasının elini öpmüştü ki, kendisine müthiş bir sancı ârız oldu. Yerlerde kıvranıyor, tırnakları ile tahtaları söküyordu. Senelerden beri hasret kaldığı yavrusuna kavuştuğu ân onun bu feci ıstırabına şahit olan anne, deliye dönmüştü. Ciğerpare yavrusunu bağrına basıyor ve gözyaşları arasında soruyordu:

— Ne oldu sana böyle benim güzel evlâdım, anan yoluna kurban olsun neyin var? Hastalığın nedir?

Talihsiz genç başından geçenleri şöyle anlatıyordu:

— Hiç bir şeyim yoktu. Bir ân önce sana kavuşmak için mümkün olabilen sür'atle geliyordum. Kasabanın dışındaki çeşmenin başında bir ihtiyarın yemeğe hazırlandığını gördüm. Benim de karnım çok acıkmıştı. Kendisinden biraz yiyecek rica ettim O iyi kalpli ihtayar da, önündeki böreği el sürmeden bana ikram etti ve kendi kuru ekmeğini yedi. Ondan ayrılır ayrılmaz da böyle sancılandım..

Kadın, ettiğini bulduğunu anlamıştı.. Şimdi dövünüyordu:

— Vah eyvah.. Gördünüz mü başıma gelenleri? Evlâdımı ben zehirledim. Şu kırılısı ellerimle yavrucağımın yiyeceği böreğin içine zehiri ben kattım.

Fakat ne fayda? Fakir dilencinin dediği çıkmış, eden ettiğini bulmuştu.

İşte, bu kıssa sizlere ve bizlere en büyük ibret levhasıdır. Ne yüce âyet sahnesidir.

Elbet duyana... Sağıra ne?

Tabii, görene... Köre ne?

Allahu teâlâ, bakıpta görmeyene **KÖR** diye hitabediyor ve burada **A'MA** olanların, âhirette de **A'MA** olacaklarını işaret buyuruyor.

Hak ve hakikatten mahrum kalanlar, gördükleri halde ibret almayanlar, işittikleri halde duymayanlar; akıllarına, gözlerine kulaklarına aslâ güvenmesinler ve:

– Benim gözüm var, kulağım var... demesinler. Hakkı görmeyen gözlere ve Hak kelâmı duymayan kulaklara, yakın bir gelecekte toprak dolacak ve onlar ebediyen kör ve sağır kalacaklardır.

İnsan, o kişiye denir ki baktığında görür.. Gördüğünden ibret alır. Bunun için, birine bak ibret al fikreyle; birine bak ibret al şükreyle.. Dünyayı boşuna çığneme.. Ömr-ü azizi yele ve sele verme.. Daima Allah'ı zikreyle, Allah'ı an ve onu unutma.. Onu unutmayan, ondan korkar.. Ondandır korkan ve onu sevene her şey öğretilir:

وَاتَّقُوا اللَّهَ وَيَعْلَمَ اللَّهُ  
مَا تَعْمَلُونَ

*Vettekullahe ve yuallimükümullah...*

*El-Bakara: 282*

**(Allahu teâlâ'dan korkun ki. Allahu teâlâ işlerinize ait hükümlerini size öğretsin..)**

Ondan korktuğun kadar ona yaklaşır ve doğru yola iletilirsin:

هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ

*Hüden lil-müttekyn..*

*El-Bakara: 2*

**(Tekva sahiplerine, şirkten, günahlardan ve kötülüklerden korunanlara yol göstericidir.)**

Hidayete erenlerde ve ona iletilenlerde şu sıfatlar zuhura gelir: Ona iymanda kemale erişirsen, sen onu her ne kadar göremiyorsan da; onun seni her mekânda ve her zamanda gördüğünü hiç unutmazsın.. Namazlarını, seve seve ve rükünlerine riayet ederek kılarırsın.. Çünkü, namazın mü'minin mi'râcı, âşıkın sertâcı, Resûlün gözü nuru olduğunu hem bilir, hem görür, hem tadarsın.. Kazandığının bir kısmını, Allah rızası için, Allahu teâlâ'nın mahlukatına dağıtır, gönül kâ'besini tavaf edersin. Zira, Beyt-i-Rahman insandır. Göklere ve yerlere sığmaktan münezzehtir olan Allahu zül-celâl, mü'min kullarının kalplerine tecelli eder. Muhtacın sana doğru açılan eline verilen yardım, Hakkın eline verilmiş gibidir.

وَأَقْرَضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا

*Ve akradullahe kardan hasenen..*

*El-Hadid: 18*

**(Allahu teâlâ'ya gönül hoşluğu ile ödünç verenler..)**

Bu âyeti kerimeden de açıkça anlaşılıyor ki, mü'minlere yapılan herhangi bir yardım, doğrudan doğruya Allahu teâlâ'yadır.

Netekim, mü'minlere yapılan hıyanet de böyledir. O hıyanet de, doğrudan doğruya Allahu teâlâ'yadır.

Allahu teâlâ'ya yapılan iyilikten ve kötülükten, Allah celle beridir. Şu kadar ki, insanın Allahu teâlâ katındaki kıymeti bu âyeti celile ile açıkça beyan buyurulmaktadır. Uyanalım..

**Tavaf-ı hac ey zâhid, sevabı gerçi âlâdır;**

**Ve lâkin bir gönül yapmak, cihanda andan â'lâdır..**

Molla Câmi hazretleri de şöyle buyurmuşlardır:

**Dil bedest avar ki haccı akberest,  
Ez hezâran Kâ'be yek-dil bih-terest,  
Kâ'be bünyâd-ı Halil-i Âzerest,  
Dil, nazargâh-ı celil-i ekberest..**

Mânası da şudur:

Bir kalbi sevindirmek, haccı ekberdir. Bir kalbi sevindirmek, bin Kâ'be yapmaktan daha sevaptır. Zira, Kâbeyi yapan İbrahim Nebi'dir. Kalbi bina eden ise, Allahu teâlâ'dır ve müminlerin kalpleri Allahu teâlâ'nın nazargâhıdır.

Bu kıt'anın mânası gerçekten çok büyük ve çok derindir:

Şöyle bir düşünelim; Kâbe ne yüce bir makamdır değil mi? İbrahim aleyhisselâmdan beri, o kutsal makamı ziyaret eden nebileri, orada secde eden Nebiyyi âhir zaman, enbiyalar serverini, evliyalık rehberini, ins-ü-cin peygamberini, on sekiz bin âleme rahmet ve sebep-i icad-ı âlem olan Hazreti Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellemi. Safa ile Merve arasında elli iki Nebinin yattığını, Hatem denilen yerde Hz. İsmail aleyhisselâmın medfun bulunduğunu, sıddıyklar reisi Eba-Bekir, âdiller âdili Ömer'i hayâsı ile melekleri imrendiren Osman'ı, Allah'ın arslanı Ali'yi, Resûlünün arslanı Hamza'yı, cennetin şehzadeleri Hasan ve Hüseyin'i, Resûlün parçası Fatıma'yı, Resûl'ün sırdaşı Huzeyfe't-ül Yemani'yi, aşere-i mübeşşireyi, ashab-ı kirâmın ulularını, velileri, sâlihleri, âbidleri, ârifleri, kâmilleri daha hangisini sayayım, evlâd ve ezvac-ı Mustafa ve evlâd-ı Aliy yel-Mürteza ve bütün imamları, kutupları, Abdülkadir Geylânî Ahmed Rûfâ'i, Ahmed Bedevi, İbrahim Düssuki, **Hasan Şazeli**, Sadüddin Cibavi, Abdüsselâm Esmer, Ebül-Medyen-il Mağribi, Muhyiddin-i Arabi, Mevlânâ Celâlüddin-i Rumi, Molla Câmi, Muhammed Bahâ'üddin Nakşibendi ve daha isimleri sayılamayacak kadar çok pirlar, azizler Kâbe-i Muazzamaya mübarek yüzlerini sürdüler, islâmın kiblegâhı olan o mukaddes topraklara

secde ettiler, Kur'an-ı azim-ül-bürhanın nüzul ettiği iki cihan serverinin tulû ettiği mekâna canla başla teveccüh eylediler. Dünyada, bundan daha ulvi, bundan daha mukaddes bir makam tasavvur olunabilir mi? İnsanların ibadet ve tâ'atleri için ilk yapılan mâ'bedi rahman Kâbe-i-muazzama değil midir? Evet; gerçekten öyledir, şeksiz, ve şüphesiz daha üstün bir makam ve mekân yoktur.

Fakat, Allahu teâlâ'nın beğendiği insan, bütün bu müsbet hususiyetlerine rağmen Kâ'beden efdaldır. Zira, Kâbe İbrahim Aleyhisselâmın binası insan ise, Allahu teâlâ'nın binasıdır. Kalp, nazargâhı ilâhidir. Allahu teâlâ. insanı yaratmasaydı; ne cennete ne nâra, ne dünyaya ve ne de Kâ'beye, ne âhirete ve kitaba ne mizana ve hesaba lüzum kalmazdı.

Bir Hâdis-i kudside:

**(EY ÂDEMOĞLU!.. BÜTÜN MEVCUDATI, SENİN İÇİN; SENİ DE KENDİM İÇİN HALK EYLEDİM..)** buyurulmaktadır.

Senin kursağında bir parça ekme ve bir lokma yiyecek girsin diye, mevsimler, ay, güneş, dünya, hava, su, gördüğün ve görmediğin, bildiğin ve bilmediğin bütün mevcudat devamlı bir hareket ve faaliyet halindedir. Suyun içinde yaşayan balığın sudan haberi olmadığı gibi, sen de nice nice nimetlerle, ihsanlarla çevrili bulunduğun halde, bütün bunların senin için halk ve icat buyurulduğunu bilemiyor, sezemiyorsun... Evet; bütün bu nimetler ve ihsanlar hep insanlar içindir. Allahu azim-üş-şân, Habibini dahi insanlardan seçti. Öyle ise, insan Haktan sonra en büyük varlıktır. Melekler dahi, insana hizmet için halk olunmuşlardır. Cebrail, vahyi inzale; Mikâil, rızıkları taksime; İsrâfil, suru nefhetmeğe, yağmurlara, rüzgâra ve buna benzer diğer vazifelere; Azrail de ruhları kabzetmeğe memur olundular.

İnsan, halk olduğu zaman, bütün melâike Âdem'e secde ile emrolundu.



وَأَذُقْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا  
لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ طُيَ وَأَسْكَبَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ

*Ve iz kulnâ lil-melâike't-iscidû li-Âdeme fe-secedû illâ İbliyse ebd vestekbere  
ve kâne miñ-el-kâfiriyn...*

*El-Bakara: 34*

**(Ve o vakit meleklerle: ÂDEME SECDE EDİN diye emrettik. Melekler, hemen secde ettiler. Yalnız, İblis dayattı, secde etmeyi kibrine yediremedi. Zâten kâfirlerdendi, kâfirlerden oldu..)**

İnsan, halk olunmasıyla melâikeye bu vazifenin verilmesine de lüzum kalmazdı. İnsanı yaratacağı için, melekleri halk eyledi.

Bunun içindir ki, semalara ve yerlere sığmayan Allahu zül-celâl insanın kalbine nazar edip tecelli buyurur. İnsana yapılan iyiliği, Allah celle kendisine yapılmış iyilik olarak kabul eder. Kötülükler de bunun gibidir.

O halde, insanlıklarını bilmeyenler, şeklen insan gibi iseler de, hakikatte insan değildirler. İnsanın, insan olabilmesi ancak Allahu teâlâ'nın emirlerine itaat ve nehiyelerinden içtinâb etmesi, Kur'an-ı azim-üş-şâna dört elle sarılması ve Allah boyası ile boyanması ile mümkündür. Kur'an boyası ile boyananlar ve gözlerine Kur'an'ın gözünü koyanlar, hak ve hakikatleri görürler, karayı beyazı ayırd ederler, zulmeti ve nuru seçerler. Yaptıkları şeylerin, bütün amellerinin iyilik olsun, kemlik olsun bir gün önlerine çıkacağını düşünürler, ona göre kendilerini çeker ve çevirirler. Zira, onlar bilirler ki, her yaptıkları işe Allahu teâlâ vakıftır, her şeyi görmekte ve her şeyi işitmektedir, unutmaktan ve gafil olmaktan da münezze ve müberrâdır. Bunu böylece bilince de, muhakkak hesaba çekileceğini ve yaptıklarının kendilerine gösterilece-

ğini yakinen bilir ve iman ederler. Yine bilir ve iman ederler ki, yaptıkları her şey ya dünyada veya ukbada mutlâka karşalarına çıkacaktır. Herhangi bir kötülük yapan kişi, belâsını dünyada iken bulursa, bir bakıma yine de talihlidir. Ne'üzü billah, burada yaptığı kötülüğün cezasını burada iken çekmez ve âhirete öylece giderse, o kimse için bu hal büyük bir felâkettir. Bazı gafiller çıkıyor ve:

— Öldü de kurtuldu, diyorlar.. Ne kurtulması? Bir çoğunun ölümleri ile, dünyada kalanlar belki onun şerrinden kurtulurlar amma, kendisi ölümden itibaren felâketin girdâbına düşer. Zira, dünyada yaptığının cezasını çekene, âhirette azap yoktur. Allah azim-üş-şân âdildir. İki azap vermek onun şânından değildir.

Bazı kâfirler de, dünyada azaba düşer olur ve âhirete öylece giderler. Bunlar için de:

— Eh, dünyada çekeceğini çekti.. Ahirette de azap yoktur, dememelidir. Çünkü, Allahu sübhanehu ve teâlâ, bu gibi âsilerin ve zâlimlerin azaplarını ta'cil buyurmuştur.

Şu hakikati iyi bilmelidir:

Bir mü'min, hiç bir suç ve günah işlemediği halde, bir derde, bir musibete veya bir felâkete uğrarsa, bunlardan dolayı o zatın derecesi artar.

Bir mü'min, bir kabahatinden sonra bir müsibete uğrarsa, bu müsibet, yaptığı günaha kefarettir.

Bu mü'min, bir günah işlese ve sonra pişman olarak o günaha tövbe etse ve hayırlı ameller işlese ve hiç bir musibete de uğramasa, günahına tövbe ettiği ve tövbesinde sebat eylediği ve hayırlı ameller işlediği için affı ilâhiyye mazhar olmuştur. Zira, Allah celle Kur'an-ı azimde:

إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ

*Innel-hasenâti yüzhibes-seyyi'ât...*

**(Hasenat, büyük günahlardan gayrı seyyi'eleri giderir.)** buyurmuştur.

Bir kimse, bir günah işlese ve o günahına tövbe etmese ve islâh-ı hal eylemese, hayırlı ameller de işlemese, fakat bütün bunlara rağmen bir musibet de görmese; biliniz ki o kişinin işi rûz-i cezaya kalmıştır. Kıyamette hesaba çekilecek ve yaptığının cezasını görecektir.

Kul hakkı, hayvan hakkı, hele gayrı müslim hakkı; tövbe ile ödenmez. Mutlaka, hak sahibinin rızasının alınması şarttır. Aşağıdaki kıssayı da ibretle oku.. Bu meseleyi orada açıkça bulacaksınız:

## H İ K Â Y E

İki melek, aldıkları emr-i ilâhiyyi infaz için dünyaya inerken karşılaştılar. Biri, diğerine:

— Acip bir vazife ile emrolundum, dedi ve bu vazifesini anlattı:

Bir Yahudi, şu anda son demlerini yaşıyor. Canı balık istemiş. Fakat o istediği balık, onun yaşadığı iklimde bulunmazmış.. Allahu teâlâ, bana o cins balığın bulunduğu denizlerden bir miktar tutup, o Yahudinin yaşadığı ülkenin denizine atmamı emir buyurdu. Yahudi, o balıktan tadacak ve öyle ölecek.. Diğer melek, ona şöyle cevap verdi:

— Ben, daha acaip bir vazife ile emrolundum. Ölmek üzere bulunan bir mü'min kırk senedir, zeytin yağı ile pişmiş bir yemek arzu ediyormuş. Bir diğer mü'min ona istediği bu zeytinyağlı yemeği pişiriyormuş. İşte, ben pişirilen o zeytinyağlı yemeği devireceğim ve böylelikle ölmek üzere bulunan mü'minin o yemekten yemesine engel olacağım..

Bu iki meleğin konuşmalarını dinleyen üçüncü bir melek, meseleyi izah etti.

— İkinizin de aldığınız vazifeler acaip değil, dedi. Ölmek üzere bulunan o yahudi, bir iyilik etmişti. Âhirette nasibi olmadığından yaptığı o iyiliğin mükâfatını dünyada görebilmesi için, canının istediği balık kendisine ihsan buyuruluyor.

Adalet-i ilâhiyye böyle iktaza etmektedir. Yani, yaptığı iyiliğin mükâfatını dünyada bulacak ve âhirette bu bakımdan bir alacağı kalmayacaktır.

Diğer mü'mine gelince; o da cezasını görmesi gereken bir günahı kaldığından, canının istediği zeytinyağlı yemek dökülecek ve bu musibet kalan günahına kefaret olacaktır.

Kıssayı, Cebrail aleyhisselâm haber vermişlerdir.

Evet; musibetler mü'minler için ya terfi-i derecât veya günaha kefarettir.

Kâfirler için musibet, âhirete bırakılmıştır. Bazan da, azabı ta'cil olunarak dünyada iken azaba düşer olurlar ve âhirete de öylece giderek ebediyen azapta kalırlar.

Kişi, yaptığını muhakkak görecektir. Bunu unutma!.. Daima iyilik et.. Her zaman kötülüklerden kaçın.. Zerre kadar bile olsa, hayır işlemegi aslâ ihmal etme.. Hayra, küçük diye ehemmiyet vermemezlik yapma.. Allahu teâlâ'nın rızasının nerede olduğu malûm değildir. Zerre kadar bile olsa, şerden kaçın.. Allahu teâlâ'nın gazabının nerede olduğu da bilinmez.

Günahı, küçük günah diye küçümseme!.. Küçücük damlalar, çok zaman en sert taşları bile delerler. Küçücük bir deliğin, koskoca bir geminin batmasına sebep olabileceğini hatırlardan çıkarma!..

Herkes, mutlaka ettiğini bulur..

## HİKÂYE

Eski idadilerde okutulan Mecmuâ't-üz-Zühdiyye fi ahkâm-ı diniyye adındaki eserin müellifi ve Kızıltoprak'ta adı ile anılan cami-i-şerifin bânisi olan ve o devirde maarif, maliye ve nafia nazırlıklarında bulunan Zühtü Paşa, cami inşaatı sırasında sabahları Bâb-ı âliye giderken ve akşamları evine dönerken, behemehal inşaatı uğrar ve yapılanları takip ve kontrol edermiş.

Bir sabah yine inşaatı uğramış ve bakmış ki ameleler ki-reç söndürmekle meşgul bulunuyorlar. Yanan kirecin üzerin-

de bir karınca görür ve bastonu ile kurtararak bir kenara bırakır.

O gece, bir rüya görür. Rüyasında kendisine:

— Ey Zühtü.. Yaptığın cami-i kabul etmedim amma, karın-camı kurtardığın için seni affeyledim, denilmiş.

Zühtü paşa bu rüyadan sonra Rabbine hamd-ü senâ etmiş ve bir daha cami yapılanı kadar inşaata uğramamış ve sebcbini soranlara da:

— Rabbimden affolunduğuma dair hüccetim var, dermiş. Ey Hakka talip.. V'ey rizaya ragıp.. Ey cemale âşık kişi:

Günâhın da, sevabın da büyüğü, küçüğü olmaz. Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz mi'racda iken, kendisine cehennem arzolundu. Orada, bir kadın döne döne yanıyordu. Cebrail aleyhisselâma, bu kadının ne sebeple bu azaba müstahak olduğunu sordular ve şu cevabı aldılar:

— Yâ Resûlallah.. Bu kadın, bir kediyi aç bırakarak öldürdüğünden dolayı bu azaba düçar oldu.

Onun için, ah alma.. Zâlim olma, mahlûkata zulüm ve eziyet etme.. Zâlimlere yardımcı olma.. Zâlime kıl kadar meyledersen, yakında ateş seni kuşatır. Allahu teâlâ, zâlimleri sevmez ve zâlimlere yardım etmez..

## H İ K Â Y E

Sultan Abdülâziz merhumun annesi Bezm-i-âlem valide sultan, ki Ortaköy cami-i şerifinin ve Valide hastahanesinin bâniyesidir ve bu hayırlarını bakılması için vakıflara bırakmıştır.

İşte bu muhterem valide sultan, günlerden bir gün, bir yere giderken, şiddetli bir yağmura yakalanmış.. Bir anda boşalan sağnak neticesinde şehir sokaklarını seller kaplamış.. Bir kedi yavrusunu, sellerin sürüklemekte olduğunu görünce, arabasını durdurmuş ve arabacıya kedi yavrusunu kurtarmasını emretmiş, biçare hayvanı arabasına almış, kurutmuş ve besletmiş..

O gece, rüyasında kendisine:

— Yaptırdığın cami ve hastahaneyi kabul etmedik. Fakat kedi yavrusunu kurtarmakla affa mazhar oldun. müjdesi verilmiştir.

Cami ve hastahane gibi büyük hayratlar yaptırmak sadaka-i-câriyyedir

İnsan öldüğü zaman, amel defteri kapanır ve o andan itibaren hayır ve şerleri yazılmaz. Ancak, bu gibi hayratlar yaptıranların, yani sadaka-i-câriyyesi bulunanların, amel defterleri kapanmaz ve yaptırdığı cami ve müesseseden insanlar faydalandığı müddetçe hayırları devam etmiş olur.

**Netekim, şer ve kötülük de böyledir. Ölen kimsenin amel defteri kapandığı halde, bir belde her hangi bir şerri ve kötülüğü yapan ve o şer ve kötülüğü o beldeye aşıl原因larının şer defterlerine, o şer ve kötülük devam ettiği müddetçe seyyiat yazılır.**

Bu sebeple; yukarıda anlattığımız Zühtü paşa ve Bezm-i âlem valide sultan kıssalarından yanlış mânalar çıkarmamalı, menfi hükme varmamalıdır. Bir kimse cami ve hastahane yaptırmakla affa mazhar olmayabilir. Fakat, yaptırdığı hayrattan dolayı sadaka-i-câriyyesi devam eder ve amel defterine hayrı yazılır.

Hal ve hakikat böyle olduğuna göre, bir karınca veya kedi yavrusuna merhametinden dolayı, kul affı ilâhiyye mazhar olabilir.

Bu sebeple, hayrın ve şerrin küçüklüğüne ve büyüklüğüne bakmamalıdır. Zira, mağfiretin nerede olduğu bizce meçhul; gazab-ı-ilâhinin büyük günahlarda mı, küçük günahlarda mı olduğu Allahu teâlâ'ca malûmdur.

İnsana düşen vazife; zerre kadar dahi olsa hayrı işlemek; zerre kadar bile olsa şerden kaçınmaktır. Kul, her hayırlı amelinden dolayı, o hayrının küçük veya büyük olmasına bakılmaksızın affı ilâhiyye mazhar olabilir. Cami ve hastahane yaptıran af olmayabilir, fakat o hayrattan dolayı mutlaka büyük ecirlere nail olur.

Beri tarafta. yüzbin karınca veya kedi yavrusunu kurtarır da, Rabbine secde etmediğinden nâra müstehak olabilir. Affı ilâhinin nerde ve nerede olduğu Allahu teâlâ'ca malûm, kul için tamamen meçhuldür. Onun için, zerre kadarından başlayarak, gücünün yettiği nisbette hayır yapmak kula düşen en mühim vazifedir. Günahlardan da en küçüğünden en büyüğüne kadar kaçınmalıdır. Zira, gazab-ı ilâhinin de hangi günahlarda olduğunu hiç kimse idrak edemez.

Gaflet etmeyelim; Allah celle bahâ Allah'ı değildir, bahane Allah'ıdır. Kulunu mükâfatlandırmak için, bahane arar.

Bu olmuş vak'alar, ümit ederim ki sana ve bana kâfidir. Yarın, o ulu kıyâmette, yaptıklarımızın ya cezasını veya mükâfatını göreceğiz. Dünya hayatı fânidir. Bir gün gelmez, ecel erişiverir. Kıyâmet de böyledir. Umulmadık, beklenmedik bir ânda kopuverir. Onun için, aklını başına al. Sevap kazanmağa bak, Hak rızasını gözet.. Senin kıyâmetin koptuğu gibi, bir gün de dünyanın kıyâmeti kopacaktır. Herkes hesaba çekilecek, hayır ve şerden sual olunacaktır. Bir gün, sûr üflenecektir:

وَيَوْمَ نُبْعَثُ فِي الصُّورِ فِرْعَانَ مِّنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمَنْ فِي  
الْأَرْضِ الْآمِنْ شَاءَ اللَّهُ

*Ve yevme yünfehu fis-sûri fezezi'a men fis-semâvati ve men fil'ardi illâ  
men şâ'allah ve küllün etevhü dâhiriyn...*

*En-Neml: 87*

**(Sûr'a nefholunduğu gün, ancak Allahu teâlâ'nın dilediği kimseler müstesnâ göklerde ve yerlerde bulunanların hepsi dehşet ve korku içinde kalırlar. Ve her biri hakir ve zelil olarak Allahu teâlâ'nın emrine gelir, inkıyâd ederler.)**

Evet; o sûr'un üflendiği gün sûr'un şiddetiyle yerler zelzele ile parça parça olacaktır. O zelzele, diğer zelzelelere de benze-  
mez. Çünkü, o kıyâmet zelzelesidir. Akıllar baştan gider, halk serkerdan olurlar. Yüklüler, yüklerini atarlar, dünyanın içi dışına çıkar. Emzikli kadınlar yavrularını yerlere savururlar. O günün şiddet ve dehşetiyle siyah saç ve sakallar ağarır, gençler ihtiyar olurlar. Baba evlâdını, evlât da babasını düşünemez. Ana evlâdını, evlât da anasını tanıyamaz. Her nefis, kendi nefesine düşer.

O günler mutlâka gelecektir. Onun için, dünya hayatına aldanarak Allahu teâlâ'yı ve hesap gününü sakın unutma!..

Sûr üflenince sema ve semada olanlar, yani güneş, ay ve yıldızlar ve dünyada ne varsa hepsi helâk olacaktır. Hepsi yıkılacaktır. Bütün mahlûkat ölecektir. Yalnız Cebrail, Mikâil, İsrail ve Azrail aleyhimüsselâm ile hamele't-ül-arş kalacaklardır. Allahu teâlâ, bu meleklerin de ruhlarını kabzetmelerini, Azrail aleyhisselâma emrederek ve melek-ül-mevt bu meleklerin de ruhlarını kabzedecektir. O zaman, Allahu azze ve celle Azrail aleyhisselâma:

— Hiç canlı var mı? diye soracak ve Azrail aleyhisselâm da:

— Yâ Rab.. Sen bilirsin.. Sana gizli yoktur, cevabını verecektir. Yalnız, bu âciz ve zayıf kulun kaldı..

Allahu hayyü lâ yemût:

— Duymadın mı kelâmımı buyuracak ve:

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ

*Küllü nefsin zâ'ika't-ül-mevt...*

*Âl-i-İmran: 184*

**(Her nefis, ölümü tadıcıdır..)**

diye ilân ettim. Sıra sende.. Ruhunu kendin kabzeyle, emrini verince, Melek-ül-mevt cennet ile cehennem arasında bir ma-



kama gelecek ve orada kendi ruhunu kabzederken öyle bir haykıracaktır ki, eğer o ânda mahlûkat hayatta bulunsa, bu sayhanın şiddetinden hepsi ruhlarını teslim ederler.

**Azrail aleyhisselâm, bu sayha esnasında şöyle diyecektir:**

— Eğer, ölümün bu kadar elemli, bu derece şiddetli ve acı olduğunu bilseydim, mü'minlerin ruhlarını rıfk ile, yumuşaklıkla kabzederdim..

Nihayet, Azrail aleyhisselâm da ölecek ve Allahu teâlâdan gayrı varlık kalmayacaktır. Dünya, kırk yıl kadar harap ve ıssız kalacak ve cenâb-ı hayyü lâ yemût, dünyaya şöyle hitap buyuracaktır:

— Ey deni dünya. Hani, nerede Allah'lık dâvasında bulunan Firavun'lar, Nemrud'lar?.. Hani, ben padişahım mülk benimdir diyerek böbürlenlen sapıklar nerede? Nerede o zâlimler? Nerede bugünü inkâr eden hainler? Hani, o güvendikleri orduları, malları, tahtları, sarayları ne oldu? Nerede benim rızkımı yedikleri halde, ben den gayrısına tapanlar? Nerede beni inkâr edenler? Hani **ENE RABBİKÜM-ÜL-Â'LÂ (Ben, sizin yüce Rabbinizim)** diyenler ve kıyâmeti inkâr edenler? Bak, hiç cevap veren yok.. Mülk kimin imiş? Sizin mi, benim mi? Sizi, bir katre meniden halk ettim.. Ana rahminde, kudret fırçamla tersim eyledim.. Evvelinizi ve ne olduğunuzu, âhiretinizi ve ne olacağınızı bildiğiniz halde, hiç ölmeyecekmiş gibi küfran-ı nimet ettiniz. Şimdi nerelerdesiniz? Her şeyin mâliki kimmiş? Yine kendisi:

لِلّٰهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ

*Lillah-il vahid-il kakhâr...*

*El-Mü'min: 16*

**(Tek ve kahhar olan Allahın..)**

buyuracaktır. Bundan sonra; Allahu teâlâ, rih-i akımı gönderecek ve bu akım rüzgârı dünyayı dümdüz edecektir. Ne dağ, ne dere kalacak her taraf düz olacaktır.

لَا تَرَى فِيهَا عِوَجًا وَلَا أَمْتًا

*Lâ terâ fiyhâ uecen velâ emtâ...*

*Tâ - Hâ: 107*

**(Onlarda, ne eğrilik ve kabarıklık göremeyeceksin.)**

Allahu teâlâ, nihayet semaya emr-ü ferman buyuracak ve kırk gün hayat yağmuru yağacaktır. Yağmur suları, arzdan on iki zir'a yükselecek ve insan cesetleri yerden biten otlar gibi bitecektir. Bütün cesetlerin, uzuvları dünyadaki vücutları gibi tamam olacaktır.

Evvelâ arşın hâmilleri olan melâikeyi ihya buyuracak. sonra sıra ile İsrafil'i, Mikâil'i, Azrail'i ve nihayet Cebrail'i ihya ederek bu dört meleği cennete gönderecektir. Onlara:

— Ey meleklerim, buyuracaktır. Evvel bil-haşr -Muhammed'imdir. Evvelâ Habibimi haşredeceğim. Varın gidin cennete, Habibimin bineceği bürakı, kuşanacağı kemeri. giyineceği libası, başına konulacak tâcı alın..

Rıdvan'a emrolunacak ve Cebrail'e bir burak, bir tâc, bir cennet elbisesi ile livâ'i hamdin teslimi buyurulacaktır.

Cebrail aleyhisselâm, sema ile arz arasında duracak ve arza soracaktır:

— Ey arz.. Muhammed aleyhisselâmın kabri nerede?

Dünya cevap verecektir:

— Seni bâ'seden Allah hakkıyçün bilmiyorum. Esen rüzgâr, beni parça parça etti, nerede olduğunu bilemiyorum.

O ânda, Cenâb-ı Fahr-i âlemin kabrinden Allahu teâlâ bir nur yükseltecek ve nur semaya varınca kâinatı nura gark eyleyecektir. Cebrail aleyhisselâm, o nura doğru ağlaya ağlaya inecek, diğer melekler neden ağladıklarını sordukları zaman:

— Nasıl ağlamayayım? diyecektir. Şimdi Resûl aleyhisselâm bana ümmetini soracaktır. Ben ne cevap vereceğim?

Bu düşünce ile aleyhissalâtü vesselâm efendimizin merkadî-mübareklerine varacak, o ânda kabr-i Muhammed titreyerek yarılacak ve efendimiz mübarek başlarından toprakları silerek kalkacaktır ve sağlarına, sollarına bakınacaklardır. Yer yüzünde hiç bir bina, hiç bir mâ'mure göremeyince, karşısında saf tutan Cebrail, Mikâil. İsrafil ve Azrail aleyhimüsselâma dönecekler ve:

— Yâ Cebrail.. Bugün, hangi gündür? diye soracaklar ve:

— Yâ Resûlallah.. Bugün, hasret günüdür. Bugün, neda met günüdür. Bugün, kıyâmet günüdür. Bugün, şefaât günüdür cevabını alacaklardır.

Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz, tekrar soracaktır:

— Nerede ümmetim? Yoksa, onları cehennem kenarında bıraktın da bana mı geldin?

— Yâ Resûlallah.. Sana, cennetten burak, hulle-i keramet, kemer ve sancak getirdim, cevabını alınca:

— Ne burak, ne hulle, ne kemer ne tac istemem.. İllâ ümmetim.. İllâ ümmetim.. Bana, ümmetimden haber ver yâ Cebrail, buyuracaklardır.

— Yâ Resûlallah.. Senden evvel kimse haşrolmadı. İlk haşrolunan sensin, diyince mübarek tâcı başlarına koyacaklar, cennet libasını giyecekler. kemeri kuşanacaklar ve buraka binerken Cebrail aleyhisselâma:

— Ey kardeşim Cebrail, buyuracaklar. Nerede benim yâr-ı garım? Nerede benim ashab-ü ensarım? Ebâ-Bekir nerede Ömer nerede? Osman ve Ali nerede?

Habib-i edibinin bu arzu ve iştiyakı üzerine, Allahu zülcelâl bu dört sahabeyi de ihya buyuracak ve bu zevat-ı âliyye de cennetten burak ve cennet elbiseleri gönderilecektir. Hepsi de cennet elbiselerini giyecekler, gönderilen buraklara binecekler ve Resûl aleyhisselâmın huzuruna geleceklerdir. Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz, buraktan inerek secdeye kapanacaklar ve ağlayarak:

— Ümmetim.. Ümmetim.. niyazı ile Rabbine yalvaracaklardır.

Allah celle, Habib-i edibinin bu niyazına da dayanamayarak, İsrafil'e sûr'u üflemesini emr-i ferman buyuracaktır:

تَسْمَعُ نَوْحَ فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ

*Sümme nüfiha fiyhi uhrâ fe-izâhüm kıyamün yanzurun...*

*Ez-Zümer: 68*

**(Sonra, sûr'a ikinci defa nefholunur. Bu sefer de hemen ayağa, kalkıp bakışırılar ve ne olacak diye intizar ederler.)**

İsrafil, sûr'u ikinci defa üfleyince sema ile arz arası arı gibi vızıldayan insan ruhları ile dolar ve her ruh kendi cesedine girer. Bütün mahlûkat-ı ilâhiyye, dirilerek Allahu teâlâ'ya hesap vermek için mahşere sevkolunurlar.

İnsanoğlu, kabrinden üç sınıf üzere kalkar:

1) Birinci sınıf, kabirlerinden kalktıklarında cennet bineklerini hazır bulurlar. Hakkın emriyle cennetten gönderilen cennet elbiselerini de giyerler ve cennet taamlarını hazır bularak memnun ve mesrur olurlar. Hizmetlerinde bulunan melâikenin verdikleri müjdelere de. onları ayrıca mutlu kılar. Mahşere, böylece izzet ve ikram ile sevkolunurlar, arşın gölgesinde ve hamd sancağının altında ve server-i âlemin yakınında bulunurlar. Bunlar hakkında melekler:

— İşte bu zevat-ı âli-kadr, dünyada iken Allahu teâlâ'nın velileri olan müttekilerdir. Onlar için, korku ve mahzunluk yoktur. Arasat meydanı korku yeri olduğu halde, bunlar aslâ korkmayacaklardır. Mahşer meydanı nedamet ve hayıflanma yeri olduğu halde, bunlar ne mahzun olacaklar, ne hayıflanacaklar, ne de başkaları gibi dögünüp ah-ü vah edeceklerdir. Çünkü, bunlar Rizayı Rahmana mazhar olmuşlar ve ebedî saadete ermişlerdir, diyeceklerdir.

2) İkinci sınıf günahkâr müslümanlardır ki, bunlar kabirlerinden çıplak olarak kalkacaklar, mahşer yerine yaya ve yalın ayak, aç ve susuz olarak gideceklerdir.

3) Üçüncü sınıf, kâfirler ve fâcirlerdir. Bunlar, yılan gibi yüzleri üstünde sürünerek, meleklerin ateşten kamçılarının zoru ile mahşere sevk olunacaklardır.

Bu hainler, inatçı, zâlim, kibirli, küfründe ısrar eden, hak kelâmını dinlemeyen, aslâ nasihat kabul etmeyen, mü'minlere eziyet ve cefa eden, Resûl aleyhisselâmı tahkir eden sefihlerdir ki, sürüne sürüne, kırbaç yiye yiye mahşer yerine varacaklardır. Bunlara tâbi olanlar, bu gibilerin keyiflerine hizmet eden zâlim ve kâfir uşakları da, bu uşaklıklarından dolayı aynı muameleye maruz kalacak ve aynı cezayı göreceklerdir.

İki günlük dünya hayatı için, iki lokma ekmek ve bir kemik parçası için böyle zalemeye uşaklık zilletine katlananlar da, o zâlim ve mütekebbir kâfirlerin uğradıkları cezaya düşer olunca, ah-ü vah edecekler amma ne fayda? Onların, iki günlük dünya hayatı için, para ile satın alınan o ahmakların, zâlimlerin zulüm ve küfürlerini idame ettirmek için yardakçılık edenlerin, zâlim uşaklarının kıyâmette düşecekleri nedameti ve uğrayacakları korkunç azabı, Allah celle bu âyeti kerimelerle beyan buyurmaktadır:

۱۳۰ اِنَّ اللّٰهَ لَعَنَ الْكٰفِرِيْنَ وَاَعَدَّ لَهُمْ سَعِيْرًا ۝۱۳۰ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا اَللّٰهُ  
لَا يَجِدُوْنَ وَلِيًّا وَّلَا نَصِيْرًا ۝۱۳۱ تُوْمَ يُنْقَلُوْنَ وُجُوْهُهُمْ فِي النَّارِ  
يَقُوْلُوْنَ مَا لِيْنَا اَطَعْنَا اللّٰهَ وَاَطَعْنَا الرَّسُوْلًا ۝۱۳۲ وَقَالُوْا  
رَبَّنَا اِنَّا اَطَعْنَا سَادَتَنَا وُكِبْرًا ؕ نَا فَاصْلُوْنَا السَّبِيْلَ ۝۱۳۳  
رَبَّنَا اِنَّهُمْ ضِعْفَيْنِ مِنَ الْعَذَابِ وَالْعَنَةُ لَعْنَا كَبِيْرًا ۝۱۳۴

İnnallâhe le'an-el kâfiriyne ve e'addelehüm sa'iyrà Hâlidiiyne fiyhâ ebedâ

*lâ yecidûne veliyyen ve lâ nasıyrâ yevme tukallebü vücuhühüm fin-nâri yekulüne yâ leytenâ atâ'nallahe ve atâ'ner-Resûlâ ve kalû Rabbendâ innâ atâ'nâ sadetena ve küberâ'enâ fe adallun-es-sebiylâ Rabbenâ âtihim dı'feyni min-el azabi vel-anhüm lâ'nen kebiyrâ...*

El-Ahzâb: 64 - 65 - 66 - 67 - 68

**(Allahu teâlâ, kâfirlere lânet etmiş, rahmetinden kovmuş onlar için yalınlanmış bir ateş hazırlamıştır. Orada, ebediyyen kalacaklardır. Ne bir dost, ne de bir yardımcı bulamayacaklardır. O gün, ateşte yüzleri bir taraftan bir tarafa döndükçe: AH.. NOLAYDI ALLAHÜ TEÂLÂ'YA VE RESÛLÛNE TAAT ETSEYDİK DE BU AZABI GÖRMESEYDİK, diyeceklerdir. Onlara tâbi olanlar da o gün: EY RABBİMİZ.. GERÇEKTEN BİZ BÜYÜKLERİMİZE, İLERİ GELENLERİMİZE İTAAT ETTİK.. BİZE, KÜFRÜ TEZYİN VE TELKİN ETMİŞLERDİ. YOLUMUZU ONLAR ŞAŞIRTTILAR.. EY RABBİMİZ.. ONLARA İKİ KAT AZAP VER VE EN BÜYÜK LÂNETE UĞRAT, diyeceklerdir.)**

Gerçekten, Allahü teâlâ kâfirlere lânet etmiş, onları İblis gibi rahmetinden uzaklaştırmıştır. Küfürleri, sebebiyle onlara SA'İYRÎ hazırlamıştır. SA'İYR, cehennem derekelerinden birisinin ismidir, ki korkunç bir yerdir. Onlar, orada ebediyyen kalacaklar ve kendilerini o azaptan kurtaracak bir dost ve yardımcı bulamayacaklardır. İşte, bu kâfirler, yüzleri cehenneme döndürülerek orada tadacakları azap gösterildiğinde:

— Eyvah.. Biz ne yaptık? Meğer, ne yanlış yol tutmuşuz. İki günlük dünya hayatı için Rabbimize isyan ve Allahü teâlâ'nın düşmanlarına itaat ettik. Hem dünyada köpek gibi kemik yalayarak yaşadık, hem de âhiretimizi yıktık. Meğer, yanlış yollara gitmişiz.. Bugünlerin böyle olacağını, başımıza gelecek korkunç azapları haber verenlere inanmadık da, zâlimlere ve kâfirlere uyduk, onların sözlerini dinledik. Bu korkunç günleri bize haber verenlere güler geçerdik. Başımızdaki zâlimlere

uyarak onları hapseder, eza ve cefa ederdik. Keşke, o zâlimlere uşaklık edeceğimize, Allah'a ve Resûlüne itaat etmiş olsaydık. bugünleri bu azapları da görmezdik. Vah, eyvah mahvolduk. diyecekler ellerini ısıracak, saçlarını başlarını yolacaklar, Allahü teâlâ'nın affına dehalet edecekler, merhamet-i ilâhiyye mazhar olabilmek için bütün günahlarını sayıp dökecekler ve **(Ey rabbimiz Saadetli zannettiğimiz bu hainlere, bu kâfirlere ve bu zâlimlere uşak olduk. Fakir idik, ekmek parası için bu zâlimlerin zulüm ve küfürlerine âlet olduk. Biz, bunları büyük insanlar sanıyorduk. Bunlar da bizi hak yol olan iymandan ve islâmdan ayırdılar, yolumuzu şaşırtdılar, küfre ve dalâlete sürüklediler. Bizi, senden ve senin habibinin yolundan alıkoydular. Bizleri affetmeyeceksin, bunu biliyoruz.. Fakat, hiç olmazsa, bizleri senin yolundan ayıran bu zalimlere bize vereceğin azabın iki mislini ver ve onlara hiç merhamet etme.. Onlara en büyük lânetlerle lânet et)** diyerek dünyadaki küfür efendilerine lânetler yağdırarak cehennemi boylayacaklardır.

Onların bu nedametleri ve bu ah-ü zârları, ölümleri ile başlayacak cehenneme kadar devam edecek, cehennemin kapılarının üzerlerine devrilmesine ve bağırıp çağırımlarının merkep anırmasına dönmesine değin sürüp gidecektir.

Geçici dünya nimetleri için, âhiretlerini satan bu kâfirlerle, onlara uşaklık ve yordakçılık edenlerin, zulüm ve küfürlerini idame ettirenlerin başlarına gelecekleri bu âyeti kerime ile öğren de, ibret al.. Hüküm budur ve bu mutlâka böyle olacaktır.

Esasen, bu dünyada bir takım alçaklıklarla elde edilen şeyler, nimet değil belki nikbet ve musibettir, Dünya som altından ve âhiret de tenekeden olsa, âhireti kazanan yine de kârlı çıkacaktır. Zira, âhiret ebedidir. Buna mukabil, dünya altından bile olsa, fâni ve geçicidir. Bu itibarla, fâni, geçici ve eğreti olması bakımından asıl dünya hayatı teneke ve bâki ve ebedi olması bakımından da âhiret hayatı altın sayılır.

Dünya; mal, mülk, evlât, ziyet, para, rütbe ve makam değildir. Seni Allahından alıkoyan şey her ne ise, işte dünya

odur. Allahü teâlâ'nın, Resûl aleyhisselâmın ve Kur'an-ı azim-üş-şânın zemmettikleri dünya, Seni Allah'tan, peygamberden ve Kur'andan ayırıyor, tâ'at ve ibadetten alıkoyuyorsa, dünya odur.

Bütün dünya senin olsa, her şeye kadir olsan, gönlünde Allah sevgisi Allah korkusu, vücudunun zâhir ve bâtınında Allah'a itaat varsa, o halde sen ehl-i dünya değilsin. ehl-i âhiresin..

Dünya yüzünde yatacak yerin olmasa, yiyecek ekmeğin bulunmasa, dilenerek geçimini sağlamağa çalışsan, o dilencilik seni Hakka tâ'atten ayırıyorsa, Allah'a, peygambere, Kur'ana uymaktan alıkoyuyorsa, Allah'ın emirlerine riayetin ve nehiyelerinden kaçınman yoksa, açlıktan ölsen yine de dünya perestisin.. Mal, mülk, kasa, kese, rütbe gibi şeyler, dünya ziynetleridirler. Ekseri insanlar, bu ziyniyetlere aldanırlar. «Mal, evlât, mülk para benim dediğin» gün, bütün bunlar senin için fitne olmuştur. Her şeyin Hakka ait olduğunu bildiğin gün, bunlar fitne olmazlar:

إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ

*İnnemâ emvâlıküm ve evlâdüküm fitne...*

*Et-Tegabun: 15*

**(Her halde, mallarınız ve evlâtlarınız, sizin için bir imtihandır.)**

âyeti celilesinde, işte bu sır gizlidir. Her şey Allah'ın, sen de Allah'ınsın.. Bunu da unutma..

Kâfirlerin kıyâmet gününde mahşere yüz üstüne, sürünerek geleceğini efendimiz haber verince: Ashab-ı kiram efendilerimiz:

— Yâ Resûlallah.. Nasıl olur da, insanlar yüzleri üstünde



sürünerek yürüyebilirler? diye sordular. Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz, saadetle buyurdular:

— İnsanı, ayakları üstünde yürütmeye kadir olan Allahü zül-celâl yüz üstüne yürütmeye de kadirdir.

Yılan, çıyan, solucan gibi hayvanlar yerlerde sürünerek yürümüyorlar mı?

Ey Hak yolcusu:

Kıyâmet haktır, olacaktır. Öldükten sonra dirilmek te hak-  
tır ve gerçektir. Yapılan yıkılır, doğan ölür.. Yapmaya kadir  
olan, yıkmaya da kadirdir. Bir pıhtıdan insanı halketmeye ka-  
dir olan, öldürmeye de kadirdir. Öldürmeye kadir olan da, orta-  
da hiç bir benzeri ve örneği olmaksızın insanı ve bütün mah-  
lûkatı yoktan var ettiği gibi, tekrar diriltmeğe de kadirdir. Yap-  
tığı ve yarattığı mahlûkatı, tekrar yaratması ilk yapmasından  
ve yaratmasından her halde daha kolaydır.

Bunları Allahu azim-üş-şânın kudret ve azametini belirt-  
mek ve bazı gafil ve safdilleri hakikatlerden haberdar etmek  
gayret ve niyyeti ile bu şekilde ifade etmek zorunda kaldım.  
Yoksa, Allahü teâlâ için hiç bir güçlük yoktur, dilediğini dile-  
diği gibi yaratır, ona hiç bir şey ortak ve şerik olamaz.

Öyle ise, nereden gelip nereye gittiğimizi, niçin gelip niçin  
gittiğimizi, niçin halkolduğumuzu bilmek ve bunların mâna  
ve sırlarını öğrenmek lâzımdır. Varsın, yaşıyorsun; nereden  
geldiğini, niçin geldiğini hiç düşündün mü? Bu âleme, nereler-  
den geldin? Diğer âlem ki, yarın varacağımız âlemdir, hangi  
akabelerden geçecek ve hangi mevkiflerde durdurulacaksın  
hiç hatırına getirdin mi? Hesaba çekileceksin, bunun ehemmi-  
yet ve azametini takdir edebiliyor musun? Memur isen âmirin  
veya müfettişlerin, asker ise teftişe gelen kumandanların, esnaf  
isen belediye zabıta memurlarının karşısında ter döküyorsun:  
günün birinde yaradanına her nefesinin hesabını verirken ne ha-  
le düşeceğini takdir edebiliyor musun? Kolay iş değil.. Dünya.

âhîret, cennet, cehennem, hesap, kitap, mizan, sırat, hepsi sıra sıra önüne çıkıverecekler, hazırlığın nedir?

Evet; bilinen ve bilinmeyen, görünen ve görünmeyen bütün âlemler senin için yaratıldı. Bütün bu nimetlerin hepsi sana aittir, senin içindir. Acaba, sen de Allah için halk olduğunun farkında mısın? Hak seninle, sen kimin ilesin? Sana iki yol gösterilmiş: Biri, Hakkın arzu ettiği yol ki islâm, iman, saadet ve selâmet, sürur, safa, cennet ve rıdvan yoludur. Sen de, insan olarak **AHSEN-İ-TAKVİM** üzere yaratılmışsın. Bu vücut, bu mütenasip azalar, bu akıl, bu fikir, bu lisan, bu beyan, bu gözler, bu kulaklar, bu anlama.. Göz üzerine kaldırılmış, yer altına döşenmiş, gökyüzü gündüzleri güneşle ziyadar, geceleri ay ve yıldızlarla süslü.. Her biri ayrı ayrı tad ve çeşnide yüz binlerce nimet; ayrı ayrı renkte ve kokuda yüz binlerce nebat ve çiçek hepsi hepsi senin için.. Bu nimetleri görüyorsun, bu lûtufları biliyorsun değil mi? Sonra da ölüm var, yalnızlık evi ve amel sandığı olan karanlık kabir var.. Sonra sual, sonra tekrar dirilmek var.. Nasıl ki, kış gelince yeryüzündeki bütün güzellikler ölüyor ve bahar gelince ölü dünya yeniden diriliyorsa, gözlerinin önünde cereyan eden bu olaylar sana öldükten sonra dirileceğini haber vermiyor mu? Bahar mevsiminde, kuru kökü üzerinde dirilip yeşeren, çiçek ve meyve veren nebatların halleri, sana bir gün de senin kabirden kalkacağını iymâ etmiyor mu? Elli bahar gördünse, sana muhakkak elli de haşir gösterildi. Kaç kişinin ölümüne şahit oldunsa, o kadar kıyâmete şahit oldun, neden ibret almadın? Kuruyan ağaç dallarının ve sobanda seni ısıtan odunların yanmaları, sana kâfirlerin ateşte yanacaklarını beyan etmedi mi? Hâlâ görmeyecek ve hâlâ görmemekte ısrar mı edeceksin?

Elbette bu böyle devam etmeyecek, senin ve benim de kıyâmetlerimiz kopacaktır. Dostlarımız, tabutlarımızın üzerine sıcak göz yaşları dökecekler, ölümümüze imrenen olduğu gibi, ölümümüzden iğrenen de olacaktır. Ağlayanlar olacağı gibi, elbet sevinenler de bulunacaktır. Bir gün de biz, dünya dağ-

dağasını terkederek, âhiret yolculuğuna çıkacağız. Âhirette iki mekân var: **CENNET** ve **CEHENNEM**.. Allahü teâlâ'ya iman edenler, Resül aleyhisselâma gönül verenler, â'mal-i salihâ işleyenler safada ve sürurda olacaklar, cennetteki rıdvana konacaklardır.

Cennet de, cehennem de bu dünya hayatında satın alınır. Dünya, âhiretin tarlasıdır, buyurulmuştur. Burada eken, orada biçer.

İkinci yol ise, iymansızlık yoludur, zulmet yoludur. Bu yolun nihayetinde de cehennem vardır, azap vardır. Katırlar kadar akrepler, hurma ağacının gövdesi kalınlığında yılanlar, ejderhalar vardır. Kelepçeler, bukağılar, zincirler, gözlerin görmediği, kulakların duymadığı azaplar vardır ve bunların hepsi de kâfirler için hazırlanmıştır. Kur'an-ı azim-ül-bürhanın beyan buyurduğu hakikat budur.

Güneşin guruba ermeden, tövbe kapılarının yüzüne örtülmeden, ruh kuşu ten kafesinden uçmadan, cennete varan bu kutlu ve mutlu yolda yürü. Bu yolun evveli iman ve islâm, âhiri de cennet, cemal ve rıdvandır.

İkinci yolun evveli nefis ile şeytan, nihyeti de dereke-i cehennem ve niyrandır.

Lisanını zikr-i ilâhi ile süsle.. Daima tevhid eyle.. Nefsini ve insanları iyiliğe, imana, Allahü teâlâ'ya tâ'ate sevkeyle.. İyilik yapamıyorsan, hiç olmazsa fenalık da yapma.. Güzel konuşamıyorsan, hiç değilse çirkin ve kötü sözler de söyleme ve sus.. Nefsini islâh edemedinse, evlâtlarını ve aileni islâh eyle.. Bunu yapabilirsen, yanan muma benzersin.. Kendin yanar ve erirsin amma, etrafındakiler ışığından faydalanırlar. Bütün bunlar, Allahü teâlâ'nın istemesi, dilemesi ile olur, onun tevfikine bağlıdır. Onun için, hep Allah ile ol, ondan iste.. Her hayrı, her güzelliği, her iyiliği ondan bil.. Her şerri, her çirkinliği ve kötülüğü de kendinden bil.. Yüz bin günah etsen bile, Allahü teâlâ'dan ümidini kesme.. O rahimdir, o kerimdir, o afüv-

o gafur, o settar, o gaffardır. Yolculuk günün yakındır. Cansız at, ergeç kapıya gelecektir.

Bunu unutma!. Hazırlığını buna göre yap.. Beraberinde götürecekleğin hazır bulunsun.. İlle iyman, ille iyman, ille iyman.. İymanın kemali, Resûl-i ekrem sallallahu aleyhi ve sellem efendimizi, her şeyinden ziyade sevmektir. Onu, her şeyden ziyade sevmekçe bu kemale ve makama erişemezsin.. Kendini, mümkün olabildiği kadar ona benzetmeğe çalış, onun suretine ve onun siyretine uy.. Seven, sevdiğinin yolundan, onun izinden gider.

Ey yerleri altımıza döşeyen ve gökleri üstümüze ref'eyleyen Allah.. Bizi, Habibinden ayırma.. Daima rizanda bulunan zümre-i sâlihiyne ilhak eyle.. Burada, Habibine ümmet etmek şeref ve saadetini müyesser kıldığın gibi, yarın kıyâmet gününde Rahmeten lil'âlemiyn olan Habibinin civarında iskân eyle.. Bizleri, tâ'atına mahkûm eyle.. Bizlere, tâ'atından zevk ver.. Tâ'at e mağrur etme.. Mü'min olarak yaşat ve mü'min olarak öldür.. Sâlihlere ilhak eyle.. El el ile, ayak ayakla, bütün âzalarımız birbiriyle veda ederek el-firâk dediklerinde, ecel yastığında başımız, gözümüzden akan hasret yaşımız. Doktorlar birbirlerine bakıp hayat ümidi kalmadı dediklerinde, ölüm emmareleri belirlediğinde bizleri korkutma.. O mühlik ânda rahmet meleklerinin güle güle dediklerini duyur da, ölüm acılarını duyurma.. Kabir korkusu gösterme.. Mahşer günü, Enbiya ve evliyâ huzurunda, ehl-i iyman önünde irtikâp ettiğimiz suçları ortaya çıkararak ehl-i nârı bizlere güldürme.. Bizleri nârına koyup yakma.. Kâfirlerin ve dinsizlerin: **(Sen iyman ettin, namaz kıldın, oruç tuttun, zekât verdin, hac ettin de, yine azaptan kurtulamadın mı? Neden sen de bizim gibi nârdasın?..)** sözlerini bizlere duyurma.. Bizlere, adaletinle değil, affınla muamele eyle.. Meccanen yarattığın gibi, meccanen cennetine ithal eyle.. Firdevs-i â'lada ol Mustafayı pür vefaya ve sahibi safaya komşu eyle.. Hükûmet-i Cumhuriyetimizi, din-i islâma ve ehl-i iymana hâdim eyle.. Türk büyüklerinin ve Türk münevverlerinin kalplerini nur-u Kur'an ve

tevhid-i sübhan ile pür-nur ve mâ'mur eyle.. Âsi ehl-i islâmı islâh ve affeyle.. Ordularımızı daima mansur ve muzaffer düşmanlarımızı her zaman perişan ve muzmahil eyle..

Yâ Rabbi.. Yazdırma kudreti bahşettiğin bu risâleciği, ind-i ilâhinde ve ind-i Resûlde mergup ve makbûl eyle.. Okuyanları, okutanları ve dinleyenleri iki cihanda aziz eyle. Kıyametin şiddet ve dehşetinden koru. Okudukları ile amel etmeği, ihlâs üzere bulunmağı nasip ve müyesser eyle.. Rizayı ilâhiyyene muhalif bir beyanımız ve ifademiz olmuşsa,, Kasden olmadığı sence malûm bulunduğundan affeyle.. Umulan ve beklenen tesiri halk eyle.. Bi-hürmeti seyyid-il mürseliyn ve âlihim ecma'iyñ **EL-FÂTİHA..**

**EI-Hac**  
**MUZAFFER OZAK**



# İRŞÂD

## YİRMI YEDİNCİ DERS

### M Ü N D E R E C A T :

**Ved-Duhâ sûresinin tefsiri - müşrikler, Resûlüllah'ı nasıl imtihan etmek istemişti? - Vahiy neden aralandı?- Duhâ namazının fazilet ve hususiyetleri - Allahu teâlânın Resûl-ü zişâna ve onun ümmetine ihsan ve iltifatları nelerdir? Maşşerde şefaati Resûl nasıl tahakkuk edecektir? Livâ-i hamd nedir? Makam-ı Mahmud ne demektir? Resûl-ü zişânın, âsi ümmeti için münacatta bulunduğu dört makam - Hz. Ebû - Bekir radiyallahu anhın, rüyaları ve maşşerde ehl-i iymana olunacak muamele-Kabirlerinden kalkmalarından itibaren maşşer yerinde, mizanda, hesapta ve sıratında mü'minlere olacak tecelliler ve ihsanlar - Şeyh-i Ekber'e göre Hallac-ı Mansur'un Resûlüllah'ı üzen ve gücendiren sözleri - Musul'lu a'mâ Hafız Osman efendinin gözleri nasıl açılmıştı? Evliyâ'ul-lahtan Abdüsselâm Esmer hazretlerinin kerametlerine ait bir kıssa ile maşşer safahatına ait herkesin bilmesi ve öğrenmesi gerekli vâz-ü nasihatleri muhtevî çok mühim bir risâledir.**





**Sallû âlâ seyyidinâ Muhammed**  
**Sallû âlâ şef-i-zünubinâ Muhammed**  
**Sallû âlâ tabib-i-kulûbinâ Muhammed**  
**Sallû âlâ mürşidinâ Muhammed**  
**Sallû âlâ Şems-id-Duhâ Muhammed**  
**Sallû alâ Bedr-id-Dücâ Muhammed**  
**Sallû alâ nûr-il-Hüda Muhammed**

Allahümme salli alâ seyyidina ve Nebiyyinâ Muhammedin kemâ salleyte alâ İbrahime ve âlâ-âl-i İbrahim inneke hamidün mecid.

Allahümme bârik alâ seyyidinâ ve Nebiyyinâ Muhammedin kemâ bârekte alâ ibrahime ve âlâ âl-i-İbrahim inneke hamidün mecid.

El-evvelü Allah.. El-âhirü Allah.. Ez-zâhirü Allah.. El-bâtınü Allah.. Hayrihi ve şerrihi min'Allah.. Men kâne fi kalbihi Allah.. Fe-mu'inuhu ve nâsıruhu fid-dâreyni Allah.. Rab-bişrahli sadri ve yessir-li emri vahlül ukdeten min lisanı yefkahu kavli ve üfevidü emri ilallah vallahü basiyrün bil-ibâd..

Sübhanেকে lâ ilme lenâ illâ mâ allemtenâ inneke ent-el alim-ül hakim..

Sübhanেকে lá fehme lenâ illâ mâ fehhemtenâ inneke ent-el cevvad-ül kerim..

Sübhanেকে mâ abednâke hakka ibadetike yâ mâbud..

Sübhanেকে mâ arefnâke hakka mâ'rifetike yâ mâ'ruf..

Sübhanেকে mâ zekernake hakka zikrike yâ mezkûr..

Sübhanেকে mâ şekernâke hakka şükrike yâ meşkûr..

Ey bu kâinat ve mükevvenâtı yok iken var eyleyen. Habibinin nurunu kendi zât-ı nurundan halk eyleyen yücelerin yücesi ulu Allah.. Bârigâh-ı ahadiyyetine el açtık, bizleri Habibinin nurundan nurlandır; gönül gözlerimizden gaflet perde-

sini kaldır; aşkullah, muhabbetullah ve muhabbet-i Resûlullah ile yanan kalplerimizi, rahmet ve mağfîret deryalarında kandır; rizayı ilâhine muvafık sırat-ı müstakiminde bulundur; tevfiik ve inayetinle mesrur lûtuf ve hidayetinle mebrur; tâ'at ve ibadetinle meşgul; sâlih kulların arasında mezkûr eyle Ya Rabbi.. Sana hakkıyla kul olan, rizayı ilâhine varan doğru yolda bulunan, cennet ve cemal vâ'dolunan sa'idler zümresine ilhak ve idhal eyle. Yâ Rabbi.. Sana hakkıyla kul olan, iki cihanda sultan olur, dertlilere derman olur, bokeslere amân olur, sana kul olmayanların halleri yaman olur Allahım.. Bizleri kulluğundan kovma, İblis gibi nefesine kul olanlardan, sana ve senin rizana varan yoldan ayrılanlardan eyleme... Rizayı ilâhine lâ-yık, Habib-i-edibine lâ-yık, Kur'an-ı azim-ül-bürhanın emirlerine ve hükümlerine muvafık amellere muvaffak eyle Yâ Rabbi.. Gözlerimize ibret, kanaat ve hayâyı ihsan ve gönüllerimizden kibir, gurur, hased, gazab, u'cub ve riyâyı def'edebilmeği âsan eyle Yâ Rabbi... Ağızlarımızdan küfrü, şetmi, sebbi, gıybeti, nemmameyi, boş ve faydasız sözleri teb'id ve dillerimizi zikrin, tesbih ve tahmidin, tehlil ve temcidinle te'sid eyle Yâ Rabbi.. Daima Kur'an-ı azimi okumağa muvaffak, okuduklarımızla âmil olmaya elyak ve Kur'an ahlâkı ile ahlâklanmağa müstehak eyle Yâ Rabbi.. Okuduklarımızı anlamayı, anladıklarımızı anlatmayı, anlattıklarımızı dinletmeyi nasip ve müyesser eyle Yâ Rabbi.. Sözlerimizi âyât-ı beyyinât ile tezyin ve özlerimizi o âyetlerin feyziyle tenvir eyle Yâ Rabbi.. Bütün amellerimizi ind-i ilâhiyyende ve ind-i Resûl'de makbul, mergup ve mahbub eyle Ya Rabbi.. Dünyamızı mâ'mur ve âbâdan ve âhîretimizi handan-ü şâdân eyle Yâ Rabbi.. Bizleri, iyman ve Kur'an'dan ayırma; iyman ile göçmeyi, sâlihlere idhal eylemeyi nasibeyle Yâ Rabbi.. Bizlere ölüm acısını duyurma, bizim için meleklerine azap ve ıkap buyurma, huzurundan ve secdenden ayırma, üzerimizden şeri'at libasını sıyırma Yâ Rabbi.. Kabirlerimizde mahzun ve mahşer yerinde mahrum eyleme Yâ Rabbi.. Affınla tecelli, setrinle teselli eyle; halimize ve acimize rahmeyle, bizleri Habibine bahşeyle; nârından azad, cennet ve

cemalinle dilşâd, lûtufl ve ihsanlarını müzdâd, dünya ve âhi-rette bermurâd eyle Yâ Rabbi.. Aziz yurdumuzu ve necib mil-letimizi, her türlü şerden ve şerirden, zulûmden ve zâlimden, küfürden ve kâfirden hıfz-u emin eyle Yâ Rabbi... Ordularımı-zı küffâr üzerine daima galip ve muzaffer eyle Yâ Rabbi.. Hükümetimizi, vatanın ve milletin saadet ve selâmetine mâ'tuf çalışmalarında muvaffak-ı bil-hayr eyle Yâ Rabbi.. Dualarımızı dergâh-ı izzetinde kabul, niyyetlerimizi ind-i ilâhiyyende makbul eyle Yâ Rabbi.. Bu dua ve münâcaatımızdan Habib-i edibini haberdar, bizleri onun şefaatiyle sayedâr, cemaatimizi ilâ yev-mi-l-kiyame pâyidar eyle Yâ Rabbi.. Bu nâçiz risâlemizi okuyan-ları, okutanları, dinleyenleri, dinledikleri ve anladıkları ile amel edenleri, bu vesile ile bizi hayırla yâd eyleyenleri iki cihanda aziz eyle Yâ Rabbi.. Onları ve bizleri, iki cihanda matlûp ve maksudumuza nail eyle yâ Rabbi...

ÂMİN-Bİ-HÜRMETİ SEYYİD-İL-MÜRSELIYN..

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ  
وَالضُّحَىٰ ۝ وَاللَّيْلِ إِذَا يَجِي ۝ مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَىٰ ۝  
وَلِلْآخِرَةِ خَيْرٌكَ مِنَ الْأُولَىٰ ۝ وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَارْتَضَىٰ ۝

*Bismillâh-ir-rahman-ir-rahiym*

*Ved-Duhâ vel-leyli izâ secâ mâ vedde'ake Rabbüke ve mâ kalâ ve lel-âhi-  
retü hayrün leke min-el-ülâ ve le-sevfe yû'tiyke Rabbüke fe-terdâ...*

*Ed Duhâ: 1—2—3—4—5*

(Kuşluk vakti hakkıyçün karanlığı sükûn ve istikrar  
Bulan gece hakkıyçün, Rabbin seni bırakmadı ve da-  
rılmadı. Elbette âhiret sana dünyadan hayırlıdır.

**Elbette Rabbin seni hoşnut edinceye kadar ihsan edecektir ve sen de hoşnut olacaksın.)**

Aziz cemaat-i müslimiyn, muhterem ıhvan-ı din-i mübiyn:  
Bu âyet-i celileye âcizane verdiğimiz mâ'na; denizlerden bir katre ve güneşten bir zerredir.

Evvelki derslerimizde de belirtmeğe çalışmıştık. Âyet-i kerimelerde **SEBEB-İ-NÜZÛL** ve Hadis-i şeriflerde **SEBEB-İ VÛRÛD** aranır.

Bu âyet-i celilenin sebep-i nüzulü şudur:

Kureyş kâfirleri, Resûl-ü ekrem sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin, nübüvvetlerini ilân buyurmalarından bir müddet sonra, aralarında müzakere ve münakaşa etmişler ve şöyle bir karara varmışlardı:

Aleyhissalâtü vesselâm efendimizin, gerçekten peygamber olup olmadığını anlamak için, Medine'de bulunan Yahudi âlimlerine müracaat edecekler, onların bu husustaki fikir ve kanaatlerini soracaklar ve bilhassa peygamberliğe ait nişanların ve emmarelerin neler olduğunu öğreneceklerdi.

Bu maksatla, Kureyş'in ileri gelenlerinden on beş kişilik bir heyeti Medine'ye göndermişlerdi. Bu heyet, filhakika Medine'deki Yahudi âlimleri ile buluşmuş ve onlara ziyaret sebeplerini şöyle anlatmışlardı:

— Mekke'de, Haşimilerden Abdullah oğlu Muhammed, peygamberliğini iddia ederek, kavmimiz arasında ikilik yarattı. Gerçi, bugüne kadar Muhammed'in yalan söylediği hiç işitilmemiştir. Fakat, biz onun gerçekten peygamber olup olmadığını nasıl anlayalım? Peygamberlerin nişanı nedir? bir kimsenin, hakikaten peygamber olup olmadığı nasıl bilinir, nasıl anlaşılır? demişlerdi.

Yahudi âlimleri de onlara:

— Peygamberlerin, mucizeleri olur, demişlerdi. İnsanların, yapmaktan âciz oldukları bazı harikulâde şeyler, peygamberlerden zuhur eder.

Kureyş heyeti, bu tarif ve teşhise cevaben:

— Evet, demişlerdi. Muhammed'den söylediğiniz gibi bazı harikulâde şeyler zuhur ediyor. Bunlar, gerçekten her insanın yapamayacağı şeylerdir. Şu var ki, bu yaptıkları sihir de olabilir. Bunları, peygamberlere mahsus mucizelerden nasıl ayırd edelim?

Bunun üzerine, Yahudi âlimleri:

— Biz, size üç sual tertip ederiz, demişlerdi. Bu üç suali kendisinden sorarsınız. Her üç suale de cevap verirse, anlarsınız ki o bir peygamber değildir. Eğer, iki suale cevap verir ve üçüncüsüne cevap veremezse, o zaman anlayınız ki bu zat hakikaten Nebidir.

Yahudi âlimlerinin, aleyhissalâtü vesselâm efendimize sorulmak üzere, Kureyş heyetine tertip ve tebliğ ettiği sualler şunlardı:

1. Zül-Karneyn kıssası
2. Ashabı- kehf kıssası
3. Ruhun hikmet ve mahiyyeti

Yahudi âlimlerine göre, Resûl-ü ekrem sallallahu aleyhi ve sellem; Zül-karneyn ve Ashab-ı kehf kıssalarına cevap verir, ruhla ilgili üçüncü soruyu cevaplandırmazsa, peygamber olduğu anlaşılacaktı. Her üç soruya da cevap verirse, bu takdirde peygamber olmadığına hükmedilecekti

Halbuki, bilindiği gibi Sûre-i Kehf'te gerek Zül-karneyn ve gerekse Ashab-ı Kehf hakkında, Yahudi âlimlerinin bu sorularına cevap teşkil eden ve efendimizin Hak Nebi olduğuna alâmet ve bürhan telâkki edilen uzun uzadıya âyetler nâzil olmuş: ancak ruh hakkında:

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي وَمَا أُوتِيتُمْ  
مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا

*Ve yes'elüneke an-ir-ruh kul-ir-ruhu min emri Rabbi ve mâ û'tiytüm min-  
el-ilmî illâ kaliylâ...*

**(Ya Muhammed! Sana ruhu sorarlar. De ki:RUH, RAB-BİM CELLE ŞĀNENİN EMRİNDEDİR. VE SİZE, İLİM-DEN ANCAK PEK AZ ŞEY VERİLMİŞTİR.)**

emr-i sübhanisi şeref-sâdır olmuştur.

Kaldı ki, bu sorulara tamamen matlûba muvafık cevaplar verildiği halde gerek Kureyş kâfirleri ve gerekse onlara akıl hocalığı eden Yahudi âlimleri iymana gelecekler miydi? Aslâ!..

Zira, o Yahudi âlimleri âleyhissalâtü vesselâm efendimizin evsaf-ı cemilini Tevrat'ta görmüşler, böyle bir Nebi-i muhteremin mutlâka gönderileceğini bilmişler, buna rağmen hasedlerinden bir türlü iman edememişlerdir. Kendileri iman etmedikleri gibi, Tevrat'ın sarih beyanına rağmen hakikatleri gizleyerek, bir çok insanın da dalâlette kalmalarına sebep olmuşlardır. Kureyş kâfirleri için de aynı hased ve inat vârid idi. Yalnız, Yahudi ülemasından Abdullah İbn-i Selâm ve Kâab-ül-Ahbar (**Allah her ikisinden de razı olsun**) gibi pek az kimse iman edebilmişlerdir.

Evet; biz vukuatı hikâyeye devam edelim:

Medine'den dönen heyet, Mekk'e'ye varır varmaz ilk iş olarak Fahr-i kâinat efendimize, Yahudi âlimlerinin kendilerine öğrettikleri sualleri sormuşlardı. Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz; vahy-i ilâhiye muntazır bulduklarından, li-hikmetin:

— Yarın geliniz cevap vereyim, buyurmuşlar, fakat **İNŞĀALLAH** dememişlerdi.

Aradan, bir rivayete göre 12 veya 15 gün, diğer bir rivayete göre de 40 gün geçtiği halde vahy-i ilâhî gelmedi. Libas-ı fâhire olan vahy-i ilâhinin kesilmesi ise, Kureyş, kâfirlerinin sürurunu artırıyor ve bu aşhab-ı garaz ve ehl-i maraz, bundan dolayı âdeta alay ediyorlar:

— Pek güvendiği Rabbi, Muhammed'i terketti. Galiba ona buğzeyledi ve aralarında muhabbet kalmadı, birbirlerinden ayırdılar, diyorlar ve inkârlarını artırıyor, efendimize tecavüzlerini de sıklaştırıyorlardı.

Mir'at-ı mutlak ve nazargâh-ı Hallâk olan kalbi- Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem, üzüntü içinde idi. Kalb-i münevverleri mahzunlaşmıştı. Hakkın aynası olan o mübarek kalb-i kerimlerine sitem tozları düşmüştü. Âşık, mâ'sukunun kalb-i pâkinden bu sitem tozlarını silmek için, şu âyet-i celileyi inzâl buyurdu:

وَلَا تَقُولَنَّ لِشَيْءٍ إِنِّي فَاعِلٌ ذَلِكَ غَدًا ۖ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ

*Ve lâ tekulenne li-şey'in inni fâ'ilün zâlike gadâ illâ en yeşâ' Allah.*

*El-Kehf: 23*

(Hiç bir şey için: **BEN, BUNU YARIN MUTLAKA YAPACAĞIM** deme.. Ancak: **ALLAHU TEALÂ DİLERSE YAPACAĞIM** de..)

Bu kelâm-ı ilâhinin inzâli de gösteriyor ki, her işe başlanırken **İNŞÂALLAH** denilmesi lâzımdır. Allahu sübhanehu ve teâlâ, bu emir ve ikazı ile her ne kadar Habib-i edibine hitap ediyorsa da, hüküm elbet bizlere râcidir. Gerçekten de öyledir; Allahu teâlâ dilemezse, kul ne yapabilir? Mülkünde müstakillen mâlik ve hükmünde galip ancak O'dur.

Diğer bir rivayet daha vardır:

Aleyhissalâtü vesselâm efendimizin, mübarek parmaklarında zuhura gelen bir isabet, mütemadiyyen kanıyordu. Parmaklarının kanaması yüzünden efendimiz iki veya üç gece Rabbine tazarrû ve niyazda bulunamamış ve gece namazlarına kalkmağa kadir olamamışlardı.

Hâsid zâlimlerden Ebu-Leheb'in karısı, huzuru nebeviyye geldi, düşmanlığını ve buğzunu olanca çirkinliği ile meydana koyarak, alaylı bir ifade ile:

— Yâ Muhammed, dedi. Üç gecedir, Rabbine ibadet etmiyorsun. O mu seni, yoksa sen mi onu terkeyledin? Rabbi, insanı terkederse o kul Rabbine ibadet edemez. Fakat, kulun Rabbini terketmesi, kendi iradesinde değildir. Ancak, Allah dilediğini hidayete, dilediğini dalâlete iletir..

Bu sözler, aleyhissalâtü vesselâm efendimizi fevkalâde rencide etmişti. Efendimiz, gayet üzgün ve mahzun bulunuyorlardı. Allah celle, mâ'sukunun bu üzüntüsünü gidermek için **VED-DUHÂ** âyetini inzâl buyurarak, onu şâdeyledi. Allahu azim-üş-şân, buyuruyordu ki:

— Ey benim Habib-i edibim.. Senin doğduğun sabahın kuşluk vakti olan o Duhâ vaktine kasem ederim ki, Rabbin seni unutmadı ve sana darılmadı.

Duhâ vaktine kasem ederim ki...

Senin doğduğun sabahın kuşluk vaktine kasem ederim ki...

Senin doğduğun sabaha kasem ederim ki...

Dikkat buyurunuz mü'minler:

Kasem eden; yerlerin ve göklerin bilinen ve bilinmeyen görünen ve görünmeyen âlemlerin, bütün mevcudat ve mükevvenatın müstakillen mâliki Allah celle şânühudur.

Neye kasem ediyor?

**(Sen olmasaydın bu âlemleri yaratmazdım)** buyurduğu ve **(Seni âlemlere rahmet olarak gönderdim)** hükm-ü celilini bütün mahlûkatına duyurduğu Habibinin doğduğu sabahın kuşluk vaktine...

neden?

Çünkü; onun doğumu ile küfrün ve dalâletin zulmetleri dağılmış, tevhid ve hidayetin nurları on sekiz bin âleme yayılmıştı.

O kuşluk vakti, öyle bir vakittir ki, Hak Resûlünün mi'râcının kuşluğudur. Hak sübhanehu ve teâlâ'nın, üzerine yemin ettiği o kuşluk vakti, öyle mübarek ve öyle âli bir vakittir ki, Mevlâyı müte'al Hazreti Musa aleyhisselâm ile konuşmuş, âşıklar



vuslât bulup kavuşmuş, lûtf-u ilâhi zâhir olup coşmuştur. O kuşluk vakti, seherlerin secde vaktidir. O kuşluk vakti, izhar-ı iyman ve ikrarı- lisan vaktidir. O kuşluk vakti, Hakkın âşıklarına lûtuf ve ihsanlarını bezleylediği, tekva ehlinin ve sâlihlerin niyaz eylediği vakittir.

Allahu sübhanehu ve teâlâ. işte bu sebeplerle o vakte yemin etmektedir.

Bu vesile ile bir uyarma yapmayı lüzumlu ve faydalı buluruz:

Kuşluk vakti kılınan **SALÂT-İ-DUHÂ** sünnettir. İmamlarımız, bu sünneti mübarekeyi iki veya dört rekâtta bir selâm ile kılmayı tavsiye buyurmuşlar, İmam-ı â'zam hazretleri de bu yolda içtihad eylemişlerdir. Bu namazın faziletleri pek çoktur. İmam-ı Mâlik hazretleri, ne kadar çok rekât kılınırsa, o kadar ecir alınacağını beyan buyurarak, belirli bir rekât üzerinde durmamış, İmam-ı Şâfi'i on iki ve İmam-ı Hanbeli sekiz rekât olduğunu bildirmişlerdir. Ekseri ulemâ, İmam-ı Hanbeli'nin kavlini kabul ve sekiz rekât üzerinde ittifak etmişlerdir.

Mefhar-i âlem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz hazretleri de, Mekke-i-Mükerremenin fethinde, İmam-ı Ali'nin hemşiresi Ümmühani validemizin hane-i saadetlerinde Duhâ namazını sekiz rekât olarak eda etmişler ve orada bulunan mü'minlere de sekiz rekât Duhâ namazı kılmalarını emir buyurmuşlardır.

Salât-ı Duhâ'yı kılmak mürüvvetine nail olan ve bu namaza devam eden ehl-i iymana sayısız ilâhi müjdeler, tebşirat-ı Hak ve mağfiret-i mutlâk va'dolunmuştur.

Hz. Musa aleyhisselâm, cenab-ı zül-celâl'den Duhâ namazının faziletlerinden sorduğunda:

— Yâ Musa.. Bir kulum, Duhâ namazını kılmaya devam etse, ben o kuluma kıyamette azap etmeğe hayâ ederim. O kuluma, dünyada sıhhat ve âfiyet ihsan eder, kendisini affı mağfiretime lâıyk ve müstehak kılar, sâlihler zümresine ilhak ve cennetime idhal ederim, buyurulmuştur.

Buna binaen, Resul-ü ekrem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz; Hazreti Ali ibn-i Ebi-Tâlib'e hitaben:

— Yâ Ali.. Hazarda ve seferde Duhâ namazını terketme Zira, Duhâ namazı öyle bir ibadettir ki, yarın kıyamet gününde cennetin üstünden bir münadi nida edecek ve şöyle diyecektir: **(Duhâ namazına devam edenler.. Ey bu ibadeti yapan kutlu kişiler.. Allahu zül-celâl, sizler için Duhâ kapısını açtı, selâmet üzere Duhâ kapısından cennete giriniz..)** Bu müjdeyi alan ashab-ı Duhâ ki- hal-i hayat ve sıhhatlerinde duhâ namazını muntazaman kılan mü'minlerdir, sevinç ve neş'e içinde gözleri ve gönülleri gülererek kendileri için açılan Duhâ kapısından cennete gireceklerdir.

Ey beş vakit namazlarını kılmayarak, ömürlerini hevaya verenler!

Ey namaz kıldıkları halde, haram-helâl demeden halkın hakkını yiyerek namazlarını zâyi edenler!

Ey namazlarının zâhir ve bâtınında noksanlık edenler:

Ey namazlarında tâ'dil-i erkâna dikkat ve riayet etmeyenler!.

Gördünüz ve duydunuz ya; Duhâ namazını eda edenlere verilen ecr-ü sevabı ve derecâtı.. Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz, bu namazın hazar ve seferde kılınmasını ve aslâ terkolunmamasını, sevgili damadına tavsiye ve emrediyor. Sen de,akıllı isen bu namazı kıl... Ömrünü hevaya verme... Hele, beş vakte çok dikkat et ve namazın sana Hakkın en büyük bir nimeti olduğunu sakın hatırandan çıkarma.. Namazlarının; zâhirine, bâtınına ve tâ'dil-i erkânına dikkat ve riayet et... Namazın kazaya kaldığında, huzura kabul olunmak bahtiyarlığından mahrum kaldığını düşün, gafillerden olma.. **(Canım, namazda ne varmış?)** deme!... **(Sofuların namazları varsa, bizim de niyazımız var..)** diyerek gazab-ı ilâhiyyeye uğramışlardan, dergâh-ı ilâhiden kovulmuşlardan olma!..

Namaz, din-i islâmın direği, Nebi-i âhir-zamanın gözü nuru, mü'minin mi'râcı ve Allahu teâlâ'nın en çok sevdiği ibadettir.

Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz, İmam-ı Ali'yi ikaz ve irşâd buyurdu ve böylelikle Duhâ namazının faziletini ümmetine buyurdu. Ne mutlu ve ne kutlu bu namazı kılan ehli aşka.

Allah yolunda çekilen zahmet, mü'minler için ayn-ı rahmettir. Allahu teâlâ'ya yapılan hizmetler, indallah zâyi olmaz. Ufacık bir amel, küçücük fiil, büyük büyük sevaplara, âli derecata sebep olabilir. Allah yolunda karşılaşılan ufacık bir zarar ve küçücük bir meşakkat mukabilinde in'am ve ihsan-ı ilâhiyye, lûtf-u kerem-ü sübhaniyye nail oluvermek şânı rübubiyyetindedir.

Duhâ'dan murat, günün hepsidir diye tefsir eden âlimlerimiz vardır. Netekim; **VEL-LEYLİ İZÂ SECA**'nın da, bütün geceye şâmil olduğu beyan buyurulmaktadır. Bir saatlik Duhâ vakti, bir günün nasıl karşılığı olur deme!... Nohut iriliğinde bir elmas parçası, yüz kamyon taştan daha kıymetli değil midir? Tıpkı bunun gibi, bir âlim de yüz bin kişiden daha kıymetlidir. Beden yapıları ve dış görünüşleri bakımından iki insan birbirlerinin aynı olabilirler **amma**, ruh yapıları bakımından elbet yekdiğerinden farklıdır. Duhâ vakti de, günün bir parçası olarak ne kadar az ve kısa olsa da, şeref ve fazilet bakımından o kadar yücedir. Netekim Fahr-i âlem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz hazretleri de, fazl-ü şeref itibariyle bütün peygamberlerin fevkindedir.

Dikkat buyurulsun: Burada, ehl-i hakikat için büyük ibretler gizlidir. Gecenin zulmet ve meşakkati, hayata benzer. Duhâ vakti bir saattir. Sonra, yine meşakkatler başlar, ki bu ömr-ü insana teşbihtir. Bir kimse kırk yıl yaşasa, ömrünün otuz dokuz yılı meşakkat ve eziyyet, ancak bir yılı sürur ve saadettir. Yirdört saat içinde ancak bir saatlik Duhâ vakti sürurdur.

Allahu zül-celâl, bu kâinatı yarattığında arş-ı rahmanın sağ cihetinden emr-i ilâhi ile dünyaya yüz sene gam ve keder rahmeti yağdı. Sonra, arşın sol tarafından beyaz bir bulut zuhur etti ve o bulut ferman-ı ilâhi ile kürre-i arza bir sene sürur rahmeti döktü. Bundan dolayı, **dünya hayatında sevinç, ve sürur ve ferahlık azdır; gam, kasavet ve sıkıntı ise gayet çoktur. Yetmiş yıl yaşayan bir kimsenin, ömrünün otuz beş yılı uyku ile, on yedi yılı da çocuklukla geçer. Geriye kalan on sekiz yıl da çalışmalar, hastalıklar, dertler, ızdıraplar, mihnet ve meşakkatlerle akar gider.**

İnsanoğlu, dünya âleminin mihnet ve meşakkatinden, elem ve zahmetinden kurtulamaz:

**Âsude olam dersen eğer gelme cihana,  
Meydana düşen kurtulamaz seng-i kazadan.**

Bu mihnet ve meşakkatler, ölümle de devam eder. Kabir ve mahşer sıkıntıları da buna ilave olunur. Ancak, iymanını kurtararak sıratı sâlimen geçenler ve cennete girenler, yakalarını elemelerden ve kederlerden kurtarabilirler.

Kul, Hakka hakkıyla teslim olur, başına gelenlerin Haktan olduğuna inanır ve bunları canına minnet bilirse, ona her türlü elem ve keder ferah ve sürur olur. Resûl-ü zişân aleyhi ve âlihi salâvatullah-ül Mennân efendimiz bir Hadis-i şeriflerinde: **(MEN ÂMENE BİL-KADERİ, EMİNE MİN-EL-KEDERİ = Kadere iyman eden, kederden emin olur.)** buyurmuşlardır.

**Celâlınden gelse cefa,  
Cemalinden erse vefa,  
Hepsi cana minnet safâ,  
Nârın da hoş, nurun da hoş..**

Cefanın da, vefanın da, safanın da Haktan olduğuna ve bunları Hakkın kendisine lâıyk ve müstehak gördüğüne inananlar, hallerinden şikâyet etmezler, ki onlar için gam, **keder**, tarah, ferah hepsi müsâvi olur, başları rahata, kalpleri safaya erer.

Diğer bir rivayet de şöyledir:

Hak celle ve âlâ, kudret eliyle Hz. Âdem aleyhisselâmi kuru balçıktan güzel bir şekle koyarak, ruhunu nefhetmeden önce, aynı çamura kırk sene yağmur yağdırdı. Bu yağmurun otuz dokuz yılı gam ve kasavet ve bir yılı da sürur ve rahmet idi. Her iki yağmur da, vücud-u âlilerine nüfuz eyledi ve Âdem'in yapısına ikisi de işledi. Tâ ezelden gam ve kasavet ile yoğrulan bir beden olmakla, Âdemoğullarına da gam ve kasavet fazla, sürur az ola-

rak ilk cedlerinden böylece miras kaldı. **Onun içindir ki**, Âdem-oğulları bu âlemde gam ve kasavetten kurtulamazlar. Bu gam ve kasavet ancak iyman ve ibadet ile zail olabilir. İymansızlar, ibadetsizler ve ilâhî ihsanlardan nasipsizler, hem dünyada hem de âhirette gamdan, kasavetten ve azab-ı elimden aslâ necat bulamazlar. İhsana mazhar olamayan mü'minler ise, belki dünyada gam, keder ve meşakkat çekerler amma, âhirette de sefasını sürerler. O halde, kula lâzım olan Allah'ı bilmek, Allah'ı bulmaktır. Bu mihnet ve meşakkat diyarından, dâr-ı sürura varabilmek, bu eza ve cefaya karşılık safa sürebilmek ancak Hakkı bilmek, Hakkı bulmakla mümkündür. Âhiretin dâr-ı sürur olabilmesi ise, kâmil iyman sahibi olmağa bağlıdır. Kişiye iyman nasip olmazsa, hem dünyada mihnet ve meşakkat çeker, hem de âhirette ebedî azaba düşer olur.. Yâ Rab!.. Bizleri iyman ile öldür, salihlere ilhak eyle.. (**Âmin bi-hürmeti seyid-il mürseliyn**).

Kanunî Sultan Süleyman Han'ın:

**Bu dünya hep benim olsa,  
Gamım gitmez nedendir bu?**

sorusuna, meşhur şâir kazasker **BAKİ** şöyle cevap vermiştir:

**Tâ ezelden gam ile,  
Yoğrulan bedendir bu!..**

Bu dünya âleminde, bir safanın bir cefası vardır. Meselâ, **gül** koparmak istersen, dikenini eline batar.. Eşini seviyorsan, kaynanana tahammül etmen gerektir. Birkaç saniyelik safadan sonra dünyaya gelmesine sebep olduğun çocuğundan senelerce çektiğin cefayı hiç düşündün mü? Ya, o safaya iştirak eden zavallı eşin? Bin bir mihnet ve meşakkatle dokuz ay karnında taşır,

binbir mihnet ve meşakketle doğurur, yıllarca pisliğini yıkar. gecelerce uykusuz kalır, bir ömür boyu da çile çeker. Bunların hepsi, o bir kaç saniyelik zevk ve safanın mahsulü ve meyvesidir.

**Her sürurun bir gamı var, her gamın bir elemi;  
Dest-i kudret böyle tertibetti ceddin Âdem'i..**

Bu mihnet ve meşakatlere veya bazı dert ve musibetlere tahammül ise mü'minler için ya terfi-i derecât veya günahlarına kefarettir.

Evet; dersimize devam edelim:

Hâk celle ve alânın kase m ettiği **DUHÂ**'dan murat.. vechi pâk-i Muhammed'in nurudur. Cenâb-ı Risaletmeab efendimizin cemali nuru letafette güneşten daha nurlu ve ziyadar, kemali hüsnü fevkalâde tâbdar idi. Karanlık gecede. aleyhissalâtü ves-selâm efendimizin huzurlarında bulunanlar, ne güneşin ziyasına, ne de ayın nuruna muhtaç olurlardı. O. Hakkın azim bir nuru idi:

وَدَاعِيَ إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا

*Ve dâ'iyen ilallahi bi-iznihi ve sirâcen münîyrâ...*

*El-Ahzâb: 46*

**(Ve Allahu teâlâ'nın izniyle tevhid ve tâ'atine dâvet edici ve ışık saçıcı bir çerağ olarak gönderdik..)**

Bütün kâinat, o nurdan zuhura gelmişti. O, nur-u-Hak ve Re-sûl-ü mutlâktı. O sırac-ı münir, o nurun alâ nur idi:

اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ مِثْلُ نُورِهِ  
كَمِشْكَاةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةٍ الزُّجَاجَةُ كَأَنَّهَا  
كَوْكَبٌ دُرِّيٌّ يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةٍ مُبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لَا شَرْقِيَّةٍ  
وَلَا غَرْبِيَّةٍ يَكَادُ زَيْتُهَا يُضِيءُ وَلَوْ لَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُورًا عَلَى نُورٍ  
يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ  
وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

Allahü nur-us-semâvâti vel'ard meselü nurihi kemişkâtin fiha misbâh el-misbahü fi zücâceh ez-zücacetü ke'ennehâ kevkebün dürriyyün yukadü min şeceretin mübareketin zeytûnetin lâ şarkıyyetin ve lâ garbiyyeh yekâdü zeytühâ yudiy'ü ve lev lem temseshü nâr nur-un alâ nur yehdillâhü li-nurihi menyeşâ ve yadribullah-ül-emsale linnâs vallahü bi-küllî şey'in aliym.

En-Nûr: 35

(Allahu teâlâ, göklerin ve yerin nurudur. Mü'minlerin kalplerinde onun nuru, içinde çerağ bulunan bir pencere gibidir. O çerağ, billûr bir kandil içindedir. Bu kandil, sanki parıl parıl parıldayan bir yıldızdır. Ne güneşin doğduğu ve ne de battığı yerde bitmeyen mübarek bir ağaçtan, zeytin ağacından yakılır. Yağı, bir ateş dokunmasa bile ışık verecek gibi saf ve berraktır. Nur üzerine nurdur. Allahu teâlâ, nuru ile dilediği kimseyi hidayet eder. Ve insanlara misaller irad eyler. Allahu azim-üş-şân, her şeye âlimdir, mâkul, mahsus, zâhir, bâtın her şeyi hakkıyla bilir, hiç bir şey ona gizli kalmaz).

Müfessiriyn-i-kirâm efendilerimiz, bu meselin Resûlullah sallallahü aleyhi ve sellem efendimiz hakkında irad buyurulduğu kanaatindedirler. Kandil konan pencere, onun mübarek göğsüdür. Billûr kandil, kalbi pâkidir. Ve çerağ da nübüvvettir ki. nübüvvet ağacından yakılmıştır.

Allahu sübhanehu teâlâ, vech-i pâki Ahmed'e yemin ettiği gibi, sûre-i Hıcr'da da aleyhissalâtü vesselâm efendimizin hayatına yemin etmektedir:

لَعْمُرُكُ

*Le'amrûke...*

*El-Hıcr: 72*

**(Yâ Muhammed Hayatın hakkıyçün..)**

Allah celle, Habib-i edibinden gayrı, hiç bir peygamberin hayatına yemin etmemiştir.

İşte, burada da Habibinin vech-i pâk-i nuruna yemin ettikten sonra:

وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَىٰ

*Vel-leyli izâ secâ...*

*Ed-Duhâ: 2*

**(Her şeyi örten geceye de yemin ederim ki..)**

Geceler, büyük menfaatleri câmidir. Sıddıkyı sıddıykına naz, âşık mâ'şukuna imtiyaz, günahların affı için vakt-i niyazdır. Geceler, istiğfar için dost ile başbaşa kalma zamanıdır. Geceler, ayıpları setreder ve setrettiklerini ifşâ eylemez. Allahu teâlâ'ya



ârif olanlara libastır. Rabbe âşık olanlara vuslât vaktidir. Geceler, âşıklara örtüdür. Ruhun, aşk-u niyazına mahaldir.

Gecelerin fazileti hakkında bu söylediklerimiz, ehl-i irfan için kâfidir. Vakt-i Duhâ, gecelerin bu faziletlerini de ihtiva etmekten başka, müstesnâ ve mû'tena şerefe de sahiptir. Zira, Resûl-ü zişânın Duhâ vaktinde tulû etmesi ve dünyayı o vakitte teşrif eylemesi, onun şânını ve şerefini arttırmıştır. Duhâ vakti, indi- ilâhîde makbul ve kıymetli olduğundan ötürü aleyhissalâtü vesselâm efendimiz bu vakitte tulû etmiş veya bu vakitte dünyayı teşriflerinden ötürü Duhâ vakti şereflenmiştir.

Hız. Musa âleyhisselâmın da, Duhâ vaktinde Rabbi ile konuştuğuna bakılacak olursa, bu vaktin ind-i ilâhîde kıymetli olduğu anlaşılmaktadır.

Allah celle bu vakte yemin ettiğine göre, nazar-ı ilâhîsinde bu vaktin kıymetinin büyük olduğunu tezahür etmektedir. Şu var ki, Resûlüllah sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin de, bu vakitte dünyayı teşrifleri, Duhâ vaktinin şeref ve itibarını arttırmış ve ona daha büyük bir şeref ve daha fazla bir fazilet bahşetmiştir.

Duhâ vaktinden sonra gecenin zikredilmesi de gayet mâni-dardır. Zira, Fahr-i kâinat aleyhi ve efdal-üt-tahiyyat efendimizin miraçları gece vakti olmuş **FE-KÂNE KABE KAVSEYNİ EV EDNÂ** rütbesi, gece zuhura gelmiştir. O mirâc gecesinde, binlerce esrar-ı ilâhî kendisine küşâd olmuş ve Rabbi ile sohbetleri sırasında:

— Yâ Mustafa.. Yâ Habibiy.. hitab-ı ilâhîsinde cevaben:

— Lebbeyk ya Rabbel-âlemiyn, mukabelesinde bulununca da:

— Ey Habibim.. Kalb-i mükerrermini dünyaya ve dünya alâ-yişine meylettirme.. Dünyayı, senin bekan için halk etmedim. Bilâkis, dünyayı yaratmamın sebebi, bir pazar yerinden baş-

ka bir şey olmayan dünya hayatında Mârifetullah'ın tahsilidir. Dünya, âhiretin tarlasıdır. Orada ekilenler, burada biçilir, hitab-ı izzetinin vârid olması bizlere talim içindir.

Allah-ü azim-üş-şân, demek istemiştir ki:

— Ey kalb-i selim sahibi olan Habibim.. Kalb-i mükerremi benden irak etme, benden gayrı hiç bir şeye rağbet eyleme.. Zira, dünya ve ukbâda maksud-u â'zâmın ve matlûb-u muazzamın benim.. Yine bana döneceksin.. Ey sevgili Muhammedim: Geceleri uyuma, bana itaat ve tâ'at eyle, kaim ol ve benim pek sevdiğim salât-i teheccüde daim ol.. Nusret ve inayetim, gece namazı kılanlar içindir. Bir kimse, gecenin kalbi olan vakt-i seherde salât-i teheccüdü, 114. sûrenin kalbi olan Yâsin-i şerifle kılsa, o kuluma dünyada ve âhirette nusret ve selâmet bahşeder ve onun dualarını derhal kabul ve bütün istediklerine vasıl ve nail eylerim..

Hız. Musa aleyhisselâm, Tûr-u Sinâ'da Rabbine münacat eylemiştir:

— Yâ Rab.. demişti, duaların seri'an kabul buyurulduğu zamanı bana bildir ki, sana o zaman dua ve niyaz edeyim.

Bunun üzerine, hitab-ı izzet vârid olmuş ve:

— Ey kelimim.. Vakt-i seherde bana dua eyle.. Zira, ben azim-üş-şân seher vaktinde bana dua edenin duasını kabul eder; günahkârları affeyler, istiğfar edenlerden de mağfiretimi esirgemem, buyurulmuştur.

**Vakt-i seherde,  
Açılır perde,  
Düştüğüm yerde,  
Derman sendedir,  
İhsan sendedir..**

**Düşmüşem kaldır,  
Niğmetim oldur,  
Ağlarım güldür,  
Derman sendedir,  
İhsan sendedir..**

**Benim biçare,  
Kaldım avâre,  
Derdime çare,  
Derman sendedir,  
İhsan sendedir..**

**Yatma seherde,  
Uğrarsın derde,  
Gamda kederde,  
Derman sendedir,  
İhsan sendedir..**

**Derviş HİMMET'e,  
Çare vuslâte,  
Derd-i firkate,  
Derman sendedir,  
İhsan sendedir..**

Evet; seher vakti uyuma!.. Kalk, mü'min kardeşlerine selâm, fakirlere it'am-ı ta'am eyle.. Herkes uyurken teheccüd namazı kılanlar, seher vakti kıyam ederek ayakta bulunanlar necata ve felâha kavuşmuşlardır.

Sen de kalk; seher vakti el aç duaya, tazarrû ve niyaz eyle ol ulu Mevlâ'ya, vasıl ol maksad-ı ulyâya.. Mahrum etmez seni de, ol kerem Kânının şânına lâyıık değıldir ki, vermesin matlûbunu sâhib-i recaya..

Seherde el açan âşık, mahrum olmaz.

Seherde, bütün dertlere devâ, teknil hastalara şifa bahşolunur.

Seherde, Hak pazarından nice cevherler alınır.

Seherde, uyumayan göz Hakkı görür..

**Seherde, uyumayan göz Hakla hak olur..**

Seherde, vuslât bulunur, seherde mağfur olunur.

Seherde, Hak rızası tahsil olunur..

Uyuma!.. Hele seher vakti uyuma!.. Çok yakın bir zamanda, uzun uzun uyuyacak, uykuya doycaksın.

## HİKÂYE

Hak celle ve alâ, bir seher vakti Cebrail aleyhisselâma emr-ü ferman buyurdu:

— Yâ Cebrail... Var dünya yüzüne, şu mıntıkada dolaş... Bu seher vaktinde uyumayan kim ise, ona fazlını ilet...

Cebrail aleyhisselâm, emrolunan mıntıkayı dolaştı ve doksan sene ateşe tapan bir Mecusi'den gayrı kimseyi uyanık bulamadı. O Mecusi de, ateşe karşı durmuş:

— Yâ sanem, ya sanem... diyerek kendisine göre ibadet ediyordu. Yani, ateşe tapıyor ve Allahu teâlâ'ya şirk koşuyordu.

Cebrail aleyhisselâm, makamına vararak Hak teâlâ'ya niyaz eyledi:

— Yâ Rabbi, dedi... Sana şirk koşan bir Mecusiden gayrı uyanık kimse bulamadım.. Bütün insanlar derin bir uyku içinde uyuyorlar.

Allahu teâlâ irade buyurdu:

— Yâ Cebrail... Var o Mecusi'ye fazlını eriştir.

Cebrail aleyhisselâm o Mecusi'nin yanına vararak fazl-ı ilâhiyyi kendisine tevdi eder etmez, ömrü boyunca ateşe karşı:

— Yâ sanem... Yâ sanem... diye tapınan Mecusi, Fazl-ı ilâhi erişince:

— Yâ Samed... Yâ Samed... diye zikre başladı. Allah celle de kendisine:

— Lebbeyk... Lebbeyk... mukabelesinde bulundu. (Bilindiği gibi **LEBBEYK** hitab-ı ilâhisinin mânası **EY KULUM BENDEN NE İSTİYORSUN?** demektir.)

Cebrail aleyhisselâm, niyazda bulundu:

— Yâ Rabbi... Doksan sene sana karşı şirk koşan bu müşrikin, iki defa **YÂ SAMED** zikrine cevaben **LEBBEYK** buyurmanızdaki hikmet nedir?

Allahu azim-üş-şân buyurdu:

— Doksan sene, **YÂ SANEM** diye zikreden bu Mecusi'ye ateş hiçbir cevap vermedi. Ben azim-üş-şâna **YÂ SAMED** hitabında

bulunduğu zaman, ben de cevap vermeseydim, benim o puttan ne farkım kalırdı? Ben, Hayyü kayyûmum, o kuluma iman nasibeyledim..

Ey Âşık-ı sâdık:

Seher vakti uyumayan **Mecusi bile**, seherde olan fazl-ı ilâhiyye nâil ve kendisine iman nasip olursa; sen Allahu teâlâ'ya iman eden, habibine gönül veren hakiki bir mü'minsin, sana bahşolunacak ecri ve derecâtı bir düşün de seherlerde uyuma!.. Fırsatı ganimet bil, uyuyup kaldığın her seher, en az bir fazl-ı ilâhiden mahrum kaldığını unutma!..

Şunu da hatırlından çıkarma!. Yakın bir zamanda yine seher olacak amma, sen o seherde ebedî uykuna dalmış bulunacaksın.. Bu ebedî uyku, sana ya saadet uykusu veya felâket uykusu olacaktır.

**Vaktini boş geçirme, ibadet et Mevlâ'ya.  
Seherlerde uyuyan, uğrar nice belâya..**

مَا وَدَّ عَلَيْكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَىٰ

*Mâ vedda'ake Rabbüke ve mâ kalâ.*

*Ed-Duhâ: 3*

Ey Mahbubum.. Rabbin teâlâ ve tekaddes hazretleri, seni terketmedi, sana darılmadı, buğzetmedi. Bunlar, düşmanlarının yanlış düşünceleridir. Seni, ezelden sevdim ve halkettim. Ezelde mahbub olan, lâ-yezalde maktû ve mağbûz olamaz. Âşık, mâ'şukundan ayrılmayı lâyıık görmez. Kâfirlerin sözlerinden me'yus ve mükedder olma, gamlanma!... Onlar, ehli kin ve â'da-i dindir. Ey Habibim: Rabbin celle, düşmanlarını yalanlayacak ve seni tasdik edecektir. Sana, envâ'ı keramatını ve Kur'an-ı azim-ül bürhanı inzâl eyleyecek ve seni o düşmanlarına karşı galip kılacaktır.

Burada dikkat edilecek çok mühim bir husus daha vardır:

Kureyş kâfirleri, o islâm düşmanı hainler: **(Rabbi Muham-**

**med'e darıldı ve onu terketti..)** demeseydiler, bu âyetler nâzil olmazdı. Onların küfrü, bizim Nebi'mizin Allahu teâlâ indindeki kıymetinin ve makamının, bizlere bildirilmesine sebep olmuştur.

Vahyin bir müddet kesildikten sonra, tekrar nâzil olmağa başlaması üzerine, aleyhissalâtü vesselâm efendimiz, Cebrail aleyhisselâma:

— Yâ Cebrail.. Vahiy neden tehir olundu? diye sormuşlar ve şu cevabı almışlar:

— Yâ Resûlallah.. Ben de emr-i Mevlâ'ya muntazarım..

Bir gün, ashab-ı kiram rıdvanullahi aleyhim ecmaiyn efendilerimiz, vahyin neden kesildiğini Fahr-i kâinat efendimizden sordular. Efendimiz:

— Ey ashabım. Sizlerin tırnaklarınızı kesmediğinizden dolayı vahyin tehir olduğunu ve gelmediğini zannederim, buyurmak suretiyle ashabını temizliğe teşvik eylediler.

Zira; tırnak kesmek, cemaatle namaz kılmak, mesh üzerine meshetmeği tecviz etmek, fâcir arkasında namaz kılmak; Ebâ-Bekir'i Ömer'i, Osman'ı ve Ali'yi (**Rıdvanullahi teâlâ aleyhim ecmaiyn**) diğer sahabeden efdal tutmak, sıfatullahı insanlara talim ve kadere iyman etmek, fıtrat-ı islâmiyyeden ve ehl-i sünnet alâmetinden olmuştur.

Netekim ashab-ı kiramdan birisini kötöleyen, ehl-i kiblede birisini tekfir eden ve ondan biri vefat ettiğinde cenaze namazını terkeyleyen ehl-i sünnetten olamaz. Bu saydıklarımız, ehl-i sünnet vel-cemaat alâmetleridir.

Evet; dersimize devam edelim:

Duhâ'dan murat, Resûl-ü ekrem sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin nur-u cemalidir, demiştik. Vel-leyli'den murat da, mübarek re'si yani başlarıdır. Onun, buy-u anber saçan mübarek siyah saçlarına, Allah celle yemin etmiştir. Üzerine yemin edilen gece, dünyaya şeref verdikleri geceye veya mi'râca teşrif buyurdıkları geceye de işaret olabilir. Çünkü, mi'râc gecesi Cenâb-ı Rabbil-âlemiyn Habibi Mustafa'sına, dünyada vahiy kerametiyle ikram ettiğini beyan eylediği gibi, âhirette de da-

ha âlâ ve şerefli ihsanlarına gark edeceğine müjdelemiş. bu ikramları Habibine gözü ile göstererek tattırmıştır. Yani, **İLM-EL-YAKİN** olan iltifat-ı ilâhiyesini, mi'râc-ı Nebi'de **AYN-EL-YAKİN** ile **HAKKAL-YAKİN**'e, daha açık bir tâbirle gözü ile görmek ve bizzat tatmak derecesiyle tattırmıştır:

وَلِلْآخِرَةِ خَيْرٌ لِّكَ مِنَ الْأُولَى

*Ve lîl-âhîretü hayrûn leke min-el ulâ...*

*Ed-Duhâ: 4*

Ey habibim: Dünyada senin zikrini yücelttim. Sana vahyeyledim. Seni, mi'râcuma aldım. Sana Kevser'i, hayr-ı kesiri verdim. Sana veliler, sâlihler, âşıklar, âlimler ve kumandanlar ihsan ettim. Dünyada bu kadar nimet-i uzmâyâ erdin.. Âhîretin daha da mâmur olacaktır. Âhîretin dünyadan hayırlıdır. Zira, âhîret bâki, mihnet ve meşakkatlerden âridir. Âhîret nimetleri de bâkidir, zevalden âridir ve irâs-ı halelden beridir. Dünya ise, nimetleri geçici, her mânada fâni, galesi bol, mihnet ve meşakkati çoktur.

İşte, hikmet-i mi'râc budur.

Dünyada, Habibine ihsan etmiş olduğu in'am-ı ilâhiyesini Kur'an âyetleriyle sadece haber vermiştir. Mi'râc-ı Nebide ise, bu haberlerini ve âhîretinin dünyasından daha hayırlı olacağını gözü ile göstermiş, cennetini, cemalini ve bütün iltifat-ı ilâhiyesini tattırmıştır.

Elbette, âhîretteki iltifat-ı Rahmani, dünyadakinden daha yücedir. Buna bîaen: **(Âhîretteki iltifat-ı ilâhiyyem, dünyadaki iltifatımdan daha yücedir. Bu bakımdan âhîret sana dünyadan daha hayırlıdır..)** âyeti celilesi bu görüşün delili ve şahididir.

Hak celle ve alâ, bu âyeti kerime ile şöyle buyurmaktadır:

— Ey Habibim: Senin için âhirette hazırladığım nimetlerimin yanında dünyada sana ve ümmetine bahş ve ihsan ettiğim nimetler, hiç mesâbesindedir. Ümmet-i Muhammed'e, âhirette öyle ihsanlarda bulunacağım ki, insan havsısalası bunları idrake aslâ kâfi değildir.

Ey ehl-i iyman:

Onun ümmeti olmak ne büyük devlet, onun hizmetinde bulunmak ne erişilmez rif'attir, anlayabiliyor musun? Onun ümmeti olmak bahtiyarlığına nail olan bizlere, böyle bir inayet-i Rabbani hazırladığına göre, Allahü azim-üş-şânın Habibine edeceği ihsanları düşünebiliyor musun?

Halbuki, Fahr-i Risalet efedimizin nazarında, cennetin de, cennet saraylarının da, cennet libaslarının ve nimetlerinin de hiç bir kıymeti yoktur. Onun, pâk ve musaffâ kalbinde Rabbinin aşkı, insanlara rahmet ve şefkat hissi doludur. Zira, o Rahmeten-lil-âlemiyndir, âlemlere rahmet olarak gönderilmiştir. Onun bütün arzusu ve iştiyakı, Rabbinin izniyle ve rızasıyla ümmetinin azaptan kurtulmasıdır.

İyi biliniz ki, kalb-i pâk-i Muhammed aleyhisselâmda, yalnız iki istek mevcuttur: Biri, Rabbin rızası ve diğeri de ümmetinin azaplardan halâs olarak cennete girmesi, cennet nimetlerine ermesidir. Hattâ, ümmetinin azaptan kurtulabilmesi için ciğerpâre evlâtlarını, torunlarını, bütün yakınlarını ve kendi nefisini dahi fedaya hazır bulunduğunu açıkça beyan buyurmuşlardır.

İşte, bunun içindir ki Hak celle alâ, kendisine:

وَلَسَوْفَ نُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَىٰ

*Ve le-sevfe yû'tiye rabbüke fe-terdâ...*

*Ed-Duhâ: 5*

**(Rabbin, seni razı kılıncaya kadar, sana verecektir..)**

buyurmuştur. Bu dünya âleminde; insanlar, melekler ve hay-



vanlar da dahil olmak üzere, bütün mahlûkat-ı ilâhiyyeye tahsis buyurulan merhamet, Hak teâlâ'nın merhametinin yüz cüz'ünden bir cüz'üdür. Âhirette ise, mütebaki doksan dokuz cüz merhamet-i ilâhiyye, Ümmet-i Muhammed için ayrılmış ve hazırlanmıştır.

Allahü teâlâ, bu âyet-i celile ile, gerek Habib-i edibine, gerekse onun ümmetine daha neler vâ'd buyurmaktadır:

— Ey ekmel-ir-rusul.. Yakın zamanda, seni razı kılıncaya kadar vereceğim. Bu kerem ve ihsanlarımı, ulûm-u evveliyin ve âhiriyni, dünya ve âhret ilimlerini sende cem'edeceğim. Senin ümmetin, kıt'alar fethedecek, kıyâmete kadar bâki kalacaktır. Âhirette ise bahşedeceğim nimetlerin künh-ü hakikatini ben azim-üş-şândan gayri kimse bilmez ve bunlar saymakla tükenmez.

Sırası gelmişken, bir hakikati daha açıklayalım:

Resûl-ü ekrem sallallahü aleyhi ve sellem efendimiz, mi'râcında şöyle bir niyazda bulundular:

— Yâ Rabbi.. Kıyamet günü, ben ümmetimin yanında bulunmadan, onları hesaba çekme.. Ümmetimi, babasız yetimler gibi mahzun ve mükedder etme.

Bu münâcatlarına karşılık, hitab-ı izzet vârid oldu:

— Ey Habibim.. Niyazını kabul ettim. Sen, ümmetinin yanında bulunmadıkça, onları muhasebe etmeyeceğim.

İşte, **VE LE-SEVFE YÛ'TİKE RABBÛKE FE-TERDÂ** (Seni razı kılıncaya kadar vereceğim..) vâ'd-i celiliyle bunu müjdeledi ve Resûlünü mesrur eyledi.

Bu hikmete binaen, yarın mahşerde ikinci sûr üflenmeden Fahr-i Risalet efendimiz Türbe-i muattaralarından kaldırılacaklar ve mahşer yerinde arşın gölgesinde ümmetinin hesaba çekilmek üzere getirilmesini bekleyecekler, o büyük muhasebe ve muhakeme esnasında bizzat hazır bulunacaklar ve ümmetini yalnız bırakmayacaklardır.

O halde, Resûl aleyhisselâma ümmet olmaya gayret et, ona lâıyk olmaya çalış, onun sünnetlerine yapış, ehlini, evlâdını, ezvâcını, ashabını, ehl-i beytini sev, onların gittikleri yoldan Allahu teâlâ'ya vasıl ol..

Cenab-ı Fahr-i Risalet efendimiz, arşın gölgesinde ümmetini beklerken diğer peygamberlerin ümmetlerinin getirildiklerini görecekler ve Cebrail aleyhisselâmdan soracaklardır:

— Yâ Cebrail.. Yoksa, benim ümmetim daha önce bâ'as olunarak hesaba çekildiler mi?

Cebrail aleyhisselâm, kendilerini temin ve teselli edecektir:

— Yâ Resûlallah.. Üzülmeyiniz, mi'racınızda Allahü teâlâ ümmetinin başında bulunmadıkça onların hesaba çekilmeyeceğini size vâ'd buyurdu. Ümmetiniz, en son ümmet olduğundan dolayı, mahşere en son getirilecektir.

Uzaktan, milyarları aşan bir kalabalık görünecek ve bunların ümmeti Muhammed olduklarına dair bazı âlâmetler müşâhede olunacak, aleyhissalâtü vesselâm efendimiz tekrar soracaktır:

— Kardeşim yâ Cebrail.. Kalabalık bir cemaat zuhur etti. Acaba, bu gelenler benim ümmetlerim midir?

Emin-i vahy-i sübhani, sefir-i celil-i Rabbanî, Namus-u ekber hazretleri, bu kalabalığın kimler olduğunu öğrenmek üzere Rahmani bir melek gönderecek, bu melek gittikçe yaklaşan kalabalığa vardığında, onların abdest azalarının nur olup ziya verdiğini görecek ve soracak:

— Sizler, kimin ümmetisiniz?

Kalabalık, feryat ve figan ederek şu cevabı verecekler:

— Bizler, sana cevaba kadir değiliz. Halimizi ifadeden aciziz. Fakat, aramızda ulemayı izâm ve müctehidiyn-i kirâm ile Evliyâ'ullah vardır. Onlara sor, sana kim olduğumuzu haber verirler, diyeceklerdir.

Melek, kalabalık arasındaki ulemaya soracak:

— Siz kimlersiniz? Elleriniz, kollarınız, yüzünüz ve ayaklarınız nurlar içinde.. Sizden önce gelen hiç bir ümmet hem bu kadar kalabalık, hem de bu kadar nurlu değildi. Sizler, kimin ümmetisiniz?

Ulemâ, Evliyâ ve müctehidiyn-i kirâm cevap verecekler:

— Ey sâ'il-i Hak.. Eğer, bizlerin kim olduğumuzu öğrenmek istiyorsan, söyleyelim.. Bizler, efdal-ül-Enbiyâ, Resûl-ü Kibriyâ, Sâdık-ül-Vâ'dül-emin Muhammed Mustafa sallallahü aleyhi ve sellem hazretlerinin ümmetiyiz. Dünyada iken, onun hak dâvetine icabet ettik, şeriatine hizmet eyledik. Şimdi de bizler, yetim olarak huzur-u Hakka hesaba götürülüyoruz. Orada defterlerimiz okunacak, yaptıklarımızın ceza ve mükâfatı verilecektir.

Bunu öğrenen melek, kendilerine şöyle hitap edecektir:

— Ey cemaat-i islâm.. Mahzun olmayın, korkmayın ve üzülmeyin.. Ey Hakkın Habibi hazreti Muhammed'e ümmet olanlar.. Sakın tasalanmayın ve ağlamayın.. Ben, sizlere müjdeciyim.. Sizin dünya hayatında gönül verdiğiniz sevgili peygamberiniz, âlemlere rahmet olarak gönderilen o büyük zat. sizin için gözyaşları dökerek âh-ü enin eyledi.. Ah ümmetim, vah ümmetim diye inledi. Şu ânda, hesap mevkiinde sizi bekliyor. Daha hızlı, daha çabuk yürüünüz ve bir ân evvel ona, sevgili peygamberinize kavuşunuz. Bugün, öyle bir gündür ki, bugünün korkusundan ancak Resûl-ü zişân hazreti Muhammed'in şefaati ile necat bulunur. Zirâ, o Resûller Resûlü, melce-i fukara, enis-id-zu'afa, menba-ı şefaattir. Âsi ümmetlerinin avfını Mevlâ'nın huzurunda rica etse gerekir.

Meleğin bu ikaz ve müjdesi üzerine, ümmet-i Muhammed hızlanacak, haberci melek de onlardan evvel Huzur-u Nebeviye varacak ve gelenlerin kendi ümmeti olduğunu Efendimize arzedecektir.

Efendimiz, hemen büraka binerek ümmetini karşılamaya çıkacak, âşık ile mâ'suk mahşer yerinde karşılaşp kavuşacaktır.

Bu karşılama ve kavuşma dolayısıyla, mahşer-i kübrâdan evvel bir sûr-i mahşer kurulsa gerekir. Zira, o gün ehl-i derdin devası, hastaların şifası olan Resûl-ü kerim ve Mahbub-u Rabbil-âlemiyne mülâkat günüdür.

Allahü azim-üş-şânın, Fahr-i âlem sallallahü aleyhi ve sellem efendimize bir lûtf-u atâsı da, **LIVÂ-İL-HAMD** isimli sancağın kendilerine ihsan buyurulmasıdır.

Livâ-il-hamd, öyle bir sancaktır ki, kıyâmet günü ümmet-i Muhammed onun gölgesinde gölgelenecek ve Resûl aleyhisselâm. o sancağın altında toplanan ümmetine şefaati edecektir. Liva-il-hamd, şimdilik cennet-i-âlânın bir nihayetsiz sahrasında. Cebel-i-Hamd denilen dağın üzerine dikilmiştir. Kabzası, kabzayı beyzâ ve direği zeberced-i ahdar, re'si kırmızı yakuttandır. Onun üzerinde üç satır yazı yazılıdır:

Birinci satırda:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

*Bismillah-ir-rahman-ir-rahiym...*

İkinci satırda:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ

*Lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlullah...*

Üçüncü satırda:

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

*El-Hamdü lillahi Rabbil-Âlemiyn...*

İmdi; her kim ki **BESMELE-İ-ŞERİF**'i vird eder, her nefes **TEVHİD-İ-ŞERİF** ile zikreder ve nimet mukabilinde **HAMD-Ü KESİR** ile şükrederse, Livâ-il-Hamd altında haşrolunacağına ve kıyâmet günü sürur ve saadet içinde bulunacağına işaretir.

Ol livâ-il-hamd altında yetmiş sancak daha vardır ve o sancakların altında da yetmiş bin melâike-i-izâm saf bağla-

yacak, saltanat-ı ilâhiyyeyi izhar edeceklerdir. O melekler, Hâlık-ı mutlâkın kudretini ibraz için Allahu zül-celâli takdis ve tesbih edeceklerdir.

Livâ-il-hamd, Resûl aleyhisselâmın nübüvvet emrine verilecek, nice bin melâike dahi Cenab-ı Resûle refik olarak mahşer meydanına livâ-i-hamdi kaldıracak ve cennet yoluna giderlerken bütün Enbiyâ-i izâm ve Rusûl-ü kirâm ile ehl-i tevhid onun altında cem'olacaklardır.

Burada, biraz duralım ve hep birlikte düşünelim:

Acaba, bu anlattıklarımız gerçekten olacak mıdır, olmayacak mıdır?

Biz mutlaka olacaktır diyoruz. Mutlaka olacağına delâlet eden binlerce işaret ve alâmet de gösterebiliriz. (**Böyle şey olmaz!..**) diyecekler, bu iddialarından gayrı hiç bir delil gösteremezler. Halbuki, ilk ve en mühim delil **ÖLÜM'**dür. Bunun içindir ki, Hazret-i Nâbi:

**Fenâyı âlemi takrir için cemaate,  
Cenaze vâ'za çıkar Kürsi-i Musallâya..**

buyurmuştur. Dikkat ve ibretle bakılacak olursa, **musallâ** üzerine konulan cenaze, insanlara en büyük, en unutulmaz vâ'z-ü nasihatte bulunan bir vâ'izdir ve karşısında saf bağlayanlara lisan-ı hal ile şöyle demektedir:

— Ey benim namazımı kılmaya ve beni ebediyet yolculuğuna uğurlamaya gelen mü'min kardeşlerim.. Dün, bu vakitler ben de sizler gibi bir ahbabımın cenazesini kılmaya hazırlanıyordum. Bakın, bugün de sizler benim cenazemi kılmaya hazırlanıyorsunuz. Öyle ise, neden ibret almıyorsunuz? Zira, yarın bu vakitler diğer mü'minler, aranızdan birisinin cenaze namazını kılmaya hazırlanacaklardır.. Dün, ben de sizler gibi öleceğimi ve bu taşın üzerine geleceğimi düşünmemiş, cenaze namazını kıldığım o mü'min kardeşimi uğurladıktan sonra, karnımın acıktığını hissederek, bir güzel yemek yemiş, sonra da işimin başına dönmüştüm. Bugün, beni uğurla-

dıktan sonra, sizler de aynı şeyleri yapacaksınız ve bir gün ölüm sırasının sizlere de geleceğini hatırlamayacaksınız..

Ey Allah rızasını arayan mü'min:

Bilhassa sana hitap ediyorum; Eğer gözlerin görüyor ve kulakların da işitiyorsa, musallâ kürsüsüne çıkarak vâ'z-ü nasihatte bulunan ölünün bu veciz ve fakat korkunç öğütlerini ibretle dinle.. Ergeç, sen de bu uzun yolculuğa çıkacaksın. O halde hazır ol ve hazırlığını tamamla.. Bu uzun yolculukta, sana lâzım olacak azığını tedarik et.. Evet; dünya senin için yaratıldı, amma sen de âhîret için halk olundun.. Bu hakikati artık anla, gafil olma..

**Her ne denlû çok yaşırsa bir kişi,  
Âkîbet ölmekdürür ânın işi..**

Ölümden sonra, Allahu teâlâ'ya imanın, ibâdet ve tâ'atin ve yapılacak hiç bir fi'il ve amelin, hayrı yoktur. Ölümden sonra Allah rızasına lâyük ve muvafık hiç bir amelin âh-ü vahın, ağlayıp sızlamanın da faydası yoktur. Bu dünya âleminden sonra, barınılacak bir ev, sığınılacak bir kapı da yoktur. Yalnız, iki mesken daha doğrusu iki karargâh vardır. Biri **CENNET**, birisi de **CEHENNEM**'dir.

Sürur ve saadet evi olan cennet, iman ederek â'mal-i sâliha işleyenlere, ebedî olarak verilecektir.

Keder ve felâket diyarı olan o korkunç cehennem de; kâfirlere, zâlimlere, cânilere, müşriklere, kötülere ebediyen hasr-ü tahsis olunacaktır.

Günahkâr mü'minlerden de, yaptıkları kötülüklerin cezasını çekmek ve adalet-i ilâhiyyenin tahakkukuna şahit olmak üzere o korkunç cehenneme girecekler bulunacak, fakat bunlar günahlarına göre azap gördükten sonra şefaati Muhammed ile kurtulacaklardır.

Hiç aynaya bakmıyor musun? Saçımıza sakalımıza ak düştü. Sana ve bana ölümün habercileri geldi. Hâlâ uslanmayacak mıyız? Hâlâ aklımız başımıza gelmeyecek mi?

Dikkat ve ibretle etrafına bir bak; bahar geliyor, ağaçlar,

otlar yeşeriyor, güller ve sünbüller açılıyor, etrafa misk gibi kokular saçılıyor.. Bir müddet sonra, otlar ve yapraklar sararıyor, gökyüzü kararıyor, güller soluyor, bülbüller susuyor, sünbüller ölüyor, ortalığa bir harabi ve hüzün geliyor.. Akli başında olanlar, bunları görür de ibret almaz mı? Bütün bu gördüklerin, tıpkı insan ömrü gibidir. Gençlik geçer, saçlar ağarır, benzin sararır, güzelliğin solar, bülbül gibi şakıyan dilin susar ve hayat son bulur. O korkunç günler gelip çatmadan, melek-ül-mevt boğazına el atmadan, mahcup ve perişan musallaya yatmadan yaptığın fenalıklardan tövbe et... Hemen yol hazırlığına başla.. Bâb-ı merhamet olan Rabbin kapısına iltica ve dehalet eyle.. Kötülüklerine nâdim ol, Rabbinin huzurunda zillet ile, gözyaşları dökerek secde kıl... Bu halinle, rahmet-i ilâhiyyeyi celbeder, mağfiretine mazhar olursun.. Hâlık-ı lem yezelin bir nazar-ı merhameti, ebedî saadete erişmene kâfidir. O, sübhandır. O, Rahmandır. O, Rahiymdir. O, kerimdir. O, lâtiftir. O, afüvdür. Ona secde edeni, ona yalvaranı, o boş çevirmez.

**Bir kez Allah dise aşk ile lisan  
Dökülür cümle günah misli hazan..**

Bu vesile ile, ölümden ibret almayan, ölümün kendilerine de yetişeceğini sanmayan gafillere haber verelim ki. ölüm denilen o korkunç nöbet, sana da bana da bütün dehşetiyle yaklaşmaktadır. Bir gün, ansızın ölüm meleğini karşımızda bulacağız. O yalnızlık evine, o karanlık çukura seni ve beni de yatacaklar. Orada, yaptıklarımızla başbaşa kalacağız. Gideceğimiz yerin pek korkunç, pek çetin olduğunu unutmamalıyız.

Gaflet içinde bulunanlar, hakka karşı gururlananlar, orada merhamet-i sübniyyeye nail olamayacaklardır. Zira, hakka mağrur olanlar, İblis gibi rahmetten dūr olurlar. Onların kibirleri, Rableri ile aralarında kalın bir perdedir. Nice padişahlar, nice paşalar, nice beyler; dünya hayatlarında hakka karşı gururlarından dolayı, beklenmedik bir ânda makhur ve perişan olmuşlar ve nârı boylamışlardır.

Ey Haktan gafil olan..

Ey dünyâ mülkünü kendisinin zanneden..

Ey fâni ve geçici dünya hayatına aldanan, zevali muhakkak olan rütbesine ve makamına dayanan, masasiyle, kasasiyle, kesesiyle oyalanan zavallı.

Ey Allahu teâlâ'yı inkâr ve peygamber-i zişâna hakaret eden bedbaht.

Ey Allahu teâlâ'ya iyman eden ve onun Resûlüne gönül veren mü'minleri hor gören, kendisini pek yüksek ve halkı hakir gören şaşkın..

Ey ne oldum delisi ahmak..

Evvelini bir düşün!.. Bugünkü varlığının bütün sermayesi bir katre pıhtı değil mi?

Sonunu da düşün!.. Senden öncekiler gibi, sen de kara toprak olmayacak mısın?

O halde; bu gururun, bu kibirin neye? Kat'iyen senin olmayan ve senden öncekiler gibi sana da emaneten verilen bu fâni ve geçici varlığına nasıl güvenebiliyorsun? Bu eğreti varlığına gururlanarak hak ve hakikatlere nasıl bigâne kalabiliyorsun? Seni, bulunduğu makama getiren, sana o aklı, o vücudu, o fırsatları veren kim? Bütün bunlar senin mi? Hayır!.. Öyle ise, neden aklını başına devşirmiyor, sana bu fırsatı kimin verdiği, bu mülk ve nimetleri kimin bahşettiğini düşünmüyorsun?

Seni yoktan var eden kim? Kendi kendini mi halk ettin? Aslâ!.. Radyo dinlemiyor musun? Vakit vakit programı kesen spiker:

— Kan aranıyor.. Kan aranıyor.. Sıfır RH negatif kan aranıyor.. diye, bir insan hayatı kurtarabilmek için insanoğullarından yardım istiyor. Müsbet ilimler, teknik ilerlemeler, keşifler ve icatlar ve yepyeni medeniyetler dünyasında, insan oğlunun zayıf ve cılız ilmi ve bilgisi terkibi malûm olmasına rağmen bir katre kan dahi yapamıyor. Yapabilse, fıçılara doldurur, maşraba maşraba ihtiyacı olanlara dağıtırdı. Yapamadığı



ve yapamayacağını bildiği için insanlardan Allah yapısı kan dileniyor..

Sun'i ilkah diyorsun?!.. Yine, Hâlık-ı mutlâkın halk ve icat buyurduğu meniye alıp, şırınga etmekten gayrı bir mârifet mi yapabiliyorsun..

Sun'î böbrek diyorsun?!.. Bir insanı, sun'î böbrekle idare edebilmek için, yılda elli altmış bin liraya ihtiyaç var.. Kaç kişi bu parayı bulur? Kaç kişi sun'î böbrek taktırabilir?

Kalp nakli, organ nakli diyorsun? Tecrübeler meydanda.. Yine Allahu teâlâ'nın halk ve icat buyurduğu, bir felâketzedenin son nefesinde kalbini veya böbreğini alıp, bir başkasına takmayı hâlâ müsbet bir neticeye götüremediler. Başkasının kalbi ve böbreği, eksariya hemcinsine uymuyor. Doku uyumsuzluğu diyip, işin içinden çıkıyorlar. O da et, bu da et.. Neden biridiğerini tutmuyor ve takıldığı yerde, eskisi gibi çalışmıyor?

Bilmiyorsan, bir bilenden sor bakalım!.. Karın boşluğunun sağ tarafında bulunan karaciğerin gibi bir lâboratuvarı, dünya kuruldu kurulalı insanoglu meydana getirebildi mi?

Hangi birisini sayayım, hangi birisini anlatayım?

Yiyorsun, çıkıyor. İçiyorsun, çıkıyor.. Bu girişler ve çıkışlar tam ve mutlak bir nizam ve intizam içinde cereyan ediyor.. Yediklerini ve içtiklerini çıkaramayanların feci ıstıraplarını, acılarını ve sancılarını sorup soruşturdun mu? Hiç bir hastahaneye gidip, melûl mahzun şifa bekleyenleri gördün mü?

Bu ni'metleri bahşeden kim? Bütün uzuvlarını birbirine denk ve tam bir âhenk içinde çalıştıran, işleten kim?

Düşündün mü, buldun mu kim olduğunu?

Bütün bu ni'metleri meccanen bahş ve ihsan buyuran ve bir gün almaya da kadir bulunan Allahu sübhanehu ve teâlâdır, değil mi?

İşte, o Allahu teâlâ, bir gün de seni ve beni analarımızdan doğduğumuz günden daha beter hale getirecek ve elimizden bütün bu varlıkları alacaktır. Seni ve beni, bir ânda koskoca bir **HİÇ** ediverecektir. Anandan doğduğunda da, çıplaktın amma, canlıydın. Anandan gayrısını görmezdin amma, gözlerin var-

dı.. Yürüyemezdin amma, ayakların vardı.. Ananın memesinden gayrı bir şeyi tutamazdın amma, ellerin vardı..

Evet; bir gün seni dünyaya geldiğin gibi tekrar soyacaktır. Şu var ki, bu ikinci soyunmada ne gören gözün, ne gülen yüzün, ne tutan elin, ne yürüyen ayağın olmayacaktır.

Anandan doğduğunda, seni bağrına basacak müşfik eller vardı. Fakat, öldükten sonra varacağın yerde, böyle şefkatli eller bulamayacaksın..

Doğduğun gün, ana ve babanın malına vâris idin.. Öldüğün gün ise, senin mallarına başkaları, belki de hiç sevmediklerin vâris olacaklar, sana da azabı ve hesabı kalacaktır.

Doğduğun gün, sana bakıp sevinçle gülüyorlardı. Arkandan ağlayanın bulunsa bile, ölümüne de sevinenlerin olacaktır.

Seni yoktan var eden, seni bunca ni'metlere garkeden Hazreti Allah, bir gün de seni öldürecektir. Ölüm, sana eriştiği gün, onu reddetmeğe ve geri göndermeğe gücün yetmeyecektir. Halbuki, varlığın senden olsaydı, dünyaya getiren bulunmasaydı, kendi kendine gelseydin, kudret, kuvvet, irade ve ihtiyar sahibi olsaydın, ölümü reddeder, geri gönderirdin. Oysa, sende hiç bir kudret ve kuvvet yoktur. Sana verilen mühlet kadar serbest bırakılmışsın, mühlet tamam oldu mu, işin de tamamdır.

Seni bu neticeye mahkûm eden kimdir? Akıllıyım diyorsun. aczini ve fâniliğini de biliyorsun da, neden Bâki'ye secde etmiyorsun? Neden, aziz ve hakim olan Allahu teâlâ'ya rükû etmiyorsun? Yoksa, hemcinslerinle aynı safta Allahu azim-üşşâna rükû ve secde etmek sana ağır mı geliyor?

Önün bir katre meni, sonun bir avuç toprak.. Sana verilen mühlet de 50 - 60. bilemedin 70 - 80 sene.. Bu kısa süre içinde, seni hemcinsin olan insanlardan yücelttiği için, onlarla beraber olmayı kibirine yediremiyor musun? Halbuki onların alın terlerini dökerek kazandıklarından ödedikleri vergilerle sana maaş veriyorlar. Belki, sen de kendine göre çalışıyorsun amma, acaba hor ve hakir gördüğün milletin ve hemcinslerin olmasaydı, başka bir ülkede bugün ihraz ettiğin makamı çalışarak elde

edebilecek miydin? **Senin yerine ben cevap vereyim: HAYIRI..**

Aziz bir dine mensup bulunuyorsun, ne yazık ki dinin hakkında en iptidaî malûmatın dahi yok.. Anandan babandan duyduklarını ve öğrendiklerini de unutmuş, islâm düşmanlarının müsbet ilim maskesi, madde ve medeniyet kisvesi altındaki iftira ve hezeyanlarına inanmış islâm dinini onların tarif ve tavsif ettikleri gibi sanmışsın.. Ehl-i salip artığı müslüman düşmanlarının, Hıristiyan rühbanlarının safsatadan ileri gitmeyen kara düşüncelerini gerçek zannetmiş, bu iftira ve hezeyanları aklının süzgecinden geçirmemişsin.. Senin gibi islâmiyyetten haberi olmayan cahil bir müslümanın bâtil itikadını misal diye almış, gün gibi parlayan hak ve hakikatlere sırt çevirmişsin..

Önce, mukaddes dinini iz'an ve insaf ile bir incele bakalım.. Bütün peşin hükümlerden, seni ve senin gibileri daima yarıltan hurafelerden vazgeç; dünyaya ve dünya yaşayışına verdiğin kıymet ve ehemmiyetin binde birini hakikat-ı Muhammediyye'yi tetkike, tahkike ve tahsile hasret, bak neler görecek, neler öğreneceksin.. Biraz insaf ve iz'anın, biraz da irfanın varsa, görecek ve öğreneceksin ki; ömrün boyunca red ve inkâr ettiğin islâm dini, beşerî ve tabii bütün ihtiyaçlara cevap veren insana insanlığını bildiren, insana insanlığını öğreten. insana okumayı, öğrenmeyi, düşünmeyi, ilerlemeyi, yükselmeyi, çalışıp çabalamayı, hâsılı insan olmayı ve insan gibi yaşamayı telkin ve teşvik eden bir dindir.

Ne hazindir ki, kafa taşları lâyıkkı veçhile aydınlanmamış bazı aydınlarımız, islâm dininin ilerlemeye, yükselmeye, çalışmaya, gelişmeye ve muasır medeniyet seviyesine erişmeye engel olduğu iftirasını rahat rahat savurur ve savunurlarken; başta beş ciltlik (**Haçlı seferleri Tarihi**) müellifi Joseph François Michaud olmak üzere batı dünyasının hıristiyan aydınları: (**Avrupa'nın, Haçlı seferleri vesilesiyle, Doğu-İslâm medeniyetinden geniş mâna ve mikyasta faydalandığını..**) itiraf etmektedirler.

Ünlü Fransız müsteşriklerinden ve muharrirlerinden Gaston Karr da: **(Akıl dininin kaynağı olan Kur'anda, dünya medeniyetinin dayandığı temeller vardır. O kadar ki, bugün medeniyetin müslümanlar tarafından yayınlanan esasların birleşmesinden meydana geldiğini söyleyebiliriz.)** demektedir.

İngiliz âlim ve müsteşriklerinden Dr. İsac Tailor da: **(Müslümanlık, medeniyetin parlak bir ışığı olan Kur'ana dayanmaktadır. Bu kutsal kitap, insanları bilmediklerini öğrenmeğe teşvik eder. Çalışıp çabalamanın, doğruluğun ve insanlık onurunun gerekli olduğunu anlatır. Müslümanlığın, insanlara yararlı olduğu şüphesiz ve âşikârdır..)** mütalâasında bulunmaktadır.

Batı hayranlarına ve batının kötü taraflarını taklide yeltenen mukallitlere, hak ve hakikati bildirmek ve onları ikaz ve irşâd edebilmek için rastgele aldığımız bu misalleri çoğaltmak mümkündür. Zira, onlar **DOĞU - İSLÂM** kaynaklarına inanmaz ve itibar etmezler. Biz de diyoruz ki:

— İşte, batının tanınmış âlimleri ve müsteşrikleri, islâm dinini böyle görüyor, böyle tarif ve tavsif ediyorlar. Buna da bir itirazınız ve diyeceğiniz var mı?

Bir itirazları olabileceğini sanmıyoruz. Çünkü, örnek olarak aldığımız bu mütalâaların sahipleri, hak ve hakikatleri din gayretiyle değil, aklın ve ilmin müşterek tetkik ve tetebbuları neticesinde böylece ortaya koymuş bulunmaktadır.

Kaldı ki, Resûlüllah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz de:

**(İNSANIN DİNİ, AKLI İLEDİR. AKLI OLMAYANIN DİNİ DE YOKTUR.)** buyurmuşlardır.

Şu halde, şahsî ve indî mütalâalarla islâmı red ve inkâr edenlerin hem ilmî kifayetleri zayıftır, hem de akli melekeleri noksandır. Onlar:

— Biz, hem ilim, hem de akıl sahibiyiz, diyebilirlerse o zaman biz de kendilerine sorarız:

— Sağlığımızı titizlikle gözetiriz, hasta olmamak için.. Tahsil ederiz, kendimize emin bir istikbal hazırlamak için.. Günde

10 - 12 saat çalışırız, daha çok kazanmak ve daha iyi yaşamak için.. Bir çok fedakârlıklara katlanırız, bir ev sahibi olmak için.. Hiç bir davranışımız olmasın mı, Allahu teâlâ'ya şükretmek için?

Sırası gelmişken, çok mühim bir gerçeği daha ortaya koyalım:

İslâmı reddedenler ve Hz. Muhammed aleyhisselâmi hor görenler, bir taraftan asıllarını inkâr ederlerken, bir taraftan da nasıl büyük bir nankörlükte bulduklarını fark edememektedirler.

Neden mi?

Birer müslüman ismi taşıyan ve nüfus hüviyet cüzdanlarında **İSLÂM** kaydı bulunan bu gibi kimseler; şeklen olsun islâm dinine mensup gibi görünmeselerdi, meselâ askerî okullara kabul edilmezler, Türk ordusu saflarında bulunmazlar, albaylık veya generallik gibi yüksek rütbeleri ihraz edemezlerdi. Keza, müslüman gibi görünmeseler, devlet ve hükümet kadro ve kademelerinde müsteşarlık, umum müdürlük, hâkimlik, savcılık, valilik kaymakamlık gibi makamlara getirilmezlerdi.

Dahası var:

Eğer, Resûlüllah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz. belde-i tayyibe olan İstanbul'un fethini tergib ve teşvik buyurmamış olsalardı. Fatih Sultan Mehmet Han, bu güzel şehri fetihmez ve bugün bir dünya cenneti olan İstanbul'da oturanların hiç birisi burada bulunamazlardı.

Bunlara mümasil daha birçok dünya nimetlerini saymak mümkündür ki, bu yurdun insanları bütün bunlara ancak ve yalnız islâm dini sayesinde ve Resûlüllah sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin himayesinde ve mazhar olabilmişlerdir.

Yalnız müslümanlar mı? Hayır!...

Eğer, insanlıktan ve vicdan mefhumundan zerre kadar nasibleri varsa bütün yahudilerin de, aleyhissalâtü vesselâm efendimize her nefeslerinde medyun ve minnettar kalmaları lâzımdır. O zat-ı akdes, Hz. Musa aleyhisselâmın risalet ve nübüvetini tasdik ve ulül-azm bir peygamber olduğunu ümmetine

de tefhim buyurmamış olsaydı, biz Musa aleyhisselâmı peygamber olarak tanımazdık ve bugün Türkiye’de **YAHUDİ CE-MAATI** diye bir topluluk bulunmazdı.

Keza, insanlıktan ve vicdan mefhumundan zerre kadar nasipleri varsa, bütün hıristiyanların da, aleyhisselâtu vesse-lâm efendimize her nefeslerinde medyun ve minnettâr kalma-ları lâzımdır. O zat-ı akdes, Hz. İsa aleyhisselâmın da risalet ve nübüvvetini tasdik ve ulül-azm bir peygamber olduğunu ümmetine de tefhim buyurmamış olsaydı, Hazret-i Meryem’i tenzih eylememiş bulunsaydı, biz de İsa aleyhisselâmı peygamber olarak tanımaz, üstelik yahudiler gibi gerek kendisine ve gerekse annesine çok kötü ve çirkin sıfatlar takardık. Hal-buki, gerek düstur-u mükerremimiz olan Kur’an-ı azim-üş-şân ve gerekse Nebi-i zişân; Hazret-i Meryem ve Hz. İsa aleyhisse-lâmı, bütün, o çirkin sıfatlardan tebriye ve tezkiye etmiş ve onların şânını yüceltmiştir.

Demek oluyor ki, saadet ve selâmet islâm dinindedir. Hu-zur ve sürur islâm dinindedir. Bütün hayırlar, iyilikler, mut-luluklar ve kutluluklar islâm dinindedir. İnsanlık yolu islâm dinindedir. İnsanlık şeref ve haysiyyeti islâm dinindedir. Bu se-beple, din’lenen elbette dinlenir, huzursuzluklardan, rahatsızlık-lardan, kuruntulardan, şüphe ve tereddüt bulantılarından ka-rarsızlıklardan, umutsuzluklardan kurtulur. Dinlenmeyen, aslâ dinlenemez.

İnsan, yaşadığı müddetçe bir çok şeyler ister. Sağlık is-ter, sıhhat ister, servet ister, tahsil ister, çalışmak ister, din-lenmek ister, ister ister, ister. İnsanın isteklerinin sınırı yoktur.

Meselâ, gönül büyücek ve ferah bir ev sahibi olmayı ister, ve gönlünce bir ev alırsın amma, dinlenemezsin.. Gönül, leb-i derya bir yalı ister, ona da sahip olursun, amma yine de din lenemezsin.. Gönül, bağ ister, bahçe ister, ister, ister, ister... Hepsine de mâlik olursun da yine dinlenemezsin.. Zira, o her şeyi isteyen gönül Allah’sızdır, dinsizdir de ondan dinlene-

mezsın.. Ne zaman ki, gönül Allahı bilir, bulur, olursa o vakit dinlenirsin..

Din'lenen, dinlenir.. Din'lenmeyen, dinlenmez sözünün sırrı budur.

Bir hükümdarın, bir devlet veya hükümet reisinin huzuruna girebilmek için, araya vasıtacılar konur, rica niyazda bulunulur, binbir müşkilâtla bir randevu koparılır.. O hükümdarın veya o devlet veya hükümet başkanının huzuruna kabul olunabilmek bahtiyarlığına ulaşan kimse, belirli bir süre içinde bütün dertlerini, isteklerini ve ihtiyaçlarını, günlerce kafasında tasarladığı veciz cümlelerle ifade etmeğe çalışır. Huzurunda bulunduğu zat, kendisi de dahil bulunmak üzere milyonlarca insanın hayat ve mukadderatı ile ilgili mesele ve mevzularla meşgul ve mahmul bulunduğundan arzolunan hususları ya dinler veya dinleyemez. Ya anlar veya anlayamaz. Birkaç gönül alıcı sözle avutur, sırada bekleyen bir başkasını kabul edebilmek için de ekseriya günlerce, aylarca sıra bekleyeni atlatır. Böyle olduğu halde, nihayet kendisi gibi bir insan olan o hükümdarın veya o devlet ve hükümet başkanının huzuruna giren kimse, sanki bütün dertlerine çare bulunmuş ve bütün müşkülleri hallolunmuşcasına mutlu olur ve kalp huzuru ile oradan ayrılır.

Halbuki, din'lenen kişi günde beş vakit hiç bir aracı olmadan ricaya ve minnete lüzum duymadan yerlerin ve göklerin, bilinen ve bilinmeyen, görünen ve görünmeyen âlemlerin müstakillen mâliki ve hâkimi olan sultanlar sultanı ile buluşur. dili döndüğü kadar ona arz-ı hacât eyler, dertini söyler ve dermanını ister. Huzurundan ayrıldığı zaman da, o tecelliyat bâki kalır. Çünkü, huzurunda huzur bulduğu zat-ı akdesin, ona kendisinden yakın olduğunu, ihlâs ile kendisine teveccüh edenleri aslâ mahrum bırakmadığını bilir. Böyle bir saadete mazhar olanlar da elbette dinlenirler ve hakikî huzura erişirler. Din, iyman, sevgi, muhabbet, aşk-ı meveddet birbirlerinin lâzım-ı gayrı müfâriki, bir başka tâbirle yekdiğerinin mütemmimidir.

O halde, kalbini bu üstün haslet ve faziletlerle tezyin eyle, zâhirini Hakka ibadetle süsle.. O zaman, bilmediklerin bildirilir, görmediklerin gösterilir, tatmadıkların tattırılır.

Hakkı kendisinde bulan gayre bakmaz, bakamaz.

Aşağıda nakledeceğim kıssa, Ebül-Hasan Nuri'den hikâye olunmuştur:

## H İ K Â Y E

Bazı dar görüşlü kimseler, bir kısım hak âşıklarını zındıklıkla itham ederek, zamanın halifesine şikâyette bulundular. Halife de, tetkik ve tahkike lüzum görmeksizin, başlarının vurulmasını irade eyledi. Şiham, Rikam, Nuri ve Şeyh Ebül-Hasan namındaki hak âşıklarını yakalayarak, boyunları vurulmak üzere cellâda teslim ettiler.

Hükmün infazı için cellât kendilerine yaklaşınca, birbirleri ile mücadeleye başladılar. Her biri, önce kendisinin başının vurulmasını istiyor ve bunu temin için aralarında çekişiyorlardı.

Cellât, şaşırıp kalmıştı. Kendilerine sordu:

— Ne diye acele ediyorsunuz? Biliyor musunuz?

Ebül-Hasan, öne atıldı ve cevap verdi:

— Evet, dedi. Biliyorum. Arkadaşlarımlın, benden fazla yaşamaları için onların hayatlarını, kendi hayatıma tercih ediyorum.

Bu sahneyi, yukarıdan seyreden halife, yanında bulunanlara:

— Ne acaip fedakâr insanlar, dedi. Hazır bulunan zamanın kadısı:

— Efendim, dedi. Siz, bu zevatı dinlemeden idamlarını irade buyurdunuz. Müsaade buyurulursa, onlarla mübahese edeyim, kendilerine gayet ağır sualler sorayım, küfür ve ilhadları zâhir olsun, o zaman hükmü infaz ettiriniz.

Halife, kendisine müsaade etti. Bu zevat, cellâdın elinden alınarak ilim meydanına getirildiler, kadı efendi kürsüye oturdu. Halife de hazır olmak üzere bütün erkân ve rical, du-



rumu takibe başladılar. Kadı, içlerinden birisini seçmelerini bildirdi. Şeyh Ebül-Hasan'ı seçtiler. Kadı, kendisinden gayet çetin ve çetrefil bir çok fıkıh meseleleri sordu.

Şeyh Ebül-Hasan Nuri Kuddise sirruhu, her soru soruldu-  
ça, bir müddet susuyor, önce sağına, sonra soluna bakıyor, bilâhère başını göğsü üzerine eğerek biraz tevakkuftan sonra, kadı efendinin suallerini birer birer cevaplandırıyor ve sözle-  
rine şöyle devam ediyordu:

— Cenab-ı zül-celâlin öyle kulları vardır ki, oturdukları za-  
man hak ile, söyledikleri zaman hak iledir.

Kadı efendi ağlayarak kendisinden sordu:

— Ey aziz.. Sana sual sorduğum zaman, önce sağına, son-  
ra soluna bakıyor ve nihayet başını önüne eğiyor ve cevabını  
öyle veriyordun. Bunun sebebini de lûtfen izah eder misin?

Ebül-Hasan Nuri Kuddise Sirruhu, bu suale de şu cevabı  
verdi:

— Sorularınızın cevaplarını, önce sağ yanımdaki meleğe  
soruyorum: (**BİLMİYORUM..**) deyince, bu defa sol yanımdaki  
meleğe soruyordum. O da (**BİLMİYORUM..**) cevabını verince,  
son defa kalbime, kalbimden de Allahu teâlâ'ya soruyordum.  
Kalbim, bana cevap veriyor ve ben de size bildiriyordum..

Bunun üzerine, kadı halifeye dönerek:

— Yâ emir, dedi. Eğer, bu zevat da zındık ise, yeryüzünde  
bir tek müslüman kalmamıştır.

Halife, hatasını anladı ve bu zevat-ı âli-kadre özür dile-  
dikten ve iltifatlarda bulunarak gönüllerini aldıktan sonra ken-  
disine dua etmelerini rica ve niyaz etti.

Allah'a giden yol kalptir. Göğşe çıkararak: (**BEN ALLAH'I  
GÖREMEDİM..**) diyen kişinin, onu göklerde değil, gönülde ara-  
ması gerekirdi. Netekim, Nemrut da Allahu teâlâ'yı gökte ara-  
mış ve gökyüzüne ok atmıştı. Allahu sübhanehu ve teâlâ, her  
yere hazır ve nazırdır. Fakat, hakka giden yol gönülden açı-  
lacak kapıdan girmekle bulunur. İymanlı ve inançlı gönül din-  
lidir. Dinli ve iymanlı kalp sahibi de elbette maksuduna  
erişmiş ve dinlenmiştir. Din denilince, din ancak **İSLÂM DİNİ-**

dir. Allahu teâlâ'ya giden yol, yaratılan her mahlûkun nefesleri sayısındadır. Fakat, Muhammed'siz o yola gidilmez. Bütün mahlûkatın nefesleri sayısınca yol bulunduğu halde, bütün kapılar kapatılmış, yalnız Server-i kâinatın getirdiği din ve iman yolu ile muhabbet kapısı açılmıştır. Meveddet, mürüvvet ve sabır ile, o zât-ı ecelli âlâya erişilir.

Ömrün geçmeden, ecel sana erişmeden; niçin halk olduğunu düşün ve o kapıya yapış.. O kapı bir kapanırsa, bir daha açılmaz. Yaşı kemale eren kimse, yaşlandıkça şehveti artar, arzuları çoğalır amma yapmağa kadir olamaz. Kadir olsa bile, artık hevây-ı hevesatı terketmeli, sabır ve şükürle ölmü ve kabir azabını düşünmelidir. Bir gün Rabbinin huzuruna çıkacağını, yaptığı fenalıklardan ve isyanlardan dolayı sorulacağını, azaba ve ikaba düşer olacağını daima hatırlamalı, hakka rücû etmeli ve tövbeye gelmelidir. Yaşlandığı halde bir türlü uslanamayan, tövbe edemeyen ve fakat yaşlılığı dolayısıyla kötülüklerle de kadir olamayan kimsenin kötülükten elini eteğini çekmesine sabır ve feragat denilemez ve artık kötülük yapmaması da tövbe addedilemez.

Kötülükler seni bırakmadan, sen kötülükleri bırak!..

Sihhatine zarar verdiği için içkiyi bırakan kişi, içkiyi terketmiş sayılmaz. Zira, içki onu terketmiştir.

Artık kötülük yapmağa gücü yetmediğinden dolayı, kötülükleri terkedende kötülüğü terketmiş değildir, bilâkis kötülük onu terketmiştir.

Asıl cihad, nefsi hevanın isteklerine karşı gelmek, nefsinin isteklerinin zıddını yapmak, nefesine kul olmaktan kurtulup Rabbine kul olmaktır. Kul olmakla da kalmamalı, kullukta sebat etmelidir. Allahu teâlâ'nın varlığına iman eden Rabbinin kendinde bulan, hakkın boyası ile boyanan kimselerin, dünyaları da âhiretleri de mâmur olur.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz:

**(Ben, ümmetimden iki zümreyi severim. Bunlardan birincisi, gençliğinde Allahu teâlâ'ya ibadet eden ve Allah korkusu ile nefislerinin arzularına uymayan gençlerdir.**

**İkincisi, yaptığı kötülöklere tövbe ederek Allahu teâlâya rücü eden, yaptığı kötülökleri unutmuyarak, o kötülöklere dolayı nedamet duyan, ağlayan yaşlı kimselerdir.) buyurmuşlardır.**

Bir diğere Hadis-i şerifte:

**(Bir kimse, kırk yaşını geöer de, hayrı şerrine galip olmazsa, cehennemde oturacağı yeri hazırlasın..) buyurulmuştur.**

Bir kimse, kırk yaşını geötiğı halde nefsinin esiri, şehvetinin uşığı olur, ölümünü düşünmez ve âhiret kaygusu duymazsa, onun son nefesinden korkulur. İnsana ve insanlığa lâıık olan, kırkını ellisini beklemek ve islâh-ı nefis etmeğı tecil ve tehir etmek değıldir. Her nefeste Allahu teâlâ'ya muhtaö olduğunu bilmek, Hakka ibadet etmek, dünyada kalacağı kadar dünyaya ve bilhassa dininin ve milletin bekasına hizmet etmek, âhirette kalacağı kadar da âhiret için hizmet ederek hazırlanmak, ateşe tahammül edeceği kadar günah işlemektir.

Evet; her nefeste Hakka muhtacıız, ona olan ihtayacıımız, onun varlığı kadar sonsuzdur. O kavi, biz zayıfız. O kadir, biz aciziz. Bu zaafımızı ve acimizi de pekâlâ biliriz. Gözümüzü kör, kulağımızı sağır etse, bir tarafımıza inme indirse, sevdiğimiz evlâdımızı elimizden alsa, bizi malımızdan, mülkümüzden, rütbemizden, makamımızdan mahrum bıraksa, en kıymetli varlığımız olan aklımızı alsa, Hakka karşı bizi kim koruyabilir? Bizi, bu musibetlerden Haktan gayrı kim muhafaza edebilir? Akşam aziz olanlar, sabaha zelil olmadılar mı? Sabahleyin sağ olanlar, akşama ölmediler mi? Sağ ve sağlam yatağına giren, ertesi sabah hasta ve kımıldamağı mecaliz kalmadı mı? Hasta olup inim inim inleyenler, bir vakitler sağlam ve sıhhatli değıller miydi? Bugün âleme el açanlar, bir zamanlar har vurup harman savuran zenginler değıller miydi? Şimdi zengin olanlar, evvelce fakir değıller miydi? Bugün, yaşlı ve ihtayar gördüklerimiz, bir zamanlar genç ve güzel değıller miydi?

Sen de gençsin, güzelsin, kuvvetlisin, tuttuğunu koparı-

yor, bastığın yeri titretiyorsun, amma yakında ihtiyarlayacaksın, çirkinleşeceksin, kuvvet ve kudretten düşeceksin, tutan ellerin tutmaz olacak, yürüyen ayakların zorla sürüklenecek, bugün ya acıyarak baktığın veya kendisiyle alay ettiğin: **(Yaşı yetmiş işi bitmiş..)** dediğin kimselere benzeyeceksin. Güvendiğin dağlara ve bağlara kar yağacak, emekli olacak yahut işine gücüne devam edemeyeceksin.. Bütün bir ömür boyu maişetlerini temin için geceyi gündüze kattığın, haram- helâl demeden ne bulursan alıp sattığın, giyimleri kuşamları, süsleri ve lüksleri için hiç bir fedakârlıktan kaçınmadığın, uğurlarına gençliğini ve bütün gücünü harcadığın karınla çocukların, evde bir köşede oturmandan bıkaçaklar. seni istiskal edecekler, yüzüne karşı söylemeseler bile içlerinden ölümünü temenni eyleyeceklerdir.

Ne kadar zayıf, ne derece âciz olduğunu anladın mı? O halde, Allahu teâlâ'ya muhtaçsın, ne duruyorsun? İhtiyacın kadar Rabbine ibadet etsene.. Şeytanın vesvesesine aldanmış. nefsinin iğvâsına kanmış:

— Allahım beni affeder, sözüne inanmışsın.. Allahu teâlâ, kerimdir, rahimdir, gafurdur amma kulundan da ihlas ve gayret ister, kulluk ister. İnsanı, helâyâ ve hamama bile bedava sokmuyorlar. Bundan ibret alsana. Nerede kaldı ki, bedavadan cennete gireceksin!.. Vakıa, cennet ibadet mukabilinde verilmez ya; büsbütün elin boş olursa halin nice olur?

Sana birisi bir ev bağışlarsa, yapılan bu iyiliği insan isen hiç bir zaman unutmaman gerekir. Daima, ona karşı medyunu şükran olman, kendisini minnet ve muhabbetle yâd etmen icabeder.

Allahu teâlâ, sana bu dünyayı ve bunca nimetleri ihsan buyurmuş. seni eşref-i mahlûkat olan insan sıfatiyle halk eylemiş, ona hiç bir teşekkürün olmayacak mı? Ev bağışlayanı hayırla yâd ettiğin gibi, bunca ihsanlarına mukabil Rabbini anmayacak, ona hamd-ü senada bulunmayacak mısın? Onun emirlerini hâlâ yerine getirmeyecek misin? Kıyamın. rükûun, secden olmayacak mı?

Halbuki, dünya hayatında mazhar olduğun bu ilâhi ih-sanlar fâni, buna mukabil âhîret bâkidir. Dünyada bahşolunan bu nimetler, Allahu teâlâ'ya kulluk yapabildiğin takdirde âhîrette nail olacağın ilâhî ihsanların ancak küçük birer nümu-neleridir. Netekim, satışa arzedilen malın nümunesi de bedava-dır. O malın, tamamına malik olabilmek, elbette bazı şeyler karşılığıdır.

Çocuklarının, gece yarılarında kadar uykularını ve istira-hatlerini terkederek derslerine çalışmaları da, sana hiç bir şey ifade etmiyor mu? Uykusuz kalmalarına, yorulup hırpalanma-larına dayanamayarak, kendilerine artık dinlenmeleri gerekti-ğini söylediğin zaman sana ne cevap veriyorlar:

— Yarın, bu dersten imtihan olacağız. Öğretmen çalışıp hazırlanmayanlara çok kızıyor, demiyorlar mı?

Eğer, birazcık aklın varsa, onların bu cevaplarında bir çok hakikatler gizli olduğunu farkedersin.. Çocuklarının imtihanları, senin de ölümün yarın, belki yarından da yakın.. Mahşer var, sual var, hesap var, mizan var.. Çocuk, en kötü ihtimalle za-yıf not alırsa, sınıfta kalır ve hayatından bir yıl kaybeder. Sen kabirde ve mahşerde sorulacak suallere, hesaba, mizana ha-zırlanmazsan, yalnız âhîret saadetlerini kaybetmekle kalmaz, ebediyyen azaba düçar olursun. Acaba, bunlar seni hiç ilgilendirmiyor, hiç düşündürmüyor mu? Sınıfta kalacak çocuğunun azabı pek pek bir yıldır. Sen ise ebedî azaba mahkûmsun, sonunu neden düşünmüyorsun? Biraz gayret, biraz himmet ve biraz samimiyetle, cennete ve cennet dereca-tına nail olabilmek varken, neden gaflet ediyorsun? Gerçek-leri görmemekte bu derece inat ettiğine göre, senin hayvan-dan ne farkın kalır? Bilmem, hiç tavukçu dükkânının önünden geçtin mi? Tavuklar, daracık kafesler içinde, bir mısır tane-si için mücadele ederlerken, tavukçu aralarından en semiz ve yağlı olanı alıyor ve diğerlerinin gözü önünde bağırta bağırta kesiyor. Kafeste kalanlar, bağıra bağıra can veren hemcins-

lerinin velvelesine aldırış etmeden, aynı mısır tanesini kapmak için çekişip duruyorlar.

Hısım akrabandan, eşinden dostundan bunca ölenler oldu, çoğunun cenazesinde ve son hizmetinde de bulundun, ölümden niçin ibret almıyorsun? Dünya hayatında bile, kötülük edenleri zabıta kısıkvırak yakalıyor, hâkim huzuruna çıkarıyor, muhakeme ediyor ve mahkûmiyetine karar veriyorlar. Ondan ibret almazsın, bundan ibret almazsın, hayvandan ne farkın kalır? Canın mı? Hayvanında canı var.. Kanın mı? Hayvanın da kanı var.. Gözün, sözün, kulağın mı? Hayvanın da gözü, kulağı ve kendisine göre sözü var.. Arandaki fark şudur:

Senin insan olman, ve tekâlif-i ilâhiyye ile mükellef bulunmandır. Hayatın, yalnız bu âleme mahsus ve münhasır olmayıp, bu âlemden sonra başka bir âlemin mevcudiyetine inanman ve dünya hayatındaki fiil ve hareketlerinin hesabını Allahu teâlâ'ya vereceğini bilmendir. Hayvanlar, bunları bilmezler. Eğer, sende de böyle bir endişe yoksa, Allah aşkına söyle; cidden ve hakikaten hayvandan farkın olur mu?

Bu gidişinle, yarın kıyâmet gününde hesaplar görülerek boynuzsuz koyun, boynuzlu koyundan hakkını aldıktan sonra, hayvanların toprak olduklarını göreceksin ve o korkunç azabı çekmemek için hayvanlar gibi toprak olmayı Allahu teâlâ'dan dileyeceksin, fakat ondan da mahrum kalarak ebedî azaba mahkûm olacaksın:

إِنَّا أَنْذَرْنَاكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا يَوْمَ يَنْظُرُ  
الرَّءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ رَاغِبًا

*Innâ enzernâküm ozaben kariybâ yevme yenzur-ül-mer'ü mâ kaddemet yedâhü ve yekul-ül-kâfirü yâleyteni küntü türâbâ...*

*Nebe': 40*

**(Biz, sizi yakın bir azapla korkuttuk. O gün, herkes el-**

**lerinin ne takdim ettiğine, önceden hayır ve şer ne yapmış olduğuna bakacak ve kâfir: KEŞKE TOPRAK OLAYDIM diyecek..)**

Allah'a ibadet eyle, kul ol ki aziz olasın.. Sana Resûl aley-hisselâm şefaât eylesin.. Senden; Allah, Resûlü, melekler, as-hap, evliyâ ve sâlihler razı olsunlar.. İymanla göçmek cennet libasını biçmek, âb-ı Kevser'i Allah Resûlünün mübarek elin-den içmek isteyenler, Allahu teâlâ'ya kul olsunlar, kullukta bu-lunsunlar. İyman ile göçene şefaât vardır. İymansız göçenler için ebedi azap hazırlanmıştır.

**DÜNYADA KALACAĞIN KADAR DÜNYAYA ÇALIŞ;** sözünde senin nefsinde senin milletin, kavmin ve devletin kas-tedilmiştir. Milletinin, kavminin ve dininin kıyâmete kadar bekası için çok çalışmak lâzımdır. Beri tarafta, nefsin için yarın ölecekmişsin gibi âhirete hazırlan. Zira, sen ölüme nam-zetsin amma, milletinin, kavminin ve dininin kıyâmete kadar bâki kalması şarttır. Eğer çalışmazsan, okumazsan, anlamaz-san, mârifet ve san'at sahibi olmazsan; seni yaşatmazlar. Kâ-fire esir, zâlime uşak olursun. Oğlunu çalarlar, kendilerinden yapar, başına belâ ederler. Seni, evlâdına terbiye ettirirler. Kı-zının iffetini, eşinin ismetini gözünün önünde kirletirler. Sonra, seni dininden döndürür, camilerini kilise, türbelerini meyhane, kabristanını park, Kur'anını kese kâğıdı, din kitaplarını taha-ret kâğıdı yaparlar. Sinemalarında, tiyatrolarında, karikatür-lerinde seni ve senin dinini rezil ve zelil ederler. İstiklâlsiz dini-ne sahip dahi bulunsan; senin ibadetinle alay ederler, iyman ve itikadınla oynarlar. Bütün bunların böyle olmasını istemiyor-san, senden olmayanlara mukadderatını kaptırma!..

**ATEŞE TAHAMMÛL EDECEĞİN KADAR GÜNAH İŞLE!..** Elinle bir ateşe dokun bakalım; ne kadar tahammül edeceksin? Oysa, dünya ateşi insanların faydalanmaları için halk ve icat olunmuştur. Âhiret ateşi ise kâfirlerin, zâlimlerin, âsilerin azap görmeleri için halk olunmuştur. Faydalanman için olan ateşe tahammül edemediğine göre, azap için halkolunan ateşe nasıl dayanacaksın? Ne kadar günah işlersen, cehennemde azap çe-

keçeğin yere o kadar ateş gönderirsin, bunu unutma!.. Âhiret ebedidir, ister mü'min, ister kâfir âhirette ebedî kalacaklardır. Mü'minler, cennette, nimette ve safada daim; kâfirler de cehennemde azapta, ikapta ve cefada ebedidir.

Mü'minler, yaptıkları suç ve isyan veya günah miktarı. Allahu teâlâ'nın takdir buyuracağı azabı tattıktan sonra, iymanları sebebiyle ve şefaati Resûl-ü-Rabbil-âlemiyne nârdan azad olacaklar ve cennete gireceklerdir. Mazlûm, zâlimden hakkını böyle alacak, onun yakasına yapışarak kendisine yaptığı zulmün cezasını, nârdan çektiği azabı görecektir. Dünyada Allah'ın kullarına cefa edenler de nârı boylayacaklardır. Ceza-ları kadar orada yandıktan sonra, iymanları sebebiyle ve Resûl aleyhisselâmın şefaatiyle kurtulacaklardır.

Ey hakkın rızasını arayanlar:

İnsan, nefsinden nefsi için; dünyasında âhireti için; gençliğinde ihtiyarlığı için; sıhhatinde hastalığı için; hayatında ölümü için hazırlıkta bulunmalı, kendisini Resûl-ü ekreme sevdirmesini bilmelidir. Kendisini ona tanıttıramaz ve sevdiremezse, kıyâmet gününde nasıl olur da şefaati umar ve şefaati Resûlüllah'a mazhar olabilir?

Aleyhissalâtu vesselâm efendimiz, ümmetini havz-ı Kevser'e davet buyuracaktır. Ümmet-i Muhammed, dâvet-i Resûl ile havz-ı Kevser'e yaklaştıklarında, melekler ümmet içinden bazılarını havz-ı Kevser'den men'edecekler, Resûl aleyhisselâm bunların neden men'olduklarını meleklerden soracak ve şu cevabı alacaklardır:

— Yâ Resûlallah.. Bunlar, sizden sonra aka'id ve ef'allerini tebdil ve tahvil etmişlerdir.

Meleklerin bu cevabı üzerine Fahr-i kâinat efendimiz:

— Mademki benden sonra aka'id ve amellerini tebdil ettiler, havzımdan uzak olsunlar, buyuracaklardır.

Havz-ı Nebi, San'a ile Eyle arası kadar olup, bir köşesinde Ebâ-Bekir, bir köşesinde Ömer, bir köşesinde Osman ve bir köşesinde de Ali kerremallahu vechehu rıdvanullahi aleyhim ec-



ma'iyin efendilerimiz bulunacaklardır. Bir mübarek makamda da, Hz. Muhammed Mustafa sallallahu teâlâ aleyhi ve sellem efendimiz ile İmam-ı Hasan ve İmam-ı Hüseyin-i mazlûm-u şehid-i Kerbelâ, kaim olacaklar ve ümmeti, Havz-ı Nebi'den suvaracaklardır.

İmdi, bir kişi bu zevattan herhangi birisine buğzederse onlara düşmanlık beslerse, o kişi Havz-ı Kevser'den su içemez. Ulemâ, Enbiya'ya vâris olduklarından, âlimlerin şeref ve itibarlarını izhar için Resûl aleyhisselâm onlara bizzat mübarek avuçları ile su içirecek, dinine ve şeriatine hizmet edenlere **iltifat-ı** Resûl böylece tecelli eyleyecektir.

Ey Resûlün cemaline âşık olan ehl-i safa ve ey Resûlden şefaata bekleyen ehl-i vefa:

Cenab-ı Fahr-i cihan sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin, mahşer gününde dertli ümmetlerine şefaata edecekleri makam, **MAKAM-I-MAHMUD**'dur. Makam-ı Mahmud, Resûl aleyhisselâm için Allahu teâlâ tarafından hazırlanan ulu ve müzeyyen bir kürsüdür. Bütün enbiyaya bahşolunan kürsilerin ortasında, arşın gölgesinde kurulacaktır. Cenab-ı Fahr-i cihan, bu kürsünün üstünde Allahu teâlâ'ya niyazda bulunacak, âsi ve günahkâr ümmetine şefi olacak ve Zat-ı Risaletpenahilerine şefaata izni bu kürsüden yapacakları münacata karşılık ihsan buyurulacaktır.

Bazı rivayetlere göre de, Makam-ı Mahmud arş-ı âlânın altında kurulacak. Fahr-il-mürseliyn efendimiz bu kürsünün üzerinde secde etmiş oldukları halde, âsi ümmetlerinin imdadına yetişecek, onulmayan dertlerine çare olacak, onlara şefaata ederek cehennemden nârından kurtaracak ve cennete kabullerini Rabbinden niyaz ile ümmetini rahmet-i ilâhiyyeye mazhar kılacak ve izn-i ilâhi ile cennete girmelerini temin buyuracaktır.

Bu şefaata makamının, Makam-ı Mahmud olduğu itimada şayan bir çok delillerle sâbittir. Kur'an-ı azim-ül-bürhan'ın İsrâsûre-i celilesinde cenab-ı vâcib-ül-vücut:

أَقِمِ الصَّلَاةَ لِدُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْآنَ الْفَجْرِ  
إِنْ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا ﴿٧٨﴾ وَمِنَ اللَّيْلِ فَسُجِّدْ  
فَافْطِنِ لَكَ عَسَىٰ أَنْ يَبْعَثَ رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا

*Ekım-ıs-salâte li-dülük-iş-şemsi ilâ gasak-il-leyli ve Kur'an-el-fecr inne Kur'an-el-fecri kâne meşhudâ ve min-el-leyli fetehecced bihi nâfileten le-ke asâ en yeb'aseke Rabbüke makamen Mahmuda...*

*El-İsrâ: 78 - 79*

(Güneşin zevalinden gecenin karanlığına kadar namazı-dosdoğru kıl, sabah namazını da eda et, zira sabah namazı meşhuddur. Gecenin bir kısmında da uyanıp gece namazı kıl. Bu, sana mahsus fazla bir ibadet, bir fazilettir. Ümit edebilirsin, Rabbin celle şâne seni bir **Makam-ı Mahmud'a** gönderecektir.)

buyurmuştur.

Hazreti Enes ibn-i Malik radiyallahu anh buyururlar ki:

— Ben, Ahmed ibn-i Fadıl'dan işittim. Cenab-ı Resûl-ü Rabbil-âlemiyin ve şefi-al-müznibiyin efendimiz için dört makam vardır. Bu makamların her birinde, Cenab-ı Rabbilâlemiyin'den ümmetleri hakkında rica ve niyazda bulunacaklar, âsi ve günahkâr ümmetlerinin bağışlanmasını dileyeceklerdir. Allah celle celâluhu, âsi ve günahkâr ümmet-i Muhammed'in affı ilâhiyye mazhar olacaklarını Resûlüne, mahbubuna vâ'd buyurmuştur.

Bu makamlardan birisi, **MAKAM-I-MEŞHUD'**dur. Mi'râc gecesi, **KÂBE KEVSEYİNİ EV EDNÂ'**dir, halvet-i cenab-ı hazreti Hüdâ'da, sahib-i mülk-ü vel-melekût'ta cenab-ı Erham-er râhimiyin'den âsi ümmetlerinin affı için niyaz ve istirhamda bulunduğu makamdır.

Cenab-ı erham-er-râhimiyn, habibine hitaben:

— Ey benim habibim.. Gece ve gündüz, benden cemalimi görmeği arzu ederdin. İşte, gör cemalimi.. buyurarak habibi edibine altı cihetten münezzehtir, keyfiyeti bizce meçhul, Allah ve Resûlünce malûm, harfsiz, savtsız cemali ba-kemâlini müşahede ettirdiği makamdır ki, bu halvette ve bu lâ-mekân âleminde Habibine daha bir çok iltifatlarda bulunmuş, bir derde bin türlü deva, bir maraza binlerce şifa vereceğini vâ'deylemiş:

— Seni razı edinceye kadar, sana ikram edeceğim, buyurduğunda Resûl aleyhisselâm:

— Yâ Rabbi.. Ümmetim zayıftır, ümmetim gariptir, ümmetimi bana bağışla, niyazında bulunmuş:

— Ey habibim... Cennetimi ve cemalimi onlara ihsan edeceğim. Gam yeme, mahzun olma, ümmetini sana bağışladım.. Sen benim sevgilimsin. İndimde, bir avuç toprak kadar kıymetsiz olan bütün dileklerini kabul eyledim. Benim rahmet ve merhametim yanında, onların isyan ve günahları, bir kuşun gagasındaki çamur kadardır. Ümmetini sana verdim ve bağışladım. İki cihan sultanı sensin, cennetimi senin için halk ve icat eyledim. Ne istersen sana verilecektir, tebrişat-ı ilâhiyyesi şeref-sâdir olmuştur.

Bunun üzerine, Habib-i Hüdâ efendimiz:

— İlle ümmetim.. İlle ümmetim.. diyerek âhû-zâr ve naz-ü niyaz eylemiş ve:

عُفْرَانِكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ

*Gufraneke Rabbenâ ve ileyk-el masiyr..*

*El-Bakara: 285*

**(Senden gufranını dileriz. Ve âkibet, ölümümüzden  
Sonra varılacak merci ancak sensin, dedller..)**

buyurmuştur.

O gece, Cenab-ı vahid-i ferd-üs-samed-i ahad ile, on sekiz

bin âleme rahmet olarak gönderilen Resûlü Ahmed arasında, Ümmet-i Muhammed hakkında daha bir çok tebşirat-ı ilâhiyye vârid olmuş ve bu ümmete olacak iltifat-ı ilâhiyyesini ol kayyumdan bilâ vasıta öğrenmiştir:

نَبِيَّ عِبَادِي كَذَّابًا أَنَا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

*Nebbiy ibadiy enni en-el-gafur-ur-rahiym...*

*El-Hicr: 49*

**(Yâ Muhammed!.. Kullarıma haber ver ki; ben hakkiyle gafur ve rahiyimim, mağfiret isteyeniy af, tövbe edene rahmet ederim..)**

İkinci makam; **MAKAM-I MÜNACAT-IL-MÂBUD**'dur. Cenab-ı Fahr-ül-mürseliyn efendimiz hazretlerinin, hayatları boyunca gecede ve gündüzde ve bilhassa mübarek gecelerde ve mübarek günlerde, her dua ve ibadetinde, sırası geldikçe Cenab-ı erham-er-rahimiyn'den âsi, müznip ve mücrim ümmetlerinin affını niyaz eyledikleri makama da makam-ı münâcat-ıl mâ'bud denilmiştir.

Üçüncü makam; **MAKAM-I-MEFKUT**'tur. Cenab-ı İmam-el-müttekiyn efendimiz, vuslât-ı Cenab-ı hayyi lem-yezele dâvet olundukta, dünya hayatından ayrılırken, ruh-u enverleri cesed-i mübarekelerinden ayrıldıktan sonra:

— Ümmetim.. Ümmetim.. diyerek Allahu sübhanehu ve teâlâ'dan ümmetlerinin affını rica ve niyaz eyledikleri makama da **MAKAM-I-MEFKUT** denilir.

Hazreti İmam-ı Ali kerremallahu vechehu radiyallahu anh efendimiz rivayet ediyorlar:

Aleyhissalâtü vesselâm efendimizin son dakikaları idi. Bize, şöyle hitap buyurdular:

— Sizlere, Allahu teâlâ'ya itaat etmenizi, ondan korkmanızı, namaz kılmanızı ve elinizin altında bulundurduğunuz kimselerin haklarını yerine getirmenizi tavsiye ederim.

Bu vasiyyet ve nasihatlerinden sonra da:

— Refik-ul-âlâ.. Refik-ul-âlâ, buyurdular ve ruh-u pür-futuhları huruc etti. Fakat, mübarek dudakları hâlâ kımıldanmıyordu. Bu kımıldanışı duymak mümkün olmadığından kulağımı Resûl aleyhisselâmın mübarek dudaklarına yaklaştırdım ve şu sözleri duydum:

— Ümmetim.. Ümmetim.. Ümmetim.. diyorlardı.

Dördüncü makam; **MAKAM-I-MAHMUD**'dur ki, yukarıda da anlatıldığı gibi mahşerde kurulacak ve Resûl aleyhissalâtü vesselâm bu makamdan Hudâyı lem yezele ümmetlerinin af ve mağfiretini niyaz eyleyecektir.

Mü'minlerin anası, Cenab-ı peygamberin pek ziyade sevdikleri Hazreti Humeyrâ ki, yâr-ı gar-ı Nebiy Hz. Eba-Bekir radiyallahu anın kerime-i tâhireleri A'îşe-i Sıddıyka radiyallahu anha diyorlar ki:

— Efdal-ül-âlem sallallahu aleyhi ve sellem hazretleri, benim hanemde idi. Beraberce yattık ve uyuduk. Uyandığım da, Efendimiz yanımda yoktu. Bir de baktım ki, odanın köşesinde namaz kılıyorlar. Fakat, kıyamını ve rükûunu uzatıyor ve Rabbine şöyle münacat ediyorlardı: (**İlâhi ümmetim.. İlâhi ümmetim..**) Sonra, başını rükûdan kaldırıyor ve tekrar: (**İlâhi ümmetim.. İlâhi ümmetim..**) niyazında bulunuyorlardı. Hattâ, namazın bütün rükünlerinde lisanından bu sözü bırakmıyor: (**İlâhi ümmetim.. İlâhi ümmetim..**) niyazını tekrarlıyorlardı. Selâm vererek namazdan çıktıklarında:

— Anam babam sana feda olsun yâ Resûlallah, dedim.. Rabbinden dilediğin ve **ÜMMETİM, ÜMMETİM** diye niyaz ettiğin hangi ümmettir? Onlar için bi-huzur oldun, istirahatını terkettin.. Kimdir bu kutlu ümmet?.

Saadetle şöyle buyurdular:

— Yâ A'îşe.. Benim ümmetim olan bu ümmettir. Uykumu ve rahatımı terkederek, onların bana başışlanmalarını istediğime taaccüp mü ediyorsun. Yalnız bu gece değil, hayatta olduğum müddetçe ben **ÜMMETİM, ÜMMETİM** diyeceğim. Hattâ, yalnız hal-i hayat ve sıhhatimde değil, irtihalimde, kabrimde. sûr üflendiğinde, kabrimden kalktığımda ve mahşer yerin-

de de yine **ÜMMETİM, ÜMMETİM** diyeceğim.. Mizanda ve sı-  
ratta (**YÂ RAB.. SELLİM ÜMMETİY, SELLİM ÜMMETİY..**)  
niyazında bulunacağım. Benim kalbim, ancak ümmetimle be-  
ber olursam safaya erer..

## H İ K Â Y E

Hız. Ömer İbn-il-Hattab radiyallahu anh diyorlar ki:

Ebâ-Bekir-is-Sıddık radiyallahu anhın hilâfeti zamanı idi.  
Bir gün, Hız. Ebâ-Bekir'in hanesi önünden geçiyordum. Ebâ-Be-  
kir'in ağladığını duydum. Dışarıdan duyulacak derecede hıçkı-  
ra hıçkıra ağlıyorlardı. Bu hal, merakımı mucip oldu. Kapıyı  
çaldım ve bana kapıyı açan ailesine, Hız. Sıddık-ı Ekber ile gö-  
rüşmek istediğimi söyledim. Kabul buyurdular, huzurlarına gi-  
rer girmez bu şekilde ağlamalarının sebebini sordum. Bana:

— Yâ Ömer.. Ashabı buraya davet eyle buyurdular.

Emirlerini yerine getirdim ve ashabı onun hanesine topladım.  
Ashab, Hız. Ebâ-Bekir'in hanesinde toplandı. Hız. Sıddık-ı-  
ekber bizlere şu hitabede bulundular:

— Ey Allah'ın Resûlünün ashabı.. Ey ehl-i vefa, ensar.  
Bilirsiniz ki ben, Resûl aleyhisselâmın dünya hayatında arka-  
daşı idim. Bu arkadaşlığımız, vakt-i cahiliyyetinden beri de-  
vam ediyordu. Sonra, Allah Resûlü islâmı tebliğ etti. Kadınlardan  
Hız. Hatice validemiz, çocuklardan İmam-ı Ali, kölelerden  
Zeyd ve yetişkin kimselerden en evvel ben islâmı kabul ettik.  
Resûl aleyhisselâm ile, emr-i ilâhi muktezasınca Mekke-i mü-  
kerremeden, Medine-i Münevvere'ye hicret eyledim.. Onunla  
mağarada arkadaşlık etmek ve ona yoldaş olmak şeref ve bah-  
tiyarlığına mazhar oldum. Aleyhissalâtü vesselâm efendimize  
yapılacak fenalıktan ve onun vücud-u şerifine gelecek zarardan  
ötürü korku ve endişeye kapıldığım için, Allahu teâlâ bana  
habibi vasıtasıyla: (**Korkma, mahzun olma.. Ben, sizinle be-  
raberim.**) buyurdu. Bizi teselli etti. Hüznüm ve korkum, bu  
tebşirat-ı ilâhi ile zail oldu:

إِلَّا تَنْصُرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ

إِذَا خَرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِيًا نَبِيًّا إِذِ هُمَا فِي  
الْفَارِ إِذِ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّا لَمَعْنَا  
فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ بِجُنُودٍ  
لَمْ تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا السُّفْلَى  
وَكَالِمَةَ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

İllâ tensuruhu fekad nasarahullahu iz ahrecephüllezziyne keferû sâniyes-  
neyni iz hü mâ fiyl-gar-i iz yekulû li-sahibihi lâ tahzen innallahe mâ'ana fe-  
enzelallahu sekiynetehu aleyhi ve eyyedehu *bi-cünud* lem terevhâ ve ce-  
ale kelime't-elleziyne kefer-üs-süslâ ve kelime'tullahi hiyel-ulyâ vallahu  
aziyyün hakiym...

Et-Többe: 40

(Eğer, siz Resûlüme yardım etmezseniz, Allahu teâlâ ona evvelce yardım ettiği gibi yine de yardım eder. Hatırlayın ki, kâfirler onu Mekke'den çıkardıkları zaman yanında Ebu-Bekir'den gayri kimse yoktu. Sevr dağında bir mağarada idiler. Peygamber, arkadaşı Hz. Ebu-Bekir'e: **MAHZUN OLMA, ALLAHU TEALÂ'NIN NUSRETİ BİZİMLEDİR**, demişti. Allahu teâlâ, ona sekinetini indirdi. Onu da, görmediğiniz ordularla, meleklerle takviye etti. Kâfirlerin şirke davet eden kelimelerini alçalttı. Allahu teâlâ'nın kelimesi olan tevhid ve islâma davet kelime-i şerifini yüceltti. Allahu azim-üş-şân emrinde aziz ve tedbirinde hâkimdir..)

Kızım A'îşeyi, Allahu teâlâ'nın emriyle Resûl aleyhisselâm zevceliğe kabul buyurdu. Münafıkların kızım aleyhindeki büh-tanlarını ve Resûlün namusu ile oynamalarını reddiyle, kızımın Sıddıyka olduğu hakkında âyet nâzil oldu. Resûl aleyhisselâmın. tekrar kızımın yanına gelmesi ve ona zevcelikte iltifat buyur-ması, kızımın ihanetten beri olduğunun işaretidir. Eğer, müna-fıkların. kızıma isnat ettikleri suç sabit olsaydı ve Resûl aleyhis-selâm bu suçuna rağmen kendisini kabul buyursaydı, Efendi-mizin ne çirkin bir mevki ve sığata düşeceği malûm idi. Hasılı, ben Resûlün sağlığında onun veziri olmak şerefine eriştim. Ha-yatında, on sekiz vakit onun mihrabında imamette bulundum. Âlem-i cemale gittiğinde de halifesi olmayı Allahu teâlâ bana nasip ve müyesser eyledi. Resûl aleyhisselâm ile çocukluğumuz ve gençliğimiz bir arada geçti. Onu, yarım saat görsem ta-hammül edemezdim. Hasreti içime çökerdi. Resûl aleyhisselâm. âlem-i cemale gideli iki ay kadar bir zaman oldu, hasret ve iş-tiyakı beni yaktı, kül etti. Dün gece, kadıyül-hâcâta niyaz ey-le-dim ve Resûlü rüyamda bana müşahede ettirmesini diledim. Onu, mâ'nada olsun görebilmek ümit ve hayali ile tazarru ve niyaz ederken ağlayarak içim geçmiş, ki ne göreyim? Âlem-i mâ'nada beni mahşere götürdüler. Kıyâmet kopmuş ve halk mahşerde toplanmıştı. Mahşer meydanı, tahammül olunamaya-cak kadar dehşetli idi. Güneş, bir fersah kadar insanların baş-larına yaklaşmış, doğu ile batıyı ihata etmişti. Halkın etrafını cehennem çevirmişti. İnsanlar karıncalar gibi birbirlerinin üs-tünde idiler. Herkes günahlarını sırtına yüklenmiş, akıllar zail olmuş, bütün mahşer halkı ne yapacaklarını şaşırmış, şaşkın ve perişan ortalıkta kalmıştı. Manzaranın dehşetinden ağlama-ğa başladığım sırada yanı başımda bir zat zuhur etti. Kendisin-den:

— Bu hal nedir? diye sordum.

O meçhul zat bana:

— Görmüyor musun, dedi. Burası mahşer meydanıdır.

— Arkalarında yükleri olduğu halde, saf saf duran, ne ya-



pacaklarını bilemeyen, akılları hayrette kalanlar kimlerdir? diye sordum. Bana:

— Onlar, Ümmet-i Muhammed'den âsi ve günahkâr olanlardır, hesaplarının görülmesini bekliyorlar, dedi.

— Mahşer meydanı yalnız burası mı? Başka makam yokmu- diye sordum. Bana:

— Vardır, dedi. Gel seni Enbiya'nın beklediği yere götüreyim.

Birlikte, başka bir yere gittik. Orası, arz ile sema arası kadar geniş bir yerd, dümdüzdü. Zemini o kadar beyazdı ki, gözlerim kamaştı. Her tarafta, kumlar kadar çok kürsüler konulmuştu. Daha gerilerde de yine nurdan sayılamayacak **kadar** çok kürsüler bulunuyordu. Bütün kürsülerin tam ortasında, mevcut diğer kürsülerden çok daha yüksek bir kürsü daha görünüyordu. Bu kürsüden etrafa güneş gibi ziya saçılıyordu. İnsan, o kürsüye bir dakika baksa gözleri kamaşıyor ve güzelliğine hayran kalıyordu. İlk kürsülerde oturanların Enbiyâ'ullah ve diğerlerinde oturanların da Evliyâ'ullah olduklarını, beni oraya götüren zat haber verdi.

Enbiyâ ve evliyâ, dua eder gibi ellerini kaldırmış, başlarını arş-ı âlâya çevirmişlerdi. Ortadaki, o yüksek ve müzeyyen kürsü üzerinde hiç kimse yoktu. Yanımda bulunan ve **bana** bunları gösteren zata:

— Ellerini ve başlarını yukarı kaldıran enbiyâ ve evliyâ nereye bakıyorlar? Ortadaki ulu kürsünün üzerinde ise hiç kimse yok, bu kürsünün ismi nedir ve sahibi kimdir? diye sordum. Muhatabım bana:

— Bu kürsü, Kuran-ı azim-ül-bürhanda okuduğumuz **MAKAM-I-MAHMUD**'dur. Bu kürsünün sahibi de Hazreti Mahbub-u Kibriyâdır. İki cihan serveri, bu kürsü üzerine çıkacak ve âsi ümmetlerinin affı için şefaatte bulunarak onları şâd eyleyecektir, dedi.

Merakım büsbütün artmıştı. Tekrar sordum:

— Mademki bu kürsü Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemindir, neden kendileri üzerinde değil, kürsüleri niçin boş du-

ruyor? Halbuki, diğ er enbiyâ kendi kürsülerinde oturmuş niyaz ediyorlar.

O zat, bana ş unları söyledi:

— Allah celle, sevgili habibine bu kürsünün üzerinden, müş riklerden gayrı Hz. Âdem aleyhisselâmdan, kıyâmete kadar Hakkı tevhid eden ve Allahu teâlâ'ya ş irk koş mayanların hepsine ş efaat edebilmek iznini bahş etti. Cenab-ı Hallâk-ı âlem, habibinin ş efaat edeceğ i kimseleri af ve mağ firet buyuracağ ını da vâ'dettiğ i halde, Resûl-ü ziş ân bu makamda ş efaate kanaat etmeyerek tekrar niyazda bulunmak üzere arş -ı â'zama gitti. Orada, âsi ve günahkâr ümmetinin yarlı ğ anmasını isteyecek ve onların affı ilâhiyye mazhar olabilmeleri için merhamet-i sübhaniyyeye dehalet eyleyecektir. Kürsüsü bu sebeple boş bulunmaktadır. Bu makamın sahibi rahmeten lil-âlemiyn olan Habib-i Hüdâ'dır.

Biraz ferahlamış tım. kendisinden enbiyâ ve evliyânın duaları hakkında bilgi vermesini rica ettim.

— Neden elleri duada ve gözleri arş -ı â'zamda? dedim. Acaba, bir şey için dua mı ediyorlar?

Bana dedi ki:

— Enbiyâ'ullah ve evliyâ'ullah hazeratı, kimseye ş efaate kadir olmadıklarından, nefisleri ve ümmetleri için ellerini kaldırarak ve arş -ı â'zama bakarak Cenab-ı Fahr-il-mürseliynden nefisleri ve ümmetleri için de ş efaat diliyorlar.

Daha fazla sabredemedim ve ş u niyazda bulundum:

— Beni, Rahmeten-lil-âlemiyne götürebilir misiniz?

— Âş ıkı, mâş ukuna erdirmekten daha güzel bir şey olmaz, Kapa gözlerini, dedi. Gözlerimi kapadım ve tekrar aç tığ ım zaman, kendimi arş -ı â'zamin önünde buldum. Güneş gibi ziya saç an arş -ı â'zamin önüne bir kürsü konulmuş tu. Bu kürsünün alt tarafı kı zıl yakut ve üst tarafı yeş il zümrüt ile süslenmiş ti. O muhteş em kürsü üzerinde, iki cihan serveri secde etmiş : **(ÜMMETİM.. ÜMMETİM..)** diye niyaz ederek ağ lıyordu. Ona kavuş maktan mütevellit sevinç ve sürur ile içim içime sığ mı-

yor, fakat korku ve haşyetimden de ses çıkaramıyordum. O, ni yaz ediyordu:

— Yâ Rabbi, diyordu. Ümmetimi bana bağışla, onları yarlığa.. Ümmetimi affına ve mağfiretine lâıyk eyle..

Birden, hatıftan bir seda geldi:

— Ey habibim... Benim ümmetim âsidir, mücrimdir. müz-niptir demiyor; ümmetim âcizdir, zayıftır diyorsun.

Habib-i Hüdâ ve şefi-i ruz-i ceza, münâcatına devam ediyordu:

— İlâhi.. Alim ve hakim sensin.. Evet; onlar âsidir, mücrimdir, müz-niptir amma, müşrik değildir, muvahhiddir. Seni birlédiler, seni her nefeslerinde tevhid ve tebcil ettiler. Sana şirk koşmadılar.

Mahbub-u Kibriyâ efendimizin göz yaşlarına tahammül edemedim ve:

— Yâ Resûlallah, dedim.. Cemalinizi görmeğe geldim. Ümmetlerin için kendinizi ne kadar üzüyor ve onların affı için ne kadar huzursuz oluyorsunuz. Allahu teâlâ, bana senin cemaline vuslât nasip etti. Mübarek cemalinizi, lütfedip benden yana çeviriniz, benden bu lütfu esirgemeyiniz, temennisinde buldum.

Mübarek başlarını secdeden kaldırarak, bana nazar-ı iltifat ile baktılar ve aynı hüznle şöyle buyurdular:

— Yâ Sıddıyk.. Nasıl üzülmem, nasıl bi-huzur olmam? Cenab-ı Hak, ümmetlerimi affederek bana bağışlayıncaya kadar gönlüm rahat etmeyecektir, başım dinç olmayacaktır. Ümmetim affı ilâhiyye mazhar olduktan sonra hüznüm zail olacak ve kalbim safaya erecektir. Benim vazifem, her zaman ümmetlerimi Cenab-ı Haktan dilemektir.

— Anam, babam sana feda olsun yâ Resûlallah, dedim.. Allahu teâlâ, bütün ümmetlerini bağışlayarak seni şâd etti mi?

Saadetle buyurdular:

— Bağışladı, el-hamdü lillah..

Bu müjdeyi alır almaz sevinç ve saadetle uyandım. Uyan-

dıktan sonra da aynı müjde üç defa tekrarlandı ve şu sözleri duydum:

— Hepsini.. Cümlesini.. Cümlesini..

Ey ashab-ı kerem: İşte, ağlamamın sebebi budur. Sevin-cimden, sürurumdan, aldığım bu haber-i beşaretten dolayı ağ-lyordum. Rüyamı ve aldığım bu müjde haberini sizlere de ulaştır-mak için. buraya kadar teşrifinizi rica ettim, buyurdular.

Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz buyurmuşlardır ki:

قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَشْفَعُ لِأُمَّتِي حَتَّى يُنَادِيَنِي فَيَقُولُ أَرْضَيْتَ يَا مُحَمَّدُ  
فَأَقُولُ يَا رَبِّ رَضِيْتُ ۝  
على القارى

(Ümmetime şefaate ederim. Hattâ, Rabbim bana hitap ederek:

— Razi oldun mu yâ Muhammed? der. Ben de:

— Razi oldum yâ Rabbi, derim..)

Allahu sübhanehu ve teâlânın. habibini razi kılincaya kadar ümmetleri hakkında şefaate müsaade buyuracağı, bu Hadis-i şeriften açıkça anlaşılmaktadır. Habibi Hüdâ, şefi-i ruz-i ceza efendimiz, kalplerinde zerre kadar iyman bulunanlara dahi şefaate edecekler ve onları da nârdan azad ettireceklerdir.

Yâ Rab!. Bizleri, Habibinden ayırma..

Ey hak yolcusu:

Fahr-i âlem sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin sünnetine riayet ve siyretine teba'iyet eyle.. Bahusus, işi beş vakit namaza hasretme; Yalnız ramazan orucu ile işi bitirme! Sadece, malının kırkda birini fukaraya vermekle yetinme! Ömründe bir kerre hac ile şişinme!

Nafile namazları da kıl.. Bütün sünnetleri ifa eyle.. Hele hele, aleyhissalâtü vesselâm efendimize farz olup bize sünnet buyurulan teheccüd namazını sakın ihmal etme.. Arada bir, pazartesi ve perşembe günleri oruç tut.. Arabi (Kameri) ay-

ların evvelinde üç gün, ortasında üç gün (ki ayın 13 - 14 - 15. inci günleridir, ona aydınlık günler mânasına EYYÂM-I-BIYZ derler) sonunda 27 - 28 - 29 uncu günleri oruçlu olmağa çalış. Üç aylarda, recep ayında, şaban ayında bazı günler oruçlu bulun.. Zilkaade ve muharrem aylarında da oruç tutmayı ihmal etme.. Zekâtını vermekle, vazifen bitti sanma.. Halin. vaktin yerinde ise, ihtiyaç sahiplerine, yoksullara, yetimlere ve dullara yardımlarını esirgeme.. Yalnız, Kâbe-i ul-yayı tavaf ile yetinme, gönül haccı da yap:

**Tavaf-ı Hac ey zâhid, sevabı gerçi â'lâdır;**

**Ve lâkin bir gönül yapmak, cihanda andan â'lâdır..**

Sakın bu sözlerime aldanarak, bazı mülhidler sözlerini ve fikirlerini tasvip ettiğimi de sanma!.. Mü'min olana, zengin ve sıhhatli ise, ömründe bir kerre haccetmesi farzdır. İslâmın temelinden birisi de, haccın farziyyetidir. Bunu inkâr eden, islâmdan çıkar. Demek isterim ki, hac farizesini yalnız zâhiri yaptığın vazife ile bırakma.. Gönül yap, gözyaşı sil, ilim okuyanlara yardım et, kimsesizlere ve muhtaçlara el uzat, onlara şefkat ve merhamet eyle, yetimlerin, dulların, âcizlerin, gariplerin, kırık kalplilerin dertlerine çare ol, yarasına merhem vur.. Zira, Allahu teâlâ kırık kalplerle mahzun gönüllerdedir.. Bunu unutma!..

Önünde korkunç yollar, sarp geçitler, müthiş uçurumlar var.. Bunları yapabilirsen, iymanını kurtarır, şefkate ve şefate nail olursun.. İyman kurtulmazsa bil ki şefaat de yoktur.

Ey hakkı arayan:

Sana sünnet olan, Resûl aleyhisselâma farzdır. Teheccüd namazı kıl, gece namazlarına devam eyle.. Yüzünde nur, gönlünde sürur olsun..

Hz. Ömer radiyallahu anh, Resûl aleyhisselâmdan naklediyor:

Bir kimse, gece namazına kalkar, huşû ve hudû ile namaz kılarsa, Allahu teâlâ o kuluna dokuz ihstanda bulunmak sure-

tiyle ikram eder: Bu dokuz nimetin beşi dünyada ve dördü de âhirettedir.

Dünyada ereceği nimetler şunlardır:

Allahu teâlâ, her türlü âfetlerden ve belâlardan korur. yüzünde tâ'at alâmeti bulunur. Onu, salih kullarına sevdendirir. Bütün insanların kalplerinde, ona karşı muhabbet peyda olur. Lisanına hikmet ihsan eder. Onu hakim kılar.

Âhirette ihsan buyuracağı nimetler de şunlardır:

Kabrinden kalktığında yüzü ak, mahşerde hesabı kolay olur. Defter-i â'mali sağ yanından verilir. Korkunç sıratı yıldıırım gibi geçer. Cennete dahil olur.

Hz. A'îşe radiyallahu anha validemiz, Nebi aleyhisselâm-dan rivayet ediyor:

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ ثَلَاثَةٌ عَلَيَّ فَرِيضَةٌ وَسِتَّةٌ لَكُمْ الْوِثْرُ وَالتَّسْوَاكُ وَقِيَامُ اللَّيْلِ صلى الله عليه وسلم

Efendimiz şöyle buyurdular: (Bana farz olan üç şey, ümmetime sünnet oldu. Fiili tek işlemek, misvak tutunmak gece namazı kılmak..)

Gece namazı kılan, ârif-i billah olur. Kendisine tekva libası giydirilir. Başına muhabbet tâci konulur. O kul, Allahu teâlâ'ya mahub olur. Kabrinden emin kalkar. Mahşere, emin olarak varır. Gece namazı kılanlar, arşın gölgesinde gölgele-nirler. Gece namazı kılanlar, mahşer korkularından emin olurlar. Gece namazı kılanlar, cennete dahil olurlar. Gece namazı kılanlar, cemâl-i lâ-yezali müşahede ederler. Gece namazı, enbiyanın sünneti, sâlihlerin ibadeti, âşıkların mi'racı, sadıkların sertâcıdır.

Allahu teâlâ'ya iman edenler, ona ibadetten üşenmezler.

Allahu teâlâ'dan korkanlar, onun men'ettiklerine el sürmezler.

Allahu teâlâ'yı sevenler, onun emirlerini seve seve yerine

getirirler. Onun emirlerini canlarına minnet, kendilerine ulu devlet bilirler.

Bak; Allah'tan korkan halifeye.. Allah korkusundan, mahşer dehşetinden nârın şiddetinden ne hale geldi:

## H İ K Â Y E

Ömer İbn-il Abdülâziz kuddise sirrahul-aziz, Emevî halifelerindendi. Allah'tan korkan, Allah'ı seven, dünya hayatına kıymet ve ehemmiyet vermeyen, iki gömleğinden başka gömleği olmayan bir zat-ı şerif idi. Birini yıkar, birini giyerdi. İki kandili vardı. Birisini, devlet işlerinde kullanırdı ve bunun masrafını devlet hazinesi yapardı. Onun için, devlet işi bitince, onu hemen söndürür, şahsî işlerini görmek için kendi parası ile aldığı ve masrafını şahsen ödediği kandili yakardı. Her işinde, Allah korkusu taşırdı. Her mâ'nada dürüst, âdil, zâhid ve rüşd sahibi bir halife idi. Bunun için de, bütün tebaası kendisinden memnun ve razı idiler. Müslimi, gayri müslimi, sünisi, şî'isi, râfizisi, havarici kendisini sever ve sayarlardı. Zamanında, hiç bir isyan ve karışıklık olmamış, bütün tebaası rahat ve huzur içinde yaşamıştı.

İşte, bu kâmil zatın ölümü şöyle oldu:

Cariyelerinden birisi, bir gün kendisine:

— Yâ Emir-el-mü'miniyn, dedi.. Bu gece acaip bir rüya gördüm. Kıyamet kopmuş, insanlar mahşere dolmuş, mizan kurulmuş, cehennem ateşi insanların etrafını çevirmiş, ateşin üzerinden sırat köprüsü, cennet tarafı ile mahşer yeri arasında gerilmiş.. Sizden evvel geçen halifelerden Abdülmelik İbn-i Mervan'a: (**Sırat'tan geç!**.) emri verildi. Geçmek istedi, başaramadı ayakları kayarak nâra düştü. Daha sonra, Abdülmelik oğlu Velid'e aynı emir verildi, fakat o da başaramadı ve ateşe düştü. Daha sonra, diğer halifelere geçmeleri emrolundu. Hepsi de birer birer sırata ayak bastılar ve sıra ile ateşe düştüler. Nihayet, sıra size geldi.

Cariye henüz sözünü tamamlamamıştı ki, halife Ömer İbn-i Abdülâziz hazretleri, bir sayha vurdu ve denizden çıkı-

rılan balık nasıl çırpırır, kendisini yerden yere vurursa, aynen öyle yere düştü. Şiddetli bir ıztırap ile inledi, başını yerlere ve duvarlara vurmağa başladı.. Dehşet içinde kalan cariye sözüne devamla:

— Yâ emir-el-mü'miniyn, dedi. Vallahi, siz sıratı sâlimen geçtiniz. Cennete girdiğinizi gözlerimle gördüm.

Halife, birden sükûna erdi. Zira, cariyenin bu son sözlerini duymak nasip olmadan Allah'a vasıl olmuş ve şarab-ı mevdi içmişti.

Allahu teâlâ, garka-i garik rahmet eylesin..

İşte, mü'minler.. Allah'tan korkan böyle kâmiller, islâm da sayılamayacak kadar çoktur. Hiç şüphe yoktur ki, bu zevat-ı âli-kadr, cennete evvel girenlerdir.

Yarın, kıyamet gününde Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin şefaatiyle bütün ümmet-i Muhammed, mahşerin şiddetinden, cehennemden dehşetinden azad olacak, sıratı selâmetle geçerek cennet yollarında yürümeğe başlayacaklardır.

Ümmetin âsileri ve azgınları ise, ilâhi adaletin yerine gelmesi için Habib-i Huda efendimizin malûmatı olmadan nâra sevk olunacaklar ve orada günahları miktarınca cezalarını görecekler ve yine Habib-i Hudâ'nın hallerinden haberdar olarak Rabbine yapacağı niyaz ile, onlar da bu azaptan kurtarılacaklardır.

**Ahmed Mahmud Muhammed,  
Oldu âleme rahmet,  
Haktan bize inayet,  
Sallû alâ Muhammed..**

**Enbiyânın serveri,  
Evliyânın rehberi,  
İns-ü-cin peygamberi,  
Sallû alâ Muhammed..**

**Hasaneyn'in dedesi,  
Enbiyâlar yücesi,  
Âşıklardır bendesi,  
Sallû alâ Muhammed..**



**Hak nurundan yarattı,  
Sekiz cennet donattı,  
İns-ü-cinne medhetti,  
Sallû alâ Muhammed..**

**Muhammed-ül-Arabi,  
Bizi kıldı ebedi,  
Necatımız sebebi,  
Sallû alâ Muhammed..**

**Kıyamet günü gelir,  
Mizan hemen kurulur,  
Necat yolu görünür,  
Sallû alâ Muhammed..**

**Şefaati makbuldür,  
Her duası kabuldür,  
Nâsa büyük lûtüftür,  
Sallû alâ Muhammed..**

**Hamd sancağı dikilir,  
Cümle canlar dirilir,  
Şefaati tutulur,  
Sallû alâ Muhammed..**

**AŞKI, sev Muhammed'i;  
Ol cennette ebedi,  
Aşk ile yak kebedi,  
Sallû alâ Muhammed..**

Evet; biz gelelim mahşer meydanında şefaati Resûle mazhar olarak cehenneme girmeden cennete sevkolunan ashab-ı yemine..

Bu mürüvvetli ta'ife, şefaati Resûlullah'a nail olarak, önlerinde Fahr-i cihan, onun arkasında enbiyâ-i mürseliyn salâvatullahi aleyhim ecmaiyn, onların arkasında ehl-i beyt-i Mustafa, daha arkada ashab-ı basefa ve ensar-ı pür-vefa, onların arkalarında Allah'ın velileri, daha sonra âlimler, sâlih-

ler, şehitler, ashab-ı hayrat, âbidler, zâhidler, âlâ meratibi-him derecelerine göre cennete doğru yürürler.

Her bir fırkaya, ihsan-ı Hudâ olarak büraklar ve cennet elbiseleri, murassâ tâclar verilir.

Fahr-i mahşer ve hayr-ül beşer sallallahu aleyhi ve sellem efendimize nurdan bir tâc, ipekten elbiseler in'am ve ihsan buyurulur, mübarek cemalinden nurlar lema'an ederek ümmetiyle birlikte cennet yoluna dahil olurlar.

Allah celle hazretlerinin, Habib-i Hudâ efendimize lûtf-u ihsanından birisi de, yukarıda bahsettiğimiz Makam-ı-Mahmud'dur. Makam-ı-Mahmud, makamı şefkattir. Zira, cenab-ı Hâlık-i lâ yezal habibi Mustafa'sına mahsus olarak yedi yerde, yedi şefaathat ihsan buyurmuştur ki, ol yedi türlü şefaathat etse gerektir.

Birinci şefaathat, büyük şefaathattir ki bütün ehl-i mahşer bu şefaathatten istifade edeceklerdir. Netekim, Hadis-i şerifte de buyurulduğu gibi, ehl-i mahşer bütün enbiyâdan şefaathat isteyecekler ve hiç birisinin şefaathate mezun olmadığını anlayarak ümitleri kesildiğinden, enbiyânın NEFSİ NEFSİ avazeleri arasında:

— Sizler, Hz. Muhammed sallallahu aleyhi ve selleme gidiniz. Bugün, yalnız şefaathate o mezundur, ikaz ve ihtarları üzerine huzuru nübüvvete varacaklar ve:

— Ey sahib-i ferman.. Ey dertlilere derman olan Allah'ın Resûlü.. Meded, bize yardım et.. Bizleri, bu korkunç mahalden halâs eyle ve fasl-ı kazanın olması için Rabbine niyaz eyle, diyerek feryat ve figanla ağlaşacaklar, ol server-i âlem kazanın çabuk icrası için Hazreti Mâlik-i yevm-id-din'e, ol rahim Allah'a arz-ı niyaz eyleyecek, Rabbi zülcelâl hazretleri de habibi Mustafa'sının kadr-ü şeref-ü şânını bütün mahşer halkına bildirmek için şefaathat-i uzmâsını kabul buyuracak ve ehl-i mahşer hesaba çekilerek kaza hükmolunacaktır.

İkinci şefaathatleri:

Ol sultanın şefaathatıyla, bir çok kimseler hesap görmeden cennete dahil olacaklardır.

### Üçüncü şefaati:

Nice yüzbinlerce kimse, azaba lâıık olmuş iken, Resûl-ü Rabbil-âlemiyn efendimizin şefaatiyle nâra girmeden cehennemden halâs olacaklardır..

### Dördüncü şefaati:

Nice kimseler de, günahları sebebiyle adalet-i ilâhiyenin infazı için cehenneme girmişler iken, Hazreti Resûl-ü erham efendimizin şefaatiyle cehennemden azad oluncaklardır.

### Beşinci şefaati:

Yüzbinlerce kimse, Hak teâlâ'nın fazlı ile cennete girmiş iken, ol gonca-i bağı belâğat efendimiz şefaati ile derecatları daha ziyade âli olacaktır.

### Altıncı şefaati:

Bazı kâfirlerin azapları, şefaati Resûl ile tahfif olacaktır. Medine-i tâhirede medfun olanlara ise, şefaati mahsusası vardır. Zira, Medine halkı Resûlün kalesindedirler. Onların kusurları, şefaate affolunacaktır. Bilhassa, minberi ile ravzası arasına yüz süren âşıkları, cennete salıverirler. Zira, Resûle yakın olanlar, nail-i ihsandır. Gerek ehl-i Medine ve gerekse diğeri günahkâr ümmeti hakkında şefaati, ol Resûl-ü kerimin âdetleri olmuştur. Günahkârlara şeaati, cürüm ehlinin cürümlerinin affı ve özürlerinin kabulü, o sultanın yüksek ahlâkının neticesi ve tezahürüdür.

## H İ K Â Y E

Şimdi yapıyor mu, bilemiyorum. Eskiden, Medine-i münevvere halkı, yılda bir kerre aleyhisselâtu vesselâm efendimizin hücre-i muattaralarına bir miktar buğday takdim eder ve yıl içinde ne kadar borçlanmış iseler, borçlarından kurtarılmalarını niyaz ederlerdi. Buna riayet etmeyenlerin, o yıl içinde borçlarını ödeyecek kadar kazanç elde edemeyeceklerine inanılırdı.

Huzur-u risaletmeab'a takdim olunan buğdayın taşı toprağı ayıklanır, tüziz bir torba içine konur ve zilkaade ayının

on yedinci gecesi, akşam ile yatsı arasında, huzur-u Nebeviyye varılır ve:

— Yâ Resûlallah.. Benim şu kadar borcum var, âtayay-ı aliyyenize muhtacım. Beni, bu borcumdan halâs buyurun, niyazı ile beraberinde getirdiği buğdayı, muvacehe-i saadet penceresi hizasındaki boşluktan, hücre-i muattara-i cenab-ı risaletpenahiye bırakırdı.

Filhakika, bu şekilde buğday takdim edenlere, borçlarını ödemeğe yetecek kadar para zuhur eder, hattâ ömürlerinde isimlerini dahi duymadıkları kimselerden hediyeler alırlardı. Bu sebeple, Medine-i münevvere ahalisi, borçsuz kalmamayı âdet edinmişler ve borçsuz olanları da takbih eylemişlerdir.

Bir yıl, Medine-i münevvere ahalisinden birisi:

— Yâ Resûlallah.. Şu kadar borcum vardır. **Hazine-i lû-tuf** ve merhametinden tediye buyurulmasını niyaz ederim, demeğe utanmış ve eşiyile görüşerek, o yıl oluru ile idare etmeğe ve aleyhissalâtü vesselâm efendimizi tâ'ciz etmemeğe karar vermişler. Bu karara vardıklarından dolayı da, zilkaadenin on yedinci gecesi yapılan buğday takdimi merasimine gitmişler.

Adamcağız, kendi kendisine:

— Hele bu yıl olsun sahib-i saadet efendimizi **tasdi etme-**dim, diye sevinerek yatağına girmiş ve uyumuş.

O gece rüyasında, hücre-i muattara dahilinde **muhteşem** bir divan kurulduğunu görmüş. Müzeyyen bir kürsü üzerinde oturmuş bulunan zatı- hazret-i Peygamberi, etrafında **as-**hab-ı kiramı olduğu halde o yıl buğday takdim etmiş olanların isimlerinin okunmasını irade buyurmuşlar. Cenab-ı şah-ı velâyet Hz. Ali keremallahu vechehu efendimiz, elinde bulunan defteri açmış ve buğday takdimi süretiyle borçlarını bildiren Medine ahalisinin isimlerini okumağa başlamış:

— Yâ Resûlallah.. Ümmetinden ve komşularından filân oğlu filânın şu kadar borcu vardır.. Borcunun lûtfen **hazine-i nebeviyyenizden** ihsan buyurulmasını niyaz ediyor. diyor ve

borcunun miktarını da söylüyormuş.. Cenab-ı risaletmeab efendimiz de:

— Verilsin, buyuruyorlar ve bir başka isim daha okunuyormuş.

Nihayet, sıra efendimizi tâ'ciz etmekten endişe ve hicap ederek o yıl buğday takdim etmeyen zata gelmiş. Hz. Ali radiyallahu anh onun ismini okuduğunda, aleyhissalâtü vesselâm efendimiz, küskün ve üzgün bir ifade ile:

— Onun bize ihtiyacı yokmuş.. Fakat, geçen seneden bakiyye yüz kuruş borcu kalmıştır, bu para verilsin buyurmuşlar.

Hz. Ali radiyallahu anh, emr-i peygamberi deftere yazarken adamcağız korku ve dehşetle uyanmış, hemen ravza-i mutahharaya koşarak yüzünü, gözünü yerlere sürmüştü:

— Aman yâ Resûlallah.. Ben değil, bütün mahlukât sana muhtaçtır, niyazı ile ağlamış, sızlamış, tövbe ve istiğfar ederek bir daha ölünceye kadar borçsuz durmamıştır.

Merak edenler, Merhum Eyüp Sabri paşanın **MİR'AT-ÜL-HAREMEYN** adındaki iki büyük ciltlik eserinden, ikinci cildin **MİR'AT-I-MEDİNE** bölümünde 46 - 47 - 48 inci sayfelerinde bu hâdiseyi okuyabilirler.

Bu vesile ile, çok mühim bir hususu daha muhterem din kardeşlerimizin dikkatlerine arz etmek isteriz:

**Ümmeti olmakla şeref ve gurur duyduğumuz zat-ı Hazret-i risaletpenahi hakkında son derece hürmetkâr ve hukuk-u Resûlüllah'a fevkalâde riayetkâr olmak lâzımdır. Zat-ı akdes-i Peygamberiyyi üzmetten ve küstürmekten kaçınmalı, onu üzmenin ve gücendirmenin dünya ve âhirette akla gelmeyecek ukubetlere sebep olabileceği aslâ unutulmamalıdır.**

Yukarıda hikâyesini sunduğumuz Medine-i münevvereli zatın durumu, bu hususu açıkça belirtmekle beraber, bu mevzuda daha sarîh bir fikir verebilmek üzere Hallac-ı Mansur-un başına gelen müsibetlerin sebebini de ibret ve basiret sahiblerine ithaf ediyoruz. Fahr-i âlem sallallahu aleyhi ve sellem efendimizi üzmenin ve küstürmenin Hallac-ı Mansur'a nelere mal olduğunu da okuyunuz da, hisse alınız:

## H İ K Â Y E

Şeyh-i Ekber diyor ki:

Ben, kurtuba şehrinde oturduğum sıralarda, bir rüya görmüştüm. Rüyamda, bütün Resûller ve Nebiler toplanmışlardı. Nebiler topluluğundan bir zat, bana doğru geldi. Gelen zat, ulül-azm Peygamberlerden Hazreti Hûd aleyhisselâm idi. Bana iltifat buyurdular ve:

— Yâ Şeyh, dediler. Bu toplantımızın sebebini merak etmiyor musun? Bizler, Hüseyin Hallac-ı Mansur'un affı için Resûl-ü âhir zamana rica ve niyaza geldik. Bu gördüğün enbiyâ, Hallac'ın affı için mefhar-i âleme istirhamda bulunacağız.

Ben, Hz. Hûd aleyhisselâma dedim ki:

— Hallac-ı Mansur'un günahı nedir? Ne gibi bir hatada bulunmuştur ki, affı için toplandınız?

Bu sualime cevaben, Hûd aleyhisselâm şöyle buyurdu:

— Hallac-ı Mansur, Sûre-i Duhâ'da **VE LE-SEVFE YÛTİKE RABBÛKE FETERDÂ** âyetini tefsir ederken, demiş ki: (Eğer, mi'râçta hazreti peygambere olan iltifat-ı ilâhi, bana olsaydı bu vâ'd-i kerîmden ve rizayı bâriden istifade eder, kâfire dahi şefaât eyler, kâfirlerin bile cennete girmelerini sağlardım. Bütün insanları, Allahu teâlâ'ya affettirir ve hepsini cennete koymadan razı olmazdım. Fakat, aleyhissalâtü vesselâm efendimiz, Allahu teâlâ'nın kendisine bahşettiği bu azim himmetten hakkıyla istifade edemedi. Zira, aleyhissalâtü vesselâm efendimizin, Allahu sübhanehu ve teâlâ indinde o kadar büyük bir mevki ve o derece azim bir derecesi vardır ki, ne isterse hiç bir isteği reddolunmaz ve mutlâka yerine getirilir. Mahbub-u Rahman odur. O, hakkın ismiyle anılandır, O, sebab-i rahmettir. O, mucib-i hilkat-i kâinattır. Böyle olmasına rağmen, yalnız kendi ümmetinin affını dilemiştir. Yalnız, ümmetini nârdan azat ettirmiş, cennete duhullerini temin buyurmuştur. O dileseydi, Allahu teâlâ'ya daha nice niyazlarını kabul ettirir, bir derde yüzbinlerce devâ buldururdu. Halbuki, o böyle yapmamıştır, demişti.)

İşte, Hallac'ın bu şekilde konuşması fahr-ül-mürseliyini üz-  
müş ve kendisine rüyasında görünerek:

— Yâ Hallac, buyurmuş.. Hata ettin ve düşünmeden söz söy-  
ledin. Sen, bilmezmişin ki, Allahu teâlâ bir kuluna yaklaşarak,  
o kulunun gören gözü, işiten kulağı söyleyen dili, tutan eli, yü-  
rüyen ayağı olursa, o kul nasıl olur da, Rabbinin isteğine aykırı  
bir harekette bulunabilir? Nasıl olur da, kâfire şefaate edebilir?

Hallac, derhal hatasını anlamış:

— Estağfurullah.. Elbette hakkın isteğinden başka türlü  
hareket edemez, diyerek Seyyid-il-enâmın ayaklarına kapan-  
mış ve:

— Aman bahrine düştüm, meded ey ehl-i kerem.. Başımdan  
büyük bir cür'etle söylediğim o sözden rücû ettim, benim ha-  
tamı affeyle, nübüvvetine sarıldım, nübüvvetinle ört, setrey-  
le; beni ümmetliğinden ihraç eyleme, kapından kovma, diye-  
rek yalvarmış, ağlamış, feryad-ü figan eylemiş ve sormuş:

— Yâ Resûlallah.. Benim, bu hatama kefarete nedir? Lut-  
fet, onu bildir de kefareti yerine getireyim, bin canım olsa yo-  
luna feda edeyim..

Onun bu yalvarmalarına karşılık, Resûl-üs-sakaleyn şöy-  
le buyurmuş:

— Yâ Mansur.. Allah yolunda, şeriat kılıcı ile nefsini  
kurban eyle..

İşte, o Hallac-ı Mansur ki **ENEL-HAK** dâvasının sahibidir.  
Kendisine **ENEL-HAK** dedirdiler ve bu sözünü kefarete ol-  
mak üzere şeriat kılıcı ile katlolundu, dünyaca cezasını göre-  
rek fenâyı terk ve bekaya nakletti.

Şu var ki, Mansur'un dünyadan âhirete intikali üzerinden  
üç yüz sene geçtiği halde, bu kelâmı sarfettiğinden dolayı hu-  
zur-u nübüvvette hâlâ mahzun ve mahcuptur. Yüzünün per-  
desini açarak, nur-u cemal-i Ahmed'e bakmaktan mahrum-  
dur. Binaenaleyh, Mansur'un artık affını niyaz ve cemali Mu-  
hammed Mustafa'yı nikapsız müşahede etmesini iltimas niy-  
yet ve gayreti ile Fahr-i âlem sallallahu aleyhi ve sellem nez-  
dinde Mansur'a şefaate geldik. Zira, server-i kâinat aleyhi ve

âlihi ekmel-üt-tahiyyat, cürüm ehlinin özürünü kabul eder. Bu kapı nübüvvet kapısıdır, bu kapı mürüvvet kapısıdır. Bu kapı fahr-i risalet kapısıdır, buyurdu.

**Ey ehl-i iyman:**

İnsan, hakka yaklaştıkça yaptığı hatanın cezası da ağır oluyor. Bir kimse, bir hata eder ve başına dünyada bir musibet gelmezse, sakın sevinmesin, bilâkis oturup ağlasın. Demek ki, o kimse haktan uzaktır. Onun cezası mahşere kalmıştır. Eğer, hakka yakın ise, yaptığıнын cezasını hemen bu dünyada çeker, âhirete öyle gider. Yusuf nebi, günahsız olarak hapishaneye girdiğini, rüyasını tâbir ettiği zata söylemiş ve kendisinin günahsız olduğunu hükümdara anlatmasını o zattan rica etmiş ve kendisine hükümdar nezdinde şefaathçı olmasını istirmiş eylemişti. Bu yüzden yedi yıl daha zındanda kaldı. Zira, kendisine Allahu teâlâ'dan gayrı şefaathçı aramıştı. Oysa, bu bizim gibi insanlar için gayet tabîî bir haldir. Fakat, enbiyâ ve evliya için zelle ve hatadır. Yedi sene sonra, hükümdar bir rüya gördü ve bu rüyayı kimse tâbire yanaşmadı. Yedi yıl önce gördüğü rüyayı tâbir ettiği ve şefaathını istediği zat, onu hatırladı ve kendisini hükümdara tavsiye etti. Yusuf aleyhisselâm, bu suretle yedi sene sonra hapisten halâs olabildi. Yusuf aleyhisselâmın derecesinden ziyade olan bir peygamberden bu zelle sâdir ol-aydı, cezası da elbette daha ağır olurdu.

Hak katında cezalar, suç irtikâp edenin derecesine göre verilir. Dünya kanunlarında da bu, takriben böyledir. Âdi bir suç işleyen avamdan birisi ile, siyasî bir suç işleyen devlet ricali aynı muameleyi görmezler. Avamdan birisinin işlediği suçla hiç kimse ilgilenmez. Fakat, aynı suç irtikâp eden yüksek mevkideki zatın suç ilet herkes alâkadar olur cezası da maddî ve manevî büyür!

## H İ K Â Y E

Padişahın biri, ramazan günü kasten orucunu bozdu. Şeyh-ül-islâma, bu kabahatinin kefaretni sordu ve iki ay hiç



ara vermeden birbirine ekli olarak kefarete orucu tutması ve bir gün de bozduğu orucu kaza etmesi gerektiği cevabını aldı. Padişah daha kolay bir yol olup olmadığını sordu ve:

— Canım, dedi. Fıkıh meselelerini ben de bilirim. Kasten orucunu bozan bir insan, ya dediğin gibi iki ay kefarete ve bir gün de kaza orucu tutar, yahut bir köle azat eder, veya altmış fakiri doyurur. Bütün bunlar şeriatimizde vardır.

Şeyh-ül-islâm, padişahın bu beyanatını tasdik etti:

— Evet padişahım, dedi. Şeriatimizde, bir köle azat etmek veya altmış fakiri doyurmak da vardır amma, bu size göre değildir. Böyle bir kabahati, bir başkası yaparsa kefareti bu saydıklarımızdır. Bunlar, bir padişah-ı âlem-penah için elbette çok kolaydır. Fakir bir kimsenin bunları yapabilmesi çok zor, hattâ bazı ahvalde muhaldir. Bu sebeple, size altmış gün kefarete ve bir gün de kaza orucu iktiza eder. Kabahatinizin cezası ancak bu şekilde ödenir.

Görülüyor ki, enbiyâ ve evliyâ bir suç işledikleri zaman, cezaları da Allahu teâlâ'ya kurbiyyetleri bakımından ağır olur. Netekim, Hallac-ı Mansur da irtikâp ettiği hata yüzünden başını kılıca vermiş, iş bu kadarla da kalmamış ölümünden itibaren üç yüz sene cemal-i Ahmed'den vechi mir'at-i hak olan Muhammed'den dür ve mahcup kalmıştır. Düşünmeden sarfettiği bir söz, onu dünyada şeriatin kılıcını ve âhirette de cemal-i Muhammed'de mahrum kalmağa mahkûm etmiştir.

O halde, kıssadan hisse al ve diline sahip ol.. Ümit edilir ki, Hallac-ı Mansur zümre-i enbiyânın rica ve niyazları sayesinde cemal-i mahbub-u Kibriyâ'ya ve sohbet-i Mustafa'ya nail olabilmıştır.

Ey ehl-i islâm:

Ey ehl-i iyman:

Ümmet-i Muhammed-in affını ve faydasını bildiren Ehl-i beyt-i Mustafa hakkında nâzil olan yedi âyetten birisi de, **VE LE-SEVFE YÛ'TIKE RABBÛKE FE-TERDÂ** âyeti celilesidir.

Günlerden bir gün. Resûl-ü Rabbil-âlemiyn efendimiz hazretleri, kerime-i muhteremeleri seyyide't-ün-nisâ Fatimâ't-üz-Zehrâ radiyallahu anha validemizin saadet-hanelerini teşrif buyurdular. Nur-u basar-ı enbiyâ, halile-i Aliyyel-Mürteza, ümmü Hasen ve mader-i Hüseyin-i Kerbelâ cenabı Zehra, el değirmeninde arpa öğütüyorlar ve süre-i Yâsin'i tilâvet ediyorlardı. Mâna ve esrarına vakıf bulunduğu Kur'an-ı Kerim'in tesiriyle mübarek gözleri yaşlı, sevgili Hüseyin'ini ayağında salıncak gibi sallıyorlardı.

Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz bu hali gördüler ve mübarek gözlerinden yaşlar dökerek:

— Ey gözüm nuru, ciğer parçam Fatımam.. Görüyorum ki, âhireti bu dünya hayatına tercih etmişsin.. Müjdeler, beşaretler olsun sana ki, **VE LE-SEVFE YÛ'TİKE RABBÛKE FE-TERDÂ** âyeti nâzil olmuştur. Yarın, vukuu muhakkak olan mahşer gününde, Allahu teâlâ beni ve seni razı kılınca ya kadar taltif buyuracak, bu ümmete ve hassatan bu ümmetin âsilerine hususî ve umumî şefaati için müsaade-i ilâhiye sâdir olacaktır. Allah celle, beni ve seni bu ümmete şefi kılacaktır. Kerim olan Hak celle ve âlânın bizlere vâ'di budur, buyurdular.

Başta Fahr-i âlem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz olmak üzere, sair enbiyânın, evliyânın, ehl-i beytin, aşere-i mübeşşerenin, ashab-ı suffe, ashab-ı bedrin şefaati yalnız mahşere mahsus ve münhasır değildir. Dünyada da, şefaati muhakkak ve yardımları mutlak görülmüştür. Ezcümle, bir çok velilerin ruhan yardımları ile, bir çok dertliler dertlerine deva, yaralarına şifa müşkillere rehâ bulmuşlardır.

Aşağıda naklettiğim kıssa, Musul'da vukubulmuştur. Cenab-ı Fatıma't-üz-Zehra'ya ait olup, onları sevenlerin dünya ve âhirette mahrum kalmayacaklarına bürhandır:

## H İ K Â Y E

Musul'da, iki gözü a'mâ bir Hafız Osman efendi varmış. Bu zat, her seher minareye çıkar, Resûlullah sallallahu aleyhi

ve selleme nâ'at ve kaside-i şerifler tilâvet eder; efendimize, âline, ehl-i beytine, ashab ve ensarına salât-ü selâm okurmuş.

Hafız Osman efendi, bir gece rüyasında Dicle nehri kenarında çamaşır yıkamakla meşgul nur yüzlü pâkize bir hanım görmüş. Kendisine yaklaşmış ve sormuş:

— Bu yıkadıklarınız nedir?

Nur yüzlü hâtun cevap vermiş:

— Benim oğluma medhiyeler okuyan zatın elbiseleridir.

Hafız Osman efendi, tekrar sormuş:

— Sizin oğlunuz kimdir?

— Benim oğullarım İmam-ı Hasan ve Kerbelâ'da şehid olan İmam-ı Hüsey'n'dir.

Hafız Osman efendi, Hazret-i Fatıma't-üz-Zehra'nın huzurlarında bulunduğunu anlamış, ayaklarına kapanmış ve:

— Şefa'at yâ bint-i Resûl, demiş.

Hayr-ün-nisâ cenab-ı Fatıma't-üz-Zehra (R.A.) valide-miz mübarek elleriyle Hafız Osman efendinin görmeyen gözlerini mesh etmiş ve o ânda körlüğü zail olmuş ve basar nime-tine kavuşmuş..

Hafız Osman efendi, uyanır uyanmaz, derhal minareye çıkmış ve:

— Ey ahali, gelin görün.. Efendi-me, onun âline ve evlâ-dına ashabına okuduğum kasidelerin bu âlemde mükâfatını gördüm. Âhirette de, daha büyük lûtuf ve iltifatlara mazhar olacağım muhakkaktır, avazesıyla bütün Musul halkına en büyük müjde haberini vermiştir.

Hafız Osman efendinin, ehl-i beyt-i Mustafa'dan gördüğü bu büyük lûtuf ve mürüvveti ölünceye kadar her seher minare-den salât-ü selâma devam etmek suretiyle eda-i şükre çalış-tığı da, bu kıssanın sonunda açıklanmaktadır.

Ey bu risâlemizi okuyan müezzin efendiler. Ey müez-zin olmayıp ta Allahu teâlâ'nın kendilerine güzel sesler bahş ettiği din kardeşlerim:

Bu ve buna benzer daha bir çok kıssalardan hisse alınız.. Seherlerde Allah Resûlüne, ehl-i beytine, bütün enbiyaya sa-

lât-ü selâm okuyunuz. Okuyunuz ki, baş gözleriniz de kalp gözleriniz de küşat olsun..

**Ey ehl-i iyman:**

Sizler de, onlara daima salât-ü selâm okuyunuz.. Resûl-ü ekrem sallallahu aleyhi ve sellem efendimizi, onun âlini ve evlâdını methediniz. Ola ki, kapalı olan basiretiniz bir gün açılır. İyî biliniz ki, bu zevat-ı âlinin, senin ve benim methimize ihtiyaçları yoktur. Onların meddâhı, bizzat Hazreti Allah'tır :

**Bir kulun kim meddâhı Allah ola,  
Kim kadir ki, ol ona meddâh ola..**

### H İ K Â Y E

Evliyâ'ullahtan Abdüseselâm-ül-Esmer hazretleri, öyle yüce bir sultandır ki, onu yalnız müslümanlar değil, gayri müslimler dahi sever ve sayarlar. Türbe-i şerifleri Tarablus-garp'ta olup, bu sevgi ve saygı hâlâ devam etmekte ve müşâ-rünileyhi her gün binlerce kişi ziyaret eylemektedir.

Yüksek bir evin, üst katında oturan bir yahudi ailesinin beş yaşlarındaki çocuğu, damda oynarken müvazenesini kaybederek aşağıya düşmüş. Yavrusunun düştüğünü gören anesi:

— Aman yâ Abdüsselâm, diye hazreti veliyye ismi ile seslenmiş ve çocuğunun âkibetini öğrenmek üzere sür'atle aşağıya inmiş ki, ne görsün? Çocukcağız, aşağıda avluda akranları ile oynaşıp duruyor.. Yavrusunu bağrına basmış ve sormuş:

— Bir yerin acımadı ya?

Çocuk, kemali sâfiyyetle cevap vermiş:

— Hayır, hiç bir yerim acımadı. Damdan düşerken, sakallı ve sarıklı bir amca beni tuttu ve yavaş yavaş aşağıya indirdi ve yere bırakarak kayboldu..

Bu kerameti gören yahudi ailesinin şeref-i islâm ile müşerref olduklarını söylemeğe bilmem lüzum var mıdır?

Bu gibi ufak tefek kerametleri, Evliya'ullaha çok görmemelidir. Zira, bütün kevn-ü mekân onlara müsahhar kılin-

mıştır. Evliyâ'ullah'ın, sayılmayacak kadar kerametleri zâhir ve âşikârdır.

Dersimize devam edelim:

Kıyamet günü, Allahu teâlâ Resûl-ü zişânına hitap buyuracak:

— Ey Habibim Ahmed... Yâ Mahbubum Muhammed... cennetime gir. sayısız nimetlerimi, cennet saraylarını, huri-leri sana verdim, ikram ve iltifatı ilâhisi zâhir olacaktır.

Bu ikram ve iltifata karşılık, iki cihan serveri aleyhissalâtü vesselâm efendimiz şöyle tazarrû ve niyazda bulunacaktır.

— Yâ Rab.. Ümmetimin âsileri, başiboş ve kimsesiz kalacaklardır. Onları feryad-ü figan ederken nasıl bırakayım da bana ihsan buyurduğun cennetine gireyim? Bu âsileri de bana bağışlamadıkça, cennete giremem... Eğer, günahkâr ümmetimi bana bağışlamaz ve onları cehennemine atarsan, ben ümmetimden ayrılıp gideyim. Beni de onlarla birlikte cehenneme at. Fatıma'm Hasan'im, Hüseyin'im, Rukiyyem, Zeyneb'im Kasım'im, Tayyib'im, İbrahim'im ümmetime fedadır. Onları da benimle birlikte cehennemine at... İllâ, ümmetimi benden ayırma.. Ya onları da benimle birlikte cennetine veya beni de onlarla birlikte cehennemine gönder. Ümmetim nârda iken, ben cenneti ne yapayım? Onlar, cehennemde yanarlarken, ben cennette zevk-ü sefada olabilir miyim? Onlar cennete girmeyince ben de girmem, diyecek ve gözyaşları dökerek arşın önünde secdeye varacak, Rabbine ümmetinin affı için yalvarıp yakaracaktır.

Bunun üzerine, enbiyalar serverine hitab-ı izzet gelecek:

— Ey Habibim.. Başını secdeden kaldır. Şefaatin makbul ve dilediğin kabul olundu.. Üzülme, mahzun olma.. Ey Habibim; cenneti senin için halk ettim. Seni nâra gönderemem. Ümmetinin âsilerini ve günahkârlarını da sana bağışladım. Onları da cennetime kabul eyledim. Tâ ki, senin ben azim-üş-

şân indindeki izzetin, kadr-ü kıymetin ve şerefın bütün mah-lûkat yanında zâhir olsun, buyurulacaktır.

Ol ehl-i vefa, mâden-i mürüvvet efendimizin, ümmetin-den günahkâr bir kişinin dahi nâra girmesine rızası yoktur. Baba, evlâdının çektiği azaba razı olabilir mi? Resûl-ü efham efendimiz, bize nefsimizden de, ana ve babalarımızdan da ya-kın, bizlere karşı aklın alamayacağı kadar şefkatli ve merha-metlidir. Bu sebeple, bütün gücümüzle ona ümmet olmağa çalışmalı ve bu şerefe lâayık olmalıyız. Yalnız, bu lûtf-ü ilâhi bize kâfidir. Onu sev; canından, malından, evlâdından, her şeyinden fazla sev... İymanın kemali, onu her şeyden ziyade sevmekle mümkündür. Ona, daima salât-ü selâm oku.. Onun âlini, evlâdını, ashabını, ensarını da sev ki, **SEVEN SEVDİĞİ İLE BERABERDİR..**

Yarın, kıyamette ona en yakın bulunacak olanlar, o zat-ı akdesese çok salât-ü selâm getirenler olacaktır. Onun ile, arşın altında buluşmak ve beraberlerinde bulunmak isteyenler; onun sünnetine riayet ve siyretine teba'iyet edenlerdir. Onun mübarek avuçlarından su içecekler de, onun dinine ve şeriatine yardım ve hizmet edenler olacaktır.

Hak cemalin gören odur, o Ahmed'dir, o Mustafa'dır, o müctebâdır, o mürteza'dır, o Muhammed'dir o muhabbettir, o hakkın Resûlü, o âlemlere rahmettir, o müznibiyne melce, o zayıflara kuvvettir, o sahib-i şefaât, o sahibi makam-ı Mah-mud, o sahib-i mi'râç, o sahib-i vefa, o sahib-i kitaptır. Onun kapısından boş dönülmez, onun kapısına varan mahrum edilmez. Kadrini bilen ümmete rahmet, bilmiyenlere de yazıklar olsun. O, seni doğduğunda, hayatında, ibadet-ü tâ'atinde, hakka mülâkatında, mi'râcında, münacatında, daima haktan diledi. Yarın, kabri-münevverinden kalktığıında, mahşere var-dığında, arasat meydanında, mizanda, hesapta, sıratında seni haktan dileyecek yine odur. O, seni cennet-i â'laya dahil et-medikçe rahat etmeyecek, gözyaşları dökecektir.

İhalbuki, bizler onun sünnetlerine uymakta ihmalkâr, siyretine kendimizi uydurmakta riyakârız.. Hacıımız bir tür-

lü. hocamız bir türlü.. Resûl aleyhisselâma hakkıyla ün.met olamadığımız için dünyamızda zillet. âhiretimizde mahcubiyet muhakkak ve mukadderdir. Bizim yaptığımız kötülüklerin binde birini, bizden evvel geçen ümmetler irtikâp etmiş olsalardı, derhal dünyadan kaldırılırlar, başlarına semadan belâlar yağar, yerler sarsılır, hâk ile yeksân olurlardı. Kavm-i Nuh, kavm-i Hûd kavm-i Semud, kavm-i Lût, kavm-i Şuayib, kavm-i Musa ve daha bize isimleri bildirilmeyen, dünyadan isimleri silinmiş, cisimleri yok edilmiş daha bir çok kavmler: ümmet-i Muhammed'in işlediği yüz binlerce gûnahtan ancak bir veya bir kaçını irtikâp ettiklerinden dolayı, korkunç azaplara mahkûm olmuşlardır. Bir sabah, isimleri ve cisimleri, ülkeleri ve bel-deleri ortadan kaldırılıvermiş harita-i âlemden silinip gitmişlerdi. Allahu teâlâ, Kur'an-ı azim-ül bürhanında mahv-ü helâk eylediği kavimleri, bizlere ibret olsun için beyan buyurmuştur.

Bizler, on sekiz bin âleme rahmet olarak gönderdiği Habib-i edibinin yüzü suyu hürmetine aynı korkunç âkibete uğramıyoruz. Bütün günahlarımıza, kötülüklerimize ve çirkin fiil ve amellerimize rağmen, yeryüzünden kaldırılmayışımız, ancak ve yalnız Rahmeten lil-âlemiyen olan o zat-ı akdesi ümmet olmamızdandır. Bunca suçlarımız ve korkunç isyanlarımız meydanda iken, onun şefaati sayesinde kıyamete kadar bâki kalacağız.

Öyleleri var ki, mü'minin mi'râcı olan ve kulu hakka yaklaştıran en büyük ibadet olduğuna şüphe bulunmayan namazını bazılarımız kılıyor, amma zekâtını vermiyor.

Yahut, zekâtını veriyor ve yardım ediyor amma, namazını kılmıyor ve orucunu tutmuyor.

Malî kudreti ve sıhhati yerinde olduğu halde, sudan sebepler ve uydurma bahanelerle hac farızasını ifa etmiyor.

Bütün ibadetlerini yapar görünüyor amma, beri yandan da yalan söylüyor, gybet ediyor, gammazlıkta bulunuyor veya daha feci-i şunun bunun hakkını çalıyor, eksik ölçüp tartıyor, yetim hakkı yiyor.

Cami-i şerife gelen, müslümanı beğenmiyor; gelmeyenler de müslümanlara sövüyor.

Müslümanlar birbirlerini sevmiyor, birlik ve beraberlik içinde bulunamıyor, birbirlerine rahatı, refahı, huzur ve saadeti çok görüyor.

Hiç kimse kendi ayıp ve kusurlarını görmüyor, ayıbı ve kusuru hep başkalarında arıyor, üç kişi bir araya gelse dördüncüsünü çekiştiriyor, ümmet-i Muhammed-i birbirine düşürüyor.

Allahu teâlâ'nın nehiy buyurduğu şeyleri, pervasızca işliyor ve bu menhiyyatı âdeta mübah görüyor.

Hasılı; bir fitne, bir fesat, bir münafıklık, bir gammazlık ki almış gidiyor: O gammazlık ki, hakkın hiç sevmediği çirkin ve kötü bir sıfattır ve bu sıfatta bulunanların gidecekleri yer muhakkak cehennemdir.

Aşağıda anlatacağım kıssayı ibretle oku da, bu çirkin sıfat sende de varsa, hemen tövbe ve istiğfar et ve bu kötü ahlâkından vaz geç..

## H İ K Â Y E

Hız. Musa aleyhisselâm zamanında, Mısır'da yağmursuzluk yüzünden korkunç bir kıtlık baş göstermişti. Mısır halkı, Musa aleyhisselâma yağmur duasına çıkmasını rica ettiler. Üç gün sıra ile yağmur duasına çıkıldığı halde bir katre yağmur ihsan buyurulmadı ve Musa aleyhisselâmın duasına icabet tehir olundu. Kendisi, bundan dolayı hüzne kapıldı ve Rabbine niyazda bulundu:

— Yâ Rab. Karınca ve böceklerinden itibaren bütün mahlûkat, kıtlık ve darlık içinde, susuzluktan mahvoluyorlar. Üç gündür niyaz ediyoruz, lütfen duamızı kabul buyurmadın ve bizi mahzun eyledin..

Allah celle hitap buyurdu:

— Yâ Musa.. Aranızda bir gammaz var.. O aranızda bulunduğu müddetçe dúanız tehir olunacaktır..

Hız. Musa aleyhisselâm sordu:



— Yâ Rab. O gammaz kimdir? Bize bildir de aramızdan çıkaralım.

— Yâ Musa.. O gammazın kim olduğunu size bildirecek olursam, ben gammazlık etmiş olmaz mıyım? Ben azim-üş-şân, gammazları ve gammazlığı aslâ sevmediğim halde. kendim gammazlık ederek onu size nasıl bildiririm?

Birkaç gün sonra, Musa aleyhisselâma yine hitab-ı ilâhî vârit oldu:

— Yâ Musa.. O gammaz öldü.. Filân yerde cenazesi hazır. var onun namazını kıl..

Musa aleyhisselâm, emr-i ilâhî üzerine tarif olunan yere gitti, ki ne görsün? Kırk tane cenaze hazır ve halk namazlarını kılmaya hazırlanıyor. Musa aleyhisselâm, bu kırk cenazeden hangisinin aranılan gammaz olduğunu teşhis edemeyerek münacatta bulundu:

— Yâ Rab. Bu kırk cenazeden hangisi gammazlık edendir, bana bildir..

Allahu azim-üş-şân hitap buyurdu:

— Benim bir sıfatım da **SETTAR** yani ayıpları örtücü dür. O gammazı sana bildirmemek için, cenazesini otuz dokuz cenaze ile karıştırdım.

Ârif olanlar, bu kıssadan hisselerini alırlar. Biz şu kadarını ifade edelim ki, Allahu teâlâ'nın da sevmediğini açıkça beyan buyurduğu bu çirkin ve kötü huylar, bilhassa din adamlarında ve **Hacı**'lık ünvanını kazanmış müslümanlarda görülürse, insanların gözlerine beyaz üzerindeki kara leke gibi çarpar. Bu kötü huylara sahip olanlar, hem Allah celle indinde, hem de bütün insanlar yanında sevilmez, hakir ve zelil olurlar.

Her vesile ile hacılara ve hocalara temas etmemiz yadırganmamalıdır. Hepimiz görüyor ve biliyoruz ki, bir çokları sanki hacca değil de, alış verişe gitmiş gibi, eski ceket, eski palto, kadife kumaş, yatak örtüsü, seccade, tesbih ve çakmak taşı topluyorlar. Hac ahkâmından habersiz yalnız ismi **HACI** olsun, kendisine **HACI BABA, HACI AMCA** desinler için

gidip gelen bu gibi gafiller, çektikleri zahmetin yanlarına kâr kaldığını dahi farkedememekte ve üstelik hactan dönüşünde u'cub ve riyaya düşerek, kimseyi beğenmemekte, bir yandan da mülk sahibi ise orada harcadığı parayı kiracılardan çıkarmaya çalışmaktadır. Böyle hac, böyle hacılık olmaz..

Bilindiği gibi, Hz. İbrahim aleyhisselâm Kâbe'yi bina ettiğiinde, Allahu teâlâ'nın emriyle insanları hacca davet etmişti. Âlem-i ervahta, bu nidayı duyarak **LEBBEYK** diyenler, kıyamete kadar hac farızasını ifa için hacca gidecek olanlardır. Böyle olunca da, feraiz-i ilâhiyyeyi yerine getirmek niyyeti ile hac yoluna çıkanların, hısım ve akrabası ve bütün dost ve ahbabı ile helâllaşmaları, onların rizalarını almaları, tövbe ve istiğfarda bulunmaları, üzerinde bulunan kul haklarını, kul borçlarını ödemeleri, bütün hakları sahiplerine iade etmeleri ve herkesle vedalaşarak kefeni mahiyetinde olan ihramını alıp yola revan olmaları ve Kâbe-i muazzamada hakka mülâki olmaları ve orada sağ iken ölmeleri gerekir. Bunlar, hakkın davetlisi olanlardır. Zira, Kâbe'yi arzu eden orada Kâbe'yi, Kâbe'nin sahibini arzu edenler de yine orada Allahu teâlâ'nın rızasını bulurlar. Netekim, eski eşya ve mal almak, seccade, tesbih, yüzük, takke, yatak örtüsü, kumaş, çay ve kahve isteyenler de, bu istediklerini bulur ve alırlar. Yerlerin, göklerin, Kâbe'nin, bütün mevcudat ve mükevvenatın sahibini dileyenler de Allahu teâlâ'yı bulur, onun rızasını alırlar.

## H İ K Â Y E

Eski zamanda bir zat, hacca niyetlenmişti. Henüz çok küçük ve mükellef bulunmayan oğlu da, babasıyla birlikte gitmek arzusunu izhar etti. Kendisine, bu yolculuğun güç ve çok meşakkatli olduğu, zahmetlerine katlanamayacağı, biraz daha büyüdükten sonra gidebileceği anlatılmak istenildiyse de çocuk dinlemedi ve babasıyla birlikte hacca gitmekte ısrar etti. Yaşının küçüklüğüne rağmen, ruhan kemale ermiş bulunan çocuk şöyle diyordu:

— Ey babacığım.. Bilirsin ki, ben Allahu teâlâ'ya ve onun Resûlüne âşıkım.. Onu, bu dünyada görebilmem mümkün değildir. Lûtfet, beni de beraberinde götür ki, hiç olmazsa zatına izafe edilen beyti ziyaret edeyim..

Çaresiz, çocuğu da hazırladılar ve baba - oğul bir kervana katılarak uzun bir yolculuktan sonra Mekke-i mükerremeye vardılar. Harem-i şerife girmek üzere Bâb-üs-selâmdan içeri geçer geçmez, Kâbe-i muazzamayı karşısında gören genç mü'min:

— Allah.. sayhası ile yere düştü ve Allah Allah diyerek âlem-i bekaya uçtu. Babası, gözyaşları ile yavrusunun cesedine kapanarak:

— Vah evlâdım.. Nöbet bende idi, sen daha pek genç, pek körpe idin diye sızlanırken, hatıftan bir sada geldi; sessiz, ci-hetsiz ve harfsiz dertli babanın kulağına şunlar bildirildi:

— Sen beytimi arzu ettin, geldin beytimi buldun. Oğlun, beni arzuladı, beni buldu.. Oğlun, şimdi ne yerde, ne de cennettedir. O ancak, **MAK'AD-I-SIDK** makamındadır, denildi.

Evet; böyledir.. Orada, arayan aradığını bulur. Kimi dolar ile, kimi settar ile meşgul olur.. Kimi, ceket üzerine ceket giyerek Allah'ı unuttur ve bunları gümrükten nasıl kaçıracağını düşünür. Kimisi de haccının kabul olunup olunmadığını tezekür ve âhret akabelerini tefekkür eyler.

## H İ K Â Y E

Mevlâna Cami kuddise sırrah-us-sâmi efendimizin halka-i zikrinde oturanlar, hazretin başının üstünde tekerlek gibi bir nur görürlerdi. Halka-i zikirde bulunan zevattan bazıları, hacca gidip geldiklerinde, müşarünileyhin başında nuru görmez oldular. Bir münasebetini getirerek, kendilerinden bu meseleyi sordular.

Hazret-i aziz buyurdu ki:

— Sizler, hacca gidip gelmeden tam bir tazarrû, meskenet, huşû, hudû ve ittika sahibi idiniz. U'cub ve riyadan sakınırdınız. Şimdi, hacca gidip geldiniz ve sizlere u'cub ve riya ârız oldu. Nefsinizde bazı meziyyet ve faziletler vehmediyor. ken-

dinizi halktan yüksek görüyorsunuz. Bunun için de, eski makamınızdan düştünüz ve ihlâsınızın asârı olan nuru göremez oldunuz. Nur, hâlâ yerinde amma, sizin görüşünüz yerinde değil.

Evet, yaptığın hayrını unutmazsan, o hayırdan sana hayır gelmez. Onun için; hayrını unut, şerrini unutma!.. Hayır, Allahu teâlâ'nın tevfiği ile, şer ise nefsin iğvası neticesi zahir olur. Bundan dolayı, hayrını Allah'tan ve şerri nefsinden bilmen lâzımdır. İsnat edilen amel-i hayr, insana hicap olur.

Kâbe'tullaha yüz sürenlerin, bir daha ölünceye kadar kibir ve gururdan kaçınmaları, helâldan kazanmaları ve helâl yemeleri icabeder. Malı helâl olmayanın, haccı mebrur olmaz Kazancı haram olanın, haccı kabul olunmaz. Hac farizasını ifadan sonra, Allahu teâlâ'nın nehyettiklerine dönmeyenler, ibadet ve tâ'ate devam edenler, meydan-ı haşre günahsız olarak giderler. Allahu teâlâ'nın davetlileri, orada kalırlar. İbrahim aleyhisselâmın davetine icabet edenler ve yukarıda anlattığımız şekilde tam ve eksiksiz bütün hac menâsikini yerine getirerek her türlü kötülükleri terk ve sâlih birer insan sıfatı ile yerine yurduna dönenler de İbrahim aleyhisselâmın davetlileridirler.

Bu davet-i hakkı ve davet-i İbrahim'i gören İblis de, âlemi ervaha hitap eder ve ona da **LEBBEYK** diyenler bulunur. Hac dönüşlerinde, hacca gitmeden ne iseler yine aynı olanlar, kötülüklerden sıyrılamayanlar da yalnız isimleri **HACI** ve kendileri İblis'in uşağı olurlar.

Son defa hacca gittiğimde. orada gördüklerimi anlatayım da, hükmü sizler veriniz:

Şeriat-i Ahmediyye göğe çekilmiş ve cahiliyyet vaktindeki Kureyş kâfirlerinin ve müşriklerinin haccına dönmüş sandım. Kadın erkek beraber tavafı eda etmek mi dersiniz; kadın ve erkek aynı safta ve hattâ bazan kadınlar ön safta ve erkekler arka safta namaz kılmak mı dersiniz; necaset üzerinde secde edenler mi dersiniz; hangi birini sayayım, hangisini anlatayım?

Medine-i tâhirede cuma namazında, hemen arkamızdaki

safta karılarıyla aynı safta oturup namaz kılan hacı efendiye.

— Böyle namaz kılınmaz. Bu şekilde namaz kılmanız, şeriat nazarında şayanı kabul değildir, diyecek oldum. Açtı ağzını, yumdu gözünü:

— Be adam, dedi. Burasını orta Anadolu mu sandın? Senden akıllı, senden âlim kimse yok mu burada?

İmamın önünde durarak namaz kılanları mı, yalın-ayak helâya girdikten sonra, sözüm ona abdest alarak yine necasete basasa yalın-ayak Ravza-i Nebiyye girenleri mi. Ravza-i mutahharada, kahvehane gibi oturup alış-verişten konuşanları, neleri kaçça aldıklarını anlatanları mı, hangisini anlatayım. Hatırladıkça, onlar hesabına hâlâ ben utanıyorum.

## H İ K Â Y E

Hazret-i İmam-ı â'zam, Ravza-i Nebiyye vardığında, kırk gün ravzanın kapısından içeriye bakmış ve dışarıda namaz kılmış.. Kırk birinci gün, yine kapıdan baktıktan sonra, Huzur-u Nebiyye ve Şebeke-i Resûle yüz sürmüş.. Kendisine.. bu hareketinin sebebini soran talebelerine:

— Kırk gün, bana işaret ve davet olunmadığı için huzura varamadım. Ancak, kırk birinci günü emr-i Peygamberi ile Ravza'ya vararak, şebeke'i Resûle yüz sürdüm, **buyurmuştur.**

İmam-ı â'zam gibi bir zat-ı muhteremin, kırk gün huzura varamayışının sebebi, Resûlüllah'a karşı olan edebindedir. Davet-i Resûlün kendisine teveccühü, Resûlüllah indindeki faziletinin işaretidir. Kendisine fahri âlem sallallahu aleyhi ve sellem efendimizden davet gelmedikçe, kendi kendisine huzura girmeye ruhsat verememiştir. Zira, Huzur-u Nebi'de edep lâzımdır:

**Sakin terk-i edepten, gûy-i mahbub-u Hüdâ'dır bu;  
Nazargâh-ı ilâhidir, makamı- Mustafa'dır bu;  
Mûra'at-ı edep şartıyla gir Nâbi bu dergâha,  
Mutaf-ı kudsiyyandır, busegâh-ı enbiyâ'dır bu..**

Ne çare? Gafil insanlık, bütün bunları tamamen unutmuş

görünüyor. Ehl-i vefa olan ehl-i Medine, o ensar çocukları —Estağfurullah— ensar yerine kaim ve Resûl aleyhisselâtu ves-selâma komşu olan bugünkü Medine halkı, çok uzaklardan aşk ve iştihak ile gelen huccac-ı müslimiye, 400 riyale kiraladıkları odaya bir hasır parçası, bir örtü bile koymaya lüzum görmüyor ve çoğu yaşlı ve hastalıklı insanları, taş üzerinde misafir ediyorlar.

Bugünkü ehl-i Medine'nin bu misafirperverliğini, doğrusu iyman ve islâm ile bağdaştıramadım. Resûl aleyhisselâma komşu olmak şeref ve bahtiyarlığına nail olan bu nankörlere bakarak, misafirlerin ensar-ı kirama bütçetmelerinden korktum. Ekserisinin gözleri, paradan ve riyalden başka bir şey görmüyor. Hele, Urfa'lı bir Türk mücavirin, bizi kovmasını ömrüm oldukça unutamayacağım. Paramla ayakkabılarımı tamire götürdüğüm bu Türk mücaviri, Medine-i-münevverede eskicilik yapıyordu. Bizim gibi Resûl aleyhisselâma misafir gidenleri ağırlayacağı yerde, sert ve haşin muamelede bulunması, cidden hazin ve şayanı teessüftür. Keşke, mücavir olup Medine-i münevvere'de kalacağına, Urfa'da ibadullahı hizmette bulun saydı, onun için herhalde daha hayırlı olurdu.

## H İ K Â Y E

Bir zat-ı muhterem; veliyullahtan bir zat-ı şerife müracaat ederek, Medine-i Münevvere 'ye gidip yerleşmek ve mücavir olmak istediğini ve orada ölmek ve gömülmek arzusunda bulunduğunu arzetti. Hak velisi, kendisine şu tavsiyede bulundu:

— Ahlâk-ı Muhammedi ile ahlâklan.. Kur'an boyası ile boyan.. Kalbini nur-u Kur'an ve nur-u tevhid-i sübhan ile tenvir ve tezyin eyle.. Bu arzun, hayatında iken nasip olmazsa, memnûnunda müyesser olur, buyurdu.

Fakat, o zat-ı muhterem ısrar etti:

— Aman efendim, mümkün ise benim istediğim gibi olsun. dedi. Oraya gidip geri **kalan** ömrümü geçireyim, orada öleyim ve orada gömüleyim..

Veliyyullah, mübarek ellerini o zatın gözlerine sürerek gaflet perdesini kaldırdı. Medine-i-münevvereye gidip, orada ölmek isteyen zat dehşetle müşahede eyledi ki, o belde-i mübarekede yaşayan ve ölenlerden ahlâk-ı Muhammedi ile ahlâklanmayanların cesetlerini, melekler Medine-i-münevvere'den çıkarıyor ve lâayık oldukları yerlere götürüyorlar. Diğer şehirlerde yaşayanlardan da, ahlâk-ı Muhammedi ile ahlâklanmaların cesetlerini de Medine-i-münevvereye naklediliyorlardı.

Hak velisi, .hâlâ hayret ve dehşet içinde kalan zata:

— Gördün ya, buyurdu.. Medine-i-münevverede yaşamasan bile, Resûl aleyhisselâma lâayık olacak şekilde ahlâkını düzelt ki, seni istediğın yere, Resûl aleyhisselâmın şehrine taşıyıp götürsünler. Ahlâk-ı Muhammedi ile ahlâklanmazsan, Medine-i-münevverede ölsen bile, cesedini oradan atarlar.

Evet; gerçek budur. Budur, amma kime ve nasıl anlatmalı?

Yalnız Medine-i-münevverede mi? Mekke-i mükerremede de aynıyle vaki.. Kâbe-i-muazzamanın içinde abdest bozanlar, tükürenler, Hacer-i esvedi öpeceğim diye, binayı ilâhi olan insanların ezenler tümen tümendii.. Bilhassa, şeytan taşlamak sırasında, hasta ve ihtayar demeden halkın başına koca koca taşlar atarak kafa yaranlar, ihtiyar ve hastaları ayaklar altında çiğneyenler, yalnız kendisi ibadete gelmiş te, başkaları turistik geziye çıkmış gibi önüne geleni vurup devirenler sayılamayacak kadar çoktu.. Hasılı, ehl-i ırz yani Allahu teâlânın ve Hz. İbrahim aleyhisselâmın davetlileri pek az, şeytanın davetlileri ise maalesef pek çoktu.

İbadette buldukları zannıyla halkı ezenlerin, birbirlerinin başlarını yaranların hallerine Allahu teâlâ, melekleri, Ruh-u Nebi, veliler, salihler üzülrken, şeytan kahkaha ile gülüyordu.. Zira, ezilen, üzülen, yaralanan ve hırpalanan insanlar içinde, öyleleri vardı ki; bu muhterem zevat Kâbe-i muazzamaya yaklaşırken, Kâbe'nin ruhu onlara karşı çıkmış ve kendilerini fersahlarca öteden istikbal eylemişti. Ne çare ki, bazı gafil müs-

lümanlar, onları rencide etmiş, onlara eza ve cefa ederek beyt-i Rahman olan gönüllerini yıkmışlardı:

**Bazı Âdem cismi semiz,  
Alır abdest, olmaz temiz;  
Eli kınamak nemiz?  
Cümle küstahlık bizdedir..**

Bir kimse, rüyasında Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimizi gördü ve:

— Yâ Resûlallah.. Bana şefaata eyle, dedi. Aleyhisselâtu ves-selâm efendimiz ona:

— Sen haccettin mi? Mine'de kurban kesip tıraş oldun mu? diye sorarlar.

— Evet yâ Resûlallah, cevabını verdi.

— Bu amel sana kâfidir, buyurdular.

Haccetmek, ne büyük nimet.. Arafat'ta bulunmak, ne ulu devlet.. Mine'de kurban kesmek, ne yüce bir lûtf-u ilâhi, amma hukukullahı ve hukuk-u Nebiyye riayet ve kul hakkına da azamî dikkatle kaimdir.

## H İ K Â Y E

Hazret-i İmam Hasan-ül-Basri hacca vardı. Kâbe'nin ruhunu bulamadığında, kendilerine şöyle bir hitap-ı izzet vârit oldu:

-- Rabia-i Adeviyye hacca geliyor. Kâbe, onu karşılamaya gitti, denildi.

Bu sırrı erenler bilir..

Biz, dersimize devam edelim:

Resûl-ü-ekrem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz hazretlerine şefaata izni çıktıktan sonra, diğer nebiylere, ashap ve ensara ve bahusus Eba-Bekir, Ömer, Osman ve Aliyyel-Mürteza. İmam-ı Hasan ve imam-ı Hüseyin, Fatıma't-üz-Zehra rıdvanullahi te-âlâ aleyhim ecmaıyn hazeratına da şefaata izni verilecek, bu ümmeti nârdan azat ettireceklerdir.

Evlîyâ'ullahın, ulemâ-i âmiliyn, sulehâ-i salihîyn ve şühedâ-i kâmilîynin de şefaatleri haktır.

Aleyhissalâtu vesselâm efendimiz hazretlerinin son demleri idi. Cenabı Fatıma't-üz-Zehra, Efendimize hitaben:



— Yâ Resûlallah, dedi. Ayrılık demleri yaklaştı. Yarın kıyamet günü seni nerede bulabilirim?

Efendimiz, saadetle buyurdular:

— Ey benim sevgili kızım Fatıma! Beni, Kevser havuzunda bulursun. Orada, susuz kalan ümmetimi Kevser suyu ile suvarırım.

— Yâ Resûlallah.. Orada seni bulamazsam. nerede bulabilirim?

— Benim canım kızım, beni Kevser ırmağında bulamazsan, mizanda bulursun. Orada, rabbime şöyle dua ederim: **(Rabbi sakkil mizane ümmetiy)** yani, Rabbim ümmetimin mizanını hayır kefesini ağır getir, derim ve bunu sağlarım.

— Yâ Resûlallah.. Seni mizanda da bulamazsam, nerede bulabilirim?

— Kızım Fatımam.. Sıratın başında bulursun. Orada da: **(Rabbi sellim ümmetiy.. Sellim ümmetiy min-en-nâr)** yani ey benim Allahım, ümmetime nârdan selâmet ver, bu korkunç sıratı selâmetle geçsinler, diye dua ederim ve ümmetimi sıratı selâmetle geçirir. cennete ithal eylerim.

Fahr-i âlem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz hazretlerinin son demlerinde Cebrail aleyhisselâm da kendilerini ziyâte gelmişti. Efendimiz:

— Yâ Cebrail, buyurdular. Bizler için taraf-ı ilâhiden neler hazırlandıysa onları bana bildir.

Cebrail aleyhisselâm kendilerine cevap verdiler:

— Yâ Habiballah.. Gök kapıları açıldı, semalar kâmilensüslendi, melekler saf saf olup sizi karşılamağa hazırlandılar.

Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz:

— El-Hamdü lillah, buyurdular. Yâ Cebrail, bana daha başka müjdelerin yok mu?

— Yâ Resûlallah.. Cennet kapıları da açıldı, cennette bulunan huriler süslendiler ve ziyetlendiler, cennet ağaçlarının dalları çiçeklendi, bütün cennet köşkleri tezyin edildi. Bütün bu hazırlıklar hep sizin içindir. Bütün cennet ehli, teşriflerinizi bekliyorlar.

Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz, tekrar (**El-hamdü lillah**) dedikten sonra sordular:

— Yâ Cebrail.. Bana ve ümmetime inayet buyurulan ihsan-ı ilâhiden de haber ver de, ben ve ümmetim sevinelim..

— Yâ Resûlallah.. Yevm-i kıyamette, şefaât izni en evvel sizin hakkınızda sâdir olacaktır. İlk şefaâtçi sizsiniz.. Sizden önce hiç kimse şefaât edemeyecektir. Sizin şefaatiniz umumîdir. Siz ve sizin ümmetiniz, cennete girmedikçe, hiç bir Nebi ve ümmeti cennete giremeyecektir. **cennete** de ilk olarak siz ve sizin ümmetiniz girecektir..

İki cihan serveri efendimiz, yeniden (**El-Hamdü lillah**) dedikten sonra saadetle buyurdular:

— Şimdi kalbim rahatladı..

Bu tebşirattan da anlaşılıyor ki, kıyamet günü âsi ve günahkâr ümmetlerine şefaât ederek onları nârdan azat ettirdikten sonra, en evvel kendisi ve ümmeti cennete girecektir.

Allahu teâlâ, âlemlere rahmet olarak gönderdiği Habibini razı kılincaya kadar bahş ve ihsan buyuracak, Resûl-ü zişân : (**Razı oldum Ya Rabbi..**) diyecek ve **VE LE-SEVFE YÛ'TIKE RABBÛKE FE-TERDÂ** âyeti celilesindeki vâ'di ilâhî yerine gelecek, ümmet olanlar ebedî saadet ve selâmete erecek ve ümmet olmayanlar çok ah-ü figan edecek, fakat bu feryatlarının hiç bir faydasını göremeyeceklerdir. O zaman, Resûl aleyhisselâmın, ind-i ilâhideki makamını anlayacaklardır amma ne fayda!.. Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz, ümmeti ile cennât-ı âliyatta ebedî. Efendimize düşmanlık edenler ise nârdan ebedî kalacaklardır.

**Ey Nebiyler serveri, ruhum Muhammed Mustafa;  
V'ey ins-ü-cin peygamberi, olsun sana canım feda.  
Kıl şefaât bendene, ey kân-ı kerem, pür vefa;  
Mustafa'sın, müctebasın, pür-vefasın, pür safa..  
yerler, semalar hep seniñçün halkolundu ey kerim;  
Sen şefaât eylemezsen, çün kıyamette neylerim?  
Enbiyâ-ü mürseliynle şefaatin beklerim,  
Kıl şefaât Aşkı'ye; Mustafa'sın, pür - vefasın, pür sefa..**

**Ey rahmet ve merhametine nihayet olmayan Erham-er-rahimiyn:**

**Ey günahkârların tövbelerini kabul ve onları affeden Gaffar- ez-zünûb:**

**Ey suçluların suçlarını örten Settâr-el-uyûb:**

**Amana geldik, affına sığındık, rahmetine güvendik, ke-rem-i ihsana el açtık, gözlerimiz yaşlı, boyunlarımız bükük mağfiretini umuyor ve bekliyoruz. Bizleri buradan mahrum ve hâ'ib-i hâsir gönderme Yâ Rabbi..**

Nefsimize uyduk, yüz binlerce günah işledik, yüzümüz ve gönlümüz karardı. Gözyaşlarımızla, bu kirleri yıkamak istiyoruz. Yaptıklarımıza nâdim ve pişmanız, ancak senin rahmetine ve merhametine iltica ediyoruz.. Habib-i Haşimi hürmetine, ona karşı olan sevgin ve muhabbetin izzetine bizleri ona bağışla, affınla ve lûtfunla kararan yüzlerimizi ve özlerimizi rahmet deryalarında tathir eyle.. Bizleri, onun hürmetine nârından azat eyle.. Onun şefaatine nail eyleyerek cennetine ithal, cemal-i bâ-kemalini görmeğe kisb-i kabiliyyet ihsan eyle.. Kötü huylarımızı, çirkin amellerimizi, mezmûm fiillerimizi onun nuruyla nurlandır. Bizleri, onun ahlâkı ile ahlâklandır.. Kalplerimizden kinni, hasedi, u'cubu, riyâyı, gazabı, hubbu câh ve hubbu malı ihraç eyle.. Kalplerimizi ve gönüllerimizi aşkınla, Habibinin aşkıyla memlû ve mu'attar eyle. Gözlerimizden hıyaneti, dillerimizden gıybeti, gönüllerimizden gafleti, mâsiyyetlerle kararan kalplerimizden zulmeti gider ve bizlere ibret ile bakacak göz, zikrinden, fikrinden ve şükründen zevk alan söz, hayâlî bir yüz ihsan ve inayet eyle.. Hak korkusu ile ağlayan göz, hak haşyete ile titreyen kalp, hak kelâmını dinleyen kulak, hak için tutan el, hakka hizmete hazır ayaklar ihsan ve inayet eyle yâ Rabbi.. İyman ile yaşat, iyman üzere öldür, hak katında oldur, sâlihlerle, sâdıklara, âşıklara yoldaş, ehl-i aşka sırdaş eyle yâ Rabbi.. Dünyamızı mâ'mur, kalplerimizi pür-nûr, gözümüzü ve gönülümüzü daima mesrur eyle yâ Rabbi..

Bizleri Habibinden ayırma, nigâh-ı iltifat-ı Ahmediyye ile taltif, lûtf-ü kerem-i Muhammediyye ile takdis eyle yâ Rabbi.. Bizleri, tevfik ve inayetinle zât-ı ülûhiyyetine kul, Habibine ümmet ettiğin gibi, yarın mahşer günü onun livâsı altında cem'i haşreyle yâ Rabbi.. Bizleri kulluğundan matrud, Habibinin nazar-ı rahmetinden mahrum eyleme yâ Rabbi... Tâ'atında kaim, kulluğunda daim eyle ve bizlere ibadet ve tâ'atlarından zevk ver, tâ'atine mağrur eyleme yâ Rabbi.. Ömrümüzü tâ'atında, nefsimizi zikr-ü ibadetinde, fikrimizi azamet ve celâlinde sâbit ve daim eyle yâ Rabbi.. Nefislerimizin şerlerinden, kötü hırs ve isteklerinden bizleri koru, insan suretinde birer hayvan olmaksızın hıfzıyla yâ Rabbi.. Geceleri aşk ile kaim tâ'ât ve ibadetinde daim olan, muhabbetinle gözleri yaşlı, senin ve Habibinin aşkı ile bağı yanık âşıklar, sâdıklar ve sâlihler zümresine ilhak eyle yâ Rabbi.. Bizleri, velilerin ve sevdiğin kullarının divanına kaydeyle, isimlerimizi şakiler defterinden sil, şekavetimizi saadete tebdil eyle yâ Rabbi.. Sağımızı ve solumuzu, önümüzü ardımızı, üstümüzü ve altımızı nurunla pür-nûr eyle yâ Rabbi.. Ana ve babaya mûti ve muhsin kullarından eyle yâ Rabbi.. Zâtının rızasına varan yolda kaim iyman ve ihlâsta daim, ırzını ve iffetini koruyan, namazlarını huşû ile kılan zekâtını veren Mahlûkata merhamet eyleyen, boş ve faydasız sözlerden yüz çeviren, hak söze kulak veren, vâ'dinde duran, emanete riayet eden cennetine tâlip ve cemaline ragıp olan felâha ermişlerin, cemalini görmüşlerin zümresine bizleri de ilhak ve ithal eyle yâ Rabbi..

Ey, bizleri çirkin bir su parçası iken ana rahminde kudret fırcası ile ahsen-i surete bürüyen ulu Allah.. Ey kimsesizlerin kimsesi olan ulu varlık..

**Kimsesiz kimse olmaz, kimsenin vardır kimsesi;**

**Kimsesiz kaldım medet ey kimsesizler kimsesi..**

münâcatında bulunanları, mutlak kudret ve himayesi altında bulunduran kerim Rabbimiz..

Ey hastalandığımızda bizlere şifalar bahşeden, susadığı-

mızda bizleri sulayan, acıktığımızda doyuran rahiyım Allah... Hastalık bizden, şifa senden. Susamak bizden, sulamak senden.. Hata bizden atâ, senden.. Günah bizden, afv'ü mağfiret senden.. Noksanlık bizden, tamamnet senden.. İstemek bizden, vermek ve ihsan etmek senden.. İşte, huzurundayız.. Bâbına geldik, senin kapın kerem kapısıdır.. Bâb-ı kereminde el açtık, boyun büktük, sana muhtaçız, bizleri kendinden gayrısına muhtaç etme..

**Yâ Rab! ne esir-ü taht-ü tâc olayım,  
Ne de muhtacına muhtaç; olayım;  
Muhtacına muhtaç etme beni Yâ Rab!  
Muhtaç isem, ancak sana muhtaç olayım..**

Senin kerem ve ihsanına nihayet yoktur. Bizleri, lûtuftan boş çevirme.. Günahlarımızı mağfur, isyanlarımızı ve ayıplarımızı Settar ism-i şerifin hürmetine mestûr, iki cihanda mebrûr eyle yâ Rabbi...

Sen öyle bir ulu sultan, sen ol yüce sübhansın ki; kâfirleri, zâlimleri ve münafıkları dahi mahrum etmezsin.. Rahmaniyyetinin tecellisi budur.. Bizler de; âsiyiz, mücrimiz, günahkârız amma, seni daima tevhid ederiz, senin aciz birer kulu-nuz, senin sevgili Muhammed'inin zayıf birer ümmetiyiz, haşâ ki bizleri mahrum edesin.. Bizler, müşrik değil, muvahhidiz.. Bizler, kâfir değil, mü'minleriz.. İsyanimız, cürmümüz, günahımız var diye bizleri mahrum edemezsin, hâşâ mahrum etmezsin Rahmetinin yanında, cürümlerimizin ne hükmü olur? Mâ'siyyetlerimizin zât-ı ülûhiyyetine ne zararı olabilir? Kullarının hangi günahları, senin sonsuz affından ve kereminden daha büyüktür? Kaldı ki, kerem senin kadim sıfatındır, günahlarımız ise bizim fâni sıfatımızdır. Fâni günahlarımız, kadim olan kerem sıfatından daha büyük olabilir mi? Günah ve isyanlarımız, senin keremine galip gelebilir mi? Hâşâ.. Hâşâ.. Kerim, lûtuftan, afüv sensin.. Bizi sevgili Muhammed'ine, nazlı Ah-

med'ine bağışla ve bizleri de affınla, rahmetinle dilşâd eyle yâ Rabbi..

Vâ'delerimiz tamam olunca, bizleri incitme, korkutma, ölüm acılarını duyurma, Azrail darbesini hissettirme.. Ecel ya-tağına yatarak, ölüm yastığına baş koyduğumuzda, bütün aza-larımız birbirlerine el-vedâ, el-fırak dediklerinde, hasret ka-vuşması mahşere kaldı denildiğinde, evlâd-ü iyalimiz, dost ve ah baplarımız karşımızda sıcak gözyaşları döktüğünde, doktorlar ümitlerini keserek el çektiklerinde, sağımızda müjdecî me-lekler, solumuzda rahmet melekleri, karşımızda cemal-i Mus-tafa, üstümüzde cenneti â'la ve onun nimetleri olduğu halde, müjdecî meleklerin (**Korkma!.. Mahzun olma!.. Gideceğin yer, seni korkutmasın. Arkada bıraktıklarına da üzülme, onlara mu-kabil sana cennet ve nimetleri bahşedildi. Dost diyarına gi-diyorsun, korkma!.. Bak, sevgili peygamberin sana kollarını açmış «Hoş geldin ümmetim..» diyor. Sana va'dolunan cennet ve rıdvan senin için hazırlandı..**) müjdesini verirlerken: **YÂ EY-YETÜHEN-NEFS-ÜL MUTMA'İNNE İRCİ'İ İLÂ RABBİ-Kİ RÂDIYYETEN MERDIYYE FEDHULİ Fİ İBADIY, VED-HULİ CENNETİY** âyeti celilesi ile tebşir olunan ve bu âyetin lezzetiyle canlarını hakka teslim eyleyen sâlihler zümresine bizleri de ilhak ve ithal eyle yâ Rabbi.. Cansız ata bindiril-diğimizde, musallaya konulduğumuzda, namazımız kılındığın-da, hazır bulunacak kırık kalpli, gözü yaşlı mü'minlere: (**BU ZATI NASIL BİLİRSİNİZ?**) suali sorulduğunda, zâhiren: (**İYİ BİLİRİZ...**) dedirtip, bâtınlarında günahlarımızı ve isyanlarımızı hatırlatarak bizleri rezil ve sefil eyleme yâ Rabbi.. Kabrimize vardıkta, soru meleklerini olanca heybetiyle üzerimize gönde-rerek bizleri korkutma yâ Rabbi.. Bizlere rıfk ile muamele et-melerini âsan eyle yâ Rabbi.. **MEN RABBÜKE VE MEN NEBİY-YİKE (Rabbin kimdir? Nebiy'in kimdir?)** suallerine cevaba muk-tedir eyle yâ Rabbi.. Korkumuzdan çenelerimiz kilitlenerek bu suallere cevaba kadir olamayanlardan eyleme yâ Rabbi.. Kab-rimizi pür-nûr, ruhlarımızı mesrûr, hayırlı amellerimizi meb-rur eyle yâ Rabbi.. Ruhlarımızı, mele-i â'lada ferahlandır yâ

Rabbi.. Kabir azabından, kabir sıkmasından, kabir darlığından bizleri kuru yâ Rabbi.. O karanlık kabirde, yılanlarla, çıyanlarla beraber olduğumuzda, bütün sevdiklerimiz bizleri tek ve tehna bırakarak gittiklerinde, bizlere enis olabilecek salih amellerimizi yoldaş eyle yâ rabbi.. İlâ yevm-il kıyam kabrimizde istirahatımızı müzdâd eyle yâ Rabbi.. Haşr için kabirlerimizden kalktığımızda, baş ucumuzda cennet elbiselerini ve cennet yiyeceklerini hazır bulmayı, bizim için hazırlanan bineğe binerek mahşer korkularından emin bulunan âşıklar zümresine bizleri de ilhak eyle yâ Rabbi.. Mahşerin o şiddetli gününde, insanların karıncalar gibi birbirlerinin üstlerine basarak, günahlarını yüklenmiş oldukları halde, bir fersah kadar üzerlerine yaklaşan güneşin kızgın şu'aları altında beyinlerin kafa tasları içinde kaynadığı, gözlerin dehşetle yerinden fırladığı o müşhiş günde, enbiyâ ümmetini, ana-babalar evlâtlarını unutarak diz üstü düşüp nefisleri derdine kapıldıkları o korkunç ânda, bizleri Habibinin civarında arşın gölgesinde, Livâ-i hamdin sayesinde cem'i haşreyle yâ Rabbi..

Ciğerler püryan, dideler giryan, haller perişan olduğu o demde. Kevser ırmağından Hazret-i Resûl'ün ve Hasaneyl-il-ahseneyn'in mübarek ellerinden nûş ederek sürura gark olan sâlihler zümresine ilhak eyle yâ Rabbi.. Mizanımızı sakil, affınla yüzlerimizi cemil eyleyerek narından azat ile sıratı yıldırım gibi geçen ve şefaati hayr-ül-beşere mazhar olan saadet ehline ilhak ile bizleri de memnun eyle yâ Rabbi.. Cennetine giren ve orada didârını gören, lûtuflarına eren âşıklara ilhak ile handan-ü şâdan eyle yâ Rabbi.. Âhir ve âkibetimizi hayreyle, vatanımıza refah ve saadetler ihsan-ü inayet eyle yâ Rabbi.. Kötü niyetli düşmanlarımızı makhur, din ve dünyamızı mâmur, ticareten len-tebûr sırrına mazhar eyle yâ Rabbi.. Hükûmetimizi, her türlü hayırlı işlerinde muvaffak ve din-i islâma hâdim eyle, Türk münevverlerinin kalplerini nur-u Kur'an, nur-u tevhid-i sübhan ile münevver eyle yâ Rabbi... Ordularımızı, kumandan ve erlerimizi kâfirler ve zâlimler üzerine mansur ve muzaffer eyle yâ Rabbi.. Yurt

içinde ve dışında, memleketin ve milletin hayrına çalışanları muvaffak ve aziz eyle yâ Rabbi.. Yurt içinde ve yurt dışında, gaziler ocağı, şehitler bucağı vatanımız aleyhinde sinsi sinsi faaliyet gösterenleri, bu milleti ikiye bölmek isteyenleri kahr-ı tedmir eyle yâ Rabbi.. Evlâtlarımızı din-i islâma lâyük, ah-lâk-ı Muhammedi ile mütehallik, emsal ve akranlarına faik eyle yâ Rabbi.. Çiftçilerimize hayırlı bereketler, ustalarımıza ve işçilerimize hayırlı muaffakiyetler, tüccarlarımıza ve sanatkârlarımıza hayırlı hizmetler ihsan ve inayet eyle yâ Rabbi.. Doğudan batıya kadar, yerler altında yatan ehli-i iymana rahmetler, üstadlarımıza, hocalarımıza, üzerimizde hakları ve emekleri bulunan bütün büyüklerimize, dedelerimize, babalarımıza, nenelerimize ve annelerimize mağfiretler ihsan eyle yâ Rabbi.. Bizleri zalemeye çığnetme, zâlim pençesi altında inletme yâ Rabbi.. Beşikte yatan mâ'sum yavrular hürmetine, şehitlerin kanı, gazilerin din ve vatan yolunda döktükleri alın teri hürmetine bütün ümmet-i Muhammed'i zâlimlerin zulmünden, kâfirlerin küfründen, fâsidlerin fesadından, münafıkların nifakından hıfz-ü emin eyle yâ Rabbi.. Bütün ehli iymanı abâd, kâfir ve fâcirleri berbat eyle yâ Rabbi.. Bu risâlemizi okuyan, okutan ve dinleyenleri nigâh-ı iltifat-ı Ahmed'e nail ve iki cihanda aziz eyle yâ Rabbi.. Oğlum Muhammed Cüneydimi, kızım Â'îşe Fatımamı din-i islâmda sâbit-kadem ve dinlerine, milletlerine, vatanlarına ve beşeriyete hâdim eyle yâ Rabbi.. Mürşidim Ahmed Tahir-il Maraşi, diğer mürşidim, selefim, velini'metim İbrahim Fahri Efendi ile rahle-i tedarislerinde feyizyâb olduğum hocalarım Mustafa ve Mehmet Rasim Efendilere garka-i garik rahmet ve makamlarını cennet eyle yâ Rabbi.. Yazmış oldukları çok değerli eserlerinden faydalandığım müelliflerin, musanniflerin ve âlimlerin cümlesine de rahmet eyle yâ Rabbi.. Tahsilime sebep olanların, bhusus muhterem annem Hâce A'îşe hanımın ruhlarını şâd ve derecatlarını âli eyle yâ Rabbi.. Hayratından istifade ettiğim ashab-ı hayrın, selâtin-i maziyyenin cümlesine de rahmet eyle yâ



Rabbi.. İhvanımın âhir ve âkibetlerini hayır, dünya ve âhretlerini mâmur eyle, kötü huylarını islâh ve himem-i ruhaniyet-i Muhammedi ile kendilerini şâd eyle yâ Rabbi.. İhvanımı çoğalt ve cümlesinin müşkillerini halleyile, güçlüklerini kolaylığa tahvil eyle yâ Rabbi.. Bu risâlemizin tesirini halk ve okuyanları irşâd eyle yâ Rabbi.. Okudukları ile âmil olmayı, hülûs ile ihlâsa varmayı nasip ve müyesser eyle yâ Rabbi.. Bu risalemizde, riza-i ilâhiyyene muvafık olmayan beyanlarda bulunmuş isem, kasten yazmadığım ind-i ilâhinde malûm ve müsellemler olduğundan affeyle yâ Rabbi.. Bu risâlemizi, ind-i ilâhiyyende, indi- Resûl'de mergup ve mahbub eyle yâ Rabbi.. Bu risalemizi yazarken bana yardımcı olan Hacı Tevfik ve Hoca Mevlût efendileri iki cihanda aziz eyle yâ Rabbi.. Âmin bi-hürmeti seyyidi-l mürseliyn ve bi-hürmeti cemi-i enbiyâ-i vel-mürseliyn ve âlihim ecmaiyn velhamd-ü lillahi Rabbil-âlemiyn, kabul-üd-dua **EL - FATİHA..**

Kumburgaz : 23 Temmuz 1969

İstanbul fahri vâ'izlerinden, Çarşılı han cami-i-şerifi fahri hatibi, Nureddin Mes-cidi Fahri imamı, Kutb - ül - ârifîyn, Gavs - ül - vâsılıyn. Hâtem-ül-müctehidiyn, vâris-i Haydar-ı Kerrar, sâki-i aşk-ı ilâhi Pir Sultan Muhammed Nureddin-i Cerrahi fahri türbedarı mukbil-i akdam-ül-mesâkin fakir-i hakir-i pür-taksir El-Hac

**MUZAFFER OZAK**

## Y Â HÛ . .

Allah'ı bil, bu dünyada yaşarken;  
Ecel gelip elbet bulacak seni,  
Bu gözlerin gaflet ile bakarken,  
Kapatırlar kara yerlere seni..

Yatırırlar teneşirin üstüne,  
Hasret kalır eşine hem dostuna,  
Bindirirler cansız atın üstüne,  
Urgansız zincire bağlarlar seni..

Bir gün olur, yatar kalkmaz olursun;  
Bu dünyaya artık bakmaz olursun,  
Oğluna kızına hasret kalırsın,  
Bir çukura kaparlar seni..

Senden korkup bütün âlem kaçarlar,  
Sinene umulmadık yareler açarlar,  
Kefen biçmek için boyun ölçerler,  
Dirilsen de evine koymazlar seni.

Seni görmemek için yüzün örterler,  
Lif sabun su kefen hazır ederler,  
Dost ve düşman mülkün talan ederler,  
Bir yakasız gömleğe sararlar seni.

Görüldü mü bu dünyanın bekası,  
Seni seven tutar mâtemle yası,  
Soyarlar sırtından fâhir libası,  
Teneşir tahtasına dayarlar seni.

Mezarcılar gelir, kabrin kazarlar;  
Etrafını tuğla ile bezerler,  
Baş ucuna iki satır yazarlar,  
O korkunç makbere koyarlar seni..

**Bindiğin cansız at sür'atle yürür,  
Karanlıklar evinde menzilin bulur,  
Bu nazik bedenin orada çürür,  
Yılanlar, çıyanlar parçalar seni..**

**Musallada namazını kılar ahbabın,  
Boynundadır günahın hem sevabın,  
Düşündün mü nedir onda cevabın,  
Yâr-ü agyarına sorarlar seni..**

**Allah ayırmasın dinden, iymandan,  
Salih ameldir bu derde derman,  
Seni sevenler ihlâs ile candan,  
Kabrinde yalnız koyarlar seni..**

**Eğer iman olmaz ise yoldaşın,  
Belâya uğradı demektir, başın;  
Feryat ile dökülür gözünden yaşın,  
Azaptan kimseler kurtarmaz seni..**

**Sual melekleri hemen gelirler,  
Dinden. iymandan سوال sorarlar;  
Muhammed Mustafa'dan haber ararlar,  
Kabrinde hiç rahat koymazlar seni..**

**Dünya benim derdin, haniya nerde?  
Ecel kılıcı ile uğradın derde,  
Sevdiğin malların şimdi kimlerde?  
Bir kefenle makbere atarlar seni..**

**Yürüyen ayakların yürümez olur,  
Konuşan dillerin konuşmaz olur,  
Bülbül gibi şakıyan dudağın kurur,  
Çeneni çekerler, bağlarlar seni.**

**Hiç durma, Mevlâ'yı çokça zikreyle,  
Ölüm ahvalini tezekkür eyle,  
Yolculuk yakındır, tefekkür eyle;  
Uzun bir sefere yollarlar seni..**

**Savm ile zekâtı terketme sakın,  
Ölüm uzak deme, yarından yakın;  
İbretle makbere iyice bakın,  
Ejder gibi bir gün de yutarlar seni..**

**Yâ Rab, Muhammed'den ayırma bizi;  
Livâsı altında cem'yle cümlemizi,  
AŞKI salât ver, bırakma izi,  
Ancak onun şefaati kurtarır seni..**

**Aşki-i-Halvet-i-Cerrahi**

# İRŞÂD

## YİRMİ SEKİZİNCİ DERS

### M Ü N D E R E C A T :

Sûre-i-Kadr'in şerhi - Kadir gecesinin kıymet, ehemmiyet ve fazileti - Kur'an-i Kerim, Levh-i Mahfuzdan dünya semasına ve oradan Beyt-ül-izzete nasıl nâzil oldu - Vahyin iptidası ve safhaları - Kadir gecesi, mü'minlere ihsan-ı ilâhi nasıl tecelli eder - Kadir gecesi, neden gizlenmiştir - Kadir gecesi, ramazanın içinde mi, dışında mıdır-Kadir gecesi neden bin aydan hayırlıdır-Bir gecede hatim indirilir mi - İnnâ enzelnâhü sûresini okumanın fayda ve faziletleri - Ehlullah'ın, kadir gecesini yılın her gecesi aramalarının sebebi nedir - Musa aleyhisselâmın niyazına, Allahu zül-celâl nasıl mukabele buyurdu - Kâfirlerin, münafıkların dünya ve âhiret hayatındaki tecellileri nelerdir - Mü'minlere ihsan ve ikram buyurulan nimetler nelerdir - Kadir gecesi hakkında Resûl aleyhisselâmdan nakledilen müjdeler nelerdir-Kadir gecesi, rahmet-i ilâhiyyeden kimler mahrum olurlar - Müşebbihat-ı aşere nedir, ehemmiyet ve faziletleri nelerdir - Kadir gecesi hakkında bir çok kıssalar ve vâ'z-u nasihati muhtevi herkesin bilmesi ve bellemesi gerekli çok mühim bir risâledir.



**Sallû âlâ seyyidinâ Muhammed**

**Sallû âlâ ŧefi-i-zünubinâ Muhammed**

**Sallû âlâ tabib-i-kulûbinâ Muhammed**

El-evvelü Allah.. El-âhirü Allah.. Ez-zâhirü Allah.. El-Bâtınü Allah.. Hayrihi ve ŧerrihi min'Allah. Men kâne fi kalbihi Allah.. Fe-mu'inuhu ve nâsıruhu fid-dâreyni Allah.. Rabbiŧrahli sadri ve yessir-li emri vahlül ukdeten min lisani yefkahu kavli ve ufevvidu emri ilallah vallahu basiyrün bil'ibâd..

Sübhanেকে লâ ilme lenâ illâ mâ allemtenâ inneke ent-el alim-ül-hakim..

Sübhanেকে লâ fehme lenâ illâ mâ fehmemtenâ inneke ent-el cevvad-ül-kerim..

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ  
إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ۝ وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ۝  
لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِّنْ أَلْفِ شَهْرٍ ۝ تَنَزَّلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا  
بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ مَرٍ ۝ سَلَامٌ هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ ۝

*Bismillah-ir-rahman-ir-rahiym.*

*Innâ enzelnâhü fi leyle't'ül kâdri ve mâ edrâke mâ leyle't-ül-kadr leyle't-ül-kadri hayrün min elfi ŧehr tenezzel-ül-melâ'iketü ver-ruhu fiyhâ bi-izni Rab-bihim min külli emrin selâmiin hiye hattâ matlâ-il fecr.*

*El-Kadr: 1-2-3-4-5*

İstedliğini, istediğine veren; istediği zaman almak kudretine malik bulunan Hazret-i Allah celle celâlûhu ve amme ne vâlûhu ve lâ ilâhe gayrüh; sefir-i celil-i sübhani, emin-i vahyi sultani vasıtasıyla Habib-i edibi ve Mahbub-u cemiline, yirmi üç senede inzâl buyurduğu kelâm-ı celilini, mübarek kadir gecesinde indirdiğini, bu âyet-i kerime ile açıklamaktadır. O Kur'an-ı azim-üş-şân ki; vahyen Allahu teâlâ'nın, tenzihen Cebrail aleyhisselâmın ve tebliğen Habib-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin kelâmıdır.

### INNÂ ENZELNÂHÜ Fİ LEYLET-İL-KADR

Biz azim-üş-şân; Kur'an'ı-azimi kadir gecesinde **LEVH-İ MAHFUZ'**dan **SEMÂ-İD-DÜNYA'**ya, **BEYT-ÜL-İZZET'**e indirdik.

**LEVH-İ-MAHFUZ;** Allahu sübhanehu ve teâlâ'nın, kuvvet ve kudret-i bâhiresiyle beyaz inciden ve kızıl yakuttan halkedilmiş olup, **ARŞ-I-Â'LÂ'**nın sağ tarafındadır.

Allahu zül-celâl; Levh-i-mahfuzunda üç yüz kerre nazar-ı kudretiyle nazar eder ve mahlûkatından kimini diriltir, kimini öldürür. Kimini zelil, kimini aziz eder.

وَفِعَلُ اللَّهِ مَا يَشَاءُ

*ve Yef'alullahü mâ yeşâ'ü ve yahküümü mâ yürid.*

**(Allahu teâlâ, dilediğini işler; dilediği gibi hükmeder.)**

Rivayet olunur ki; Hak celle ve alânın Levh-i-mahfuzunda Hz. Âdem aleyhisselâmdan, Cenab-ı Fahr-i Risalete kadar yüz on beş şeri'at mevcuttur. Allahü zül-celâl buyurur ki: **(Herhangi bir mü'min, bu yüz on beş şeri'atin birisiyle bana gelirse, ben o kulumu cennetime koyarım.)**

Levh-i-mahfuzun uzunluğu, yer ile gök arası kadar ve ge-



nişliği de doğu ile batı arası kadardır. Levh-i-mahfuza yazan kalem, nurdan halk olunmuştur. Levh-i-mahfuzun üzerinde:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ وَدِينُهُ الْإِسْلَامُ وَمُحَمَّدٌ عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ  
فَمَنْ آمَنَ بِهِ وَصَدَّقَ وَعَدَّهُ وَاتَّبَعَ رَسُولَهُ أَذْخَلَهُ الْجَنَّةَ ۝

(Lâ ilâhe illallahu vahdehu ve din-ü-hül-islâmü ve Muhammedün abdühü ve Resûlühü femen âmene bihi ve saddaka vâ'dehu vettebea Resûlehu ed-halehül cennete)

yazılıdır.

فِي لَوْحٍ مَّحْفُوظٍ

Fi levhin mahfûz...

El-Büruc: 22

Yani, Kur'an-i Kerim, bir levha-i ilâhide sabittir ki; tebdilden, tahriften, tagyirden, şeytanın şerrinden ve insan şeytanlarının hiylelerinden masun ve mahfuzdur. Kâfirlerin ve münafıkların üzerlerine okunulan ve onları hakka dâvet eden Kur'an-ı azim-ül-bürhan öyle bir kitab-ı azim, öyle bir bürhan-ı fahimdir ki; **LEVHA-İ-KALB-İ-MUHAMMEDİ**'de ve ârif-i bilâh olanların kalplerindeki levhalarda hakkın kudretiyle sâbit olup, kâfirlerin tahriflerinden mahfuz ve diğer müfsitlerin tagyirlerinden masun bulunmaktadır. Allahu azze ve celle, Kur'an-ı hakimin muhafazasını bizzat deruhte buyurmuştur:

أَنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَمُخَافُونَ

Innâ nahnü nezzelnez-zikre ve innâ lehu le-hâfûzün...

El-Hicr: 9

(Kur'an-ı biz inzal ettik. Onu herhalde tahrif ve tebdilden koruyacak da biziz.)

Zira; Tevrat, İncil, Zebur ve diğer suhurların mahafaza-sını, rahiplere ve hahamlara bırakmış, bunlar aralarında ihtilâf ederek korunması kendilerine tevdi ve emanet olunan bu kitab-ı azizleri tahrif eylemişler ve tam bir anlaşmazlığa düşmüşlerdir. Bu hikmete binaen; Allahu zül-celâl, Kur'an-ı azim-üş-şânın hıfzını bizzat deruhte buyurmuşlardır ki, bu kitab-ı mübiyn ilâ yevmil kıyame genç ve dinç kalacak, on dört asırdan beri karşısına çıkan hasımlarını mağlup ve perişan ettiği gibi, kıyamete kadar da karşı çıkanları ya bozguna uğratacak veya ikna edecektir. İkna edilme kabiliyet ve istidadında bulunmayanları ise, her zaman ve her yerde tepeleyecektir.

Ey mü'minler:

Kur'an-ı Kerim, **BEYT-ÜL-İZZET**'ten yani izzet evinden de, yirmi üç senede bazan vasıtasız, bazan da Cebrail aleyhisselâm vasıtasıyla Habib-i Hüdâ şefi-i-rûz-i-ceza efendimiz hazretlerine âyet âyet getirilmiştir.

Tirmizide, Said ibn-i Cubeyir radiyallahu anh, İbn-i Abbas radiyallahu anhtan şöyle rivayet eylemiştir:

Cebrail aleyhisselâm, aleyhissalâtü vesselâm efendimize, Kur'an-ı azimi talim buyururlarken:

لَا تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَتَمَجَّلَ بِهِ ۖ إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ وَوَرْنَٰهُ

Lâ tuharrik bihi lisaneke li-tâ'cele bih inne aleynâ cem'ahu ve Kur'aneh...

El-Kıyame: 16 - 17

(Yâ Muhammed Vahyi çabucak almak için, tamamlanmadan dilini kımıldatma.. Onu, kalbinde toplamak ve kıraatini lisanında sâbit kılmak bize aittir.)

emr-i sübhanisi şeref-sâdir olmuştur. Zira, Resûl-ü zîşân efendimiz nâzil olan âyetleri iyice belleye bilmek için, mübarek dillerini ve mübarek dudaklarını sık sık tepretirlerdi. Bunun üzerine, Allahu zül-celâl bu âyet-i celileyi inzâl buyurmuş ve:

— Ey Habib-i edibim.. Kur'an-ı iyice belleyemeyeceğin endişesiyle kendini yıpratma!.. Sakın üzülme, lisanınla acele eyleme.. Muhakkak, biz senin kalb-i mübarekine Kur'an-ı cem'ederiz. Kur'anı, sana vahiy ve inzal eden Rabbin taahhüt eder ki, onu sana okutacak ve belletecektir.

Hazret-i İbn-i Abbas radiyallahu teâlâ anh. aynı âyet-i kerimeyi anlatırken, dudaklarını oynatır ve:

— İşte, Resûlüllah sallallahu aleyhi ve sellem de böyle mübarek dillerini ve dudaklarını tepretirlerdi. buyururlardı.

Bu emr-i ilâhiden sonra, aleyhissalâtü vesselâm efendimiz, Cebrail aleyhisselâm vahiy için teşrif edince, sükut buyurur. iyice dinler ve o gittikten sonra tekrarlarlardı.

Fahr-i âlem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz hazretleri buyururlar ki.

— Cebrail aleyhisselâmın, bana vahiy getirmesinin bidayeti şöyle oldu. Hıra dağındaki mağarada, Rabbime ibadet ediyordum. Cebrail aleyhisselâm bana geldi ve: **(OKU!)** dedi. Ben: **(OKUMAK BİLMİYORUM..)** dedim, Beni tuttu, kucakladı ve takatim kesilinceye kadar sıktıktan sonra bıraktı ve tekrar: **(OKU!..)** dedi. Ben yine: **(OKUMAK BİLMİYORUM..)** cevabını verdim. İkinci defa, takatim kesilinceye kadar sıktı ve bıraktı: **(OKU!)** dedi. **(OKUMAK BİLMİYORUM..)** cevabını tekrarlamam üzerine, üçüncü defa sıktı ve

اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ

*Ikra bismi Rabbik-elleziy halâk...*

*El-Alâk: 1*

**(Her şeyi yaratan Rabbinin ismiyle oku.)**

âyet-i kerimesini vahyetti.

Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz, vahyolunan bu ilk âyet-i celileyi telâkki buyurduktan sonra, korkudan yüreği titreyerek Hz. Hatice't-ül-kübrâ radiyallahu anhanın evine döndüler ve:

— Beni sarıp örtünüz.. Beni sarıp örtünüz.. diye emrettiler. Titremesi zail oluncaya kadar, mübarek vücutlarını sarıp örttüler. Biraz kendilerine geldikten sonra, başından geçenleri Hz. Hatice validemize naklederek:

— Kendimden korktum, buyurdular.

Hz. Hatice radiyallahu anha validemiz. kendilerini teselli ettiler:

— Öyle deme, dediler. Allah'a kasem ederim ki, Rabbin seni hiç bir zaman mahzun ve mükedder kılmayacaktır. Çünkü, sen iyi bir insansın. Akrabana bakarsın, işlerini görmekten âciz olanlara yardım edersin, onların yüklerini yüklenirsin, fakire verir, yoksulu sevindirir, kimsenin kazandıramayacağı kazandırırın. Misafiri ağırlar, hak yolunda zuhur eden hadiselerde halka muavenet edersin.

Hz. Hatice validemiz, Resûlüllah sallallahu aleyhi ve sellemi, bu sözlerle teselli ve teskin ettikten sonra, amcazadesi olan Varaka İbn-i Nevfel'e götürdüler. Bu zat, zaman-ı cahiliyyette hıristiyan olmuştu. İbrance'ye âşinâ ve İncil'den bazı esrar-ı ilâhiyye vakıf olup, yazılar yazardı. Hayli yaşlanmış ve gözleri görmez olmuştu. Hazret-i Hatice radiyallahu anha. Varaka'ya Cenab-ı Peygamberi göstererek:

— Ey amcaoğlu, dedi.. Bak, kardeşinin oğlu neler söylüyor..

Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz, başından geçenleri ona da anlattı. Bunları dikkatle dinleyen Varaka:

— O gördüğün zat, Allahu teâlâ'nın Musa aleyhisselâma gönderdiği Cebrail'dir. O, namus-u ekber, sahib-i sırrı vahiydir. Ah, keşke senin dine dâvet günlerinde bulunabilseydim. o günleri ben de idrâk etseydim. Kavmin seni çıkaracakları zamana yetişseydim de, seninle beraber muhacir olsaydım.

Varaka'nın bu sözleri üzerine, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

— Onlar, beni çıkaracaklar mı? diye sordu. Varaka, Cevaben:

— Evet, dedi... Zira, senin gibi vahyi tebliğ etmiş bir peygamber yoktur ki, muhalefete uğramasın ve düşmanlığa mâruz kalmasın.. Her peygamber, düşmanlığa uğramıştır Eğer, senin dâvet günlerine yetişebilirim, sana son derece yardım ederim..

Ne yazık ki, Varaka kısa bir müddet sonra vefat etti ve bütün temennisine rağmen o mes'ut ve mübarek günlere yetişemedi.

Câbir ibn-i Abdullah-el-Ensari radiyallahu anhümadan rivayet olunan Hadis-i şerifte şöyle denilmektedir:

Resûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, vahyin bidayetinden bahsederken:

— Ben, bir gün yürürken gökyüzünden bir gürültü işittim. Başımı kaldırıp baktım. Hıra'da bana gelen Cebrail aleyhisselâm, sema ile arz arasında bir kürsü üzerinde oturmuştu: Onun heybetinden pek ziyade korktum. Derhal evime dönerek beni örtmelerini söyledim. Örtüp sardıkları sırada Cebrail aleyhisselâm bana geldi ve:

يَا أَيُّهَا الْمَدَّرُ وَفَانِذِرْ

*Yâ eyyühel-müddessirü kum fe-enzir  
ve Rabbeke fe-kebbir.*

*El-Müddessir: 1—2—3*

**(Ey esvabına bürünen Paygamber!. Kalk, kâfirleri azab-ı ilâhi ile korkut ve Rabbin celle şâneyi büyüklükle zikret, tekbir getir ALLAHÜ EKBER de..)**

Evet; Allahu sübhanehu ve teâlâ, Habibine böyle emre diyordu:

— Ey örtüye bürünen Resûlüm.. Kalk, sana iyman etme-

yenleri azabım ile korkut.. Onlara, Rabbinin azamet, celâl ve Kibriyâsından bahset.. Kalb-i seniyyeni, vücud-ü beşerini, zâ-hirini ve bâtınını pâk ve mutahhar tut.. Bundan sonra, sana vahiy kesilmeyecektir.. Putlara ibadetten insanları men'et. onlara bu kötü hallerini terkettir. Dâvanda daim ol ve sebat eyle..

Gerçekten, bundan sonra vahyin ardı arkası kesilmemiştir. **VED-DUHÂ** sûre-i celilesinin tefsirinde de beyan olduğu veçhile, yalnız kırk gün kadar talim-i ümmet için ara verilmiştir.

Ümmül-mü'miniyn Hz. A'îşe radiyallahu anha validemizden rivayet olduğuna göre, vahyin evveli rüyâyı sadıka ile başlamıştır. Şu kadar ki, görülen rüyâ sabahın tulû vakti nasıl zuhur ediyorsa, aynen çıkmış ve bundan sonra melekle teması başlamışlardır.

Hâris bin Hişam; Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimize vahyin nasıl nâzil olduğu sorulduğunda:

— Ara sıra çınlama ile gelir ki, bana en ağır geleni de budur, buyurmuşlardır.

Hz. A'îşe radiyallahu anha validemiz, buyurmuşlardır ki,

— Resûlullah sallallahu aleyhi ve selleme, vahiy nâzil olduğunda, çok şiddetli soğuk günlerde dahi, vahyi müteakip mübarek şakaklarından şıpır şıpır ter akardı.

Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz de:

— Bana vahiy geldiği zaman, melek insan şeklinde nâzil olur ve ekseriya Dihye't-ül-Kelbi namındaki sahabe şeklinde görünürdü. Bazan da, hiç tanınmayan kimseler şeklinde gelirdi, buyurmuşlardır.

Vahyin nüzulünde, en soğuk günde dahi terledikleri birçok kaynaklardan teyit edilmekte ve üzerine bindikleri devenin bile vahyin inzâline tahammül edemeyerek yere çöktüğü, muhtelif zevat tarafından rivayet olunmaktadır. Nettekim, Arafat'ta Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, deveye binmiş oldukları halde Mâ'ide sûresinin nüzulünde, devenin ayakları kırılacak gibi olmuştur .

Bu hususta meraklı olanlar ve daha fazla bilgi almak isteyenler, **BUHARİ-İ-ŞERİF**'in birinci cildindeki tafsilâtı behemhal okumalıdır.

İşte, düstur-u mükerremimiz olan Kur'an-ı azim-üş-şân, Kadir gecesi nâzil olmuştur. Yerin göğün, görünen ve görünmeyen, bilinen ve bilinmeyen âlemlerin sahibi, bu mukaddes kitabı Kadir gecesi inzâl buyurduğunu dersimizin başında okuduğumuz **EL-KADR** sûre-i celilesinde açıklamaktadır.

Ey ehl-i-iyman:

Kadir gecesinin şerefini, kıymetini ve ehemmiyetini hiç düşündünüz mü? O, ne ulu ve ne mübarek gecedir, sezebiliyor musunuz? Kadir gecesinin kadrini, bizzat Allahü zül-celâl beyan buyurmakta ve kelâm-ı ilâhi olan kitab-ı mübiynin o gece indirildiğini hatırlatmaktadır. Bilindiği gibi, Kadir gecesi Ramazan ayında bir gece ise de, hangi gece olduğu kullar tarafından kesin olarak tayin edilemediğinden, araştırılması ik-tiza etmektedir.

Allahu sübhanehu ve teâlâ, Kitab-ı keriminde:

شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ

*Şehrü ramadan-ellezi ünzile fiyh-il Kur'an.*

*El-Bakara: 185*

(Size orucun farz kılındığı o ramazan ayıdır ki,  
Kur'an o ayda indirildi..)

buyurmaktadır.

Şu halde, Kur'anın inzâli ramazan ayındadır. Ramazan ayı, kullar ile Rabbil-âlemiyn, arasındaki zâhiri münasebetin başladığı aydır. Recep ayı **TEVHİD-İ-EF'AL**, Şaban ayı **TEVHİD-İ-SIFAT** ve Ramazan ayı ise **TEVHİD-İ-ZAT**'tır. Bu mübarek aylar, tertip üzere olup, bu üç ayın içinde **LEYLE-İ BERAT** ve **LEYLE-İ-KADİR** denilen iki büyük gece vardır. Berat gecesinin, Şaban-ı muazzamın on beşinci gecesi olduğu bilinmekte, Kadir gecesinin ise Ramazan ayının hangi gecesi

olduğu bilinmemekte ve kullar tarafından aranması icap etmektedir. Kur'an-ı Kerim'in inzâli ramazanda olduğu gibi, İbrahim aleyhisselâma suhufun verilmesi, Musa'ya Tevrat, Davud'a Zebur, İsa'ya İncil de ramazanı şeriftedir.

Allah celle, kulları ile irtibatını kesmemek için Kadir gecesini gizlemiş ve bütün Ramazan ayı içinde kullarının zât-ı ülûhiyyetine ibadet etmeleri için bu mübarek gecenin, hangi gece olduğunu bildirmemiştir. Böylelikle, Kadir gecesinde olan fazl-ı ilâhisini iymâ, hattâ ilân etmiştir. Kadir gecesinde, zat-ı ülûhiyyetine yapılacak bir ibadetin, seksen kûsür sene yapılacak ibadetten daha sevgili olduğu da anlaşılmaktadır. Kadir gecesinin kadrini beyan buyuran âyet-i celile, bir lûtf-ü ilâhi olarak gizlenen bu geceyi araştırmamız için ne büyük bir teşvik ve bu hikmeti sübhani ne müstesnâ bir irşâttır:

وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ط

*Ve mâ edrâke mâ leyle't-ül-kadr...*

*El-Kadr: 2*

Ey Habibim dertlere ve dertilere tabibim!.. Leyle-i kadrin yüceliğini, kemal ve faziletini sana bildiren nedir? O gecede olan fazl-ü ihsanımı, kerem-i lûtf-ü rahmaniyyetimi, benden gayri kim bilebilir. Elbette, hiç kimse bilemez. Ancak, ben bilirim.. O gece olacak fazlım, yalnız benim ilmimdedir. Bu lûtuf ve ihsanlarımdan bazılarını Kur'anımla ilân ederek; senin vasıtanla, beni seven ve bana mûti olan kullarımı o gecede ki fazl-ı ihsanıma dâvet ediyorum. O geceyi, bütün ramazan gecelerini ihya ederek arayınız. Gana'im-i ilâhiyyemden istifade ediniz. Rahmetimin taşıdığı, feyz-i ilâhiyyemin taksim olunduğu o mübarek gece, Muhammedime ve onun ümmeti olmak bahtiyarlığına nail olanlara en büyük ikramım olan ramazanı mağfiret-nişân ayı içinde bir gecedir ki, o geceyi gafletle, ataletle, tenbellikle, uyku ile hebâ etmeyiniz. Zira, Kadir gecesi bana yapılan ibadet, bin ay ibadetten daha hayırlıdır. Sizden önce gelip geçen ümmetlere, böyle bir



gece, böyle bir fırsat verilmemiştir. O gece, riza-i ilâhiyyem için verilecek küçük bir sadaka veya kılınacak iki rekât namaz, yahut bir fakirin karınını doyurmak gibi bir hayır, bir yetimin göz yaşını dindirmek gibi bir sevgi ve ilgi sayesinde elde edilecek sevaba, sizden önce geçen ümmetler bu gibi hayırlı işleri seksen küsur sene yapmakla nail olabilmişlerdir.

O gecede olan sayısız iltifat-ı Rabbaniyemden birisi de, meleklerin ruh ile, yani Cebrail aleyhisselâm ile beraber, dünyaya inerek o geceyi ihya eden mü'minlere selâm-ı ilâhiyyemi tebliğ etmeleridir. O mübarek gecenin fecrine kadar, selâm-ı ilâhi melekler ve ruh tarafından o geceyi ibadât ve tâ'atle geçiren mü'minlere tebliğ olunur.

Dikkat buyurunuz aziz müslümanlar:

Kadir gecesi, mübarek ama pek mübarek bir gecedir. Şu var ki, kullara bildirilmemiş ve onlardan gizlenmiştir. Onun için, aramak ve bulmak, bulmağa çalışmak lâzımdır. Yukarıda da işaret olunduğu gibi, murad-ı ilâhi Kadir gecesini bulabilmek için, bütün ramazan gecelerini ibadetle ihyâ etmemizdir. Allahu teâlâ, böyle arzu buyurmaktadır. Allahu teâlâ'nın en çok sevdiği kul; zat-ı ilâhisine iyman eden, ibadet eden ve kulluğunu bu abdiyyeti ile Rabbine takdim eden kuldur. Allahu teâlâ'nın hiç sevmediği kimse de, zat-ı akdesine şirk koşan, Rabbine iyman ve ibadet etmeyen kişidir. Bu gibiler, şeytana ibadet ederler, onu memnun kılarlar ve elbette Rahman'ı darıltırlar.

Kadir gecesi, her ne kadar gizlenmiş ise de, Rahmetenlil-âlemiyn olan sevgili Peygamberimiz, ümmetine olan sonsuz şefkat ve merhametinden dolayı:

— Ey ümmetim!.. Sizler, Kadir gecesini ramazanın sü-lüs-ü âhirinde, yani son üçte birinde, yirmisinden sonraki tek gecelerde arayınız, buyurmuşlardır.

Bu tek geceler; 21 - 23 - 25 - 27 - 29 uncu gecelerdir ki, bütün ramazan gecelerini ibadetle ihya edemeyenler, hiç değilse bu gecelerde himmet ve gayret gösterebilirler de. bu ha-

zine-i ilâhiyyeye vasıl olabilsinler, diye bizleri ikaz buyurmuşlardır.

İnsan, Allahu teâlâ'ya daima muhtaçtır, Muhtaç olan da, muhtaç bulunduğuna itaat etmeli ve onun rızasını kazanmalıdır. İbadet, kulluğun icabı ve insanların vazifesidir. Kul olan, her ân, her zaman ve her mekânda kulluğa lâıyk ve Mevlâ'sının arzu ve rızasına muvafık işlerde bulunur. Kul, vazifesini yaptıkça, Rabbi ondan razı olur, derecatını yükseltir ve müstehak ise onu Mak'ad-ı sıdka kadar yüceltir. **Bu** makama erişenler, hakta hak olurlar, ebedî sefâ ve saadete ererler. Kendilerine, öyle bir hayat-ı daimî verilir ki, ölümsüzdür. Öyle bir mülk-ü azim ve devlet-i na'im verilir ki, zevali ve fenası yoktur. Öyle bir sıhhat ve gençlik güzellik verilir ki; hastalığı, ihtiyarlığı ve çirkinliği yoktur. Evvelki derslerimizde tafsilâtiyle beyan olunduğu veçhile, dünya hayatı bunun aksidir, fanidir ve zevale mahkûmdur. Dünya hayatında, akşam aziz olan, sabah zelil olur. Akşam diri olan, sabah ölüverir. Sabah zengin olan, akşam fakir olur. Verilen mülk, elinden alınır. Serveti, devleti elinden çıkar. Gençliğin ihtiyarlığı, sağlığın hastalığı, güzelliğin çirkinliği, kuvvetin zayıflığı vardır. Asırlar boyunca, nice insanların aynı hazin âkibete düşer olduğunu gördüğü halde, dünya hayatına itibar eden, değer veren akıllı mıdır? Oysa, dünya hayatının korkulu bir rüyadan hiç bir farkı yoktur. Dün çocuktun, genç oldun, dinç oldun, bugün ihtiyarladın, sonunda da bir hiç oldun.. Daha olmadım dersin, hiç merak etme bir gün nasılsa olacaksın. Bu fâni ve zevale mahkûm dünya hayatında, sen de fânisin ve zevale mahkûmsun.. Erdiğin servet, gördüğün devlet, bütün bu debdebe ve saltanat, bir gün nasılsa elinden gidecek.. Ebedi saadet ve selâmete erişmek isteyenler, kulluk kemerini bellerine sarmalı, zorla götürülmeden huzur-u izzete varmalı, kulluğu ve ibadeti yalnız ramazan ayında ve Kadir gecesinde aramamalıdır.

Ehlullah, yılın 364 günü Kadir gecesini aramakla geçirir, herkesin Kadir gecesini sandığı gece de, bir kenara çekilir

ve: **(BİZİM, KALABALIKTA İŞİMİZ YOKTUR..)** derler.

Sen de, yılın hattâ hayatının her gecesini **LEYLE-İ-KADR** farzeder, her gün her işinde Allahu teâlâ'nın rizasını ararsan bâki âlemi kazanır, ebedî saadet ve selâmete nail olursun.

Basit bir akıl ve hesap meselesidir: Ramazan, her yıl on gün evvel geldiğinden, otuz altı senede 360 gün eder. Bir sene de 365 gündür. Yılda beş gün, bayram günleridir. Ramazan bayramı bir, kurban bayramı da dört gündür. Şu halde, bu beş gün bayram çıktıktan sonra, otuz altı sene, ramazan ayında oruç tutan bir kimse, bir sene kamil oruç tutmuş olur. Bir sene oruç tutan da, muhakkak Kadir gecesini bulur. Netekim, bir sene cemaatle akşam ve yatsı namazlarını kılanlar da, mutlaka Kadir gecesini ihya etmiş ve leyle-i kadre ermiş olurlar.

Şunu da unutmamalıdır ki, ramazan her yıl on gün önce geldiğine göre, Kadir gecesinin ramazanın dışında olması da ihtimal dahilindedir. Buna binaen, akıllı ve tedbirli olan kimseler, hayatlarının her gününü Kadir günü ve her gecesini Kadir gecesine bilirler ve Kadir gecesini sûri ve zâhiri mânâsıyla, ramazanın yirmi altıncı gecesinin yirmi yedinci gecesine hasr ve tahsis etmezler. Kadir gecesinin, ramazanın içinde olabileceği gibi, başka bir ayda olabileceğini düşünerek, daima Allahu teâlâ'dan korkarlar, men'ettiği hususlardan kaçınırlar, emrettiği hususları da en büyük nimet ve cana minnet bilerek yerine getirirler.

Kişi sevdiğini kırmaz, onun rızası bulunmayan işleri yapmaz. Allahu teâlâ'yı sevenler de, onun emirlerini seve seve yaparlar. Onu kırmaktan ve küstürmekten korkarak men'ettiği şeylerden el çekerler. Allahu teâlâ'nın rızasına muhalif herhangi bir hal ve hareketi, velevki bir geceye mahsus olarak işleyen, bir sefahat âlemine, bir içki meclisine, bir kumar partisine, hasılı nehyolunan herhangi kötülüğe iştirak eden kimse, o gece irtikâp ettiği o kötülükle Allah celleyi kıracağını, Peygamberi zışânı üzeceğini, melekleri inciteceğini, ana

ve babasının ruhlarını azaba sokacağını, âbâ'ü ecdadının kemiklerini sızlatacağını hiç bir zaman unutmamalı bu hususta gafletten son derece sakınmalıdır. Zira, o bir geceye mahsus ve münhasır kötülüğün işlendiği gecenin, Kadir gecesi olamayacağını nasıl temin edebilirsiniz?

Evet; o bir gecelik kötülük, maazallah Kadir gecesine rastlayıverirse, o kötülüğü böyle bir mübarek gecede işleyen kimse, Allahu teâlâ'yı kırmış, Resûl-ü zişânı üzmüş, melekleri incitmiş, ana ve babasını azaba koymuş, dedelerinin ve ninelerinin kemiklerini sızlatmış olur.

Bu, nasıl olur deme?

Bir kimsenin kötü bir oğlu olsa, bu haylaz çocuk ana ve babasına isyan edip karşı gelerek, onların razı olmadıkları yerlerde dolaşsa, elbette ebeveynini üzmüş, onlara eziyet etmiş olur değil mi? Ana ve babanın bu üzüntülerine şahit olan yakın akrabaları ile dost ve ahbabları da, tabiatıyla onların bu hallerinden ıztırap duyarlar.

O halde, bizlere ana ve babalarımızdan daha şefkatli ve merhametli olan Erham-er-rahimiyn, cirmimize bakmadan zat-ı ülûhiyyetine işlediğimiz isyan ve kötülüğe kırılmaz mı? Onun, âlemlere rahmet olan Resûlü, bu hale üzülmez mi?

Ra'uf ve Rahiym sıfatları ile muttasıf bulunan Sultan-ül-Enbiya aleyhi ekmel-üt-tehaya efendimiz hazretlerine; haftada iki gece, yani pazartesi ve cuma geceleri, ümmetinin amelleri arzolanarak haberdar edilir. Ümmetinden birisinin, herhangi bir kötülüğüne muttali olan Resûl-ü zişân üzülp incinmez mi?

Dedelerimiz, ninelerimiz, ana ve babalarımız; torunlarının veya evlâtlarının bu kötülüklerinden dolayı itaba maruz kalırlarsa kemikleri sızlamaz, ruhları azap duymaz mı? Hele, bu kötülük hangi gece olduğu kesin olarak bilinemeyen Kadir gecesi işlenmişse, azapları çoğalmaz mı?

Hangi birisine yanalım? Gafletle Kadir gecesini ihmal ederek, feyz-i ilâhiden mahrum kaldığımız mı? O mübarek geceyi, Allahu teâlâ'nın rızası hilâfına isyan ve kötülüklerle

geçirdiğimize mi? Sevap yerine ikaba, mükâfat yerine mücazata düçar olacağımıza mı? Kendimizden başka, ana ve babalarımızı, hısımlarımızı ve akrabalarımızı, dost ve ahbablarımızı da ye'is ve ıstıraba sürüklediğimize mi?

Onun için, akli başında olanlar ve âkibetlerini düşünenler, hayatlarının her gününü Kadir günü ve her gecesini Kadir gecesini bilmeli, o mübarek geceyi gaflet ve nisyân içinde kaçırmamalı, o gece yapılması gereken hayır ve hasenatı, iyi ve güzel amelleri titizlikle yerine getirmeli, sayılı nefeslerini tevhid, ezkâr ve salât ile geçirmelidirler.

Akıllı insan o kişiye denilir ki, dünyada fâniliğini ve âcizliğini bilir, buna mukabil Allahu teâlâ'nın büyüklük ve azametini anlar, âhirete ve âhîret hayatının bâki olduğuna inanır ve iyman eder, kıldığı namazın ömrünün son namazı olduğunu veya olabileceğini idrak eyler, evinden çıkarken, bu çıkışının son çıkışı; yaşadığı günün de dünya hayatında ömrünün son günü olabileceğini kabul eyler.

**Eya gafil zinhar uyan,  
Bir gün ölüm vardır ölüm;  
Kalmaz sana işbu cihan,  
Bir gün ölüm vardır ölüm.**

Evet; bir gün ölüm vardır. O ölüm ki; kâfirler, zâlimler ve fâsikler için gayet korkunç ve çirkin; mü'minler için vuslât ve saadettir. Ehl-i-iyman için ölüm, âşıkın mâ'suka kavuşmasıdır. İşte, o ölüm ansızın geliverir. Allahu teâlâ'ya is'yan ve Peygamberi zişâna eziyyet ederek elde ettiğin mal ve mülk ortada kalır, sevmediklerinin eline düşer. Hattâ, sevdiklerin bile malını mülkünü yağma ederlerken, düşmanlarını mebhut bırakırlar:

**Hüdâ göstermesün bir yerde âsâr-ı izmihlâl.  
Ahibbâ şive-i yağmada mebhut eder â'dayı..**

Halbuki, bu mal ve mülkü cem'ederken, haram - helâl dememiş. Rabbine şükür borcun olan namazlarını kılmamış,

kılsan bile kıraatine, erkânına dikkat ve itina eylememiş, gece uykularını ve gündüz rahat ve huzurunu terkederek toplanmış ve biriktirilmiştir değil mi? Ne oldu o mal ve mülkün? Azrail aleyhisselâmın bir kılıç darbesiyle elinden çıkıvermedi mi?

Fakat, Allahu teâlâ'yı tanıyan, ona iman eden, onu seven, ondan korkan ve onun Resûlüne gönül verenler, her gecelerini Kadir gecesi bilerek Rabbilerine kıyam, rükû, secde edenler, ıssız ve تنها gecelerde Mevlâ'larını zikir ve tesbih eyleyenler; ansızın gelip çatan ölümle bir dâr-il-mihnet olan bu fâni dünyadan, dâr-il-saadet olan âlem-i bekaya gülerek ve Hak celle ve alânın: **(EY MUTMA'IN OLAN NEFİS! BEN, SENDEN RAZIYIM. SEN DE, BENDEN RAZI OLDUĞUN HALDE BANA DÖN. GİR SEVGİLİ KULLARIMIN ARASINA, GİR ONLARLA BİRLİKTE CENNETİME..)** hitab-ı izzetine mazhar olarak, bu tebşirat-ı ilâhiyenin lezzetiyle müstagrak buldukları halde ruhları cesetlerini terkeder. Bu mü'minlere, müjdeci melekleri:

— Korkma, üzülme.. Cennet, senin için hazırlandı. Sen, dünyada iken bizleri görmezdin amma, bizler seni görür ve tanırdık, senin dostların idik, burada yine dostlarınız olacağız. Dünyada olduğu gibi, burada da seninle beraber bulunacağız. Artık, dünyanın o mihnet ve meşakkat dolu günleri bitti. Sadet günleri başladı. Dünya hayatında yaptığın salih amellerinin semeresini burada bulacaksın. Gözlerin görmediği, kulakların duymadığı, akılların idrak ve tefekkür edemediği bütün nimetler senin olacak, ebediyyen sende kalacak ve elinden alınmayacaktır. Her ne istersen, nefsin neyi arzu ederse, hepsi yerine getirilecektir. Sen, ehl-i cennet ve ehl-i mağfiretsin. Bütün bu nimetler, Allahu teâlâ'nın has kullarına ihsan ve ikramıdır. O gafurdur, o rahimdir, diyeceklerdir.

Yâ Rab! Bizleri, iman ile yaşayan, iman ile ölen, ölümleri ânında tebşirat-ı ilâhiyyene mazhar olan ve kendilerine müjdeci melekler gönderilen salih kulların zümresine ilhak eyle.. **ÂMIN** - Bi-hürmeti seyid-il-mürseliyn..

Dersimize devam edelim:

Hak ile bâtilı, hidayet ile delâleti ayırdeden hükümlerin açık delili olan ve bütün semavî kitaplardan efdal bulunan o kelâm-ı ilâhi ve lûtf-u Rabbanî ki, biz ona **KUR'AN-I-AZİM-ÜŞ-ŞÂN** diyoruz; işte bu mübarek Kadir gecesinde, **CÜMLE-İ VAHİDE** olarak **LEVH-İ-MAHFUZ'dan SEMÂ-İD-DÜNYA'ya**, **BEYT-ÜL-İZZET'e** nüzul etmiştir.

İzzet evi denilen mübarek makamın nerede bulunduğunu, ancak Allahu teâlâ ile Cebrail aleyhisselâm ve Allahu sübhanehu ve teâlâ'nın tefhim buyurduğu kutlu kişiler bilirler. Dünyaya semasında bulunan bu mübarek makamın yeri, kullarca meçhuldür. İşte. o Beyt-ül-izzete cem'an indirilmiş ve oradan da, mahrem-i esrar-ı Rabbanî ve sefir-i hâlik-ı sübhani olan Cebrail aleyhisselâm, o beyt-ül-izzetten yirmi üç senede lüzum hasıl oldukça âyet âyet Habib-i Hüdâ ve şefi-i ruz-i ceza efendimiz hazretlerine tebliğ buyurmuştur.

Gözlere cilâ, kalplere safa, bütün mü'minlere şifa ve rahmet olarak inzal olunan Kur'an-ı azim-ül-bürhanın âyet âyet indirilmesinin hikmeti; Cenab-ı Ahmed-i Mahmud-u Muhammed Mustafa'nın kadrini, onun şeref ve faziletlerinden haberdar olmayanlara izhar ve ind-i ilâhiyyede Resûl-ü ekrem sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin şânının yüceliğini ibraz ve ilân içindir. Âşık ile mâ-şuk arasındaki bu muhabbet ve münasebet, Habib-i Hüdâ'nın âlem-i cemale intikaline kadar devam etmiş olup, vahy-i ilâhinin devamı, Rabbi ile buluşup konuşmaktan dûr olmadığını melâike-i kirama ve bütün mah-lûkata bildirmek gayesine mâ'tuftur. Netekim, Kur'an-ı azim tamamlanınca, Fahr-i âlem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz de, âlem-i cemale vuslât bulmuşlardır.

Kur'an-ı Kerim'in, âyet âyet nâzil olmasının, hikmet ve esrarının ikinci veçhi ise, ümmet-i Muhammed'in Allahu teâlâ indindeki mevki ve şerefini, kıymet ve itibarını belirtmek olsa gerektir. Zira, ümmet-i Muhammed Kur'an-ı hakimi bütün okuyup ecr-i mesubata nail olduğu gibi, bir veya iki âyetini

dahi okusa, tamamını okumuş ve hatmetmişçesine ecr-ü sevaba mazhar olacaklarına işarettir.

## HİKÂYE

Bir mübarek gece, Fahr-ı-Risalet efendimiz, ümmül-müminiyn Hazret-i A'îşe-i sıddıyka radiyallahu anhaya hitaben — Yâ A'îşe.. Kur'an-ı hatmetmeden yatıp uyuma, buyurdular ve namaza durdular.

Hazret-i A'îşe; aleyhissalâtü vesselâm efendimiz namazdan fâriğ oluncaya kadar beklediler ve kendilerinden sordular:

— Yâ Resûlallah.. Nasıl olur da, bir gecede Kur'an-ı Kerim-i hatmedebilir ve sonra yatarım.

Efendimiz, saadetle buyurdular:

— Yâ A'îşe.. Üç ihlâs ile, bir **KUL E'UZÜ Bİ-RABBİL-FELAK**, bir **KUL E'UZÜ Bİ-RABBİN-NÂS**, bir **FÂTIHA** ve bir de Bakara sûre-i celilesinin başından **ELİF LÂM MİM**'den itibaren **ULÂ'İKE HÜM-ÜL-MÜFLİHÜN**'a kadar okursan, Allah celle bu sûreleri okuyanlara Kur'an-ı hatmetmiş sevabı ihsan ve inayet buyuruyor.

Bir kimse, Bakara sûresinin son âyetleri olan **ÂMEN-ER RESÛLÜ**'den başlayarak, **FANSURNÂ ALEL KAVM-İL KÂFİRİYN**'e kadar üç âyeti okuyarak yatsa, sabaha kadar Rabbine ibadet etmiş sevabı verilir.

Bir kimse, Tövbe sûresinin son âyeti olan **HASBİYALLAHU LÂ İLÂHE İLLA HÛ ALEYHİ TEVEKKELTÛ VE HÛVE RABBÛL ARŞ-İL-AZİM**'i sabahleyin okursa akşama kadar ve akşam okursa sabaha kadar bütün kaza ve belâlardan hıfzolunur ve her işinde Allahu teâlâ ona kifayet eder.

Bir kimse, Haşr sûresinin son âyetleri olan **HÛVALLAH-ÛLLEZİ LÂ İLÂHE İLLA HÛ ALİM-ÜL-GAYBİ VEŞ-ŞEHADEH**'den itibaren nihayetine kadar, sabah namazından sonra okursa akşama kadar, akşam namazından sonra okursa sabaha kadar, Allahu teâlâ'nın hıfz-ı emanında bulunur.



# إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ

*İnnallahe hüver-rezzâku zül-kuvvet-il-metiyn.*

*Ez-Zâriyat: 58*

(Şüphesiz ki, rızık veren yalnız Allahu teâlâ'dır.  
Kuvvet ve kudretinde metindir.)

âyetini okumağa devam eden kimsenin, dünya ve âhirette muratlarına nail olacağı mu'teber kitaplarda, mu'teber kimseler tarafından rivayet olunmuştur.

Sırası gelmişken, hemen ilâve edelim:

İmam-ı Eb-il Hasan Muhammed bin Ali radiyallahu anhtan rivayet edildiğine göre; bir kimse yatsı namazından sonra yedi kerre **İNNÂ ENZELNÂHÜ** sûresini okuyacak olursa, o kimseyi Allahu teâlâ her türlü belâdan, o gecenin sabahına kadar hıfzeder. Yetmiş bin melâike, o kimse için duacı olur. O kimsenin kabri genişletilir, kabir darlığı görmez. İnd-i-ilâhi-deki makamını dünya hayatında iken görür.

Bir kimse, **İNNÂ ENZELNÂHÜ** sûresini sabah namazından sonra on bir defa okursa, Allah celle o kuluna yetmiş kerre rahmet nazarı ile nazar eder. Allahu teâlâ, bir kuluna bir kerre rahmet nazarı ile nazar ederse o kuluna bir daha azap etmez, yetmiş kerre rahmet eder. Yetmiş hacetini kaza eder. Bu yetmiş rahmetten evveli, o kulunu affı mağfiretine şayan kılar. Ana ve babasını, evlâtlarını, komşularını, affı mağfiretiyle taltif eder.

Bir kimse güneşin zevalinde, yirmi bir kerre **İNNÂ ENZELNÂHÜ** sûresini okursa, âhiretteki makamını dünya hayatında iken görür. Bütün mâ'siyetlerden emin olur. İnsanlar arasında aziz olur.

Bir kimse **İNNÂ ENZELNÂHÜ** sûresini bin kerre okursa. semadan o kula **GALİP MÜ'MİN** diye nida olunur.

Bir kimse, **İNNÂ ENZELNÂHÜ** sûresini yazarak bir su-

da ıslatsa ve o suyu içse, kerih olan hiç bir şey, o kulun cisminde görülmez, cismi ebediyyen sâlim olur.

Her şey için bir semere vardır. Kalbin semeresi **INNÂ ENZELNÂHÜ** sûresidir. Her kim ki, **INNÂ ENZELNÂHÜ** sûresini hıfzeder, ezberlerse ölür ölmez iki melek o kimseye nâzil olup cennet şarabı ile kendisini sularlar. Ölür ölmez, o kimse **REY-YAN** nam cennete nâzır olur. Kıyamet gününde, o kulunu bin melek ile haşreder. Cennette, inciden yapılmış saraya misafir edilir.

**INNÂ ENZELNÂHÜ** sûresini tilâvete devam eden kulunun nazarını, Allahu teâlâ her türlü fenalıklardan korur. O kuluna, sabredenler ecrini ihsan buyurur. Kendisine **KANİ-TİYN** derecesi verilir. Hikmetli söz konuşmak nasip eder. Allahu teâlâ, o kulunun malını, evlâdını ve ecelini hıfzeder. O kul ile, melekler müsafaha ederler, melekler kendisini müjdelerler. Kabrinden kalktığında, Rabbi ondan o Rabbinden razı olduğu halde, haşrolur. O kulun, dünya ve âhirette bütün sıkıntıları def'edilir. Dünya hayatında, fakirlikten kurtulduğu gibi âhirette de saadete erenlerden olur ve alınlarına (**BU BENİM VELİMDİR. BUNUN İÇİN KORKU VE MAHZUNİY-YET YOKTUR.**) levhası tâlik olunur.

Ey ehl-i iyman:

Görülüyor ki, Kura'n-ı azimden iki âyet okumakla, ümmet-i Muhammed'e hatim sevabı bahş ve ihsan olunabilmesi için, kitab-ı mübiyn âyet âyet nâzil olmuştur. Bütün bu ecir ve sevaplar, ancak ve yalnız Kur'an-ı okumak lûtfuna erişen ümmet-i Muhammed'e mahsus ve münhasırdır. Diğer ümmetler, kendilerine nâzil olan kitabın tamamını okuyarak hatmetmeden bu ecre mazhar olamazlardı.

Kur'an-ı azim-üş-şân, Levh-i mahfuzdan dünya semasında bulunan Beyt-ül-izzete nüzul ederken, bütün melâike arasına gulgule düştü, hepsi feryat ve figan ederek ağlaştılar. Bu gulgulenin ve bu feryat ve figanın sebep ve hikmeti de şu idi: Kur'an-ı Kerim'in nüzuli ile, Fahr-i risaletin gelmesi, melâike

arasında kıyametin yakın olduğunun beyanı ve alâmetiydi. Melekler, kıyametin kopmasının yakın olduğunu anladıklarından iztiraba düşmüşler, âh-ü figan ederek ağlaştılar.

**Bundan dolayı, Hak celle ve âlâ : (Kur'an-ı Kerim'in nâzil olduğu bu gecenin fazlını, benden başka kimse bilemez. Hiç bir mahlûkum, bu gecenin feyzini idrak edemez. Bu gecenin feyzinin idrak ve ihafası, beşerin tefekkür kabiliyetinin haricinde ve fevkindedir.)** buyurmuşlardır.

Bu gecenin fazl-ı ilâhisinden birisi de, bu gece içinde ölen ehl-i iymana soru ve sual yoktur. Azaba müstehak olan günahkâr bir müslüman, bu gecenin hürmetine kabir azabı görmez. Bu gecenin hürmetine, bu gece taşan ve çoşan rahmet-i ilâhi ve kerem-i sübhani izzetine. bu gecede ölenler affı ilâhiyye mazhar olurlar ve o talihli kimselere bir daha kabir suali iade olunmaz. Zira, bu gece Kadir gecesidir. İndallah, Kadri yücedir. Bu gecede, ana rahmine düşen sa'id olur. Bu gece, mü'minlere öyle bir nur taksim olunur ki, bütün ehl-i-iymana dağıtıldığı halde artar ve bakiyesi de, bu gece ana rahmine düşen kâfir evlâtlarına isabet eder. Kendilerine bu nurdan isabet nasip olan kâfir çocukları, yine bu gecenin izzetine islâm ile müşerref olur ve iman ile geçerler.

Bu mübarek gecenin efdaliyyetinden birisi de, Resûl-ü Rabbil-âlemiyn efendimize, tecelli-i tevhid-i ef'al Recep ayının evvel gecesi zuhur etmiştir. Bu nimete binaen Regaib namazı müstehap kılınmıştır. Tecelli-i tevhid-i sıfat ise, Şaban-ı muazzamın on beşinci gecesi olan Leyle-i Berat'ta aleyhissalâtü vesselâm efendimize bahşolunmuş ve bu nimet-i ilâhiyyeye binaen de yatsı namazının farzı ile Salât-ı vitir arasında Salât-i Berat yani Berat gecesi namazı müstehap kılınmıştır. Tecelli-i tevhid-i zat ise, Kadir gecesi zuhura gelerek Resûlüllah sallallahu aleyhi ve selleme bahşolunmuştur ki, bu gecede olan lûtf-ü ilâhiyyeye binaen Salât-i Kadr yani Kadir gecesi namazı müstehap kılınmıştır.

Bu mübarek gecelerde, müstehap olan bu namazları kılmayı sakın ihmal etmeyiniz. Yakın bir zamanda, elinizden bu

fırsatlar çıkacaktır. Dikkat ederseniz, gün geçtikçe gücünüz. kuvvetiniz azalmaktadır. Azrail aleyhisselâmın elçileri, birer ikişer geliyorlar. Konudan komşudan, dosttan düşmandan, anadan babadan, dededen evlâttan, genç ihtiyar makbere hücum edenleri gözlerinizle görüyorsunuz. Bunlar, Azrail aleyhisselâmın elçileri, habercileridirler. Hz. Melek-ül-mevt, bizleri ikaz ediyor:

— Yakın bir zamanda, sizlere de uğrayacağım, sizlerin de yakalarınıza sarılacağım, sizleri de onlar gibi evlerinizden, mallarınızdan, dostlarınızdan ve sevdiklerinizden ayıracağım, diyor.

Kulaklarımız, bu ikazı ve bu açık ihtarı duyuyor mu?

Bir melek, her gün bizlere ve bütün cihana sesleniyor:

— Doğunuz, doğurunuz ölmek için.. Binalar, hanlar, saraylar yapınız yıkılmak için, diyor.

Ölü çıkan hanede, ölen kimseye ağlayanlara, melek-ül-mevt şöyle hitap ediyor:

— Ey, şu günkü günde ölen kimseye ağlayanlar.. Ben. vazifemi yaptım ve aldığım emri yerine getirdim. Sizler, bugün ebedi sefere çıkan zata ağlayacağınıza, kendi halinize ve kendi nefsinize ağlayınız. Zira, yakın bir zamanda, sizler de bu ebedi sefere çıkacaksınız. Ağlayıp, döğüneceğinize mukarrer olan o büyük seferiniz için hazırlık yapınız. Bugün ölümü tadan şu yakınınız gibi, bir gün size de geleceğim. Sizi de onun haline getireceğim.

Halbuki, biz kendi ölümümüzü düşünmüyor, ölenlerden de ibret almıyor ve Allahu teâlâ'ya isyandan geri kalmıyoruz. Azab-ı ilâhinin bir gün mutlaka bize de erişeceğinden maalesef gafil bulunuyoruz. Allahu teâlâ'nın azabından korkmuyor. günde yüzlerce günah işliyoruz. En hayâ sahibi olanlarımız bile, kullardan hayâ ediyor da, Allahu teâlâ'dan hayâ etmiyor kulların gözlerinden uzak, gizli ve tehna yerlerde Rabbine isyan ediyor. Gûya, kullar arasında adını temize çıkararak ve kendisine mütteki süsü vererek yakalarını kurtaracaklarını ve adalet-i ilâhiyeden kurtulacaklarını zannediyorlar. Belki,

kullar bu günahları işleyenleri görmezler ve o kimseyi temiz bir insan olarak tanırlar **amma**, Allahu teâlâ ile aramızda perde yoktur. Ondan, hiç bir şey gizlenmez. **gizlenemez**. O görür, işitir ve bilir:

وَاللَّهُ بِصِرِّ الْعِبَادِ

*Vallahü basiyrün bil-ibâd...*

*Âl-i-İmran: 15*

**(Allahu teâlâ' kullarının bütün amellerini görür. İhsan ehline sevap, isyan ehline de ikab verir.)**

Onun önünde işlemeğe cür'et ettiğimiz isyan ve suçlarımızla, gönül evini ve gönül gözünü kirletiriz de —Hâsâ— Allahu teâlâ bilmiyor ve görmüyor gafletinden de bir türlü kendimizi kurtaramayız. Oysa, Allahu sübhanehu ve teâlâ'nın nazarından hiç bir şey gizli değildir. Onun görmesine, onun işitmesine ve onun bilmesine hiç bir engel olamaz. O, her şeyi görücü ve bilicidir.

Büsbütün hayâsız olanlar ise, ne Allahu teâlâ'dan ne de kullardan hayâ ederler. Eğer, Allahu teâlâ'nın varlığını kabul ediyorlarsa:

— Allah'ın bildiğini, kuldan neye saklayalım? diyerek, ahmaklıklarını ortaya koyarlar.

Ey Allahu teâlâ'nın bildiğini, kullarından saklamağa lüzum görmeyen bedbaht!.. Bilhassa, sana ve senin gibi düşünenlere hitap ediyorum:

Beni insaf ile dinle; eğer Allahu teâlâ'nın, senin hakkında bildiklerini kullar bilselerdi ne ana-babana, ne evlâd-ü iyaline, ne de içinde yaşadığın cemiyete açık alınla çıkabilir, elini kolunu sallayarak sere serpe dolaşabilirdin.. İnsanlar; irtikâp ettiğin suçları ve günahları bilmiyorlar da, bu kadar rahat yaşayabiliyor ve dolaşıyorsun. Bütün suçların ve günah-

ların bilinseydi, bu derece serbest dolaşabilir, namuslu ve temiz geçinebilir miydin? Allahu teâlâ, Settar-el-uyûb'dur. Senin de suçlarını ve günahlarını örtmüş, insanların bilgisinden ve nazarından saklamıştır. Fakat, iyi bil ki bu böyle devam etmeyecektir. Ya bu dünyada veya bütün ayıpların meydana çıkacağı o dehşetli günde, ki çok yaklaşmıştır, kurt ile kuzu, arslan ile tilki, ak ile kara, mü'min ile kâfir ayırdedilecek, arslan postuna bürünen tilkilerin renkleri ve gerçek hüviyetleri ortaya çıkacaktır.

Hayâ sahibi olan kimseler, bir fenalık yapacakları zaman, Allah'tan da kulundan da utanırlar.

Yarım hayâ sahibi olanlar ise, yapacakları fenalıkları kullardan utanarak, kendi cinslerinden hayâ ederek, dünya kanunlarının kendilerini cezalandıracağından korkarak, gizlemek isterler. Fakat, bilmezler veya düşünemezler ki, kulunun her işine vakıf bulunan Allahu teâlâ'dan, hiç bir şeyi gizleyemezler. Onlar, yaptıkları kötülüklerin kullar tarafından bilinmesinden korkarak gizlerler. Kullardan utanırlar da, Allahu teâlâ'dan utanmazlar. Dünya hayatındaki, cezalardan ve mahkûmiyetlerden korkarlar da, âhîret hayatındaki cezalardan, azaplardan ve onun şiddet ve dehşetinden korkmazlar.

Bir zümre daha vardır ki, Allah cellenin affı mağfiretine güvenerek bir takım suçlar ve günahlar işlerler.

Üçüncü gürüha gelince; bunlar ne Allah'tan ne de kuldan utanırlar, Hattâ, Allahu teâlâ'nın kendileri hakkında bildiklerini ve örttüklerini de makam-ı iftiharda halka duyurmağa yeltenirler. Böylelikle de, şerefsizliklerini şeref gibi, edepsizliklerini marifet gibi sayıp dökerler. Fısklarını, fücurlarını, hatta küfür ve dalâletlerini ortaya koyarlar ve hiç utamp sıklıktan açıklamaktan gurur ve iftihar duyarlar:

### **Şecaat arzederken, merd-i kıpti sirkatin söyler.**

vecizesinde olduğu gibi, yürekliliğini anlatabilmek için, nasıl hırsızlık ettiğini hikâye eden çingene delikanlısını da geçerler de, âdeta kabahat ve rezaletleriyle öğünür ve böbürlenirler. Bilmezler ki, böyle yapmakla kendilerini bu dünyadan

itibaren rezil rüsvay ederek, bu hezeyanlarını dinleyenleri de, kıyamet gününde kendi aleyhlerinde şahit edinirler. İyi bil-melidir ki, böyle hareket edenler bu isyanları ile, suçları ve günahları ile seyyiat hamulelerini çoğaltmakta ve ömürleri-ni kısaltmaktadırlar:

**Ne irfandır veren ahlâka ulviyyet, ne vicdandır;  
Fazilet hissi insanlarda Allah korkusundandır.**

Bir de, Allahu teâlâ'yı inkâr eden, bâ'sü bâ'del-mevti red-deden bir güruh vardır ki, onlar her istediklerini yapabilirler. Bizim, bu gibilere diyecek sözümüz yoktur. Onların nasipleri, yalnız dünyada olduğundan, hemen bu nasiplerinden istifade edebilirler.

Ey Hak yolcusu:

Kadir gecesi gizli olduğuna göre, herhangi bir kötülük yapacağın zaman, o gecenin Kadir gecesi olmadığına nasıl hükmeder de, o fenalıktan kaçınmazsın?

Bu sebeple, her geceni Kadir bil.. Kötülüklerden kaçın... Kur'an boyası ile boyan.. Her gece, Allahü teâlâ'ya kullukta bulun.. Daima, sefere hazırlıklı ol.. Allahü teâlâ'dan korkan bir kalbe, Allah muhabbeti ile ağlayan bir göze, Allah'ı zik-reden bir dile sahip olmayı, Allahu teâlâ'dan niyaz et.. Hak kelâmını duyan ve anlayan bir kulağa, hayır ve hasenata ko-şan bir ayağa, hak için tutan bir ele mâlik olabilmeyi, Er-ham-er-Rahimiyn'den gece ve gündüz dile... Katılaşan kalbi ni, Kur'an-ı azim-üş-şân ve işittiğin hak kelâmı yumuşatamı-yorsa, kalbinden dünya muhabbetini ve seni haktan men'eden her şeyi sür, çıkar.. Kalbin, fâni dünya istekleriyle, heva-i nefis ile, ihtiras ve şehvetle dolu ise, ibadetten tad bulamıyor-hak kelâmından zevk alamıyorsan ağla, çok ağla.. Eğer, ağ-layamıyorsan; neden ağlayamadığını düşün de, ağlayamadı-ğına ağla...

Yakında gül yüzün sararıp solacak, gülen yüzün gülmez, gören gözün görmez olacak.. O sabah ehlin, evlâtların, dost-ların ve komşuların sana sıcak gözyaşları dökcekler. Sana, muhteşem bir kabir kazdıracaklar, vezinli kafiyeli bir mezar

taşı yazdıracaklar ve seni alâyı vâlâ ile o çukurun içine yatıracaklar amma, seni azaptan kurtaramayacaklar. Senden önce göçenlere, aynı yollardan göçenlere ibretle nazar eyle.. Onlar, ecel şerbetini nasıl içtilerse, önünde sonunda sen de içeceksin. Bunu aslâ unutma!.. Yarınki güne çıkar mısın? Bunu, Allah tan başka kim bilebilir? Öleceksin, sonra kabrinden kalkacaksın, zavallı cesedin gibi, ayıpların da çırıl çıplak meydana çıkacak.. Hakkın sorularına cevabın kâfi gelmeyecek.. İşte, o zaman seni zincirlere vuracaklar, ellerine kelepçeler, boynuna bukağılar takacaklar ve seni zebanilere teslim edecekler. Melekler, hal-i perişanını halka ilân edecekler, yerin göğün, bilinen ve bilinmeyen, görünen ve görünmeyen âlemlerin Rabbi, her şeyi bilen ol âlim, her şeyi duyan o semi, her şeyi gören o basiyir, o gün artık ayıplarını örtmeyecek.. Rabbine isyan ettiğini, hukuk-u ilâhiyyeye tecavüz eylediğini, cürümlerini, günahlarını açıklayacaklar ve: **(Allahu teâlâ'ya isyan edenin hali budur..)** diyerek mahşer halkına teşhir edecekler ve sonra da nâra atacaklar..

O günlerin dehşet ve şiddetini hiç düşündün mü?

Düşündünse; Allahu teâlâ'dan hakkıyla kork, gizli ve âşikâr ondan hayâ et, emirlerine sıkı sıkı sarıl, nehiyelerinden kaçın.. Tekrar ediyorum: **HAYATININ HER GECESİNİ KADİR BİL..** Allahu teâlâ'nın rahmetini dile ve umut eyle.. O, kullarına kerimdir. Kadir geceleri, keremi artar, ihsanı çoğalır, rahmeti coşar ve taşar.

İbn-i Abbas radiyallahu anh, aleyhissalâtü vesselâm efendimizden rivayet ediyorlar:

Bir kimse, Kadir gecesi iki rekât namaz kılsa, bu namazın her rekâtında birer sûre-i Fatiha ve yedi sûre-i İhlâs (**KUL HÜVALLAHÜ AHAD**) okusa, selâm verdikten sonra dünya kelâmı konuşmadan yetmiş defa:

استغفر الله وأتوب إليه

*Estağfirullah ve etübu İleyh.*



dese, yerinden kalkmadan iman ile göçen ana ve babasını. Allahu teâlâ bu namazı kılarak istiğfar eden evladının bu hülûs ve ibadetinden dolayı affı mağfiretiyle taltif buyurur.

Eğer, bu zatın ana ve babası âsi olmuşlar ve azaba düçar bulunmuşlarsa, affı ilâhiyye ve iltifat-ı sübhaniyye mazhar olurlar.

Eğer, ana ve babası azapta değillerse, dereceleri yükseltilir. Erhamer-Rahimiyn olan Allah celle, bu namazı kılan zat için, cennette saraylar yaptırır, nehirler akıttırır. Yapılan sarayların bahçesine ağaçlar diktirir. Gözlerin görmediği, kulağların işitmediği, beşerin düşünemediği nimetler hazırlar. Bu namazı kılan, cennete gideceği yeri görmeden, bu dünyadan âhirete geçmez. Dünya hayatında iken, cennette kendisine bahşolunan makamı görür. Beş vakit namaz kılan kimse, bu namazı kılmış olur. Zira, 365 gün olan bir yıl içinde, Kadir gecesi saklıdır. Beş vakti kılan mutlaka Kadre erer.

Hz. Musa âleyhisselâm, Tur-u Sina'da Rabbine niyazda bulundu:

— Yâ Rabbi.. Sana yakınlık diliyorum. Sen, bana yakın sını.. Ben de sana yakın olayım..

Hitab-ı izzet vârid oldu:

— Ey kelimim.. Ben, Leyle-i Kadr'de uyanık olanı ve bana ibadette bulunanı kendime yaklaştırım.

Musa aleyhisselâm yine niyaz eyledi:

— Yâ Rabbi.. İlâhi rahmetine lâyıq olmayı dilerim.

Hak celle ve âlâ buyurdu:

— Yâ Musa.. Leyle-i Kadr'de, fakirlere merhamet eden rahmetime lâyıq olur.

Musa aleyhisselâm, tekrar niyaz etti:

— Yâ Rabbi.. Karanlık sıratı, sâlimen geçmek isterim.

Allahu sübhanehu ve teâlâ buyurdu:

— Yâ Musa.. Her kim, Leyle-i Kadr'de tasadduk ve infak ederse, korkunç ve karanlık sıratı sâlimen ve yıldırım hızıyla geçer.

Burada, bir hususu açıklavalım.

Sırat denilen, cennet ile cehennem arasına gerilen köprüden, karanlıkta geçilecektir. Herkes, imanının nurundan faydalanacak, insanın imanının nuru ne kadar çoksa, sırat-tan o nisbette rahat geçecek, önünü ve bastığı yeri görecektir. Zira, o kimse dünya hayatında iken de, imanının nuru kadar Kur'anı azimin emrine tâbi olmuş, yine imanının nuru kadar men'ettiği şeylerden kaçınmıştır. Kişi, dünyada dinine olan hürmeti nisbetinde, sırat-tan geçecektir. Unutmamalıdır ki, dünya hayatı da bir sırat köprüsüdür. Bu sağlam köprü de, islâm yoludur. Her kim, iman eder, â'mal-i salih işler, Allahından razı olur ve Allahının rızasını kazanırsa, dünya sıratından sâlimen ve ârızasız olarak geçtiği gibi, asıl sırat-tan da hızla ve rahatlıkla geçecektir.

Her kim, Allahu teâlâ'ya iman etmez, onun rızası hilâfında işler yaparsa, dünya sıratında ayağı sürterek düştüğü gibi, âhirette de dünya hayatı aynen zuhur edecek, asıl sırat-ta da tökezleyecek ve düşecektir.

Evet; herkes imanının nuru nisbetinde o karanlık köprüden kolay veya zor geçecektir. İman nuru bulunmayan münafıklar ve günahkârlar, dünya hayatında sırat-ı islâmdan çıkarak yanlış ve ters yollara döküldükleri gibi, asıl sırat-ta da nâra döküleceklerdir.

Münafıklar, cehennem alt tabakasında, esfel-i sâfiliynde azap görecekler, âsi olan ümmet-i Muhammed de, irtikâp ettikleri suçlara göre cezalarını çektikten sonra, yine şefaati-Resûl-ü Rabbil-âlemiyn sayesinde cezalarının hitamını müteakip nârdan azat edilerek, cennete dahil olacaklardır.

Kâfirler küfürleri ve münafıklar da nifakları nisbetinde cehennemde ebedî kalacaklardır.

Münafıkların, cehennem en alt tabakasında azap göreceklerini ve kendilerine hiç bir yardımcı ve şefaathçi bulunmayacağını, şu âyet-i kerime açıkça beyan buyurmaktadır:

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ  
وَلَنْ تَجِدَهُمْ صَرِيحًا

*İnnel-münafıkıyne fid-derk-il esfeli min-en-nâr ve len  
tecide lehüm nasıyrâ...*

En-Nisâ: 145

(Şüphesiz, münafıklar cehennemden en aşağı katındadırlar, onlar azaplarını men'eder bir yardımcı bulamazlar..)

Kâfirlerin de, ebediyyen cehennemde kalacaklarını, Allah celle şu âyet-i celile ile beyan buyurmaktadır:

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ  
هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

*Velleziyne keferû ve kezzebû bi-âyatınâ ulâ'ike  
ashab-ün-nâri hüm fiyhâ hâlidûn...*

El-Bakara: 39

(Kâfir olup âyetlerimizi yalanlayanlar ise, cehennemliktir. Ateşten çıkmazlar ve daim orada kalırlar.)

Allah celle celâlûhu, kıyamette münafıkların başlarına gelecekleri de şu âyet-i kerime ile beyan buyurmaktadır:

يَوْمَ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ لِلَّذِينَ آمَنُوا انظُرُونَا نَقْتَبِسْ  
مِنْ نُورِكُمْ قِيلَ ارْجِعُوا وَرَاءَكُمْ فَالْتَمِسُوا نُورًا

*Yevme yekulül-münâfikune vel-münâfikatü lillezziyne âmenunzurunâ naktebis min nuriküm kıyl-erci'û verâ'eküm feltemisû nurâ..*

El-Hadid: 13

(O gün, münafıkların erkeği kadını, o iman edenlere: **BİZE MUNTAZİR OLUN.. NURUNUZLA BİZ DE ZİYALANALIM** diyecekler. Onlara, istihza ile: **ARKANIZA, YANI DÜNYAYA DÖNÜN DE NUR ARAYIN** denilecek.)

Kıyametin o korkunç zulmetinde, erkek ve kadın mü'minler, imanlarının nurları önlerine ve yanlarına aksetmiş olduğu halde, dünyada iken bastıkları yerleri gördükleri gibi, âhiretin o zulmetinde yine malik oldukları imanlarının nurları sayesinde sâlimen yürür ve giderler görürsün. Allahu teâlâ'ya imanları sebebiyle, ağaçları altında nehirler akan cennetlere varırlar. Orada, gözlerin görmediği, kulakların işitmediği, beşerin düşünemediği nimetler, kendileri için hazırlanmıştır. Onlar, bu devlet ve saadette ve o büyük feyz-i necatta ebedidirler.

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ  
وَآخَسُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

*Innelleziyne âmenu ve amel-us-sâlihati ve ahbetû ilâ Rabbihim ulâ'ike  
ashab-ül-cenneh hüm fiyhâ hâlidun...*

*Hûd: 23*

(Fakat, iman ederek salih ameller işleyenler ve Rableri celle şâneye itmi'nân ve huşû ile bağlananlar, işte onlar cennetliklerdir. Ve daimi olarak orada kalacaklardır.)

Evet; Münafıklar o gün mü'minlere yalvaracaklar:

— Aman, bize de nurunuzdan veriniz. Biz de önümüzü ve ayağımızın bastığı yeri görelim, nurunuzdan faydalanalım, diyecekler. Onların bu isteklerine, melekler şöyle cevap verecekler:

— Geri gidiniz, dünyaya dönünüz, kendinize nur arayınız. Tabî; artık ne dünya vardır, ne de dünyaya dönebilmek

mümkündür. Bu cevabın mânası, bu nura burada yani âhi-rette malik olabilmek kabil değildir. Bu nura, dünyada iken sahip olmak lâzımdır, demektir.

Dünyada iken, mü'minlerin nurlarından almayan bu mü-nafıklar, orada da bu nurdan mahrum kalacaklar ve nâra yu-varlanacaklardır. Nârın en alt tabakasında ceza görerek, ebe-dî kalacaklardır.

Onlar, bu şekilde mü'minlere yalvarırlarken, mü'minlerle aralarına bir sed, bir nevi duvar çekilir ki, bu seddin iç tarafı rahmet, dış tarafı ise cehennemdir, azap yeridir. Başlarına gelen bu korkunç azabı gören münafıklar, mü'minlere nida ederek:

— Dünyada sizinle beraberdik. Biz de, müslüman ismi taşıyor ve sizin aranızda yaşıyorduk. Şimdi, bizi sizden ayırdılar. Siz, cennet tarafında, biz ise cehennem tarafında kaldık, azaba düşer olduk, diyecekler. Mü'minler de onlara:

— Evet, bizimle beraber idiniz. Fakat, nefislerinizi fitneye düşürdünüz. Kendinizi sırat-ı islâmda ve mü'min gibi gösterdiniz, kalbinizle Allahu teâlâ'ya iman etmediniz. Mü'minler için hiyle ve hud'a düşündünüz, hattâ bizlerle alay ettiniz. bizim namazımızı, niyazımızı, ibadet ve tâ'atimizle eğlendiniz. Felâketimizi ve mağlûbiyetimizi beklediniz. Sırat-ı islâmda görüldüğünüz halde; Allah, Peygamber ve din aleyhinde bulundunuz. Allahu teâlâ'nın varlığında, kıyametin vukuunda ve bugün başlarınıza gelecek hususlarda kuşkularınız vardı. Tûl-i emel, sizleri aldattı, inkâr yoluna gittiniz, iymanda şüpheye düştünüz. İşte, bu korkunç gün geldi ve çattı, görüyorsunuz ki sizleri şeytan aldattı. Allahu teâlâ'nın imhalini **(Mühlet verişini)** sui-istimal ettiniz ve bu imhalin ebedi olduğunu sandınız. İnkârınızın ve nifakınızın cezasını görmeyeceğinizi umdunuz ve aldandınız. Kaldı ki, Allahu sübhanehu ve teâlâ'ya da, âhirete de imanınız yoktu. Bugün, siz münafıklardan ve kâfirlerden fidye alınmaz. Bugün, sizi bu korkunç azaptan kimse kurtaramaz. Yeriniz cehennem, tadaca-

ğınız azaptır. Cehennem, ne kadar fena bir yer ve azap ne kadar acı değil mi? derler ki, bu konuşmayı Allah celle şu âyeti kerime ile beyan buyurmaktadır:

فَضْرِبَ بَيْنَهُمْ بِسُورِهِ لَبَّابٌ بِأَطْنَهٗ فِيهِ الرَّحْمَةُ  
وَوَظَاهِرُهُ مِنْ قَبْلِهِ الْعَذَابُ ﴿١٣﴾ نَادُوا نَهُمَ أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ قَالُوا بَلَىٰ  
وَلَكِنَّكُمْ فَتَنْتُمْ أَنْفُسَكُمْ وَتَرَبَّصْتُمْ وَارْتَبْتُمْ وَغَرَّبْتُمْ  
الْأَمَانِي حَتَّىٰ جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ وَغَرَّبَكُمْ بِاللَّهِ الْغُرُورُ ﴿١٤﴾ فَالْيَوْمَ لَا يُؤْخَذُ  
مِنْكُمْ فِدْيَةٌ وَلَا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مَأْوِيَكُمْ النَّارُ هِيَ مَوْلَاكُمْ  
وَبِئْسَ الْمَصِيرُ

*Fe-duribe beynehüm bi-sûrin lehu bâb bâtinühu fihirrahmetü ve zâhirühu min kibelihül-azâb yünâdunehüm elem nekün mâ'aküm kalü belâ ve lâkinneküm fetentüm enfüsekküm ve terabbastüm vertebtüm ve garret-kümülemâniyyü hatta câ'e emrullahi ve garreküm billah-il-garûr felyevme lâ yû-hazü minküm fidyetün ve lâ minelleziyne keferü me'vâ'küm-ün-nâr hiye Mevlâ-küm ve bi'sel-masiyr.*

El-Hadid: 13

Ey hak yolcuları:

Münafık, zâhirde kendisini islâm ve mü'min gösteren, mü'minlerle beraber görünen, onlarla beraber namaz kılan, Allah'a, peygambere, öldükten sonra dirilmeğe, âhirete inanmış görünen ve fakat hakikatte bunların hiç birisine inanmayan kimsedir. Dışı islâm, içi küfür ve nifakla doludur. Bunlar, üç sıfat ile bilinirler:

- 1) Yalan söylerler,
- 2) Verdikleri sözlerde durmazlar. (Ahitlerinde vefakâr değillerdir.)

3) Emanete hiyanet ederler.

Bu üç alâmet kimde varsa, biliniz ki o kimse münafıktır.

Mü'minlerin, münafıkların ve kâfirlerin âhîret âleminde görecekleri muameleleri böylece hülâsa ettikten sonra, Musa aleyhisselâmın niyazlarına, bıraktığımız yerden devam edelim:

Evet; Hz. Musa aleyhisselâm tekrar niyazda bulundu:

— Yâ Rabbi.. Cennetine girmek, orada zevk-ü safa etmek, cennet ağaçlarının altında gölgelenmek, cennet nimetlerinden ve meyvelerinden yemek istiyorum.

Hitab-ı izzet vârit oldu:

— Yâ Musa.. Kadir gecesi, beni tesbih eden cennetimde bu nimetlerime erecektir.

Hz. Musa aleyhisselâm, başka bir niyazda daha bulundu:

— Yâ Rabbi.. Nârından necat diliyorum..

Hak celle ve alâ buyurdu:

— Yâ kelimim.. Kadir gecesi istiğfar edenler, nârımdan necat bulurlar..

Hz. Musa aleyhisselâm, niyazda bulundu:

— Yâ Rabbi.. Rizana müştakım.. Benden razı ol..

Allah celle buyurdu:

— Yâ Musa.. Kadir gecesi, benim rizam için iki rekât namaz kılan, benim rizama erişir.

Görüyorsunuz ya ey ehl-i îyman; Kadir gecesi mü'minlere, Hz. Muhammed aleyhisselâmın ümmetine ihsan ve ikram olunan bir mübarek gecedir. Bizlerin kadr-ü kıymetimizi, Hz. Musa aleyhisselâma ve diğer Nebilere bildirdiği gibi, bizlere ihsan buyurduğu nimetlerini, Kadir gecesi yapılacak küçük bir ibadetle bahşedeceğini de, gerek Musa aleyhisselâma ve gerekse diğer Enbiyaya böylece beyan buyurmuştur.

Yukarıda, münafıklığın üç alâmetinin; yalan söylemek, ahdine vefa etmemek ve sözünden dönmek, emanete hiyanet

etmek olduğunu açıklamıştık. Bu üç kötü hasletin zıddı olan doğru söylemek, ahdine vefa etmek ve sözünden dönmemek, emanete riayet ve sadakat göstermek de, mü'minlerin mü-meyyiz vasfıdır. Mü'min, daima doğru söyler, sözünde durur, ahdine bağlı kalır, kendisine emanet olunan şeylere sadakat ve titizlikle riayet eder ve korur. Bu mümtaz sıfatlarından dolayı da, hem dünyada izzet ve devlet bulur, hem de âhirette büyük ecirlere nail olur.

Aşağıda anlatacağım kıssa, bu iddiamızın sarih delilidir:

## H İ K Â Y E

Bugünkü hukuk fakültelerine muadil olan Medrese't-ül-kuzzatta tahsil eden bir talebe, aleyhissalâtü vesselâm efendimize can ve gönülden âşık imiş. O devirde, bu mektebi birincilikle ikmal eden talebeleri, taltif ve teşvik için Medine-i münevvere kadılığına (**Hâkimliğine**) tayin ederlermiş. O devir deyince, gözlerimizin önüne Yunanistan, Arnavutluk, Sırbistan, Bosna, Hersek, Karadağ, Bulgaristan, Romanya, Macaristan, Eflâk, Buğdan, Kırım, Irak, Suriye, Lübnan, Hicaz, Yemen Mısır, Tarablusgarp, Fas, Cezayir, Fizan, Habesistanın sahil kısımları ve Sudan'ın içlerine kadar alabildiğine genişlemiş muazzam bir ülkenin sınırları gelmelidir. Dünyada mevcut islâm ülkeleri de, mânen ve maddeten bize bağlı idiler. Bu arada, Hicaz kıt'a-i tayyibesindeki mukaddes şehirlerden mü'minlerin kibleleri Kâbe-i muazzamayı ihtiva eden Mekte-i-mükerreme ile, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz hazretlerinin Kabr-i münevverelerini muhtevi Medine-i-münevvere'de, bu sınırların içinde bulunuyordu.

Fahr-i kâinat aleyhi ve âlihi ekme-üt-tahiyyat efendimize âşık olan talebe de, bir yandan derslerine çalışır, fırsat buldukça da sıcak göz yaşları dökerek, Allahu teâlâ'ya niyazda bulunurdu.

— Ya Rabbi.. Zihnimi aç, bana himmet ve gayret ihsan buyur. Tahsilimi birincilikle bitireyim de, Habib-i edibinin şehrine kadı olayım. Ey benim Rabbim.. Bunu, bana kolay-



laştır, benden bu lûtfunu esirgeme.. Bu duamı tenezzülen kabul buyurur ve o belde-i tahireye kadı olarak muradıma erdirirsen; ahdim ve nezrim olsun, bu mes'ut yolculuğa çıktığımda, benden ilk defa yardım isteyecek olana, cebimde ne kadar para varsa veririm.

Aradan günler ve aylar geçmiş, muhabbet-i Resûlüllah ile yanıp tutuşan talebe, gerçekten Medrese't-ül-kuzzatı birincilikle bitirmiş ve Medine-i-münevvere kadılığına tayin olunarak muradına ermişti.

Vazifesine başlamak üzere yola koyulan genç kadı efendi, Şam'da bir mescitte namazını kılarak dışarı çıktığı zaman, karşısına acaip bir zat çıkmış ve:

— Şey'en lillah, diyerek kendisinden sadaka istemiş. Kadı efendi, derhal elini kesesine atmış ve olacak bu ya, eline bir beşi bir yerde geçmiş.. Bir ân, daha küçük bir sadaka vermeyi düşünürken kulağına:

— Ahdini yerine getir!.. denilmiş.

Öyle ya; yola çıktığında ilk karşılaşacağı yardım talebine, cebindeki bütün parayı vereceğini ahdetmemiş miydi? Derhal, bu ahdini ve nezrini hatırlamış ve beşi birliği o garip sâ'ile gönül rızası ile vermiş.

Yorucu bir yolculuktan sonra, selâmetle Medine-i münevvereye varmış ve hemen huzur-u saadete koşmuş.. Mescid-i Nebiyye girince, bir kenarda ayaklarını uzatmış yatan birisini görmüş, fena halde sinirlenmiş ve onu ikaz edebilmek için hafifçe ayaklarına vurarak uyandırmış. Ayaklarını uzatıp sere serpe yatan zat, doğrulmuş ve kadı efendiye dik dik bakarak oturmuş. Güneş batmış, önce akşam ve daha sonra da yatsı namazları kılınmış, esasen yol yorgunu olan kadı efendi de misafir olduğu yere giderek istirahat çekilmiş.

Muradına ermiş insanların iç rahatlığı ve huzuru ile Rab-bine hamd-ü senâ ve Resûl aleyhisselâma salât ve selâmdan sonra, uykuya dalmış ve bir rüya görmüş. Rüyasında, kendisinden şikâyetçi olduğu bildirilerek huzur-u saadete davet olunmuş. Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz, etrafında ahab-ı

kıramı olduğu halde oturuyorlar ve şikâyetçi olduğunu söyleyen zat da, huzurda ve ayakta duruyormuş. Şikâyetçi, kadı efendiyi göstererek:

— Yâ Resûlallah, bu zattan dâvacıyım, huzurumu bozdu demiş.

Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz, kadı efendiye sormuşlar:

— Bak, dâvacıyım diyor. Ne dersin?

Çok küçük yaşından itibaren aşkı ile yanıp tutuştuğu iki cihan serverini, karşısında nurlar içinde lem'an eder halde görerek gaşyolan kadı efendi:

— Yâ Resûlallah, demiş. Ben bu zata ne yapmışım? Emredin de suçum ne ise söylesin.

Dâvacı olan zat, derhal cevap vermiş:

— Ben mescitte yatıyordum. Bu kadı efendi bana ayakları ile vurarak uyandırdı, benim huzurumu bozdu.

Kadı efendi, özür dilemiş ve bağışlanmasını istirham etmiş. Resûl-ü zişân efendimiz de, tarafların barışmalarını arzu buyurduklarını bildirmişler ve kadı efendi ile kendisinden dâvacı olan zat sarmaş dolaş olmuşlar ve barışmışlar.

Kadı efendi, gördüğü bu lûtf-u ilâhinin tesiriyle sürur içinde gözlerini açtığı zaman, Mescid-i Nebeviden ezan sesleri yükselmiş ve hemen abdest alarak sabah namazına koşmuş. Huzur-u saadete yöneldiği sırada, bir de ne görsün? Aynı zat, aynı yerde yine ayaklarını uzatmış yatıyor. Bu defa, dizleri üzerine çökerek, o zatın ayaklarını öpmüş. Meçhul zat, uyanıp doğrulmuş ve kadı efendiye:

— Benden ne istiyorsun? demiş. Dün teptin, bugün öptün.

Kadı efendi, özür dilemiş ve:

— Beni af buyurmanızı ve hakkınızı helâl etmenizi rica ediyorum. demiş. Meçhul zat, kadı efendiye yine dik dik bakmış:

— Yahu ne tuhaf adamsın, demiş.. Yarım saat evvel, seninle huzur-u Peygamberde barışıp, helâllaşmadık mı?

Kadı efendinin, hayretten irileşen gözleri önünde, cebinden çıkardığı beşi birliği uzatmış ve:

— Hatırladın mı bu sarı lirayı? demiş. Hani, bana Şamda mescidin önünde vermiştin. Ahdine vefakâr olduğundan sana Nebiyyi zişânın cemalini gösterdim.

Kadı efendi avucuna bırakılan sarı liraya bakarken, o meçhul zat da gözden nihân olmuş.

Ey âşık-ı sadık:

Ahdine vefakâr ol, selâmeti bul.. Ahde vefa etmemek, gerçekten münafıklık alâmetidir. Böyle kötü huyların varsa, durma tövbe et, Allah celle tövbeleri kabul buyurur. Tövbeden sonra da, bir daha bu kötü huylara sakın dönme.. Yalan söyleme, ahdinde kavi ol, sözünde dur, emanete hiyanet etme. Mü'mine yakışan güzel huylar, güzel sıfatlar bunlardır. Ahde vefa edenlerin, dünya hayatlarında nail oldukları lûtuflar böyle olursa, bâki ve ebedî âlemde mazhar olacakları ihsanları senin idrâk ve iz'anına terkederim.

Ey Tâlib-i Hak:

Kadir gecesi, ikinci bir Kadir gecesine kadar olan bir sene içinde olacak bütün işlerin, o işlere memur meleklerle havale buyurulduğu mühim bir dönüm noktasıdır. Ecel, rızık, sevgi, yağmur, zelzele, harb, darlık, varlık, kıtlık, bolluk her ne ki o bir yıl içinde olacaksa, bütün umûr ve ahkâm; semavat ve arz halk olunmazdan evvel ilm-i ezeliyle takdir buyurduğu kaderlerin yerli yerince infaza sevkolunduğu mübarek bir gecedir. Öleceklerin isimleri Azrail aleyhisselâma, doğacakların ahvalini rahm-i maderde olan melâikeye, erzak ve nebatatı Mikâ'il aleyhisselâma, rahmet ve azap ahvalini Cebrail aleyhisselâma, yağmurları ve rüzgârları İsrafil aleyhisselâma, diğer bütün umur ve hususatı da bu işlere memur meleklerle emr-ü ferman buyurur.

Buna binaen, bu geceye **KADR** denilmiştir. Kadir gecesi, ramazanın dahilinde veya haricindedir, demiştik. Bu be-

yanımızı, delillerle ispat edebilmek için, burada bazı açıklamalar yapacağız:

Bazı ulemâ diyorlar ki; bir kimse eşini boşamayı veya kölesini azat etmeyi leyle-i kadr'de tâ'lik etse, yemin ettiği zamandan bir sene tamam olmayınca, o verdiği talâk veya azat vaki olmaz. Bu beyan, İbn-i Mes'ut radiyallahu anhın sözü ve ictihadıdır. Leyle-i kadr, 365 günden bir gecedir. Ramazanın son on günü içinde bulunması ihtimali mevcut olduğu gibi, ramazanın evvelinde veya ortasında veya ramazanın dışında da olması mümkündür. Allahu sübhanehu ve teâlâ, bu geceyi gizlemiştir. Becerebilirsen, sen ara bul!..

İbn-i Abbas radiyallahu anh buyuruyorlar ki; Cebrail aleyhisselâm, aleyhissalâtü vesselâm efendimize gelerek, Beni-İsrail'den bir kimsenin Allah yolunda düşman ile bin ay cenk ettiğini haber verdi. İmam-ı mücâhidiyn efendimiz, bu zatın Allah yolunda yaptığı bu gazâyı ve aldığı ecri beğendiler ve Allahu teâlâ'dan ümmeti için de böyle gazalara iştirak ve ecirlere nail olmalarını temenni buyurdular ve niyaz ederek:

— Yâ Rabbi.. Ümmetimin ömürleri çok kısadır. Bu kısa ömürleri içinde, zât-ı ülûhiyyetine karşı yapacakları hayırlı amelleri de elbette az olacaktır. Ümmetim, Beni-İsrail kadar uzun yaşayamayacaklarına ve zatına onlar kadar ibadet edemeyeceklerine göre, bu ecirden mahrum mu kalacaklardır. İlâhi, ümmetimi de aynı ecre nail ve mazhar olacak hayırlı amellere sevk ve isâl eyle..

Resûl-ü Kibriya'nın bu üzüntüleri ve dilekleri, indallah müstecap oldu ve ümmet-i Muhammed'e de Leyle-i kadr ihsan buyuruldu. Ümmet-i Muhammed'in, Kadir gecesindeki en kısa ibadetleri, İsrail oğullarının bin ay Allah yolundaki cihatlarından hayırlı ve üstündür. Yani, ümmet-i Muhammed, onların bin aylık ibadetlerle erdikleri ecirlere, bu bir gece içindeki ibadetleriyle mazhar olacaklar, daha yüce makamlara ulaşacaklardır.

Said İbn-i Müseyyib radiyallahu anh ki, İmam-ı Şâfi'i

rahimehullah bu zatın rivayet ettiği hadisleri ahzeylemiş ve onlarla ictihat buyurmuştur, işte bu zat-ı âli-kadr:

(Bir kimse, bir yıldan diğer yıla kadar, akşam ve yatsı namazlarını cemaatle kılsa, Leyle-i kadr'den nasibini alır, bu mübarek geceye herhalde yetişir.) buyurmuşlardır.

O gece, ancak rahmet ve selâmet gecesidir. O gece, güneşin gurubundan, ertesi sabah doğuşuna kadar, melekler mü'minlere Hakkın selâmını tebliğ ederler. O geceyi ihya eden, o gecenin faziletini idrak ederek Mevlâ'ya ibadet eyleyen, analarından doğdukları gibi pâk olurlar.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَامَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ إِيْمَانًا وَاحْتِسَابًا

رواه البخاري جامع الصغير ج ٦

غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ

(Kadir gecesi, iman ederek ve mutlaka yarlığanacağını umarak ibadet eyleyenlerin, bütün geçmiş günahları bağışlanır.)

Hadis-i şerifi ile müjdelenirler.

O halde, kadrini bil, kadri bul, gece gündüz Allah de.. Alahü teâlâ'nın rızasında bulun, men'ettiklerinden kaç.. İşte, o zaman kadre erersin.. Resûlüllah sallallahu aleyhi ve sellem efendimizi sev; canından, malından, evlât ve iyalinden fazla sev.. İçinde bulunduğun ramazanın, belki de senin son ramazanın olabileceğini unutma.. Mahlûkat-ı ilâhiyyeyi hor görme. Nefsini, herkesten aşağı gör.. İnsana ve insanlığa yakışacak sıfatlara bürün.. O sıfatları da, yalnız Kur'an-ı azimde bulabilirsin.. **HULK-İ-AZİM** üzere yaratılan Nebi-i-zîşânın ahlâkı ile ahlâklan, ki iki cihanda aziz olasın.. Dâreynde saadet ve selâmet bulasın.. Nârdan ve azaptan kurtulasın.

Ey ehl-i iyman:

Leyle-i kadr, öyle bir mübarek gecedir ki, bu ümmete hassatan bahşolunan nimetlerin en yücesidir. Allahu teâlâ'nın, ümmet-i Muhammed'e ihsan buyurduğu nimetler, sayıla-

mayacak kadar çoktur. Mahz-ı lûtf-ü ilâhi olan Leyle-i kadr gibi büyük bir nimet ise yoktur.

Allahu celle celâlûhu, Habib-i edibine:

— Ey benim Habibim, Muhammedim.. Kadir gecesi, senin ve ümmetinin kılacağı iki rekât namaz, Beni-İsrail'in Allah yolunda bin ay salladığı kılıçtan bana daha sevgilidir. O iki rekât namaz, senin ve ümmetin için, daha hayırlıdır. buyurmuştur.

Cenab-ı Peygamberin son demleri idi. Mübarek kalpleri ne, bir endişe düşmüş, iki cihan serverini mahzun ve meyus eylemişti. Ümmetinden ayrılma zamanının yaklaştığını anlıyorlar ve için için ağlıyorlardı.

— Ben, bu dünyadan ayrılarak âlem-i cemale vardığımda, ümmetime Allahu sübhanehu ve teâlâ'nın selâmını kim tebliğ edecek? kaygusu içinde üzüliyorlardı.

Allahu azim-üş-şân, Resûlünün gamını ve kederini bu âyet-i celile ile giderdi ve kalb-i şerifini ferahlandırdı:

نَزَّلَ الْمَلَكُ وَالرُّوحُ فِيهَا

*Tenezzel-ül-melâiketü ver-ruh-u fiyhâ...*

*El-Kadr: 4*

Ey Habibim: Mahzun olma, üzülmel!.. Ümmetine selâmını, meleklerimle Cebrail aleyhisselâm ile Kadir geceleri tebliğ ettiririm, buyurdu.

İmam-ı Râzi diyor ki:

Kadir gecesi, fecir yani seher vakti olduğunda, Cebrail aleyhisselâm yeryüzüne inen ve ümmet-i Muhammed'e selâm-ı ilâhiyyeyi tebliğ eyleyen meleklerle:

— Haydi, artık makamlarınıza dönünüz, buyurur. Melekler:

— Yâ Cebrail.. Allahu teâlâ, mü'minlere bu gece ne gibi bir ihanda bulundu? diye sorarlar. Cebrail aleyhisselâm:

— Allah celle celâlühu, bu gece ümmet-i Muhammed'e rahmet nazarı ile nazar etti. Ümmet-i Muhammed'in kâffesini affeyledi, mağfiretine nail kıldı. Yalnız, ümmet-i Muhammed-den dört sınıf bu mağfiretten istifade edemediler ve affı ilâhiyyeden mahrum kaldılar, buyurur. Melekler, tekrar sorarlar:

— Affı ilâhiden istifade edemeyen ve mağfiretten mahrum kalan bu dört sınıf kimlerdir? Cebrail aleyhisselâm cevap verir:

— Mahrum kalan bu dört sınıf şunlardır:

1) İçki içenlerdir. Allahu teâlâ'nın men'ettiği şarap, rakı ve benzeri sarhoşluk veren, insanların akıllarını başlarından alan şeyleri içenler ve içkiye tövbe etmeyenler, affı ilâhiden istifade edemediler ve Leyle-i kadrin kadrine eremediler.

2) Anaya ve babaya âsi olanlar, onların haklarını eda etmeyenler, ana ve babaya ihsanda bulunmayanlar da bu gecenin feyzinden istifade edemediler ve affı ilâhiden mahrum kaldılar.

3) Hısım - akrabayı terkedenler de, bu gecenin rahmetinden faydalanamadılar ve affı ilâhiden mahrum kaldılar.

4) Üç günden fazla mü'min kardeşi ile dargın duranlar da, bu gece affı ilâhiden mahrum kalanlardır.

Kadir gecesi, o mübarek geceye mahsus bir rahmet-i ilâhi zuhur eder ve doğu ile batı arasında bulunan bütün mü'minler bu rahmete gark olurlar. Bu rahmet, yeryüzündeki bütün mü'minlere taksim olunur, yine de artar. Cebrail aleyhisselâm, artan bu rahmetin ne yapılacağını Rabbilâlemiyynden sorar. Allah celle, bu rahmet-i ilâhiyyenin de bu gece doğacak yavrulara, hattâ kâfir evlâtlarına dağıtılmasını emr-ü ferman buyurur ve bu irade-i ilâhiyye de yerine getirilir. Bu sebeple, kadir gecesi doğan kâfir çocuklarına islâm nasip olur ve o gecenin rahmetinden faydalanan o yavrular, iyman üzere ölürler.

Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz buyurdu:

Kadir gecesi, semavatın kapısı açıktır. Her dua kabul edilir, reddolunmaz.

O gece, namaz kılan her mü'mine, aldığı her tekbir için cennetteki makamında bir ağaç dikilir. Eğer, bu bineğe binek, dikilen ağacın gölgesini dolaşmağa kalksa, yüz senede dolaşamaz.

Kıldığı namazın her rekâtına mukabil, cennette kendisine bir ev yapılır. Bu evler zümrüt, yakut, zebercet ve gayet iri incilerle süslenir. \*

Kadir gecesi kılınan namazda okunan Kur'an-ı Kerim'in her âyeti için kendisine cennet tâclarından bir tâc ikram olunur.

Bu namazın her celsesi için, cennet derecelerinden kendisine bir derece ihsan buyrulur.

Bu namazda, her selâm için cennet elbiselerinden bir el bise ihsan buyrulur.

Yine Resûl-i zişân aleyhi ve âlihi salâvatullah-ül-Mennan efendimiz hazretlerinden rivayet olunduğuna göre; Kadir gecesi dört büyük sancak yeryüzüne indirilir. Bunlardan birisi **LIVÂ-İL-HAMD**, diğeri **LIVÂ-İ-RAHMET**, üçüncüsü **LIVÂ-İ-MAĞFİRET** ve dördüncüsü de **LIVÂ-İ-KERAMET'** tir. Her bir sancakla beraber, yetmiş bin melâike semadan nüzul eder. Her sancağın üstünde:

**LÂ İLAHE İLLALLAH MUHAMMEDÜN RESÛLÜLLAH** yazılıdır.

Her kim, o gece üç kerre (**Lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlüllah**) derse, her bir tevhidi için birer ihsan-ı ilâhi tecelli eder. Birinci tevhidinde, affı mağfîret olunur. İkinci tevhidinde, nârdan azat olunur, üçüncü tevhidinde, cennete ithal olunur.

Hamd sancağı, sema ile arz arasına dikilir. Mağfîret sancağı, kabr-i Nebiye vaz'olunur. Rahmet sancağı, Kâbe-i Muazzamanın üstüne rezkolunur. Keramet sancağı da, Kudüs'te Sahra taşının üzerine dikilir.



Kadir gecesi, her bir müslümanın hanesine yetmiş selâmı ilâhi tebliğ olunur.

## H İ K Â Y E

Beni-İsrail zamanında bir zat, Allahu teâlâ'ya üç yüz sene ibadette bulundu. Duasında, Allahu sübhanehu ve teâlâ'nın, kendisine vahyetmesini rica ve niyaz eyledi. Hak celle ve alâ, o âbidin kalbine ilham-ı Rabbaniyyesini irsal buyurmadı. Zira, Cenab-ı Rabbil âlemiyn, bu âbidin rızıklanması için, ibadet ettiği yere bir hurma ağacı ihsan ve inayet buyurmuştu. O hurma ağacı, bu zâhîde yetecek kadar hurma veriyordu. Bir lûtf-i ilâhi olan bu hurma ağacının meyve vermesi, o zâhîde haktan başka güvenecek, Allahu teâlâ'dan gayrısına dayanacak bir istinatgâh olmuştu. Yâni, bu zâhit hayatından ve ma'îşetinden emindi. Kendisine yiyeceğini verecek bir hurma ağacına sahipti. Rızkı bulmuş, bulduğu rızka güvenmiş, Rezzak'ı unutmuştu. Kendisine ihsan buyurulan bu rızk ona, rızkı verenenden emniyeti kaldırılmıştı. Allahu teâlâ'ya güvenmiyor, kendisine ihsan buyurulan bu hurma ağacının verdiği meyveye güveniyordu.

Halbuki, insana lâzım olan malla mutma'in olmak değil, Allahu teâlâ ile mutma'in olmaktı. O âbidin, bu yüzden bir türlü kalp gözü açılmıyordu. Yaptığı bu üç yüz yıllık ibadete mukabil, rızkı bulmuş ve fakat Rezzak'ı bulamamıştı. Gece gündüz ibadetle meşgul olan bu zat:

— Yâ Rab... Niçin benim kalp gözüümü açmıyor ve ilhamat-ı ilâhiyyen ile beni şâd etmiyorsun? diye niyaz ediyordu.

Allah celle, onun bu haline merhameten ilham ve kendisini ikaz buyurdu:

— Zat-ı ecelli â'lâmdan gayrısına güvenen ve dayanan kimselere, ilhamat-ı ilâhiyyemi vermem. İlham-ı Rabbaniyyem olmayınca, o kimse bin sene geceleri kaim ve gündüzleri saim olsa, yaptığı ibadetin zevkine varamaz. Bana güvenmeyecek, ihsan eylediğim mala güvenen kalbe, ben asla tecelli etmem.

O âbid zat, hatasını derhal anladı ve niyaz eyledi:

— Yâ Rab.. Benim kalbim ne ile mutma'in oldu ki, zât-ı ülûhiyyetine itimadı kaldırarak, ona güvendim?

**Allah** celle:

— Sana, seni beslemek için halk ettiğim, hani o meyvesi ile geçindiğin hurma ağacı beni unutturdu. Rezzak'ı, rızka değıştin.. O hurma ağacını sana ben ihsan buyurduğum halde, benden itimadı kaldırdın ve o ağacın meyvesine güvendin. Evet, rızkı buldun, Rezzak'ı unuttun. Rızk ile mutma'in oldun, Rezzak ile mutma'in olmayı terkettin, buyurdu.

O zat, derhal hurma ağacını kesti, rızıktan yüz çevirdi ve Rezzak'ını buldu.

Rezzak'ı razı edenler, her şeye sahip olurlar.

Netekim, o âbid de hurma ağacına olan güvenini kaldırarak Rabbine güvenmeğe başladıktan sonra, ibadetlerinden lezzet buldu, kalbi küşâd oldu ve bir gün Rabbine niyaz eyledi:

— Yâ Rab.. Yaptığım kulluktan hoşnut musun? İbadât ve tâ'atimden razı mısın?

Hitab-ı izzet vârit oldu:

— Benim öyle bir gecem vardır ki, o gece yapılan ibadet, senin bunca yıllardan beri yaptığın ibadetlerden bana daha hayırlı ve daha sevgilidir.

O zat, tazarrû eyledi:

— Aman yâ Rabbi.. Lûtfet, bana o geceyi bildir..

Hak celle ve alâ buyurdu:

— O gece, kadir gecesidir.

Kadir gecesi yapılan ibadetin, bir âbid kulun üç yüz yıl yaptığı ibadetten daha efdal ve daha hayırlı olduğu da, bu vesile ile bizlere bildirildi.

Sakın, bu nasıl olur deme?

Nuh aleyhisselâm, 950 sene halkı Rabbine dâvet etti. Re-sûl-ü-ekrem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz ise, 23 sene dâvet ettiler. Hiç şüphe yoktur ki, aleyhissalâtü vesselâm efendimizin, bu 23 yıllık dâvetleri, Nuh aleyhisselâmın 950 yıllık dâvetinden daha hayırlıdır. Zira, Server-i Enbiyâ efendimiz, Nuh aleyhisselâmdan hayırlıdır. Aleyhissalâtü vesselâm efendimizin

dâvet müddeti az, fakat dâvetine icabet eyleyenler pek çoktur. Nuh aleyhisselâmın 950 senelik uzun dâvetine rağmen, kendisine iyman edenler pek azdır.

Bu misali, bazı cahil ve gafilleri aydınlatmak maksadiyle serdetmek mecburiyetinde kaldık. Öyle şeyler vardır ki, kemiyet ve keyfiyyet bakımından küçük, fakat kıymet ve ehemmiyet bakımından çok büyüktür.

Fahr-i âlem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz şerefine bize ihsan buyurulan Kadir gecesi de, Beni-İsrail'in seksen senelik ibadât ve tâ'atlerinden de, üç yüz sene hak yolunda kılıç salamlarından da efdal ve hayırlıdır. Onların, bu kadar uzun bir müddet içinde nail olamadıkları ecr-ü sevabı, Kadir gecesi iki rekât namaz kılan ümmet-i Muhammed'e bahş ve inayet buyurmuştur. Bu sebeple, âyet-i kerime ile de sâbit bulunduğu üzere, Kadir gecesi elbette bin aydan daha hayırlıdır.

Bazı ulemâ-i-kirâm hazeratı, Kadir gecesi Peygamberimiz zamanında idi. Aleyhissalâtü vesselâm efendimizden sonra, Allahu teâlâ o geceyi ref'etti, kaldırdı dediler.

Meşâyih-i-izam hazeratı ise: Kadir gecesi ümmet-i Muhammed'e ihsan ve ikram buyurulan bir ni'met-i uzmâ'dır, bir lûtf-u ilâhidir ve elbet kıyamete kadar bâkidir, dediler.

Fakir de, âcizane derim ki; hayatının her gecesini kadir bil.. Zira, Kadir gecesi kalacak. sen ise gideceksin.. O, kıyamete kadar bâki, sen ise fânisin.. Bundan dolayı, hayatının her gününü kadir günü, her gecesini de kadir gecesi bil ve ömrün boyunca Allahu teâlâ'ya güven. ona dayan, onun emirlerine sarıl, nehiyelerinden kaçın. Rabbine ihlâs ile kulluk et.. Zira, Kadir gecesi gizli bir hazinedir. Bu hazine 365 karanlık geceden birisinde gizlidir. İyman nuru ve islâm şuuru ile hayatının her gecesinde ararsan, mutlaka ele geçirirsin.

## H İ K Â Y E

Ölümünün yaklaştığını sezen bir köylü, çocuklarını yanına çağırarak kendilerine vasiyet etti:

— Size, şu tarlayı bırakıyorum, dedi. Orada, bir hazine giz-

lidir. Tam ve kat'i olarak, nerede gizlendiğini ben de bilmiyorum. Onu mutlaka arayınız ve bulunuz. Zira, o hazine elinize geçerse, hepimiz abâd olursunuz.

Çocukları, kendisine yalvardılar.

— Baba, ne olur şunun yerini söyle de, boşuna uğraşmayalım.

Köylü cevap verdi:

— Yavrularım, hazineyi ben gizlemedim. Dediğim gibi yerini de tam olarak bilemem. Fakat, doğusuna doğru iri kestane ağacının solundaki kayaya yakın olduğunu tahmin ederim. Hem, yerini bilsem söylemez miyim? Bildiğim bir şey varsa, o tarlada bir hazinenin gizlenmiş olduğudur.

Bir müddet sonra emr-i hak vaki oldu ve köylü hakkın rahmetine kavuştu. Babalarını defneder etmez, çocukları kazma küreğe sarıldılar ve önce yakın bir ihtimalle bahsedilen yer ve civarını, oralarda bulamayınca tarlanın her tarafını delik deşik ettiler, fakat bir şey bulamadılar. Gizli hazineyi bulabilmek için, tarlayı öyle derin kazmışlardı ki, tarla tarla olalı böyle nadas görmemişti. Ne çare ki, hazineyi bulamamışlardı. Basit bir çalışma ile büyük bir servete konarak ferih fahur yaşamak hayali içinde bu menfi sonuca varan çocuklar ne yapacaklarını düşünürlerken, aralarında en akıllıları olduğu anlaşılır:

— Kara kara ne düşünüp duruyorsunuz? dedi. Görüyorsunuz ki, hazineyi bulamadık amma, tarlayı da iyice kazmış ve sürmüş olduk. Bu kadar emek verip yorulduğumuza göre, burasını ekip biçelim, aradığımız hazine kadar büyük olmasa bile, yine de bir şeyler elde ederiz.

Onun dediği gibi de yaptılar, ektiler ve biçtiler, Allahu teâlâ da bu gayretlerini karşılıksız bırakmadı, bol mahsul ihsan buyurdu ve o zaman merhum babalarının hangi hazineden bahsettiğini anladılar.

Kıssadan, hissemizi alalım:

Kadir gecesi de, tarlanın neresinde gizlenmiş olduğu bilinmeyen hazine gibidir. Seneyi bir tarla farzedecek olursak, yalnız belirli geceleri araştırmak, o tarlada yer yer çukurlar açmaktan farksız olur. Nasılsa, bir emek ve gayret sarfedildiğine göre,

tarlanın tamamını kazmalı, yani yılın her gününü araştırmalıdır ki, hazine bulunabilsin.

Bazı ulemâ-i kiram, Leyle-i kadr ramazanın ilk gecesi, bazısı da on yedinci gecesi, bazıları da yirmi yedinci gecesi demişlerdir.

Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz de, Leyle-i kadrin ramazanın yirmisinden sonra tek gecelerde aranılmasını tavsiye buyurmuşlardır. Bu haberin, yalnız o yıla mahsus ve münhasır olması da mümkün ve muhtemeldir. Resûl-i zişân, ashabına ve ümmetine bir lûtuftur üzere o yıl için işaret buyurmuş da olabilirler. Zira, Resûlüllah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz, Kadir gecesinin ramazanın yirmi yedinci gece olduğunu veya yirmisinden sonra tek gecelerde bulunabileceğini kesinlikle işaret buyurmuş olsalardı, hangi âlim birinci, on yedinci geceleridir diyebilirdi? Elbette, hiç birisi fikir beyan edemez ve mütalâalarda bulunamazdı. Aleyhissalâtü vesselâm efendimizin bu beyanları, ramazanın yirmisinden sonraki tek gecelerde kadir gecesi olmak ihtimalini belirtmek maksadına mâtuftur olabilir. Netekim, Hz. Bayezid-i Bestami kuddise sirruhu:

— Ben, ömrümde iki defa Leyle-i kadr ramazanın yirmi yedinci gecesinde tesadüf ettim, buyurmuşlardır.

Bu dahi gösteriyor ki, kadir gecesi ekseriya ramazanın yirmisinden sonraki tek gecelerde vaki oluyor. Her yılın içinde bulunduğu muhakkak olan Leyle-i kadr Hz. Bayezid-i Bestami'nin yalnız iki defa mı tesadüf ettiğini zannediyorsunuz? Belki de hazret, her yılın kadir gecesine ermiştir. Şu var ki, her erdiği kadir, aynı gecede olmamıştır. Üst üste erdiği iki kadir gecesi ramazanın yirmi yedinci gecesine tesadüf ettiğinden dolayı böyle buyurmuşlardır. Bu itibarla, ramazanın son on günü içinde tek gecelerde ve bhusus yirmi yedinci gece daha uyanık bulunması lüzumunu hatırlatmak istemiş olabilirler, ki bu haber Resûl aleyhisselâmı da te'yit ve tasdik mahiyetindedir. Diğer zevatin haberlerinde de Peygamber-i zîşana muhalefet yoktur. Onlar da, kadir gecesinin ramazanın diğer gecelerinde olması ihtimaline binaen kendilerine bahşolunan keşiflerle birinci ve on yedinci

gecelelerini işaret buyurmuşlardır ki, elbet bu da haktır. Zira, ramazanın on yedinci gecesi:

1) Bedir zaferinin sene-i devriyesidir.

2) Ramazan orucunun farz olduğu günün gecesidir.

3) İmam-ı Ali kerremallahu vechehu efendimiz de, o gün şehit edilmiştir.

Bu itibarla, bu üç hadisenin aynı günde cem'olması, o gecenin kadre müsadif olabileceği ümit ve ihtimalini arttırmış olabilir.

Ey hak rızasını arayanlar:

Bütün bu ihtimalleri serdetmemiz, Kadir gecesinin fazilet ve ehemmiyetini belirtmek içindir. Kadir gecesi, ramazanın içinde olduğu gibi, dışında da olabilir. Fakat, ekseriya ramazanın yirmisinden sonra tek gecelerde olması, Resûl-ü efram efendimizin Hadis-i şerifleriyle sabittir. Allah celle, bizleri lûtfu ile kadre erenlerden eylesin. **ÂMİN** bi-hürmet-i seyyid-il-mürseliyn..

Her nebinin mi'racı ayrı ayrı olduğu gibi, herkesin kadri de ayrı ayrı olabilir. Netekim, her kul ayrı ayrı hadise ve sebeplerle hidayet ve saadete ermektedir. Kimisi, ramazanın birinci gecesi kadre erer. Kimi iki veya üçüncü gece.. Kimisi de, ramazanın diğer gecelerinde.

Ramazanın birinci gecesi, Allahu teâlâ kullarına, nazar-ı rahmetle nazar eder. Bu nazar-ı rahmete mazhar olan kul, ebediyen azaba uğramaz. Allahu teâlâ, o kulunu nârından ve azabından azat eder. Bu saadete erişen kula, bundan büyük Kadir gecesi olur mu? Demek ki, kadrin en yücesi nazar-ı rahmet-i ilâhiyye mazhar olabilmektir. Her kim, bu mazhariyete erdiyse, Kadir gecesine de erişti, demektir.

Leyle-i kadri ifade ve teşkil eden harfler, dokuz tanedir. Sûre-i Kadr'de üç yerde **LEYLE'T-ÜL-KADR** lâfz-ı şerifi zikrolunmaktadır. Üç kerre dokuz yirmi yedi eder. Her harf bir geceyi ifade ettiğine göre, Kadir gecesinin ekseriya ramazan-ı şerifin yirmi yedisine tesadüf ettiğine kanaat getirilmiş de olabilir. Bütün islâm âlemi Leyle-i kadri ramazan-ı mağfiret nişânını yirmi yedinci gecesi kutlamakta, o geceyi mânen ve maddeten ihya etmekte ve o mübarek gecede Rabbil-âlemiynden dünya ve âhiret

hacetlerini dilemektedirler. Mü'mine lâayık olan, her zamanda ve her mekânda, Allahu azim-üş-şâni unutmamaktır. Erhamer-râhimiyini, her nefes zikr-ü tesbih etmektir. Varlıkta, darlıkta, gecede, gündüzde, her nefes alış verişte, ramazanın içinde ve ramazanın dışında, bayramda yasta, sevinçte hüzünde mü'mine lâayık ve kulluğa muvafık olan Allahu zül-celâle gafil olmamaktır. Ona, hakkıyla kullukta bulunmaktır.

Bilinmesi ve bellenmesi gereken bir hakikat daha vardır:

Allahu sübhanehu ve teâlâ: duaların kabulünün, beş vakit namazlardan birisinde olduğunu beyan buyurmuş, fakat hangi namazda duaların kabul olduğunu bildirmemiştir. Bundaki murad-ı ilâhi, kulları beş vakit namaza teşvik ve tergiptir. Şu halde, beş vakit namaz kılanlar, duaların kabule karın olduğu namazı mutlaka bulurlar ve bu büyük nimete ererler. Bu namaz, orta namazdır. Bu namaza devam etmekliğimiz:

حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوَسْطَى  
وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ

*Hâfizû ales-salâvati ves-salât-il-vustâ ve kumû lillahi kanıtyn...*

*El-Bakara: 238*

**(Farz namazlarını vaktinde, şartlarına ve rükünlerine riayet ederek edâsına devam ve muhafaza edin. Hele, orta namaza dikkat edin. Huşû ve tâ'atle namaza durun.)**

âyeti celilesi ile irade buyurulmuştur. Orta namazın, hangi namaz olduğu kullar tarafından bilinmemektedir. Beş vakte devam edenlerin, bu namazı bulacakları ve bu nimete erecekleri, yukarıdaki âyetle sâbittir.

Cuma günleri, duaların kabul olduğu bir saat vardır ki, o da kullardan gizlenmiştir. Kullar cuma gününü ve gecesini ibadet ve tâ'atle ihya ederek, bu mübarek saate erişebilirler. Ancak, böyle yapanlar bu mübarek saate de erişebilirler.

Esmâ-i ilâhi içinde, ism-i â'zam gizlenmiştir. Esmâ-i hüsna'nın hepsini okuyanlar, ismi â'zamı da bulurlar. Bütün esmâ-i ilâhiyyeyi okuyanlar kendilerine hangi esmâ-i ilâhi hidayet ve nur verecekse, o ismi bulurlar. Bulunan o ismi ilâhide, bulan için ismi â'zamdır.

Diğer ibadetler de böyledir, ki erbabına malûmdur. Hz. A'îşe radiyallahu anhanın rivayet ettiği ismi â'zam (**YÂ RABBİ.. YÂ RABBİ..**) esmâsıdır. Bu esmâ, Hz. A'îşe'nin tecelliyata erdiği ismi â'zamdır. Hangi esmâda, okuyan aradığını bulursa onun için o ismi â'zamdır. Kimisi için **YÂ LÂTİF**, kimisi için **YÂ VEHHAB**, kimisi için **YA RAB** ve diğerleri için de doksan dokuz esmâdan her biri ismi â'zamdır. Velhasıl, bütün esmâ-i ilâhiyyeyi okuyanlar, ismi â'zama ererler. Nasıl ki, insanlar da değişik san'at ve zenaatlerle zengin olmakta ve muratlarına ermektedirler.

Rıza-i ilâhisinin de hangi tâ'atte olduğu gizlenmiştir. Kullar, bütün tâ'atlere rağbet ederek rıza-i ilâhiyyeye erişebilirler.

Netekim, gazab-ı ilâhisini de gizlemiştir. Kullar, bütün men'edilenlerden kaçınarak, gazab-ı ilâhiden emin olabilirler. Murad-ı ilâhi budur.

Son bir misal olarak arzedelim ki, kulları arasında velilerini de gizlemiştir. İnsanlar, birbirlerine karşılıklı hürmet ve muhabbet hissine ancak bu gizlilik sayesinde muvaffak olurlar.

Bütün bunlar gibi, Leyle-i kadrini de gizlemiştir. Bütün ramazanda, hattâ bütün yıl boyunca gaflete düşmememiz ve sayılı nefeslerimizi ibadet ve tâ'atle geçirerek kulluk vazifemizi yerine getirmemiz tensip buyurulmuştur. Hayır hasenatın, ibadet ve tâ'atın küçüğünde büyüğünde rızayı ilâhiyyeyi aramalıdır. Taatın küçüğü diye bir şey olamaz. Taat ister küçük, ister büyük olsun. Yalnız Allah rızası için ve livechillâh olması şarttır.

## H İ K Â Y E

Eski zamanlarda, bir sultan her kulu için üç yüz altmış beşer odalı birer saray yaptırdı. Her sarayın bir odasını, türlü ziynetler ve kıymetli eşya ve cevahirlerle tezyin ettirerek hazırladı. Bütün



odalar, tıpkısı tıpkısına birbirlerine benziyor, biri diğ erinden fark edilemiyordu. Hangi odanın dolu hangisinin boş oldu ğ u seçilemiyordu. Bu saraylar, kat kattı ve her katta bazan yirmi dokuz, bazan da otuz oda bulunuyordu.

Sultan, kullarını topladı ve onlara :

— Bu sarayların, 365 odası vardır. Bunlardan, yalnız birisini çok kıymetli eşya ile doldurdum ve süsledim. Bu odanın, hangi oda oldu ğ unu keşfedenlere, içerisinde bulunan kıymetli eşya bahş olunacaktır. Bu odalarda bulunan kıymetli şeyleri sizlere biraz anlatayım: Bir kimse, seksen küsur sene, çok kazançlı ve verimli bir iş te çalışarak, dünyanın en kıymetli nimet ve ziynetlerini elde etmiş olsa, ancak benim bu odaya koydurduğ um şeylerin bir cüz'üne sahip olabilir. Mürüvvetim iktizası, size bir haber daha vereyim. Bahsettiğ im odayı, bu 365 odanın en üst katındaki otuz odadan birisinde gizledim. İsteyen, bir seferde bir odayı, isteyen o gizli odayı bulmak için hepsini açabilir. Bu odalardan yalnız birisini açarak, diğ erlerini açmak külfetine katlanmayanlar ancak açtıkları boş oda ile yetinir ve ona sahip olabilirler. Herkes, kaç oda açarsa, o kadar oda kendisinin olur. Yani, mesele sizlerin gayretinize kalmıştır. Dilerseniz beş, on beş veya otuz odaya sahip olabilirsiniz. dilerseniz 365 odanın hepsi de sizin olabilir. Anlaşılmayan bir şey kalmadı de ğ il mi? Öyle ise, haydi iş başına!.. Hazine dolu odayı bakalım kimler bulacaklar?

Tenbel olanlar, yalnız bir oda açtılar. Hiç bir şey bulamadılar. ancak o boş odaya sahip oldular. Gafil olanlar, hükümdarın bu lütfunu de ğ erlendiremediler, sözlerinden bir şey anlayamadılar ve boş odadan dahi mahrum kaldılar. Bazıları da, otuz oda açtılar. yoruldu lar amma bir şey bulamadılar. Yalnız, açtıkları odalara sahip oldular.

Zira, odaları birer birer açmak biraz külfetli idi. Otuz oda açanlar, yoruldu lar ve daha fazlasını açmaktan vaz geçtiler. Sultanın bu büyük lütfunun kıymetini takdir edenler de, kolları sıvadılar. yorulmadan bu külfete katlandılar ve birer birer 365 odayı

açtılar ve gerçekten gizlenmiş hazineyi buldular, büyük bir nimet ve saadete nail oldular.

Bu hikâyemiz, temenni ve ümit olunur ki Leyle-i kadri anlatmağa kâfi gelecektir. Ulu sultandan murat, Allah celledir, 365 oda ise, yılın günlerine ve gecelerine işarettir. Yalnız ramazanın yirmi yedinci gecesini Kadir bilerek ihya edenler, bir oda açmakla yetinen kula remizdir. Yalnız bir ay ramazan müddetince ibadet ve tâ'atte bulunanlar ve, ramazandan sonra ibadeti terkeden kimseler de, otuz oda açtıktan sonra yorulup cayanların halidir. Yorulmadan, usanmadan 365 odayı açarak murada erenler ise, yılın 365 gününü ve gecesini ibadetle geçiren kutlu mü'minlere misaldir.

Nadide mücevher ve ziynetlerle dolu gizli odayı, bir defa da açarak bulanlar da olmuştur. Fakat, bu talihli kimseler, diğerlerine nazaran pek azdır. Çünkü, evvelki derslerimizde de belirttiğimiz gibi, Allahu teâlâ, baha Allah'ı değil, bahane Allah'ıdır. Bazan, küçük bir hayırlı amelini bahane ederek, kulunu felâha ve necata eriştirebilir. Bazı kullarını da, küçücük bir suçundan dolayı, nârına ilka edebilir. Mülk onundur, dünya ve âhirette olan her şey onundur. Her şey onun hükmü ve takdiri altındadır.

Öyle ise, Rabbine ibadet eyle.. Üşenme, üşenenler daima mahrum kaldılar. Çalışanlar ve gayret gösterenler de, nimete ve saadete erdiler. Çalışmadan kazananlar da oldu amma, hem istisna kaideleri bozmaz, hem de az olan şey, olmayan şey gibidir. Yani, çalışmadan nimete ermek yok denecek kadar az ve nadir bir haldir, bahusus herkes için değildir. Çünkü, Allahu sübhanehu ve teâlâ, ihsan sahibidir. Onun hikmetinden sual olunmaz.

Ey fevz-i felâha talip, nârdan necata ragıp olanlar

Sizlere, sırası gelmişken Hazreti Hızır aleyhisselâmın. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimizden ahzederek Hz. İbrahim-i Temimi'ye talim buyurduğu müsebbihatı aşereyi de açıklayalım. Bunu okuyanların ve okumağa devam edenlerin dünya ve âhîret saadetine erişecekleri muhakkaktır. Sa'idler

zümresinden olmayı ihlâs ile diliyorsanız, bu sûreleri ve duaları. her gün okur ve her dileğinize nail olursunuz.

## H İ K Â Y E

İbrahim Temimi kuddise sirruhu hazretleri buyuruyorlar ki:

Kâbe-i şerifin bir tarafında oturmuş, zikr-ü tesbih ile meşgul bulunuyordum. Beyaz elbiseli, güzel kokularla muattar, nur yüzlü bir zat yanıma gelerek bana selâm verdi. sağ yanıma oturdu. Selâmını aldım ve kiminle müşerref olduğumu sordum.

— Yâ İbrahim.. Sen, beni tanımazsın.. Fakat, ben seni tanırım. Allahu celle celâluhu hazretlerinden, seninle buluşmayı niyaz ettim, ancak bugün nasip oldu geldim ve seni ziyaret ettim. Hamd-ü senâ olsun ki, bu mülâkatımız, Beytullah'ta nasip ve müyesser oldu. Sana, önce kendimi takdim edeyim Ben Hızır'ım; nezdimde bulunan hediyeyi sana sunmayı münasip gördüm. Ziyaretimin sebebi de, bu hediyeyi takdim edebilmektir.

Tabiatıyla çok memnun oldum ve büyük bir sevinçle sordum:

— Acaba bu hediyeniz nedir?

Hızır aleyhisselâm cevap verdi:

— Yâ İbrahim.. Bu hediyenin kadri, indallah pek yücedir. Ona göre iyi hifzıyla buyurdu ve saymaya başladı:

Güneş doğup, ziyası yeryüzüne dağılmadan ve akşamları da güneş henüz batmadan önce; yedi kerre **SÜRE-İ-FÂTİHA**, yedi kerre **SÜRE-İ-İHLÂS**, yedi kerre **KUL 'EUZÜ Bİ-RABBİL-FELÂK** yedi kerre **KUL E'UZÜ Bİ-RABBİN-NÂS**, yedi kerre **KUL YÂ EYYÜHEL-KÂFİRÜN**, yedi kerre **AYET-EL-KÜRSİ**, yedi kerre **SÜBHANALLAHİ VEL-HAMDÜ LİLLAHİ VE LÂ İLÂHE İLLALLAHU VALLAHU EKBER**, yedi kerre **SALÂVAT-I-ŞERİFE** ve yedi kerre **İSTİGFAR** okuduktan sonra yedi kerre:

اللَّهُمَّ افْعَلْ بِي وَبِهِمْ عَاجِلًا وَآجِلًا فِي الدِّينِ وَالْدُنْيَا وَالْآخِرَةِ مَا أَنْتَ لَهُ  
أَهْلُهُ وَلَا تَقْعَلْ بِنَا يَا مَوْلَانَا مَا نَحْنُ لَهُ أَهْلُهُ إِنَّكَ عَفُوفٌ حَلِيمٌ جَوَادٌ  
كَبِيرٌ رُؤُوفٌ رَحِيمٌ

(Allahümme' al bi ve bihim âcilen ve acilen fid-diyni ved-dünya vel-âhire-  
ti mâ ente lehü ehlühu ve lâ te' al bind ya Mevlâna mâ nahnu lehü ehlühu  
inneke afüvvün haliymü cevadün keriyümün ra'ufun rahiym...)

duasını oku.. Sana lâzım olan, bu sûre-i celileleri ve bu duayı her gün sabah ve akşam okumaktır ve hiç terketmemektir buyurdu.

— Yâ Hızır, dedim. Bu hediyeyi size kim verdi? Bunların sevabından da bana lûtfen haber ver.

Hızır aleyhisselâm cevap verdi:

— Yâ İbrahim Temimi.. Bu hediyeyi bana ol server-i kâinat aleyhi efdal-üt- tahıyyat efendimiz tevdi buyurdular. Eğer, âlem-i mânada Resûlüllah sallallahu aleyhi ve selleme mülâki olursan, bunun ecir ve faziletini Fahr-ül Mürseliynden sor, sana bunu haber verir. Zira, bu müsebbihatı aşereye devam edenler, muhakkak Fahr-i Risalet ile âlem-i Mânada buluşurlar.

O günden itibaren sabah ve akşam hiç terketmeksizin müsebbihatı aşereye devam ettim. Aradan bir müddet geçtikten sonra bir gece rüya âleminde melâike-i kiram beni âidılar, cennete götürdüler ve cennat-ı âliyyatı gösterdiler ve gezdirdiler. Cennet köşklerini ve dille anlatılamayacak nimetlerini müşahede ettim. Firdevs-i â'lâda gayet yüksek, lisan ile tarifi mümkün olmayan güzel saraylar gördüm ve sordum:

— Acaba, bu saraylar hangi Nebiyye aittir?

— Bu saraylar, Nebilerin ve Resûllerin sarayları değildir. dediler. Bu saraylar, müsebbihatı aşereye devam edenlere aittir?

O sırada, Sultan-ı Enbiyâ sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz hazretlerini gördüm. Refakat-i aliyyelerinde yetmiş Nebi ile yetmiş saf melâ'ike bulunuyordu. Meleklerin safları, doğu ile batı arasını dolduruyordu. Hızır aleyhisselâmın, Resûlüllah'a mülâki olduğun zaman müsebbihatı aşerenin ecrini ve faziletlerini kendisinden sor dediğini hatırladım:

— Yâ Resûlallah, diye niyazda bulundum. Hızır aleyhisselâm, bana zat-ı Risaletmeabınızdan müsebbihatı aşereyi ahzettiklerini söylediler ve neler olduğunu beyanla talim ettiler.

Fahr-i âlem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz, saadetle buyurdular:

— Hızır'ın haberi sahihtir. Her ne söylerse hakır. Zira, Hızır dünya âlimlerinin en âlimidir. Zümre-i Evliyâ'nın reisidir. Beni nübüvvet ile gönderen Allahu azim-üş-şâna yemin ederim ki, müsebbihatı aşereyi okumaya devam edenlerin bütün büyük ve küçük günahları af ve mağfiret olunur. Günahları yazmakla vazifeli olan meleklerle, müsebbihatı aşereyi okumaya devam eden kişilerin, ömürlerinin sonlarına kadar işledikleri günahlardan hiç birisinin kaydedilmemesi, Allahu teâlâ tarafından irade buyurulur. Müsebbihatı aşereyi okumaya devam eden kutlu kişiler, Hallâk-ı âlemin sa'idler zümresinde halk buyurduğu kullardır.

Bu kıssayı, Cenab-ı Â'meş zikretmişler. Ebu Talip Mekkiy **KUT-ÜL-KULÜB** adlı eserinde ve İmam-ı Gazali de **İHYA'İ-ULÜM** adlı eserinde nakletmişlerdir. Her iki zat da, ilmi ve manevî değerleri yüce, mühim şahsiyetlerden olduklarından müsebbihatı aşere hakkındaki bu rivayetlerinin sıhhatinden şüphe edilemez.

Leyle-i kadri arayarak, onun faziletine erişmek isteyenler Kadr'de erecekleri faziletler kadar, müsebbihatı aşere olarak yukarıda gösterdiğimiz sûre-i celile ve duayı devamlı surette okumakla da mazhar olabilirler. Bunları devamlı olarak okuyanlar, senenin günleri içinde gizli olan kadir gecesinde de rastlayacaklarından, her ikisinin faziletine birden nail olacaklardır.

ki, bu sayede erişecekleri nimet ve rahmeti-ilâhiyi idrakinize terkederim.

İmam-ı Tirmizi, **SAHİH**'inde Mu'kil bin Yesar radiyallahu anhtan nakleder ki; Resûlüllah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz şöyle buyurmuşlardır:

Her kim, sabahları uykudan kalktığıında (**E'UZÜ BİLLAH-İS-SEMİ'İL-ALİYMİ MİN-EŞ-ŞEYTAN-İR-RACİYM**) diye başlamak suretiyle, Sûre-i Haşr'in son üç âyeti olan (**HÜVALLAH ÜLLEZİ LÂ İLÂHE İLLA HÜ..**) dan (**VE HÜVEL-AZİZ-ÜL-HAKİM**) e kadar okursa, Cenab-ı Hak o kimse için yetmiş bin melek memur eder. O melekler, bu âyetleri okuyan zat için akşama kadar dua etmekle emrolunurlar. Eğer, bu âyetleri okuyan kimse, okuduğu gün içinde vefat ederse, kendisine şehitlik rütbesi verilir.

Bu âyetleri üç isti'âze ile yani üç defa (**E'UZÜ BİLLAH-İS SEMİ'İL-ALİYMİ MİN-EŞ-ŞEYTAN-İR-RACİYM**) diyerek akşamları da okursa yine yetmiş bin melâike sabaha kadar o zat için dua ederler. O zat, o gece içinde vefat ederse, şehitlik rütbesi ile taltif olunur.

Bu sevapları ve dereceleri duyup ta yapmayanların hallerine ve akıllarına şaşmak gerekir.

Ey riza-i ilâhiyye müştak, Hakka talip, cennete ragıp ve cemale âşık olanlar:

Bu sevapları ve dereceleri bildikten, öğrendikten ve belle-dikten sonra bu tavsiyeleri büyük ganimet bilmeli, bu faziletlerin husulüne bâis olan âyeti celile ve duaları, sıdk-u hulûs ile okumağa devam etmeli ve bu hususta gayret ve himmet göstermelidir. Hak sübhanehu ve teâlâ hazretleri, bunları okuyanlar için geceli gündüzlü dua etmek üzere yetmiş bin melek irsal buyuracağını açık açık beyan buyurmaktadır. O halde, bunlardan nasıl gafil olur, bu müstesna fırsatı nasıl kaçıırırsın?

Okuyacağın bu isti'âze ve âyeti celileler, öyle bir zikirdir ki, Enbiyâ-i izama mahsustur. Bunları okumanın fazileti ve ümmet-i müznibiyye hakkın en büyük nimeti olduğu Hadis-i sahih-i Nebeviyye ile sâbit ve muhakkaktır.

Bir kimse, abdest aldıktan sonra, abdest azalarını kurular-ken **İNNÂ ENZELNÂHÜ** sûresini üç kerre okursa, o zata yarın mahşer günü cennetin sekiz kapısı açılır. Hangi kapıdan dilerse cennete girmesine müsaade olunur.

Bir cenaze kabre konurken, bir kimse bir avuç toprak alarak o toprağın üzerine üç veya yedi kerre **İNNA ENZEL-NÂHÜ** sûresini okur ve o toprağı defnedilen cenazenin kabrine bırakırsa, okunan bu sûre-i Kadr hürmetine ölen o zat imanla göçmüşse, o kabre ve meyyite kabir azabı olmayacağı sahih kitaplarda yazılıdır.

Bir kimse, **İNNÂ ENZELNÂHÜ** sûresini, Allah rızası için dokuz kerre okursa, Allah teâlâ, o kuluna kanından kefen biçen şehitler sevabını ihsan buyurur.

Bir kimse, bu mübarek sûreyi on kerre okursa, bu sûre-i celilenin berekâtından bin günahı affolunur.

Bir kimse, **İNNÂ ENZELNÂHÜ** sûresini, İhlâs-ı şerif ile birlikte okursa, o kulun cesedi nâra haram edilir ve bir umre haccı sevabına nail olur.

Bu sûre-i celileyi, Arafat'ta okursa kendisine mücahitler ecri verilir.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَامَ مِنْ قَامَ سَاعَةً فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ قَدَرَ  
مَا يَحْتَلِبُ الرَّابِعِي شَاءَ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنْ صِيَامِ الذَّهْرِ كُلِّهِ وَالَّذِي  
بَعَثَنِي بِالْحَقِّ نَبِيًّا لِقِرَائَتِهِ مِنَ الْقُرْآنِ لَيْلَةَ الْقَدْرِ أَحَبُّ لِلَّهِ مِنْ أَنْ يَخْتِمَ  
فِي غَيْرِهَا مِنَ اللَّيَالِي

Bir kimse, Leyle-i kadr'de çobanın koyun sürüsüne bir nazarı kadar Allahu teâlâ için ibadette bulunursa, Hak celle ve âlâ indinde bir yıl oruç tutmasından daha sevgilidir. Beni hak Nebi olarak gönderen Allahu azim-üş-şân'a yemin ederim ki,

bir kimse Kadir gecesi kısa bir âyet okusa, sair zamanlarda okunan hatimlerden Allah'a daha sevgilidir, buyurulmaktadır.

Ümmül-mü'miniyn Hz. A'îşe radiyallahu anha validemiz, Nebiy aleyhissalâtü vesselâm efendimize:

— Yâ Resûlallah.. Leyle-i kadre vakıf olursam, nasıl dua edeyim? O geceye mahsus bir dua var mıdır ki, ben o dua ile Allahu teâlâ'ya dua edeyim? diye sordular.

Resûlüllah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz hazretleri, saadetle şöyle buyurdular:

— Yâ A'îşe.. O geceye erersen, Allahu teâlâ'ya şöyle dua da bulun:

اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُوفٌ حَبِيبٌ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي

*Allahümme inneke afüvvün kerîymün tuhibbül affe fâ'fu anniy...*

**(Allahım.. Sen, affedicisin.. Affetmeği seversin.. Beni de affet..)**

Her ne kadar bu hitapları, Hz. A'îşe validemize ise de, müşârünileyhanın yüksek şahsiyetlerinde bütün mü'minlere, Kadir gecesi bu duayı okumalarını emr-ü ferman etmek suretiyle ikaz ve irşâd buyurmuşlardır.

Kadir gecesi, melekler ile nüzul eden ruh hakkında, ulemâ ihtilâf etmişlerdir. Bazıları, meleklerle nüzul eden ruhtan murat Cebrail aleyhisselâmdır, demişlerdir. Sidre't-ül-muntehada o kadar çok melek vardır ki, sayılarını ancak Allahu teâlâ bilir. Kadir gecesi Cebrail aleyhisselâm ile bütün bu melekler, arza inerek ümmet-i Muhammed'e selâm-ı ilâhiyyeyi tebliğ ederler. Aynı zamanda, mü'minler için dua ve istiğfarda bulunurlar. Hiç bir mü'min kalmamak şartıyla, Cebrail aleyhisselâm her mü'min ile müsafaha eder. Cebrail aleyhisselâm ile müsafaha ederek iltifata mazhar olan kimseler, şu sıfatlarla tanınırlar:

Bu mutlu kişilerin ciltleri, Allah sevgisi ve Allah korkusu ile ürperir. Kalpleri, Allah sevgisi ve Allah korkusu ile çarpar.



Gözlerinden Allah sevgisi ve Allah korkusu ile yaşlar dökülür.

Diğer bazı âlimler de, ruhtan murat bir büyük ve ulu melektir, demişlerdir.

Bazıları da, ruhtan murat İsa aleyhisselâmdır, demişlerdir.

İnsanlar, melekleri görmezler. Fakat, Leyle-i kadr de melekleri görmek mümkündür. O gece, Hakkın selâmını tebliğ eden yalnız melekler ve ruh değildir. Melekler ve ruh ile beraber, cennette mü'minlere hizmet edecek bir takım cennet huddamları da vardır ki, onlar da kadir gecesi yere inerek ümmet-i Muhammed'e selâm-ı ilâhiyyeyi tebliğ ederler. Bazı urâfa ruhtan murat, Ebu Ervah olan fahri risalettir demişler.

O gece, yalnız selâmettir. O gece, Cebrail aleyhisselâm, rahmet-i ilâhi ile dünyaya nüzul eder. O gece hayatta olan mü'minlere rahmet-i ilâhi tevzi olunur. Cebrail aleyhisselâm niyaz eder:

— Yâ Rab.. Rahmetini, dirilere dağıttım, yine de arttı.

Hak celle ve âlâ buyurur:

— Ölenlere de taksim et..

Rahmet-i ilâhi, ölenlere de taksim olunur, yine de artar.

Cebrail aleyhisselâm tekrar niyazda bulunur:

— Yâ Rabbi.. Ölenlere de tevzi ettim, yine de arttı.

Hak sübhanehu ve teâlâ:

— Yâ Cebrail.. Rahmet hazinelerimi doldur, artan rahmetimi de kâfir diyarlarına taksim et..

İşte, o rahmet-i ilâhiden kendilerine hisse isabet eden kimse-ler, iman üzere ölürler ve salihlere ilhak olunurlar.

Demek ki, Kadir gecesi taksim olunan rahmet-i ilâhi, yalnız mü'minlere mahsus değildir bu rahmetten nasip alabilen kâfirler dahi, iman üzere çene kaparlar.

Bizler ise, ümmet-i Muhammed'iz.. O gece, bizlere olan ih-san-ı ilâhiyyeyi bir düşün de, şükür secdesi eyle.. Çünkü, seni kendisine kul ve Habibine ümmet eylemiş.. Sana kitab-ı mübiy-ninde: **(EY İYMAN EDENLER..)** diye hitap buyurmuş. Bir hiç iken, başına iman tâcını koymuş, sırtına şeriat libasını giydirmiş.. Sana; Leyle-i Kadr'ler, leyle-i Berat'lar, leyle-i Regaip'ler, leyle-i mi'raclar, leyle-i Mevlidler, leyle-i cumalar ih-san ve ina-

yet buyurmuş.. Sana, sayılamayacak kadar çok lûtufları, ikramları ve iltifatları var.. Bil, an, bul, ol.. Bilmeyince, bulamazsın.. Anmayınca, bilemezsin.. Bilmeyince, anmayınca, bulmayınca olamazsın..

Gafiller, Hakkı ancak gökte ararlar.. Mü'minler, onun her yere hazır ve nâzır olduğunu, görünen ve görünmeyen bilinen ve bilinmeyen âlemlerin Rabbi bulunduğunu bilirler, onu gönüllerde ararlar ve bulurlar, kadre ererler. Bulmayanlar, bilmeyenler, anmayanlar ham kalırlar ve mahrum giderler.

Yâ Rabbi.. Bizleri, Leyle-i Kadr'e erenlerden eyle.. **Affi-**na ve mağfiretine lâıyk ve müstehak olanlardan eyle.. **Âhir** ve âkibetimizi hayreyle.. Varda, darda Allah diyenlerden **ey-**le.. Varlıkta, rahatlıkta seni unutanlardan, darlıkta ve **meşak-**katte Allah diyen gafillerden eyleme.. Sevinçte ve kederde, her zaman ve her yerde Allah diyenlerden eyle.. Varlıkta, darlıkta, baylıkta, gedalıkta seni unutmayan, senden korkan, seni seven, sana ibadet edenlerden eyle.. Bi-hürmeti seyyid-il mürseliyn vel-hamdü lillahi Rabbil-âlemiyn, kabul-ün-niyaz **El-Fâtiha**..

El-Hac  
**MUZAFFER OZAK**

Sûre-i Kadr'de Hak celle alâ,  
Kadrini bildirdi, Kadir gecesi..  
Lûtfiyle, fazlıyle ol yüce Mevlâ;  
Kulunu güldürdü Kadir gecesi..

O gece eyledi Kur'anı inzâl,  
O gece eyledi Cibril'i irsâl,  
Selâmlar gönderdi Rabbi Müte'al,  
Gözyaşın sildirdi Kadir gecesi..

Bin aydan hayırlı, bilin buyurdu;  
Kadir'in kadrini bize duyurdu,  
Mü'mini, kâfiri nura doyurdu;  
Rahmete erdirdi Kadir gecesi..

Kadrini bilene, her gün Kadir'dir;  
Gafilin gafleti, nefse gadırdır;  
Bu gece, mümine şerh-i sadırdır;  
Hükmünü indirdi Kadir gecesi..

Ne mutlu bu gece secde edene,  
Ne mutlu bu gece vecde gidene,  
Ne mutlu bu gece mecde yetene,  
Cenneti verdirdi Kadir gecesi..

Ey AŞKI; kadrini bil de şükreyle,  
Başını secdeye koy da zikreyle  
Rabbinin ihsanı nedir, fıkreye;  
Ateşi söndürdü Kadir gecesi..



# İ R Ş Â D

## YİRMİ DOKUZUNCU DERS

---

### M Ü N D E R E C A T :

İhlâs sûresinin tefsir ve şerhi - Bu sûre-i celilenin sebab-i nüzülü - Zikri cehri ve zikri hafi nedir - Resûl-ü zişânı katletmeğe giden Suraka'nın, iman ile müşerref olması - İhlâs sûresindeki dört Esmâ - Dünyaya gelen insanların karşılaşacakları yedi büyük tehlike nelerdir - Kelime-i tevhidin hassaları ve faziletleri - 60 yıl yaşayan bir insan, günde bir günah işlese, hayatı boyunca 21900 günah işlemiş olur - AHAD, VÂHİD ve SAMED esmâlarının hisse ve hassaları - İhlâs sûresi, Kur'anın üç bölüğünden birine tekabül eder - Üç ihlâs neden bir hatim eder - Zikrullah'a ve ihlâsa lâyık olan ve olmayan ağızlar - Cüneyd-i Bağdadî hazretlerinin ibret-âmiz bir kıssaları - Bid'at-i hasene ve bid'at-i seyyie nedir - İhlâs sûresini okumaya devam edenlerin erdikleri ecirlere ve faziletlere dair bir çok kıssaları ve herkesin bilmesi ve bellemesi gereken hususları muhtevi mühim bir risâledir.



**Sallû alâ seyyidinâ Muhammed**  
**Sallû alâ Mürşidinâ Muhammed**  
**Sallû alâ Şems-id Duhâ Muhammed**  
**Sallû alâ Bedr-id-Dücâ Muhammed**  
**Sallû alâ nur-il-Hüdâ Muhammed**

El-evvelü Allah.. El-âhirü Allah.. Ez-zâhirü Allah.. El-Bâ-  
tnü Allah.. Hayrihi ve şerrihi min'Allah.. Men kâne fi kalbihi  
Allah. Fe-mu'inuhu ve nâsıruhu fid-dâreyni Allah.. Rabbişrahli  
sadri ve yessir-li emri vahlül ukdeten min lisani yefkahu kavli  
ve ufevvidu emri ilallah vallahü basiyrün bil-ibâd..

Sübhanেকে lâ ilme lena illâ mâ allemtenâ inneke ent-el  
alim-ül-hakim..

Sübhanেকে lâ fehme lena illa mâ fehhemtenâ inneke ent-el  
cevvad-ül-kerim.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ  
قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ۝

*Bismillah-ir-rahman-ir-rahiym*

*Kul hüvallahü ahad - Allah-üs-Samed - Lem yelid ve lem yüled ve lem ye-  
kül lehu küfüven ahad.*

*El-İhlâs: 1 - 2 - 3 - 4*

(De ki: O Allah birdir, zâtında vâhid ve sıfâtında ahad-  
dir. Ululuk, yücelik ve büyüklük onda nihayet bulmuştur.  
Dâim ve bâkidir; her şeyden müstağni, her dileğin mer-  
ciidir. Doğmamış ve doğurmamıştır. Onun; benzeri, eşi  
ve eşiti yoktur.)

Ey ihvan-ı dini- mübiyn:

İslâmın temel prensibi **TEVHİD**'dir. Tevhidi; en belîğ, en veciz ve en hâlis bir ifade ile açıkladığından dolayı, bu sûre-i celileye **İHLÂS** denildiği gibi **TEVHİD** veya **ESAS** da denilmiştir. Mâ'na ve muhtevası bakımından **SAMED, NECAT** veya **MÂ'RİFET** sûresi diyenler de vardır. Bütün bu mübarek isimlerle isimlendirilmesi caizdir.

Müfessiriyn-i kirâm, Mekki mi, Medeni mi olduğunda anlaşamamışlardır. Keşşaf ve Râzi, Mekke-i Mükerrerme'de nâzil olduğunu ileri sürerlerken, Beyzavi ve Ebüs-su'ud ihtilâflıdır demişlerdir. Hicrette, Medine-i münevvere yolunda nâzil olduğu da söylenmektedir. Fakat, hepsi sûre-i celilenin, fazilet bakımından Kur'an-ı azim-üş-şânın üçte birine muadil olduğunda müttefiktirler.

**İHLÂS** veya **TEVHİD** sûre-i celilesinin, sebab-i nüzülü de şöyle rivayet olunmaktadır:

Ubey oğlu Kâ'ab, Cabir oğlu Abdullah ve Ebu Aliyi Veşşabi ile İkrime radiyallahu anhüm ecmaiyn diyorlar ki; Kureyş kâfirlerinden Âmir oğlu Tufeyl ve Zeyd oğlu Kays ile avenesi, Resûlüllah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz hazretlerine geldiler ve sordular:

— Bizim ilâhlarımız olan tapındığımız putların kimisi altından, kimisi gümüşten, kimisi bakırdan ve kimisi de demirdendir. Yâ Muhammed!.. Sen bize taptığın Allah'ı vasfeyle.. Senin Allahın da altından mı, gümüşten mi, bakırdan mı, yoksa demirden midir?

Aleyhissalatü vesselâm efendimiz:

— Hiç bir şey, benim Rabbim olan Allahu zül-celâle benze-  
mez, buyurarak Kureyş kâfirlerinin sorularını cevaplandırmağa hazırlanırken bu âyet-i celile nâzil oldu ve meâl-i münifiyle Hıristiyanların bozuk itikatlarını, yahudilerin sakat içtihatlarını ve putperestlerin sapık inançlarını red ve nakzeyleyerek tevhidi, ihlâsı ve Rabbil-âlemiynin vahdaniyyet ve samedaniyyetini hakkiyle izhar ve ifade buyurdu ve gerçek tevhidi bütün gafil insanlığa duyurdu.



Bu sûre-i celile ile, Allahu azim-üş-şân bütün insanlara zâtı ve sıfâtı ile ilgili bir hakikati ilâm ve dergâh-ı ilâhiyyesinde kabule şayan olan tevhid ve iymanı da ilân buyurmuş oldu.

Zira, Hıristiyanlar **TES'LİS'e** inanırlar, yani: **(Bir, üçtür.. Üç, birdir)** safsatasına itikat ederler. Onlara göre: **ALLAH - MERYEM - İSA** veya **ALLAH - İSA-RUH-ÜL-KUDÜS** üçlüsü birdir ve bir olan Allah böylelikle üç olur. İşte, Allah celle celâlûhu bu safsata ve mugalatayı reddeylemekte ve Habibi-edibine:

— Kullara de ki: Allahu teâlâ birdir. Hiç bir şeye muhtaç değildir. Oysa, her şey ona muhtaçtır. Ululuk, yücelik ve büyüklük onda nihayet bulmuştur. O, doğmamıştır ve doğurmamıştır. Hiç bir şey, onun eşi ve eşiti olamaz. Onun benzeri, şeriki ve küfüvvü de yoktur, gerçeğini bütün insanlara talim ve tefhim eylemesini irade ve ferman buyurmaktadır.

Aslında, Hıristiyanların bu bozuk itikatlarının ne hak ve hakikatle, ne de akıl ve mantıkla te'lifi kabil değildir. Zira, İsa aleyhisselâm her mahlûk gibi bir anadan doğmuştur ve kendisini Meryem aleyhisselâm doğurmuştur. Ruh-ül-kudüs, yani Cebrail de mahlûktur. Allahu teâlâ ise, hâlık-ı ezeli olup; ahaddir vâhiddir, sameddir. Kemal sıfatları ile muttasıf ve noksan sıfatlardan münezzehtir. Zâtı ecelli â'lâsından gayrı ne varsa helâk olmağa mahkûmdur.

O halde, mahlûk nasıl hâlık olabilir? Her mahlûk gibi belirli şekilde dünyaya gelen, yiyen, içen, uyuyan, uyanan ve sonunda yine her mahluk için mukadder ve muhakkak bir sonuca varan nasıl Allah olabilir?

Netekim, Yahudiler de aynı sakat itikattadırlar. Onlara göre de, melekler Allahu teâlâ'nın kızları ve Uzeyir aleyhisselâm da Allahu sübhanehu ve teâlâ'nın oğludur. Üstelik, onlar: **(Allah, yalnız Yahudilerin Allahıdır..)** derler ki, İhlâs sûre-i celilesi, işte bunu da red ve nakzeylemektedir. .

Mecusilere ve diğer putperestlere gelince: bunlarda kendi elleriyle altından, gümüşten, bakırdan, demirden, taştan topraktan, tahtadan bir takım şekiller yaparak onlara tapmak-

ta ve Allahu teâlâ'ya şirk koşmaktadırlar ki, bu sapık ve uydurma inançlarını da ihlâs sûre-i celilesi reddeylemekte ve gerçek tevhid ve iymanı tebliğ buyurmaktadır.

Derhal ilâve edelim ki; gerek Hz. Musa aleyhisselâm ve gerekse Hz. İsa aleyhisselâm, Allahu teâlâ tarafından gerçek iyman umdelerini getirmişlerdir. Bugün, yeryüzünde bulunan bütün Yahudi ve Hıristiyanların amel edegeldikleri bozuk ve sakat itikatlar ki, melekler Allahu teâlâ'nın kızlarıdır, Uzeyir aleyhisselâm Allahu teâlâ'nın oğludur, bir üçtür, üç birdir gibi safsatılar, bu peygamberlerden sonra ihdas olunmuş, kötü ve mesnetsiz inançlardır. Yoksa, Enbiyâ aleyhissalâtü ves-selâm, kulları Allahu teâlâ'ya böyle yanlış inanç ve itikatlarla dâvet etmiş değillerdir. Bundan dolayıdır ki, islâmiyyetin tevhid konusundaki bu sağlam, akla ve mantığa uygun prensibine, Avrupa ve Asyalılardan erbabı insaf hayran kalmaktadır.

Mü'mini- kâmil odur ki, Allahu sübhanehu ve teâlâ'yı bütün noksan sıfatlardan tenzih ve bütün kemal sıfatları ile tavsif eder ve bunu lisanı ile ikrar ve kalbi ile iyman eyleyerek, mâ'rifetullah yönünden iymanın şu'ur ve gururuna, ikrarının feyiz ve sürürüne varır. Zira, marifetullah kalpte ve gönülde bir nurdur. Her kim: Allah'ı bilir, Allah'ı anar ve Allah'ı bulursa, o kimse saadet ve selâmete erişir. Mâ'rifetullah, en büyük mâ'rifettir. Hakkın birliğini bilmek, tevhid-i hakikidir. Hakiki irfan ise, eşyanın hakayıkına ermek ve eşyayı zâtında olduğu gibi görmektir. Allahu teâlâ'nın, evvellerin evveli, âhirlerin âhiri, bâtını ve zâhiri olduğunu, her şeyi hakkiyle bildiğini, her işin hâkimi bulunduğunu, bütün mahlûkatın onun hükmüne mahkûm olduğunu, onun bütün mahlûkat, mevcudat ve mükevvenatın müstakillen mâliki, Rabbi ve rezzakı bulunduğunu idrak edebilmek şuuruna erenler ve onun zâtında ve sıfatında şerikî ve benzeri bulunmadığına iyman ve bunu kalpleri ile tasdik ve lisanları ile de ikrar eyleyerek Allahu teâlâ'ya karib olanlar, mârifetullah sırrına âşinâ olurlar. O kutlu ve mutlu kişiler, onu **HÛ** lâfziyle bilir, bu lâfzı ancak Allahu teâlâ'ya râci kılar ve Allah celleden başka hiç bir şey görmezler.

Evet; bu zevatın zikri **HÛ**'dur. Zira, bu lâfz-ı celilde hiç bir garaz hiç bir ivaz yoktur. Ancak Allahu sübhanehu ve teâlâ vardır. Halbuki, **YÂ REZZAK, YÂ GAFFAR** veya **YA SETTAR** zikrinde, az çok bir garaz vardır. Bu esmâ-i ilâhi ile kul, âdeta dünya ve âhiretteki rızıklardan faydalanmak mağfired olunmak veya suçlarının örtülmesini arzulamak gibi bazı karşılıklar bekler. **HÛ** lâfz-ı celilinden murat ise, ancak zât-ı ülûhiyyete tâlip olmak ve yalnız Allahu teâlâ'yı arzulamaktır. Yani, hiç bir karşılık beklemezsiniz, Allahu azim-üş-şâna zikretmektir. Bu bakımdan, **HÛ** esmâsı mukarrebîyn için bir mertebe-i azimdir.

**HÛ** zikrinin zevkine erenler ve bu zikirten hâlet alanlar bahr-i ledünne dalanlardır, âşinâ-i ruh olanlardır, kalplerini pâk edenlerdir, bu fâni âlemde iken âlem-i lâhuta gidenlerdir. İsimleri bu âlemde bulunduğu halde, cisimlerini vahdet âleminde aşk-ı ilâhi ile yakarak, yok edenlerdir ki, bunlar ukbâda devlet bulur ve makam-ı sıdka erişirler, Rabbi müte'al ile daim olurlar. Bu makam, **BEKA-BİLLAH** makamıdır. Bu makama erişenlerin zikirleri **HÛ**'dur. Fikirleri **HÛ**'dur. Vecde geldiklerinde, **HÛ** ile olurlar. Bu makama eren zevat-ı âli-kadr, kesret-i vahdette vâhid görenlerdir:

**Dil beytini pâk eden,  
Dervişi Anka eden,  
Âlem-i lâhuta giden,  
Mevlâ zikridir, zikri..**

**Zikirten hâlet alan,  
Âşinay-ı ruh olan,  
Ukbâda devlet bulan,  
Mevlâ zikridir, zikri..**

**Terk ehline karışan,  
Hem zevkine erişen,  
Bahr-i ledün'le görüşen,  
Mevlâ zikridir, zikri..**

**Âşıkların zikri HÛ**  
**Zikri Hû'dur, fikri Hû;**  
**Vecde gelip diye Hû,**  
**Mevlâ zikridir, zikri..**

**NUREDDİN'i diri kılan,**  
**Tevhidle çerağı yanan,**  
**Bi-hamdillah tevfik olan,**  
**Mevlâ zikridir, zikri..**

**Muhammed Nureddin-il-Cerrahi**  
**(Kuddise sırruh)**

Zikrî cehriden, zikri hafiyeye; zikri hafiden, zikri ruha; zikri ruhtan, zikri sırra erenlerin; zikri sırdan sonra zikri cehriye dönmeleri tedennidir, demişler. Tatmayan bilmez; Allah celle bu **HÛ** zevk ve lezzetini, cümlemize tattırsın... (Âmin).

Makam-ı velâyete ve derecat-ı kurbiyyete henüz eremeyen. yalnız sağ ashabı olanlar ise, vahdeti kesir olarak görenlerdir. Birliği, çoklukla görenler de, **HÛ** lâfzına kani olamazlar ve hâlık mahlûktan fark ve temyiz için Lâfzatullah'ı **HÛ** zamirine zammederek Allah lâfzı ile Mevlâ'yı zikrederler.

Gafiller ise, Rabbilerini adet üzere bildiklerinden. Lâfzatullahın yanına **AHAD** ism-i şerifi ilâve olunmuştur. Allah celle, Kur'an-ı Kerim'de **KUL HÛVALLAHÛ AHAD** âyet-i celilesiyle, o gafillerin yanlış akidelerini reddetmiş ve bizlere yani iman zevkini tatmış olanlara, bu şarab-ı tevhidi aynı sûre-i celile ile, **KUL HÛVALLAHÛ AHAD** sûresiyle sunmuştur.

**KUL HÛVALLAHÛ AHAD** sûre-i şerifi; Yahudilerin, Hıristiyanların, Mecusi ve putperestlerin yanlış akidelerini ve fâsit fikirlerini reddettiği gibi, kurbiyyete erişemeyenlerin ef'alini de aynı sûre-i celile nakzeder. Aynı zamanda, hakkın velilerinin ve kurbiyyette, ubudiyette olan âşıklarının makamlarını da gafillere ilân eder. Kurbiyyete istidatları olanları da, aynı sûre-i celile ile irşâd buyurur. Bu suretle, Vâcib-ül-

vücut ve sahib-i kerem-i vel-cûd hazretleri, **KUL HÜVALLAHÜ AHAD** âyeti kerimesiyle bu üç lâfz-ı şerif ile, ashab-ı kurbiyyetin, ashab-ı yeminin ve ashab-ı şimalin makamlarına da irşât buyurmuştur.

Ol mâ'bud-u bil-hak, öyle bir sultandır ki her ihtiyaç ondan istenir. O (**HÜ**), her şeyden müstağnidir ve hiç bir şeye ihtiyacı yoktur. Zâtında ve sıfâtında kâmilidir. Bütün hacetler ondan istenir. Gaipte maksut, musibet ve müşkillerde yardımcı, her şey üzerine hâkim olup, ondan gayrı hâkim-i mutlâk yoktur, ki o Zât-ı ecelli â'lâyı zorlayarak ona bir şeyin yapılmasını vâcip kılsın. Cümle kemalât ile mevsuf olup var etmek, yok etmek ve her türlü tedbir ve tasarruf ancak onun kabza-i kudret ve kuvvetindedir.

Her eşya ve her mahlûk ona merbut, ârifin yanında mâ'ruf, zâkirin zikrinde mezkûr, şâkirin şükründe meşkûr ve âşıkın kalbinde mahbub odur. Ona itaat, emirlerine ve hükümlerine mutavaat, nehiyelerinden mücanebet şarttır, lâzımdır. Zira, secde edilmeye lâyık ve müstehak odur, sevilmeye lâyık olur, mahbubu hakikî odur.

İhlâs sûre-i celilesinin sebab-i nüzulü hakkındaki ikinci rivayeti de nakletmeden geçemeyeceğim:

Vaktaki, Mekke kâfirlerinden zulüm gören mü'minlere: Medine'ye hicret etmek müsaadesi verildi, bir çok aileler gizlice Medine-i münevvereye göçtüler. Mekke'de pek az müslüman kalmıştı. Kureyş kâfirleri, Dâr-ün-Nedve'de toplandılar. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimize bir suikast hazırladılar. Cenab-ı Peygamberin bulunduğu evi muhasara edecekler, aleyhissalâtü vesselâm efendimizin uyumalarını bekleyecekler ve her kabileden temin ettikleri adamlarla hücumla geçerek Nebi-i zişânı katledecekler ve akıllarınca islâmı söndüreceklerdi.

Cebrail aleyhisselâm, ahvali Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz hazretlerine haber verdi. Server-i Enbiyâ, o gece kendi yataklarına Hz. Ali kerremallahu vechehu efen-

dimizi yatırdılar ve Kureyş kâfirlerinin üzerine bir avuç toprak atarak, hepsini bakar kör haline getirdiler. Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz de, hiç birisi tarafından görülmeksizin aralarından geçip gittiler.

Evet; bu derslerimizde her vesile ile tekrarladık. Bakmak kuldan, göstermek Allahu teâlâ'dandır. O göstermeyince, kimse bir şey göremez.

Resûl-ü efham efendimiz, beraberlerine Hz. Ebâ-Bekir-is-Sıddıyk radiyallahu anı alarak bir kaç gün Sevir dağındaki mağarada saklandılar. Kâfirler, mağaranın önüne kadar geldikleri halde, içeride gizlenen Hak dostlarını göremediler. Kureyş kâfirleri: elleri boş, mahcup ve perişan Mekke'ye döner dönmez, aleyhissalâtü vesselâm efendimizle, yâr-ı garı Sıddıkyı Ekber, Medine-i-münevvere'ye müteveccihen yola çıktılar.

Ebâ-cehil lâ'ini, münâdiler vasıtasıyla Kureyş kâfirlerine vâ'adlerde bulunuyor, Resûl-ü ekrem sallallahu aleyhi ve sellem efendimizi sağ veya ölü olarak getirene yüz kızıl deve, yüz cariyeye ve yüz arap atı vereceğini ilân ettiriyordu. Suraka namındaki kâfir:

— Ben, Muhammed'i ölü veya diri olarak sana getiririm, diyerek atına atladı ve Medine yolunda Cenabı Peygambere yetişti. Kılıcını çekerek, Fahr-i cihan efendimize hücum edeceği sırada, Cebrail aleyhisselâm nâzil oldu ve:

— Yâ Resûlallah.. Rabbil-âlemiyn, sana selâm etti ve arzı senin emrine verdi, dedi. Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz:

— Yâ arz.. Şunu yut, buyurur buyurmaz, Suraka'nın atı göğsüne kadar yere gömüldü ve kendisi de efendimizin önüne yıkıldı. Yer, Suraka'yı yutuyordu. Akli başına gelmiş olacak ki:

— Aman, el'aman yâ Resûlallah, diye inlemeğe başladı.

Sahib-i mürüvvet efendimiz, yere tekrar emir buyurdu ve Suraka bu bâdireden kurtuldu. Fakat, gözünü hırs bürümüş ve yüz deve, yüz cariyeye ve yüz arap atına malik olabilmek ihtirası, ona insanlığını unutturmuştu. Biraz önce aman dilediği zat-ı

kerime tekrar kılıcı ile hücumla yeltendi. Resûl-ü zîşân, yere tekrar emir buyurdu ve yer Suraka'yı yutmak üzere iken:

— Dahilek yâ Resûlallah el'aman, bir daha böyle küstahlıkta bulunmam. lûtfet beni affeyle, diye yalvardı.

Sahib-i kerem efendimiz onu bir daha bağışladı ve yere emir buyurarak kendisini kurtardı. Suraka, bu defa aleyhissalâtü vesselâm efendimizin devesi önünde diz çökmüş soruyordu:

— Size bu lûtfu bahşeden kimdir?

Resûlullah sallallahü aleyhi ve sellem saadetle buyurdular:

— Benim Rabbimdir.

Korku ve dehşet içinde bulunan Suraka, tekrar sordu:

— Yâ Resûlallah.. Rabbin ne kadar da azamet, kudret ve kuvvet sahibi imiş.. Lûtfet bana haber ver, Rabbim dediğin Allah altından mı, yoksa gümüştenmidir?

Server-i Enbiyâ efendimiz, bu soruya cevap vermediler, sükût buyurarak başlarını önlerine eğdiler ve işte bu sırada Cebrail aleyhisselâm sûre-i ihlâsı veya diğer ism-i şerifleri ile Tevhid, Samed sûre-i celilesini imam-ül-enbiyâ ve sened-i asfiyâ efendimize, taraf-ı ilâhiden inzâl buyurdu.

Suraka, hemen oracıkta şeref-i iyman ile müşerref oldu. islâma bir çok hizmetlerde bulundu ve ezcümle İran muharebelerinde, şahın yani Kisra'nın sarayına kadar girerek, Kisra'nın koluna taktığı bilezikleri çıkardı ve kendi koluna taktı. Zira, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz, kendisine:

— Yâ Suraka.. Senin kollarında, İran Kisra'sının bileziklerinin takılmış olduğunu görüyorum, müjdesiyle sevindirmişlerdi.

Böylelikle, bir mûcize-i peygamberi zuhura gelmiş ve Suraka'ya Ebâ-Cehil'in Habib-i Hüdâ'yı katletmek karşılığı vâ'dettiği atiyyelerden daha kıymetlisi nasip olmuş, bir çok ganimet mala tesahüp eylemiş, dünyada **ASHAB** rütbesine irtika ve âhirette de nârdan necat bularak ebedî saadet ve selâmete itilâ etmiştir.

Burada biraz düşünelim:

Ebâ-cehil, neye niyyet etti? Suraka, neye niyyet etti? Allahu teâlâ Suraka hakkında neyi kısmet ve kendisini nelerle taltif etti? Suraka, Ebâ-cehil'den alacağı mükâfat karşılığında böyle bir cinayeti kabul etmeseydi, bu nimetlere erebilir miydi?

Resûl-ü zîşâmı öldürmek kasdiyle gitti, iyman ile müşerref oldu.

Allahu azim-üş-şân, mülkünde dilediği gibi tasarruf ve hükmeder. Dilediğini hidayete, dilediğini de dalâlete iletir. Mülk onundur, hüküm onundur. her şey onundur. Sen, hemen ona ibadet ve kulluk edegör..

Ey âşık-ı sadıklar:

Hz. İbn-i Abbas diyor ki, **(Allahu teâlâ, ondan ve babasından razı olsun. Bilindiği gibi, Hz. Abbas aleyhissalâtü vesselâm efendimizin amcasıdır. Bu haberi veren İbn-i Abbas da onun oğludur ki efendimizin amcazadesidir.)** Resûlüllah sallallahu aleyhi ve sellem bana buyurdu:

— Bu sûre-i celili, Cebrail aleyhisselâm bana getirinceye kadar, ümmetimin âkibetinden endişe eder ve onların azab-ı ilâhiden kurtulamayacaklarından korkardım. Vaktaki, bu sûre-i celile bana nâzil oldu. fazilet ve ehemmiyeti ve bu sûreyi okuyanların dereceleri bana arzolundu, artık o korku ve endişelerimden kurtuldum. Rabbimin, ümmetim hakkındaki muamelesinden emin oldum. Rabbimin, bu sûre-i celileyi ümmetime inzal buyurmasından sonra, onlara azap olunmayacağını bildim ve anladım. Zira, bu sûre-i celile Allahu teâlâ'ya nisbet edilmiş olup, onun birliğini ve sıfatlarını beyan eden sûredir.

Bu sûre-i şerifi okuyanların başlarına, semaden **BİRRİ-TEKVÂ** tâcı vaz'olunur. Okuyanın üzerine, sükûn-u ilâhi nâzil olur ve gönlü sefaya erer. Okuyanı, rahmet-i ilâhi gaşyeder. Allahu teâlâ, bu sûreyi okuyan kuluna, rahmet nazarı ile nazar eder. Allahu azim-üş-şân, bir kuluna rahmet nazarı ile bakarsa, onu bir daha nâra koymaz. O kulunu, öyle bir mağfiret ile affe-



der ki, onu ebediyyen azaptan uzaklaştırır. O kul, Allahu teâlâ'-dan ne murat eder, neyi diler ve isterse, reddolunmaz ve dilediği ve istediği kendisine verilir.

Nitekim, bazı sûver-i Kur'aniyyenin faziletlerini beyan ederken, bir kimse şu sûreyi okursa, şu kadar sevaba erer demiştik. Bu sûrenin kıraatinden maksat, okunan sûrenin kalp ile tasdiki ve muktezesi ile âmil olunması ve ihlâs ile hareket edilmesidir.

İhlâs sûre-i celilinde, dört esmâ-i ilâhî mevcuttur, ki bu esmâlarla meşgul olanlar, kısa zamanda nail-i meram olurlar.

**BİRİNCİSİ:** **HÛ** esmâsıdır ki, yukarıda bir nebze bahsetmiştik. Bu makam, mukarrebîyn olan Evliyâ'ullahın makamıdır. Bu zevatın, zikirleri ve tesbihleri **HÛ** esmâsıdır.

**İKİNCİSİ :** Ashab-ı yeminin esmâsı olan **YÂ ALLAH'**tır

**ÜÇÜNCÜSÜ :** **YÂ AHAD'**dır.

**DÖRDÜNCÜSÜ :** **YÂ SAMED'**dir

Lâfz-ı celâlin elifini haffedersek, **LİLLAH** kalır.

Lâm'ın birisini haffedersek, **LEHÛ** kalır.

Diğer Lâm'ı da haffedersek **HÛ** kalır.

Lâfzatullah, dört harftir. Âlem üçtür: **DÛNYA - BERZAH -**

**ÂHİRET.**

Bu dört harften, üç harfinin biri dünya, biri berzah, birisi de âhirete remzdir.

Dünya nimetlerinde, berzah âleminde ve âhîret lezzetlerinde gözü olmayanlar, Mevlâ'yı isteyenler **HÛ** esmâsı ile Rab-bî zikir ve tesbih ederler.

Ebâ-Hureyre'nin rivayetine göre; Allahu zül-celâlin doksan dokuz esmâsı vardır. İşte, bu Hadis-i şerif doksan dokuz esmâyı ezberleyerek hıfzedenenlerin, cennete dahil olacaklarını. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin müjdesi olarak bizlere ulaştırmaktadır.

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى بِنِعْمَةٍ وَتَسْعِينِ  
اسْمًا فَمَنْ أَحْصَاهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ

Ehl-i-tevhid: **AVAM - HAVAS - HAVAS'S-ÜL-HAVAS** olarak üç sınıftır.

Bu ümmetin avamı; esmâ-i hüsnâyı lâfzen hıfzederek saydıklarından dolayı cennete girerler.

Ümmetin havassı ise, esmâ-i hüsnânın mânasını düşünür ve o esmâ ile ahlâklanırlar. Böylece hıfz ve tâ'dat ederek cennet-i sifata dahil olurlar.

Havassül-havas ise, hakikat itibariyle tecelliyat-ı esmâya vuslât ederler ve cennet-iz-zata dahil olurlar ki, böylece tebşir olunmuştur.

Esmâ-i-hüsnânın, doksan dokuz oluşu, cennât-ı âliyatın derecelerinin de doksan dokuz olmasındandır. Esmâ-i ilâhi, doksan dokuz; cennet derecatı da doksan dokuzdur.

Buna mukabil, Cenabı-Hakkın rahmetinden ve zikrinden yüz çevirenlerin ve Hakkı inkâr edenlerin durumlarını da:

نَسِطُ اللَّهِ عَلَى الْكَافِرِ مِائَةً تِسْعًا

*Yusallitullahü alel-kâfiri mi'ateynâ...*

(Allahu teâlâ, kâfirlere yüz derekâtta yüz türlü azap musallat kılar.)

hükmü ile açıklanmıştır.

**ALLAHÜMME ECİRNÂ MİN-EN-NÂR VEDHİLNEL CENNETE MAAL-EBRÂR..**

Ihlâs sûre-i şerifinin birinci esmâsı:

هو الله

*Hüvallah'tır.*

Hüvallah, Esmâ-i-hüsnânın sultanı mertebesindedir. Allah ism-i şerifidir. Bütün Esmâ-i hüsnâyı, ef'al, hikmet, meal, sıfat ve azameti kemale cem'olup Allahu azim-üş-şâna mahsus ve münhasır ismi pâki Kibriyâ'dır.

Allah lâfzı şerifi, bütün kemâlât-ı ilâhiyyenin, hüviyyet-i gayb-ı lâhutiiyesinde bi-zâtihi kıyamına işaretir.

Allah lâfzının bu suretle yazılması, mevcudatın ve mümkinatın tafsilâtıyla bahr-i kudret-i ahadiyyetten zuhuruna, kayyumiyetle kıyamına işaretir.

Allah lâfz-ı şerifinin mânayı münifi bilinmek itibariyle, küh-ü hakikî ilâhisini idrakten beri, ayn-ı zat-ı ilâhiyyedir.

Abdin hassası, ülûhiyyet-i kâmile ile tecelli, ülûhiyyete kalben tâ-zim ve kalıp olarak tâ'at, vicdanen itimat ve tevekkül ve himmet, ruhan muhabbet ve tekva, mâsivâ'ullahı müşahededen masruf olmaktadır. Yani, kâinatta ne görülürse, o eşyada eşyadan evvel Kudretullah-ı görmektir.

**YÂ ALLAH** esmâsının hassası:

Her cuma günü, bin kerre **YÂ ALLAH** diyen kimse, evliyâ zümresine dahil olur.

Cuma günleri, taharet-i kâmile ile —ki gusül abdesti almaktır— cuma namazından evvel, yüz kerre **YÂ ALLAH** derse, ne gibi dileği varsa matlûbuna nail olur.

Her gün bin kerre **YÂ ALLAH** derse, **İLM-EL-YAKİN**'e yükselir, kalb-i selime nail olur.

Bir hastaya iki yüz kerre **YÂ ALLAH** okunsa, eceli gelmemişse şifaya kavuşacağı muhakkaktır.

## LÂ İLÂHE İLLALLAH

kelime-i tayyibesi, Mâbud-u bil-hakkın cümle meratib-i esmâ ve sıfatını câmi olan, ancak künh-ü zat-ı ülûhiyyetidir. Kulun, kelime-i tevhidden hassası; Allahu azim-üş-şânın Mâ'bud-u bil-hak olduğuna kalben itikat etmek, ruhan maksud-u matlûb-u bil-hak olduğuna itikat etmek, sırran Mahbub-u bil-hak olduğuna itikat etmek, künh-ü zat-ı ilâhisini noksan sıfatlardan münezze ve kemal sıfatlarıyla Mevsuf'u bil-hak olduğuna itikat etmek, fail-i müessir, mevsuf-u ezeli, vücud-ü vâcip ile mevcudiyetini yakın bilerek kemal-i tevhid-i ef'ale, tevhid-i sıfata ve tevhid-i zata erişmektir.

Her namazdan sonra, yüz kerre kelime-i tevhidi okuyanın, gaflet ve unutkanlığı gider. Kalp sıkıntılarından kurtulur.

**LÂ İLÂHE İLLALLAH** lâfz-ı şerifine, **MUHAMMED RE-SÛLÛLLAH'**ı da zam ve ilâve edebilirse, nice hikmetleri vardır. Bu kelime-i tayyibe, yedi kelimededen teşekkül etmiştir. Dünyaya gelen insan, yedi şeye müptelâ olur ve yedi tehlike ile karşılaşır;

**BİRİNCİSİ:** Ölümdür. İnsan, ya iman üzere geçer, ya küfür üzere ölür. (**Allahu teâlâ'ya sığınırız!**)

**İKİNCİSİ:** Yolu, kabire uğrar. Kabri ya nur ile münevver veya zulmet ile karanlık olur. (**Kabir karanlığından ve zulmetinden de Allahu teâlâ'ya sığınırız.**)

**ÜÇÜNCÜSÜ:** Kabirde, sual sormaya gelen münkereyn namındaki meleklerle karşılaşır. İnsan, bu meleklerin suallerine ya doğru, dürüst cevap verir, veya çeneleri kilitlenir.

**DÖRDÜNCÜSÜ:** Kıyâmet gününün tehlikeleridir. Kıyâmet günü, bazı zevatın yüzleri nurlu, bazı kimselerin de yüzleri kara ve gözleri gök olacaktır. Yüzleri beyaz ve nurlu olan ehl-i necat, yüzleri kara ve gözleri gök olanlar da ehl-i nardır.

**BEŞİNCİSİ:** Hesaba çekilmektir. Mizanın hasenat tarafı mı, yoksa seyyiat tarafı mı ağır gelecektir.

**ALTİNCİSİ:** Hesap, kolaylıkla mı müyesser olur, yoksa zorluklara mı uğranır.

**YEDİNCİSİ:** Yolumuz, cennete mi, yoksa cehenneme mi varır.

Acaba, bunları hiç düşündük mü? Bu nâzik ve tehlikeli ân-ları hiç gözönüne getirdik mi? Meselenin ciddiyet ve vehameti-ni hiç hesaba kattık mı? Ölüm, ergeç bizlere de gelecektir; bunu inkâra mecal var mı? Yok!.. Elbette, yok.. Kabri inkâr edebilir miyiz? Elbette, hayır!..

Siz, bazı cahil veya gafillerin, yahut kasd-ı mahsusla hareket eden hâinlerin ve zâlimlerin:

— Canım; insanı vahşi bir hayvan parçalarsa, ateşte yanarak kül olursa, denizde yüzerken köpek balıklarına yem olursa, bu gibiler kabre girmeyecekler ki, kabir azabı görsünler, demelerine bakmayınız.

Bu bozuk niyyetli ve sapık zihniyetli kimselerin. Kudretullah'a karşı geldiklerini hatırlatmakta fayda vardır. Allahu azim-üş-şân, bir kuluna azap edecek veya onu mükâfatlandıracak ise, o kulun vahşi hayvan tarafından parçalanmasının, ateşte yanarak kül olmasının veya köpek balıkları tarafından yutulmasının ne önemi vardır? Hâşâ sümme hâşâ, Allahu teâlâ âciz midir ki, o kula tekrar bir vücut yaratmak kudretine mâlik olmasın. Dilerse, tekrar tekrar o kulu halkeder, dilerse azap eder, dilerse mükâfatlandırır. Allahu teâlâ, zaman içinde zaman, mekân içinde mekân halk ve icat eder. O, hükmünde galiptir. **KÜN** dedi mi, dilediği hemen o ânda âdeta göz açıp kapayıncaya kadar kısa zaman içinde, gaip âleminden şühud âlemine zuhur eder. Kudret-i ilâhiyye, insan idrak ve havsahasına sığmaz. Onlar, böyle şeylerle kafalarını yoracak ve ibadullahı idlâl edecek yerde, Cenabı-Hakkın kudret ve azametini tefekkür etsinler. Yarım kilodan fazla tartmayan terazileri ile, milyarları tartmağa kalkmasınlar. İnsanoğluna verilen akıl terazisi, gerçekten yarım kilo ya tartar, ya tartamaz. O akıl terazisi ile, semalara çıkar, ummanları aşar amma; nihayeti, belirli bir sınırı ve ölçüsü olmayan Kudretullah'ı aslâ ölçemezsin..

**İlim, ilim bilmektir;**  
**İlim, kendin bilmektir;**  
**Sen, kendin bilmezsin;**  
**Ya nice okumaktır?..**

İnsana ve irfana yakışan; her şeyden önce kendini bilmek aczini ve zaafını idrak etmektir:

**Bakuben ne göresin?  
Gözün açılmayınca,  
Kimseyi ne bilesin?  
Sen, seni bilmeyince..**

Tek ve sâlim çıkar yol, hayatta iken ona, o büyük kudrete teslim-i külli ile teslim olmaktır. Aklın ve irfanın varsa, teslim olur ve rahat bulursun. Dünya hayatında iken teslim olmaz, o büyük kudrete âsi olursan, yakın bir zamanda elini kolunu bağlar, seni teslim ederler. Hiç bir canlının kaçınamayacağı bu teslimiyyet ölümdür.

Demek ki, yedi büyük tehlikenin ikisini gözlerinle görüyorsun: Biri **ÖLÜM**, birisi de **KABİR**.. Geri kalan beş büyük tehlikeyi de sana, muhbiri sadık haber veriyor. Öyle ise, önce o muhbiri-i sadıka uy ve ona teslim ol.. Onun gösterdiği yol, Hak rızasına giden, bâb-ı ilâhidir.

Onun kapısından giren, mutlaka Hakka vasıl olur, Hak rızasını bulur. Hak cemalini görür, ebedî ve daimî saadet ve selâmete, necata ve felâha erer.

Yukarıda saydığımız yedi büyük tehlikeden kurtulmak, o yedi korkunç mevkıftan sâlimen geçmek istevenler, ol kelime-i tayyibe mübareke ki, **LÂ İLÂHE İLLALLAH MUHAMMEDÜN RESÛLÜLLAH**.tır, bu kelime-i tevhide devam etmelidirler. Kelime-i tevhide devam edenlerin, dünyada erecekleri saadetlerden bazılarını, yukarıda beyan etmiştim. Gelecekteki faydalarından da haber vereyim de, bu ulu nimetten mahrum kalma!..

Kelime-i tevhide, hayatlarında devam edenler, ölüm acısı duymadan iyman ile geçerler.

Kabirleri, kelime-i tevhidin nuru ile pür-nûr olur. Kabir zulmetinden kurtulur, Hazret-i münkereyn'in sorularına çeneleri kilitlenmeksizin kolayca cevap verirler.

Mahşer günü, yüzleri nurlu ve beyaz olur.

Hesapta, muhasebeleri kolay ve çabuk olur.

Mizan'da, terazinin hayır tarafı olan sağ kefesini ağır gelir.

Sırat'ı yıldırım gibi geçer ve yolu Firdevs-i â'lâya varır.

Civar-ı Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellemde iskân olunur.

Maksad-ı â'lâ ve matlâb-ı râ'na olan cemal-i lâ-yezali müşahede nasip olur.

Bu yedi kelime-i mübareke hürmetine, Allahu teâlâ kulunu bu yedi mühlik müşkilâtтан kurtarır, şeytanın vesvesesinden korur, yedi nimet-i uzmâya lâyık kılar.

Müslümanlığın aslı, esası, özü ve özeti **LÂ İLÂHE İLLALLAH**'tır ki, bu kelime-i tayyibe ayn-ı zikirdir. Kur'an-ı azm-ül-bürhanda, otuz bir yerde âyet-i tehlil vardır.

Kavlühü teâlâ:

مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ

*Min şerril-vesvas-il-hannâs...*

*En-Nâs: 4*

**(İnsanların kalplerine daima vesvese veren o sinsi vesvesecinin şerrinden..)**

buyurulmuştur. Yani, vesvese veren şeytan, Zikrullah'a başlandıığında vesvese veremez olur ve Zikrullah'tan firar eder. Zira, Zikrullah mânada gayet büyük bir ateştir ki, düşmanın kalbe duhulüne mânidir. Zikrullah ile gönüller, her türlü çirkinliklerden, hadesten temiz ve tâhir olur, vech-i kadim ona zâkir olur. Zikrullah, cesede güzel bir koku, ruha kuvvet, gözlerde ve gönüllerde nur ve munis-i zamairdir. Zikrullah, kalbi insanı Allahu teâlâ'nın nuru ile nurlandırır. Gönülden, şeytanın iğvâsını uzaklaştırır. Zikrullah, kalbe ve kalıba nur ve inayettir, ruha rüşd-ü hidayettir. Her derde devâdır. Zikrullah, dünya ve âhîret belâlarına mânidir. Kim ki, Mevlâsını zikreder.

şeytan ve insan şeytanı ondan nefret eder. Zikri daim olanın kalbi naim olmaz. Kalbi naim olmayan da, şeytanın vesvesesini bulmaz. Zikrullah'ın efdali **LÂ İLÂHE İLLALLAH'**tır. Gizli ve ya aşikâr, huzur-u kalp ile zikredenler, sultan olurlar.

Bazı zevat: (**Zikrin efdali, hafiyyen yapılan zikirdir..**) demişler. Halbuki, Zikrullah'ın hafisi de, cehrisi de, gizlisi de, âşikârı da efdaldır. Zira, Cenabı-Hak:

**FEZKÛRULLAHE LÂ'ALLEKÛM TÜFLİHUN,** buyurmuş tur.

Hafiyyen zikredilmesi kaydı mevcut değildir. Yapılan her türlü hayırlı işler, ister gizli, ister âşikâr olsun, ihlâs ile yapıldıktan sonra, Allahu teâlâ indinde makbul ve merguptur.

Resûlüllah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz de, Hadis-i şeriflerinde:

**EFDAL-ÜZ-ZIKR LÂ İLÂHE İLLALLAH,** buyurmuş ve zikri, zikredenin zevkine bırakmıştır. Yani, Zikrullahın gizli veya âşikâr yapılması hususunda hiç bir emir ve tavsiyede bulunmamıştır. Bu itibarla, yerine göre bazan gizli, bazan da cehri yapılması haktır. Mutlaka hafi zikredilmelidir, diyenler hatadadır. Netekim, mutlaka cehri yapılmalıdır, diyenler de hatadadır.

Zikrin en ulusu namazdır ki, namazda bütün ibadetlerin neş'esi vardır. Namazda, oruç vardır. Namaz kılınırken, yemek yenilmez, su içilmez. Namaz içinde, lisan orucu da vardır. Dünya kelâmı edilmez. Namazda kıyam, namazda rükû, namazda kavme, namazda secde, namazda tesbihat, namazda celse, namazda tahiyeye, namazda tekbir, namazda tehlil, namazda kıraat, namazda salât-ü selâm, namazda dua namazda selâm, namazda hudû, namazda huşû, namazda urûç vardır. Bunca faziletine binaen, namaz en büyük zikri ilâhidir. Böyle ulu ve yüce bir zikr-i ilâhi olmasına rağmen, beş vakit namazın ikisi hafi, üçü cehridir. Cuma ve bayram namazlarının da cehren kılındığını nazara alacak olursak, zikr-i cehrinin zikr-i hafiden efdal olması icap eder. Düşmanla savaşırken, zikr-i cehri ile vuruşmak lâzımdır. Böyle olunca, Zikrullah nefis ve şey-



tanla mücadele olup, gaza-i ekberdir. Tabiatıyla, düşmanla ve bhusus insanın iki büyük ve amansız düşmanı olan nefis ve şeytanla cihad ederken, zikr-i cehri ile cihad olunmalıdır ve netekim öyle de olmuştur.

Hal ve hakikat böyle iken, bazı yerde zikr-i hafi, bazı yerde de zikr-i cehri yapmak efdaldır. Zâkir, hangisinde olursa olsun, zikirden hâlet alır ve zevklenirse, öylece Allahu teâlâ'yı zikretmelidir. Bir çok Pirân-ı izâm, müritlerine zikr-i cehriyi talim buyurmuşlardır. Tarikat-i aliyyede müçtehit olan on bir tarikat ve bunlardan da nice şu'abat zuhur etmiştir. Yalnız tarikat-i aliyye-i Halvetiyye'nin kırk sekiz şubesi vardır. Bu on bir tarikatin kâffesi, zikr-i cehri ile kuud ve kıyamen devranda Mevlâ'yı aşikâr yani cehri olarak zikrederler. Tarikat-i Nakşibendiyye zikr-i hafi ile mevlâ'yı zikreder.

Bununla beraber, tarikat-i Nakşibendiyye'nin de, cehren zikreden şubeleri mevcuttur. Mevlevî'ler, semağ ederken, hafiyyen ism-i celâli okudukları gibi, cehren de ism-i celâli ve ismi HÛ'yu zikrederek Mevlâyı müte'ali tesbih ederler. Bunca Hak bendeleri, Allahu teâlâ'yı cehren zikrederlerken, yalnız zikr-i hafi efdaldır, demek hatayı azimdir. Allahu sübhanehu ve teâlâ'yı zikreyle de, ister cehri, ister hafi olsun; ister oturarak, ister kıyamen, ister semağ ederek, ister devranen olsun..

Zikrin bir mânası da hatırlamaktır. Allahu azim-üş-şânı unutma!.. Nerede olursan ol, Mevlâ'yı zikreyle!.. Zikreyle de, nasıl olursa olsun vesselâm...

Netekim, Hadis-i şerifte de:

أَفْضَلُ الذِّكْرِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

*Efdal-üz-zikri Lâ ilâhe illallah*

**(Zikrin efdali Lâ ilâhe illallah'tır.)**

buyurulmuş, ictihadı bize bırakılmıştır.

## HİKÂYE

Bir zat, zikr-i cehri yapan diğer bir zata:

— Biz, Allahu teâlâ'yı hafiiyen zikrederiz. Zira, zikr-i hafi daha efaldir, demiş.

Zikr-i cehri yapan zat da, zikr-i hafi yaptıklarını söyleyene:

— Zikr-i hafi yaptığınızı söylemekle, işte şimdi de zikr-i cehri yapmış oldunuz, cevabını vermiş ve muhababını susturmuştur.

Evet; bütün mesele Allah celle celâlûhu hazretlerinden gafil olmamak ve Mevlâyı müte'ali zikretmektir. Zikre ve tevhide giren, Allahu teâlâ'nın kalesine girmiştir, iki cihanda azab-ı ilâhiden emin olmuştur. Zira, Hadis-i Kudside Cenabı Rabbil-âlemiyn:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ حِصْنِي وَمَنْ دَخَلَ حِصْنِي أَمِنَ مِنْ عَذَابِي

buyurmuştur ki, her kim **LÂ İLÂHE İLLALLAH** kalesine girerse muhakkak ebedî devlete erer, sermedi nimeti tahsil eder. Allahu teâlâ'nın bu metin kalesine girenler, azab-ı ilâhiden emin olurlar. Tevhid kalesine girmeyenler ise, ezeli şekavete ve daimî felâkete düşer olur, azab-ı ilâhiye mahkûm olunarak cehennem yoluna girerler.

**Zikret Rabbini susma; tevhide gel ey ahi,  
Zikrederse, kulunu zikreder Allah dahi..**

İmam-ı Ali kerremallahu vechehu efendimizin şu sözü, sana kâfi gelsin:

**(Ölümünden sonra sâkin olacağı yeri, ölmeden bina eyle..)**

Kendine mezar hazırlama!.. Nasıl olsa, cesedini meydana bırakmazlar ve sana münasip bir mezar bulurlar. Fakat, kendini kabre hazırla!.. Evet; kabre girmeden kendini kabre

hazırla!.. Ölüm sana gelmeden, bu hazırlığı yapmazsan, kabirde halin yamandır, iyi bil!..

Dilediğin gibi yaşa; nihayeti ölümdür..

Dilediğini sev; sonu ayrılıktır..

Dilediğini yap; yaptıklarınla cezalanacaksın..

Hiç bir yazı yazan yoktur ki, ölümü tatmasın.. Zaman, onun eliyle yazılmış olan şeyi, kendisinden sonraya bırakır. Böyle olduğuna göre, kıyâmet günü görerek memnun ve mesrur olacağı şeylerden gayrısını yazma!

Bir tarlaya ne ekersen, onu biçersin.. Küflenmiş, böceklenmiş ve kötü buğday ektiği halde, iyi hasat alacağını uman ahmağın ta kendisidir. İmam-ı Ali kerremallahu vechehu efendimizin buyurdıkları da, bundan ibarettir. Bir insan, dünyada iyi ameller işlerse, âhirette o güzel amellerinin mükâfatını görür. Dünyada, ömrü boyunca kötülük edenin, âhirette iyilik beklemesi akıl kârı değildir.

Yaptığın kötülüklere tövbe et!.. Nâdim ol, bir daha o kötülüğü işlememeğe azm-ü cezmeyle!.. Sefer hazır, yolculuk yakındır.. İyi ve güzel işleri, âhiretin tarlası olan dünyada işle de, orada da yaptığını bulabilesin.. İbadete ve Tevhide devam eyle ki, iki cihanda da aziz olasın..

## H İ K Â Y E

Bir kimse, nefsini muhasebeye çekti. Altmış yaşında idi, hesap etti bu altmış yıl içinde 21.900 yirmi bir bin dokuz yüz gün vardı. Kendi kendisine:

— Eğer, her gün Rabbime karşı bir günah işledimse, demek ki bu yaşıma kadar 21.900 günahım olmuş, diyerek feryat ve figan etmeğe, ağlayıp dövünmeğe başladı:

— Bunca günahıma rağmen, Rabbim beni affeder mi? endişesiyle çırpına çırpına bayıldı. Bir müddet baygın kaldıktan sonra, ayılıp kendisine geldi ve muhasebeye devam etti:

— Halbuki, ben en azından günde üç günah işledim. O halde, altmış yıl içinde 65.700 kerre Rabbime isyan etmişim.

Bu kadar çok günah ile huzur-u izzete nasıl çıkacağım? korkusu ile tekrar bayıldı.

Konu komşusu toplandılar, yüzüne su vurdular, bileklerini ve şakaklarını uğdular, ama ne çare? Biçare adamcağız, Allah korkusu ile ruhunu teslim etmişti.

Ey meçhul okuyucu:

Kıssadan hisse al!.. Altmış yıl yaşayan bir insan, günde yalnız bir günah işlerse 21.900, üç günah işlerse 65.700 günah işlemiş oluyor. Bu korkunç rakkama dikkatini çekerim. Yaşın kaçta vardı? Oturup, günah listeni topladın mı? Neden insafa gelmiyor ve uslanmıyorsun? Saçına ve sakalına ak düştü, hâlâ çocukluğu ve haylazlığı bırakmadın.. Her gün, Allahu teâlâ'ya karşı sayısız günah işliyor, isyanlarda bulunuyorsun.. Şu hesabı bir de sen yap; bakalım ne neticeye varacaksın. Bu günah hamulesiyle, huzur-u izzete ne yüzle çıkacaksın? Hâlâ ve her şeye rağmen gülüp eğlenebiliyorsan, ağlanacak haline güldüğün için mutlaka aklından zorun vardır. Otur ağla!.. Ağlayamıyorsan, neden ağlayamadığına ağla!.. Ağlayamamak, kalp karanlığından ileri gelir. Kalp karalığı da, isyanlardan ve günahlardan hâsıl olur.

Meşhur Lokman Hekim: (**Âhiretini dünyasına satan, her iki âlemde de mahrum kalır..**) demiştir. Dünyasını âhireti için terkeden de, iki cihanda mesrur olur. **SEVEN, SEVDİĞİNİ ÇOK ZIKREDER.** Unutma ki, kişi sevdiği iledir. Seven, sevdiğinin dilediğini canına minnet bilir ve hemen yerine getirir. Eğer, Allahu teâlâ'ya muhabbetin varsa, Resûl-ü zişânın yolunda bulun ki, Allah celle de sana muhabbet etsin. Allah'ı unutma ki, Hak da seni unutmasın. Allahu teâlâ'yı zikreyle ki, Mevlâ da seni zikreylesin. Allahu teâlâ'yı kıyamden zikredersen, yarın herkesin ayakta bulunacağı o müthiş günde Hak celle ve âlâ da seni zikreder. Zira, kabirlerimizden kalktıktan sonra, bütün mahşer halkı ile huzur-u Rabbilâlemiynde kıyamda olacağız.

Allahu tâlâ'yı oturarak zikredersen, kıyâmetin şiddet ve dehşetinden Enbiyâ'nın dahi Hak ve nâr korkusu ile dizleri

üzerine düşecekleri, ümmetlerini, ehillerini, evlâtlarını unutarak nefislerinin kaygusu ile tiril tiril titreyecekler, **NEFSİ NEFSİ** diye inceleyecekleri o korkunç gün de, Allah celle seni zikreder.

Allahu teâlâ'yı yataarken zikredersen, yarın ölüm yatağında sırt üstü yatacağın, karanlık kabrinde de yanı üstünde asırlarca muhasebe ve muhakeme gününü bekleyeceğin devrede de Rabbin seni zikreder, seni affına ve mağfiretine lâayık kılar, ihsanlarına ve rahmetine daldırır, sana cennet ve cemali ile ikram eder.

Evet; dersimize devam edelim:

İhlâs sûre-i şerifinde bulunan esmâlardan birisi de:

الْأَحَدُ (جَلَّ جَلَالُهُ)

*EL-AHAD (Celle celâluhu)*

esmâ-i şerifidir. Küh-ü zat-ı ilâhisi şirket kabul etmekten masundur. **YÂ AHAD** ve **YÂ VAHİD** isimleri, esmâ-i hüsnâdandır. Allahu azze ve celle bütün mevcudat ve mahlûkatı yaratmadan evvel de **MEVCUD-U-EZELİ** olduğundan,

يَا وَاحِدُ

*Yâ Vâhid*

mahlûkuna ihtiyaçtan beri, şeriki ve naziri bulunmaktan münezeh olması itibariyle de:

الْأَحَدُ

*El-Ahad'dir.*

Kulun, bu esmâdan hissesi, **TEVHİD-İ-ZAT'a** erişmektir. Bu esmâ'nın hassaları da şunlardır:

Yalnız başına yolculuğa çıkan bir kimse, bu esmâyı zikrederse, hayırlı bir arkadaşa nail olur. Bu, dünya hayatında böyle olduğu gibi, yarından daha yakın olan ölüm yolculuğunda da böyledir. O yolculuğa da, insanoğlu yalnız çıkar. İşte, o korkulu yolculukta, bu esmâ kula refik olur. Günde, yüz otuz kerre bu esmâyı behemehal zikretmelidir.

الصَّمَدُ

ES-SAMED

Bütün mahlûkat, dergâh-ı ülûhiyyetine muhtaç olup, Al-lahu sübhanehu ve teâlâ, cümle mahlûkatından müstağni, ulu, yüce, büyüktür:

**Büyüksün, ilâhi! Büyüksün, büyük;  
Büyüklük, yanında kalır çok küçük..**

Es-samed esmâsından kulun hissesi; Zât-ı Bâri'ye vücut ve bekada her ân, her mahlûkun muhtaç olduğunu bilmek, Al-lahu teâlâ'ya tam teveccühle teveccüh ve mutlak itimat ve tevekkülle tevekkül eylemektir.

Bu esmânın hassası da şunlardır:

Seher vaktinde, yüz elli kerre okuyanlar, salâh-i hal kesbederler ve her türlü haramlardan mahfuz olurlar.

Cezbe-i Zâtullah'ta, istigrak-ı ahvale nail olurlar.

Ey ehl-i iyman:

Sizlere, elimin erdiği ve aklımın yettiği kadar bu esmâların hisse ve hassalarını bir nebze bildirdim. Bütün bu mübarek esmâlar, esmâların sultanı olan **ALLAH** esmâsında gizlenmiştir. Evet; **ALLAH** esmâsında cemi esmâ-i ilâhiyye gizlidir. Esmâ-i hüsnânın sultanı olan **ALLAH** esmâsı ile mukarrebî'nin zikri olan **HÛ** esmâsı ve **YÂ AHAD - YÂ SAMED** esmâ-i şerifelerinin cem'olduğu sûre de **İHLÂS** sûre-i celile-

sidir. Bu sûre-i şerifteki esmânın hisse ve hassaları böyle olursa, yani mücerret bu esmâ ile bunca makamat ve derecata erişilirse, bütün bu esmâları câmi olan **SÛRE-İ-İHLÂS'**a devam eden kimselerin ne yüce bir devlete, ne büyük bir nimete erişeceklerini iz'an ve irfanınıza bırakırım.

Ümmül-mü'miniyn Hz. A'îşe-i Sıddıyka radiyallahu anha diyor ki; Resûl aleyhissalâtü vesselâm, bir gece bana:

— Yâ A'îşe!.. Dört mübarek ibadeti yapmadan, yatıp uyuma! Bu dört ibadet şunlardır:

- 1) Kur'an-ı azimi hatmetmek,
- 2) Enbiyâ-i izâmı razı kılmak (**Zira, Enbiyâ-i izâmı razı kıalarsan, yarın yevmi-kiyâmette sana şefaaf ederler.**)
- 3) Mü'minleri de razı kıl, senden razı ve hoşnut olsunlar.
- 4) Omre haccını da tamamla, buyurdular ve benim sual sormama vakit bırakmadan namaza durdular.

Yatağıma oturdum ve kendi kendime bu dört mübarek ameli, bir gecede nasıl tamamlayabileceğimi düşünmeye daldım. Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz, namazlarını tamamlayınca:

— Yâ Resûlallah! Anam, babam sana feda olsun.. Bana, dört şeyi tamamlamadan yatıp uyuma buyurdunuz. Bunları, bu kadar kısa zamanda tamamlamağa nasıl kadir olabilirim? dedim.

Gülümsediler ve sadetle buyurdular:

— Yâ A'îşe!.. Üç kerre **KUL HÛVALLAHÛ AHAD** sûre-i celilesini oku.. Sûre-i ihlâsı okumak, Kur'an-ı azimi hatmetmek demektir. Bir kimse, üç kerre sûre-i tevhidi okursa, hatim sevabına nail olur.

Bana ve benden önce geçen Enbiyâ'ya salât okursan, yarın kıyâmette benim ve benden önce geçen enbiyâ'nın şefaatine nail olursun.

Mü'minler için de Allahü teâlâ'dan affı mağfiret dile... Böyle yapmakla, bütün mü'minleri razı etmiş olursun.

**SÛBHANALLAHİ VELHAMDÛ LİLLAHİ VE LÂ İLÂ-**

**HE İLLALLAHU VALLAHU EKBER** tesbihini okursan, omre haccı sevabına nail olursun.

İmam-ı Ali kerremallahu vechehu, Resûl aleyhisselâmdan rivayetle buyururlar ki:

Bir kimse, sabah namazından sonra on bir ihlâs-ı şerif okursa, o kul o gün bütün günahlardan hıfzolur. Şeytan, ne kadar uğraşırsa uğraşsın, bu sûrenin berekâtı ile o kulu günaha sürükleyemez.

Bu sûre-i celile; (4) âyet, (15) kelime ve (47) harftir.

Bu sûre-i celileyi kıraat eden, bu sûrenin (4) âyetine karşılık, dört gün zarfında ölecek olursa, iyman ile geçer. (15) mevkıftan korkusuz geçer. Her harfine mukabil (47) derece alır. Ameli ihlâsa döner. İhlâsın ve tevhidin nurunu, kalbinde müşahede eyler. Makamına göre, tevhid-i ef'ale, tevhid-i sifata ve tevhid-i zata mazhar olur. **(Makamına göre cenneti-ef'ale veya cennet-i sifata yahut cennet-i zata mazhar olur. Hangi cennete dahil olursa, o cennette 47 derece terfi eder.)**

Ubey ibn-i Kâ'ab radiyallahu anhın rivayetinde ise; bir kimse sûre-i ihlâsı bir kerre okursa, aldığı ecir yüz şehidin erdiği ecir gibidir. buyurulmaktadır.

Bu sûre-i celilenin isminin **İHLÂS** olmasının sebebi, bu sûreyi okuyanların dünya belâ ve musibetlerinden, âhîret şiddet ve dehşetinden, ölüm acılarından, kabir zulmet ve vahşetinden, kıyâmet korku ve haşyetinden halâs olması, bunların hepsinden kurtulmasıdır.

Unutulmamalıdır ki, kâfirin bir putu, mü'minin bin putu vardır. Bu sûre-i celileyi okumaya devam edenler, kalplerini bu bin puttan temizlerler ve amellerinde ihlâs sahibi olurlar.

## H İ K Â Y E

Bir zâtın oğlu öldü. O gece, rüyasında oğlunun cehennemde, zincirlere vurulduğunu ve azaba düçar olduğunu gördü. Talihsiz babanın, bu halde içi yandı amma, oğlunu azaptan kurtarabilmek için elinden ne gelirdi? Üzüldü, ağladı ve buhranlar içinde uyandı.



Ertesi gece, oğlunu yine rüyasında gördü ve bu defa şâd oldu. Zira oğlu cennette ve nimette idi. İzn-i ilâhi ile, oğlundan cehennemden nasıl kurtulduğunu ve bu nimetlere nasıl erdiğini sordu ve şu cevabı aldı:

— Ağzı ihlâs okumaya lâayık bir zat, bulunduğumuz kabristanın önünden geçerken, üç ihlâs-ı şerif okudu ve sevabını orada medfun bulunan bütün mevtalara bağışladı. Allahu teâlâ, bu üç ihlâs hürmetine öyle bir nur halketti ki, benim nasi-bimede bütün bu gördüğün nimetler düştü.

Evet: **KUL HÜVALLAHÜ AHAD** sûresi, çok yüce bir sûredir. Şu var ki, onu okumaya ağız gerektir. Bir çok kimseler vardır ki, ağızlarının Zikrullah'a lâayık olduğunu zannederler. Halbuki, ağızları Zikrullah'a lâayık değildir. Bunun için, ağızını Kur'an okumaya ve zikre lâayık edegör. İçinde pislik bulaşmış kaba, bal konulmaz. Bal, ancak temiz bir kaba konur. Bal, baldır amma; kap temiz olmayınca bala nail olamazsın. Öyle ise, ya bal koyduğun kaba pislik koyma. ya pislik koyduğun kaba bal koyma!.. Madem ki, zikir balından tatmak istiyorsun; önce o balı koyacağın kabı temizle.. Temizle ki, balın tadını alsın..

## H İ K Â Y E

Cüneyd-i Bağdadî kuddise sirruhu; Fırat nehrinin kenarında dolaşan bir adam gördü. Kendisine selâm verdi ve nehrin kenarında neden dolaştığını sordu.

— Karşı yakaya geçeceğim, kayık bekliyorum, cevabını alınca:

— Gel, ben seni karşı tarafa geçireyim, buyurdu. Adamcağız:

— Beni ne ile karşıya geçireceksiniz? diye sordu. Hz. Cüneyd:

— Zikrullah ile, buyurdu ve ilâve etti:

— Sakın ha, sen zikretmeyecek yalnız (**Şeyhin dediği gibi..**) diyeceksin..

Adamın elinden tuttu ve birlikte su üzerinde yürümeğe başladılar. Hz. Cüneyd:

— Allah.. Allah.. diyor, yanındaki adamcağız da:

— Şeyhin dediği gibi, şeyhin dediği gibi, sözlerini tekrarlıyordu.

Suyun ortasına gelmişlerdi. Hz. Cüneyd zikre devam ediyordu:

— Yâ Allah.. Yâ Allah!.. Yâ Kadir.. Yâ Kadir..

Adamcağız, kendi kendisine düşündü:

— Ne diye ben (**Şeyhin dediği gibi..**) diyecekmişim.. Pek âlâ, ben de onun gibi Allah'ı zikrederim dedi ve:

— Yâ Allah.. Yâ Kadir, demeğe kalmadan **nehirin sularına** gömülmeğe başladı.

Hz. Cüneyd, kendisini elinden çekerek kurtardı ve çıkıştı:

— Sen, ağzında zikrullah'a istidat mı var sanıyorsun? Sende, zikrullah'a lâyük ağız olmadığından ben sana (**Şeyhin dediği gibi..**) demeni söyledim, buyurdu ve adamı sağ sâlim nehrin karşı tarafına geçirdi.

Ey ehl-i insaf:

Uzun yıllardan beri, cami-i şeriflerde kaza ve belâların def'i için okunan **HASBÜNALLAHİ VE Nİ'MEL-VEKİL** zikir ve tesbihine lâyük ağızlarımız olmadığından, yurdumuz felâketlerden kurtulamıyor. Zelzeleler, su baskınları ve yangınlar, birbirlerini kovalıyor. Binlerce can gidiyor, hanümanlar sönmüyor. **HASBÜNALLAHİ VE Nİ'MEL-VEKİL** tesbihi azim bir seyf-i Rabbanidir. Ancak, kılıç kullanmasını bilmeyenin, kendisini yaraladığı gibi, bizlerin günahkâr ağızlarımız da bu tesbihe ve zikre lâyük olmadığından. âfât-ı semâviyye ve ardiyye önlenemiyor. **HASBÜNALLAHİ**; Fenâ-fillah makamına erişenlerin tesbihidir. Ancak, bu makamda bulunanlar okurlarsa, tesiri görülür. Hâşâ sümme hâşâ, Allahu teâlâ ile alay eder gibi, hakkını müdafaa etmek için kuldan medet uman ve mahkemede avukat tutan kimseler, bu tesbihle meşgul ola-

mazlar. Bu tesbihe devam edenler, hasımlarından haklarını almak için, Allahu teâlâ'yı vekâletten iskat ederek, kendilerine kuldan vekil tayin etmeğe hayâ ederler. **HASBÜNAL-LAHİ VE Nİ'MEL-VEKİL** diyenler ve bu tesbihe devam edenler, sonra da mahkemede haklarını aramak için kuldan vekil tayin eyleyenler, sizlere soruyorum:

Yarın, kıyâmet günü Allah celle sizlere:

— Bir yandan, Allahu teâlâ'nın vekâleti bana kâfidir, diyerek zikrû tesbihe devam ederdin, sonra da mahkemede hakkını müdafaa için kendine kuldan vekil tutardın. Benim vekâletimi beğenmedin mi ki, beni azlederek, kullarımdan birisini benim yerime vekil tayin eyledin, derse ne cevap verebilirsiniz?

Sözümü yanlış anlamayınız.. Bir avukatı, vekil tayin etmek caizdir. Hattâ, bir kimse vekil tutmak kudretine malik olsa da, vekil tutmayarak hakkını kaybetse, bu hareketi büyük bir hata olur. Şu var ki, haksız olduğu ve haksız olduğunu bildiği halde, haklı çıkmak için, zâlim olduğu halde mazlûm hüviyyetinde görünmek için, avukat tutanlar Allahu teâlâ'ya âsi olurlar.

Netekim, işin içyüzünü bildiği halde; haksızı haklı, gaddarı mağdur, zâlimi mazlûm gibi gösteren ve gerçekten haklı, mağdur ve mazlûm olanın hakkını ve menfaatlerini kaybetmesine sebep ve vasıta olan vekiller de, cehennemde oturacakları yeri hazırlamış olurlar.

Hukukullah ile huzur-u Rabbil-âlemiyn'e git. Hukuk-u ibâd ile sakın gitme.. Zira, Allah celle rahiymdir, Rahmandır, gaffardır. İnsanoğlu ise bencil ve kindardır. Hakkını zâlimden alması için, huzur-u izzette ayak direyecek ve Allahu azim-üşşânın kadı olduğu ol mahkeme-i kübrâda haksızı mutlaka mahkûm ettirecektir.

Velhasıl, **HASBÜNALLAH**, zikrini ve tesbihini yapanların, avam değil, havas da değil, havassül-havas olmaları şarttır. Havassül-havas olanlar, Haktan gayrısından isti'ane etmez, hele kuldan yardım talep etmezler.

Bizler, gibi günahkârların ve âsilerin tesbihi **İSTİĞFAR**-dır. İstiğfarda yalnız lâfzan olmamalı, yani yalnız dilde kalmamalı, kalbinde de yaptığı kötülüğe nedamet belirmeli ve o nedameti de gözyaşları ile ispat eylemelidir.

Evet; her ağız Zikrullah'a müsait değildir, demiştik. Müsait olmayan ağızdaki zikrin ve tesbihin de faydası görülmez. Ekmek, ekmek demekle karın doymaz. Bal bal demekle de ağız tadlanmaz. Karnın doyması için behemehal ekmeğin yenilmesi ve ağzın tatlanması için de baldan tadılması gerektiği gibi, zikir ve tesbihten fayda görmek için de her şeyden önce ağzın zikre ve tesbihe lâyık hale getirilmesi lâzımdır. Yoksa, yapılan zikre benzerse de, boşuna yorgunluk olur. Yalnız yorgunlukla kalsa yine iyi, böyle zikirlerin zâkire zararı bile olur.

Meşâyih-i kirâm hazeratı, birer mânevi doktordur. Tıp ilmiyle uğraşan doktorlar, nasıl ki hastalarının hastalığının cinsine ve mahiyetine göre ilâç verir ve tedaviye girişirlerse, nefis hastalıklarının doktorları olan mürşid-i kâmiller de, kendilerine teslim olan hastalarına, hastalıklarına göre ilâç verirler. Tıp doktorlarının tedavi unsurları ilâçtır, nefis doktoru olan meşâyihin tedavi ve ilâçları da Zikrullah'tır. Hastasının, hastalığının mahiyet ve vehametene göre adetle esmâ verirler. Sâlik, bu esmâ ilâcı ile kalbindeki hastalığa şifa buldukça, esmâsı değiştirilir ve eğer o sâlikin nasibinde insan-ı kâmil olabilmek varsa, ömrü yetişir, insan-ı kâmil olur, insan-ı kâmil olarak yaşar ve kendisi de başkalarının tedavisine koşar, onları da manevî marazlardan kurtarmak için uğraşır ve bi-iznillah muvaffak da olur. Şayet, nasibinde kemal yoksa, insan-ı kâmil olmaya çalışırken yarı yolda ölür, niyyetine ve himmetine göre ecir alır.

Tıp doktorları, hastalarına lüzumuna göre perhiz verdikleri ve ilâçları nasıl kullanacaklarını öğrettikleri ve her birinden günde kaç tane alacaklarını da tenbih ederek:

— Şu haptan günde üç tane yutacaksın, bu şurutun sabah ve akşam birer kaşık içeceksin ve şu iğneden de günde bir

tane vurduracaksın. diye öğütledikleri gibi, nefis doktorları olan mürşid-i kâmiller de, sâliklerine, durumlarına göre tavsiye ve telkinlerde bulunurlar.

Hasta, kendi kendisine haptan beş tane, şuruptan dört kaşık ve iğneden de üç defa vurduramazsa veya böyle yaptığı takdirde fayda yerine zarar görürse, hekimine danışmadan daha kuvvetli olacağını vehmederek rastgele hapları yutmakla haptı yutarsa; sâlikler de kendiliklerinden **(Bu zikrullah'ın havassı daha ulu..)** diyerek ağır zikirlerle uğraşırlarsa, fayda yerine zarar görürler. İlâç. nasıl ki hastalığın mahiyetine ve hastanın bedeni kabiliyyetine göre verilirse, zikrullah da nefis hastalığının nev'ine göre verilir. Karaciğerindeki rahatsızlığın tedavisi için verdiği ilâcın, hastasının kalbine ve böbreğine zarar verebileceğini düşünemeyen yarım hekimler, hastalarını sıhhatlerinden ve belki de hayatlarından mahrum ettikleri gibi, beş yüz tevhit çekebilmeğe istidadı olana on bin tesbih veren yarım mürşitler de. müritlerini ergeç akıl hastahanesine gönderirler.

Enes oğlu Malik radiyallahu anh rivayet ediyor:

Resûl-ü ekrem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz, Tebük gazasına gitmişlerdi. Güneşte bir acailik peyda oldu. Sanki, o gün güneş ziyasını kaybetmişti. O güne kadar, güneşi o şekli ile hiç görmemiştik.

Tebük, Medine-i münevvereye on beş günlük mesafede bulunuyordu. Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz, o sırada nâzil olan Cebrail aleyhisselâmdan güneşin neden bu hale geldiğini sordular. Cebrail aleyhisselâm:

— Yâ Resûlallah, dedi. Bugün, Medine'de Kurre oğlu rahmet-i rahmana kavuştu. Onun cenazesine hazır olmak için, emr-i ilâhi ile semadan melekler nâzil oluyor. Sayıları yetmiş bin olan bu meleklerin çokluğundan güneş bu şekli aldı.

Resûl-ü zişân sordular:

— Kurre oğlu, bu makama neden erdi?

Cebrail aleyhisselâm cevap verdi:

— Yâ Resûlallah.. Kurre oğlu. Sûre-i ihlâsa müdavim idi.

Gece ve gündüz, dururken, otururken, yürürken, aç iken, tok iken, her halinde ve her zaman **KUL HÜVALLAHÜ AHAD** sûresini tilâvet ettiğinden, bu mertebeye yükseldi. Cenazesini kılmak üzere, yetmiş saf melâike, yetmiş bin melek, Allahu teâlâ tarafından gönderildi. Siz de, onun cenazesinde hazır olmayı diler misiniz?

Resûlüllah sallallahu aleyhi ve sellem:

— Na'am yâ Cebrail, buyurur buyurmaz yer tayyolundu. Efendimizle Kurre oğlunun tabutunu gördük, melâike saflarının arkasında namazını kıldık ve tekrar Tebük'e avdet ettik.

Eba-Derda radiyallahu anh:

— Sûre-i ihlâs, Kur'an-ı Kerim'in üçte bir bölümüdür. Yani, üçte bir cüz'üne muadildir. Üç ihlâs okuyan, Kur'an-ı azimi hatmetmiş sevabına nail olur. Bu sûre-i celile, Allahu sübhanehu ve teâlâ'nın, ümmet-i Muhammed'e büyük bir lûtfudur. Kur'an-ı hakimi okumasını bilmeyenlerin, üç ihlâs okumakla hatim sevabına nail olabilmeleri, ne büyük bir lûtfü ilâhidir.

Müslim-i şerif; Said-il-Hudri radiyallahu anhtan rivayet ediyor:

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَزَأَ الْقُرْآنَ ثَلَاثَةَ أَجْزَاءٍ  
فَجَعَلَ قُلُوبَهُ اللَّهُ أَحَدُ جُزْأٍ مِنْ أَجْزَاءِ الْقُرْآنِ ۝

Efendimiz buyurdular ki: (Allahu teâlâ, Kur'anı üç cüz'e ayırdı. **KUL HÜVALLAHÜ AHAD** sûresi olan sûre-i ihlâsı, Kur'an-ı azim-ül-bürhanın üçte bir cüz'ü kıldı.)

İmamı Nevevi diyor ki:

Kur'an-ı Kerim, mahiyet itibariyle üç kısımdır. **KASAS**, yani kıssalar; **AHKÂM**, yani hükümleri beyan eden âyetler; **SIFATULLAH**, yani tevhide dair âyetlerdir. Sûre-i ihlâs, üçüncü kısım olan **SIFATULLAH**'tan bahsederek. Tevhidişerifi beyan buyurduğundan, Kur'an-ı azimin üç kısmından bir

kısım olan **SIFATULLAH-I-TEÂLÂ**'yı açıkladığından, onu okuyanlar Kur'anın üçte birini tilâvet sevabına nail olurlar.

## H İ K Â Y E

Server-i âlem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz, Medine-i münevvere'de mescid-i Nebevi'nin kapısı önünde oturuyorlardı. Namazı kılınmak üzere bir cenaze getirdiler. Aleyhissalâtü vesselâm efendimizi de, o cenazenin namazını kılmaya dâvet ettiler.

Resûl-ü zişân efendimiz:

— Bu meyyitin borcu var mıdır? diye sordular. Cemaatten birisi:

— Evet yâ Resûlallah.. Ölen bu kişinin, falân kimseye dört dirhem borcu vardı. Fakat, borcunu ödeyemeden vefat etti, dedi. Efendimiz:

— Sizler, bu ölünün namazını kılız, buyurdular ve kendileri kılmak istemediler.

Bu sırada, Cebrail aleyhisselâm nâzil oldu ve:

— Yâ Resûlallah, dedi. Allah celle, Zât-ı Risaletpenahilerine selâm etti ve (**Habibim o zatın namazını kılsın**) buyurdu. Zira, beni insan şekline koyarak, o kulun borcunu benim vasıtamla ödettirdi. Lûtfedip kalkın ve bu zatın namazında hazır bulunun, kendisi mağfurdur.

Fahr-i kâinat aleyhi efdal-üt-tahiyyat efendimiz, Cebrail aleyhisselâma sordular:

— Bu zat, bu lûtf-ü keramete ne gibi bir amel işledi de nail oldu?

Cebrail aleyhisselâm, kendilerine şu cevabı verdi:

— Yâ Resûlallah.. Bu zat, her gün yüz defa rizâ-i bâri için ihlâsı şerifi okurdu. Bu sûre-i celile, Sıfatullah'ı beyan ettiğinden ve Cenab-ı Rabbil-âlemiyni senâ eylediğinden, Hakkın kerem sıfatı bu kula tecelli etti ve okuduğu yüz ihlâs-ı şerif hürmetine hem mağfirete nail oldu, hem de borcu kaza olundu.

Resûl-ü ekrem sallallahu aleyhi ve sellem efendimizden rivayet olundu:

Bir kimse, ömründe bir kere sûre-i ihlâsı lisanı ile okusa, kalbi ile inansa, mucibince amel etse, yani Allahu teâlâ'yı yüceltse, onun büyüklüğünü, birliğini, samedaniyyetini tasdik eylese, dünyada iken âhiretteki makamını görür, görmeden ayrılmaz, buyurmuşlardır.

Bahusus, beş vakit namazda tilâvet edenler ve her gün okumayı vird edinenler, yalnız kendi nefislerini kurtarmakla kalmaz; kavminden, aşiretinden, akrabasından cehennem müstehak olanlara da kıyâmet gününde şefaathane olurlar.

El-Hamdü lillahi teâlâ; aziz vatanımızda bütün mescitlerde ve cami-i şeriflerde her namazdan evvel üçer ihlâs-ı şerif okunmakta ve dinlenmektedir. Bazı kıt ve kısır düşünceliler, camilerde namazlardan önce okunması bid'attir, iddiasıyla men'etmek cür'etini göstermektedirler ki, bu gibilere taaccüp etmemek elden gelmiyor.

Geçen senelerde, Bursa'ya gitmiştim. Cuma namazında: **İNNALLAHE VE MELÂİKETEHU YUSALLÛNE ALENNEBIY** âyet-i celilesi okunmadan, hatip efendinin minbere çıktığına şahit oldum. Bu âyet-i kerime, Resûl aleyhisselâmın ind-i ilâhideki şân-ı âlisini, makam ve derecesini ilân eden bir âyetti. Aynı zamanda, Allahu teâlâ'ya iman eden mü'minlere, Nebi-i âhir zamana salâvat vermeğe mütedair emr-i ilâhiyi tebliğ ediyordu. **YÂ EYYÛHELLEZİYNE ÂMENU SALLÛ ALEYHİ VE SELLİMÛ TESLİMÂ** ferman-ı sübhanisi de bunun delili idi. Namazdan sonra:

— Neden bu âyeti ve bu güzel âdeti, müezzinler terkettiler. Resûl aleyhisselâma salâvat vermeği teşvik eden bu âyet-i celile, dünyanın her tarafından okunmaktadır. diye sordum.

O zamanki Bursa müftüsü efendinin, bu âyet-i kerimenin cuma günleri hatip minbere çıkarken okunmasını bid'at telâki ederek men'ettiğini söylediler. O müftü sellemeullahın, bu âyet-i celileyi men'ederek okutmamasına şaşıtmıştım. Bu âyet-i kerime okununca, milyonlarca müslümanın Resûl-ü zişâna ver geldiği salât-ü selâma mâni olan ve mü'minleri bu büyük faziletten mahrum bırakan müftü efendi hazretlerinin



günahı. muhakkak ki çok büyüktü. Fakat, tetkikatıma nazaran müftü efendinin, cuma namazlarında bu âyetlerin okunmasını men'etmesinin, nefesine uymaktan ziyade dine karşı olan saygı ve bağlılığından ve gayretinden ileri geldiğini ve dinimize sonradan karışan bir takım bid'atlerin kaldırılması için giriştiği teşebbüsler cümlesinden olduğunu ve hüsnü niyete makrun bulunduğunu öğrenerek, biraz ferahladım.

Ancak, bid'at yalnız bu âyet-i kerimenin okunmasından ibaret değildi ki, onu men'etmekle bütün bid'atlere son verilebilirdi. Sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz zamanında ve Hz. Ebâ-Bekir ve Hz. Ömer rıdvanullahi aleyhüma devirlerinde, cuma günü cuma namazı için bir ezan okunur ve o ezan ile hatip hutbesine başlardı. Hz. Osman radyallahu anh zamanında mezkûr okunan ezandan başka ashab ve halifenin emriyle ikinci ezan ihdas edildi. Bu hale nazaran, müftü efendinin dış ezanı da **BİD'ATTİR** diye men'etmediğine hem taacüb ettim, hem de sevindim. Zira, cumanın şartlarının tamam olmadığını ilân ederek, onu da pek âlâ men'edebilirdi.

Hz. Ömer radyallahu anhın, ezandan (**HAYYA ÂLÂ HAYR-ÜL-AMEL**) i men'ettiğini bildiğine şüphem yoktur. Ezana, bu kelimelerin yeniden ilâvesini sağlamadığına cami-i şeriflerin kubbelerini, minberlerini, kürsülerini ve minarelerini yıktırmadığına şükrettim.. Cami-i-şeriflerin içerisine halı serilmesine engel olmayışına, şadırvanların bugünkü şekliyle bırakılışına, Kuran-ı kerim'in kûfi yazıdan gayri yazılmasını önlemeyişine, sülüs, tâ'lik ve rikka ile yazılmasına da bid'attir demeyişine sevindim.

Zira, Kur'anı cem'etmek, Kur'ana cilt yaptırmak, Kur'ana hareke ve nokta koymak, Kur'anı kûfi yazıdan gayri yazı usulleriyle yazdırmak da bid'atti. Akıl edip, bunları da men'etmediğine memnun oldum.

Bilhassa müftülerin, imamların, kayyumların ve müezzinlerin maaş almalarının da bid'at olduğunu bu müftü efendi bilir miydi acaba? Hazır, eli değmişken, bu bid'ati de kaldırmadığına pek üzüldüm. Dini vazife yapanların maaş ve ücret

almalarının bid'at olduğu, imam - hatip okulları birinci sınıf talebelerinin dahi malûmu iken, başkalarını bu kötü bid'atten men'etmeğe kadir olmadığına göre, hiç değilse kendi nefsinin bu bid'atten halâs edebilirdi diye düşündüm.

Ehl-i islâmın bu hale gelmesine ve bu durumlara düşmesine, böyle dar görüşlü, kıt ve kısır anlayışlı, okuduklarını hazmedemeyen bazı kimselerin, din adamı hüviyyetine bürünerek bu aziz dini, insanlara bu şekilde gösterdiklerini ve bir çoğunu islâmdan soğuttuklarını düşünerek cidden ve hakikaten meyas oldum. Bunlar gibi irfan ve iz'an yoksulları, ellerinde kudret ve kuvvet olsa, bugüne kadar islâm medeniyeti namına ne yapılmışsa hepsini bid'at diye yıkarlar, ashabin ve ezvacın kabirlerini harabeye çevirirler, din düşmanı kâfirlerin yapamadıkları tahribatı revâ görürler, taassubun kara kuvvetiyle en şeni tecavüzlere girişirler ve ne türbe, ne medrese, ne kabristan ne kabir bırakmazlar, zikri, salâvatı, muhabbeti mürüvveti tamamıyla ortadan kaldırırlar. Allahu azim-üş-şân, bu gibilerin şerlerinden ve tasallûtlarından islâmı ve müslümanı muhafaza buyursun ve onlara fırsat vermesin.. (ÂMİN).

Şahsî ve indî mütalâa ve kanaatleri ve bid'at teraneleriyle, asırlardır islâm camiasında uygulanan bütün güzel âdetleri yok etmeğe çalışan bu gafiller düşünmezler ki; kendilerinden önce gelmiş geçmiş bir çok âlimler, fakihler, müfessirler, mürsitler bunların hiç birisine dokunmamış hattâ olduğu gibi muhafaza ve idame ettirilmesinde fayda görmüşlerdir. Muazzam ve muhteşem eserleri, islâm dünyasının kütüphanelerini süsleyen, fikir ve içtihatlarından hâlâ istifade edilen bunca ulemâ-i izâm ve meşâyih-i kiram acaba onlar kadar islâm değiller miydi? O muhteşem ve mu'teber kitapların bir cümlesini sökmekten âciz olan müftü efendiler kadar ilimleri, iymanları yok muydu? Bütün bu zevat-ı âli-kadr, cuma namazlarından önce okunan **INNALLAHE VE MELÂİKETEHU YUSALLÛNE ALEN-NEBİY** âyet-i celilesinin okunmasının bid'at olduğunu bilmiyorlar mıydı?

مَا رَأَى الْمُسْلِمُونَ حَسَنًا فَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ حَسَنٌ بِرَبِّهِ جَدِّهِ ص ۱۱۱

(Mü'minlerin güzel gördükleri şey, Allahu teâlâ indinde de güzeldir.)

Hadis-i şerifinden haberi olmayan bu gafil ve cahillere hatırlatalım:

Bid'at iki kısımdır:

**BİRİNCİSİ: BİD'AT-İ HASENE'**dir ki, mü'minlerin güzel gördükleri şeydir.

Meselâ, Hz. **BİLÂL-i-HABEŞİ** radiyallahu anh, sabah ezanlarında (**Namaz uykudan hayırlıdır**) mânasını ihtiva eden (**Es-salâtü hayr-ün min-en-nevm**) kelimesini ilâve etmiş ve bu Resûl-ü zişânın takdirlerine mazhar olmuş ve sabah ezanlarında ipka olunmuştur. Demek oluyor ki, din-i islâma bazı hayırlı bid'atlerin ilâve olunması tecviz buyurulmuş ve bu hadise ümmete güzel bir misal olmuştur. Allah ve Resûlü müsaade buyurmamış olsalardı, Bilâl-i Habeşî'nin bu hayırlı bid'atini reddederlerdi. Kabul buyurdıklarına göre, **BİD'AT-İ-HASENE'**ye müsaade olunmuş demektir.

Bir başka örnek daha verelim:

Bir kimse, şeyh-ül-islâma müracaat etse ve meselâ meyhanecilik, tefecilik veya umumhanecilik yapmak istediğini bildirerek, fetva verilmesini istese, bu kötü ve çirkin işler dinimizde memnu olduğundan fetva makamını işgal eden zat kendisine müsaade edebilir mi? Elbette etmez değil mi? Çünkü, kendisi şeyhül-islâmdır, şeyh-ül-küfür değildir.

Şu halde, cuma namazlarından önce **İNNALLAHE VE MELÂİKETEHU YUSALLÜNE ALEN-NEBİY** âyet-i celilesinin okunması, şer'an memnu olsaydı, gelmiş geçmiş şeyh-ül-islâmlar, önlemezler miydi? Onların hiç birisi düşünememiş, bilememiş te, Bursa'nın sabık gayretkeş müftüsü mü düşünmüş ve bilmiştir.

Netekim, tekke ve türbelerde yakılan kandil ve mumlar için de vakıflar yapılmış ve şeyh-ül-islâmlar bu işlere dair bir

çok fetvalar vermişlerdir ki, bu fetvalar elyevm sicillerde mahfuzdur.

Kâbe-i muazzamaya örtülen örtü bile sonradan örtüldü. Daha bunlar gibi bir çok misaller vermek mümkündür. Şu halde, şahsi ve indi mütalâa ve içtihatlarla, Allah ve Resûlünün ve bütün mü'minlerin güzel gördüklerine **BİD'AT** damgasını vurmamalı ve müslüman halkın hayırlı işlerine engel olunmamalıdır.

**İKİNCİSİ: BİD'AT-İ-SEYYİE'**dir ki, bunların icrasını Allah ve Resûlü ve bütün mü'minler çirkin görmüşlerdir. Bu itibarla, bunlardan kaçınmakla gerçekten felâha erişileceği muhakkak ve aşikârdır.

Bahusus, **BİD'AT-İ-HASENE'**ye karşı olanların ve bunları men'edenlerin bu hareket ve tutumlarının da **BİD'AT-İ SEYYİE** olduğunu ehemmiyetle hatırlatırım.

Beş vakit namazlara başlanılmadan evvel ve bütün namazlardan önce yüz defa **LÂ İLÂHE İLLALLAH** denilmesini, beş vakit namazın sünneti ile farzı arasında üç defa İhlâs-ı şerif okunmasını, cuma namazlarında hatip minbere çıkarken **İNNALLAHE VE MELÂİKETEHU YUSALLÜNE ALENNEBİY** âyet-i celilesinin tilâvet olunmasını, minarelerde salât-ü-selâm okumasını, Mevlid-i şerif okutulmasını bid'at gibi görerek, mü'minlerin güzel gördükleri bu hayırlı işleri men'etmeğe yeltenmek, kaş yapayım derken göz çıkarmağa benzer. Özellikle, Resûl-ü zişâna karşı bir aşk ve muhabbet meclisi olan Mevlid-i şeriflerin, hususiyet ve ehemmiyeti pek büyüktür ki, maalesef aleyhissalâtü vesselâm efendimize hürmet, minnet ve muhabbetimizi izhar edebilmek için Mevlid-i Nebevi toplantılarından başka hayır ve hasenatımız da kalmamıştır.

Hülâsa-i kelâm, bunlarla uğraşılmaktansa Allah ve Resûlünün men'ettiği ve mü'minlerin de çirkin gördüğü kötülüklerle mücadele edilmelidir ki, indallah ve ind-en-nâs makbul ve mergup bir hareket olsun..

Çok mühim bir husus daha vardır:

Kadınları ve çocukları, cami-i-şerife gelmekten men'etmemeli, bilâkis onları teşvik ve tahsin etmeli, yer vermeli ve ken-

dilerine şeriat-i islâmiyyeyi öğretmelidir. Buna mukabil, Allah ve Resûlünün müsaade etmedikleri yerlere kadınları göndermemeli ve asıl buna mâni olunmalıdır. Ne yazıktır ki, asıl men' edilmesi gerekeni men'e kadir olamayan bazı kaba sofular, kadınların ve çocukların cami-i-şeriflere gelmelerine muhalefet etmekte, aşk ve şevkle ibadete koşan muhterem anneleri ve onların şeriat-i garrayı Ahmediyyeye âşık yavrularını men'e yeltenmektedirler. Kadınları ve çocukları cami-i-şeriften kovan akılsız sofuların ne kadar büyük bir günaha girdiklerini farkedebildiklerini sanmıyorum. Farkedebilselerdi, yarın kendi yerlerini alacak o mâ'sum yavruları cami-i-şeriften kovmağa hayâ eder, onların ibadetlerine mâni olmakla çok büyük bir günaha girmezlerdi. Kulu, Allah'ın evinden ve ibadetinden men'eden daha zâlim kimse var mıdır?

Ben fakiri okutarak, bu mesleğe sahip olmama sebep olan merhume annem Hâce A'îşe hanım, Mevlû-du Nebevi okuduğu bir gün bizi cami-i-şerife götürmüştü. Çok küçük yaşta olduğum halde, o gün müezzin efendinin bizi kovmasını ömrüm oldukça unutamayacağım. Halbuki, mahallemize yakın bir yerde bir de kilise vardı ve o kilisenin hademeleri de, bize şeker ikram eder, akıllarınca hıristiyanlığa muhabbet ettirmeğe çalışırlardı. Müezzin efendi ise, mevlidde halka dağıtılmak üzere kendisine teslim olunan şekerleri karşımızda ağzını şapırdada şapırdada yerken, bize de bir külâh vermemek için kovmaktan utanmazdı. Oysa, çoğumuz şehit çocuğu ve yetim idik. Bereket versin, mahallemiz sâkinlerinden olan meşâyihî kiramdan Şeyh Abdurrahman Sami efendi, bizlere de ikram etmek suretiyle müezzin efendinin hatasını tamir etmiş ve mini mini kalplerimizde ona karşı beliren nefret duygularını tadil eylemişti.

Bu zat-ı şerif, Tarikat-i Kadiriyye, Nakşiyye ve Uşşakiyye'den halkı Allah ve Resûlüne dâvet ve muhabbet ettiren kâmil bir insandı. Cömert, güler yüzlü ve tatlı sözlü bir zat-ı akdesti. Cuma günleri, kandillerde, ramazanlarda ve bayramlarda sofrasına yetim ve yoksulları çağırır, onlara bizzat kendisi hizmet eder.

çıplakları giydirir, ağlayanların gözyaşlarını dindirirdi. Bu zatın gayret ve himmetiyle, mahalle çocuklarında dine karşı bir muhabbet ve alâka uyanmış, bir çoklarının hidayetine sebep olmuştu. Rahmetullahi aleyh ve etba'ihim.

Sofunun cahili, şeytanın maskarasıdır, demişlerdir ki, pek doğrudur.

Ey âşık-ı sadık ve râh-ı-hakka talip:

Resûlüllah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz hazretleri, İmam-ı Ali kerremallahu vechehu efendimize hitaben:

— Yâ Ali... Bir kimse, sûre-i ihlâsı okursa, Allahu teâlâ o kulunu kıyamette herkesin korku ile ağladığı o demde korkutmaz ve ağlatmaz, memnun ve mesrur eder. Okuduğu âyetin harfleri sayısınca, o kuluna Nebiler sevabı ihsan eder, buyurmuştur.

İbn-i Abbas radiyallahu anhtan rivayet olunmuştur ki; Resûl-ü zişân efendimiz Mirâca çıktıklarında, taht-el-arşta bir çok meleklerin, sûre-i ihlâsı tilâvet ederek:

— Yâ Rabbi.. Okuduğumuz bu ihlâs-ı şeriflerin sevabını, veryüzünde ihlâs okuyanlara bağışladık, dediklerini haber vermektedir.

Bu sûre-i şerifin ecri gayet büyüktür. Şefi-il-âhire'dir. Munis-i kabirdir. Enis-i mahşerdir. Nârdan azadına sebeptir. Cenete girilmeğe vesiledir.

## H İ K Â Y E

Bir zat, Resûlüllah sallallahu aleyhi ve sellem efendimize, fakr-ü zaruretinden şikâyet etti. Efendimiz, kendisine:

— Evine girerken, sûre-i ihlâsı oku, buyurdular.

O zat-ı şerif, bu tavsiye-i Nebiyyi yerine getirdi ve bu sayede Allahu teâlâ, kendisinin fakr-ü zarureti giderdi ve aziz eyledi.

Her kim, Resûl-ü efham efendimizin bu tavsiyesini yerine getirirse, Allahu teâlâ o kulunu dünya ve âhirette aziz ve mükerrem kılar. Her kim Mefhar-i âlem efendimizden yüz çevirirse, Allahu teâlâ da ondan yüz çevirir ve o kulunu dünyada ve âhirette zelil ve sefil eyler.

Bir çok sûrelerin, bir çok hassaları vardır. O halde, daima Kur'anı azimi tilâvet et, gece ve gündüz Rabbini zikir ve tesbih eyle..

Bazı kimseler, Kur'anı kerimi yüzünden okumayı bilmezler. Böyleleri, Kur'an-ı azim-üş-şânın her satırına bir ihlâs-ı şerif okurlarsa, hatm-i Kur'an etmiş olurlar. Bu güzel bir âdet ve büyük bir kolaylık ise de, müslümanlar her halde Kur'an-ı azim-ül-bürhanı okumayı öğrenmelidirler.

Bir kimse, ziyaret ve ibadet kasdı ile, Kur'an-ı azimin sahifelerine nazar ederse, Allahu teâlâ Kur'ana hürmetle bakan gözü ve yüzü, nârında yakmaz, büyük ecirler verir ve Kur'anı ziyaret sevabına eriştirir.

Sözlerimizi bitirirken, bir hususu daha açıklayalım:

Ashabı kiramdan Hz. Ubey radiyallahu anhtan rivayet edildiğine göre; Fahr-i âlem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz hazretleri:

— Kur'an, bana âyet âyet, harf harf nâzil oldu. Tevbe ve İhlâs sûreleri nâzil olduğu vakit, yetmiş bin saf melâike beraberinde inmiştir, buyurmuşlardır.

İlâhi Yâ Rabbi!

Hamd-ü senâlar sana mahsustur. Salât-ü selâm, senin Habibinin ve diğer enbiyâ-i mürseliynin üzerlerine olsun.. Habibinin âlini, evlâdını, ezvacını, ashabını, ensarını ve ahabını bizlerden memnun eyle.. Bu nâçiz risâlemizi, indinde ve Habibinin indinde makbul, mergup ve mahbup eyle.. İhlâs ile okuyana, okutana, dinleyene libas-i ihlâsı ihsan eyle.. Nur-u ihlâsı kalplerine ilka buyurarak kendilerini muhlislerden eyle.. Ben fakirin hata, nisan ve kusurlarımı da af ve setreyle.. Cümle ümmet-i Muhammed'i de affeyle.. Âsileri islâh ve şekavetlerini saadete tebdil eyle.. Bizleri, şefaati Kur'ana, şefaati ihlâsa ve şefaati Mustafa'na nail eyle.. Bu risâlemizin tesirini halk eyle.. Bi-hürmeti seyyid-ül-mürseliyn ve bi-hürmet-i âl-i evlâd-ı ashab-ı ensar-ı muhibbi seyyid-ül-mürseliyn velhamdü lillahi Rabbil âlemiyn.. **EL-FÂ-TİHA..**

Mukbil-i Akdâm-il-ulemâ

El-Fakir

**MUZAFFER OZAK**

Ehl-i aşkın bikes-ü bi-nevâsı,  
Bezm-i vuslât bulmayınca hastadır,  
Zikr-ü tevhid iksiridir devâsı,  
Derde derman sûre-i ihlâstadır..

İhlâs oku, ihlâsa gel, hâlis ol;  
FİMAK'AD-I SIDK'a eriş, câlis ol;  
Enbiyâ-ü Evliyâ'ya vâris ol,  
Vasl-ı canân sûre-i ihlâstadır..

Virdin olsun KUL HÜVALLAHÜ AHAD,  
Ol kerimin lûtf-u ihsanı bi-had,  
Ger dilersen bulasın revh-ü rahat,  
Sırrı Sübhan sûre-i ihlâstadır..

İhlâs nasip eyle AŞKİ kuluna,  
İhlâs ile ilet aşkın yoluna,  
İhlâs ile huzurunda buluna,  
Hükm-ü ferman sûre-i ihlâstadır..

Aşk-i-Halveti-i-Cerrahi



# İ R Ş Â D

## OTUZUNCU DERS

### M Ü N D E R E C A T :

Eş-Şûra sûresinin 19 ve 20. âyetlerinin tefsiri ve şerhi - Al-lahu teâlâ'nın lûtufları ve ihsanları - Amellerinin karşılığını dünyada isteyenler, nasiplerini dünyada alır ve âhirette nasipsiz kalırlar - Âhiret sevabı isteyenler de hem dünyada hem de âhirette büyük ecir ve nimetlere nail olurlar - Sorgusuz sualsiz cennete dahil olacak üç zümre hangileridir - Ehl-i fazl ve ehl-i sabır kimlerdir - Garazsız ivazsız birbirlerini sevenlerin ecri nedir - Yezidin âşık olduğu Ümmü-Halid'in ibret-âmiz kıssası - Hz. İmam-ı Hüseyin efendimizin eşsiz fazileti - Kerbelâ faciasının kısa tarihçesi - Kıyamette insanların bütün yaptıklarına şahadet edecek yedi şahit nedir - Kızgın demiri eliyle tutarak döğen demircinin hikâyesi - İbrahim aleyhisselâmın duası ve niyazı - İslâm düşmanlarının ve münafıkların gayret ve faaliyetlerinin hedefi nedir - Bağdatlı Beşir Hafi'nin kıssası - İlme ve âlime sevgi ve saygı gösterilmesi lüzumunu anlatan vâ'z-ü nasihatleri muhtevası mühim bir risâledir



**Sallû alâ seyyidinâ Muhammed**  
**Sallû alâ şefi-i-zünubinâ Muhammed**  
**Sallû alâ tabib-i-kulûbinâ Muhammed**

El-evvelü Allah.. El-âhirü Allah.. Ez-zâhirü Allah.. El-bâtî-nü Allah.. Hayrihi ve şerrihi min'Allah.. Men kâne fi kalbihi Allah. Fe-mu'inuhu ve nâsırıhu fid-dâreyni Allah.. Rabbişrahli sadri ve yessir-li emri vahlül ukdeten min lisâni yefkahu kavli ve ufevidu emri ilallah vallahü basiyrün bil-ibâd..

Sübhanেকে লী ilme lenâ illâ mâ allemtenâ inneke ent-el alim-ül-hakim.

Sübhanেকে লী fehme lenâ illâ mâ fehhemtenâ inneke ent-el cevvad-ül-kerim.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ  
اللَّهُ لَطِيفٌ بِعِبَادِهِ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ  
مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي حَرْثِهِ  
وَمَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا  
وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ نَصِيبٍ

*Bismillah-ir-rahman-ir-rahiym.*

*Allahü lâtifün bi-ibâdihi yezzuku men yesâ'ü ve hüvel-kaviyyül-aziyy men kâne yüriydü hars-el-âhireti nezid lehu fiy harsih ve men kâne yüriydü hars-ed-dünya nü'tihi minhâ ve mâ lehu fil-âhireti min nasiyb...*

*Eş-Şûrâ: 19 - 20*

**(Allahü teâlâ, kullarına lûtf ve ihsan edicidir. Ayıplarını setr ve günahlarını affeder. Ve lûtfiyle dilediğinin rızkını verir. O, lûtf ve rahmetinde kavi, hüküm iradesinde galiptir. Kim, ameliyle âhiret sevabını isterse, biz onun sevabını arttırırız ve kim ameliyle dünya sevabını dilerse, biz de ona dünyada ezelden kısmet ettiğimiz şeyi veririz. Fakat, onun âhirette hiç bir nasibi yoktur.)**

Yukarıda, meal-i münifini sunduğumuz âyet-i celile, basiret sahibi olanlar için ibret vericidir. Allah celle, kullarına karşısı cidden ve hakikaten lûtf ve ihsan edicidir. Bu ihsan-ı Rabbanisine, hiç bir veçhile, hiç bir kimsenin akli ermez. Kullarına ihsan ve inayetleri nihayetsizdir. O Allahu teâlâ'nın kudret ve kuvveti öyle yüce ve öyle büyüktür ki, bütün mahlûkatının rızıklarını, dilediği zaman dilediği kadar verir. Hiç bir şeyden âciz değildir. Bir kimse, âhireti için hazırlık yapar ve â'mal-i salih işlerse ve bundan dolayı sevaba nail olmayı dilerse, Allahu teâlâ o kulun sevabını bire on, bire yedi yüz ve daha fazla arttırır. Bir kimse de, amelinin karşılığını dünyada bulmayı dilerse, ona da dünyada ezelden takdir olunan şeyleri ihsan buyurur. Fakat, dünyada ecrini alanların, âhirette nasipleri yoktur. Zira, amellerin sıhhati niyyete göredir.

**Ey ihvân-ı bâ-safa v'ey cemaat-i pür-vefâ:**

Allahu azim-üş-şân, gerçekten kerem sahibidir ve lûtuflarının nihyeti yoktur. Bütün mahlûkatının rızıklarını ihsan eder. O kadar ki, zat-ı ülûhiyyetini tanımayan ve inkâr eden kâfirleri ve zâlimleri ve münafıkları dahi mahrum etmez. Nerede kaldı ki; vahdaniyyetini, ferdaniyyetini ve samedaniyyetini tasdik eden, zat-ı ülûhiyyetine iyman eyleyen sadık kullarını mahrum etsin.. Şu kadar ki, kâfirler, zâlimler ve münafıklar; eltaf-ı Rabbaniiyyeyi ancak dünya hayatlarında görürler. Küfür ve inkârlarından, gurur ve inatlarından ötürü bu güruhun âhirette nasipleri yoktur. Bunların çalışma ve didinmeleri, ancak dünya için olduğundan ve âhireti inkâr ettiklerinden, gayret ve faali-

yetlerinin semeresini de yalnız dünyada görürler.

Mü'minler ise, dünya hayatında hayırlı ve salih ameller işlediklerinden ve âhirete de iman ile intikâl eylediklerinden, imanlarının ve salih amellerinin berekâtı ile hem dünyalarını, hem de âhiretlerini kazanırlar ve dünyada mazhar oldukları lûtf-ü ilâhinin en az on mislini âhirette hazır bulurlar. Her niyet gibi, bu da çalışanın niyyetine ve gayretine bağlıdır. Gayret ve himmetlerinin karşılığını, ya dünyada veya âhirette mutlâka görürler. Allahu sübhanehu ve teâlâ'nın rızasını istihsale mâ'tuf hiç bir çalışmanın karşılığı zayi olmaz.

Yalnız hayırlı ve salih ameller değil, rıza-i ilâhiyye muhalif çirkin ve kötü ameller de böyledir. O kötü ve çirkin amelleri işleyenler de behemehal karşılığını göreceklerdir. Hasılı, bütün amellerin karşılığı, o amelleri işleyenlerin önüne çıkarılacaktır.

Meselâ, bir kimse gösteriş maksadiyle ve kendisine (**İYİ İNSAN**) dedirtmek için, halka iyilik yaparsa; o iyiliği yapan kâfir dahi olsa, Allahu teâlâ o kula lûtufta bulunur, bu iyiliğinin karşılığını dünya hayatında iken görür. Hattâ, bu şekilde iyiliklerde bulunan kâfirlere, iman dahi nasip olabilir. Eğer, kendisine iman nasip ve müyesser olmazsa, dünya hayatında gördüğü lûtf-u ilâhi ile kalır. Kâfir olduğundan, âhirette nasibi yoktur. Zira, âhiretteki lûtf-u ilâhiyye, ancak mü'minlere mahsus ve münhasırdır.

Bir müslüman da, Hak rızasından ziyade, gösteriş maksadiyle ve halkın teveccühünü kazanmak gayesiyle, bir hayırlı amel işlerse, gösteriş ve teveccüh celbi için yapılan bu amelin ecri de yalnız dünya hayatında verilir. Müslüman olmasına rağmen, işin içine riyâ karıştırdığından, bu amelinden dolayı âhirette nasibi olamaz. Demek ki, riyâ dahi olsa, yapılan iyilikler zayi olmamaktadır. O mürâi, gösteriş veya teveccüh kazanmak gayesiyle yaptığı iyiliğe karşılık kullar indinde izzete ve şerefe nail olur. Kendisinden (**İYİ ADAM**) olarak bahsolunur. Fakat, bu hayırlı amelinden dolayı, onun da âhirette nasibi olmaz.

Buna mukabil, Allah rızası için bir hayırlı amel işleyen mü'min, bu iyiliğinden dolayı hem dünyada aziz olur, hem de âhirette Allahu teâlâ kendisini yüksek ecirlere nail eder. Yani hayırlı amelinin mükâfatını, hem dünyada, hem de âhirette görür. Allah rızası için hayır işleyenlerin vücutlarına sıhhat ve âfiyet, kazançlarına vüs'at ve bereket, bütün işlerinde nusret ve muvaffakiyet ve dâreynde saadet ve selâmet bahşolunur. Allahu teâlâ onları her türlü kaza ve belâlardan, musibet ve felâketlerden korur, o kulunu kullarına sevdirebilir ve aziz eder; âhirette de kabrinden kalktığından itibaren bütün korkulardan emin eder, arşın gölgesinde gölgelendirir, nârından azat eyer ve bütün günahlarını af ve mağfiret buyurarak cennetine ithal eder. Bunun için, mü'minler yapacakları bütün hayırları ancak ve yalnız Allah rızası için yapmalıdırlar.

Yarın kıyamet gününde, bir âlimi huzur-u izzete getirirler, defteri okunur, ilmine ve yaptığı hayırlara rağmen hiç bir sevabı bulunmadığını öğrenince, mahzun ve mükedder:

— Yâ Rabbi.. Yıllarca ilim tahsil ettim, ilmimle hemcinslerime faydalı oldum. Bir çok hayır ve hasenatta bulundum. Melekler, her halde defterime yazmayı unutmış olacaklar ama, alim ve hakim olan sen nisyandan münezzehsin.. Yaptığım hayırların ecr-ü sevabını isterim, diye niyazda bulunur.

Allah celle, bu tazarruuna cevaben:

— Ey kulum.. Ne ilmimi ve ne de hayır ve hasenatını riza-i ilâhim için yapmadın. Gösteriş olsun, halk sana hürmet ve muhabbet eylesin diye yaptın. Binaenaleyh, ilminin ve hayırlarının sevabını dünyada gördün.. Kullar sana âlim dediler, fazıl dediler, iyi insan dediler, sana hürmet ve itibar gösterdiler. Senin de, arzun ve maksadın buydu. Rizama talip olmadın, kulların teveccüh ve itibarlarına rağbet ettin. Bu istediğin de sana dünya hayatında verildi. Artık, âhirette nasibin yoktur, buyuracaktır.

Gösteriş ve itibar temini için, dünya hayatında ilmimi satan bu zavallı, nasibini böylece kullardan aldığı için, âhirette hâ'ib-i hâsir kalacaktır.

Halbuki, ilimlerini Allah rızası için halkın irşâdına sarf edenler, dünya hayatında ilmin şerefiyle şereflenecekler, kullardan hürmet ve riayet görecekler, âhirette de ecr-i azîme nail olacaklardır.

Her işte Allah rızasını ara!.. Her zaman ve her yerde Allah rızasına talip ol!.. Her işini, her sözünü, her halini ve her hayrını Allah rızasını düşünerek, Allah rızasını gözeterek icra eyle!.. Kulların övmelerine de, sövmelerine de ehemmiyet verme, dedikodularına aldırma!.. Kullar ne derlerse desinler, hakında ne söylerlerse söylesinler, hiç birisini nazarı itibara alma!.. Peygamber dahi olsan, kulların ellerinden ve dillerinden kurtulamazsın.

Bir kimse, fevkalâde cesur olsa, düşmanları ile kahramanca savaşa, kullar ona **AKILSIZ** derler.

Kerem sahibi olsa, ikram ve ihsanlarda bulunsa kullar ona **MÜSRİF** derler.

Sussa, hiç bir şey söylemese, kullar ona **DILSIZ** derler.

Bildiği kadar söylese, kullar ona **GEVEZE** derler .

Gündüzleri saim ve geceleri kaim olsa, kullar ona **RIYAKÂR** derler.

Onun için, halkın dilinden korkarak, boş yere insanların medh-ü senâsı ile meşgul olma.. Allahu teâlâ'dan kork, her işini Allah rızası için yap.. Zira, Allahu azim-üş-şân büyüktür, her şeyi hakkiyle bilicidir, her şeyi hakkiyle görücüdür, her şeyi hakkiyle işiticidir.

Dinine, vatanına, milletine, ırz ve iffetine yakışmayacak hallerde bulunmadıktan sonra, kimseden korkma ve çekinme.. Hiç bir zaman unutma ki, halkın dilinden aslâ kurtulamazsın.. Buna imkân ve ihtimal yoktur. Musallâya konulduğun zaman, belki el bağlarlar amma, ölümünden sonra dahi çenelerini tutamazlar.

Hz. Musa aleyhisselâm, Tûr-u Sinâ'da niyazda bulundu:

— Yâ Rabbi.. Kullarının dillerinden şikâyetçiyim. Beni, onların dillerinden kurtar ki, aleyhimde bulunmasınlar.

Allah celle, buyurdu:

— Yâ Musa.. Ben, âlemlerin Rabbi iken, kullarım benim

dahi aleyhimde bulunuyorlar. Kulların dilinden ben bile kurtulamıyorum.

İnsaf ile düşünecek olursak, maalesef hakikat budur:

Kış olsa, havalar biraz soğuk gitse:

— Öf.. Donduk, bu ne soğuk? derler.

Yaz olsa, biraz sıcak bastırса:

— Of, yandık.. Ortalık cehennem gibi sıcak, derler.

Biraz başları ağrısı, yıllarca sıhhat ve âfiyet içinde yaşadıklarını unutur, sızlanırlar.

— Aman dayanamıyorum.. Başım çatlıyor, böyle yaşamak mı olur? derler.

Derler, derler, derler.. Allahu teâlâ'nın lûtufları ve ihsanlarına gafil olur, en basit sebeplerle durumlarından şikâyet ederler. Onun ihsan ve inayetlerine razı olmazlar ve Rabbil-âlemiyni âdeta kullara çekistirirler.

Bir derde müptelâ olursan, o derde sabr-ü metenat göster. Müslümana lâıyk olan budur. Sakın. Hâlıkı mahlûka şikâyet etmeğe kalkma!.. Rahim olan Allahu azim-üş-şânı, hakikatte sana hiç merhameti bulunmayan mahlûka şikâyet etmekle ne kazanırsın? Allahü teâlâ'nın, mutlaka bir hikmet tahtında müptelâ kıldığı derdi, kullara söylemekle ve sızlanmakla Rabbini kullara şikâyet eden, bu hareketi ile dostlarını üzmüş, düşmanlarını sevindirmiş ve üstelik Allahu teâlâ'yı gücendirmiş olur.

Evet; dersimize devam edelim:

Yine kıyamet günü, dünya hayatında gösteriş için para sarfeden bir zengin hesaba çekilirken, defterine hiç bir sevap yazılmadığını görerek niyaz eyler:

— Yâ Rabbi.. Benim, bir çok hayır ve hasenatım vardır. Sevabımı isterim, der.

Allah celle buyurur:

— Ey kulum.. Sen, o yaptığın hayır ve hasenatı, kullara gösteriş olsun diye yaptın. Kulların rızasını gözettin, benim rızamı gözetmedin.. Kullar da sana, dünya hayatında iken: **(Necömert, ne sahi adam..)** dediler, seni daima övdüler, hayır ha-



senatından dolayı seni sevdiler ve saydılar. Senin de istediğin zaten buydu. Alacağını, dünyada aldığı için burada nasibin yoktur..

Mallarını hak rızası için, Allah yolunda sarfetmeyenler ve dünya hayatında kullardan iltifat ve itibar bekleyenler, umduklarını dünyada elde ettiklerinden, isterse dünya mülkünü bağışlamış olsalar da, bu hayır ve hasenatlarından dolayı âhirette nasip alamazlar ve huzuru izzette hak iddiasında bulunamazlar.

Misal olarak ele aldığımız murâi âlim ile, mürâi zengin durumları ile ilgili haber, Hadis-i Peygamberi ile sâbittir.

Şu halde, işlenilen amellerden Allah rızası için olanların mükâfatı, hem dünyada hem de âhirette görülür. Riyâ ile yapılan amellerin mükâfatı da, niyyetine göre tezahür edeceğinden, dünya hayatında görülür ve âhirette ayrıca ecir verilmez.

Buna binaen, Hak celle ve âlâ kitab-ı mübiyde:

مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي حَرْثِهِ

*Men kâne yüriydü hars-el-âhireti nezid lehu fiy harsih.*

*Eş-Şûrâ: 19*

(Kim, ameliyle âhiret sevabını isterse, biz onun sevabını arttırırız.) buyurmakta ve buna mukabil:

وَمَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا  
وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ نَصِيبٍ

*Ve men kâne yüriydü hars-ed-dünya nü'tihi minhâ ve mâ lehu fil-âhireti min nasiyb...*

*Eş-Şûrâ: 20*

**(Kim, ameliyle dünya sevabını dilerse, biz de ona dünyada ezelden kısmet ettiğimiz şeyi veririz.)**

hükm-ü celilini açıklamaktadır.

Her amel, niyyete göredir. Dünya hayatı fâni ve geçicidir. Bu itibarla, dünyada alınan nasip ve mükâfat; âhîret nasip ve mükâfatı yanında hiç bir kıymeti olmayan, basit ve bayağı bir karşılıktır. Halbuki, âhîret nasip ve mükâfatı ebedidir. Bunlar, insanların ummadıkları, tefekkürden de âciz buldukları büyük ve daimî nimetlerdir ki, ne gözler görebilmiş, ne kulaklar işitmiş, ne de hatır ve hayale gelmiştir.

Allahu teâlâ, kullarına karşı **LÂTİF**'tir, lütfedicidir. Merhametlidir. Ümmet-i Muhammed'e, o kadar çok lütuf ve ihsanları vardır ki, bu ihsan ve in'amını kulların idrak ve ihata edebilmelerine imkân ve ihtimal yoktur. Bu lütf-ü kerem-i ilâhi insan aklının maverasındadır. Kullar, bütün eltaf-ı sübhaniyyeyi ve in'am-ı ilâhiyyeyi, ancak Resûller vasıtasıyla tebliğ buyurulan kütüb-ü semaviyyeden öğrenebilmek şerefine mazhar olmuşlardır. Buna binaen, Resûller Resûlü Hakka münacatında:

**Sübhaneker Mâ şekernâke Hakka şükrike yâ meşkûr,**  
buyurmuşlardır.

Her lütuf ve insana teşekkür vâciptir. Allahu teâlâ'ya, namaz kılarak secde edenler, bu ihsan-ı ilâhiyyeye şükretmiş olurlar.

Burada akla bir soru geliyor:

Acaba, bu ibadetle her nimete, her ihsana ve her lütfâ teşekkür etmiş olunur mu?

**HÂŞÂ!**.. Bir nefeste, kula iki şükür vâcip olur. Hakka, her nefeste şükredilmek istenilse, nefes alırken şükredilirse, nefes yerirken şükretmekten âciz kalırız. İnsanoğlu, Allahu teâlâ'ya şükretmekte her zaman noksan kalır.

Sahip olduğumuz ruhun şükürü iman, vücudun şükürü ise secde-i Rahmân'dır.

Sahibi olduğumuz malın şükürü zekâttır. Güzelliğimizin ve kuvvetimizin şükürü, ırz ve iffetimizi korumaktır. İmanın

şükrü, Allahu teâlâ'ya hamd-ü senâ etmektir. Hemd-ü senânın şükrü ise, Habib-i Hüda ve şefi-i rûz-i ceza efendimiz hazretlerine muhabbet ve salâvattır.

Erham-er-râhimiyn; ümmet-i Muhammed'e olan lûtuflarından birisini Resûl-ü zişân aleyhi ve âlihi salâvatullah-ül-Menân efendimiz vasıtasıyla haber vermiştir:

Kıyamet günü, bir kulun günahlariyle kapkara olan defter-i â'mali, kendisine gösterildikten sonra okutulur. Allahu sübhanehu ve teâlâ, defteri günahlarla dolu o âsi kula hitap ve itap buyurur:

— Bana karşı, bu günahları irtikâp etmeğe utanmadın mı? Günahkâr kul, korku ve mahcubiyetinden ağlamağa başlar. Hitab-ı izzet vârit olur:

— Sesini kes.. Böyle bağıra çağıra ağlama.. Feryat ve figanını, Habibim işiterek üzülmesin. Bu günahlarına, Habibim de muttali olursa, ona karşı da mahçup olursun. Hem, şimdi ne ağlayıp sızlanıyorsun? Dünyada, senin bütün suçlarını örtmüş, seni insanlar arasında rezil ve zelil etmemiştim. Şimdi feryat ve figan ile ağlayarak, kendini burada Habibime karşı âsi ve günahkâr olarak tanıtmış.. Bugün de, seni lûtfumla affettim..

Kul, sevinç ve ferahından daha yüksek sesle ağlar. Onun feryadını işiten Rahmeten-lil-âlemiyn efendimiz, mübarek başını secdeye koyarak:

— İlahi.. Sen, Erham-er-râhiymiynsin, bu kulu bana bağışla, diye niyazda bulunur.

Allah celle, Habibine lûtfen cevap verir:

— Ey Habibim.. Mahzun ve mükedder olma.. Bu kulu sana bağışladım, buyurur ve o kulu Resûl-ü zişâna bağışlayarak nârından azat ve cennetine ithal eyler.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:  
جَعَلَ اللَّهُ الرَّحْمَةَ مِائَةَ جُزْءٍ فَأَمَسَكَ عِنْدَهُ تِسْعَةٌ وَتِسْعِينَ وَأَنْزَلَ  
فِي الْأَرْضِ جُزْأً وَاحِدًا فَمَنْ ذَلِكَ تَرَاحِمُ الْخَلَائِقِ حَتَّى تَرْفَعَ الدَّابَّةُ  
حَافِرَهَا عَنِ وِلْدِهَا خَشِيَّةً أَنْ تُصِيبَهُ الضَّرَرُ.

(Eba-Hureyre râdıyallahu anh, Resûl-ü ekrem sallallahu aleyhi ve sellem efendimizden şu Hadis-i şerifi naklediyorlar:

Allahu sübhanehu ve teâlâ, rahmetini yüz cüz'e ayırmış ve bunun doksan dokuz cüz'ünü nezd-i ilâhisinde bırakmış, dünyaya ancak bir cüz rahmetiyle tecelli buyurmuştur. Bütün mahlûkatta bulunan merhamet, dünyaya nâzil olan rahmetinin bir cüz'ünün tecellisidir. Hattâ hayvanatın yavrularına zarar erişmemesi için, onları korumaları bile, bu rahmet-i Rabbanıyyededir.)

MÜSLİM-İ-ŞERİF'in bir rivayetine göre de:

وَفِي رِوَايَةِ الْمُسْلِمِ وَآخَرِ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ بِرَحْمَةِ اللَّهِ تَعَالَى بِهَا عِبَادُهُ  
يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

(Allahu teâlâ, kıyamet gününde nezd-i ilâhisinde bıraktığı rahmetinin doksan dokuz cüz'ü ile kullarına merhamet ve muamele edecektir.)

Dikkat buyurulsun: Allahu azim-üş-şân, âyeti kerime ve Hadis-i şerif ile, kullarına lûtfunu haber vermektedir. Şu var ki, harkes Hallâk-ı âlemin yarattığı kuldur amma, Allah celle her yarattığı kula: **(KULUM..)** demez. O, ancak kendisine gerçekten kulluk edenlere, yani sevdiği kullarına **(KULUM..)** diye

hitap buyurur. Allahu teâlâ'nın en sevdiği kul, **Habib-i Hüdâ** efendimizdir. Zira, o Rabbine hakkıyla kulluk eden **TAM BİR KUL**'dur. Buna binaen, Habib-i Hüdâ efendimize, Kurani azim-de **YA ABDİ, Bİ-ABDİHİ** olarak hitap buyurulmakta ve kelime-i şahadette de:

**Eşhedü en lâ ilâhe illallah**

**Ve eşhedü enne Muhammeden Abdühü ve resûlühü**

ikrarı ile, risaletinden evvel **ABD**'liği, yani kulluğu zikrolunmaktadır. Demek oluyor ki, en yüce makam, **ALLAHU TEÂ-LÂ'YA KULLUKTUR**. En âdi ve zelil derekât ise zâlim nefse, zâlime ve kâfire kul olmaktır.

Allahu teâlâ'ya kul olanlar ve ona kulluk edenler, iki cihanda sultan olmuşlardır. Nefislerine, zâlimlere ve kâfirlere kul olanlar ve onlara itaat edenler de, iki cihanda rezil, zelil, sefil ve hacil olmuşlardır.

Bu sebeple, Allahu teâlâ'ya kul olanlar, yaptıkları her işi Allah rızası için, Allah namına yaparlar. Nefislerine kul olanlar da, bütün yaptıklarını, nefisleri için yaparlar.

Malsız zenginlik ve hısım akrabasız etraflarında kalabalık isteyenler, mâsiyyetten ve günah zilletinden kendilerini korumalı, Allahu teâlâ'ya tâ'ate ve Resûl-ü zişâna inkiyada yönelmelidirler. Zira, bir kişi tâ'ate döner ve mâ'siyetten kaçınırsa, intisap ettiği tâ'atin izzetiyle izzetlenir. Tâ'ati, kendisini mâ'siyet zilletinden korur ve kurtarır, insanlar arasında aziz kılar, hamiyet sahibi bir kalabalığa sahip eder. Unutmamalıdır ki, kul Allahu teâlâ'ya isyan ve bir takım günahlar irtikâp etmekle, iymandan çıkmaz. Kebâir dediğimiz büyük günahların işlenmesi dahi, insanı küfre sokmaz amma, o kulu diğer insanlar arasında zelil ve hacil eyler. Netekim, itaat de kişiyi cenete sokmaz. Cennât-ı âliyat, tâ'atle değil Allahu sübhanehu ve teâlâ'nın fazlı, keremi ve lûtfu iledir. Fakat, tâ'atlar kulu insanlar arasında aziz kılar.

Bundan dolayı, âhireti için çalışanlara, Allahu teâlâ dünyayı ihsan etmiştir. Ahireti unutarak veya ondan tegafül ederek dünyaları için çalışanların, çalıştıkları ve kazandıkları da kendilerini mes'ut edememiştir.

Bazı ârifler, sana:

— Allahu teâlâ'dan korkar mısın? diye sorarlarsa, sükût et ve sükût ile cevap ver. Çünkü: **(Korkarım..)** dersen, yalan söylemiş olursun.. Allahu teâlâ'dan korkanlar, mâ'siyette bulunamaz, günah işleyemezler. Eğer, **(Korkmam..)** diye cevap verirsen, küfür etmiş olursun. Bu sorunun en iyi cevabı, susmaktır.

Evet; her şey Allah rızası için olmalı ve her işte mutlaka Allah rızası gözetilmelidir.

Aslı ve zatı temiz olan kişiler, gördükleri lûtuflar ve ihsanlara karşı Allahu teâlâ'ya hâlis kul olurlar. Aslı habis olanlar ise, lûtuflar gördükçe habasetlerini arttırırlar. Mayaları bozuk olanların, Allahu teâlâ'nın kendilerine bahşettiği lûtuflar ve ihsanlara karşı küfür ve dalâletlerini çoğalttıkları, her zaman ve her yerde görülebilmektedir. Bunun içindir ki:

*Ve lâ yahsebennelleziyne keferû ennemâ nümliy lehüm hayrun li-enfüsihim innemâ nümliy lehüm li-yezdâdü ismâ ve lehüm azabün mühiyn...*

*Âl-i-İmrân: 178*

**(Sakin o kâfirler, kendilerine verdiğimiz mühletin ve ömürlerini uzatışımızın haklarında hayırlı olduğunu zannetmesinler. Biz, onlara sırf günahları artsın diye mühlet veriyoruz. Onlar için, rüsvay edici bir azap vardır.)**

hükm-ü celili vârit olmuştur. Demek oluyor ki, Allahu teâlâ'nın ihsan buyurduğu lûtuflarına karşı azgınlık edenlerin ve küfüranı nimette bulunanların görecekleri, Firavun gibi dünyada gark ve âhirette harktır.

Dersimize devam edelim:

Ümmet-i Muhammed'e, Allahu teâlâ'nın büyük bir lûtfu da şudur:

Bu ümmetin ömürlerini kısaltmış ve bir hayırlı ameline en azından on sevap bahşetmiştir.

Bir diğer lûtfu daha vardır:

Her kim, işlediği günaha nedamet getirir ve bir daha aynı günahı işlememeğe azm-ü cezm eyler ve tövbe ederse, o günahı hiç işlememiş gibi af ve mağfirete nail olur.

Nihayet, Allahu teâlâ'nın bu ümmete en büyük ve en yüce lûtuflarından birisi ve belki birincisi, onları Hz. Muhammed aleyhisselâm gibi bir Mahbubuna ümmet etmesidir.

Habib-i Hüdâ ve şefi-i Rûz-i ceza efendimiz, yarın kıyâmet gününde, o dehşet deminde, sürüsünü toplayan çoban gibi ümmetini toplayacak, müşfik bir annenin muharebe meydanında evlâtlarını aramasından daha büyük bir şefkat, rikkat ve merhametle nârdan ve azaptan kurtaracak ve o korkunç yerde onları necata isâl ederek deryayı şefaatten sirâb buyuracaktır.

Allahu teâlâ'nın, ümmet-i Muhammed'e lûtuflarından birisi de, mahşerde ve hesapta suçlarının diğer ümmetlerden gizlenmesi olacaktır. Ümmet-i Muhammed'in suçluları da, adalet-i ilâhi icabı nâra girecekler ve fakat kâfirlerin azap gördükleri gibi şiddetli azap görmeyecekler ve orada ebedî kalmayacaklar, ilk ânda yanacaklar ve cezalarının hitamında nârdan azat olununcaya kadar bir daha yanmayacaklardır. Halbuki, kâfirlerin nârdan görecekleri azap, günden güne artacak, azap üstüne azap görecekler, yanan derileri tekrar yerine gelecek ve tekrar tekrar yanacaklardır. Bunun, mutlaka böyle olacağını, Kur'an-ı azim-üş-şân beyan buyurmaktadır.

Allahu teâlâ'nın, ümmet-i Muhammed'e lûtuflarından birisi de, üç sınıf ümmetin hesapsız ve azapsız cennete kabulü olacaktır, ki bizden önce gelen ümmetlerden hiç birisi, bu lûtfu ilâhiyye nail olmayacaklardır. Yine bir lûtf-u ilâhi olarak, ümmet-i Muhammed cennete dahil olmadıkça, daha evvel gelen ümmetlerden hiç birisi cennete giremeyeceklerdir.

Allahu teâlâ'nın, ümmet'i Muhammed'e bir diğ er lûtfu da, bu ümmetten bir kişi, bir günah işler işlemez, hemen defterine yazılmayacak ve tehir olunacaktır. Sevapları ise, aslâ tehir edilmeksizin hemen deftere kaydolunacaktır. Kaydolunsa da-hi, bir günah bir günah olarak, bir sevap ise, on hasene olarak yazılacaktır.

Ümmet-i Muhammed'e bir lûtf-u ilâhi de, âsi ve günahkâr olanların, tövbelerinin ölümleri ânına kadar kabul edilmesi olacaktır.

Allahu teâlâ'nın, ümmet'i Muhammed'e sayılamayacak kadar çok olan lûtuflarından birisi de, arzın her yerinin Allah'a ibadet edilmesi için mescit olabilmesidir.

Yarın, kıyâmet gününde halk mahşer meydanında toplan-dığında, bir münâdi taraf-ı ilâhiden nida edecektir:

— Ehl-i fazl nerededir? Haydi cennete.

Bir cemaat, derhal cennet yoluna koyulacak ve melekler kendilerinden soracaklardır:

— Sizlerin, hesap görmeden cennete gittiğ inizi görüyoruz. Hesap olunmadan bu büyük nimete lâıyk olan sizler acaba kimlersiniz?

O kutlu cemaat, meleklerle şöyle cevap vereceklerdir?

— Bizler, biraz önce dâvet olunan ehl-i fazlız. Allahu teâ-lâ, bizleri lûtf-u fazlıyla hesap görmeden cennetine kabul bu-yurdu.

Melekler, onlara tekrar soracaklardır:

— Sizler, bu makam-ı fazla ne gibi amelle ve hangi ahlâk ile sahip oldunuz?

Onlar da diyeceklerdir ki:

— Bize yapılan zulme sabrettiğ imizden, zulmedenleri af-fettiğ imizden bu lûtf a nail olduk.

Melekler, onları kutlayacaklar ve;

— Haydi, buyurun cennete, diyeceklerdir. Sizler, bu ahlâ-kınızla cenneti gerçekten hak etmişsiniz. Gördünüz mü, Allahu teâlâ'nın emriyle âmil olmanın mükâfatı ne kadar güzeldir.



Bu sırada, ikinci bir münâdı, taraf-ı ilâhiden nida edecektir:

— Sabır ehli olanlar da cennete gitsinler.

Bir aziz cemaat, bu emre uyararak cennet yoluna koyulacaklar ve melekler bunları da karşılayarak, soracaklardır:

— Hesap görmeden nereye gidiyorsunuz?

O mutlu cemaat cevap verecektir:

— Bizler, ehl-i sabırız. Bize müsaade olundu, hesapsız cennete gireceğiz.

Melekler, onlardan soracaklardır:

— Bu mertebeye ermenizin sebebi nedir?

Onlar da diyeceklerdir ki:

— Bizler, dünya hayatında bütün musibetlere sabr-ü metanet gösterdik. Allah celle de, bizleri böylece mükâfatlandırdı.

Melekler de onlara:

— Haydi öyle ise, buyurunuz cennete.. Gördünüz ya, musibetlere sabretmenin ecri ne kadar güzeldir, diyerek tebci edecekler ve kendilerini cennete ulaştıracaklardır.

Daha sonra, yine min kibel-ir-Rahman, bir münâdı nida edecektir:

— Allah için birbirlerini sevenler... Neredesiniz? Haydi cennet-i âlâya..

Bir bölük cemaat, cennet yolunu tutacaktır. Melekler, onların da yollarına çıkarak, hesapsız cennete nasıl gittiklerini soracaklar ve şu cevabı alacaklardır:

— Bizler, dünya hayatında garazsız, ivazsız Allah için bir birimizi sevdiğimizden, Rabbimiz bizi bu makama erıştirdi.

Melekler, onlara da:

— Haydi öyle ise, buyurunuz cennete. Gördünüz ya, Allah için Allah yolunda birbirlerini sevenlerin nail oldukları lûtf-u ilâhi ne kadar güzeldir, diyecekler ve onları da cennete uğurlayacaklardır.

İşte, bu üç zümre-i necat ve ehl-i felâh; cennete dahil olduktan sonra, mizan kurulacak, nâs hesaba çekilecek ve herkes lâıyk ve müstehak olduğu yere gidecektir.

Buraya kadar anlattıklarımızı, Res'ülüllah sallallahu aley-

hi ve sellem efendimiz hazretleri böylece haber vermişlerdir. Bu makamı ulâya ermek ve cennet-i âlâya girmek isteyen taliplere, Peygamber-i zişânın tavsiyesi şudur: Zâlim, sana yalvararak bağışlanmasını dilerse, onu affetmelisin.. Zira, İmam-ı Ali kerremallahu vechehu efendimiz: **(Mazlûmun, zâlim aleyhine duaya kıyam edeceği gün; zâlimin mazlûm aleyhine zulme kıyam ettiği günden daha korkunç, daha şiddetlidir..)** buyurmuşlardır.

## H İ K Â Y E

Vaktiyle, bir beldenin emiri mâ'sum ve günahsız bir zatı, hiç bir suçu ve kabahati bulunmadığı halde, zulmen hapsedtirir. Biçare mazlum, yıllarca zindanlarda inler ve nihayet eceli erişir, hâlet-i nez'e gelir. Bulunduğu hapishanenin müdürünü çağırarak, kendisine bir mektup teslim eder ve bunun vefatından sonra emire takdim edilmesini yemin verdirerek rica eyler. Bir müddet sonra da ruhunu teslim ederek, âhirete geçer.

Hapishane müdürü, mazlumun kendisine emanet ettiği mektubu, emirin gazabından çekinerek takdime cesaret edemez. O gece, rüyasında mazlûmu görür ve ondan şu haklı site mi işitir:

— Ey müdür efendi.. Emirnin gazabından korkarak, kendisine takdim edilmek üzere sana teslim ettiğim mektubu veremedin. Sana, şunu hatırlatırım ki, emirler emirinin gazabından seni hiç kimse kurtaramayacaktır. Emirnden korkma, emirler emirinden kork ve asıl onun azap ve gazabından çekin.. Sana emanet edilen mektubu yerine ver..

Bu tehdit üzerine, hapishane müdürünün akli başına gelir ve hemen ertesi günü emirnin huzuruna çıkarak, mes'eleyi arz ve mazlûmun mektubunu takdim eyler.

Mazlûm, emire şunları yazmış imiş:

**(Mâsum olduğu halde, haksız yere hapsedtirilen mazlûm göçtü. Hiç bir suçu ve kabahati bulunmadığı halde, onu hap-**

settirerek yıllarca zindanlarda çürüten ve inleyen zalim de, yakın zamanda mazlûma tâbi olacak ve göçecektir. Kıyâmette, Cebrail aleyhisselâm o zâlimden mazlûmun hakkını almak için, her ikisini de huzur-u hakka çıkaracaktır. O günün kadısı, hâkimi. Mâliki meliki Allahu zül-celâl'dir. O ulu hâkimin; beyyineye, delile ve şahide ihtiyacı yoktur. Asıl dava, işte o hâkim-i mutlakın huzurunda görülecek ve adalet-i ilâhiyye mutlaka tecelli edecektir..)

Bu mektubu okuyan emir, yaptığı zulme pişman oldu, ağladı, sızladı amma ne fayda? Dava, huzur-u Hakkâ kalmıştı.

**Zâlim, yine bir zulme giriftar olur âhir,  
Elbette olur ev yıkanın hanesi viran...**

Sana yaptığı zulümden dolayı, af dileyen zâlimi bağışlayarak ehl-i fazl ol.. Musibetlere sabrederek, Allahu teâlâ'nın çok sevdiği sabirlerden olmağa çalış.. Din kardeşini, hak yoldaşını hiç bir karşılık beklemezsizin garazsız, ivazsız Allah için sev ve kendisine Allah için ikram et ki, sualsiz, hesapsız cennete dahil olasın..

Ehl-i fazl, ehl-i kerem ol demiştim: İnsanların en kerimi istenmeden ikram edendir.

## H İ K Â Y E

Yezid-i lâ'in, babası Muaviyye't-ibn-i Ebi Süfyan'ın ey-yâm-ı saltanatında, Adi bin Hatem'in karısı Ümmü-Halid'i görmüş ve ona âşık olmuştu. Bu yüzden, yemekten içmekten kesilmiş, hastalanarak yatağa düşmüştü. Bir çok tanıdıkları ve tabipler, kendisini yoklamağa geliyor, fakat hiç kimse hastalığının gerçek sebebini bilemiyordu.

Emir Muaviyye'nin müsteşarı olan Arap dâhilerinden Amr ibn-i As, bu hastalığın aşktan ileri geldiğini anlamıştı. Fakat, Yezid'in kime âşık olduğunu kestiremiyordu. Bu sebeple, Emir Muaviyye'ye bu sırrın ancak Yezid'in annesi tarafından keşfedilebileceğini bildirmiş ve gerçekten, annesi oğlu yezid'in Ümmü-Halid adında bir evli kadına âşık olduğunu öğreniver

mişti. Muaviyye ile Amr, aralarında bu meseleyi müşavereye başladılar. Dertli baba, müsteşarına:

— Bu işin çaresi nedir? Ne düşünüyorsun, bu derde nasıl çare bulabiliriz? diye sordu.

Amr İbn-i As, kendisine cevap verdi:

— Bu işin çaresi bezl-i maldır, haldir..

— O nasıl olur?

— Ümmü-Halid'in kocasını hediyeler göndererek, Medine-i münevvere'den Şam'a, sarayına davet edersin. Sonra icabını düşünürüz.

Bu tavsiyeye uyuldu. Ümmü-Halid'in kocası davet olundu. Emir Muaviyye kendisine ikram ve iltifatlarda bulundu. Fakat, asıl zorluk bundan sonra başlıyordu. Halife, müsteşarına da-nıştı:

— Adamı çağırдық, geldi. Peki, şimdi ne yapacağız?

Amr İbn-i As, plânını açıkladı:

— Yarın onu tekrar huzuruna çağırır ve yine ikram ve itifatlarda bulunursun. Sonra, birden hatırına gelmiş gibi, kendisinden evli olup olmadığını sorarsın. Tabii, evli olduğunu söyleyecektir. O zaman, ellerini dizlerine vurarak hayıflanmış görürsün, fakat sebebini kendisine bildirmezsin.. Adi bin Hatem'i, daha ertesi gün tekrar çağırtırsın. Yine ağırlarsın, ondan sonrasını bana bırak, dedi.

Dediği gibi de yapıldı. Halife, adamcağızın evli olduğuna âdeta üzülmüş ve çok hayıflanmış gibi bir hal takındı, ellerini dizlerine vurarak:

— Ya, vah vah.. nev'inden müphem sözler sarfetti.

Adi, huzurdan çıkar çıkmaz, Amr ibn-i As kendisini karşıladı ve halife tarafından nasıl muamele edildiğini sordu. Adi büyük bir memnuniyetle gördüğü hüsn-ü kabul ve muameleden, taltif ve ikramlardan bahsettikten sonra:

— Yalnız, aklımın ermediği bir şey oldu, dedi. Halife hazretleri bana evli olup olmadığını sordu ve evli olduğumu öğrendince âdeta üzüldü, hayıflandı. Buna bir mâna veremedim.

Amr, ibn-i As; sinsi sinsi güldü:

— Bunda anlamayacak ne var? dedi. Görünüşe göre sana kızını vermek ve kendisine damat etmek istiyordu. Evli olduğunu anlayınca, bunun mümkün olamayacağını düşünmüş ve üzülmüş olabilir. Çünkü hükümdarlar kızlarını ortak üzerine vermezler.

Halifeye damat olmak, birdenbire refaha ve saadete kavuşmak hayali, Adi'nin hırsını kamçılıyordu:

— O halde, bu işi tamir etmenin bir çaresi yok mudur?

Amr İbn-i As; meselenin istediği noktaya varmasından mütevellit sevincini saklamağa çalışarak, akıl öğretti:

— Gayet basit, dedi. Halife hazretleri sana bir daha evli olup olmadığını soracak olursa, kendisine evli olmadığını söylersin, olur biter.

Adi bin Hatem, tekrar huzura kabul olundu ve halife kendisinden lâf arasında sordu:

— Evli misin?

— Hayır yâ emir-el-mü'miniyn.. Evli değilim..

— Mademki evli olmadığını söylüyorsun. Şayet, zevcen varsa kendisini talâk-ı ba'iyin ile boşadığını da söyle bakayım.

— Zevcem varsa, onu tâlak-ı ba'iyin ile boşadım, der demez halife emre muntazır bekleyen kâtibine emir verdi:

— Adi bin Hatem'in bu sözünü zapt ve talâkını tesbit eyle.

Kâtip, emri yerine getirdi ve talâkı zapt ve tespit etti.

Bu suretle, kocasından boşanan Ümmü-Halid'in iddeti tamam olunca, Muaviyye bu kadını oğlu Yezid'e istemek için Ebâ-Hureyre radiyallahu anhu, bir çok mal ve hediyelerle Medine-i münevvereye gönderdi.

Hız. Ebâ-Hureyre, Medine-i münevvereye varınca, Abdullah İbn-i Ömer'e rastladı. Hal hatır sorulduktan sonra, sebebi ziyaretini öğrenmek isteyen Abdullah İbn-i Ömer'e, meseleyi anlattı. Abdullah, kendisine:

— Yâ Ebâ-Hureyre.. Mademki Adi bin Hatem, karısı Ümmü-Halid'i boşamış, Ümmü-Halid'in nikâhına ben de talibim, seni vekil ettim, dedi ve Ebâ-Hureyre de bu teklifi kabul etti.

Ebâ-Hureyre, daha sonra Abdullah-İbn-i Zübeyir'e rast-

ladı. O da, ibn-i Ömer gibi Ümmü-Halid'in nikâhına talib oldu. Ebâ-Hureyre onun da vekâletini kabul eyledi.

Nihayet, Ebâ-Hureyre cennetin delikanlısı, ehl-i sünnetin gözü nuru, Resûl aleyhisselâmın sevgili torunu, Haydar-ı Ker-rar'ın oğlu, Fatıma't-üz-Zehra'nın ciğerparesi İmam-ı mazlûm Hz. Hüseyin'e rastladı. Sebebi ziyaretini öğrenince oda Üm-mü-Halid'in nikâhına talib oldu ve Ebâ-Hureyre'yi vekil etti.

Hz. Ebâ-Hureyre radiyallahu anh, böylece dört zatın ve-kili olarak Ümmü-Halid'in evine vardı. Selâmdan sonra mak-sadını açarak:

— Kızım Ümmü-Halid, dedi. Kocan Adi bin Hatem, seni talâk-ı ba'iyin ile boşadı. İddetin de tamam oldu. Artık, kiminle istersen, onunla evlenebilirsin. Beni, sana Muaviyye gönderdi. Seni oğlu Yezid'e istiyor. Fakat, yolda Abdullah ibn-i Ömer'e. Abdullah ibn-i Zübeyir'e ve Hz. İmam-ı Hüseyin'e rastladım. Onlar da, seni nikâhlamak istiyorlar. Bu dört kişiden hangisini kocalığa kabul edersen, ben hepsinin vekâletini hâiz bulunuyorum. İstedigine ve beğendiğine seni nikâhlayayım..

Ümmü-Halid, şaşırıp kalmıştı:

— Yâ Ebâ-Hureyre, dedi. Bana talib olan bu dört kişinin ahvalinden haber verir misin?

Ebâ-Hureyre cevap verdi:

— Muaviyye oğlu Yezid'in, dünyası var dini yok.. Abdul-lah ibn-i Ömer ile Abdullah ibn-i Zübeyir'in ise hem dünyaları, hem de dinleri var.. Hazret'i İmamı Hüseyinin de dini var, dün-yası yoktur, dedi.

Ümmü-Halid, boynunu büktü ve:

— Yâ Ebâ-Hureyre, dedi.. Senin re'yine uyacağım, bu dört kişiden hangisini istersen, beni onlara nikâhla..

Ebâ-Hureyre, mesuliyeti üzerine almak istemedi ve:

— Kızım, buna kendin karar ver, tavsiyesinde bulundu.

Ümmü-Halid, fikrinde ısrar etti:

— Yâ Ebâ-Hureyre.. Bu iş için sen gelmeseydin, danışmak için mutlaka seni bulur ve bu meseleyi seninle istişare ederdim. Halbuki, sen dört talibimin de vekili olarak geldin. Bana

re'yini ve mütalâanı bildir, hangisi ile evlenmemin hayırlı olacağını söyle ve onunla beni evlendir, dedi.

Hz. Ebâ-Hureyre, bu teslimiyet üzerine kararını bildirdi:

— Ey benim kızım, dedi. Mademki, benim re'yimi ve kanaatimi sordun vallahi ben, Resûlüllah sallallahu aleyhi ve selimin öptüğü ve okşadığı zat üzerine kimseyi tercih edemem..

Mutabık kaldılar. Ebâ-Hureyre radiyallahu anh, Ümmü-Halid'i Hazreti Hüseyin radiyallahu anha nikâhladı ve Muaviyye tarafından gönderilen malları ve hediyeleri Ümmü-Halid'e teslim etti ve Şam'a dönerek olup bitenleri halifeye arz etti. Muaviyye, kendisini:

— Sana emanet ettiğimiz malları ve hediyeleri, başkalarına sarfettin, diyerek tevbihe kalkışınca, Ebâ-Hureyre halifeye çıkıştı:

— O mallar, sana babandan mı kaldı?dedi. Beyt-ül-mal'e ait olan o mallar, evvel Allah'ın sonra da Resûlüllah'ındır. Ben de Resûlüllah'ın malını Resûlün evlâdına sarfettim.

Biçare, Adi bin Hatem bir müddet sonra kendisine yapılan bu hiyleye vakıf oldu, büyük bir üzüntü içinde Medine-i münevvere'ye döndü ve perişan bir halde Hazreti İmam-ı Hüseyin'in huzuru ile şereflendi, huzurunda ah edip ağlamağa başlayınca Hazret-i İmam, kendisinden sordu:

— Öyle anlıyorum ki, başına gelenlerden me'yus ve pişmansın.. Mutallâkan Ümmü-Halid'i göreceğın geldi mi?

Biçare Adi, içini çekti:

— Evet yâ İbn-i Resûlüllah, dedi çok pişmanım ve gerçekten çok göreceğım geldi.

Hazret-i İmam-ı Mazlûm, Ümmü-Halid'i de huzuruna davet etti ve eski kocasının yanında sordu:

— Yâ Ümmü-Halid, doğru söyle elim üzerine değdi mi?

Ümmü-Halid, kat'iyetle cevap verdi:

— Hâşâ yâ İmam..

İmam-ı Hüseyin buyurdu :

— Öyle ise, seni boşadım, var git eski kocanla tekrar nikâhlan..

sonra, Adi bin Hatem'e hitap ederek:

— Yâ Adi!. Ümmü-Halid ile nikâhlanmayı, senin için ihtiyar eyledim, var gönül rahatlığı ile safana bak, buyurdular.

Böylelikle, dertli karı-kocayı tekrar birleştirdiler, onlar da memnun ve mesrur hanelerine çekildiler ve ömürlerinin sonuna kadar Hz. İmam-ı Hüseyin radiyallahu anha dua ederek, mes'ut ve bahtiyar yaşadılar.

Ey ehl-i iyman:

Gördünüz mü ehl-i keremi? Gördünüz mü ehl-i fazlı? Kerem ve fazilet, işte böyle olur. Ümmet-i Muhammed'den de böyle kerem ve fazilet sahibi olanlar, imam-ı Hüseyin'in vârisleri olarak sorgusuz, azapsız ve ikapsız cennete girerler ve onunla birlikte olurlar.

Ancak, müverrihler derler ki: Yezid ibn-i Muaviyye, diğer ihtilaf ve ihtilâtlar meyanında, bilhassa bu meseleden dolayı İmam-ı Hüseyin radiyallahu anh efendimize buğzetmiş, müşarünileyhe ömür boyunca derin bir kin beslemiş ve bilindiği gibi, intikamını da korkunç bir şekilde almıştır. Halbuki:

**Sorsalar mağdurunu, gaddar kendin gösterir..**

fehvasınca, Yezid ilâ yevm-il-haşr-i vel-karar lâ'net ve nefretle anılacak, Hz. İmam-ı Hüseyin radiyallahu anh efendimiz ise, ebediyete kadar rahmet ve hürmetle yâd olunacaktır.

Hz. İmam-ı Hüseyin radiyallahu anh, aleyhissalâtü ves-selâm efendimiz hazretlerinin pek sevgili torunudur. Seyyidinâ Hazret-i Hüseyin radiyallahu teâlâ anh ki, Ebu Abdullah il Hüseyin ibn-i eşref-ün-nisâ, ümmül e'imme't-ül-asfiyâ, el-bidat-üt-tâhire seydetünâ Fatıma't-üz-Zehra'dır ki; Seyyid-il mahlûkıyn ve Habib-i Rabbil-âlemiyn olan Peygamber-i zîşân efendimizin kerime-i muhteremeleri Hazreti Fatıma't-üz-Zehra efendimizden doğan bir nur-u mübiyindir. **Hazreti İmamı** Hüseyin efendimizin peder-i âlileri Emir-il-mü'miniyn Seyyidinâ Aliy-ibn-i Ebi-Tâlib bin Abdülmuttalip'tir ki, neseb-i âlileri, neseb-i âli-i Nebevi ricalindendirler. Cenab-ı Hak, onları put-



lara tapmaktan korumuş, bütün günahlardan ve insanlık şerefine halel getirecek tekml çirkin sıfatlardan tathir eylemiştir.

Hazreti Hüseyin radiyallahu anh efendimiz, hicret-i seniyyenin dördüncü senesinde, Medine-i tâhirede bu âlemi, vücudu şerifleri ile tezyin buyurmuşlardır. Tarihi ve velâdetleri, hicretin dördüncü senesi Şaban-ı muazzamın beşinci günüdür. Cenab-ı Fatıma hayr-ün-nisâ, Hz. Hüseyin efendimizin biraderleri İmam-ı Hasan radiyallahu teâlâ anh efendimizin doğumlarından elli gece sonra, Cenab-ı İmam-ı mâ'sum ve mazlûm Hüseyin-i Kerbelâ'ya hâmil olmuşlardır. Doğduklarında, ağız açma tabir olunan tahniki, bizzat Resûl-ü zişân aleyhi ve âlihi salavatullah-ül-Mennân efendimiz, mübarek rıyk-ı şerifleriyle icra buyurmuşlardır. O mübarek kulaklarına, bizzat Ezan-ı Muhammedi okumuşlar, hakkı âlilerinde dua buyurmuşlar ve doğumlarının yedinci günü nam-ı âlilerini **HÜSEYİN** tesmiye eylemişler ve akika kurbanı kesmişlerdir.

Hazreti İmam-ı Hüseyin efendimiz, Resûl-ü efham efendimizin pek çok sevdikleri cesur, şeci, âlim, zâhid, fasih, veciz, belîğ natuk, güzel ve tesirli söz söyler, bütün ahvalinde Cenabı-Hakka makbul ve mütevekkil idiler.

Hazreti Ebâ-Hureyre radiyallahu anhtan rivayet edilir ki, ol sultan-ı güzün ve Resûl-üs-sakaleyn hazretleri, meşid-i şeriflerinde oturur ve:

— Küçücük nerede? gibi sözlerle Hazreti Hüseyin'i ararlarmış..

Hz. Hüseyin, derhal koşar gelir, aleyhissalâtü vesselâm efendimizin kucağına oturur, ona muhabbetle sarılır, sonra mübarek ellerinin parmaklarını, Cenabı Fahr-i Risaletin mübarek sakal-ı şeriflerine sokarmış. Sultan-ül-Enbiyâ efendimiz de, Hazreti Hüseyin'in ağızlarını açıp, fem-i saadetlerine alarak:

— Yâ Rabbi.. Ben bunu seviyorum, sen de Hüseyin'imi sev ve Hüseyin'imi sevenleri sev, buyururlarmış.

Asr-ı saadetten sonra Hz. Abdullah İbn-i Ömer radiyallahu anhüma, Kâbe-i Muazzamanın gölgesinde otururlarken, Haz-

reti Hüseyin efendimizin teşriflerini görmüşler ve yanlarında bulunanlara :

— Bugünkü günde, ehli arzın, ehli semaya en sevgilisi budur, diyerek Hz. Hüseyin radiyallahu teâlâ anı göstermişlerdir.

Hz. İmam-ı Hüseyin efendimiz, Kâbe-i muazzamanın rükününe sarılarak, Allahü zül-celâle şu münâcaatta bulunmuşlardır.

— İlâhi.. Beni, türlü nimetlerinle mütene'im kıldın, müteşekkire bulmadın.. Yâ Rab.. Beni, müptela kıldın, sabredenlerden bulmadın.. Ne terk-i şükrümden dolayı beni mahrum ettin, ne de terk-i sabrımdan dolayı idâme-i şiddet eyledin. İlâhi.. Kerimden, fazl-ü keremden gayri bir şey sâdir olmaz.

Peder-i âlileri İmam-ı Ali kerremallahu vechehu efendimiz, Medine-i münevvere'den Kûfe cihetine çıkıncaya kadar refakatlerinde ve hizmetlerinde bulunmuşlar. Kûfe'ye de birlikte gitmişlerdir. Muhterem babaları ile birlikte bütün savaşlara iştirak etmişler ve mühim vak'alarda daima hazır bulunmuşlardır. Pederlerinin şahadetine kadar yanlarından ayrılmamışlar ve daha sonra biraderleri Hazret-i Hasan efendimizin beraberlerinde olmuşlar, istifa suretiyle hilâfetten el çektikten sonra, Medine-i münevvere'ye dönmüşler ve 60 hicri senesine kadar orada cediti âlileri Nebiyyi âhir zaman efendimizin Ravza-i ıtırâklerinde karar etmişlerdir.

İmam-ı Suyuti der ki:

Altmış tarihinde, Şam halkı Yezid'e bi'at ettiler. Yezid'i Pelid, kendisine bi'at etmeleri için Medine-i Münevvere'ye adamlar gönderdi. İmam-ı Hüseyin, Abdullah ibn-i Ömer ve Abdullah ibn-i Zübeyir rıdvanullahi aleyhim ecmaiyn, Yezid'e bi'at etmediler. Abdullah ibn-i Ömer:

— Nâs, Yezid'e bi'atte ittifak etmedikçe ben Yezid'e bi'at etmem, dedi ve aynı gece Medine-i münevvere'den çıkarak Mekke-i mükerreme'ye hareket etti.

Abdullah ibn-i Zübeyir de, ne Yezid'e bi'at etti, ne de halkı ona bi'ate davet eyledi.

Hız. İmam-ı Hüseyin efendimiz ise, Yezid'in babası tarafından veliaht tayin olunmasından ötürü, Kûfe halkı tarafından davet olundu. Kûfeliler, mektuplar yazarak, kendilerini ısrarla Kûfe'ye çağırıyorlardı. Buna rağmen, Cenabı İmam efendimiz, ne bu davete icabet ve ne de Kûfelilerin hattı hareketlerine muvafakat buyurmadılar. Vaktaki, Yezid'e bi'at olundu, kendileri gâh buldukları hal üzere kalmak ve gâh Kûfelilerin davetlerine icabet eylemek azminde bulunur oldular. Ne yapmaları lâzım geldiğine, bir türlü karar veremiyorlardı. Meseleyi istişare ettikleri İbn-i Zübeyir kendilerine. Kûfelilerin davetlerine icabet buyurmalarını tavsiye ediyordu.

Hız. İbn-i Abbas ise, Hazreti İmam'a:

— Sakın Kûfelilerin davetine icabet etme yâ imam, diyor-du. Kûfeliler, gerek baban İmam-ı Ali'ye ve gerekse ağabeyin İmam-ı Hasan'a ihanet ettiler. Kûfelilerin sözlerine inanmak doğru değildir.

Abdullah İbn-i Ömer de kendilerine:

— Yâ İmam.. Sakın Medine-i münevvere'den çıkmayınız, tavsiyesinde bulunuyordu.

Fakat, mukadderat-ı ilâhiyye yerine gelecekti. İmam-ı Hüseyin, Irak'a gitmeğe karar vermişti. Hız. İbn-i Abbas, kendisine çok yalvardı, fakat Hazreti İmamı bu fikir ve kararından vaz geçiremedi. Hattâ:

— Yâ Hüseyin.. Vallahi öyle zannediyorum ki, sen de Hız. Osman gibi ailen ve kızların arasında katlolunacaksın, dediysen de, ona mâni olamadı. Bunun üzerine, İbn-i Abbas:

— Yâ Hüseyin, dedi.. Irak'a gitmekle Hicaz-ı İbn-i Zübeyir'e bırakmış oluyorsun, diyerek alıkoymağa çalıştı amma muvaffak olamadı. Hazreti İmam, kararını vermişti, Ümmet-i Muhammed'i bir fâsıkın elinde bırakamazdı.

Irak halkı da, mütemadiyen adamlar ve mektuplar göndererek, kendi taraflarına davete devam ediyorlardı. Nihayet, Hız. Hüseyin ailesi ve maiyeti ile birlikte aşrı zil-hiccede Mekte-i mükerrermeden Irak'a müteveccihen yola çıktılar. Refakatlerinde, ehl-i beytinden bazı zevat vardı.

Aslında, Hz. Hüseyin'i Irak'a davet edenler, Yezid namına çalışan müfsitlerdi. Yezid de, Irak'a doğru yola çıktıklarını haber alınca, kendisiyle mukatele etmesini Ubeydullah bin Zeyyad'a yazılı olarak emretmişti. Yezid'in bu emrini alan İbn-i Zeyyad lâ'ini, Hazreti İmam'a karşı Ömer ibn-i Sa'ad kumandasında dört bin asker çıkarmıştı.

Küfeliler ise, evvelce pederlerine yaptıkları gibi, Hz. İma ma da yardım etmedikleri gibi, yanına dahi yaklaşmamışlardı. Hattâ, Hz. Hüseyin'e karşı gönderilen dört bin asker içinde, kendisini Irak'a davet eden Küfeliler mevcuttu.

Hz. İmam-ı Hüseyin, dört bin silâhlı asker tarafından kuşatıldıklarını görünce, kendi katlinden dolayı kavminin lânete uğramaması için Hicaz'a dönmeğe razı olduğunu bildirdiyse de, ya Yezid'de bi'at etmesi veya mukateleyle göze alması gerektiğini söylediler. Hicaz'a dönmelerini kabul etmeyerek kıtale giriştiler. Olan olmuş ve ok yaydan çıkmıştı. Ol server-i âlemin biricik sevgili torununu, ciğerpâre-i Fatıma hayr-ün-nisâyı katil ve şehit ettiler. Mübarek başını keserek, bir leğen içine koydular ve İbn-i Zeyyad lâ'ininin önüne götürdüler:

الْأَلْفَةُ لِلَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ

*Elâ lâ'netullahi al-ez-zâlimiyn...*

*Hûd: 18*

**(Biliniz ki, Allahu teâlâ'nın lâneti, nefislerine zülmedenler üzerinedir.)**

**Sâl-i-hicret o meh altmış bire etmişti duhul,  
Aşr-i evvelde olup vakı'a-i-Harb-i melûl,  
Tir-i-â'daya hedef oldu kamu âl-i- Resûl,  
Vakt-i cum'a idi, şehit olduğu dem necl-i-betûl..**

Hz. İmam-ı Hüseyin radiyallahu teâlâ anh efendimizin katli şahadeti, Kerbelâ denilen mevkide vukubuldu.

**(Biz, Allahu teâlâ'nın kullarıyız, ancak ona döneriz.  
Musibetlerine razıyız..)**

Cenabı seyyid-i şühedâ ile dövüşenlerin çoğu, kendilerine bi'at ederek, davetname yazanlardı.

Deniliyor ki, Hz. İmam-ı Hüseyin radiyallahu anh, üzerlerine gelen askerlerin her halde kendileri ile cenk edeceklerini yakinen bilince, ashabını ve ehl-i beytini toplayarak, şu veziz hutbeyi okudu:

**(Cenab-ı Hakka hamd-ü senâ ve Resûl-ü zîşâna salât  
ve selâmdan sonra şöyle buyurdular:)**

Ey ashabım, akraba ve dostlarım ve ehl-i beytim!

İş, gördüğünüz hale geldi. Dünya değişti ve yüzünü bizden çevirdi. Onun hayrı geriledi, gayet kötü günlere kaldık. Görmüyor musunuz ki, hak ile amel edinilmez oldu. Hak, mâmul-u bih değildir. Bâtıl dahi mütenahi anh değildir. Mü'min olan, lika'ullah'a rağbet etsin.. Şüphe yok ki, ben ölümü saadet görüyorum. Zâlimler ile birlikte yaşamayı, ancak cürüm telâki ediyorum.

Radiyallahü anhü ve erdâhü..

Şehadetleri, altmış bir senesi muharreminin onuncu günü, yevm-i aşûrada, arz-ı Irak'ta Hille ve Kûfe arasında Kerbelâ denilen mevzide meydana geldi. Kendileri ile beraber, o günkü ehl-i beytinden, yirmi üç kişi, zâlimler tarafından katli şehit edildi. Bu yirmi üç kişi, Resûlü zîşân efendimizin nesli-pâkinden gelen ve Nebi-i muhteremin yakınları bulunan mazlûmlar idi. Aleyhissalâtü vesselâm efendimizin am-

caları oğullarının oğulları, Hz. Hasan'ın çocukları, Hz. Hüseyin efendimizin Zeynel-âbidin'den gayri kundaktaki yavrularına kadar hepsi şehit edildi. Ehl-i beytin hanımları, o nazlı dürrü vâris-i nübüvvetin gözyaşları, Nil ve Fırat gibi aktı ve ah-ü figanları arş-ı âlâ ve ruh-u Zehra'yı ağlattı. Ruh-u pürfutih-u Nebiyyi incitti, melâike ve cinlileri mateme bürüdü.

Esedullah-il-galip, Emir-il-mü'miniyn Aliyyibni Ebi-Tâlib kerremallahu vechehu hazretlerinin kerimeleri, Cenab-ı Rahmaten-lil-âlemiynin kız torunları, Cenabı imameyn Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin radiyallahu anhüma hazretlerinin kız kardeşleri Seyyide Zeynep, biraderleri Cenabı Hüseyin'in şahadeti üzerine mübarek başlarını çadırdan çıkararak, göz yaşları arasında zâlimlere şöyle haykırmışlardır:

— Ey ne yaptıklarını, kimi şehit ve kimi ağlattıklarını bilmeyen zâlimler.. Yarın, kıyâmet gününde Hz. Peygamber size: **(Benim ehl-i beytime ve benim evlâtlarıma, benden sonra ne yaptınız? Kimini esir, kimini köle ettiniz, kimini al kanlara boyadınız..)** diyecek olursa, Nebiyyi zişâna ne cevap vereceksiniz? **(Size ettiğim nasihatlarıma karşılık, Peygamberinize arz-ı şükür bu mudur ki, benim evlât ve ehl-i beytime, akrabalarım ve neslime bunca fenalıkları revâ gördünüz, muhabbetiniz bu mudur?)** derse, nasıl mukabele edecek, onun yüzüne nasıl bakacak ve ondan hangi yüzle şefaât isteyecek ve bekleyeceksiniz? **(Ehl-i beytimi susuzluğa mahkûm ve sevgili Hüseyin'im ve onun mâsûmlarını bir yudum sudan mahrum ettiğiniz halde, Havz-ı Resûlden su içmeğe utanmayacak mısınız?)** derse hayâ etmeyecek misiniz?

**O yollarda, o çöllerde, o ıssız gurbet illerde;  
Sekine Zeyneb'in ahvaline hûr-i cinân ağlar..**

İmam-ı Hüseyin radiyallahu anh efendimizin şehit edildiği günün gecesi Hz. Ümmü Seleme radiyallahu anha validemiz, Resûl-i ekrem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz hazretlerini, rüyada gayet mahzun ve mükedder bir halde göreyerek üzüntülerinin sebebini sormuşlar ve şu cevabı almışlardır:

— Yâ Ümmü Seleme.. Hüseyin'imi şehit ettiler, bundan dolayı mahzun ve me'yusum..

**Görmemiş böylece cefa mislini çerh-i fânus,  
Arş-ı-âlâda olup Fahr-i Risalet me'yus..**

Hz. İbn-i Abbas radiyallahu anh da, günün öğle vakti rüyasında, aleyhissalâtü vesselâm efendimizi mübarek ellerinde kan dolu bir şişe olduğu halde görmüşler ve:

— Yâ Resûlallah.. Bu şişedeki kan nedir? diye sorduğunda:

— Hüseyin'imın ve ehl-i beytimin kanları ve gözyaşlarıdır.

Ben, bugün dökülen kan ile gözyaşlarını, yerden topluyorum, cevabını almışlardır.

Hz. İbn-i Abbas, o günü hesap etmişler ve Hz. Hüseyin'in şehit edildiği gün olduğunu tesbit buyurmuşlardır.

Hz. Ümmü Seleme validemiz de:

— Ben, cinnilerin Hz. Hüseyin'e ağladıklarını ve nevha etiklerini işittim, buyurmuşlardır.

Ebu Cenabı Kelbi'den rivayet edildiğine göre, cinnilerin Hz. Hüseyin için Kerbelâ'da ağladıklarını işitmiş ve meseleyi tetkik için Kerbelâ'ya gitmiş, eşraf-ı Araptan birisine:

— Tâ'ife-i cinnin, İmam-ı Hüseyin'e ağladığını sizde işittiniz mi? diye sormuş ve şu cevabı almıştır:

— Yalnız bana değil, burada kime sorsanız, size haber verirler. Zira Kerbelâ'da cinnilerin İmam-ı Hüseyin için ağladıklarını duymayan kalmamıştır.

Kendisine, başkasına sormağa lüzum olmadığını, kendi işittiğini söylemesini rica ettiğimde, o zat şöyle bir nazmı söyleyerek ağladıklarını duyduğunu söylemiştir.

Ceddi emcedleri dahi, ecdadın hayırlısıdır. Ebeveyni, Kureyş'in eşrafı idi. Resûl-ü ekrem, onun mübarek alnını okşadığından, Hüseyin'in alnında nur lema'an ederdi..

Ey âşık-ı sadık:

Cinnilerin, İmam-ı Hüseyin-i mazlûm-u şehidin şهادeti-ne, ağladıklarına şaşma!.. Allah'tan korkmadan, Peygamber-

den hayâ etmeden Hz. Hüseyin'in katline ve şahadetine cür'et edenlerir. bu zulmüne, yerlerde ve göklerde bulunan bütün melekler ağlamışlar, güneş, ay ve yıldızlarla bütün ecrâm-ı sema, Allah korkusu ile titreşerek feryat etmişlerdir.

**Muharremdir kamer mahzun, güneş me'yus, kan ağlar;  
Felek şerküşte-vü mebhut, hayrete dalmış cihan ağlar..**

Seyyid Celil Şahabeddin Ahmed bin Rûfâ'ının, Hz. Hüseyin'e yazdığı mersiyyesinde şu sözleri ne kadar güzeldir:

Nurlu beyaz yüzü, kanlara boyanarak şehit olan mazlûma sema ve serâ ağladı. Susuz olarak, kılıçla şehit edilen İmam Hüseyin'i mazlûmun mübarek elleri, denizler akıtmağa muktedir idi..

**Ehl-i Mahşer, dest-i-Haydar'dan içerken kevser'i;  
Sen susuzlukta şehid-i Kerbelâ'sın yâ Hüseyin..**

İmam-ı mazlûm Hüseyin radiyallahu anh efendimizin musibet-i şehadetine, biz Sünniler de ağlarız. Yalnız bizler mi? O zat-ı akdesin hazin şehadetine, melekler ve cinniler, bütün arz-u serâ ve ecrâm-ı semâ da ağlamıştır. Bizim, onun için ağlamamız çok mudur? Elbette ve elbette, onun şehadetine göz yaşları dökmek lâzımdır. Zira, onun şehadetine Resûller Resûlünün ruh-u pür-fütuhu ağlamış, ruh-u zehra bağrına taş basarak karalar bağlamış, Aliyyel-Mürteza'nın ruh-u mutahharı hıçırıklarla titremiş, Hasan-ı müçtebânın şehit ruhu, kardeşinin bu musibeti ve şehit olan evlâtlarının ve diğer nesl-i necibi Nebi'nin şehadeti için inlemiştir.

Evet; biz de ağlarız ve elbette ağlamalıyız. Zira, yarın mahşer günü, bir münâdi şöyle nida edecektir:

— Yâ ehl-el mevkif! Guddû ebsâreküm hattâ tecuze Fatıma'tü bintü Muhammedin. Fe-tecuzü ve aleyha sevbün mahdubün bi-dem-il Hüseyini ve te-te'alleku bi-sâk-il arşi ve tekülü : **(Ent-el Cebbar-ül adlü akdı beyni ve beyne men katele ebni..)** Fe-yekdiyullahü beynehâ ve beynehu sümme tekülü : **(Allâhümme şeffi'ni fi-men bekâ âlâ musiybeti..)** Fe-yuşeffi'ullahü teâlâ fihim..



(Ey ehl-i mevkıf!.. Ey hesabı bekleyen ehl-i mahşer.. Gözlerinizi kapayınız, başlarınızı kaldırmayınız ve önünüze bakınız.. Zira, Allahu teâlâ'nın mahbubu, **Ve le-sevfe yû'tike Rab-büke fe-terdâ** âyet-i celilesinin muhatabı, sıfat-ı Rahmanın ve Makam-ı Mahmudun sahibi bulunan Habib-i Hüdâ, şefi-i ruz-i ceza, â'ni bihi Ebel-Kasım Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem kerime-i duhter pâkizeleri; saki-i-Kevser, fâtih-i-Hayber, şehitler babası, gaziler atası, ilim şehrinin bâbı, evliyâlar mihrabı, kimsesizler hâmisi Ali İbn-i Ebi-Talib'in muhterem zevceleri; cennetin gençleri olan Hasan-ı müçtebânın ve İmam-ı mazlûm-u şehid-i Kerbelâ'nın ve bütün ehl-i iymanın valideleri geçecektir..

Bütün mahşer ehli gözlerini yumacaklar, hattâ nefes dahi almayacaklar, o muazzam uğultu ve gürültü bir ânda kesilecek ve Seyyide't-ün-nisâ Cenab-ı Fatıma't-üz-Zehra, bir elinde İmam-ı Hasan'ın zehir tası ve diğer elinde İmam-ı Hüseyin'in kanlı gömleği olduğu halde, huzur-u hakka varacak ve niyazda bulunacaktır:

— Yâ Rab.. Bugünün hâkim-i mutlakı sensin.. Evlâtlarımla onların hasımları arasındaki hükmü kaza eyle..

Ol mahkeme-i kübrâda, Evlâd-ı Muhammed aleyhisselâm ile, hasımlarının muhakemeleri kaza olunduktan sonra, hayr-ün-nisâ hazret-i Betül, tekrar secde-i Rahmana varacak ve şöyle niyazda bulunacaktır:

— Yâ Rab.. Evlâtlarımın musibetlerine ağlayanlara beni şefi' kıl..

Allah celle, onun bu niyazını kabul buyuracak ve evlâd-ı Muhammed'e göz yaşı dökenele, Hazret-i Fatıma radiyallahu anhayı şefaathı kılacaktır.

O gün, zâlimler ellerini ısıracaklar, saç ve sakallarını yolaraklar, kendilerini yerden yere vuracaklardır. O demde, mahşer bambaşka bir âlem olacaktır. Ümmetin âsileri, feryat ve figan ederek inleyecekler:

— Aman yâ Resûlallah.. Şefaathı yâ Resûlallah.. âvazeleriyile yerlerde sürünecekler ve merhamet dileneceklerdir.

Nebiyi erham efendimiz, onların ah-ü eninlerine tahammül edemeyecekler ve Cenab-ı Fatıma'ya şöyle nida eyleyeceklerdir:

— Ey ciğerpârem.. İntikamı bırak; biz, mâden-i mürüvetiz. Bize, hakkın **RA'UF** sıfatı ilbas olunmuş, bize hakkın **RAHİM** sıfatı ihsan buyurulmuştur. Bugün, bizler için intikam günü değil, şefaath günüdür. Bâirsin ki, bizim üç âdetimiz vardır:

Bizi terkedeni, biz terketmeyiz.

Bizi mahrum edeni, biz mahrum etmeyiz.

Bize zulmeden, biz affederiz.

Yâ Fatıma!.. Ey vücudumun parçası.. İntikamı bırak, şefaath günüdür bugün. buyuracaklar ve kendilerine, evlât ve ahfadına hiyanetle uzanan'ellerin sahiplerini şefaath-i uzmâları ile şâd eyleyeceklerdir.

Bir yudum sudan mahrum edilerek şehit olunan imam-ı Hüseyin'in ve diğer âl-i Resûlün katillerini, Haydar-ı Kerrar sulayacak, ehl-i beytin kadr-ü kıymetlerini bilemeyen gafil-ler, onların kerem ve faziletlerini o gün anlayacaklardır. Melekler:

— Yâ Resûlallah.. Yâ Ali.. Bunları, havz-ı Nebi'den uzaklaştırırım.. Zira, bunlar sizin evlâtlarınıza bir yudum su vermediler ve Kerbelâ çölünde susuz şehit ettiler. Siz de, onlara bugün havuzunuzdan su vermeyiniz diyeceklerdir.

Aleyhisselâtü vesselâm efendimiz, meleklerle şu cevabı vereceklerdir:

— Onlar, gerçekten bizim evlâtlarımıza dünyada su vermediler ve bir yudum sudan mahrum ettiler. Fakat; görüyorsunuz ki, bugün kendileri bizden su istiyorlar. Böyle bir günde, biz de onlara su vermezsek ve onları sudan mahrum edersek, onlardan ne farkımız kalır? Evet, onlar bizim evlâtlarımızı mahrum ettiler. Bize lâıyk olan, onları mahrum etmemektir. buyuracaklar ve o zâlimleri dahi sulayacaklardır.

Elbette böyle olacaktır. Ra'uf ve rahim olmak, âlemlere rahmet olarak gönderilmiş ve **HULÛK-U-AZİM**'in fevkinde bulunmak kolay şey midir? Dünyadaki hareketleriyle, Enbiyâlar

efdali olan Resûlü efham efendimiz, mahkeme-i kübrâdaki şefaathleriyle de, âlemlere gerçekten rahmet olduklarını izhar ve ispat buyuracaklardır.

Bütün mahlûkat-ı ilâhiyye, Resûl-ü zişânın kadr-i valâsını, o ânda anlayacaklardır amma ne fayda? Ârifler, bu hale şadan-ü handan ve kıymetini bilmeyen gafiller ise nâdim-ü perişan olacaklardır.

Sözün kısası, evlâd-ı Resûle dünyada gözyaşı dökenlerin mükâfatı, orada görülecek, evlâtlarının musibetine ağlayanlar, Hazreti Fatıma't-üz-Zehra'nın şefaatine mazhar olacaklardır.

Her kul, kendi niyyet ve ameline göre mücazat veya mükâfat görecektir. Evlâd-ı Muhammed aleyhisselâmın mâruz kaldıkları musibetlere ağlayanlar da, bu amellerine göre mükâfatlanacaklardır.

Denilebilir ki, Şi'a tâ'ifesi de onlar için ağlamaktadır. Evet, onlar da Kerbelâ musibetine ağlarlar. Şu var ki, onların ağlamaları riyaset-i islâmiyyeyi ele geçirmek içindir.

Biz sünniler ise, evlâd-ı Resûlün musibetine ağlarız. İslâmda ölüye ağlamanın caiz olduğu, aşağıda anlatacağımız hâdise ile sâbittir.

Aleyhisselâtü vesselâm efendimizin mahdum-u mükerremleri Hz. İbrahim radiyallahu anh vefat ettiği zaman, Fahri Risalet efendimiz fevkalâde mahzun olmuşlar ve ağlamışlardı. Kendilerinin hüzne düşmesine ve gözyaşı dökmesine tahammül edemeyen ashab-ı kiram ve bilhassa Hz. Ömer radiyallahu anh, teselli maksadiyle:

— Yâ Resûlallah! Bize ağlamayı men'ettiniz. Zât-ı Risaletpenahileriniz ağlıyorsunuz, deyince Server-i Enbiya efendimiz:

— Yâ Ömer! Ben, size ağlamayı men'etmedim. Zira, gözyaşı kalp ateşini söndürür. Ben, size üst-baş yırtmayı, saç-sakal yolmayı, feryat ve figan eylemeyi, başa toprak saçmayı men'ettim, buyurmuşlardır.

Evet; biz de ağlarız..

Nasıl ağlamayalım ki, bu meş'um hâdisede arş-ı Rahman titremiş, kürsi, zelzeleye, ehl-i sema velveleye düşmüşlerdir. Ruh'u enbiyâ, melâike-i mukarrebîyn ve semavat-ü zemin ahü vah ederek ağlaşmışlardır. Ruh-u server-i enbiyâ, ervah-ı ezvac-ı Tâhirat, Ruh-u Fatîma't-üz-Zehra, Ruh-u Aliyyel-Mürteza, ruh-u Hasan-ı müçteba bu menfur vak'aya ağlamışlardır. Elbette, biz Sünnî âşıklar da ağlarız. Ağlarız, ağlarız amma bizim ağlamamız riyaset-i islâm ve siyaset-i cihan için değildir. Bizim ağlamamız, ancak ve ancak rıza-i Rahman içindir. Zira, biz rıza-i Resûle tâlip, şefaati ehl-i beyt-i Mustafa'ya ve şefaati Fatîma't-üz-Zehra'ya râğıbiz. Biz, inanırız ki, onlar için ağlayarak görmez olan gözler, yarın mutlaka Hak cemalini göreceklerdir.

Evet, hep ağlarız. Ağlamakta beraberiz, fakat mânada ağlamamız ayrı ayrıdır. Cimâ ile zinâ, fiil bakımından aynı şeydir. Şu var ki, mânâ ve mahiyyet bakımından birbirlerinden tamamen ayrıdır. Netekim, katil ile gaza da fiil bakımından aynı gibi görünürse de, mânaları ve mahiyyetleri yine ayrı ayrıdır.

Tekrar ve ısrar ediyoruz: Biz musibete, onlar ise riyasete ağlarlar. Bu bakımdan, ağlamamız aynı gibi görünürse de, mânaları tamamen ayrı ayrıdır.

## H İ K Â Y E

Halep şehrine varan bir şâir, şehir halkının ağlaşıp feryat ettiklerini gördü. Bu matem ve âh-ü zârın sebebini sordu. Birisi kendisine çıkıştı:

— Sen nasıl müslümansın? dedi. Bugün, muharrem onuncu günüdür. Bugün, evlâd-ı Haydar katil ve şehit edilmişlerdir. Öyle ki, az kalsın nesl-i Nebi münkati ve münkariz olacaktı. Haberin yok mu?

Şâir, kendisine şu cevabı verdi:

— Bu söylediğiniz vak'a, bundan sekiz yüz küsur sene evvel olmuştur. Siz, bunu yeni öğrendiniz de, şimdi mi feryat ediyorsunuz? Halbuki, bizlerin o meş'um vaka olalıberi, gözlerimizin yaşı dinmedi. O gündenberi yüzlerimiz gülmedi. Hâlâ da

gülemeyiz. Zira, bu vak'a islâmın sinesinde unutulmaz bir yara açmıştır ve bu yaranın kapanmasına da imkân ve ihtimal yoktur. Siz, Şi'a tâ'ifesi muharrem ayında yalnız on gün Hz. İmam-ı Hüseyin radiyallahu anh için gözyaşı döker, dövünürsünüz amma, bu matem farkına bile varmazsınız. Biz ehl-i hakikat ise, bu elim vak'aya ağlamadığımız gün yoktur.

Ey ehl-i insaf:

Bilmiş olunuz ki, dünyada en büyük ceza, suçluyu affetmektir. Zira, suçlu affolunmakla, ebedi cezaya çarptırılmış olur.

Evlâd-ı Muhammed aleyhisselâmı su içmekten men ve mahrum eden, hattâ şehid-i mazlûm İmam-ı Hüseyin radiyallahu anhin mübarek göğsüne oturarak onu şehit etmek isteyen Şimr hâinine, Hazret-i İmam şöyle hitap buyurmuşlardı:

— Beni ve çocuklarımı, bu kızgın çöllerde susuz bırakarak perişan ettiniz. Bana su vermediniz ve vermeyeceksiniz, biliyorum. Fakat, hiç olmazsa yavrularıma bir yudum su veriniz ki, bize yaptığınız bunca zulmü bağışlayalım.

Haydutların cevapları ne oldu bilir misiniz?

— Yer ve gök su ile dolsa, sana ve evlâtlarına bir yudum su vermeyeceğiz!..

Hazret-i İmam-ı Hüseyin radiyallahu anh, Şimr mel'ununa şöyle buyurdu:

— Siz, bize su vermediniz ve evlâtlarımı bir yudum sudan mahrum ettiniz. Fakat, yarın mahşerde biz sizleri susuz bırakarak, sizin seviyenize düşmeyeceğiz. Zira, Kevser'in sahibi dedem ve sâkisi de babamdır.

Ve mübarek ayağını hızla yere vurdu, yerden billûr gibi bir su fışkırdı. Hayretle gözleri açılan Şimr lâ'inine bu suyu göstererek şöyle buyurdular:

— Görüyorsun ya, bizim sabır sıfatımızı.. Biz, ancak icap ettiğinde zâlim ve fâsiklara karşı girişilecek mücadelede, her şeylerini fedaya hazır olmalarını ümmete talim ve tefhim için buna katlandık. Yoksa, su elimizin altında idi.. Dilesek, daha evvel de çıkarır ve içerdik. Ümmet-i Muhammed'e fedakârlık örneği verebilmek için buna teşebbüs etmedik.

Evet, böyle buyurdular ve şerbet-i şehadet ile susuzluklarını giderdiler.

Yâ Rabbi.. Bizi şefaati Hüseyin'den mahrum eyleme... İyman ile öldür, sâlihlerle ilhak eyle.. Nârından uzak ve zâlimlerden irak eyle.. Bizleri, cennet ve cemaline lâayık eyle.. Amin bi-hürmeti seyyid-ül-mürseliyn..

İbn-il-Arac, **KİTAB-I-ENSAB'**ında demiştir ki:

Hız. İmam-ı Hüseyin radiyallahu anh hazretleri, hicretin altmış birinci senesi muharreminin onuncu günü yevm-i aşurada şehit edildi. O yıl, yevm-i aşuranın cumartesi veya pazar-tesi gününe tesadüf ettiği söylenir. Fuzuli, **HADİKA'T-ÜS-SU'EDA'**sında o yıl aşır-ı muharremin cuma günü idi, demektedir.

Hangisi doğru olursa olsun, İmam-ı mazlûm yevm-i aşurada vakt-i zevalde. Kerbelâda mazlûmen ve feci şekilde şehit edilmiştir. Kendilerine hücum eden askere, Amr bin Sa'ad kumanda ediyordu. Abdullah bin Zeyyad habisi ise, Yezid-i bednâmın Irak valisi bulunuyordu. Bu memuriyete, Hız. İmam-ı Hüseyin radiyallahu anhnın, Yezid-i pelide bi'atini sağlamak ve ya evlâd-ı Resûlü hunharca katletmek taahhüdü ile tayin olunmuştu.

Hız. Hüseyin radiyallahu anh efendimizin, o gün Kerbelâda bütün ashabı ve arkadaşları yetmiş iki kişiydi. Bu muhterem zevatın bazıları Abdülmuttalib evlâdı, bazıları da diğer sülâlelerdendi. Otuz ikisi atlı ve kırkı yaya idi. Cümlesi, evlâd-ı Ali ve ahvad-ı Muhammed aleyhisselâm uğrunda, Allah rızası için susuz olarak şehadeti seve seve kabul ettiler. (**Radiyallahu anhüm ve erdâhüm ecmaiyn.**)

**Başladı ceng-ü-cidâl etmeğe â'van-ı Yezid,  
Ehl-i-beyt üzere hücum eyleyip ol kavm-i anid,  
Harbedip yetmiş iki bende-vü evlâd-ü hafid,  
Oldular mâ'rekede hak yoluna cümle şehit..**

Yetmiş iki kişiyi şehit ettikten sonra, hepsi birden Hız. Hüseyin radiyallahu anh üzerine hücum ettiler ve okçulara atış emri verildi. Önce okçular, Hız. İmam'ın üzerine yağmur gibi

ok yağdırdılar. O kadar ki, mübarek vücutlarında ok, mızrak, kılıç ve taş yarası olmak üzere cem'an 329 yara vardı. Çok ağır şekilde yaralanan Hazret-i İmam'ın daha fazla karşı koymağa takat ve mecalleri kalmamıştı. Bitâp yere düştüler. Sinan bin Enes-il-Mahzumi adındaki lâ'in, kuruyası elleriyle Hazret-i İmam-ı hâk-i helâke serdi. Hulu ibn-i Yezid-il İsbihî denilen habîs de, mübarek başlarını gövdelerinden ayırmak maksadiyle üzerlerine vardığında, tekmi vücutuna bir titreme ârız oldu ve düşüp bayıldı. Bu esnada Şimr bin Zil-cevşen adındaki mel'un baygın olduğu halde hâlâ titreyen Hulu'ya hitaben:

— Allah bazûnu dağıtsın, ne var ki böyle titriyorsun? diyerek hayvandan indi ve ol server-i kâinatın sevgili torunu, koç boğazlar gibi hunharca boğazladı:

**Şimr-i mel'un dayayıp gerdenine hançerini.**

**Kıymadan kesti o ferzed-i Resûlün serini..**

Ehl-i beytinden, kendisi ile beraber şehit edilenlerin adedi on sekiz kişidir.

Emir-ül-mü'miniyn Hz. Ali kerremallahu vechehu efendimizin evlâdından yani Hz. Hüseyin radiyallahu anh efendimizin baba bir kardeşlerinden şehit düşenler, şu zevat-ı âl-i kadrdir:

Abbas, Abdullah, Cafer, Osman, Ebu-Bekir, Muhammed rıdvanullahi aleyhim ecma'iyin.

Hz. İmam-ı Hüseyin efendimizin sulb-ü pâkından şehit edilen evlâtları da Ali ve Abdullah'tır.

Hz. İmam-ı Hasan efendimizin evlâtlarından şehit düşenler ise Kasım, Ebu-Bekir ve Abdullah'tır.

Hz. Abdullah bin Cafer Tayyar efendimizin evlâdından şehit düşen Muhammed Avn'dir.

Hz. Akıl İbn-i Ebi-Talib evlâdından şehit düşenler de Abdullah, Cafer, Akıyl, Abdurrahman, Muhammed bin Said bin Akıyl bin Ebi-Talib'tir ki, Hz. Akıl imam-ı Ali kerremallahu vechehu efendimizin birader-i muhteremeleridirler. **(Rıdvanulahi teâlâ aleyhim ecmaiyn..)**

İbn-i Zeyyad mel'unu, Hz. Hüseyin efendimizin mübarek başlarını ve o gün Kerbelâ'da hazır buldukları halde hasta olduklarından dolayı harbe iştirak edemeyen ve bu canavarların ellerinden kurtularak nasılsa sağ kalan sevgili oğulları İmam-ı Zeynel-Âbidin ile halası Seyyide Zeynep hazretlerini, mahfuzen ve mevcuden Şam'da bu cinayetinin semeresini sabırsızlıkla bekleyen Yezid-i Pelid'e gönderdi.

Yezid-i bednâm, önüne getirilen re's-i mübareki, elinde bulunan bir değnekle dürterek tahkire dahi cür'et eyledi ve âl-i Resûle karşı saygısızlığını son kertesine kadar götürdü. Bu cinayetinden dolayı, fevkalâde memnun ve mesrur görünüyor. kıyâmete kadar yalnız bütün müslümanların değil; akli başında, vicdanı ve sağduyusu yerinde tekmil insanlığın lânet ve nefretine müstehak olacağını hiç düşünmüyordu.

**Âl-i Resûle hangi yüzü kare böyle eder?  
Olsun Yezid'e lâ'net-i Yezdân yâ Hüseyn..**

Yezid-i pelid, bununla da iktifa etmemiş ve re's-i mübarekin, bütün islâm ülkelerinde dolaştırılarak teşhir olunmasını emretmişti. Şu kadar ki, Hz. Hüseyin radiyallahu anh efendimizin şehadetini duyan bütün müslümanların bu hale memnun olmadıklarını ve hoşnutsuzluklarını açıkça ifade eylediklerini işiterek, nedamete düşmüş ve hanedan-ı Hz. Hüseyin'in sâlimen Medine-i münevvere'ye iadelerini emretmek zorunda kalmıştı.

Hz. Hüseyin radiyallahu anh efendimizin mübarek başları Askalan'a gönderilmiş ve Askalan emiri tarafından defnettirilmişti. Sonradan, Askalan Ehl-i salip tarafından istilâ olununca, Fatımî vezirlerinden Salih Talâ'i bir çok mal vererek re's-i mübareki ehl-i salibin elinden almış ve büyük bir askerî merasim ile karşılamış, Hz. Hüseyin efendimizin mübarek başlarını bizzat başının üzerinde taşımış ve onu abanozdan yapılmış bir kürsü üzerinde, yeşil ipekten bir torba içine koymuştu. Son altından yaptırdığı bir sandığın zeminini misk ile döşetmiş ve bu sandığı inşa ettirdiği Mescid-i Hüseyin'deki meşhed-i mahsusuna defnettirmişti.



Bir çok hususlarda olduğu gibi, re's-i şerifin nereye defnolunduğu meselesi üzerinde de ihtilâf vardır. Bazıları, Medine-i münevvere'ye gönderildiğini ve kefenlenerek Bakı'a-i şerifte valideleri yanına defnolunduğunu ileri sürmektedirler. Bazıları da, Kerbelâ'ya iade olunarak, mübarek cesed-i şeriflerinin bulunduğu yere defnolunduğunu iddia etmektedirler.

Ekâbir-i ehlullahın kavillerine göre ise, re's-i mübarek el-yevm Mısır'da herkes tarafından bilinen ve ziyaret edilen Mes-cid-i Hüseyin'de bulunmakta ve zamanımızın kutbu tarafından her gün ziyaret olunmaktadır. Ehl-i keşfin çoğu, bu kavli te'yit buyurmaktadırlar.

İbn-i Araç, Kitab-ül-ensâbında, Hz. İmam-ı Hüseyin radi-yallahu anh efendimizin, altı evlâd-ı mükerreremi bulunduğunu bildirmekte ve mübarek isimlerini saymaktadır:

1) Aliyyi Ekber hazretleridir ki, bu zat-ı muhteremin valideleri, İran şahı Yazdecurd'un kerimesi Şâh Bânu'dur.

2) Ali Asgar hazretleridir ki, bu iki şehzade peder-i mükerrerleri ile birlikte şehit edilmişlerdir.

3) Cafer

4) Abdullah hazretleridir ki, henüz çok küçük ve kundakta buldukları halde, pederleri ile birlikte şehit edilmiştir. Hz. Hüseyin efendimizin kucağında iken, düşman tarafından atılan bir oka, mâsum vücutları hedef olmuştur.

5) Sekine

6) Fatıma'dır. (**Rıdvanullahi aleyhim ecmaiyn..**)

Ey ehl-i iyman:

Hayat hikâyesini kısaca arzettiğimiz Hz. İmam-ı Hüseyin radiyallahu anh efendimiz; peygamber evlâdı, peygamber to-runu olarak ehl-i faziletten idi. Onlara lâıyık olan da, hiç şüphe yoktur ki, kerem ve fazilettir. Fâni dünya mülküne tamah ederek gurura düşenler, ashab-ı fazilet olan bu zevat-ı âli-şâna kıymışlardır. Dünyaya mağrur olanların mülkleri de, ergeç Ye-zid'in mülkü gibi hâk ile yeksân olacaktır. Beşer tarihi, onları ebediyete kadar lânet ve nefretle yâd ederken, ehl-i faziletin mübarek namları da yalnız tarih ve menakıp kitaplarında de-ğil, insanlık haysiyetine sahip olanların gönüllerinde ebediyen

yaşayacaktır. Bir başka tâbirle, zâlimlerin zulümleri tarih kitaplarının sayfelerini kirletirken, ehl-i faziletin mürüvvet ve hamiyetleri, tarih, ahlâk ve menakıp kitaplarını kıyâmete kadar süsleyecektir. Zira, ehl-i fazilet gönül sultanı olur. Onların devlet ve saltanatları bâkidir, ebedidir. Netekim, beş vakitte okunan ezanlar da, Hz. Hüseyin efendimizin saltanatının devamını ilân eylemektedir.

Ey hak yolcusu:

Ne yaparsan yap; ister hayır ile, ister şer ile amel eyle, iyi bil ki seni gören vardır. Onun, insanların sayabilecekleri yedi şahidi her yerde hazırdır. İşte, bu yedi şahit yarın huzuru izzette seni mahkûm ettirecektir. Bu yedi şahidin kimler olduklarını merak ettiysen, sana hemen haber vereyim:

1. Melâike-i kiramdır. Meleklerin, senin yaptığın her işe şahadet edecekleri, âyet-i kerime ile sabittir:

وَالْمَلَائِكَةُ يَشْهَدُونَ

*Vel-melâiketü yeşhedün...*

*En-Nisâ: 166*

(Melekler de şahadet ederler.)

2. Üzerine bastığın topraktır. Şu basıp geçtiğin kara toprağın, senin her haline şahadet edeceği de, yine âyet-i kerime ile sabittir:

وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا ۚ يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا ۗ

*Ve kal-el-insanü mâlehâ yevme'izin tuhaddisü ahbarehâ*

*Ez-Zilzâl: 3—4*

(Ve insan: **BU ARZA NE OLUYOR?** dediği zaman, arz iyi veya kötü üzerinde neler işlendiğinin haberlerini anlatacaktır.)

3. Geçirdiğin zamandır. Büyük bir gafletle geçirdiğin her gün, her saat, her dakika ve her saniye, senin bütün yaptıklarına şahitlik edecektir.

4. Söylediğin sözlerdir. Konuştuğun her cümle ve kelimenin de, senin her haline şahadet edeceğini, Kur'an-ı azim haber vermektedir:

يَوْمَ تَشْهَدُ عَلَيْهِمُ السِّنُّهُمُ

*Yevme teşhedü aleyhim elsinetühüm...*

*En-Nûr: 24*

**(Kıyâmet günü, onların dilleri işledikleri kötü amellerine şahitlik edecektir.)**

5. Vücudunun bütün azalarıdır. Her uzvunun, aleyhinde şahitlik edeceği de yine âyet-i celile ile sabittir:

الْيَوْمَ نَخْتُمُ عَلَىٰ أَفْوَاهِهِمْ وَنُكَلِّمُنَا أَيْدِيَهُمْ وَتَشْهَدُ  
أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

*Elyevme nahtimü âlâ esfvâhihim ve tükellimuna eydihim ve teşhedü ercülühüm bimâ kânu yeksibûn...*

*Yâ-sin: 65*

**(O gün, onların ağızlarını mühürleriz. Söz söylemekten men'ederiz. Kazançları ne ise, bize elleri söyler ve ayakları şahitlik eder.)**

6. Sana müekkil olan Kirâmen kâtibiyn melekleridir:

وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لِحَافِظِينَ ۝ كِرَامًا كَاتِبِينَ ۝ يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ

*Ve inne aleyküm le-hafızıyne kirâmen kâtibiyne yâ'lemune mâ tef'alûn...*

*El-İnfitâr: 10—11—12*

**(Halbuki, üzerinizde Allahu teâlâ tarafından memur edilmiş kerim kâtipler vardır, ki amellerinizi yazarlar, hayır ve şer her işlediğinizi bilirler.)**

7. Amel defterindir.

Nasıl? Bu yedi şahidin, şahadetinden kolay kolay kurtulabilir misin? Elbette, kurtulamazsın!.. Bunların hepsini düstur-u mükerremimiz olan Kur'an-ı azim-ül-bürhan haber vermektedir. O büyük kitabı bildin mi? Ona uydun mu? Onun emirlerini yerine getirdin, nehiyelerinden kaçındın mı? **(Yapamadım, edemedim..)** dersin vay haline.. Zira:

هَذَا كِتَابُنَا نَنْطِقُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ

*Hâzâ kitâbünâ yankıtü aleyküm bil-hak...*

*El-Câsiye: 29*

**(İşte, kitabımız.. Size karşı hakkı söylüyor..)**

Dahası da var.. Bu yedi şahidin fevkinde, bütün yaptıklarımıza, fiillerimize, amellerimize ve kavillerimize, Allahu teâlâ şahittir:

وَاللَّهُ شَهِيدٌ عَلَىٰ مَا تَعْمَلُونَ

*Vallahu şehiydün alâ mâ tâ'melûn...*

*Al-i-İmrân: 98*

**(Allahu teâlâ, bütün yaptıklarınıza şahittir.)**

وَاللَّهُ بِصِرِّهِ بِالْمُبَادِ

Vallahü basiyrün bil-ibâd...

Al-i-İmran: 20

(Allahu teâlâ, kullarının her hallerini görür.)

Ey Allahu azim-üş-şândan korkmayarak, mâsiyyet ve seyyiat girdabına dalan âsi:

Yarın, yevm-i kıyâmette bu şahitlerin aleyhindeki şehadetini hiç düşündün mü? Halin neye varacak, aklına getirdin mi?

Hemen ilâve edelim: Bu şahitler, yalnız kötülüklerimize değil, iyi ve hayırlı amellerimize de şehadet edeceklerdir. Eğer yaptıkların hayır hasenât ve Allahu teâlâ'ya tâ'at ise, aynı şahitler o gün lehimizde şahitlik edeceklerdir.

## HİKÂYE

Bir zamanlar, kızgın demiri eliyle tutarak döğen bir demirci vardı. Kendisine, bu keramete nasıl erdiğini sordular.

Demirci, on mazlum ve bir mâsumun duası ile bu keramete eriştiğini söyledi ve anlattı:

— Ben, gençliğimde Allahu teâlâ'ya âsi bir kul idim. Bir gün, yardım istemek üzere güzel bir kadın yanıma geldi:

— Çoluk, çocuk, günlerden beri açız.. Kocam, alil ve hastadır. Kımıldanmadan yatıyor. Bizler, senin mü'min kardeşleriniz, ne olursun bize yardım elini uzat ve bir kaç günlük bile olsa, gözyaşlarımızı sil, dedi.

Kadın, fevkalâde güzeldi. Onu, gönlüm çekmiş. nefsim arzulamıştı.

— Olur, dedim. Size yardım ederim amma bir şartla.. Bana râm ol..

— Ben evli ve namuslu bir kadını, dedi. Hem, sen ruz-i

ceza'yı düşünmüyor musun? Allah'tan kork ve bana böyle bir teklifte bulunma..

Zavallı kadın, ağlayarak dükkânımdan uzaklaştı. Fakat, birkaç saat sonra açlıktan bitkin ve perişan bir halde yine geldi. Nâçar kaldığı anlaşılıyor ve bitkin bir halde bulunuyordu. Mahzun ve mütevekkil:

— Teklifine razı oldum, dedi. Ne yapacaksan yap, fakat bize bir ekmek parası ver. Zira, çocuklarım ve kocam açlıktan helâk olacaklar.

Kadını, dükkânımın iç tarafındaki odama aldım. Yüzü sapsarı kesilmiş korku ve hicaptan titriyordu.

— Nen var? dedim. Neden korkuyorsun? Burası kapalı ve emin bir yerdir. Seni ve beni burada hiç kimse görmez.

Kadın, hıçkırıklar arasında bana cevap verdi:

— Nasıl gören olmaz! dedi. Ondan gizlenmek mümkün müdür? Seni ve beni gören, yarın yedi âdil şahidi de ruz-i cezada karşımıza dikecek ve ikimizi de mahkûm ettirecektir.

Bu sözlerinden hiç bir şey anlayamamıştım. Bön bön onun güzel yüzüne bakarak sordum:

— Sen neler söylüyorsun? dedim. Bizi gören kim, şahit dediklerin kimler? Haydi, göster bana da bakayım, nerede onlar? Bu dört tarafı kapalı ve gözlerden uzak kuytu odada, bizi görebilecek ve aleyhimizde şahitlik edecek kimlerdir?

Zavallı kadıncağız, gözyaşları arasında içini çekti:

— Hepsi, hepsi burada, diye inledi. Senin ve benim üzerimize müekkel olan melekler, omuz başlarımızda değiller mi? Onlar, aleyhimizde şahitlik etmeyecekler mi? Ben, o melekleri görüyorum. Senin, bana yapmayı düşündüğün kötülükten dolayı ağlaşıyorlar. Daha bir çok şahitler de var.. Üzerine bastığımız yer şahit, senin ve benim uzuvlarımız şahit, dillerimiz şahit, kitabımız şahit, zaman şahit, mekân şahit, Hâlık-ı kevn-ü mekân şahit.. Yetmez mi bu kadar şahit?

O korku ve titreme bir ânda benim de içime düştü.. Artık, gerçeği anlamış ve ben de ağlamağa başlamıştım. Bu mübarek, kadının, hâlâ titreyen temiz ellerine sarıldım:

— Sen, benim dünya ve âhret kız kardeşim ol, dedim.

Bir ânda, şekavetim saadete tebdil olunmuş ve libas-ı tek-vayı giyivermiştim. Kadına:

— Her ne ihtiyacın olursa, çekinmeden bana gel, sana dai-ma yardıma âmadeyim, dedim ve kendisine yetecek kadar para verdim. Dua ve senâ ederek ayrılırken:

— Allahu teâlâ'nın nârı, dünyada ve ukbada seni yakma-sın, dedi ve gitti.

İşte, o günden beri ben kızgın demirleri elimle tutar ve gördüğünüz gibi yanmam. Hiç bir ateş, bu dünyada beni yak-maz, burada yakmadığına göre ukbâda da yakmayacağına iymanım var. O mâsum kadının duası berekâtiyle Allahu teâlâ bana bu kerameti lûtfeyledi.

Görüyorsunuz ya, aziz mü'minler:

Dünyada, en büyük sevap yoksula yardım etmektir. Bu kıssamızdaki gibi ehl-i ırz bir hatunun duasına mazhar olanın, şekaveti saadete tebdil olunur. Eğer, yardım ettiği ehl-i ilim, ehl-i hal ve betahsis talib-i ilim ise, alınacak sevabın ve erilecek makamın haddi hesabı yoktur. Bu kabil hayır ve hasenatta bulunanlar, canlı Kâbe'yi yapmış gibi olurlar. Kâbe deyince aklıma geldi de, anlatmadan geçemeyeceğim:

## HİKÂYE

Vaktaki İbrahim Halilullah, emr-i ilâhi ile Kâbe'yi inşa ey-ledi ve inşaat tamam olunca, Allahu teâlâ'dan ecr-ü sevap di-ledi:

وَأَذِيعُ أَرْهِيمُ الْقَوَاعِدِ مِنَ الْبَيْتِ وَإِسْمِعِيلُ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا  
إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

*Ve iz yerfe'u İbrahim-ül-kava'ide min-el-beyti ve İsmail Rabbend te-kabbel minnd inneke ent-es-semi-ul-aliym...*

**(Hani, İbrahim ve İsmail Beytullah'ın temellerini yükseltmişler ve birlikte şöyle dua etmişlerdi: Ey Rabbimiz.. Yaptığımız binayı kabul buyur ki, duamızı işitir ve niyazımızı bilirsin..)**

Allah celle, Haliline vahyeledi:

— Yâ İbrahim.. Bana mescit yaptığın için mi dua ediyor ve sevap istiyorsun?

İbrahim Halilullah, niyazda bulundu:

— Evet yâ Rab..

Hak sübhanehu ve teâlâ buyurdu:

— Bugünden itibaren, senin yaptığın bu mescidi, uzaktan veya yakından gelerek ziyaret eden kullarımın alacakları sevap kadar, sana sevap verdim.

Ey câmi ve mescit yaptırınlar:

Riyâdan, gösteriştten, halkın teveccüh ve itibarından kaçınarak mahza Allah rızası için cami veya mescit yaptırmış iseniz, o cami veya mescidin temellerini attığınız günden itibaren ta kıyâmete kadar, o cami ve mescitte okunan ezanlardan, kılınan namazlardan, okunan Kur'an'dan, yapılan va'z-ü nasihat ve bütün ibadât ve tâ'atten hâsıl olacak sevabın mislini Allah celle sizlere bahş ve inayet buyuracaktır. Sizlere, müjdeler olsun..

Yalnız cami ve mescit değil, her hayır böyledir. Ağaç dikmek, su getirmek, çeşme yaptırmak, kuyu açtırmak, hastahane, mektep, medrese, Kur'an kursu, köprü ve benzeri âmmenin hayrına ve yararına binalar inşa ettirmek, talebe okutmak, talebe okutturmak gibi işler, birer sadaka-i câriyyedir. Sen, ölsen bile bıraktığın eserler devam ettikçe hayır defterin kapanmaz. O cami ve mescitlerde namaz kılanlar dikilen ağacın gölgesinde oturup, meyvesinden yiyenler, getirilen ve akıtılan sudan içenler hastahanelerde tedavi görenler, mektep, medrese ve Kur'an kurslarında okuyanlar, köprüden geçenler, okutulan veya okutturulan talebelerin ilimlerinden faydalananlar devam ettiği müddetçe, onların alacakları sevaplar eksilmeksizin, bir misli de senin hayır defterine yazılır.



Netekim, kötülükler de aynen böyledir. Bir kötülüğü yapan ve başkalarına kötü örnek olarak o kötülüğün âdet haline gelmesine sebep olanların da şer defterleri kapanmaz ve o kötülükler devam ettikçe, her işlenen kötülüğün bir misli, o kötülüğü ilk yapanın şer defterine yazılır.

Evet; dersimize devam edelim:

İbrahim Halilullah, tekrar niyazda bulundu:

— Yâ Rabbi.. Daha fazla sevap isterim, dedi.

Allah celle celâlühü buyurdu:

— Yâ İbrahim.. O beytin ne kadar taşı ve kumu varsa, sana onların sayısı kadar sevap vereyim..

İbrahim aleyhisselâm nazlandı:

— Yâ Rabbi, dedi.. Kerem-ü inayetine ve fazl-ü sehavetine göre lûtfunu umarım..

Hak celle ve âlâ buyurdu:

— Yâ İbrahim.. Ne acaba şeyler diliyorsun? Oğlun İsmail'i okutmadın mı ki, fazlıma göre rahmet istiyorsun?

İbrahim aleyhisselâm tekrar niyazda bulundu:

— Yâ Rab.. Mescit yaptıran mı, yoksa oğlunu okutan mı senin fazl-ü rahmetine erer?

Allahu sübhanehu ve teâlâ buyurdu:

— Yâ İbrahim.. Küçük çocukların, sabahları uykudan kalkar kalkmaz, mahmur gözlerle mushaf-ı şerifi ellerine alarak hocalarından yana yönelmelerinden, mektep yoluna girmelerinden daha sevgili bir şey yoktur ve olamaz. Yeryüzünde mevcut mescitler sayısınca mescitler inşa etseniz, zat-ı ülûhiyetim indinde, sabahları hocasının önüne koşan yavrular kadar sevgili olamaz. Ey Halilim.. Bilmiş ol ki, fazlıma lâyık rahmetime erenler, ilim okuyanlar ve ilim okutanlardır. Kullarıma, lûtuf ve rahmetlerim çoktur. Fakat, fazlıma göre rahmetim ancak kelâmımı öğrenmeye çalışanlara mahsus ve münhasırdır.

Aziz mü'minler:

Bu kıssadan, ehl-i iymanın alacağı hisse pek büyüktür.

Yavrularımızı mektebe verip okutmak, onları vatan ve millemize lâıyk din ve şeriatimize muvafık birer evlât olarak yetiştirmek lâzımdır. Aziz yurdumuzda, arazi sahibi olmak, çok çocuk sahibi olmak, onları en iyi şekilde yetiştirmek her müslüman Türkün ilk ve en önemli vazifesidir. Doğum kontrolü maskesi altında Türkün zürriyetini kesmek; Allahü teâlâ indinde aslâ bağışlanmayacak büyük bir suç. Peygamber-i zışâna, dine, millete ve vatana hiyanettir. Zira, Resûlüllah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz, bir Hadis-i şeriflerinde:

**(EVLENİNİZ, ÇOĞALINIZ.. BEN, KİYÂMET GÜNÜNDE DİĞER ÜMMETLERE KARŞI, SİZİN ÇOKLUĞUNUZLA İFTİHAR EDERİM..)** buyurmuşlardır.

Çocuğunu okutmayan da haindir. Fırsat elde iken okutmadığı yavrusu, dünyada ve ukbada babasına dışman olacak. âhirette ana ve babasını dava ve şikâyet ederek onları mahkûm ettirecek, nâra attıracaktır. **(İlim tahsili erkek veya kadın her mü'min için farzdır.)**

Babaların hayırlısı, hocadır.. Hakkı, gayet büyüktür. Ne tekim, Fahr-i âlem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz, bir diğer Hadis-i şeriflerinde:

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَيْرُ الْآبَاءِ مَنْ عَلَّمَكَ

buyurmuşlardır.

Babanın, evlât üstündeki hakları konusunda İRŞÂD'ın birinci cildinin dokuzuncu dersinde geniş malûmat ve tafsilât vermiştim. Merak edenler, oradan öğrenebilirler. Bununla beraber, burada da kısaca bilgiler verelim:

Her evlâdın, babası üstünde ehemmi mühim üç hakkı vardır:

1. Evlâdını güzel bir isimle isimlendirmektir.
2. Sünnet ettirmektir.
3. Mektebe vermek ve ilim tahsil ettirmektir.

İsimlerin güzelleri şunlardır.

**Muhammed, Ahmed, Mustafa, Hamid, Abdurrahman, Abdurrahim, Abdullah, Hasan, Hüseyin, Ali, Bekir, Sıddık, Ömer, Osman** ve diğer mübarek ve muhterem zevatın isimleridir.

Kız olursa: **Fatıma, A'îşe, Hatice, Zeynep, Ümmü-Gülsüm, Rukiyye, Nur, Rebia** gibi isimler verilmelidir.

Mü'minlere lâıyık olan, bütün işlerini şer'i şerife muvafık ve mutabık kılmak ve bu sayede saadet-i dâreyne nail olmak ve lûtf-u ilâhiye ermektir.

İlme ve âlime hürmet ve riayet, Allah ve Resûlüne olan hürmet ve riayetın aynıdır. Zira, ilim Allahu teâlâ'nın sıfatıdır. İlme ve âlime ihanet ise, Allah ve Resûlüne ihanetin aynıdır.

Dikkat buyurunuz; bazı din düşmanları suret-i haktan görünerek, artık oldukça bayatlamış olmasına rağmen kurnaz bir taktikle, gafil mü'minleri iğfale yeltenmektedirler:

— Efendim, diyorlar.. İslâm dini, gerçekten çok yüce bir din amma, ah ah şu yobazlar yok mu? İşte, o yobazlar her şeyi altüst ediyorlar. Bu yüce dini, o yobazlardan mutlaka kurtarmak lâzımdır.

**YOBAZ** dedikleri kimlerdir, bilir misiniz? Âlimler, din âlimleri, yobaz tâbiriyle o muhterem zevatı kastediyorlar. Mak-sat, âşikârdır.. Din âlimlerini, halkın gözünden düşürecekler, insanları onlardan soğutacaklar ve cemaati onlardan ayıracaklar. Zirâ, âlim gitti mi; ne islâm kalır ne de müslim.. Bu çirkin ve iğrenç oyunun içyüzü budur. Halbuki, dini bir tavan farzederek, onun duvarları âlimlerdir. Duvar olmayınca, tavan da olmaz. Tavan olmayınca da, insan topluluklarının üzerlerine medeniyet kisvesi altında her türlü çirkefi boşaltmak kolaylaşır.

Resûl-ü zişân aleyhi salâvatullah-ül-Mennân efendimize taarruz ve tecavüzlerini de, arap kavmine hücum maskesi altında yürütmektedirler. Araplara sövüp sayan birisine, Arap İsrail harbi sırasında sordum:

— Senin, hücum ettiğin ve aleyhinde bulunduğun arabın müslümanı mı, kâfiri mi?

O gafil müslüman, verecek cevap bulamadı, apıştı kaldı

Arabın müslümanı var, kâfiri var.. Eğer, kâfirine hücum ediliyorsa, ben de beraberim. Fakat, müslüman arabın aslâ ve kat'iyen aleyhinde bulunmam, bulunamam. Onlar, benim öz kardeşlerimdir. Bazı gafil ve cahillerin aleyhlerinde buldukları mü'min Araplardan birisi de Nebilerin serveri, âhir zaman peygamberi Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellem efendimizdir.

Evet; arap aleyhtarlığı yapanların çoğu, açıkça söylemeğe cesaret edememekle beraber, doğrudan doğruya Fahr-i Ri-salet efendimizi kasdetmektedirler. Akıllarınca, arap kavmi kötü olunca, hâşâ sümme hâşâ o da kötü bilinecek ve onun dini ve şeriatı de böylece çürütülecektir. Bu gibilerin şeytanet ve hiyanetlerinden Allahu teâlâ'ya sığınırız.

Vakt-i saadette nifaklarını gizleyen bazı münafıklar üçüncü halife zamanından sonra ashaba ve ezvaca dilleri ile tecavüze başladılar. Aslında, tıpkı bugünkü münafıklar gibi hedefleri aleyhissalâtü vesselâm efendimiz idi. Meselâ, doğrudan doğruya Resül-ü zişâna tecavüze cür'et edemeyenler. onun sevgili zevcesi A'îşe Siddıyka radyallahu anhaya, veya Ebâ-Bekir, Ömer, Osman ve Aliyyel-Mürteza (**Rıdvanullahi aleyhim ec-maiyn**) efendilerimize dil uzatmağa yeltenirlerdi.

Ne yazıktır ki, asırlardan beri devam edegelen bu nifak, re'sen ve bizzat Fahr-i âlem sallallahu aleyhi ve sellem efendimizi ve Kur'an-ı azimi kasdettiği halde, değişik taktik ve metodlarla ve çapraşık yollarla ashaba, ezvaca, âlimlere ve nihayet kavimlere tevcih olunmakta ve bir çok gafil ve cahil müslümanları da müslümanlık namına iğvâ ve iğfal ederek, islâmı parçalamadı çalışmaktadırlar. Günümüz de de, aynı oyunlar buna yakın ve değişik usullerle oynanmakta ve maalesef islâm âlemi bütün bu nifak teşebbüslerini tam ve kesin olarak teşhis edememekte ve önleyememektedir.

Hepimiz biliriz ki, ilk nifak tohumları, sözde muhabbeti-ehl-i-beyt ve hukuk-u Ali'yi siyanet maskesi altında sahneye konulmuştur. Münafıkların, bu oyunda muvaffak olduklarını inkâra mecal var mıdır? Büyük bir hicap ve teessürle tebarüz ettirmeliyiz ki, olan olmuş ve islâm âlemi bu yüzden bölünmüş

ve parçalanmıştır. Halbuki, ehl-i beyt-i Mustafa, Aliyyel-Mürteza, Haseneyn-i pür cefa, hânedan-ı bâ-safa ile on iki imam ve on dört mâsum, bunlardan beri ve münezzehtir. Ancak, her iki tarafın saflarında yer almış münafıklar, müslümanlara gün göstermemeğe karar vermişlerdir. Bu sebeple, rollerini gayet mâhirane oynamakta, vahdet-i islâmiyyenin gerçekleşmesine engel olmakta ve müslümanları bugünkü perişan duruma düşürmüş bulunmaktadırlar.

Onların menfur yalanlarından ve iftiralarından birisi de, islâm dininin müslümanların geri kalmalarına sebep olduğu tezvirdir. Böylelikle, islâm âlimlerini tezyif ve tahkir etmekte, onların mevki, kudret ve itibarlarını sarsmağa ve 650 milyon müslümanı yeniden cahiliyyet devrinin zulmetine sokmağa gayret etmektedirler.

Âlimler, enbiyanın vârisleridirler. Âlimlerini tezyif ve tahkir eden milletler, aslâ iflâh olmamıştır ve bundan sonra da olmayacaktır. İlme ve âlime düşmanlık edenler ve bilhassa bunu medeniyet namına yaptıklarını söyleyenler, bizzat medeniyet düşmanı hainler ve münafıklardır. Bunlar şeklen insan ve fakat aslında hayvandan daha aşağılık mahlûklardır.

Fahr-i kâinat efendimiz: **(Hayatta, hakiki mürşit ilimdir)** buyurmuşlardır. Bu büyük mürşidi bizlere tanıtan da âlimlerdir. Bu sebeple, ilme ve âlime sevgi ve saygı gösterenleri, Allahu teâlâ yüceltir, lûtuf ve ihsanlarına gark eder.

## H İ K Â Y E

Bağdat'ta, Beşir Hafi adında zengin bir fâsık vardı. Kendisi, gece gündüz Allahu teâlâ'ya isyan eder ve sayısız günahlara girerdi. Malı, mülkü hesapsız, cariyeye ve köleleri de pek çoktu. Bütün bu nimetlere şükredecek yerde, daima küfran-ı nimette bulunurdu.

Beşir Hafi'nin bir de amcası vardı. sâlih bir zattı. İşte, bu amca üç gece ardı ardına sessiz, savtsız, cihetsiz ve harfsiz bir nidaya muhatap olmuştu. Bu ses:

— Beşir'i affettim.. Beşir'i affettim.. Beşir'i rahmetlerime garkettim. Beşir'i lûtfuma eriştirdim, diyordu.

Üçüncü günü, meseleyi yeğeni Beşir'e açtı ve sordu:

— Oğlum Beşir, üç gündür Allahu teâlâ'ya lâıyk ne gibi bir amelde bulundun?

**Beşir Hafi**, düşündü taşındı ve amcasına:

— Vallahi amcacığım, dedi, Allahu teâlâ'ya lâıyk hiç bir amelim olduğunu hatırlayamıyorum. Yalnız, üç gün önce helâya gitmiştim. Orada, üzerinde **Bismillah-ir-rahman-ir-Rahim** yazılı bir kâğıt buldum. O kâğıdı aldım, temizledim, hizmetçilerimden birisi vasıtasıyla aldırđığım misk-ü amberle muattar bir hale getirdim ve sandığıma koydum. Hâlâ da orada duruyor. **(Bir diğer rivayete göre de, Beşir Hafi o kâğıdı serhoş iken bulmuş, temizlemiş ve bir tarafa atmağa kıyamıyarak yutmuş imiş.)**

Yeğenin bu açıklaması üzerine, amcası kendisini kutladı:

— Müjde.. Müjdeler olsun sana yâ Beşir.. Allahu teâlâ seni affeyledi, diyerek duyduğu nidayı anlattı.

Beşir, amcasının bu sözleri üzerine döğünmeğe, saçını başını yolmağa başladı ve derin bir teessür içinde kendinden geçti ve bayıldı. Akli başına gelip ayıldıktan sonra, bütün köle ve cariyelerini azat etti, bütün malını mülkünü Allah rızası için Allah yolunda tasadduk eyledi ve yalınayak başı kabak Mekke-i mükerrerme'nin yolunu tuttu. Orada, mücavir olarak ömrünün sonuna kadar kaldı ve her nefesini ibâdet ve tâatla geçirdi.

Beşir Hafi'nin bulunduğu yere, köpekler ne siyer ne de kiretirlerdi. Zira, ölünceye kadar ayaklarına bir şey giymemiş ve yalınayak gezmişti.

Ey ihvan-ı bâ-sefa:

İlme ve İsmullah'a hürmet eden Beşir Hafi kuddise sirrah-ul-âli, bu hareketi ile affa mazhar olmuş, hattâ yalnız affa ile de kalmamış, Allahu teâlâ'nın dostları arasında mümtaz bir mevki ihraz buyurmuştur. Böylelikle evliyânın kibarı ve hakkın yârı olarak cennet-i zata dahil olmuştur ki, cennet-i zatta daimdir:

## HİKÂYE

Velilerden Âsım-ı Harbi kuddise sirruhu buyuruyorlar ki:

Ben, Beşir'i vefatından sonra rüyada gördüm. Çok sevinçli ve neşeliydi. Nereden geldiğini sordum. Cennet-i illiyyin'den geldiğini söyledi. Kendisinden sordum:

— İmam Ahmed İbn-i Hanbel nerede?

— Abdülvehhab Verrak ile İlliyyin'de, dedi. Şimdi onlar huzur-u hakta yemek yiyorlar. Hakkın nimetinden faydalanıyorlar.

— Sana, Allahu teâlâ'nın ikramı yok mu? diye sordum.

— Allah celle, yemekten pek fazla hoşlanmadığımı bildiğinden, bana cemalini ihsan buyurdu, cevabını verdi.

## HİKÂYE

Evliyâ'ullahtan Ebu Cafer Sekka rivayet ediyor:

Beşir Hafi hazretlerini rüyamda gördüm. Mâ'ruf-u Kerhi ile birlikte bir yerden geliyorlarmış. Kendilerine, nereden geldiklerini sordum:

— Firdevs-i âlâya, Hazreti Musa aleyhisselâmi ziyarete gitmiştik. Oradan dönüyoruz. dediler.

## HİKÂYE

Evliyâ'ullahtan Kasım bin Müniyye diyor ki:

Rüyamda, Beşir'i gördüm. Kendisine:

Allahu sübhanehu teâlâ, sana ne muamele yaptı? diye sordum.

— Allahu teâlâ, beni affü mağfired buyurdu, dedi. Cenaze namazımı kılanları ve cenazemde hazır bulunanları da af ve mağfired eyledi. Ben niyazda bulundum: **(Yâ Rab.. Beni sevenleri de af ve mağfired eyle..)** dedim. Allah celle, beni sevenleri de af buyurarak, bana bağışladığını müjdeledi, dedi.

## H İ K Â Y E

Evliyâ'ullahtan Yahya bin Ektem'i gördüler ve hatırını sordular.

— Beni huzur-u hakka dâvet eylediler. Allah celle, bana: **(Ey kötü ihtiyar..)** diye itapta bulundu. Cenabı bâriye niyazda bulundum: **(Ey padişahlar padişahı. Dünya hayatında iken bize senin ihtiyarlara böyle itap ve hitapta bulunacağıın duyurulmadı. Zira, senin saçını ve sakalını islâmda ağartanlara böyle itap buyurmayacağını, ben Abdürrezzak'tan, Abdürrezzak da Muammer'den Muammer de Şihap'tan, Şihap da Zehri'den Zehri de Enes'ten, Enes de Resûlünden, Resûlün de Cebrail'den, Cebrail de zat-ı ülûhiyyetinden haber verdi.)** deyince, Allah celle: **(Evet, ben islâmda saç ve sakal ağartana, itap ve azap etmeğe hayâ ederim..)** buyurdu ve beni cennetine iletmelerini emreyledi, mağfiretine nail oldum.

## H İ K Â Y E

Abdülmelik Beyti, Hazreti Amr bin Kays'ı rüyasında görerek:

— Âhirette ne muamele gördün? diye sordu.

— İyilik ve mağfiret buldum cevabını alınca öğrenmek istedi:

— Hangi amelle bu nimete eriştin?

— Hangi amel olursa olsun, riyâdan sâlim olur ve o amelle Allahu sübhanehu ve teâlâ hazretlerinin vech-i kerimi ve riza-i şerifi murad olunursa, o amel efdaldır. Onunla, mağfiret-i ilâhiyyeye nail olursun, cevabını verdi.

Ey ehl-i iyman:

Beşir Hafi, üzerinde ism-i ilâhi yazılı bir kâğıda tâ'zim ettiği için bu yüce mertebeye nail oldu. Ya, Kur'an-ı azim-üş-şân-ı tâ'zim edenlere, ilim tahsil eyleyenlere, ilme ve âlime saygı gösterenlere bahşolunacak ecrin ve ihsan-ı ilâhinin azametini senin idrak ve iz'anına terkederim.



Resûl-ü ekrem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz hazretlerinin bazı Hadis-i şeriflerini ibretle ve hürmetle tekrar ederek, dersimize nihayet verelim:

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَفٌ مِنَ الْقُرْآنِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا

(Kur'an'dan bir harf öğrenmek, dünyadan ve dünyada bulunan her şeyden daha hayırlıdır.)

نَوْمُ الْعَالِمِ خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةِ الْجَاهِلِ

(Âlimin uykusu, cahilin ibadetinden daha hayırlıdır.)

مَنْ أَهَانَ عَالِمًا أَهَانَ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

(Âlime ihanet eden kişiye, Allahu teâlâ kıyamette ihanet eder ve onu cehennemine atar.)

مَنْ اخْتَقَرَ عَالِمًا فَهُوَ مُنَافِقٌ

(Âlimleri tahkir eden, muhakkak münafıktır.)

Yâ Rabbi..

Bu risâleyi yazabilmek için, eserlerinden istifade ettiğim zevat-ı âli-kadre rahmet eyle.. Bu nâçiz risâlemizi, indinde ve Habibinin indinde mahbup ve mergup eyle.. Bu risâleyi okuyanları, okutanları ve dinleyenleri, bu risâlede olan lûtf-u ilâhiden ihlâs ile amel nasibeyle. Bi-hürmeti Tâ'hâ ve Yâ-Sin ve bi-hürmeti âl-i Yâ-Sin.. Sübhane Rabbike Rabbil izzeti ammâ yasîfûn ve selâmün alel-mürseliyn vel-hamdü lillahi Rabbilâle-miyn **EL-FÂTİHA..**

EL-HAC  
MUZAFFER OZAK



# İ R Ş Â D

## OTUZ BİRİNCİ DERS

---

### M Ü N D E R E C A T :

**Et-Tahrim Sûre-i celilesinin 8. âyet-i kerimesinin tefsir ve şerhi - Tövbe-i nasuh nedir - Tövbe-i nasuh ile tövbe edenlerin makamları nedir - Ehl-i saadetin on bir alâmeti nelerdir - Cebrail aleyhisselâmı insanlığa özendiren yedi amel hangileridir - Hz. Ebâ-Bekir, Ömer, Osman ve Ali rıdvanullahi aleyhim ecma'iyın efendilerimizin makamları ve dereceleri - Mahşerde safa ve sürurda bulunacak mutlu kişiler kimlerdir - Allahu teâlâ'yı sevenlerin beş alâmetleri nelerdir - Beş vakit namaz kılanların erecekleri kerametler nelerdir - Haklarında VEYL ve AZAP tâbirleri kullanılan dokuz tâ'ife kimlerdir - Ekmeğe hürmet ve israftan çekinmek neden lâzımdır - Kaç türlü hak vardır ve bu haklar nasıl kaza olunur - Dünya ve âhîret saadetinin nasıl istihsal olacağını muhtelif kıssalarla gösteren vâ'z-ü nasihati muhtevi çok mühim bir risâledir.**



**Sallû alâ Seyyidinâ Muhammed**

**Sallû alâ ŧefi-i-zünübînâ Muhammed**

**Sallû alâ tabib-i-kulûbinâ Muhammed**

El-evvelü Allah.. El-âhirü Allah.. Ez-zâhirü Allah.. El-bâ-  
tînü Allah.. Hayrihi ve ŧerrihi min'Allah.. Men kâne fi kalbihi  
Allah.. Fe-mu'inuhu ve nâsıruhu fid-dâreyni Allah.. Rabbiŧrah-  
li sadri ve yessir-li emri vahlül ukdeten min lisani yefkahu kav-  
li ve ufevidu emri ilallah.. Vallahü basiyrün bil'ibâd.

Sübhanেকে লâ ilme lenâ illâ mâ allemtenâ inneke ent-el  
alim-ül-hakim.

Sübhanেকে লâ fehme lenâ illâ mâ fehhemtenâ inneke ent-  
el cevvad-ül-kerim..

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ  
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ  
أَن يُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُمُ جَنَّاتٍ تَجْرِي  
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يَوْمَ لَا يُخْزِي اللَّهُ النَّبِيَّ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ نورهٗم  
يَسْعَىٰ بَيْنَ يَدَيْهِمْ وَيَإْمَنُ بِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا إِنَّمَا كُنَّا نُرَدِّدُ  
وَأَغْفِرْ لَنَا إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

*Bismillah-ir-rahman-ir-rahiym.*

*Yâ eyyühelleziyne âmenu tûbü-ülâllahi tevbeten nasûhâ asâ Rabbüküm en*

*yükeffire ankiim seyji'atiküm ve yüdhileküm cennâtin tecriy min tahtihel-  
enhâr yevme lâ yühzillâh-ün-nebiyye velleziyne âmenu mâ'ah nuruhüm  
yes'a beyne eydiyhim ve bi-eymânihim yeku'üne Rabbenâ etmim lenâ nu-  
renâ vagfir-lenâ inneke alâ külli şey'in Kadiyr...*

*Et-Tahrim: 8*

**(Ey iman edenler!.. Allahu teâlâ'ya günahlarınızdan nasuh bir tövbe ile, sıdk ve ihlâsla, ölünceye kadar bir daha günah işlemek üzere nefislerine öğüt veren töv-bekârlar gibi, tövbe edin. Olur ki, Rabbiniz celle şâne, günahlarınızı örter de sizi ağaçları altından ırmaklar akan cennetlere koyar. O gün, Allahu teâlâ Peygamberini ve onunla beraber olan mü'minleri rüsvây eylemez. Ateş ve karanlıklar göstererek, onları utandırmaz ve üzmez. Sırat üzerinde, o mü'minlerin nurları önlerinde ve sağlarında yürür. Münafıkların nurlarının söndüğünü gördükleri za-man: Ey Rabbimiz.. Nurumuzu söndürmekten koru ve bizi mağfired eyle. Hiç şüphesiz, sen her şeye kadirsin, derler.)**

Ey hak rizasına talip, cennet ve cemale ragıp aziz mü'minler:

Yerlerin ve göklerin, yerler ve gökler içinde bulunan bilinen ve bilinmeyen, görünen ve görünmeyen âlemlerin Rabbi, mürebbisi ve rezzakı olan Allah celle celâlühü; sadırlara şifa, ruhlara cilâ ve gönüllere safa olarak inzâl buyurduğu son kitabı ki, semavî kitapların sonuncusu ve habl-i metin, hısn-ı ilâhî, kelâm-ı Rabbanî ve lûtf-ü ihsan-ı sübhanisi Kur'anı-azim-ül-bürhanının Tahrim sûre-i celilesinde, şeref-i iman ile müşerref olan mü'min kullarına böyle hitap buyurmaktadır:

Ey benim vahdaniyyetimi, ferdaniyyetimi ve samedaniyyetimi lisanları ile takrir ve tevhidimi kalpleri ile de tasdik edenler.. Bütün peygamberlerime inanan, sevgili Muham-med'ime iman ederek, ona gönül verenler ve onun yoluna baş koyanlar.. Kıyâmet gününe iman ederek, o müthiş günde

huzur-u izzetime geleceklerine ve dünya hayatlarının hesabını vereceklerine bütün gönülleriyle inananlar.. Sizler, biz azim-üş-şâna hâlis bir tövbe ile tövbe ediniz, öyle ki, bir daha günaha dönme-yeceğinize söz veriniz ve tövbelerinizde sâbit olunuz. Lisanınız ile istiğfar ederken, gönüllerinizde nedamet ve gözlerinizde yaşlar belirsin. Bir daha kötülük etmemeğe azm-ü cezm ederek tövbe ediniz ki, Rabbiniz de sizlerin o âna kadar olan bütün kötü ve çirkin amellerinizi, fiillerinizi ve kavillerinizi örtsün, sizleri affına ve mağfiretine mazhar kılsın ve ağaçları altından nehirler akan cennetlerine koysun.. Zira, biz azim-üş-şân, yaptıkları kötülöklere nâdim olanları, gözyaşı dökenleri ve dilleriyle tövbe ve istiğfar edenleri, dünyada ve âhirette zelil ve rezil etmez ve bu gibileri azabımızdan uzak bulundururuz. Böyle hareket eden mü'minlerin önlerinde ve yanlarındaki nurları, onların yollarını ışıklandırır ve kendilerini zulmette bırakmaz. Önlerindeki nur, Kur'an-ı azim-üş-şân ve mefhar-i âlem olan Resûl-ü zişândır. Sağ yanlarındaki nurları da, önlerindeki nurdan nur iltibas eden iymanlarıdır. Tövbe eden ve tövbelerinde sâbit olan mü'minler: **(Ey Rabimiz.. Bizim nurumuzu tamamla, bizi affet ve mağfiretinle şâdeyle.. Çünkü, sen her şeye hakkıyla kadirsin..)** derler

Aziz mü'minler:

Bilmiş olunuz ki, dünya yüzünde yaşayan, bu âlem-i şuhuda getirilen Âdemoğulları iki kısımdır. Bir fırkası **EHL-İ SAADET** ve bir fırkası da **EHL-İ ŞEKAVET**'tir. Sâ'idler, ehl-i iyman olan mü'minlerdir. Şakiler de, küfür ve dalâlette kalan âsilerdir. Bundan sonraki âlemde de, iki mekân, iki mesken vardır. Biri **CENNET**, birisi de **CEHENNEM** yani **NÂR**'dır. Sâ'idler cennete ve şakiler ise cehenneme sevkolunur ve nârdaki ebedî kalırlar.

Bu dersimizde, sizlere ehl-i felâh ve ehl-i necat olan sa'idlere ait sıfatları beyan edeceğim. Akln varsa, bu sıfatlarla sıfatlan, ehl-i felâhtan, ehl-i necattan ol..

Ehl-i saadetin, on bir sıfatı vardır. Bunları iyice bil ve belle:

1) Âhireti, dünya hayatından üstün tutmaktır. Dünya hayatında kanaat erbabından olmak, âhirete talip ve rağib bulunmaktır. Zira, dünya hayatı fâni ve geçici, âhîret ise bâki ve ebedidir.

2) Bütün ibadetleri, tam bir ihlâs ile yapmak ve Kur'anı-kerim okumağa devam etmektir. Unutmamalıdır ki; cahiller helâk oldu, âlimler kurtuldu. Âlimler helâk oldu, ilimleriyle âmil olan muhlisler kurtuldu. Kur'an-ı azimi okumağa devam etmek, demek okuduğu Kur'an-ı mübiyni lisanı ile kıraat, kalbi ile tasdik eylemek, emirlerine ve nehiyelerine uymak, hükümleriyle amel etmek demektir.

3) Mâ-lâ-yâ'niyattan, yani boş, faydasız ve lüzumsuz sözlerden yüz çevirmektir.

4) Beş vakit namazı, hudû ve huşû içinde, tâ'dil-i erkânına dikkat ve riayet ederek, tam vaktinde ve mümkün olabildiği kadar cemaatle kılmaktır.

Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz, bir gün Cenab-ı İmam-ı Ali kerremallahu vechehu efendimize hitaben:

— Yâ Ali... Yarın, kıyâmet gününde şu yedi hayırlı amelde bulunan kullara, Allahu teâlâ'nın bahş ve ihsan buyuracağı ikram ve in'amı gören Cebrail aleyhisselâm: **(Ah nolaydı ben de Âdemoğlu olaydım da, bu amelleri işleyerek, ihsan ve iltifat-ı ilâhiyyeye nail olsaydım...)** diye hayıflanacaktır. Bu yedi hayırlı amel şunlardır:

- BİR** : Beş vakit namazı, huşû ve hudû içinde, tâ'dil-i erkânına dikkat ve riayet ederek kılmak.  
**İKİ** : Âlimlerin meclislerinde bulunmak.  
**ÜÇ** : Hastaların hatırlarını sormak.  
**DÖRT** : Cenaze namazı kılmak.  
**BEŞ** : Su dağıtmak.  
**ALTI** : İki kişinin arasını bulmak ve onları uzlaştırmak.  
**YEDİ** : Yetimlere şefkat ve merhamet göstermektir.

Rivayet ederler ki: Ashab-ı güzîn bir yerde toplanmışlardı. Her sahabe kendi hallerinden bahsediyordu. Ashaptan birisi, Hz. Ebâ-Bekir-is-Sıddık radiyallahu anh efendimize hitaben:



— Yâ Ebâ-Bekir... Allahu teâlâ'nın izzet ve azameti için bize haber ver, bu mertebeye nasıl eriştin?

Hız. Sıddık-ı Ekber, şu cevabı verdiler:

— Yemin ve and vererek sorduğunuz için söyleyeyim: Ben, bu mertebeye şu amelleri işlemekle vasıl oldum:

Dinimi, dünyama tercih ettim...

Her işimde, Allahu teâlâ'nın rızasını gözettim.

Allahü zül-celâlin haklarını, kendi haklarımdan üstün tuttum.

Aynı sual, Hız. Ömer-il Faruk radiyallahu anh hazretlerine de soruldu. Şöyle cevap verdiler.

Allahu zül-celâlin, iki cihanda mu'iz ve muzil olduğunu hak kıyle iman ettim. Zira, iki cihanda kulunu aziz veya zelil eden, ancak Allahu teâlâ'dır, buyurdu.

Hız. Osman Zin-nüreyn radiyallahu anh da, şu cevabı verdi:

Her işimde, Kitabullah'ı sağ tarafıma ve sünnet-i Resûlü sol tarafıma aldım. Allahu azim-üş-şanın, gizli veya aşikâr her işime vakıf bulunduğunu bildim ve böylece amel eyledim, buyurdu.

Hız. Ali kerremallahu vechehu efendimiz de, bu suali şöyle cevaplandırdılar:

— Otuz yıl, Allahu teâlâ'nın riza-i şerifi için nefsimle ve düşmanla cihat ettim. Allah korkusu zırhını giydim. Allah rızası kalkanını elime aldım, ibadet ve tâ'at oku ile gönül kapısında oturdum ve Allah rızasından ve Muhabbetullah'tan gayrı gönlüme hiçbir şey sokmayarak bu makama eriştim, buyurdular.

Görülüyor ki, **CIHAR YÂR-I-GÜZİN** namıyla tekmil mü'minlerin gönüllerine tahtlarını kuran dört halife-i Resûl, bu makamlara rastgele irtika etmiş değillerdir. Bu zevat-ı zevil-ihtiramdan Hız. Ebâ-Bekir ve Hız. Ömer ki kendilerine **ŞEYHEYN** de denilir, aleyhissalâtü vesselâm efendimiz hazretlerinin kaim-pederleridirler. Bu zevata hürmet vaciptir. Bu iki zat-ı muhterem, Server-i Enbiyâ efendimizin kaim-pederliğine lâıyk bulunmasalardı, Efendimiz onların kerime-i duhter pâkizeleri-

ni nikâhlarlar mıydı? Şu gerçeği iyi bilmelidir ki, Resûlullah salallahu aleyhi ve sellem efendimizin her fiili, her ameli ve her sözü ancak vahy-i ilâhî ilemdir.

Diğer ikisi de Hz. Osman radiyallahu anh ile Hz. Ali keremallahu vechehu efendilerimizdir ki, bu muhterem zatlar da Cenab-ı Fahr-i Risaletin Kerime-i mükerrermelerini nikâhlamak suretiyle Damad-ı Peygamberi olabilmek şeref ve saadetine mazhar olmuşlardır. Böyle bir şeref ve makama lâayık olmasalardı, Nebi-i zişân kendilerine kızlarını verir miydi?

Şu halde, kıssadan hissemizi alalım:

Her kim ki, dinini dünyasına tercih etti, her işinde Allahu teâlâ'nın rızasını gözetti, her işinde Allahu teâlâ'nın haklarını kendi hakkından üstün tuttu ise, Hz. Ebâ-Bekir radiyallahu anh gibi **SİDDIKIYYET** makamına erişir ve **SİDDİK**'lardan olur. Mahşerde, siddıklar ile haşrolunur.

Her kim ki, Allahu teâlâ'nın aziz ettiğini, kimsenin zelil edemeyeceğini ve Kadir-i mutlâkın zelil ettiğini de kimsenin aziz kılamayacağını bilir, muzil ve mu'izzin ancak Allahu teâlâ olduğuna inanır ve iman ederse, Ömer İbn-il Hattab radiyallahu anh efendimizin makamına ulaşır, dünyada onun vârisi ve âhirette Hazret-i Faruk'un enisi olur.

Her kim ki, Kur'an ve sünnet ile âmil olur, hakkın zâhir veya bâtın her işimize vakıf bulunduğuna iman ederse, Hz. Osman Zin-nûreyn radiyallahu anh efendimizin mertebesine ulaşır ve âhirette de onunla haşr olunur.

Her kim ki, Allahu teâlâ'nın rızası için nefsi ve düşmanları ile cihat eder, Allah korkusu zırhına bürünür, her işinde Allahu teâlâ'nın rızasını gözetir, verâ kalkanına sahip olur, ibadet ve tâ'at oku ile gönlünün kapısına oturarak içeriye Allahu zül-celâl'den gayrı hiç bir şeyi sokmazsa, dünya ve âhirette Aliyyil - Mürtezâ'nın sancağı altında cem'olur ve iki cihanda enis-i Haydar-ı kerrar olmak bahtiyarlığına ulaşır. Yarın, mahşer günü bütün beşer cem'olacak... Kimi dizine, kimi göğsüne, kimi boğazına kadar ter içinde kalacak... Beyinler, kafa tasları içinde pişip kaynayacak... Peygamberler, ümmetlerini ve ehillerini unutarak, o günün dehşet ve şiddetinden nefislerinin kay-

gusuna düşecek ve (**NEFSİ.. NEFSİ..**) diye inleyecekler. İşte, o korkulu günde bir takım muazzez kimseler, ehl-i mahşer gibi şiddet ve dehşet görmeyecekler, mihnet çekmeyecekler, arşın gölgesinde gölgelenecekler ve hakkın himayesinde bulunacaklardır. Orada, ıyş-ü işret ve zevk-ü safa edecek bu mutlu kişiler, kimlerdir bilir misiniz?

Âdil hükûmet ve devlet reisleri..

Genç yaşlarından itibaren, Cenab-ı Rabbil-âlemiyne ibadet edenler..

Allahu teâlâ'nın rızası için birbirlerini sevenler.

Ellerinde fırsat ve imkân bulunduğu halde, Allahu teâlâ'nın men'ettiği şeyleri, Allah korkusu ile yapmayanlar..

İbadet edebilmek için kalpleri titreyenler, namaz vakitlerini sabırsızlıkla bekleyenler, gözleri ve gönülleri mescitlerde olanlar..

Tek ve تنها kaldıkça, Allah korkusu ile gözyaşı dökener. Fakirlere ve zayıflara, gizlice ihsan ve ikram edenler..

İşte, bu mutlu ve kutlu kişiler; mahşer gününün dehşet ve şiddetinden emin, arşın gölgesinde, hakkın himayesinde, Livâ-i hamdin sayesinde Resûl-ü zişânın civarında, Ebâ-Bekir, Ömer, Osman ve Ali'nin yanında bulunacaklardır. Zira, devlet ve hükûmet reislerinin adaleti, libas-ı tekvadır. Gencin hakka ibadeti, Allahu teâlâ indinde evlâdır. Allah rızası için muhabbet, safadır. Allahu teâlâ'nın men'ettiklerinden kaçınmak, ahlâkı uzmadır. Mescitlere rabt-ı kalbetmek, ahde vefadır. Gizli sadaka vermek ise, makbul-ü Hüdâdır. Tenhalarda, Allah korkusu ve muhabbeti ile akıtılan gözyaşları, günah derdine devâdır.

Evet; dersimize devam edelim ve saadet alâmetlerinin daha neler olduğunu hep birlikte gözden geçirelim:

5) Az veya çok, gizli veya aşikâr her türlü haramdan ve şüpheli şeylerden kaçınmaktır.

Allah celle celâlühü, Musa aleyhisselâma buyurdu:

— Yâ Musa.. Eğer, biz azim-üş-şâna hamd-ü senâ eden hâmidun, heybet ve haşyetimle ağlayanlar, haramlardan ve

şüpheli şeylerden kaçınanlar, o ehl-i tekvâ ve ehl-i verâ olmasaydı; dünyaya bir katre rahmet inzâl etmez, otları bitirmezdim.

Yâ Musa.. **LÂ İLÂHE İLLALLAH** kelime-i tayyibesini zikreden kimseler olmasaydı; ehl-i dünya üzerine cehennem ateşini musallât ederdim.

Yâ Musa.. Eğer bana ibadet edenler, sabahlara kadar hali mezellekte yüz koyup secde edenler, Allah diyenler olmasaydı; göz açıp kapayıncaya kadar zaman için bile olsa, bana isyan edenlerin cürümlerini imhâ etmez ve o âsiden daha dünya hayatında iken intikamımı alırdım.

Yâ Musa.. Kıyamette muhasebe ve muhakeme olunmamak istersen, sabah ve akşam lisanını zikrullah ile tezyin eyle.. Zira, beni unutmayanları ve lisanlarını zikrimle süsleyenleri ve bu halleri ile huzuruma gelenleri muahezemden emin ve sâlim kılarım.

Ey Allahu teâlâ'dan hayâ etmeyerek ve hakkın bunca lütf ve ihsanlarına küfran-ı nimetle isyan edenler ve **(Bütün bu isyanlarıma rağmen, bana hiç bir şey olmuyor..)** diyenler ve Allahu teâlâ'ya karşı olan günah ve isyanlarıyla öğünenler: Şunu bilmiş olunuz ki: **ALLAHU TEÂLÂ, İMHAL EDER, İHMAL ETMEZ..** Senin günah ve isyanlarından dolayı müstehak olduğun cezanın imhal olunması, sana mühlet verilmesi, ancak hâmidunun hamdi, âbidunun ibadeti sayesinde. Yoksa, ceza-i sezânı âcilen burada bulursun!..

## H İ K Â Y E

Bir gece, Bağdat şehrinde Allahu teâlâ'ya karşı o kadar günah ve isyan irtikâp edilmişti ki, Cenab-ı vâcib-il-vücut ve sahib-ül-kerem-i vel-cûd hazretleri, Hazret-i Cüneyd kuddise sirruhu efendimize ilham buyurdu:

— Yâ Cüneyd.. Şu mahallede, bu gece bana ibadet eden falınca zat olmasaydı, bütün Bağdat halkını azab-ı ilâhim ile perişan ve hepsini hâk ile yeksân ederdim.

Demek oluyor ki; kâfirin küfrünün, zâlimin zulmünün, âsinin isyanının cezalarının imhali, ancak hâmidun, sâcidun ve âbidunun hürmetindedir.

Ey kâfirler.. Ey zâlim ve fâsıklar.. Ey ehl-i iymana ve Alahu teâlâ'ya kulluk edenlere, hamd-ü senâ ve ibadette bulunanlara buğzedenler, onları hor görenler, onları yok etmek için her çareye başvuranlar şunu aslâ unutmayınız ki; bunca küfrünüze, zulmünüze ve fısk-ü fücurunuza rağmen bu dünyada bir lokma ekmek ve bir yudum su bulabiliyor ve şeklen insan gibi yaşayabiliyorsanız; bunu ehl-i iymana borçlusunuz. İnsanlık şeref ve haysiyetinden zerre kadar nasibiniz olsaydı, iymansızlıkla kararın gözleriniz ve gönülleriniz gerçekleri görebilseydi, mü'minlere buğzetsen hayâ eder, belki onlara özenir ve iymana gelirdiniz.

Allah celle celâlühü, Kelim'ine hitap buyurdu:

— Yâ Musa.. Gerek dünyada ve gerekse âhirette unutulmamayı dilersem, fukaraya muhabbet et ve fakirlere karşı cömert ol.. Zira, fakirler âhîret saadetlerinizi taşıyan hammallarınızdır. Bilmiş ol ki, sehavet gayet mukaddes mânevî bir elbisedir. Her kim, bu mübarek libası sırtına giyerse, kıyâmet günü cehennemden katranlı elbiselerini giymekten hâlâs olur. İymanın kâmil, iç âleminin libası; sehavet ve cömertlik ise İymanın kâmil libasının zâhiri, yani dışı olmuştur. Bu iki libası giyinenler, aslâ cehennem libasını giyemezler.

Hiz. İsa aleyhisselâma, kavmi sual etti:

— Yâ Ruhullah.. Senin sıfatının misli gibi, Âdemoğullarından bir kimse var mıdır?

Hiz. İsa aleyhisselâm, kendilerine cevap verdi:

— Ey kavmim.. Eğer, bir kimsenin gözleri ibretle nazar eder, sükûtu fikrullah ve sözü kelâm-ı zikrullah ve eymanında Abdullah varsa, yani o kimse ahbine vefakâr ise, biliniz ki o kimse benim mislimdir.

Zâkirin kalbinin, zikrullah ile mutma'in olduğu, âyet-i celile ile sâbittir:

الْأَبْدَانُ بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ

*Elâ bi-zikrillahi tatma'in-nül-kulûb...*

*Er-Ra'd: 28*

**(İyi bilin ki, kalpler Allahu teâlâ'nın zikriyle  
mutma'in olur.)**

Ehl-i saadetin alâmetlerini saymaya devam ediyoruz:

6) Sâlihler ile sohbet etmektir. Zira, sâlihler ile ancak sâlihler sohbet ederler. Netekim, câhiller câhillerle, fâsıklar fâsıklarla sohbetten telezzüz eylerler:

**Nâdanlar eder, sohbet-i nâdanla telezzüz;  
Divânelerin hemdemi, divâne gerektir..**

Bu itibarla, sâlihlerle sohbet edenlere de sâlih muamelesi yapılır. Aynı şekilde, cahillerle sohbet edenlere de cahil muamelesi yapılır. Öyle ise, sâlih kişilerle arkadaş ol, onların sohbetlerinde bulun ve bunun bir saadet olduğunu da iyi bil..

## H İ K Â Y E

Şeyh Ahmed-i Gazâli, kardeşi İmam-ı Gazâli ile sohbet ederlerken:

— Senin bütün ilmini ve te'lif ettiğin kitaplarını, iki kelime ile topladım. O iki kelime, senin ilminin tamamına ve bütün eserlerine muadildir:

*Et-Tâ'zim-i bi-emrillâh  
Ve şefkat-i alâ halkıllâh*

buyurmuşlardır.

Allahu sübhanehu ve teâlâ'yı sevenlerin beş âlâmetleri vardır:

- BİRİNCİSİ** : Derya gibi sehavettir.  
**İKİNCİSİ** : Güneş gibi şefkattir.  
**ÜÇÜNCÜSÜ** : Toprak gibi tevazûdur.  
**DÖRDÜNCÜ** : Ölüm gibi hilmiyettir.  
**BEŞİNCİSİ** : Gece gibi örtmektir. (Halkın ayıplarını  
setretmektir.)

Bu beş hasletle mahip olanların, Hak celle ve alâ'yı sevenler olduğu bilinmelidir. Derya gibi keremi ve sehaveti, güneş gibi şefkati, toprak gibi tevazu'u, ölü gibi hilmiyeti, yani yumuşaklığı ve gece gibi setri olmayan kimsenin, Allahu teâlâ'ya muhabbet iddiasının aslı ve hükmü yoktur. O kimse yalancıdır. Zira, Allahu teâlâ'ya muhabbet iddiasında bulunan kimsenin Nebi-i zişân'a tâbi olması şarttır. Nebi aleyhisselâmda da bu sıfatlar cem'olmuştur, hattâ bu sıfatların da fevkindedir.

Ey hak yolcusu:

Fırsat elde iken, iraden elinde iken, zikr-i Hüdâ dilde iken, ruh kuşu beden kafesinde iken ve henüz tövbe kapılarının kapanmadan, çenen kilitlenmeden, nutkun tutulmadan gafletle aylak aylak vakit geçirme!.. Sana emanetullah olan bu vücudunu mâ'siyetlerle göçürme!.. Ayağını, sırattan sürçtürme!.. Vakitler geçiyor, geceler ve gündüzler, durmadan ömür kumaşını biçiyor. Gün batıyor, şafak atıyor.. Her gün, nice güneşler, hilâller, hilâl kaşlılar, âhu bakışlılar batıyor. Servi boylar devriliyor, taze kabirler sivriliyor. Kaçtıkça ecel ardımızdan geliyor, kaçındıkça iradelerimiz elden gidiyor. Gelin, Allahu teâlâ'ya rücû edelim.. İradelerimiz elde, zikr-ü tevhidimiz dilde, kuvvet ve kudret belde iken, gaflete düşmeyelim, aldanmayalım, dünyaya güvenmeyelim.. Gün olur, iradelerimiz elden, zikr-ü tevhid dilden, kuvvet ve kudret belden gidiverir. Son pişmanlık fayda etmez. O zaman ağlamanın ve çırpınmanın hayrı olmaz.. Yalvarmak ve yakarmak, kaybettiklerimizi geri getirmez. İş isten geçmeden, can kuşu beden kafesinden uçmadan, fırsat elden kaçmadan hakka rücû edelim, tövbe ve istiğfarda bulalım, doğru yolu bulalım.

Allahu teâlâ indinde, insanların en hayırlısı, halkı hakka çağırın, hak sözü belleten, halkı hakka ileten Enbiyâ-i izâm ile, Enbiyâ'nın ilmine vâris olan âlimler ve Enbiyâ'nın haline vâris olan velilerdir. Bu zevat ile sohbet edenler, yani Allah'ın Resûllerinin ilimlerine ve hallerine vâris olanların meclislerinde bulunanlar, onların ilimlerinden ve hallerinden nasip alırlar. Kendilerini, azap deryasından kurtarırlar. Cahillerle ve kötü kişilerle sohbet edenler ise, fırtınalı havada çürük bir gemiye binmiş gafillerdir. Sonu batmak ve helâk olmaktır. Bahusus, iyi huylu, güzel ahlâklı sâlih kişilerle bir arada olanların, işleri daima hayır olur:

**Güzel huylu olan kişi,  
Daim hayır olur işi..**

**Kötülükle me'lûf insan,  
Helâk eder seni her ân..**

Hiç düşünüyor muyuz? Bizler, Hakka ne yüzle varacağız? İşimiz, gücümüz gündüz Hakka isyan, gece haktan nisyan!.. Huzur-u Hakka varacak bin yüzümüz olsa, bini de isyan ile alûde ve kapkara.. Böyle kapkara yüzle, Hakka varılmaz. Bu günah ve isyan hamulesiyle hak dairesine girilmez. Gelin ey ehl-i insaf; gelin cananımız için, canımızdan vazgeçelim, onun yolundan gidelim.. Dünya rahatlığını terk edelim. Belimize gayret kuşağını bağlayalım. oturup bu acıklı halimize hıçkırığa hıçkırığa ağlayalım. Pişman olalım, kötülüklerimizden utanalım, gaflet uykusundan uyanalım.. En doğru yol olan ve Hazret-i Allah'a varan sırat-ı müstakimde sâbit-kadem olalım.. Hâlıkını, bu dünyada iken bilemeyen, bulamayan ve anamayan, âhirette hiç bilemez; bulamaz ve anamaz. Bilse bile, orada bu bilişinden faydalanamaz.

Evza'i hazretleri buyuruyorlar ki:

Dünyada yaşadığın müddetçe, her alıp verdiğin nefesinin hesabı ruz-i mahşerde hesap olunacaktır. Zikirsiz geçen nefesler için, nedamet vardır.



Yaşadığın müddetçe, kaç nefesini Allah rızasına sarf ve hasreyledin? Kaç gece, Allah rızası için rahatını, uykunu, sohbetlerini terkeyledin? Bu sorulara cevap vermek güçtür. Zira, nefsin için terkettiğin uykuları sayamazsın.

İnsanların âlimi, Allahu teâlâ'dan korkarak Rabbine muti olandır.

İnsanların cahili; Allah'tan korkmadan, Rabbine isyan edendir.

Hz. Osman radiyallahu anh, aleyhissalâtü vesselâm efendimize atfen şöyle buyurmuşlardır:

Bir kimse, beş vakit namazını vaktinde kılsa ve namaz kılmaya devam etse, Allahu teâlâ, o kimseyi, dokuz keramet ile mükerrem kılar:

**BİR** : Allahu azim-üş-şân, o kulunu sever.

**İKİ** : O kulun bedeni sıhhatli olur.

**ÜÇ** : Melekler, o kimseyi bütün kötülüklerden muhafaza ederler.

**DÖRT** : Evine bereket nâzil ve zâhir olur.

**BEŞ** : Yüzünde, sâlih kullara mahsus bir nur peyda olur.

**ALTI** : Allahu teâlâ, o kulunun kalbini yumuşatır. Kalbi, merhamet ve şefkatle dolar.

**YEDİ** : Sıratı yıldırım gibi geçer ve Allahu teâlâ o kuluna nârdan necat bahşeder.

**SEKİZ** : Veliler ve sâlihlerle haşrolur.

**DOKUZ**: O kimse âhîret korkularından emin olur, dünya da bıraktıklarından dolayı mahzun olmaz.

Evet: dersimize devam ediyoruz. Ehl-i saadetin diğer alâmetleri de şunlardır:

7) Tevazû sahibi olmaktır. Kibir, şekavet alâmeti olduğu gibi, tevazû da saadet alâmetidir.

Allahu teâlâ, dokuz tâ'ife hakkında **AZAB** ve **VEYL** kelimelerini kullanmış ve onların şenaatlerini de şöylece beyan buyurmuştur:

**BİR** : Namazlarını terkedenler ve namazlarını terkettiklerinden dolayı, hayıflanmayan ve pişmanlık duymayanlar.

- İKİ** : İbadet-i maliyye olan zekâtlarını vermeyenler.  
**ÜÇ** : Yalancılar.  
**DÖRT** : Tartı ve ölçeklerinde hiyle yapanlar.  
**BEŞ** : Âhireti inkâr edenler.. (Ömürlerini bu inkârları ile, dünyada telef edenler.)  
**ALTI** : Kibire düşerek hakkı kabul etmeyen zâlimler..  
**YEDİ** : İnsafı terkedener..  
**SEKİZ** : Vâz'u nasihat kabul etmeyenler.  
**DOKUZ** : İnsanları, yüzlerine karşı meth ve arkalarından zemmederek kaşları ve gözleriyle onlarla eğlenenler.. (Ki, bunlara **HÜMEZE** ve **LÜMEZE** denir.)

İşte, **VEYL** (Yazıklar olsun, vay olsun..) ve **AZAB** ile tehdit buyurulan dokuz tâ'ife de bunlardır. **ALLAHÜMMAH-FEZNÂ**..

Bir tâ'ife daha vardır ki, onlar da Resûl-ü ekrem sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin Tevrat'da zikrolunan sıfatlarını inkâr edenler ve âhir zaman Nebisinin bu sıfatlarını tağyir eden Yahudi hahamlarıdır ki, bunlar sıfat-ı nebi aleyhisselâmı tebdil ve tağyir etmek suretiyle halkı tarik-i haktan men'eden sahtekârlardır. Onlar, yol kesen haydutlardan daha aşağı ve hırsızdan bayağı kimselerdir.

İnsanları, yüzlerine karşı meth ve arkalarından zemmedenlerle ilgili âyeti kerimenin, ehl-i ibret için şayanı dikkat bazı hususiyetleri daha vardır.

وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ ۝ الَّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ ۝ يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ ۝

*Veylün li-küllü hümezetin lümeze ellezi ceme'a mâlen ve addedehu yahsebü enne mâlehu ahledeh...*

*El-Hümeze: 1—2—3*

(Veyl insanları arkalarından çekiştirmeyi, yüzüne karşı zem ve istihza eylemeyi huy edinene.. Ki, onlar mal birik-

**tirir de onu sayar, durur. Malı, gerçekten kendisine ebedî olarak kalacak ve ebedi bir hayat verecek sanır.)**

İnsaf ile söyleyiniz; içinde yaşadığımız cemiyette, bu tip-te insanlar yok mudur? Bu gibiler, zannederler ki, topladıkları bu mallar, onları dünyada ebedî kılabacak ve ölümden kurtaracaktır. Heyhat!.. Hiç te böyle değil.. Onların topladıkları mal, kendilerini ölümden kurtaramayacak, dünyada ebedî kılamayacak, hattâ kendilerine dahi kalmayacaktır. Şeref ve fazileti malda ve parada vehmedenler, cahil denilerdir. İnsanın şerefi, fazileti ve haysiyyeti, hiç bir zaman mal ile, para ile değildir. İnsanın, ind-i Bâri'de şeref ve fazileti, tahsil-i mâ'rifetullah ile yani Allahu teâlâ'yı bilmek, Allahu teâlâ'yı bulmak ve Allahu teâlâ'yı anmakla gerçekleşir. Riza-i Bâriye nail olmayınca; ne malla, ne güzellikle, ne mansabla, ne kasa ve kese ile şeref ve fazilet sahibi olunamaz. Eğer, kadr-ü şeref para ile, çok mal ile olsaydı; Hz. İsa aleyhisselâm fakirliğinden ötürü semaya çıkmazdı. Karun da, zenginliği dolayısıyla yere batmazdı. Hz. İsa aleyhisselâmın, semaya urucuna sebep, dünya malına meyletmemesi, Karun'un yerin dibine batması da malının çokluğuna güvenmesi ve şımarmasıdır. Fâsit zanları olanlar, başkalarında kusur ve noksan ararlar. Bu, tıpkı bir körün, diğer bir körün görmemesini ayıplaması gibidir.

İnsan-ı kâmil odur ki, kendi ayıplarını görmekten, başkalarında ayıp aramaya fırsat ve imkân bulamaz. Kendi ayıbını gören ve bilen, başkalarının ayıplarını göremez:

**Kimse takdir edemez âlemde,  
Kendi mahiyetini re'yile,  
Münhasır vasıta-i rü'yet iken,  
Göremez kendini dide bile..**

## H I K Â Y E

Resûlüllah sallallahu aleyhi ve sellem, ashab-ı kiram ile otururlarken:

— Şimdi buraya ehl-i cennetten bir zat gelse gerektir, buyurdu.

Biraz sonra, buldukları yere ensardan bir zat geldi, hazirunu selâmladı ve bir kenara oturdu.

Cemaat, birbirlerine bakışıyor lisan-ı hal ile bu kutlu kişiye olan hayranlıklarını belirtiyorlardı.

Ertesi günü, aleyhissalâtü vesselâm efendimiz yine aynı sözleri tekrarladılar ve aynı zat meclislerine geldi. Bu hal, üçüncü günü de aynen böylece tekerrür etti.

Abdullah ibn-i Ömer, bu mübarek zat-ı akdesin ne gibi bir amelle bu makama eriştiğini merak etmişti. Bu sebeple, kendisi huzur-u Nebeviden ayrılır ayrılmaz peşi sıra gitti, evini öğrendi ve biraz sonra da Tanrı misafiri olarak kapısını çaldı. Server-i Enbiyâ efendimizin cennetle müjdeledikleri zat, kendisini içeri aldı, izâz ve ikramda bulundu ve Hz. İbn-i Ömer bu zatın evinde üç gün misafir kaldı.

Bu müddet zarfında, hane sahibinin vakit namazlarını kıldığını, fakat gece namazına kalkmadığını, yalnız her uyanışında **LÂ İLÂHE İLLALLAH MUHAMMEDÜN RESÛLÜLLAH** dediğini tesbit etti. O zat-ı muhterem, sabah namazlarını kıldıktan sonra, gündüzleri oruç da tutmuyordu. Yani, diğer müslümanlardan farklı ve fazla bir ibadeti de yoktu. Yalnız, konuşmaları hep hayra dair idi. Ya, hak konuşuyor; ya, susuyordu.

Abdullah ibn-i Ömer, kendi kendisine kuşkuya dahi düştü ve:

— Allah.. Allah.. Bu zatın, cennet ehli olacak derecede hiç bir ibadeti yok, düşüncesi dahi belirdi. Fakat, Resûl aleyhisselâma âsi olmak endişesi, bu şüphe ve düşüncesine engel oluyor, merakı da gittikçe artıyordu. Eğer, bizzat Fahr-i Risalet efendimizin verdikleri haber olmasa, tereddüt etmeden menfi düşünecekti.

Neyse, üç gün misafirliği tamam oldu. Vedâ edip ayrılırken:

— Biliyorsunuz, ben Ömer İbn-il Hattab'ın oğluyum, dedi. Babamın, Allahu teâlâ'ya kulluğu kadar bende kulluk yok. Ben,

maalesef babam gibi olamadım. Ancak, Resûl aleyhisselâm üç gün evvel sizin hakkınızda: **(Şimdi meclisimlize, ehli-cennetten birisi geliyor..)** buyurdular ve bu tebşirâtı üç gün tekrar ettiler. Allah ve Resûlü aşkına söyleyiniz; hangi hayırlı amelle böyle bir tebşirata mazhar oldunuz? Öyle anlaşılıyor ki, sizde gizli bir hazine var.. Üç gündür, hanenizde misafir oldum, fakat bu sırrınıza vakıf olamadım. Diğer müslümanlar gibi, yatsı namazını kılarak yatıyor, ancak beş vakti eda ediyor ve fazla bir ibadette bulunmuyorsunuz. Lûtfen bana o gizli yaptığınız ibadeti haber verin ki, ben de yaparak aynı mertebeye erişeyim.

Hane sahibi kendisine cevap verdi:

— Evet oğlum.. Gördüğün ve bildiğin gibi, benim fazla bir amelim ve ibadetim yoktur. Farz olan beş vakit namazı kılar. senede bir ay oruç tutarım. Bütün amelim, ancak gördüğün kadardır. Fakat, ey benim oğlum.. Fazla bir amelim ve ibadetim yoktur amma, gönlüm Allah ve Resûlünün muhabbeti ile doludur. Muhabbetullah ve muhabbet-i Resûlüllah ile dolu olan kalbim her ân safadadır. Hiç kimseye sui-zan etmem. Hiç bir kimsenin nimetine, devletine haset de etmem.

İbn-i Ömer radiyallahu anh sevinçle haykırdı:

— Anladım, dedi Şimdi anladım.. Sizin cennetle tebşir olunmanıza sebep olan ameli şimdi anladım.

Ey hak yolcusu:

Haset, kin, kibir, u'cup ve riyâ ile malûl bir kimsenin çok ibadet etmesinden hiç bir hayır ve fayda yoktur. İnsanın kalbi Aşkullah, muhabbetullah ve muhabbet-i Resûlüllah ile safaya ermedikçe, kalbinde bu kötü hasletler bulundukça, ne **kadar** ibadet ederse etsin, hakka lâıyk bir kul olamaz. Kalp, evvelâ safaya ermelidir ki, ibadetlerden beklenen semere alınabilsin.. Bu taktirde, az amel, çok amelden hayırlı olur. Bir kimse, güzel ahlâk sahibi olmadıkça, kalbini Allah ve Resûlünün muhabbetleri ile doldurmadıkça, Resûl aleyhisselâmın tebşirâtına mazhar olan zatın eriştiği menzile varamaz.

İmam-ı Gazali, **Eyyühel-Veled'**inde buyurur ki:

İnsanlarla dirlik üç türdür. Melek sıfatlı olmalı ve herkes senden iyilik ve hayır beklemelidir. Halka iyilik edemezsen bile, fenalık etmekten çekinmelisin. Bir de, halkı akrep ve yılan gibi dil ile sokarak incitmemelidir.

Evet; melekler gibi olmalı ve herkese iyilik etmelidir. Hayvan gibi, hattâ bazan hayvandan da aşağı olmaktan sakınmalıdır. Halka hayrın olmasa bile, herkes senin şerrinden emin olmalıdır.

Cihanda en büyük günah **HASED'**dir. Bu kötü ahlâka sahip olandan daha alçak, daha ednâ bir kimse tasavvur edilemez. Haset, bütün fesadın ve bütün günahların başıdır. İblis'in, yedi kat göğün yedisinde de, mekânı, meskeni vardı. Âdem aleyhisselâma haset ettiğiinden, Rahmana isyan etti. Haset ateşi, onun basiretini elinden almış ve kendisini kiyâmete kadar lânetle yâdedilmeye zorlamıştır. Hasedi yüzünden göklerden kovulmuş ve mel'un sıfatiyle anılmıştır.

Yeryüzünde de, ilk defa Kabil Habil'e haset etti, kâfir ve katil oldu. Peygamber-i zîşâna iyman etmeyen kâfirlerin çoğu, hasetlerinden dolayı bu büyük faziletten mahrum kalmışlardır.

Allahu azim-üş-şân, bizleri ve bütün ümmet-i Muhammedi bu çirkin ve kötü sıfattan hasetten, hâsitten ve hâsidin şerrinden hıfz-u emin eyleye ve bütün ümmet-i Muhammed'i sırat-ı müstakimde sâbit-kadem eyleye. **Âmin**. Bi-hürmeti seyyid-il mürseliyn..

**Ey ehl-i aşk:**

İyman, cesette ruh gibi, günah ise cesette hastalık gibidir. Mademki ruhun var; cesedini bu âlemde tedavi et. Hakka lâayık hale getir..

Dinsiz bir nâma, iymansız bir kalbe, cömert olmayan bir ele, baktığından ibret almayan bir göze, Hak kelâmı duymayan bir kulağa, hayra yürümeyen bir ayağa, hak konuşmayan bir dile sahip olacağına; yaratılmaman, yok olman var olmandan daha hayırlı idi. Dinsizde vefa, iymansızda sefa, görmemişte sehâ, Arapta bahil, Türkte korku, iffetsizde hayâ, tamahkâr-

da âr, öfkeli insanda akıl, haset edende din ve iman olmaz. Bedevi'de ve çingenede keder bulunmaz.

Ey aziz kardeşim:

Dünya hayatı, yalnız koşup kaçmak için değildir. İnsan-oğlu dünyaya ancak mâ'buduna iman ve ibâdet etmek, Allahu teâlâ'ya doğru bir yol açmak için gelmiştir. Bu yolun hududu, zaten mahduttur. Habl-i metin-i ilâhi olan Kur'an-ı kerime sarılan, dâr-üs-selâm olan cennât-ı âliyata elemsiz keder-siz varır gider.

Ehl-i saadet alâmetlerini saymaya devam ediyoruz:

8) Sahi yani cömert olmaktır. Cömert olan Allahu teâlâ'nın dostu, bahil yani nekes olan da Allahu teâlâ'nın düşmanıdır.

Başta Fahr-i âlem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz olmak üzere bütün Enbiyâ-i mürseliyn, sahi ve cömert idiler. Cennât-ı âliyat, cömertlerin evidir. Cömertlik, cennet-i âlâdan dünyaya uzanmış bir daldır. Her kim o dala tutunursa, o dal kendisine tutunanı cennete çeker.

Ashab-ı kiram efendilerimiz, aleyhissalâtü ve sellem efendimiz hazretlerine:

— Yâ Resûlallah.. Dünyada yaşamanın hayırlı olduğu zaman, ne zamandır? Dünyada yaşamaktansa, ölümün hayırlı olduğu zaman hangi zamandır? diye sordular.

Resûl-ü zişân efendimiz, saadete buyurdular:

— Sizi idare eden âmirleriniz ve emirleriniz, sizlerin en hayırlı olanlarınız buldukça, zenginleriniz cömert oldukça, bütün işleriniz şurâ ile görüldükçe, dünyada yaşamanız hayırlıdır. Ancak, böyle olduğu takdirde, toprağın yüzü içinden hayırlıdır. Âmirleriniz ve emirleriniz en kötüleriniz ve zenginleriniz tamahkâr ve hasis olunca, işleriniz kadınlara kalınca ve sizler onların hükmü altına girince, dünyada yaşamanız, yaşamamanızdan hayırlıdır. Bu takdirde de, toprağın içi size dışından daha hayırlıdır.

Cömert, fâsık dahi olsa, ehl-i cennettir. Tamahkâr ve hasis, zâhit dahi olsa cennete giremez. Aleyhissalâtü vesselâm efendi-

miz, bunu böylece haber vermişlerdir. Cömert, fâsık ise onun fıskını söylemeyiniz buyurulmuştur. Zira, cömertler Allahu te-âlâ'nın dostudur. Allah celle de sahi ve cömerttir. Sehâsının nihayeti yoktur.

## HİKÂYE

Eski zamanlarda, büyük bir kıtlık olmuştu. Tamahkâr bir zenginin kapısına iltica eden yoksul bir kişi, ondan Allah rızası için bir parça ekmek istedi.

Hikâyemizin burasında, haklı bir sitem ve uyarmada bulunmama müsaadelerinizi rica ederim. Bu sitem ve uyarmamız, bilhassa ekmeğin kadr-ü kıymetini bilmeyen ve bu büyük nimete gerekli hürmet ve riayeti göstermeyenleri istihdaf etmektedir. Bir dilim ekmek ve bir yudum su, zamanında o kadar kıymetlidir ki, bayattır diyerek hakir gördüğünüz ve yemeyip çöp tenekesine attığınız, sokaklarda sefil ettiğiniz o nimet için, maazallah aç kalırsanız, bütün mukaddesatınızı feda edeceğinizi, üzümlere ve utanarak hatırlatırım.

Bazı nankör ve gafiller de, lokantalarda çatal ve kaşıklarını ekmekle silmekte, yağlı dudaklarını ekmekle kurulamakta ve sonra o nimeti bulaşık bezi gibi atmaktadırlar.

Bilvesile, şahidi olduğum iki vak'ayı anlatmadan geçemeyeceğim:

Çok küçüktüm. Bursa, Yunan işgalinde bulunuyordu. Yunanlılar, Türk müslümanlarının ekmeğe olan hürmet ve riayetlerini bildiklerinden, müslümanlara mânevi bir eziyet olmak üzere, kendilerine verilen tayın ekmekleriyle top oynar gibi oynamakta ve ayakları ile tekmelemekte idiler. Hattâ, bazılarının daha da ileri gittikleri, ekmek ile taharet ederek, helâya bıraktıkları, önlerinden artan yemek ve ekmekleri helâya döktükleri görülmüş ve işitilmişti.

Fakat, onların bu zafer sarhoşlukları çok sürmedi. Harp, bi-izni ilâhi galibiyetimizle neticelendi. Esir edilen Yunan askerlerinin bir kısmı, Bursa'ya getirildi ve sanki konulacak



başka yer yokmuş gibi. Cami-i-kebirin avlusunda nezarete alındı. Hepsi de aç ve perişandı. Onların bu hallerine merhamet eden bazı müslümanlar kendilerine ekmek atıyorlardı. Daha dün, ekmele top oynayan, ekmeği hor hakir gören bu nankörlerin, önlerine atılan ekmekleri kapışmak için birbirlerini çığneyerek seğirttiklerini ibretle seyrettim. Allahu teâlâ, bunların nankörlüklerinin cezasını çektiklerini, müslüman halka göstermişti.

Şahit olduğum ikinci vak'a daha hazindir:

Askerlik hizmetimi yapıyordum. Ekmek sıkıntısı vardı. Boğazımdan keserek artırdığım iki tayını, çocuklarıma getiriyordum. Yolda, karşıma yaşlı ve bitkin bir ihtiyar kadın çıktı ve bana:

— Asker efendi, dedi. Üç gündür açız, elindeki tayınlardan birisini bana verirsen, iki kızımın beğendiğin ile yatmana razıyım, dedi. Biçare kadıncağızın; utanarak ve hicabından renkten renge girerek yaptığı bu teklifi, tevfik-i sübhani ile reddettim ve çocuklarıma götürdüğüm iki tayını da aklıktan bu derekeye düşen o kadına Allah rızası için verdim.

Balkan harbinde, Bulgarlara esir düşen ve Edirne'de saray içinde göz altına alınan Osmanlı askerlerinin, aklıktan ağaçların kabuklarını kemirdiklerini görenler ve söyleyenler vardır.

Ekmeğe nankörlük edenlere ithaf ettiğim bu vak'alar daha pek çoktur. Bugün, dünyanın bir çok ülkelerinde ve ezcümle Hindistan'da yüz binlerce insan aklıktan kıvrınmaktadır. Biz ise, yalnız İstanbul şehrinde her gün en az elli bin kilo ekmeği israf ediyor, kırintılar halinde çöplere atıyoruz. Ayıptır, günahıdır.. Allahu teâlâ, nimetini ihsan buyurduğu gibi geri almasını da bilir. Çünkü, Allah celle israfı ve müsrifleri sevmez. Kur'an-ı azimde de **(YİYİNİZ, İÇİNİZ.. FAKAT ASLÂ ISRAF ETMEYİNİZ..)** buyurulmaktadır.

Bu korkunç ekme israfını, ilgililerin dikkat nazarlarına sunar ve iktisat ilmiyle uğraşanların mutlaka bu meseleye bir çare bulmalarını âcizane tavsiye ederim.

Unutmayalım ki, havalar hep güzel gitmez. Bazan; yağ-

mur, kar ve fırtına da oluverir. Çoluk çocuğumuza, behemehal ekmeğin kudsiyetini öğretmeli ve onları bu israftan men'etmeliyiz. İsrâf, bir milleti, bir aileyi, bir serveti rahatça batırabilir. Müsrifler, şeytanın kardeşleridirler. Bin okka pirinci, bin okka bulguru, bin okka buğdayı yedir, amma bir tanesini bile israf etme!.. Bir tek pirincin, bir tek buğdayın ve bir tane üzümün, bir yılda meydana geldiğini hatırlıktan çıkarma.. O bir tek pirinç veya buğdayı tohum olarak kullanırsan, binlercesine sahip olabileceğini daima hatırla.. Bilhassa, o bir tanenin nasıl meydana geldiğini, ne zorluklara katlanıldığını ve ne emekler harcadığını iyice düşünde, israftan vaz geç!. Kaldı ki, alın teri ile kazanılan mal, israf edilmez. Dikkat edilirse, haramdan gelen mal, israf ile heder olur.

Ehlullah demişlerdir ki:

— Eline geçen parayı, haramdan mı helâlden mı kazandığını bilmek istersen, nerelere sarfettiğine bak!. Aklın ve iz'anın varsa anlarsın, buyurmuşlardır.

Sizlere, hikâyeye içinde ibret verici bir kıssa daha anlatayım:

## H İ K Â Y E

Ârif, zarif ve zengin bir zat, çocuğuna her gün 25 lira harçlık verirmiş. Çocuğun, bu parayı, har vurup, harman savurduğunu gören baba çok üzülür ve evlâdının âkibetinden endişe edermiş. Çocuk, biraz daha büyümüş ve harçlığının arttırılmasını istemiş. Baba, bu teklifi kabul etmemiş, çocuk direktmiş, nihayet adamcağızın sabrı tükenmiş ve:

— Sana, bundan sonra harçlık olarak verdiğim 25 lirayı da vermeyeceğim, demiş.

Çocuk, hırsıyla babasının yanından ayrılmış ve annesine giderek bir miktar harçlık almış ve çıkıp gitmiş. Durumu öğrenen adamcağız, karısına bir daha çocuğa para verirse, aile saadetlerinin tehlikeye gireceğini söylemiş ve onu harçlık vermekten men'etmiş. Çocuk, annesinden tekrar harçlık istediğinde:

— Veremem evlâdım, demiş. Zira, bu yüzden bunca yıllık evim ve saadetim yıkılacak. Sen, daha çalışıp para kazanamıyorsun, harçlıklarını babandan istiyorsun. Maazallah, senin ve benim velinimetimiz olan baban, bizi terkeder ve giderse, halimiz neye varır? Bize kim bakar?

Çocuk, bu nasihatleri yarım yamalak dinlemiş ve annesinden o gün için biraz daha harçlık vermesini rica etmiş. Annesi, vermemiş ve babasından korktuğunu söylemiş. Çocuk:

— Canım, korkacak ne var? Sana, ben çalışır ve bakarım, deyince:

— Belki bakarsın oğlum amma, babanın üzerimizde babalık hakkı büyüktür. Ben, onun sözünden çıkmam, cevabını vermiş.

Ana - oğulun konuşmalarını duyan adamcağız, karısını yanına çağırarak ne konuştuklarını sormuş ve kadın da olup bitenleri kendisine anlatmış. Böylece çocuk birkaç gün harçlıksız kalmış, sonra babası onu yanına çağırılmış ve:

— Oğlum, demiş. Ben, sizi bırakırsam, annene bakacağını va'detmişsin. Çok memnun oldum. Zira, çok yakında öleceğim ve sizlerden ayrılacağım. Demek ki, âhirete gözlerim açık olarak gitmeyeceğim. Arkamda, annesine bakacak, onu benden sonra sefil etmeyecek bir evlât bırakıyorum. Madem ki, benden sonra çalışacak ve annene bakacaksın, bugün git alın terinle bana beş lira kazan getir ki, gerçekten anana bakacağına inanayım. Bunu yapabilirsen, harçlığını arttırırım. Senin tekelifini reddetmemin sebebi, ben öldükten sonra annene bakamayacağın ve onu muhtaç bırakacağın endişesinden ileri geliyordu. Elimdeki, üç beş kuruşu ona bırakabilmek için senin harçlığını arttırmadım. Sen söz verdiğine göre, bu endişeme de yer kalmaz, harçlığını bol bol verebilirim. Haydi bakalım, göster kendini..

Söz vermiş olduğu için, para kazanmak maksadiyle evinden çıkan çocuk, ne yapacağını bu işin uhdesinden nasıl geleceğini düşünürken, ihtiyar bir adamın, ağır bir bavulu taşımağa çalıştığını görmüş ve kendisine yaklaşıarak:

— Size yardım edebilir miyim? diye sormuş.

Derin bir nefes alarak, elindeki bavulu yere bırakan ihtiyar:

— Hay Allah senden razı olsun, demiş. Ben de şu bavulumu taşıtacak birini arıyordum. Sana zahmet, şunu köprüye kadar götür de, sana helâlınden beş lira vereyim.

Çocuk, bu kadar kolay iş bulabildiğine ve babasının tekliif ettiği parayı kazanacağına sevinerek bavulu yüklenirken, kendi kendisine de:

— Bir bavul taşımakla, ilelebet hammal olmam ya, diyor ve yola devam ediyormuş. Nihayet, kan ter içinde bavulu köprüye kadar götürmüş ve aldığı beş lirayı derhal babasına takdim etmiş. Babası, parayı eline almış, evirmiş ve çevirmiş ve âni bir hareketle sobanın kapağını açarak içine atıvermiş. Kan ter içinde kalarak kazandığı paranın yanan sobaya atıldığını gören çocuk, beş lirayı kurtarmak için elini yanan sobanın içine daldırmış amma ne fayda? Beş lira kıvrıla kıvrıla yanmış kül olmuş. Fena halde canı sıkılmış ve babasına çıkmış:

— Ben o beş lirayı, bu kadar yorgunluğa katlanarak ve ter dökerek kazanmıştım, onu neden yaktınız? diyerek ağlamağa başlamış. Babası, gülümseyerek' ona:

— Ne oldu? demiş. Ben senin beş liranı bir kerrecik yaktım diye feryat ve figan ediyor, gözyaşı döküyorsun. Halbuki, sen benim senelerdenberi bunca paramı kül ettin de ben sana bir şey söylemedim. Harçlığını arttırmadığım için, annenin benden ayrılmasına, evimizin barkımızın yıkılmasına bile razı oldun..

Çocuk verecek cevap bulamamış ve babası kendisine şöyle nasihat etmiş:

— Evlâdım.. Benim bütün kazandıklarım, ancak sizin içindir. Yıllardır, sizin refah ve saadentiniz için çalıştım, didindim. Kendi alın terinle kazandığının yakılmasına nasıl üzüldü isen, aslında senin demek olan benim paramın ve malımda kıymetini bil. Ona göre hareket et, israf eyleme, iktisada riayetkâr ol..

Bu vak'adan ve nasihatten sonra çocuk, islâh-ı hal etmiş

ve o günden sonra harçlıklarının tamamını sarfetmeyerek mühim bir kısmını biriktirmiş.

İşte, bundan dolayı insan alın teri ile kazandığını israf edemez, demişlerdir. Müsrifler ise, haramdan gelen mallarını daima israf ederler.

Gelelim asıl hikâyemizin devamına:

Evet; yoksul bir adam, bir kıtlık zamanında, tamahkâr bir zengin evinden bir parça ekmek istemiş. Bu tamahkâr zengin, ölen karısından kalma üvey bir kızı varmış. Bu zavallı kızcağızı, boğazı tokluğuna köle gibi çalıştırır, yine de yediği bir dilim ekmeği çok görürmüş. İşte, bu kızcağız o fakire kapıyı açmış ve kendisine henüz pişirdiği ekmekten sıcak sıcak iki somun vermiş. Kim olduğunu bilemediği kızcağızın, kendisine Allah rızası için ikram ettiği iki somunu alıp, büyük bir sevinçle uzaklaşırken, ev sahibi olan tamahkâr zengin de evine dönmüş, biçare kızcağızı fakire iki somun verdiğinden dolayı azarlamış, bağırmış, çağırmış, yine de hırsını alamamış, bir güzel dayak attıktan başka sol elini de kesmiş ve o haliyle kendisini kapı dışarı etmiş.

Kimsesiz ve sakat kızcağız, kesik eliyle bir iki yıl şunun bunun yardımları ile kıt kanaat geçinmiş fakat bir türlü iş bulup çalışmamış. Çünkü, o devirde hırsızların elleri kesildiğinden, kızcağızın neden dolayı elinin kesildiğini bilmeyenler, suizan ederler ve onu yanlarına almazlarmış.

Böylece, yarı aç yarı tok dolaşırken, nâçar kaldığı bir gün yardım istemek maksadiyle bir evin kapısını çalmış. Meğer o evde de bekâr bir zat oturuyormuş. Kızcağızın yüzündeki mâsum ifade ve yardım isterken takındığı tavır o zatın dikkatini çekmiş ve sormuş:

— Senin kimsen yok mu?

Kızcağız, başını önüne eğerek cevap vermiş:

— Hayır efendim.. Allahu teâlâ'dan başka kimsem yoktur. O zat, kendi kendine düşünceye dalmış:

— Ben bu kızı bir yerden tanıyorum amma nerden?

Onun dalgın haline bir mâna veremeyen kızcağız ümidini

keserek kapıdan uzkalaşmağa hazırlanırken, hane sahibi kendisini toparlamış ve:

— Ben bekâr bir kimseyim. Benimle Allah'ın emriyle evlenir misin?

Kızcağız, ummadığı bu teklif karşısında birdenbire şaşır-mış ve elinin kesik olduğunu söylemeğe utanarak:

— Evet, demiş.

Adam, kızı içeriye almış, giydirmiş, kuşatmış, derhal ni-kâh kıydırmış ve gerdek gecesi, karşılıklı yemeğe oturmuşlar. Kızcağız, yemeği bir elle yiyor ve sol elini saklıyormuş. Adam, bu hareketini onun görgüsüzlüğüne hamletmiş ve sormuş:

— Neden bir elinle yemek yiyorsun?

Kızcağız, bu sual karşısında şaşır-mış, birden ne cevap vereceğini bilememiş, fakat elinin kesik olduğunu itiraf etmekten de çekinmiş. Zira birdenbire nail olduğu bu saadetin, hır-sızlık gibi ağır bir töhmetle son buluvermesinden endişe ediyor: muş. İşte, bu müşkül anda, kendisine hâtıftan bir sadâ gelmiş:

— Kesik elini çıkar, iki elinle ye ey Allah'ın sevgili kulu. Benim rizam için, fakire iki ekmek verdin, bu yüzden kolunu kaybettin. Ben de sana kolunu geri veriyorum, denilmiş.

Bu arada buram buram ter döken kızcağız, kesik eline bakmış ki ne görsün? Gerçekten sol eli yerinde değil mi?

İçinden Cenab-ı Hakka hamd-ü senâ etmiş ve kocasına elini göstermiş. uzun yıllar meş'ut ve bahtiyar bir arada yaşamışlar.

Bir gün, kocası ile sohbet ederken, kadın hayat hikâyesini anlatmış ve demiş ki:

— Ben küçük yaşta iken, babam ölmüş ve bir çok mal bırakmış. Fakat, annem sonradan başka bir adamla evlenmiş, bir müddet sonra o da ölünce ben üvey babamla kalmıştım. Ancak, üvey babam korkunç derecede cimri idi. Babamdan ve annemden kalan bütün malların üstüne oturduğu gibi, beni boğazı tokluğuna hizmetçi gibi çalıştırırdı. Birkaç yıl önce, bilmem hatırlar mısınız? Büyük bir kıtlık olmuştu. O günler-

de, kapımıza gelen bir yoksula, üvey babamın evde bulunmasından faydalanarak, henüz pişirdiğim ekmeklerden iki somunu Allah rızası için verdim. Tam o sırada, üvey babam eve döndü ve benim o yoksula iki somun verdiğimi gördü. Hid-detinden çılgına dönmüştü. Beni dövdü sövdü ve hırsını almayarak hırsızlar gibi sol elimi kesti, sokağa attı. Elimin kesik olduğunu görenler, beni hırsız zannediyor ve yanlarına almıyorlardı. Vaktaki sen beni eşliğe kabul edinceye kadar çok sıkıntılar çektim. Evlendiğimiz gece, tek elle yemek yediğimi görerek, beni ikaz ettiğiniz sırada ne cevap vereceğimi düşünürken, Allahu teâlâ o müşkil ânda bana kesilen kolumu iade buyurdu da, sizin yanınızda mahcup olmaktan kurtuldum.

Bu sırada yine beklenmeyen bir şey oldu. Kocası, ağlayarak kalktı ve kadının yanına gelerek:

— O kıtlık günlerinde, senden ekmek isteyen ben idim, dedi.

Birbirlerini iyice tanımışlardı. Adam, kendi yüzünden-bunca meşakkat ve musibete tahammül eden karısına hayıflanırken, kadın Allahu teâlâ'nın bu lûtf ve inayetine hamd-ü senâ ediyordu. Tam bu sırada acı acı kapıları çalındı. Pencereden baktılar, üstü başı yırtık, beli bükülmüş, gözlerinin ferî dönmüş bir ihtiyar:

— Allah rızası için bir lokma ekmek, diye yalvarıyordu.

Dikkatle bir daha baktılar. Evet o idi, kapıyı çalan ve ekmek dilenen, yıllarca evvel bir yoksula iki somun verdiği için kızcağızın elini kesen zâlim üvey baba idi. Bir yetimenin mallarını gasbeden, onu boğazı tokluğuna köle gibi çalıştıran, yediği bir dilim ekmeği çok gören, elini keserek onu cemiyyete hırsız gibi tanıtmak suretiyle sefalet ve ıztıraplara iten ve ileten o zâlim üvey baba, şimdi kendisi için ekmek dileniyordu.

Suçunu yüzüne vurmadılar, kendisine mümkün olabilen yardımı yaparak gönderdiler. Zâlim, bu cömert insanların ikramı ile memnun ve mesrur ayrılırken, mazlum da Allahu teâlâ'nın kendilerine ikramına hamd ediyorlardı.

Bu kızcağızın elinin kesilmesine sebep, üvey babasının rızası olmadan verdiği iki ekmeği. Kesilen elinin iadesine sebep ise, bu iki ekmeğin Allah rızası için verilmiş olmasıydı.

Ârif isen, bu kıssa sana kâfidir, hissensi al..

Ehl-i saadetin alâmetlerinin geriye kalanlarını da haber verelim:

9) Mahlûkat-ı ilâhiyyeye, merhametli olmaktır. Allahu teâlâ'nın yarattıklarına merhamet edilirse, Allahu teâlâ da merhamet edene merhamet eder.

*İrhemû mâ fil-ardi  
Yerhameküm fis-semâ*

**(Siz yeryüzünde olanlara merhamet ederseniz; gökyüzündekiler de size merhamet ederler).** buyurulmuştur.

Üç hak, çok mühimdir:

- BİR** : Müslüman hakkı..  
**İKİ** : Kâfir hakkı..  
**ÜÇ** : Hayvan hakkı..

Müslümanın canı, malı, kanı ve namusu; mü'min kardeşine haramdır.

Kâfir hakkı ile, hayvan hakkının kazası, yarın mahkeme-i kübrâda gayet çetin olacaktır.

Mü'minin, mü'min üzerindeki hakkının infazı şöyle olacaktır. Hak sahibi olan mü'min, hakkını gasbeden mü'minin ibadetlerini ve sevaplarını alacaktır. Eğer, gasbedenin ibadeti ve sevabı yoksa, hak sahibinin günahları da gasbedene yükletilecek ve böylece gasbeden mü'min nâra sevkolunacaktır.

Kâfir de, hakkını gasbeden mü'minin iymanına sahip olabilmek için, huzurda kıyam edecektir.

Hayvan hakkı da böyledir ve kazası gayet müşkildir.

Buna binaen, Allahtan korkan babalarımız, **RE'AYÂ** ve **ZİMMİ** diyerek kâfirlerin hukukuna son derece dikkat ve riayet etmişlerdir.

Hayvanlara da merhamet etmeli, onlara fazla yük vur-



mamalı, fazla yormamalı, aç ve susuz bırakmamalıdır. Biti, pireyi, tahta kurusunu ve diğer haşeratı ateşte yakmak, büyük günahdır. Vebalini muhakkak çekersin. Ölüm var, âhiret var, Allah var; ölümü hiç unutma!.. Mahşerde hesabı sakın aklından çıkarma!.. Herkes, yaptığını bulacak, boynuzsuz koyun, boynuzlu koyundan hakkını alacak, hak mutlaka yerini bulacaktır. Herkes, ektiğini biçecek ve hiç kimseye zulmedilmeyecektir.

## H İ K Â Y E

İmam-ı Şâfi'i efendimiz, Mısır'da kadı iken, kitaplarının bulunduğu yerin üstünde yuva yapan serçe kuşları, kitaplarını kirletiyordu. Bu sebeple, kuşların yuvalarını bozdu-muştu. Vefatından sonra, hal-i hayatında kendisine çok hürmet ettiği Seyyide hatuna rüyasında görünmüş, yuvasını bozduğu kuşlardan dolayı muaheze olunduğunu söylemiş ve orada bulunan kuşlara yem vermesini rica etmişti.

Seyyide hatun. Hazret-i İmamın bu vasiyyet ve tavsiyesini yerine getirmiş ve bir müddet sonra kendilerini tekrar rüyada görerek:

— Allah senden razı olsun.. Bu dertten beni halâs ettin, müjdesini almıştır.

## H İ K Â Y E

Sulehâdan bir zatı, vefatından sonra rüyada görenler, yüzünde feci bir yara bulunduğunu görmüşler ve kendisinden yüzüne ne olduğunu sormuşlar. Merhum, onlara şöyle demiş:

— Bir tenekeci Yahudiye, teneke lehimlettirmiştim. Yahudinin hakkı olan bir lirayı, ecel eriştiğinden dolayı ödeyemedim. İşte, bundan dolayı yüzümde bu yara çıktı. Allah rızası için, o Yahudiye bulun ve borcum olan bir lirayı kendisine ödeyin. Zira, bu yaradan dolayı çok ıstırap çekiyorum. beni kurtarınız.

Yahudinin alacağı olan bir lirayı ödemişler ve kendisini tekrar rüyada görmüşler. Bu defa:

— El-hamdü lillah, yaram iyi oldu.. Yahudinin hakkından beni kurtardınız, demiştir.

Bu mevzuda, yüzlerce vak'a zikredilebilir ve daha bir çok misaller verilebilir. Ancak, risâlemizin hacmi elvermediğinden bunlarla iktifa ediyor ve diyoruz ki; Ahmed Gazali'nin buyurdıkları gibi, bütün kitapların özü : **Allahu Teâlâ'ya tâ'af ve muhabbet.. Mahlûkata şefkat ve merhamettir.**

Onun için, kul hakkından da, hayvan hakkından da kaçın!. Sonra, pişman olursun amma, iş işten geçer.

Evet; dersimize ve ehl-i saadetin alâmetlerini saymaya devam ediyoruz.

10) Mahlûkata, yararlı olmaktır. Eğer, elinden geliyorsa, mahlûkata iyilik et.. Amma, iyilik edemiyorsan, hiç olmazsa fenalığın dokunmasın.. Güzel konuşmasını, hakkı tavsiye etmesini bilersen, konuş ve hakkı söyle. Beceremiyorsan, ağzını açma ve sus!.. Beşeriyete muzır olma, nâfi ol!.. Herkes, senin malından. canından, sözünden ve özünden hayır görsün. Allahu teâlâ'ya yarar, Peygamber-i zîşânı memnun kılar, bütün mü'minleri hoşnut ve razı eyler amellerde bulun.. Herkes, senin elinden ve dilinden emin olsun.. Herkes, senden hayır ve iyilik görsün..

11) Ölümü unutmamaktır. Ölümü unutmayanlar, daima tövbe üzerinde bulunur, tövbelerini aslâ bozamaz ve daima hazırlıklı olurlar.

Evet; bir uzun yolculuğa çıkacağız. Beraberimizde götürebileceğimiz ne ise, onları hazır bulundurmalı ve yolculuk saatini hazırlıklı olarak beklemeliyiz. Unutmayalım ki, bu sefer emri ansızın gelivermektedir. Onun için isyanlarımıza ve günahlarımıza daima tövbe etmeli, hem de bir daha günaha dönmek üzere töhve etmeli, dersimizin başında da açık ladığımız gibi nasuh bir tövbe ile tövbe etmelidir. Allah ve Resûlünü çok, ama pek çok sevmelidir. Allahu teâlâ'ya iman-dan sonra, Nebi aleyhisselâma tâ'zim, tekrim ve muhabbet etmek, necat ve felâh sebebidir. Zira, muhabbetullah muhab-

bet-i Resûlüllah ile hâsıl olur. Resûlün kapısından giren, hakka vasıl olur. Aleyhissalâtü vesselâm efendimize muhabbet ve meveddet saadet ve selâmetin anahtarıdır. Kendi cinsimizden, Âdemoğlu olması itibariyle, ona muhabbete fitrî kabiliyetimiz vardır. Onun muhabbeti tahsil olunduktan sonra, kalpte muhabbetullah kendi kendine hâsıl olur. Bundan dolayı, Kur'an-ı azim-ül-bürhanda:

مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ

*Men yuti-ır-Resüle fekad etâ'Allah...*

*En-Nisâ: 80*

**(Kim, Allahu teâlâ'nın Peygamberlerine itaat ederse, Allahu teâlâ'ya itaat etmiş olur.)**

buyurulmuştur. Resûl aleyhisselâma itaat, Allahu teâlâ'ya itaati gerektirdiği gibi, Nebi-i-zişâna muhabbet de, Allahu zülcelâle muhabbeti gerektirir. Mü'mine lâıyk olan, Resûl-ü efham efendimize muhabbet etmektir. Kim, Resûl aleyhisselâma muhabbeti kalbinde ve kalıbında hasıl ederse, geleceğini sağlama bağlamış olur. Zira, Resûlüllah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz, vasıta-i tam ve sefir-i küllidir.

Onun için, ona muhabbet etmeğe ve ruhunu, ruh-u Nebi ile seviştirmeğe gayret et.. Bu muhabbetin ilk belirtisi, onun sünnetine dikkat ve riayettir. Aleyhissalâtü vesselâm efendimize muhabbet eden, iki cihanda sultan olur.

Aşağıda anlatacağım hikâyeyi ibretle oku da, Nebi aleyhisselâma hürmet ve muhabbetin ne demek olduğunu anla!

## H İ K Â Y E

Hız. Musa aleyhisselâm zamanında gayet kötü ve şirret bir adam vardı. Her fâni gibi, sayılı nefeslerini tüketerek,

günün birinde öldü. Fakat, muhitinde o derece fena tanınmıştı ki, kendisine cenaze merasimi dahi yapmadılar, ayaklarından tutup bir çukura atıverdiler.

Allah celle, Musa aleyhisselâma buyurdu:

— O zatı çukurdan çıkar.. Yıka, kefenle, üzerine dua et ve öylece defnet..

Hz. Musa aleyhisselâm, bu emr-i ilâhiyyi aynen yerine getirdi. O zatı bulunduğu çukurdan çıkardı, yıkadı, kefenledi, namazını kıldı ve kabrine yerleştirdi. Halk, bu işler olup bittikten sonra sordular:

— Yâ Musa.. Bu adam, çok kötü bir kimse idi. Kendisine neden bu muameleyi lâıyk gördün?

Hz. Musa aleyhisselâm, kendilerine cevap verdi:

— Allah celle, bu adamın bu şekilde defnolunmasını emrû ferman buyurdu, dedi ve Tûr'a giderek niyazda bulundu:

— Yâ Rabbi. Emrini yerine getirdim. Fakat, herkes bu zatın çok kötü bir insan olduğunu söylüyor ve kendisinden şikâyetle bulunuyor.

Allah celle celâluhu buyurdu:

— O zat, gerçekten âsi bir kul idi. Fakat, bir gün Tevrat-ı şerifi okurken, diğer paygamberlerden efdal olan ve gerek Tevrat'ta, gerekse diğer kitaplarımda suhurlarımda medh-ü senâ ettiğim, şânını tebcil eylediğim Habibimin evsafını beyan eden âyetleri öptüğünden dolayı, ona bu muameleyi lâıyk gördüm. Habibime muhabbet edene, ben de muhabbet ederim.

Ey müslümanlar, ey Habibi Hüdâ'yı canlarından fazla sevenler:

Görüyorsunuz ya: Resûl-ü ekrem sallallahu aleyhi ve sellem efendimizi sevenler, başka bir dinde olsalar dahi, Allahu teâlâ onlara böylesine ikram ettiriyor. Kendi ümmetinden olanlara, onu can ve gönülden seven mü'minlere ne mertebeler verileceğini, ne gibi ihsan ve ikramlarda bulunulacağını, sizlerin idrak ve iz'anınıza terkederim.

**EL-MER'Ü MÂ'A MEN AHABBE**, buyurulmuştur. Kişi, sevdiği iledir. Öyle ise, Resûl aleyhisselâmi ve onun vârislerini sev ve onlarla ol.. Kim, Resûl aleyhisselâmi severse, bu sev-

gisi kendisine dünyada ve ukbâda sebab-i necat ve vesile-i felâh olur. Peygamber-i zîşâna muhabbet peyda ettin mi, Allahu teâlâ'ya da muhabbet peyda olur, onu sevmeyende Allahu Teâlâ'ya muhabbet edemez. Halbuki, Allahu teâlâ'ya muhabbet edenler, dünyada ve âhirette huzura, safaya ve rahata kavuşurlar.

## H İ K Â Y E

Abdullah bin Tahir zamanında, azılı bir eşkıya vardı. Gayet âsi ve zâlim idi. Dağlarda dolaşır, derbentlerde kervan vururdu. Yol keser, aman vermez, kelle biçerdi. Devlet kuvvetleri, bu şakiyi ve avenesini bir türlü ele geçiremiyorlardı.

Bir sene, gayet şiddetli bir kış olmuştu. Bu azılı eşkıya da, avenesiyle birlikte gizlice bir eve yerleşmiş ve orada saklanmışlardı. Günlerden bir gün, şakilerin barınağı olan bu evin kapısı çalındı. Gelen, güzel yüzlü, tatlı sözlü bir hanım sultan idi. Aleyhissalâtü vesselâm efendimizin nesl-i pâkinden olduğunu, yardıma muhtaç bulunduğunu söylüyor ve fakat zekât ve sadaka alamayacağını, ancak hediyeye tariki ile yapılacak yardımı kabul edebileceğini bildiriyordu. Şakilerden birisi, kendisini içeriye davet etti ve:

— Buyurunuz, içeriye giriniz, dedi. Hava soğuk, kapının önünde üşümeysiniz.

Seyyide hatunu içeri aldılar. Fakat, kendisine yardımda bulunacak yerde, utanıp sıkılmadan evlâd-ı Resûlden olduğunu söyleyen hatuna tecavüze yeltendiler. Aralarında, kıyasıya bir boğuşma başladı. Şakilerin reisi, gürültüleri duyarak yanlarına geldi ve bu azgın kurt sürüsü ile tek başına mücadele eden hatunu, onların elinden kurtardı kendisinden özür diledi ve sebebi ziyaretini sordu. Seyyide, derdini ona da anlattı. O zâlim ve azılı şâki, gürlükler gibi etrafındakilere haykırdı:

— Bugüne kadar her türlü kötülüğü irtikâp ettik. Yarın

kendisinden şefaath umduğumuz Resûl-ü zîşân aleyhi ve âlihi salâvatullah-ül-Mennân efendimizin evlâdına da hiyanet mi edeceğiz? Dünyada, adımız şakiye çıktığı ve yüzümüz kara olduğu gibi, yarın âhirette de mi şaki olacağız? Orada da mı, yüzümüz kara olacak? Server-i enbiyadan hangi yüzle şefaath umacağız? dedi ve seyyide hatuna izâz ve ikramda bulundu, mal ve para hediye etti ve kendisini uğurlarken:

— Var git sağlıcakla kal, selâmette ol. Ceddi mükerrer-minden, bizlere de şefaath ve şefkat iste, demeği de ihmal etmedi.

Meğer, bu azılı şakinin avenesiyle birlikte o evde gizlendiğini, devrin emiri Abdullah bin Tahir haber almış ve evin etrafını kuşatmıştı. Mukavemetin faydasız olduğunu gören eşkiya teslim olmuşlar ve hemen o gece haklarında hükme varılmış ve halka ibret olmak üzere, ertesi sabah katlolunmaları kararlaştırılmıştı.

Hükümün infaz olunacağı gece, emir Abdullah bin Tahir, aleyhissalâtü vesselâm efendimizi rüyasında gördü. Resûl-ü efham efendimiz, kendisine:

— Yâ Abdullah, buyurdu. Hapiste bulunan eşkiyanın reisini hemen azat et ve serbest bırak.

Emir, korku ve dehşet içinde uyandı. Kendi kendine:

— Fesübhanallah, diyordu. Bu rüya, elbette haktır ve gerçektir. Zira, şeytan aleyhissalâtü vesselâm efendimizi temsil edemez. O halde, böyle bir azılı şakiye, efendimizin şefaath buyurmalarının sebebi acep nola?

Saatlerce düşündü, işin içinden çıkamadı. Ertesi sabah, hükümün infazından evvel icabını düşünmek kararı ile tekrar yattı ve uyudu.

Rüyasında, tekrar Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimizi gördü ve kendilerinden:

— Yâ Abdullah.. Eşkiyanın reisini herhalde azat et, emirini telâkki etti. Sabaha kadar beklemeğe sabredemedi, emir vererek hapishanedeki şakiyi huzuruna celbettirdi ve kendisinden ordu:

— Senin, Allah ve Resûlü ile hiç bir muamelen oldu mu?

Eşkiya reisi, başından geçen vak'ayı emire anlattı ve evlâd-ı Resûlden bir hatunu, avenesinin elinden nasıl kurtardığını hikâye etti. Emir Abdullah bin Tahir de ona:

— Bu gece, iki defa Resûl aleyhisselâmı rüyamda gördüm. Her ikisinde de senin serbest bırakılmanı irade ve ferman buyurdular. Evlâd-ı Resûle dünya hayatında ettiğin bu hizmet ve iyilikten dolayı, idamdan kurtulduğun gibi inşallah âhirette de şefaatine nail olur ve azaptan halâs olursun, var git serbestsin, dedi.

Harami, bu haber üzerine derhal tövbe ve istiğfar eyledi.

Fahr-i âlem sallallahu aleyhi ve sellem efendimizi, onun âlini, evlâdını, ezvacını ve ashabını sevenlere lâzım olan da, onun şeriatine ve sünnet-i seniyyesine riayet etmek, zâhirini şeriat-i garrayı Ahmediyye ve bâtınını muhabbet ve meveddet-i Muhammediyye ile tezyin eylemek ve böylelikle ebedi saadet ve selâmete erişmektir. Yoksa; şeriatsız, tarikatsız, muhabbetsiz, meveddetsiz hiç bir şey ele geçmez. İllâ muhabbet, illâ muhabbet.. İllâ hizmet, illâ hizmet..

## H İ K Â Y E

Dervişin biri, insan-ı kâmil olduğunu zanneder ve mürşidden inâbe isterdi. Mürşit, o zatı hizmetine aldı. Fakat, kısa zamanda gördü ki, tenbel mi tenbel.. Verilen hizmeti yerine getirmiyor, getirse bile angarya gibi yapıyor, hiç bir işe canla başla sarılmıyordu. Kendisini, huzuruna çağırdı ve:

— Ey dervişlik iddiasında bulunan kişi, dedi. Sen, mahlûka hizmete kadir değilsin ki, hâlîka hizmete kadir olabile-sin!..

İnsan, ister nebilerden, isterse velilerden olsun, Cenab-ı ekmel-er-Resûle muhabbet etmesi lâzımdır. Aleyhissalâtü vesselâm efendimizden önce gelen nebiler, efendimize muhabbetlerinden dolayı, nübüvvetlerinde şeref bulmuşlardır. Resûl-ü zişâna muhabbetleri sayesinde, muhabbetullah'a erişmek bahtiyarlığına mazhar olmuşlardır. Çünkü, muhabbet-i Muhammed'den, muhabbetullah'a geçilir.

Tövbe ederek bir daha kötülüklere rücû etmeyenler, tövbelerinde sadık kalanlar, o suçu hiç işlememiş gibi olurlar. Bu tövbekârlara, ümmet-i Muhammed'den olmalarından dolayı inayet buyurulan bir lûtf-u ilâhidir. Tövbe ederek, zahirlerini şer'i-şerif ile süsleyenler, bâtınlarını da yedi çirkin sıfattan temizleyenler, muhabbetullah'a ve muhabbet-i Resûlullah'a mazhar olur ve ağaçlarının altından ırmaklar akan cennetlere girerler.

Hak celle ve âlâ: **(Kıyamet gününde, tövbelerinde sadık ve daim olanların, bir günahın sonra tövbe ederek bir daha o günaha dönmeyenlerin suçlarını yüzlerine vurmaz, onları rezil rüsvay etmeyiz..)** buyurmuştur.

Tövbe eden ve tövbelerinde sadık ve samimî olanlar, Allah Resûlü ile beraberdirler. Allah Resûlü ile beraber olan mü'minler, hiç rezil ve rüsvay olurlar mı? Elbette olmazlar; Allahu zül-celâl onların suçlarını açıklayarak kendilerini mahşer ehline karşı aslâ utandırmaz. Onları, cehennem azabını ve sırat kararlığını göstererek üzmez. Onların, iymanlarının nuru önlerinde ve sağ yanlarındadır:

— Ey bizim Rabbimiz. Bizim ışığımızı tamamla, derler. Yani, tam bir iyman nuru isterler.

Mü'minlerin önlerindeki nur, Kur'an-ı azim-üş-şân ve sağ yanlarındaki nur Resûl-ü zişândır. Onun için:

— Bu iki nurunla, bizi tam olarak nurlandır. Bizi affeyle, zira sen her şeye kadirsin, derler.

Kur'an-ı azim, bir nur-u ilâhidir. Onu, daima önlerinde bulunduranlar, mutlaka selâmet ve saadete erişirler. Netekim, önleri sıra ışıkları bulunanlar da, o ışık sayesinde bastıkları yerleri görür, düşmeden ve hattâ sendelemen yollarına devam ederler. Kur'an'a iyman eden, o nura ittiba eyleyen, onun nuru ile nurlanan, her halde necata ve felâha erer.

Sağ yanımızdaki nur da Fahr-i âlem sallallahu aleyhi ve sellem efendimizdir, demiştik. Kul, bu iki nura ne kadar yaklaşır ve onlara ne derece uyarsa, dünyada ve ukbâda o nisbette nurlanır. Bu nurlanma, insanın sâ'y-ü gayretine bağlıdır.



Bu nurlara uymayanlar ise, karanlıkta kalır ve yollarını kaybederler.

Demek oluyor ki, Resûl aleyhisselâm bir nuru- azim, Kur'an da bir nur-u mübiydir. Bu iki nuru, önüne ve yanına alanlar, onlara dayananlar, o nurlar ile nurlananlar elbette zulmette, cehilde ve dalâlette kalmazlar:

فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي  
أُنزِلَ مَعَهُ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

*Felleziyne âmenû bihi ve azzerehû ve nasaruhu vet-tebeun-nur ellezi  
ünzile ma'ahu ulâ'ike hüm-ül-müflihün...*

*El-Âraj: 157*

**(Onlar ki, o Nebiyyi tasdik ve ona tâ'zim ve yardım ederler, onunla birlikte indirilen nur'a tâbi olurlar. İş te, onlar felâh bulanlar, azaptan kurtularak Allahu te-âlâ'nın rahmetiyle cennete girmeye lâyük olanlardır.)**

Allah celle, noksan sıfatlardan münezzehtir ve kemal sıfatları ile muttasıftır. Allahu teâlâ'nın, hiç bir kulun yardımına ihtiyacı yoktur. Böyle olmasına rağmen:

*În Tensurullahe yensurküm.*

*Muhammed: 7*

**(Siz, Allahu teâlâ'ya yardım ederseniz, o da size yardım eder.)**

buyurulmuştur.

Bu âyet-i celilenin mânası sorulacak olursa, hemen haber verelim ki, bunu anlamağa irfan ve iz'an gerekir. Bu âyet-i kerime ile, Rabbil-âlemiynin bizlerden ne istediğini ve ne de-

mek istediğini idrak ve ihata edebilmek, her bakımdan bize kâfidir. Zira, ne Allahu teâlâ'nın, ne islâm dininin ve ne de Peygamber efendimizin, bizim yardımlarımıza ihtiyaçları yoktur ve olamaz. Hepsi, noksanlardan beridir.

Acaba, kullar Allahu teâlâ'ya, onun Habib-i edibine ve islâm dinine yardım etmezlerse, hâşâ sümme hâşâ Allah, Resûlullah ve müslümanlık mağlup mu olacak? Öyle ise, nedir bu âyet-i celilenin mânası? Bütün dünya halkı, Allahu teâlâ'ya isyan ederek kâfir olsalar, Rabbil-âlemiyne ne zarar eriştirebilirler? Bütün dünya halkı müslüman olsa ve hepsi Allahu teâlâ'nın vahdaniyyetini, ferdaniyyetini ve samedaniyyetini tasdik ve ikrar eyleseler, huzur-u izzetinde secde etseler, gündüzleri saim ve geceleri kaim olsalar, Allahu teâlâ'ya ne faydaları olur?

O halde, Peygamber-i zişâna ve din-i mübiyn-i islâma yardım etmek meselesi de böyledir. Eğer, kullar Resûl aleyhisselâma ve islâma yardım etmeseydiler, Server-i Enbiyâ efendimiz mağlup mu olacaktı? İslâm dini ortadan mı kalkacaktı? Öyle olsaydı, bâtılın hakka ve şeytanın Allahu teâlâ'ya galip olması iktiza ederdi ki bâtıla ve şeytana mağlup olan da kat'iyyen hak olamazdı.

Allah, Resûlullah ve islâm dini azizdir, galiptir. Onlarla muhasemeye cür'et eden, mutlaka mağlup ve perişan olur. Bütün peygamberler ve özellikle âhir zaman Peygamberi ve islâm dini, hiç bir zaman mağlup olmamıştır ve hiç bir zaman da mağlup olmayacaktır. Zira, peygamberlerin suretâ mağlup görünmeleri, hakikatte galibiyettir. Peygamberlerin ve dinin koruyucusu, bizzat Hazreti Allah'tır.

Binaenaleyh, Allahu teâlâ'nın zâtına, peygamberine ve dinine yardım istemesi, kulları imtihan içindir. Kullardan hangisinin; Allahu teâlâ'ya, Resûlüne ve dinine yardım etmek suretiyle, hâlıkına kendi kulluğunu arz ve ifade edeceğini âriflere bildirmek ve gafillere de öğretmek için irâd buyurulmuştur. Kulların, kulluklarını bilmeleri ve hakkıyla kul olabilmelerini talim ve tefhim maksadına mâ'tuftur. Yoksa, Allahu teâlâ'nın, peygamberin ve islâm dininin. kulların yardımlarına aslâ ve

kat'a ihtiyaçları yoktur. Kul; Allahu teâlâ'ya, peygambere ve islâm dinine yardım etmekle, Rabbine karşı kendi kulluğunun miktarını öğrenir, dine karşı olan muhabbetinin, ve bu sayede eriştiği mertebenin derecesini ölçebilir.

Buna binaen, iman edenler din umurunda Allahu teâlâ'ya, Resûlüne ve islâm dinine yardım ve nusrette bulunurlar. Bu yardım ve nusretleri sayesinde de, Kur'an-ı azim-ül-bürhanın emirlerine ve hükümlerine ittibâ ederek nurlanırlar ve necat bulurlar. Ol nur, Kur'an'dır. Ol nur, Peygamber-i âhir zamandır.

Nurun tamamlanmasından murat da, imanın yakiyne getirilmesidir. Yani, denilmek isteniliyor ki: **(Dünden bugüne, hayrın galip değilse, ziyandasın.. Gecede ve gündüzde, tövbe ve istiğfara devam et.. Allahu teâlâ'dan tevfiik ve hidayet dile.. Bu tevfiik ve hidayette daim olmayı niyaz eyle..)**

Günde, farz ve sünnetleri ile kırk rekât namaz vardır. Her rekâtta bir Fatiha okumak vaciptir. Her Fatiha okurken de, Allahu teâlâ'dan doğru yolda daim ve şeriatte kaim olmamızı niyaz etmemiz irade buyurulmuştur. Neden? Zira, akşam evliyâ olan, sabah kâfir olabilir. Gönül, her yanı açık bir ova gibidir. O ovaya, her yönden değişik rüzgârlar esebilir. Nefsin teslimiyyeti ve imanı pek kolay değildir. Nefsin karanlık zulmetini, ancak Kur'an-ı azime uymak ve sünnet-i Nebiyye tâbi olmakla nurlandırabiliriz. Nefislerinin arzu ve istediklerine, şehvet ve ihtiraslarına uyanlar, nefislerine uşak olurlar ve iki cihanda rezil ve zelil hale düşerler. Nefsin arzu ve isteklerine karşı koyanlar, nefislerine hâkim olanlar, iki cihanda aziz olurlar. Bu ise, görüldüğü kadar kolay ve her yiğitin kârı değildir.

İymanını kurtarmağa çalış!.. Nefsiyle cihat eden, imanını kurtarır. Allah'a ve Resûlüllah'a itaat edenler, mutlaka cennete girerler, safaya ererler. Ağaçları altında ırmaklar akan o cennetlerde, gözlerin görmediği, kulakların işitmediği, kalbi beşerin hatır ve hayale getiremediği nimetler vardır.

Her kim, Allah ve Resûlüllah'a itaat etmez, nefesine muti

olursa, her kim, Allah ve Resûlüllah'tan yüz çevirirse, azab-ı elime düşer olur.

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ  
وَمَنْ يَتَوَلَّ يَكْفُرْ بِمَا آتَىٰهُ

*Ve men yutî-llahe ve Resûlehu yüdhilhu cennâtin Tecriy min-taht-i-hel-ehâr ve men yetevelle yu'azzibhu azâben eliyâmâ...*

*El-Feth: 17*

**(Kim, Allahu teâlâ'ya ve Resûlüne itaat ederse, Allah'ü teâlâ onu ağaçları altından ırmaklar akan cennetlere ithal eder. Ve her kim, tâ'atinden yüz çevirirse, onu da elim bir azap ile azaplandırır.)**

O halde, akılları başlarında olanlar, tevfik ve hidayete mazhar bulunanlar, Allah ve Resûlüne ittibâ ederler.

Bir kimse, Allahu teâlâ'ya ve Resûlüne ittibâ eylemeğe ehil ise, o kimsenin bu hali pek büyük, pek yüce bir saadettir. Eğer, ehil değilse, ehil olan velilere ve sâihlere ittibâ etmeli ve onların tedavi ve terbiyeleri altına girmelidir. Ancak bu sayede, kalp hastalıklarından kurtulur ve şifaya kavuşurlar. Zâhirlerini, abdest ve namaz gibi şeriatin bütün emirleriyle tezyin ve bâtınlarını kibir, u'cub, haset, riyâ, kin ve gazaptan, hubbu câh ve hubbu maldan tathir ve nur-u Kur'an, nur-u iymân ile tenvir ederler. Bu saydığımız kötü haslet ve sıfatlar, insanı insanlığından uzaklaştıran birer âfettir. Meselâ. hubbu câh dediğimiz makam sevgisi, maazallah öyle kötü bir haslettir ki, bu sevgiye zebun olanlar, öyle bir ân gelir ki gömlek soyunur gibi dinden iymandan soyunurlar. Hubbu mal dediğimiz, mal sevgisi de böyledir. Bu sevgiye zebun olanlar da icabında mala mülke muhabbetlerinden gömlek soyunur gibi iffet ve ismetlerinden soyunur da ırzsız ve arsız olur çıkarlar. Kibir, haset, u'cub, riyâ ve gazap da insanın bâtınını kirleten kötü ve

çirkin haslet ve sıfatlardır. Şu var ki, bunlardan arınmak oldukça zordur, ciddi, devamlı ve sabırlı bir nefis mücadelesine bağlıdır.

İşte, ittibâ edilen mürşid-i kâmil ki, bir nevi mânevi doktordur, bu gibi iç hastalıklarından muztarip olanları, Kur'anı kerim reçetesi ve Hz. Muhammed Mustafa aleyhisselâm'ın şifalı ilâçları ile tedavi ederler. Hastanın iyi olmağa istidat ve kabiliyeti varsa, bu ilâç ve perhizler ve devamlı tedaviler sayesinde şifayâp olur, bu hastalıklardan tamamiyle kurtulur.

O manevî doktorlar, hastalarına neyi nerede kullanacaklarını da öğretir ve talim ederler. Kibirliye karşı kibirin sadaka olacağını, harp meydanında düşmana karşı gazaplı bulunacağını tefhim eylerler.

Zira, Enbiyâ'ya vahyolunduğu gibi, Enbiyânın vârisleri olan velilerin kalplerine de, ilhamat-ı Rabbaniyye havale buyrulur.

Allahu teâlâ'ya itaat etmeyenlerin, Peygamber-i zişâna yan bakanların dünyada ve âhirette halleri pek yaman, pek müşkildir, demistik. Aklına ve cılız mantığına güvenerek, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin bir Hadis-i şerifine itiraz eden kişinin, başına gelen musibeti ibretle oku :

## H İ K Â Y E

Hadis rivayet eden bir zat-ı şerifi, ziyarete giden bir kimse, hazretin bir perde arkasında bulunduğunu görür. Kendisi ile, bu şekilde arada perde olduğu halde sohbet ederler. Bir aralık, ziyaretçi:

— Efendim, şu hicabı lûtfen kaldırsanız da, cemalinizin müşahedesiyle şerefyâp olsak, temennisinde bulunur.

Hadis rivayet eden zat:

— Sizinle, perdesiz görüşmeğe ve müsafaha etmeğe utanırım, cevabını verir.

Ziyaretçi, ısrar eder:

— Aman efendim, bunda utanılacak ne var?

Perde arkasında gizlenen zat, bu hareketinin sebebini açıklar:

— Öyle ise arzedeğim de dinleyiniz: Bir müddet evvel, bir Hadis-i şerif rivayet ettiler. Aklıma ve mantığıma uyarak, itiraz etmek ve böyle bir hadis-i şerifin vârit olamayacağını ileri sürmek ve reddeylemek gafletinde bulundum. Bu sebeple de, bu azaba düşer oldum. Gördüğünüz gibi, perde arkasında oturuyor ve yüzümü kimseye gösteremiyorum. Maalesef, reddetmek cür'etinde bulunduğum Hadis-i şerif şu idi: **(Bir kimse, cemaatle namaz kılariken, imamdan evvel secdeye baş koyar veya imamdan evvel secde ve rükûdan kalkacak olursa, o kimse-nin yarın âhirette başı, eşek başı gibi olur.)** mealinde idi. Ben, haddimi bilmeyerek:

— Canım nasıl olur? Bu kadarcık bir kabahatten dolayı nasıl olur da başı, eşek başına döner, mütalâasında bulunmak küstahlığını irtikâp ettim. Allahu teâlâ, benim başımı dünyada iken eşek başına tebdil etti, bu yüzden kimsenin huzuruna çıkmıyor ve başımı gösteremiyorum, der ve başını ziyaretçisine gösterir ki, ne görsün? Biçarenin başı, gerçekten eşek başı olmuş.

Şul halde, bir Hadis-i şerifin mefhumundan şüphe edenin başı, eşek başına tebdil olunursa; senin ve benim ve şeriat-i garrayi Ahmediyyeye muhalefet edenlerin hallerinin ne olacağını düşünelim!..

Evet, ilmiyle âmil olan bir âlime ittiba, gerçekten sebeb-i necattır. Zira, ilimleriyle âmil olan âlimler, nâzil olan nura vâristirler. Böyle bir nura ittibâ edenler de, elbette önlerindeki hendeği, çukuru, bataklığı görür ve helâk olmaktan kurtulurlar.

Allah celle, Habib-i edibine:

وَاتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا

*Vet tebea millete İbrahiyme haniyfâ...*

(Ve Allahu teâlâ'yı bir tanıyan İbrahim'in dinine tabi olmuştur.)

buyurmuştur. Yani:

— Ey Habibim.. Millet-i İbrahim'e ittibâ eyle, ferman-ı sübhanisinde bulunmuştur.

Demek ki ilmiyle âmil olan bir âlime tâbi olmanın lüzumu, bu âyet-i celile ile sabit bulunmaktadır. İttibâsız olmaz. Senin vücudun boş bir bardak gibidir. İlmiyle âmil olan âlim de sâki durumundadır. Boş olan bardak, böyle bir sâki eliyle aşk, muhabbet itaat şarabı ile doldurulmazsa, ebediyyen boş kalır. Yahut, bir dâl veya mudil gelir, o bardağın boş olduğunu görür ve onu —maazallah— necasetle doldurur.

İlmiyle âmil olan âlimin doldurduğu bardak, mukaddesdir, temiz ve tahirdir. Ehl-i dalâletin necaset ile doldurduğu bardak ise, tabiatıyla necis olur ve necis kalır.

İlmiyle âmil olan veliyullah'a ittibâ ile, insan aziz ve şerif olur. İrfana erişir, mârifete erer ki, enhâr-ı cennet de bu hâlete erenlere mârifetullah enhârı olur.

Sözün kısası, özü ve özeti: â'mal-i salihât-ı zâhire ve â'mal-i salihât-ı bâtına, cennete duhule sebep teşkil eder. Zira, â'mal-i sâliha erbabına, Allahu teâlâ'nın vâ'di vardır ve Allahu sübhanehu ve teâlâ vâ'dinden aslâ dönmez.

## H İ K Â Y E

İbrahim ibn-i Ethem kuddise sırruhu, bir gün hamama girecek oldu. Hamamcı, kendisine:

— Ey derviş, dedi. Hamama girmek için para lâzımdır. Bedava olmaz, paran var mı?

Hazret boynunu büktü:

— Param yok, dedi.

Hamamcı, kesti attı:

— Parası olmayan hamama giremez.

İbrahim ibn-i Ethem, öyle bir sayha vurup ağladı ki, işitenler kendisini teselli etmek için başına toplandılar:

— Behey derviş.. Hamama sokmadılar diye, kendini helâk etmen revâ mıdır? Kalk, ağlama.. Biz, senin hamam paranı veririz, dediler.

İbrahim ibn-i Ethem, kendilerine şu cevabı verdi:

— Ben, hamama giremediğim için ağlamıyorum ki.. Benim, ah-ü eninim büsbütün başka bir sebeptir. Hamamcının ücret talep etmesi ve parası olmayanın hamama giremeyeceğini söylemesi bana bir şeyi hatırlattı da, ona ağlıyorum. Şu deniy dünyada, ücretsiz hamama girmeğe müsaade olunmazsa, ya âhirette cennete girmeğe lâayık hiç bir amelim yok.. Yarın, âhirete vardığımda:

— Ne ile hangi güzel amel ile geldin, getir görelim de seni öyle cennete bırakalım, derlerse halim nice olur? Dünyada, parası olmayanı hamama sokmadıkları gibi, âhirette de güzel ameli bulunmayanı elbette cennete bırakmayacaklar. Ben ağlamayayım, figan etmeyeyim de kimler ağlasın, figan etsin? diyerek etrafındakileri derin derin düşündürdü ve ağlattı.

Aklı başında olanlara, bu hikâye kâfidir.

Bu itibarla, ne yap yap â'mal-i salihâ hâsil etmeğe çalış!.. Fırsat elde, zikir dilde ve kuvvet belde iken, gayretini ve himmetini artır!. Başın tenesire vurunca, bu gaflet uykusundan uyanırsın.. Uyanırsın amma ne fayda? Oğluna, kızına, ehline ıyaline, malına hasret kalır, geri bıraktığın musibetlerle dolu ömrüne yanarsın.. Fakat o zaman âh-ü enin fayda etmez. Mâ'siyet yaralarına o gün merhem vurulmaz. Gideceğin o karanlık yerden geri dönülmez.

Aklı başında olanlar, çalışır çabalar ve şeriat ile dışını islâh eder. Hak huzurunda kıyam, kıraat, rükû ve secde ile Rabbine karşı zillet ve meskenetini gösterir, nefsinin burnunu yerlere sürer, kibrini ve gururunu kırar, nefsinin de islâh eyleyler.

Tekrar ediyorum: En büyük düşmanın nefsidir. Her nefes, nefsinle mücadele ve cihat eyle. Onun çirkin ve mezmum



sıfatlarını, ahlâk-ı haseneye tebdil ve tahvil etmeğe çalış. Nefsini, u'cub'tan zillete; kibirden tevazua; hasetten şefkat ve merhamete; hubbu maldan kanaate; hubbu.câhtan haline rizaya ve teslimiyet-i kâmileye; kinden affa; şehvetten ve behimiyetten yani hayvanlıktan melâike sıfatına tebdil ve tahvil etmeğe uğraş!.

Bu çirkin ve mezmum sıfatlar, ind-i ilâhîde memduh sıfatlara, tevfiki Rabbani ile tebdil olunca, dünya hayatında iken tasfiye-i kalbe, tecelliyat-ı ruha erişmek, safa ve sürûra, rahat ve huzura kavuşmak nasip ve müyesser olur. Dünya ve âhîret huzur ve rahatının, ebedî saadet ve selâmetin yolu ve çaresi ancak budur.

Kibar-ı Evliyâullah:

**(Kulun, dünya hayatında iken bir cennet-i âcilesi vardır ki, ekseri nâs hazır olan ve dünya hayatında iken girilebilen bu cennete girmeyi arzu etmezler..)** buyurmuşlardır.

İşte, mezmum sıfatlarını, sıfat-ı haseneye tebdil eyleyenler, tasfiye-i kalbe, tecelliyat-ı ruha sahip olanlar bu dünya cennetine dahil olanlardır. Şu halde, akıllı olanlar cennete daha burada iken girerler ve ebedî cennette kalırlar.

Allahu sübhanehu ve teâlâ, cümlemize tevfiik verip hidayet eyleye..

Ey ihvan-ı din-i mübiyn:

İşte, ehl-i saadet bu zatlardır. Saadet alâmetleri de, bu sıfatlardır. Allahu teâlâ, kerim ve rahiymdir. Keremi o kadar boldur ki, bu kerem-i ilâhiyyeyi tarif ve tavsife, kulun ilmi ve akli kâfi değildir.

Bazı ârifler:

**(Kıyâmet gününde, hesabımın anam ve babam tarafından yapılmasına razı değilim. Hesabımın, bizzat Allahu azim-üş-şân tarafından yapılması, anamın ve babamın şefkat ve merhametinden, bana daha güzel gelmektedir. Zira, Allahu teâlâ bana anamdan ve babamdan daha fazla müşfik ve merhametlidir.)** demişlerdir.

Allahu teâlâ, Erham-er-rahimiyn'dir diyerek, isyan etmek hayali, akli başında kulun işi değildir. Kula, kulluk yakıştır. Rabbine itaat, kulun en mühim vazifesidir. Âdil ve ihsan sahibi olan efendisine itaat eden kul da, hiç bir şüphe yoktur ki, mazhar-ı gufran olur.. Ebedî cennet-i zata girer, nihayetsiz lûtuflara erer.

Yâ Rabbi.. Bizlere hidayet eyle.. Tevfikini refik eyle... Noksanlarımıza bakma, bizlere lûtfunla muamele eyle.. Habibine bahşeyle.. Tövbe-i nasuha nail ve muvaffak eyle. Mezmum huylarımızı, ahlâk-ı haseneye ve sıfat-ı memduhaya tebdil eyle.. Tá'atine mahkûm eyle.. Tá'ate mağrur olanlardan eyleme. Bu risâlemizi ind-i ilâhiyyende makbul ve ind-i Resûlünde memduh eyle.. Okuyanları, okutanları ve dinleyenleri lûtfunla irşâd ve ihlâs ile amel nasip eyle.. Âhir ve âkibetlerimizi hayreyle. İyman üzere çene kapatmak müyesser eyle.. Bi-hürmeti Kur'an-il-azim ve bi-hürmeti men erseltehu rahmeten lil-âlemiyn.. Sübhane Rabbike Rabbil izzeti ammâ yasîfûn ve selâmün al-el-mürseliyn vel-hamdü lillahi Rabbil-âlemiyn **EI-FATİHA..**

EL-HAC  
MUZAFFER OZAK

# İRŞÂD

## OTUZ İKİNCİ DERS

### M Ü N D E R E C A T :

Yunus sûresinin 7 - 10 âyetlerinin şerhi ve tefsiri - Âhirete inanmayanların, Allahu teâlâ'ya kavuşacaklarını ummayanların, dünya hayatına razı ve onunla mutmain olanların halleri ve âkibetleri - Allahu teâlâ'ya, meleklerine, kitaplarına, Resûllerine, âhiret gününe, hayrın ve şerrin Allahu Teâlâ'dan olduğuna iman edenlerin erecekleri nimet ve saadetler nelerdir - Müttekilerin sıfatları hangileridir - Hz. İsa ile İblis arasında kader mevzuunda geçen bir konuşmaya ait kıssa - Amel-i salih kaç kısımdır - İyilik veya kötülük neden işleyene râcidir - İyilik ve kötülüğün dünya ve âhiret hayatına olan faydalarına dair iki kıssa - Öldüğü sanılan bir velinin hikâyesi - Bir dervişin padişaha verdiği derse ait kıssa - Sureyr-i sakati hazretlerine ait bir kıssa - Allah ve melekleri indinde makbul olan yedi kelime nelerdir - Zübeyde hatunun af ve mağfiretine sebep olan ezana icabeti olduğuna dair bir kıssa - Mü'minlere cennette ihsan buyurulacak nimeti ilâhiyye nelerdir - Behlül-ü Dâ'nâ'nın Harun Reşid'e verdiği derse ait bir kıssa - Kadınların kocalarına hizmet ve itaatlerinin lüzum ve ehemmiyetini açıklayan herkesin bilmesi ve öğrenmesi gerekli vâ'zû nasihatleri muhtevî çok mühim bir risâledir.



Sallû alâ seyyidinâ Muhammed

Sallû alâ şefi-i-zünubinâ Muhammed

Sallû alâ tabib-i kulubinâ Muhammed

El-evvelü Allah.. El-âhirü Allah.. Ez-zâhirü Allah.. El-bâtınü Allah.. Hayrihi ve şerrihi min'Allah.. Men kâne fi kalbihi Allah.. Fe-mu'inuhu ve nâsıruhu fid-dâreyni Allah.. Rah-bişrahli sadri ve yessir-li emri vahlül ukdeten min lisani yefkahu kavli ve ufevidu emri ilallah vallahü basiyrün bil-ibâd.

Sübhanেকে lâ ilme lenâ illâ mâ allemtenâ inneke ent-el alim-ül-hakim..

Sübhanেকে lâ fehme lenâ illâ mâ fehhemtenâ inneke ent-el-cevvağ-ül-kerim..

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ  
إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا وَرَضُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا  
وَاطْمَأَنَّنُوا بِهَا وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آيَاتِنَا غَافِلُونَ ﴿٧﴾ أُولَئِكَ  
مَأْوَاهُمُ النَّارُ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا  
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ يَهْدِيهِمْ رَبُّهُم بِإِيمَانِهِمْ تَجْرِي  
مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿٩﴾ دَعْوَاهُمْ فِيهَا  
سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَتَحْتَهُمْ فِيهَا سَلَامٌ وَأُخْرَدُ عَنْهُمْ  
إِنَّا نَحْمَدُكَ اللَّهُ رَبَّ الْمَالِكِينَ

Bismillah-ir-rahman-ir-rahiym.

Innelleziyne lâ yercüne lika'enâ ve radü bil-kayat-id-dünya v'atme'ennü

*bihâ velleziyne hüm an âyâtinâ gafilân ulâ'ike me'vâhüm-ün-nârü bimâ kânu yeksibûn innelleziyne âmenu ve amil-us-sâlihâti yehdiyhim Rabbühüm bi-iymânihim tecriy min tahtihü-mül-enhârü fi cennât-inna'iyim dâ'vâ-hüm fiyhâ sübhaneke'allahümme ve tahiyyetühüm fiyhâ selâm ve âhiru dâ'vahüm en-ilhamdü lillahi Rabbil-âlemiyn...*

Yunus: 7—8—9—10

**(Onlar ki, âhirete inanmayarak bize kavuşacaklarını ummazlar, ikabımızdan korkmaz, sevabımızı rica etmezler, dünya hayatına razı ve mutmain olurlar ve onlar ki, âyetlerimizden ibret almayan gafillerdir. Onların kazandıkları küfür ve mâ'siyetler yüzünden varacakları yer ateştir. Fakat, iman ederek salih ameller işleyen kimseleri ise, Rableri bu imanları sebebiyle ağaçları altında ırmaklar akan, nimetlerle dolu cennetlerdeki ebedi saadetin yolunu gösterir. Onların orada duaları SÜBHANEKE ALLAHÜMME, tahiyyetleri SELÂM, dualarının sonu da EL-HAMDÜ LİLLAHI RABBİL-ÂLEMİYN'dir.)**

Muhterem ihvan-ı din-i mübiyn:

Aziz cemaat-i müslimiyn:

Bilmiş olunuz ki, bu âyet-i celileye vermiş olduğumuz mâna, güneşten bir zerre, deryadan bir katredir. Hakikî mânasını, ancak Allahu teâlâ ve Resûlü bilir.

Allah celle celâlühü böyle buyurmaktadır:

Şu kâfirler ki, azabımızdan korkmaz ve sevabımızı rica etmezler. Bize, rücû edeceklerine inanmaz, dünya hayatındaki amellerinin hesabını vermeğe iman eylemezler, âhireti inkâr ederler ve yalnız dünya hayatı için çalışır ve onunla amel ederler. Dünya hayatına itmi'nan ve kanaat ederler, bütün arzularını, himmet ve gayretlerini dünya hayatına hasr-ü tahsis eylerler. Şu kâfirler ki, âyetlerimizden de tegafül eyler, ibret almazlar. Onların bütün kazançları, küfür ve ma'siyetten ibaret kalır ve bu yüzden gidecekleri yer de olsa olsa nârdır.

Halbuki, Allahu teâlâ'nın azabından korkan, rahmet ve sevabını niyaz ve rica eden, âhirete iyman eyleyen ve dünya hayatlarındaki bütün amellerinin hesabını vereceklerini yakinen bilen mü'min-i kâmiller ise, bu iyman ve salih amelleri sebebiyle cennete dahil olurlar. O mü'minlere de, ağaçları altından ırmaklar akan cennet-i-na'ıym bahş ve ihsan olunacaktır. O mü'minlerin, cennetteki kelâmları ve duaları da: **(Ey Rabbimiz.. Seni, noksan sıfatlardan tenzih ve kemal sıfatları ile tavsif ederiz, âlemlerin Rabbi olan zat-ı ülûhiyyetine hamd-ü senâ eyleriz,)** olur

Ey ehl-i iyman:

Müfessiriyn-i kiram, bu mübarek kelimelerden şu mâ-naları istinbat buyurmuşlardır. Bu mübarek kelimeler, cennet ehli ile, cennet hizmetkârları aralarında bir nevi şifredir. Ehl-i cennet, ziyafet kasdeyleseler: **SÜBHANEKE ALLAHÜMME** derler. Bunu işiten cennet hizmetkârları, cennet ehlinin bu arzularını derhal yerine getirir, istedikleri nimetlerden yüzlercesini kendilerine ikram ederler. Her taam başka başka ve her taamın tadı ayrı ayrıdır. Bu yemeklerden, diledikleri kadar yiyerek doyduktan sonra da: **EL-HAMDÜ LİLLAH** derler. Ehl-i-cennet, birbirlerine tahiyeler, selâmlar verirler. Veya, melâike de ehl-i cennete tahiyede, selâmda bulunurlar. Cennet ehlinin orada tesbihten sonra sözleri daima **EL-HAMDÜ LİLLAH** olur.

Ehl-i cennet, cennete girer girmez Allahu teâlâ'nın azamet-i Kibriyâsını gördüklerinde Allahu sübhanehu ve teâlâ'yı takdis ve temcit ederler. Allahu azim-üş-şânın ikram buyurduğu nimetleri vafettiklerinde, melâike-i kiram gelerek ehl-i cenneti âfattan necata, nârdan felâha ve selâmete ve ezcümle bu keramâta isabetle tahiyet ederler. Mü'minlerin, o ândan itibaren selâmette olduklarını tefhim eylerler.

Ey Hakka tâlip, riza-i Hakka râgıp ve cemal-i Hakka âşık olan mü'minler:

Her fenalığın başı, Allahu teâlâ'yı inkâr etmekle ve Rabbi müte'ali unutmakla başlar. Mevlâ'yı inkâr etmeyen, onun

azamet ve celâlini bilen, Allahu teâlâ'nın kendisine, kendisinden hattâ canından daha yakın olduğunu anlayan, Hâlık-ı mutlakın her şeyin ve her işin yaratıcısı bulunduğunu, her şeyi gördüğünü, bildiğini, işittiğini kabul ve bu suretle Allahu zül-celâle iymân eyleyen ehl-i yakîn, imkân ve ihtimal tasavvur olunabilir mi ki, Rabbine isyân edebilsin, onun menettiklerine el uzatabilsin?.. Allahu azim-üş-şâna isyân edenler, ya Hak celle ve âlâyı inkâr eden kâfirler veya Mevlâ'yı unutan gafillerdir.

Zira; kâfir bakar, görmez. Dinler, duyamaz. Duyar, anlayamaz. Görmek, duymak ve anlamak, ancak iymân ile mümkündür. Kişinin, iymânının nuru ne kadar çoğalrsa; görmesi, duyması ve anlaması da o nisbette artar. Bu görüş; baş gözünün görüşü değil, kalp gözünün görüşüdür. Bu görüş, basiret görüşüdür. Basiret sahipleri de, hak kelâmı daha iyi duyar ve anlarlar. Bu duymak, kulağın duyması değil, kalp kulağının duyması, kalbin hissetmesidir. İymânın derecesine ve ittikasının mertebesine göre duyurulur, gösterilir ve anlatılır. Demek oluyor ki, işin başı **İYMÂN İHLÂS** ve **İTTİKA'**-dır. Bunun içindir ki, kâfirler ve âsiler gafil olurlar. Mü'minler ise, iymânlarının nuruna ve ittikalarının derecesine göre ârif olurlar.

Bir kimsenin; Hakkı görmesi, duyması ve anlaması ne nisbette ise, o kimsenin iymânı ve ittikası da o nisbetedir. Bir kimsenin ibadeti ne kadar çok olursa olsun, irfanı yoksa iymânının nuru zayıftır. Binaenaleyh, duyusu ve anlayışı da iymânı mertebesindedir. Zirâ, ârif Hakla görür. Hakiki mütteki, Hakla işitir. Hak ona gösterir, hak ona tattırır, hak ona anlatır. Buna binaen, Allahu zül-celâl Kur'an-ı azim için **HÜDEN LİL MÜTTEKIYN** = (Müttükileri hidayete ileticidir) buyurmuş ve müttükilerin nasıl bir sıfatı hâiz bulunmaları gerektiğini de yine bu âyetle açıklamıştır.

Nedir müttekiyelerin sıfatları?

Gayba iymân ederler, namazlarını hudû ve huşû içinde kılarlar.

Gayba iymân eden ve namaz kılan herkes mütteki midir?



Bu sorunun cevabı gayet açıktır; Gayba iyman eden ve namaz kılan, kıldığı bu namazın yalnız ayakta durmak, rükû ve secde de bulunmak olmadığını, dünya hayatında namazı ile nasıl huzur-u ilâhîde bulunuyorsa, yarın kıyamette yine huzur-u hakka çıkarılacağını ve dünya hayatındaki bütün amel-lerinin hesabını vereceğini düşünen, kıldığı beş vakit namazda bu hakikati aklından çıkarmayan, ve her namazında bu gerçeği anlayan ve tadan kimseler, gayba iyman etmiş ve namazın hazzına varmış müttekilerdir.

İmam-ı meşârik vel-megarib Aliyyibni Ebi-Tâlib radiyalahu anh kerremallahu vechehu efendimizin, namaz vakti gelince mübarek yüzleri gâh sararır, gâh kızarırmış. Bunun sebebini soran ehl-i irfana, şöyle cevap verirler ve:

— Namaz, semalara ve arza arzolunan, fakat onların yüklenmekten çekinip kaçındıkları bir azim emanettir. İşte ben bu emaneti yüklenmiş bulunuyorum. Şimdi, bu emanetin edasının zamanı geldi. Bilemiyorum ki, yüklenmiş bulduğum bu emaneti, Allahu teâlâ'nın arzusuna ve rızasına muvafık olarak eda edebilecek miyim? Edemeyecek miyim? Namaz, huzur-u hakka çıkarak hesap verecek olduğumuz kıyametin bir nümunesidir, buyururlarmış.

Namaza durmak, huzur-u hakka çıkmaktır, diyoruz. Nerede olursak olalım, daima Allahu teâlâ'nın huzurunda ve mü-rakabesinde değil miyiz? Hak celle ve âlânın huzuru bulunmadığı bir yer var mıdır? O halde, namaz için neden huzur-u hakka çıkmak tâbiri kullanılmaktadır?

Zira, Namaza bu ehemmiyet ve hususiyetin verilmesi, kıyamette huzur-u hakta dünya yaşayışımızın hesabının verileceğinin remzidir. Gerçekten mütteki olan mü'minler, namaza duracakları vakit, gayba iymanlarını yakine getirirler, o şiddetli ve çok çetin ve korkunç günün azamet ve celâlini düşünürler ve daha dünya hayatında iken namaza durmakla günde beş defa kendilerini hakka takdim eylerler ve hesaba hazır bulduklarını teyit ve tekit ederler. Namazlarında, böyle bir hazırlık gayesi istihdaf edenler de, kendilerini muhakeme ve muhasebe ederler, günde yalnız bir günah işlerler-

se, bir yılda 365 günah; günde iki günah işlerlerse, bir yılda 730 günah; günde üç günah işlerlerse, bir yılda 1095 günah; günde beş günah işlerlerse, yılda 1825 günah sahibi olacaklarını ve meselâ 50 yaşında iseler o güne kadar günde bir günah hesabıyla 18250, iki günah hesabıyla 36500, üç günah hesabıyla 54750 ve beş günah hesabıyla 91250 günah işlemiş bulunacaklarını hesap eder ve bu günah hamulesiyle kıyamette huzur-u hakka nasıl çıkacaklarını, nasıl hesap vereceklerini düşünür, kendi kendilerini muhakeme ve muaheze eylerler ve bu muhasebe ve muhakeme neticesinde de, hudû ve huşû içinde Rabbil-âlemiyne rükû ve secdede bulunur, af ve mağfiret olunmaları için yalvarır ve yakarır.

İrfan ve ittikası bulunmayanlar ise, namaz kılsalar dahi kendilerini böyle bir muhasebe ve muhakemeye tâbi tutmaz, hattâ namazın böylesine bir hesab-ı ilâhi ve huzur-u **Rabbani** olduğunun farkına dahi varmazlar, kıyamın, **kıraatin, rükû-**un, secdenin ve celsenin mânalarına eremezler ve zâhirde gördükleri gibi namaz kılarlar. (**KILAR BEŞİ, YER AŞI**) tabiri işte bu gibiler için söylenilmiştir. Bu gibiler, bu ibâdetleriyle ancak cennet-i ef'ale gidebilirler.

Ârif olanlar ise, namaza duracakları zaman, namazın mâna ve esrarına vakıf bulduklarından, gâh yüzleri sararır, gâh yüzleri kızarır. Mahşer yerindeki hesap ânını, kıldıkları namazlarda duyar ve yaşarlar, cennet-i sıfata dahil olurlar. Hattâ, Allah celle kendilerini şefaatçı kılar da, ehl-i derde şefi olurlar.

**NAMAZIN, İNSANLARI FUHŞİYYATTAN VE MÜN-**  
**KİRATTAN MEN'EDECEĞİ** hakikati: namazlarını bu şekilde kılan âriflerin kıldıkları namazlarda gizlidir ki, müttekilere hidayet eden Kur'an-ı azimin, felâh ve necat ile tebşir buyurduğu kimseler de bu kimselerdir.

Namazın, âhiret gününün ve hesap ânının nümunesi olduğunu farkedemeyenlerin kıldıkları namazların, kendilerini fuhşiyattan ve münkirattan men'edemediği, basiret sahiplerince görülmekte ve bilinmektedir. Namaz kılmak var, namaz kılar görünmek var.. Namaz kılmak ve namazın ne olduğunu

bilmek' var, namaz kılmak ve namazın yalnız zâhirini bilmek var.. Bazı kimseler namaz kılarlar, bazı kimseler de namaz gösterirler. Bazıları, gerçekten namaz kılarlar ve namazın ne olduğunu da bilirler. Bazıları da, namaz kılarlar namazın ne olduğunu bilmezler.

Bir çokları da namazın farzını, vâcibini, sünnetini, müstehabını, müfsidini, mekruhunu, haramını bilirlerse de, namazın zâhir hükümlerini bilmekle kalır, fakat namazın mânasını bilemezler.

Bir kısmı da, namazın hem zâhir hükümlerini hem de mânasını bilirler. Fakat, namazın kadr-ü kıymetini bilmezler.

Müttekiler ise, namazın hem zâhir hükümlerini, hem mâna ve esrarını hem de kadr-ü kıymetini bilirler.

Namaz gösterenler, âhirette hiç bir ecir alamayacakları gibi, mu'aheze olunurlar.

Namaz kıldıkları halde, kendilerini fuhşiyattan ve münkirattan men'edemeyenler, kıldıkları namazların ecirlerini, haklarını gasbettikleri kimselere verirler, kendilerine yalnız yorgunlukları kalır.

Namazın zâhir ve bâtını bilenlerin ve kadr-ü kıymetini takdir edenlerin kıldıkları namazlar mi'raçları olur. Namazın, kıyamet gününde huzur-u hakka çıkılarak dünya hayatının hesabının verileceğine remz olduğunu anlayan ve bu hali kıldıkları namazlarda yaşayanlar, namazlarını tam bir huşû ve hudû içinde kılarlar ve bu şekilde kılınan namazlar da kendilerini fuhşiyattan ve münkirattan men'eder. Allahu teâlâ, böylece kılınan namazları kabul buyurur ve bu namazlar ind-i ilâhîde mergup ve memduh olur. Allah celle celâlühü, böyle namaz kılanlara hidayet eder, onlara tevfikini refik eyler. O kulunu isyandan, ricisten, gûnahtan korur, taht-ı hıfzına alır. hısn-ı ilâhîsinde muhafaza eder, onun hısnına giren kul da azabından emin olur. Bunun böyle olmasına aka'idde **TEVFIK-İ-RABBANİ, FAZL-İ-İLÂHİ** derler. O kul, günah işlemek istese dahi, Hak celle ve âlâ o kulunun günah işlemesine müsaade buyurmaz. Zira, **KUL KÂSİB, ALLAHU TEALÂ HALİK**'tır. Kulun her kisbettiğini halkeylemek, Allahu teâlâ-

ya vacip değildir. Kul, ister hayır, isterse şer dilesin; dilemek ve kisbetmek kuldan, o işin halk olunması Allahu teâlâ'dandır. Kul, şer kisbettiği takdirde, Allahu teâlâ dilerse o kulun kisbettiği şerri halk eder ve o kulu azaba müstehak kılar. Kul, hayır kisbettiği takdirde, dilerse o hayrı halk eder ve o kulu mükâfatlandırır. Şu var ki, şerre rızası olmadığından, şer kisbeden kul Hak katında makbul kullardan ise, o kulun kisbettiği şerri de halketmez. Zira, yukarıda da işaret olunduğu gibi, sevdiği kulunun günah işlemesine müsaadesi yoktur.

Şu gerçeği bir kerre daha belirtmek gerekir ki, gaflet ile kılınan namazlar, insanları fenalıklardan, fuhşiyattan ve münkirattan korumaz. İrfan ve ittika-i Rahman mü'minlerin sıfatı olduğu gibi, gaflet, isyan ve tuğyan da kâfirlerin sıfatıdır. Kâfirin isyandan, fâsıkın tuğyandan kisbettiklerini dilerse halk eder, o kâfiri veya fâsıkı nârına mahkûm eyler.

Namaz, **mülâkat-ı-Rabbani'**dir. Abd ile mâ'budun, karşılıklı sohbetidir. Abdin, mâ'buduna naz-ü niyazda bulunduğu âh-ü figân ettiği makamdır. Aşıkın, mâ'şukuna arz-ı muhabbetidir.

Demek ki, dünya hayatında iymandan, ibadetten ve mülâkattan kaçan kâfirler, Rabbi müte'al ile buluşmayı reddederler ve dünya hayatının süslerini ve gösterişlerini tercih eylerler ve iymandan uzaklaşırlar. Onlar, dünya hayatına razı olmuşlar, Allahu teâlâ'ya kavuşmayı, öldükten sonra dirilmeği ve her nefesinin hesabını vermeği kabul etmemişlerdir ki, bu gafil kâfirlerin gidecekleri yer, bu iymansızlıkları ve gafletleri yüzünden ateş olacaktır. buyurulmuştur.

Şu halde, imanın altı rüknünden ikisi çok mühimdir. Denebilir ki, altı rükün, bu iki rükünde cem olmuştur.

Biri: Allahu teâlâ'ya iman etmek..

Diğeri: Öldükten sonra dirilmeğe ve dünya hayatının hesabını Allahu teâlâ'ya vermeğe inanmaktır.

Kâfirler, Allahu teâlâ'ya ve onun kudret ve kuvvetine iman etmediklerinden veya Allah celle celâluhu hazretlerini kendi kıt ve kısır görüşleriyle değerlendirdiklerinden, ölen ve çürüyüp toprak olan bir kimsenin tekrar vücut bulabilece-

ğine inanmazlar, inkâra sapar ve saplanırlar. Kâfirin Allah anlayışına göre hakikaten bu böyledir. Halbuki, bu gafiller Nebilerin halkı davet ettikleri Allahu teâlâ'ya iman etseler ve peygambere teslim olsalar, elbette bu bâtil inanışa saplanıp kalmazlar. O zaman, hak ve hakikatlere vakıf olurlar. Allahu teâlâ'nın kudret ve azametini anlarlar ve bunu ilm-el-yakin, ayn-el-yakin ve hakkal-yakin müşahede ve tesbit ederlerdi. Ne var ki, Nebiyye teslim olmak, kâfir için gayet güçtür. Zira, kâfirlerin kafalarında **AKIL** yerine **KİBİR** kaim olmuştur. Onlar, iğrenç bir su parçasından vücuda geldiklerini unuttur ve kendilerini pek yüksek görürler. Bu görüşleri de, hak ve hakikatleri görebilmelerine mâni olur. Onların, iz'an ve irfanları da yoktur. Eğer, zerre kadar iz'an ve irfandan nasipleri bulunsa, bakar ve görürlerdi ki, ölü arz her yıl dirilmektedir. Semadan yağan yağmur, kara toprağa işlemekte, kupkuru yeryüzü yeşillenmekte, kuruyan ağaçlar ve dallar yeniden çiçek ve yaprak açmakta; tadları, renkleri, şekilleri ayrı ayrı binlerce meyve ve sebze yetişmekte ve bir müddet sonra bütün bu canlılıklar tekrar kurumakta ve ölmektedir. Görmedikleri, göremedikleri için:

— Çürüyen ve toprak olan ölü, tekrar nasıl dirilir? İstifhamı ile kafa taslarında çöreklenen inkâr engereğinin korkunç zehirini, fâni varlıklarına sindirmektedirler. Bu gafil ahmaklara sormak lâzımdır:

— Allahu sübhanehu ve teâlâ'nın ölü arzı yağmurlar vasıtasıyla dirilttiğini, ömrün boyunca kaç defa gördüğün halde, âhirete neden inanmıyorsun? Bunu yapmağa kadir olan Allahu zül-celâl, ölüleri de diriltemez mi? Onları tekrar dirilttikten sonra huzuruna çağırarak, dünya hayatlarındaki hareketlerinin hesabını soramaz mı?

Elbette sorar ve mutlaka soracaktır. Fakat, bunu kâfirin inatçı kafasına sokmağa imkân ve ihtimal yoktur. Zira, münkirler üçe ayrılırlar:

Bir kısım kâfirler, yaşayışları bakımından hayvanlar gibi, hattâ dalâlet bakımından hayvanlardan da daha aşağıdırlar. Bu güruh, inatları yüzünden iman etmeyen inatçı kâ-

firlerdir. Bunlar, kendileri iyman etmedikleri gibi, iyman edeceklere de mâni olurlar, onları doğru yoldan çevirmek ve alıkoymak için ellerinden geleni yaparlar, mü'minlere karşı her türlü fenalığı revâ görür zâlimlerdir.

Allahu azim-üş-şân, iymandan nasipleri olmayan bu inatçı kâfirler için şöyle buyurmaktadır:

— Ey Habibim... Sen, onları ister nârımla korkut, ister cennetimle tebşir et.. İkisinin de bunlara hiç bir tesiri olmaz. Sen, ancak kendini üzdüğün ve yorulduğunla kalırsın. Zira, bu gibilerin ahvalini ilm-i ezelim ile sana haber vereyim. Bu güruh için kendini üzme ve boş yere yorulma. Bunlar iyman etmezler. Onların kalplerini mühürledim. Artık, onların kalplerine iyman giremez. Onların, gözlerinde ve kulaklarında da perde vardır. Ne hakkı görürler, ne de hak kelâmını işitebilirler. Bunlar chl-i cehennemdir. Bunlara, büyük bir azap vardır.

İkinci güruh, tıpkı hayvanlar gibi yer, içer, yatar, kalkarlar. Ne gördüklerinin farkına varır, ne de ibret alırlar. Bunlarda, ne âhiret korkusu, ne de âhiret sevgisi vardır. Bunlar, vücutlarının iki yerine kul köle olan güruhtur ki, yer içer ve çıkarırlar. Başka hiç bir kayguları, tasaları ve umutları yoktur.

Üçüncü güruh, sayısız kötülükler, isyanlar ve zulümler irtikâp ederler, fakat cezasını görmek istemezler. Mâ'siyyetlerine devam edebilmek ve ceza görmemek için de âhireti inkâr ederler ve âhirete ait hiç bir sözü duymak ve dinlemek dahi istemezler.

Hangisinden olursa olsun, bu üç güruhin da gidecekleri tek ve müşterek yer **CEHENNEM**'dir.

Resûl-ü ekrem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz, bir Hadis-i şeriflerinde:

**Nefsim yed-i kudretinde bulunan Allahu teâlâ'ya yemin ederim ki, bu âlemden sonraki âlemde iki mekân vardır. Bu âleme gelenler, o iki mekândan gayrı bir mekân yoktur ki, oraya dahil olsunlar. Ya Cennete veya Cehenneme dahil olurlar, buyurmuşlardır.**

Şu gerçeği iyice bilmeli ve bellemelidir:

Allahu teâlâ'nın varlığına ve birliğine inanan, Peygambere de iman eder. Çünkü, Peygambere iman, Allahu teâlâya imandır. Peygambere muhabbet, Allahu teâlâ'ya muhabbettir. Peygambere itaat, Allahu teâlâ'ya itaattir. Peygamberi yalanlamak, Allahu teâlâ'yı yalanlamaktır. Peygambere ihanetin, Allahu teâlâ'ya ihanet olduğu da, düstur-u mükerremimiz olan Kur'an-ı azim-ül-bürhanda açıkça beyan buyurulmaktadır. Şu halde, Allahu teâlâ'ya iman eden, Meleklerle de iman eder. Çünkü, melekler Allahu teâlâ ile Peygamber arasında ve yine Allahu teâlâ ile kullar arasında vasıtadırlar.

Meleklerle iman eden, kitaplara iman eder. Bu kudsi ve semavî kitaplar ki, yüz suhuf ile dört büyük kitap olan **TEVRAT, İNCİL, ZEBUR** ve **KUR'AN**'dır. Bu yüz dört semavi kitap, Allahu teâlâ'nın kelâmıdır. Cebrail aleyhisselâm vasıtasile **TEVRAT, MUSA ALEYHİSSELÂM'a ZEBUR, DAVUT ALEYHİSSELÂM'a; İNCİL, İSA ALEYHİSSELÂM'a** ve yüz suhuf diğer Enbiyâ'ya, **KUR'AN-I-AZİM-ÜŞ-ŞÂN** da son kitap olarak Resûl-ü Kibriyâ'ya nâzil olmuştur. Kur'an-ı Kerimden sonra, ne kitap ve ne de Nebi irsal olunmayacaktır. Son kitap. Kur'an-ı azim-üş-şân olduğu gibi son Peygamber de Resûlü zişân efendimizdir. Kur'an-ı azimin inzali ile, diğer kitapların ahkâmı ref'olunmuş, hepsinin özü Kur'an-ı mübiynde cem'olunmuştur ki, onu okuyan yüz suhuf ve üç büyük kitabı okumak ecrine nail olur.

Şu halde, kitaplara iman edenlerin de, Peygamberlere iman etmeleri lâzımdır. Buraya kadar saydıklarımıza, yani Allahu teâlâ'ya, meleklerle, kitaplara ve Peygamberlere iman edenler de, elbette ve elbette kıyamete ve âhirete de iman ederler. Zira, bir şeyin evveli varsa, tabiatıyla onun âhiri de vardır. Her başlangıcın bir sonu olmaz mı? Bina yapılmışsa, mutlaka yıkılacaktır. Doğan, muhakkak ölecektir. Öyle ise, kıyamet ve âhireti de hiç kimse inkâr edemez. Netekim, ölü mü de hiç kimsenin red ve inkâra gücü yetmemektedir. Kâfir dahi ne ölümü, ne de bu âlemin yıkılması demek olan kıyameti inkâr edemez.

Hayrın ve şerrin de. taraf-ı ilâhiden olduğuna inanmak mecburiyeti vardır. Bazılarının: **(Hayrı, Allahu teâlâ yaratır, şerri, biz yaratırız.)** demeleri, gayet abestir. Böyle bir iddiada bulunmak. Kur'an ve islâm inancına muhaliftir. Böyle diyenlerin, ağızlarından çıkan sözü, kulaklarının duymadığına hükmetmek gerekir. Hayrın hâlıkı Allahu teâlâ ve şerrin yaratıcısı biz olursak, dünyada hâlıklar çoğalır. Bu dâvada bulunanlar. İran'ın eski ateşperest inancına sahiptirler. Zira, onlarda hayır ve şer ilâhı olarak iki Tanrı vardı, bu iki Tanrı'ya taparlardı. İslâm'da ise, tek Allah, tek Mevlâ vardır. O, zatında ve sıfatında birdir. Hüküm, onun elindedir. Dilediğini yapar, hayrın ve şerrin hâlıkı, cümlelerin rezzakı, bu âlemlerin müstakillen mâlikî ve hâkimi odur. Biz, hakkımızdaki hayrın ve şerrin ne olduğunu bilemeyiz. Bizim hayır sandıklarımız, hakkımızda şer, şer sandıklarımız ise hakkımızda hayır olabilir. Onu, biz bilemeyiz, ancak Allahu teâlâ bilir. Esasen, hayır ve şer hak için değil, halk içindir. Bazı sofi kimselerin **(Hayrihi ve hayrihi min'allahi teâlâ)** demeleri, şerri inkârından değildir. İster şer, isterse hayır olsun, mademki her şey Allahu teâlâ'dandır. Allahu teâlâ'dan gelen her şey de bizim için hayır olarak kabul edilir, demektir. Yoksa, hayrın yaratıcısı Allahu teâlâ ve şerrin yaratıcısı kuldur demek aynı hatadır. Her ne kadar Mu'tezile tâ'ifesi: **(Kul, fiilinin hâlıkıdır,)** inancında bulunursa da hayrın hâlıkı Allah, şerrin hâlıkı kuldur demezler. Ancak, kul fiilinin hâlıkıdır, derler. Yukarıda da belirtmeğe çalıştığımız gibi, hayrın hâlıkı Allah ve şerrin hâlıkı kuldur, inancı bize ateşperestlikten geçmiş ve bazı sapık inançlar da bu fikri mal bulmuş gibi benimsemişlerdir. Biz, ehl-i sünnet vel-cemaatin itikadı: hâlık birdir, hayrı ve şerri halkeden Allahu zül-celâldir. Kul kisbeder, kulun dilediğini Allah celle dilerse halk eder. Kul, hayrı kisbederse bunda Allahu teâlâ'nın rızası bulunduğundan, dilerse kulun bu hayır murat ettiğini halk eder, o kula ecrini verir. Kul, şer kisbederse Allahu teâlâ'nın şerre rızası bulunmadığından, dilerse bu şerri halk ve o kulu da nârına müstehak eder.



Kâinatta, her şeyin takdir-i ilâhi ile olduğunu unutmalımızdır. Hayrın ve şerrin infazı da, ancak ve yalnız takdir-i ilâhi ile olur. Öyle ise, kader de Allahu teâlâ'dandır. Kâinatta hiç bir şey halk ve icat olunmadan, hiç bir şey zuhura gelmeden, Allahu teâlâ'nın yaratacağı mahlûkatının bütün ef'al ve harekâtını, ilm-i ezeliyle bilip takdir etmesidir. Bu bilim, zat-ı akdesinin ilmi olup, zatında mahfuz bulunan bu ilmi, kadir gecesinde melâike-i kirama emr-ü ferman buyurarak icabının icrasını irade eylediğinden, o geceye **KADİR GECESİ** denilmiştir. Yaratılan bütün mahlûkat-ı ilâhîde min-el ezel, ilel-ebed alim-ül-gaybi veş-şehade olan Allahu teâlâ'nın mahlûkatı hakkındaki bu bilimine ve bu biliminin takdir edilmesine **KADER** denilir. Bu hususta, daha geniş ve etraflı bilgi sahibi olmak isteyenler, Aka'id kitaplarına müracaat etmelidirler.

**İNSAN, KADERİNİ KENDİ HAZIRLAR,** sözü iki mânaya gelir:

Biri, insanın kendi kaderini, kendisinin halketmesi manâsındadır ki, bu söz bâtıldır. Hiç bir kimse, kendi kaderini halk edemez. Hayır ve şer ne yaparsa, yapılan her fiil ancak ve yalnız hakkın takdiri ile olur. Kader, bizce meçhul, Allahu teâlâ'ca malûmdur. Allahu teâlâ'ya malûm bulunan ve onun takdiri ile zuhura gelen hadiselerin, kul tarafından vakıf olunmasına **KADER** denilir.

Aşağıdaki kıssayı ibretle oku:

## H İ K Â Y E

Bu hâdisenin. Hz. İsa aleyhisselâm ile bir Yahudi veya İmam-ı Ali Kerremallahu vechehu ile bir Yahudi arasında geçtiğine dair iki kayıt varsa da, bazı kitaplarda da Hz. İsa aleyhisselâm ile İblis arasında geçen bir hâdise olarak zikrolunmaktadır. Hangisi doğru olursa olsun, maksat bir şey öğrenmek ve ibret almaktır:

İblis, Hz. İsa aleyhisselâma bir teklifte bulunur:

— Yâ İsa.. Kendini şu yardan aşağı atsana..

— Neden kendimi yardan aşağı atayım?

— Kaderinde kurtulmak varsa, nasıl olsa kurtulursun. Sen, ancak Allahu teâlâ'nın takdir ettiği kula vasıl olur demiyor muydun?

— Öyledir, sözün hak fakat niyyetin bâtil.. Kader, benim için meçhuldür. Ben kendimi, şu yardan aşağı atarsam, kendimce meçhul ve Allahu teâlâca malûm olanı öğrenmek için Allah celleyi imtihan etmiş olurum. Böyle bir hareket ise, hakka karşı küstahlıktır. Talebe hocasını, kul Allah'ı imtihan edebilir mi? İşte, seninle şimdi sohbet etmemiz mukadder imiş, kader yerini buldu. Halbuki, bu sohbet sana ve bana meçhul idi amma, Allahu teâlâ'ya ezelde malûm bulunuyordu. Demek ki, Allahu teâlâ'ya ezelden malûm olan bu sohbeta, biz şimdi muttali olduk, dedi.

Hz. Ömer radiyallahu anhın, yıkılmak üzere bulunan bir duvarın altından hızla geçtiğini görenler, kendisinden sordular:

— Yâ Ömer.. Kaderden mi kaçırıyorsun?

Hz. Ömer kendilerine şu cevabı verdi:

— Hayır!.. Kaderden, kadere sığınyorum.

Allahu teâlâ'ya inanıp iyman getiren, Allahu azim-üşşânın her şeye kadir ve muktedir olduğuna da iyman eder. Bu iymanına bağlı olarak, meleklerle, kitaplara, resûllere, kıyamet ve âhirete, hayrın, şerrin ve her şeyin Allahu teâlâ tarafından halk ve icat buyurulduğuna, öldükten sonra tekrar dirileceğine iyman ederek yakın getirdi mi, o kimse artık gerçek insan olmuş olur. Zira, insanlığa yakışan iyman sıfatıdır. İyman sahipleri de, iymanlarının yakinine göre mutteki olurlar. Çünkü öldükten sonra tekrar dirileceklerini, Allahu teâlâya mülâkat edeceklerini, hak huzurunda dünya hayatının hayır ve şerrinden hesap vereceklerini de bilirler. Bu iymanları sayesinde, hakka karşı sorumluluklarını da idrak edeceklerinden, herkes onların ellerinden ve dillerinden sâlim olur.

Allahu teâlâ'ya iyman etmeyen, âhirete inanmayan, hakka mülâkatı kabul etmeyen ve yalnız **(HAYAT, DÜNYA HAYATIDIR..)** diyen, bunca âyat-ı beyyinattan gafil bulunan.

baktıkları halde göremeyen, işittikleri halde duyup anlayamayan, kalpleri mühürlü, göz ve kulakları perdeli kâfirlerin varacakları yer cehennemdir ve orada bu iymansızlıklarının cezasını çekeceklerdir. Kâfirler, küfürlerinin cezasını çekmek için azaba düşer olacakları gibi, mü'minler için de Allah celle şöyle vâ'adde bulunmaktadır:

Allahu teâlâ'ya; onun her şeyin Rabbi, mürebbisi, rezakı olduğuna, Allahu teâlâ'nın meleklerine, kitaplarına, Re-sûllerine, kıyâmet ve âhirete, hayrın ve şerrin Allahu teâlâ'nın muradiyle zuhur eylediğine iman eden bu imanlarını lisanları ile takrir ve kalpleri ile tasdik ve fiilleriyle tatbik ve ispat edenler, Allahu teâlâ'nın arzu buyurduğu şekilde yaşayanlar, Allahu teâlâ'nın razı olduğu işleri işleyenler yok mu? İşte, bu ehl-i saadet zümresine Rabbileri hidayetini erîştirir, onların hata ve kabahatlerini setreder, onları affeder ve fenalıklardan korur. Kur'an-ı mübiyne ve onda bulunan esrara vakıf kılar, onlara ölüm acısı ve kabir vahşeti göstermez, mahşerde arşın gölgesinde gölgelendirir, cennetine erdirir, nimetlerine gark eder, ağaçları altından ırmaklar akan cennete dahil olan mü'minlerin duaları, şükür ve ibadetleri:

**(Allahım.. Sen, bütün noksan sıfatlardan münezzehtir ve bütün kemal sıfatları ile muftasıfsın..)** olur.

Cennet ehlinin cennetteki yaşayışları ancak selâmettir. Kendilerine bahş ve ihsan buyurulan bu nimetler, dünya hayatında olduğu gibi geri alınmaz. Orada, bahş ve ihsan buyurulan hayatın ölümü, sıhhatin hastalığı, gençliğin ve güzelliğin ihtiyarlığı ve çirkinliği de yoktur. Cennet ehli, dünyada olduğu gibi birbirlerini selâmlar ve tanışırlar. Orada, düşmanlık da yoktur. Ancak, Allahu zül-celâlin kendilerine ihsan buyurduğu bu nimetlere şükür, hamd ve dua olunur. Son duaları da **(Âlemlerin Rabbi ve mürebbisi olan Allahu azim-üş-şâna hamdolsun..)** tahmididir.

Ehl-i küfür, kismetlikleri nâra gönderilerek, orada ebedi kaldıkları gibi, ehl-i iman da cennet ve nimette daim ve ebedî olurlar.

İyman ederek, salih ameller işleyenlerin makam ve markaları cennât-ı âliyattır. İymanın ve islâmın temeli **Â'MAL-i SALİHA'dır**. İymanı, bir muma benzetirsek, feneri â'mal-i salihadır. İslâm dinini de, bir eve benzetirsek, bu evin damı iyman ve dört duvarı namaz, oruç, zekât ve hac'tır. Diğer ameller, bu evin sıvası, badanası, boyası, kapısı, penceresi mesabesindedir. Dört duvar olmayınca, tavanın ve damın yıkıldığı gibi, salih ameli bulunmayan iymanın muhafazası da gayet güçtür.

Amel-i salih iki kısımdır:

Birisi zâhir, diğeri bâtındır.

Zâhir olanı da iki kısımdır:

1) Bedenî: (**Namaz ve oruç gibi..**)

2) Malî : (**Zekât, sadaka ve hac gibi..**)

Amel-i sâlihın bâtınisinden murad, **TEZKİYE-İ- NEFS** ve **TASFİYE-İ-KALP'tir**.

Kibâr-ı-Evliyâ'ullah indinde makbul ve matlûp olan salih ameller; zâhiri â'mâl-i saliha olan namaz oruç, zekât, sadaka ve hac ile, zâhirini tezyin ettikten sonra, bâtını â'mal-i saliha olan tezkiye-i nefis ve tasfiye-i kalp ile de bâtınını tertir eylemektir.

Zâhiri hükümleri yerine getirdikleri halde, bâtını saadete eremeyenler, yani tezkiye-i nefse ve tasfiye-i kalbe muvaffak olamayanlar, alınlarını secdede çürütseler dahi yarım insan olarak kalırlar. Şu var ki, tezkiye-i nefse ve tasfiye-i kalbe muvaffak olabilmek için de mutlaka, zâhiri olan â'mal-i salihaya devam etmek şarttır. Zâhiri olan ve şariat hükümlerini yerine getirmekten ibaret bulunan salih amellerde bulunmaksızın tezkiye-i nefse ve tasfiye-i kalbe malik olduklarını iddia edenler, aslâ şüphe edilmemelidir ki yalancı ve sahtekârlardır. Tezkiye-i nefse ve tasfiye-i kalbe malik olanlar, Allahu te-âlâ'ya hakkiyle kul ve iki cihana sultan olurlar:

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ  
وَمِنْ أَسَاءَ فَعَلِيهَا وَمَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ

*Men amile sâlihan fe-li-nefsihi ve men esâ'e fe-aleyhâ ve mâ Rab-  
bûke bi-zallâmin lil-abiyd...*

*Fussilet: 46*

**(Kim salih bir amel işlerse, ecri kendisinindir, ve her kim kötülük yaparsa, keza vebali kendisine aittir. Rabbin celle şâne, kullarına aslâ zulmedici değildir.)**

âyet-i celilesiyle. Allahu sübhanehu ve teâlâ, bunu açıkça beyan buyurmaktadır.

Bir kimse, salih bir amel işlerse, kendi nefesine râcidir. Netekim, günah da işlerse, yine kendi nefesine râcidir. O salih ameli işlediğinden dolayı Allahu teâlâ'ya bir fayda veya o günahı işlediğinden dolayı Allahu teâlâ'ya bir zarar olmaz. Yaptığı iyilik veya kötülük, kendi nefsinedir. Allahu teâlâ, gerçekten kullarına zulmetmez. Sâlih ameller işleyenlere, amelleri derecesine göre ecir ihsan buyurduğu gibi, irtikâp eylediği günahından dolayı da, günahından fazla cezalandırmaz. Kul, her neye müstehak olursa, o ecirle me'cur olur. İster azap, isterse rahmet olsun, bu böyledir. Ancak, bir günaha bir günah yazıldığı halde, bir sevaba en azından on sevap ihsan buyurur. İnsan, bunları bilip anladıktan ve yaptığı hayrın veya şerrin nefsi için olduğunu da idrak ettikten sonra, nefesine merhamet etmeli ve günahlardan kaçınmalıdır. Şu halde, salih ameller işlemek, akıl ve feraset kârıdır. Dünyada işlenen salih ameller, dünyada ve âhirette, o salih ameli işleyen için büyük faydalar sağlar. Netekim, günahlar ve kötülükler de aynıdır. Günahlar ve kötülükler de, sahiplerine hem dünyada, hem de âhirette sayısız zararlara yol açar.

## H İ K Â Y E

Keklik avlamak üzere ağ geren bir avcının tuzağına bir keklik düşmüştü. Avcı, kekliği yakalamak üzere uzanınca, kuş lisana geldi ve:

— Ben, hiç kimseye zararı olmayan, zavallı âciz bir kuşum. Benden ne istiyorsun? Yırtıcı ve zararlı olsam, beni yakalamakla zararlarım son vermiş olurdu. Benim canıma kıyarak, eline ne geçecek?

Kuşun, lisan-ı hal ile bu söylediklerinden utanan avcı, derhal kekliği azat etti, ağını topladı ve evine döndü.

O gece bir rüya gördü. Kıyamet kopmuş ve ceza günü gelip çatmıştı. Kendisi cehenneme müstehak olmuş, zebaniler tarafından sürükleniyordu. Korkusundan tiril tiril titrerken, o gün azat ettiği kuşun kendisini nârdan kurtardığını gördü ve dehşet içinde uyandı. Hemen töbve ve istiğfar etti ve o günden itibaren de avlıktan vazgeçti.

Â'mal-i salihanın âhirete müteallik faydasını bu hikayemizle açıkladıktan sonra, şimdi de dünyaya müteallik faydasını bir başka hikâye ile belirtmeğe çalışalım:

## H İ K Â Y E

Bir kimse, hacca gitmeğe niyetlendi ve bir hac kafilisine katılarak yola revan oldu. Kervan, konak konak yol alıyor, dağlar tepeler ve çöller aşıyordu. Havanın çok sıcak olduğu bir gün, sarp ve korkunç bir dağlık araziden geçiyorlardı. Kafile birden durdu. Mola verilecek veya konaklanacak bir yer olmadığından herkes büyük bir meraka düşmüştü.

— Ne var, ne oluyor? Neden durdular? Demeğe kalmadı. birisi:

— Git, kafilenin ön tarafına bak, dedi.

**Bizim** hacı namzedi, kervanın baş tarafına doğru ilerledi ki, ne görsün? Fevkalâde iri ve heybetli bir yılan, kafilenin yolunu kesmişti, yol vermiyordu. Kafile, yol değiştirmek is-

tedi, yılan da o tarafa doğru kaydı. Ne tarafa dönmek isteseler, yılan da o tarafa geçiyor ve sanki kervanın hareketine mücadele etmiyordu.

Yürekli ve bilekli bir zat olan bizim hacı namzedi, kendi kendisine:

— Allah rızası için bir hayırlı amelde bulunayım. Olabilir ki, bu korkunç mahlûk susuzluktan muztarıptır ve bu yüzden yolumuzu kesmektedir, dedi ve sol eline bir kırba su, sağ eline de kılıcını alarak, yılanı doğru yaklaştı, suyu önüne bıraktı ve seslendi:

— Susadınsa. işte sana su.. Yok, eğer kasdın kötülük yapmak ise, işte kılıç elimde bekliyorum, demeye kalmadı hakikaten susuz olduğu anlaşılan o korkunç ve müthiş yılan kırabaya yaklaştı ve kana kana su içtikten sonra sarp kayalıklara doğru süzüldü ve gitti.

Hacı kervanı yoluna devam etti, menzil-i maksuduna vardı. Kâbe-i muazzamayı, Ravza-i mutahharayı ziyaret ettiler, hacı olmak şerefine eriştiler ve dönüş yolculuğuna giriştiler. Giderken, yılanın yollarını kestiği dağlık araziye yakın bir yerde konakladılar. Bizim hacı efendi, gece teheccüt namazı kılmak üzere kalktı, abdest almak için biraz kafileden uzaklaştı. Abdest aldı, teheccüt namazını kıldı, dua etti. İbadeti bittikten sonra, esasen yol yorgunu olduklarından üzerine bir ağırlık çöktü ve namaz kıldığı yerde uyudu, kaldı.

Gözlerini açtığı zaman, ortada ne kervan vardı ne de insan! Tek başına, yolunu izini bilmediği bu ıssız çöllerde kalmıştı. Korku ve dehşet içinde ne tarafa gideceğini düşünürken, karşıdan iki deve geldi ve önünde durdu. Dikkatle bakınca, birisinin kendi bindiği deve olduğunu, diğerinin kervana dahil bulunmadığını farketti. Bu ikinci deve, fasih bir lisanla kendisine:

— Haydi, durma bin üstüme de seni kervana yetiştireyim, diyordu.

Adamcağız, deveye bindi ve kendi devesini de yedeğine aldı, yola düştüler ve sabaha yakın kervana yetiştiler. Hacı efendi, sevinç ve neşe içinde deveye sordu:

— Allah aşkına söyle bana, nesin ve kimsin?

Deve, kendisine cevap verdi:

— Hacca giderken, yolunuzu kesen yılanı sulamıştın ya.. İşte, ben senin o iyiliğın ve amel-i salihinim..

Her türlü iyiliklerin ve salih amellerin, dünyada ve âhi-rette faydaları olduğu muhakkaktır. Bu faydalar, dünya hayatında iken bizzat görülür. Akılları başlarında olanlar, her zaman ve her fırsatta iyilik eder ve salih ameller işlerler. Bahu-sus, zamanımızda tesiri ve neticesi kat'idir. Mükâfatı derhal tezahur eder. Zira, fitne ve fesat zamanlarında, yapılan iyiliklerin mükâfatı peşindir. Böyle zamanlarda, Allah yoluna ve Allah rızası için iyilik yapanlar azaldığından, Hak celle ve âlâ iyilik yapanları aslâ karşılıksız bırakmaz. Unutmamalıdır ki, Resûl-ü ekrem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz hazretleri: **(Fitne ve fesat zamanlarında icra olunacak bir sünnete, yüz şehit sevabı verileceğini..)** haber vermişlerdir. Binaena-leyh. tarik-i hakka yardımcı az olduğu zamanlarda, yapılan hayırlı işlerin mükâfatı da elbette daha çabuk ihsan buyrulur.

## H İ K Â Y E

Velilerden bir zat-ı şerif vefat etti. Gassal, kendisini yıkar-ken, bir damarının kımıldadığını gördü:

— Bu zat, henüz ölmemiş, dedi.

Derhal bir doktor çağırdılar, kan aldirdılar ve filhakika öldüğü sanılan zat yeniden hayat buldu.

Ölümlle hayat arasındaki bu kısa devrede neler gördüğünü ve neler hissettiğini soranlara, bu zat-ı şerif şu cevabı verdi:

— Melekler, ruhumu alıp mahalli kararına götürürler-ken, kendilerine: **(Bu zatın ruhunu cesedine iade ediniz. Zira, eceli zamanı değildir..)** emri verildi. Melekler, ruhumu geri getirirlerken, Cenab-ı Risaletmeap efendimiz sağ yanlarında Hz. EbâBekir-is-Sıddıyk ve sol yanlarında Hz. Ömer-ül-Faruk bulunduğu halde saadetle otururlarken gördüm. Önlerinde de,



bir zat-ı akdes bulunuyordu. Bu zat, Resûl-ü efham efendimize pek yakın oturmuş, sohbet ediyorlardı. Meleğe:

— Bu zat kimdir? diye sordum. Bana:

— Tanımadın mı? dedi. Şu nurlar içinde bulunan zat-ı şerif Habib-i Hüda ve şefi-i ruz-i ceza'dır. Sağ yanlarında Ebâ Bekir ve sol yanlarında da Ömer bulunuyor. Huzurlarında bulunan zat ise, Ömer ibn-il-Abdülaziz'dir.

— Hz. Ebâ-Bekir ve Hz. Ömer radiyallahu anhüma, hepimizce malûm olan zevat-ı âli-kadirdir. Huzuru saadette bulunan Ömer ibn-il Abdülaziz'in, Resûl aleyhisselâma bu derece kurbîyyetine acaba sebep nedir? diye sordum.

Melek. bu sualimi de şöyle cevaplandırdı:

— O Abdülâziz oğlu Ömer, Emevî halifelerinden idi. Bu rif'ata erişmesinin sebebi, hilâfeti zamanında din-i islâma yardımcı yoktu. Bu zat, halife olunca bütün gücüyle islâm dinine yardımcı oldu, şer'i şerifi yerine getirdi ve adaletle hükmeyletti. İşte, islâm dinine yardımcı kalmadığı bir devirde. halife Ömer gibi dine hizmet edenler, bu mertebeye erişir.

Gerçekten böyledir. Tarik-i hakka yardımcı kalmadığında, yardımı esirgemeyenlerin ecirleri, dünyada ve âhirette ecr-i azimdir ve mutlaka tâ'cilen ihsan buyurulur.

Günlerden bir gün, Fahr-i âlem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz, ashab-ı kiramına:

— Ey ashabım.. Güzel ve hayırlı ameller işleyiniz, buyurarak â'mal-i sâlihata teşvik ve terqip ettiler. Huzur-u saadetlerinde bulunan bir zat ayağa kalktı ve:

— Yâ Resûlallah, dedi. Ben fakirim, benim fakirlere verecek hiç bir şeyim yoktur. Ancak, tevhidim vardır. Acaba, tevhit ederek â'mal-i sâlihada bulunsam olur mu?

Server-i âlem ve mefhar-i beni Âdem efendimiz, saadette buyurdular:

— Kelime-i tevhit, seyyid-ül-â'maldir.

Dikkat buyurunuz aziz mü'minler:

Enbiyâ aleyhimüsselâm ve Evliyâ kaddesallahu esrarehum efendilerimiz hazeratının, halka kelime-i tevhidi talim buyur-

maları, insanları zulmet-i nefisten kurtarmak ve nur-u tevhide erişmelerini sağlamak içindir. Zulmet-i nefisten halâs olan, nur-u tevhide erişir. O nur-u tevhit ile, içi ve dışı nurlandıktan başka, kalbi de safaya erer, huzur ve refaha kavuşur. dünya ve âhirette ebedi saadet ve selâmete ulaşır.

## H I K Â Y E

Bir padişah, veziri ile ülkesini dolaşıyor, halk hükümdara karşı sevgi tezahürleri gösteriyordu. Bu esnada, bir derviş de bir dükkâna oturmuş, dikkat ve ibretle olup bitenleri seyrediyordu. Padişah, kendisini tâ'zim ile karşılayan halkın arasından geçerek, dervişin bulunduğu dükkâna girmişti. Fakat, derviş orali olmamış ve ayağa dahi kalkmamıştı. Fena halde sinirlenen padişah, vezirine hitaben:

— Bu edepsiz dervişin hakkından gelinsin, emrini verdi.

Derviş, bu emr-i padişahiye rağmen istifini bozmadı ve vezire dönerek:

— Ağana söyle, hükmünü kendisine muhtaç olan ehl-i dünyaya icra etsin. Benim, Allahu teâlâ'dan gayri kimseye tâ'zim ve ihtiyacım yoktur. Dünyadan yüz çevirmiş fakir bir kimseye hükmünü icra etmeye yeltenmesin. Ben, dünyadan ve padişaktan bir şey istemem ve beklemem, dedi.

Ehl-i hak bir zat olduğu anlaşılan padişah, yaptığına nâdim olmuştu. Bu defa vezirine:

— Bu garip derviş doğru söylüyor, dedi ve kendisine ih-sanda bulunulmasını emretti. Vezir, dervişe:

— Ey derviş, sultanımızın iradesini duydun, dedi. ne istersen iste..

Derviş, bu teklife de cevabı yapıştırdı:

— Hür olan, köle olandan ne isteyebilir? dedi. Ben hürüm, padişah ise köledir.

Bu sözü padişahı üzmüştü. Dervişe sordu:

— Ben köle miyim?

Derviş, büyük bir sükûnetle fikrinde ısrar etti:

— Elbette kölesin, dedi. Zira, nefesine tâbi ve şehvetine esirsin. Padişahsın amma, nefsinin kulusun, kölesisin.. Senin hükümün ve ihsanın, ancak nefislerine kul olanlara geçer. Nefislerine kul olanlar, senin ihsanlarını cana minnet bilerek kabul ederler. El-hamdü lillahi teâlâ, ben nefsimi islâh ve onu kendime köle ederek hür oldum. Sen ise, hâlâ nefsinin kölesisin.. Köleler de, hür olanlara ihsanda bulunamazlar. Olsa olsa, hür olanlar, kölelere ihsanda bulunurlar.

Evet, o fakir dervişin yerden göğe kadar hakkı vardır. Nefislerine kul olanlar, sultan dahi olsalar yine köledirler. Nefislerine hâkim olanlar ise, fakir dahi olsalar hür ve sultandırlar. Hem, öyle bir sultandırlar ki, onların saltanatları aslâ yıkılmaz, ebedî ve daimidir.

O halde, nefisini esir ederek, hür olmak mertebesine ulaşmağa çalış.. İnsan ol; dışın insan olduğu gibi, için de insan olsun.. Zâhirde, Allahu teâlâ'ya iman ettiğin, namaz kıldığın, oruç tuttuğun, hac ettiğin ve diğer zâhiri ibadetleri yerine getirerek islâm olduğunun alâmetlerini izhar ettiğin gibi, yani cesedini, dış görünüşünü islâm ettiğin gibi, kalbinden de kin, hırs, tamah, gazap, haset, kibir, riyâ, u'cup ve şehvet gibi insanı insanlıktan uzaklaştıran kötü hasletleri sök at, içini de bu kötülüklerden temizle, nefisini de islâm eyle.. Zâhirin islâm olduğu gibi, bâtının da islâm olsun.. Ruhun islâm olduğu gibi, nefsin de islâm olsun, nefsin de iman eylesin..

Ruhları islâm, cesetleri islâm ve fakat nefisleri kâfir olan çok insan vardır. İslâmım diyen, nâmaz kılan, oruç tutan, hattâ zekât veren ve hacca giden kimselerde kin, haset, gazap, u'cup, riyâ, süm'a, mala ve câha tamah gibi kötü hasletlerin belirtileri bulunursa, onların henüz nefislerini islâm edemediklerine hükmetmek lâzımdır. Nefisini islâm etmek pek güçtür. Kâfirlerle mücadeleden, nefis ile mücadele daha zordur. Buna binaen, aleyhissalâtü vesselâm efendimiz **Düşman ile Mücadeleyi küçük cihat ve nefis ile mücadeleyi büyük cihat** olarak vasıflandırmışlardır. Nefis, insanın en büyük düşmanıdır. Bu en büyük düşman, zâhirde namaz, oruç, zekât

ve hac ile, bătında ise Ahlāk-ı Muhammediyye ve siyret-i Ahmediyyeye ittibâ ile islâh olunabilir.

Feth-i Mekke günü, Resûl aleyhisselâm kendilerinden eziyyet ve cefa gördüğü Kureyş kavmine şöyle hitap buyurmuşlardı:

— Sizler, bana iyman etmediğiniz gibi, iyman edenlere de yapmadığınız eza ve cefa kalmadı.. Beni ve bana iyman edenleri, hicrete mecbur ettiniz, vatanımızdan cüda eylediniz. Sevgili amcamı ve bana iyman edenlerden bir çoğunu öldürdünüz. Bir çoğuna türlü türlü cefa ve mihneti lâıyık gördünüz. Al-lahu teâlâ, abdine yardım etti, nusret verdi ve görüyorsunuz ki, bugün galibiyet bendedir. İşte, feth-i Mekke de müyesser oldu. Benden, sizlere ne muamele yapmamı bekliyorsunuz?

İslâma, Nebiyyi âhir zamana ve bütün ehl-i iymana cefa eden, müslümanlara kılıç çeken, onlara elleri ve dilleri ile karşı koyanlar, derin bir mahcubiyet ve pişmanlık içinde ancak:

— Biz, Yusuf'un kardeşleriyiz, diyebildiler.

Resûl-ü ekrem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz hazretlerinin: **(Benden ne muamele bekliyorsunuz?)** suallerine cevaben: **(Biz, Yusuf'un kardeşleriyiz..)** demelerinden maksat, Yusuf aleyhisselâma haset eden, onu kuyuya atan, sonra kervana satan kardeşlerini, Yusuf aleyhisselâmın Mısır'a sultan olunca affetmiş olduğunu telmihtir. Açıkça, af dileyemiyorlardı amma **(Biz de, senden bugün af ve kerem bekliyoruz)** demeye getiriyorlardı.

Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz:

— Evet, sizleri affettim, buyurdu ve gerçekten umumî af ilân ederek kabahatli ve mahcup ehl-i Mekke'yi şâd eyledi.

Yarın, Maşerde de ehl-i mâ'siyyeti ve ehl-i derdi de, şefaati ile şâd edeceklerdir. Bir babanın, evlâdını arayıp bulması gibi, günahkâr ümmetini arayıp bulacak ve maşer korkusundan, nâr sıkıntısından kurtaracak ve şefaatiyle onları sürürlandıracaktır.

Hz. Fatıma't-üz-Zehra radiyallahu anha, kendilerine:

— Yâ baba.. Seni mahşerde nerede bulabilirim? diye sorunca, aleyhissalâtü vesselâm efendimiz, saadetle şöyle buyurmuşlardır:

— Ey benim kızım.. Mahşerde, mevkiflerde beni ara.. Hangi mevkifte ümmetim bir müşkilâta uğrarsa ben oradayım.. Onların müşkillerini hallederek, kendilerini sıkıntıdan halâs ve necata şefaât ederken, beni bulursun..

Demek oluyor ki, insan ahlâk-ı Muhammedi ile mütehalik olur; kini, hasedi, gazabı, kibiri, u'cubu ve riyâyı terk ederek içini ve dışını tertemiz hale getirir, ruhunu ve nefsini iyman ettirirse, mal ve can muhabbeti kendiliğinden kalkar ve yerine aşkullah, muhabbetullah ve muhabbet-i Resûlullah ka-im olur.

Namaz kıldığın, oruç tuttuğun, zekât verdiğin ve hac ettiğin halde, nefsin arzu ettiği, Allah ve Resûlünün sevmediği bu kötü ve çirkin sıfatları def'ü ref'edemezsen; dış görünüşün yani cesedin gayet süslü ve temiz görünür amma, için necasetle dolu bir kaba benzer. Bunun aksi olarak, zâhirde ibadet ve tâ'atin bulunmaz, için temiz olursa yani ahlâk-ı hamideye sahip bulunursan, bu takdirde de dışın gayet kirli ve iğrenç, için bir bakıma temiz kaldığından taharethane ibriğine benzersin. Şayet, zâhirini şeriat ile tezyin etmez, bâtınını ahlâk-ı hamide ile tathir eylemezsen, yani için ve dışın kirli olursa, içerisi ve dışarısi necasetle bulaşmış bir kaba benzersin, ki hiç kimsenin sana rağbeti olmaz.

Zâhir temizlenmedikçe, bâtın da temizlenemeyeceğinden, Allahu azim-üş-şân bizleri her şeyden önce şeriatle mükellef kılmıştır. Şeriatın emri olan hadesten taharet ile yani abdest ve gusül sayesinde zâhirimizi temizlememizi emr-ü ferman buyurmuş ve namazı alâmet-i iyman kılmıştır. Namazın, dinin direği olarak ilân edilmesinin sebebi budur. Netekim, orucu da nefis ile mücadele vasıtası kılmıştır. Zekât vasıtasıyla de, zengin mü'minlerle fakir mü'minleri muhabbete, birbirlerini sevmeğe ve sevişmeğe **mecbur** etmiştir. Hac vasıtasıyla de, yeryüzüne dağılan bütün mü'minlerin birbirleriyle tanışıp anlaşmalarını, birbirlerine destek ve yardımcı olmalarını ve

dertlerine karşılıklı çare bulmalarını sağlamıştır. Zürriyetin devam ve bekası ve müslümanların birbirlerini kırmamaları için de, zinâyı ve livatayı haram eylemiştir. Aklın bekası için içkiyi, servetin bekası için faizi haram kılmıştır. Beşeriyetin bekası için de katli haram kılmıştır, katile ölüm cezası ile kısas edilmesini emreylemiştir.

Bu hükümlerin bazıları umumî, bazıları da ferdî olarak emrolunmuştur. Bilindiği gibi, milletler fertlerden teşekkül eder. Binaenaleyh, ferdi hükümlere riayet olunmakla, islâm dininin bütün hükümlerine riayet edilmiş olur, beşeriyet rahata, saadete ve adalete kavuşur. Bu sebeple, mü'minler şahsi ve ferdî vazife ve mükellefiyetlerine son derece dikkat ve riayet etmelidir ki, bu vazife ve mükellefiyetlerin yerine getirmemek, tenbellik ve ihmal göstermek ve binnetice inkâra kadar gitmekle, dünyada bir takım cezalara ve âhirette de azaba duçar olmasınlar. Hiç şüphe yoktur ki, bu emir ve hükümlere uyanlar, dünyada ve âhirette rahatlığa kavuşurlar, uymayanlar ise yine dünyada ve âhirette belâlardan ve musibetlerden kurtulamazlar.

Bu izahatımızdan da açıkça anlaşılıyor ki:

— Ben, Allahu teâlâ'ya iman ettim ve şariat hükümlerine uydum, demekle iş bitmez. Allahu teâlâ'ya gizli olan imanını, yani kulluğunu Hak celle ve âlâ huzurunda elbağlamak, rükû ve secde etmekle beyan eylemek şarttır. Netekim, zekâtını ve sadakasını vermek ve elinden geldiği kadar yardımlarda bulunmak suretiyle de, cemiyete karşı borçlarını ödemek lâzımdır. Zekât, ancak mü'minler arasındaki kardeşlik bağlarına dayandığı için, yalnız mü'minlere verilir. Sadaka ve diğer yardımlar ise, umuma mahsustur ve bu sebeple kâfire dahi verilebilir. Böylelikle, insanlık mü'minlerin ellerinden fayda görür, kâfirlerin kalpleri islâma karşı ısındırılır, onların gönüllerinde müslümanlara karşı sempati hisleri belirir. Mü'minin, kâfire yaptığı bu ikram ve yardım sayesinde, onlar islâm dininin kudsiyyet ve ulviyyetine vakıf olurlar, yardım gördükleri zatın şahsında bütün müslümanlara karşı muhabbet peyda ederler. Bu yardımlarla, bazı kâfirlerin şeref-i islâm ile mü-

şerref olmaları dahi muhtemeldir. Filhakika, mü'minlerden yardım ve iyilik gören bir çok kâfirlerin müslüman oldukları tarih ve menakıp kitaplarında bir çok misallerle zikir ve tâ'dat olunmaktadır.

Halbuki, tarif ettiğimiz şekilde içlerini ve dışlarını temizleyemeyenler, kötü huylarını bir türlü terkedemezler, ya kullara karşı kin beslerler, ya haset ederler, ya gıybette bulunurlar veya zulmederler. Buna mukabil, yaptıkları ibadetlerin sevabını da Allahu teâlâ mağdurlara taksim eder, ibadet ve tâ'atleri yetişirse ne âlâ, yetişmezse hak sahiplerinin günahları da onlara yüklenir, tam bir müflis olarak yüz üstü nâra atılırlar. Ancak, Allahu teâlâ'ya iymanları bulunduğundan, kâfirler gibi nârda ebediyyen kalmazlar, cezalarını çektikten sonra şefaati Nebi ile azat edilerek cennete dahil olurlar.

Kula ve bilhassa mü'mine lâıyık olan, zâhirini şeriat ile tezyin etmek, yani namaz, oruç, zekât ve hac ile süslemek ve kalbinden de yedi mezmûm sıfatı temizlemektir. Diğer kötü ve çirkin sıfatlar, bu yedi mezmûm sıfatın şubeleridir. Bundan dolayı, âlimlerin ve velilerin ileri gelenleri indinde makbul ve maltûp olan amel **TEZKİYE-İ-NEFS** ve **TASFIYE-İ-KALP**'tir.

Bu mezmûm sıfatların kötülük ve vehametini belirtebilmek için yalnız şu misali nazara almak kâfi ve vâfidir:

İblis, Allahu teâlâ'ya binlerce sene ibadet etmiş, yerde ve gökte secde etmedik yer bırakmamıştı. Bu yüzden ona **HARİS** deniliyordu. Fakat, emr-i ilâhiye rağmen kibir ve hasedinden dolayı Hz. Âdem aleyhisselâma bir kerre secde etmediğinden rahmetten kovulmuştur. Allahu azim-üş-şân, Kitab-ı mübiyninde bu haberi kullarım vakit geçirsinler diye hikâye etmemiştir. Bilâkis, bilsinler ve öğrensinler de, İblis gibi kibire ve hasede düşmesinler ve rahmet-i ilâhiyyeden kovulmasınlar diye hikâye etmiştir. Bu suçun, ind-i ilâhide ne kadar büyük bir günah olduğunu anlamamız, kibir ve hasedin ne çirkin bir sıfat olduğunu öğrenmemiz için, bununla ilgili âyetler kâfi değil midir?

Şu halde, mü'minler ölüme, kabire, sorguya, kıyâmete,

huzur-u ilâhîde hesap vermeye iman ederler ve bu imanlarını da lisanları ile takrir ve kalpleriyle tasdik eyerler, zahirlerini ve bâtınlarını Resûl aleyhisselâma ittibâ'en tezkiye ve tasfiyeden sonra, hem dünyalarını hem de âhiretlerini kazanırlar. Hattâ, dünya hayatında Resûl aleyhisselâm'a o derece ittibâ ederler ki, aleyhisselâtü vesselâm efendimiz ayağını zâhirde nasıl attıysa, aynen öyle yapmağa çalışırlar ve bunun kendileri için çok büyük bir nimet olduğunu yakiyenen bilirler. Bunu itiyat edindikten sonra da, zâhirde ve bâtında Resûl aleyhisselâma benzemeğe özenirler. Zira Peygamber-i zîşân efendimiz **USVET-ÜN-HASENE'**dirler. yani uyulacak en güzel önderdirler. Onun ahlâkı ile ahlâklanmış ve ona uyanlar, iki cihanda saadet ve selâmet bulurlar.

Binaenaleyh, bizler de önderimiz, rehberimiz ve iki cihanda serverimiz olan Fahr-i âlem ve mefhar-i beni-Âdem sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin ahlâkı ile ahlâklanmalı ve her halimizde, her fiil ve kavlimizde ona uymalıyız ki, tezkiye-i nefse ve tasfiye-i kalbe muktedir olabilelim. Bunun için de:

**HASED'**imizi; merhamet, şefkat ve kanaate:

**KİBİR'**imizi; tevazû, vakar ve ciddiyete:

**RİYÂ'**mızı; ihlâsa;

**U'CUB'**umuzu; ibadette herkesten dûn olduğumuzu ve ind-i ilâhîde en az ibadet ettiğimizi ve herkesten daha çok günahkâr bulunduğumuzu düşünmeğe;

**GAZAB'**ımızı; sabra, hilmîyyete, ihsan ve mürüvvete tebdil ve tahvil edelim. **MAL SEVGİ'**mizi; Resûl sevgisiyle. **MAKAM SEVGİ'**mizi de Allah sevgisiyle deðişelim; dünyada iken cennete girelim, rızaya ve cemal-i didâra erelim.

Bugüne kadar yaptığımız kötülöklere nâdim olalım, Allahu teâlâ'ya tövbe ve istiğfarda bulunalım. Allahu sübhanehu ve teâlâ'nın rahmet ve mağfiretinden ümit kesilmez. Yeter ki, biz hakkıyla kul olalım, kazaya kalmış namazlarımız varsa kılalalım, oruçlarımızı da kaza edelim, üzerimizde hakları olanların haklarını sahiplerine iade edelim. İhlâs ile tövbe edenleri, Hakka rücû edenleri Allahu teâlâ sever, dost olanların hacetle-



rini de görür. Hakikî dost, dostunun yoluna her şeyini fedaya hazır olandır. Kul, kul iken gerçek dostları için bir çok fedakârlıklarda bulunur. İşin başı, Allahu teâlâ'ya hakkiyle dost olabilmektedir. Onun dostluğu mazhariyetine erişenlerin, velilik derecesine ulaşanların niyazları kat'iyen reddolunmaz. Bütün mesele, Allahu teâlâ'nın dostluğunu kazanabilmektedir. Aşağıda anlatacağım hikâyeyi ibretle oku:

## H İ K Â Y E

Sureyr-i Sakati sırrahul-lâtif efendimiz, bir gün halka vâ'z-ü nasihatte bulunuyordu. Dersinin sonunda:

— Ne garip ve tuhaf şeydir ki, bir zayıf bir kaviye muhalefet ediyor buyurdular ve kürsüden indiler.

Ertesi gün, gayet asabî ve gazaplı bir zat, Hazret-i Sureyr'i gördü:

— Ey şeyh, dedi. Dün dersinizi dinledim. Dersinizin sonunda, bir zayıf bir kaviye muhalefet ediyor buyurdunuz. Bu sözlerinizden hiç bir şey anlayamadım. Lûtfen bana bunun mânâsını açıklar mısınız?

Hazret-i Şeyh, kendisine cevap verdi:

— Zayıf olan kuldur. Kavi olan Hâlıktır. Kul, nasıl olur da efendisine muhalefet eder demek istedim. Asker kumandanına, hizmetçi emrinde bulunduğu şahsa, memur âmirine, işçi ustasına karşı gelebilir mi? Böyle bir şey görülmüş müdür? Halbuki, bunlar aynı cinstendirler. Etten, kemikten, sinirden, kandan yaratılmış mahlûklardır. Hepsinin mahiyet ve bidayetleri aynıdır. Böyle olduğu halde, diğerine nisbetle daha kuvvetli olan kumandan askerini, bey hizmetçisini, âmir memurunu ve usta işçisini gerekirse cezalandırabilir değil mi? Aynı cinsten oldukları halde, kavi zayıfı cezalandırdığına göre, zayıf olan kulun kavi olan Allahu teâlâ'ya muhalefet etmesi acip değil de nedir?

Sual soran zat, bu sözler üzerine ağlamağa başladı ve:

— Yâ Sureyr, dedi. Ben, zayıf bir kul iken kaviyyül-azize çok muhalefet ettim. Şimdi, tövbe etmek isterim. Fakat, üze-

rimde kul hakkı çoktur. Hukuk-u ilâhi olan namaz ve oruç borçlarımı kaza edeyim amma, hukuk-u ibadî nasıl ödeyim? Acap bunun çaresi nedir?

Hazret-i Sureyr, kendisine şöyle nasihatte bulundu:

— Önce, üzerinde hakları bulunan kimselerin haklarını eda eyle ve rizalarını al.. Haklarını edaya muktedir olamadıklarının haklarını, eğer Allahu teâlâ'ya dost, velî olabilirsen; Allah celle senin namına kaza edecektir. Haberde gelmiştir ki, kıyâmet gününde Hak teâlâ'nın velîlerinden bir kimseden, herhangi bir kimse hakkını istediğinde melekler ona: **(Yukarıya bak..)** derler. Hak sahibi yukarıya bakar ki, cennât-ı âliyatta bulunan köşk veya saraylardan birisi kendisine gösterilmektedir. Hayretler içinde kalır ve niyazda bulunur: **(Yâ Rabbi! Bana gösterdiğiniz bu makam, hangi Nebî'nin veya hangi velinin makamıdır?)** Kendisine cevap verilir: **(Bu gördüğün makam ne bir Nebî'nin ne de bir velinindir. Onun, henüz sahibi yoktur. Her kim, bu sarayın bedelini ödeyebilirse, bu makam kendisine verilecektir.)** Hak sahibi olan kimse, bu makama imrenir ve özenir, tekrar niyazda bulunur: **(Yâ Rab! Bu makamın bahasını ödemeye benim gibi bir âcizin gücü yetmez. Böyle bir âli makamı nasıl alabilirim? Bahası nedir?)** Hitab-ı izzet vârit olur: **(Hakkını talep ettiğin şu kul üzerindeki hakkını bağışlaman, bu sarayın bahasıdır.)** Hak sahibi derhal hakkını bağışlar, huzur-u hakta helâllaşırlar ve o yüce saray kendisine bahş ve temlik olunur. Allahu teâlâ'nın velîlerine ihsanları çoktur. Sen, tövbe ederek Hak sübhanehu ve teâlâ'ya dost olmaya sâ'y-ü gayret edegör. Sen, Allahu teâlâ'yı sevdin; Allahu teâlâ da seni sevdi mi mesele kalmaz.

Aşağıda sayacağımız yedi kelimeyi muhafaza eden kimseler, Allahu teâlâ ve melekleri indinde makbul ve şerif olurlar:

**BİRİNCİSİ** : Yemeğe başlamadan **BİSMİLLAH**.

**İKİNCİSİ** : Yemekten sonra **EL-HAMDÜ-LİLLAH**.

**ÜÇÜNCÜSÜ** : Bir kimseyi çekiştirirse, tövbe ve istiğfar ederek **ALLAHÜMMAGFİR-Lİ VE LİMEN EGTEBA**.

**DÖRDÜNCÜSÜ:** Ertesi gün işlemeğe niyetlendiği bir iş için **İNŞÂ'ALLAH.**

**BEŞİNCİSİ :** Her tâ'at ve mâ'siyette **LÂ HAVLE VE LÂ KUVVETE İLLÂ BİLLAH-İL-ALİYYİL-AZİM.**

**ALTINCISI :** Bir musibet isabet ettiğinde **İNNÂ LİL-LÂH VE İNNÂ İLEYHİ RÂC'UN.**

**YEDİNCİSİ :** Her ân, her zaman ve her mekânda kelime-i tevhidi eksik etmeyerek lisanında câri kılmaktır. (**Yâni, daima tevhide devam etmektir.**)

Bir kimse, uykudan uyandığı zaman **Lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlüllah** diyerek yattığı yerden kalkarsa, yarın kabrinde sual meleklerine cevap vermeye üzere kalktığında da aynı sözlerle uyanır ve cevaba muktedir olur. Mahşer günü, kabrinden kalktığında, mahşer korkularından emin bulunur ve iltifat-ı Rabbanîyeye erer.

Lisanını, kelime-i tevhide alıştırmıştır. Yarın, mutlaka lâzım olacaktır. Hazret-i Cabir radiyallahu anh, Resûlüllah sallallahu aleyhi ve sellemden şu Hadis-i şerifi rivayet buyurmuştur:

يُبْعَثُ كُلُّ عَبْدٍ عَلَى مَا مَاتَ عَلَيْهِ

**Kıyâmette her kul, dünyada ne amel üzere öldü ise, o ameli işleyerek bâ'solunacaktır.**

Öyle ise daima tevhit ile meşgul ol ki, tevhit üzere ölesin. Tevhit üzere ölürsen, tevhit ile haşrolunursun. Resûl aleyhis-selâma mülâki olursun, civarında iskân edilirsin. Tevhide devam edenler, yarın kıyâmette Resûlüllah sallallahu aleyhi ve sellem efendimize yakın iskân olunurlar.

Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz, Hazret-i Fatıma'ya:

— Kızım yâ Fatıma.. Kıyâmette beni bulmayı dilersem, eteklerim belde, gözlerim yolda, yalın ayak başı açık (**AH ÜMMETİM.. VAH ÜMMETİM..**) sedasını arasat meydanının neresinde işitirsen, ben oradayım. Beni, bu sedam ile bulursun, buyurmuşlardır.

Velilerden birisi diyor ki:

Ahbabımdan bir salih hatun vardı. Bir gün bana:

— Benden esrarını saklama.. Hakka yarar ne gibi amellerle makam-ı velâyete nail oldunuz? diye sordu. Kendisine şu cevabı verdim:

— Bu keramete, ancak şu suretle nail olabildim. Nâr-ı cahiyimden halâs için, nefsimi muhafaza ettim ve na-mahreme aslâ azalarımı göstermedim. Yemeklerimi, daima evlâd-ü iyalimle birlikte yedim. Zira, ehl-i nâr alâmeti yalnız yemek yemekle, evlâd-ü iyalini sofrasından ayırmaktır.

İmam-ı Ali kerremallahu vechehu efendimiz buyururlar ki:

— Eğer, bir kimse dünya hayatında ehl-i nârdan birisinin yüzünü görmek isterse, evlâd-ü iyalini terkeden ve hizmetçilerini karşısına dikerek yalnız başına yemek yiyen kişinin yüzüne baksın. Bundan dolayı, ben tek başıma yemek yemekten kaçınıyorum. Ehl-i iyalimi, benimle yemek yemekten mahrum etmem, onlara yemek ikram ederim. Yahut, Allahu teâlâ'nın emirlerini onlara tebliğ ederim. Kavl-i mâ'ruf ile emreder, onlara tatlı sözler söylerim, onları sevindiririm. Zira, en büyük hayır ve sadakat, evlât ve iyaline ikram etmektir. Ezanı Muhammedi okunmadan evvel, o vaktin namazını kılmak için, abdest üzerine abdest alır, sünnet-i Resûlüllah'a ittibâ ve sâlihlerin siyretlerine iktida ederim.

Bir kimse, abdestli iken ölüm kendisine erişse, şehiden vefat edeceği ve şehit sevabına nail olacağı, bazı Hadis kitaplarında kayıtlıdır. Müezzin ezan okuduğunda, bu dâvete icabet ve itaat ederim.

Ezana icabet, Harun-er-Reşid'in ailesi Zübeyde hatunun mağfiretine sebep olmuştur.

## H İ K Â Y E

Zübeyde hatun, Harun-er-Reşid'in en sevgili ailesiydi. Sevilmeye ve sayılmaya değer bir sultan idi. Birkaç tel saçı görüldüğü için:

— Na-mahremın gördüğü saçı başımda taşımam, buyurmuş ve bütün saçlarını usturaya vurdurmuştu.

Bir gün, halifenin kendisine hediye ettiği zümrüt ve yakutlarla müzeyyen, mücevherlerle mürassâ gayet kıymetli bir Kur'an-ı Kerimi açmış **Sevdiğinizi vermedikçe insanlığa nail olamazsınız**, âyet-i celilesini okuyunca:

— Ben, bu mushaf-ı şerifi çok sevdim. Madem ki; birre, iyiliğe ve sevdiğime kavuşmak için, sevdiğimi vermek lâzım-mış.. Alın şu mushaf-ı şerifi bir fakire veriniz, demiş ve maddi değeri milyonlarca olan o kıymetli kitabı fakire verdirmişti.

İşte, Arafat meydanına su getiren ve bu su ile Mekke-i mükerremeyi ihya eden hanım sultan bu Zübeyde hatundur. Vefatından sonra, kendisini rüyada gören bazı salih kişiler, âhirette ne muamele gördüğünü sorduklarında:

— Rabbim beni affetti ve rahmetine müstağrak kıldı, cevabını vermiş:

— Elbette mağfirete nail olursun, sen Mekke-i mükerreme'ye su getirdin, bunca hayratta bulundun, denildiği zaman da:

— Af ve mağfiret olunmama sebep bu hayırlarım değildir. Müezzin ezan okuduğu anda ben de ona icabet eder, onunla, beraber ezan okurdum. Bundan dolayı affa mazhar oldum, buyurmuştur.

Ezana icabetin ne büyük bir nimet olduğunu, bu kıssa pek güzel ifade etmektedir. O halde, ezan okunurken radyonu kapa, dünya kelâmını bırak, ezana saygı göster ve müezzine icabet eyle ki, aziz olasın.

İbn-i Abbas radiyallahu anh, Resûl aleyhisselâmdan rivayet etmiştir:

Cennet, sekiz kısımdır:

**CENNET-ÜS-SELÂM - CENNET-ÜN-NA'İM - CENNET-ÜL-FİRDEVS - CENNET-ÜL-ME'VÂ - CENNET-ÜL-KARAR - CENNET-ÜL-ADN - CENNET-ÜL-HULD - CENNET-ÜL-VESİLE.**

Her cennetin sekiz kapısı vardır. Her kapının üstü altından ve cevahirlerle süslüdür. Her kapının üstünde **LÂ İLÂHE İL-LALLAH MUHAMMEDÜN RESÛLÜLLAH** yazılıdır.

Birinci kapıdan: Enbiyâ-i mürseliyn, şehitler, âdil hükümdarlar ve cömertler dahil olurlar.

İkinci kapıdan: Abdest ve namaza devam edenler dahil olurlar.

Üçüncü kapıdan: Zekâtlarını verenler dahil olurlar.

Dördüncü kapıdan: Emr-i bil-mâ'ruf ve nehy-i an-il münker'de bulunanlar, yani insanları iyiliğe sevk ve teşvik edenler ve kötülüklerden men edenler dahil olurlar.

Beşinci kapıdan: Nefislerini, şehvetten men'edenler dahil olurlar.

Altıncı kapıdan: Hac ve umre yapanlar dahil olurlar.

Yedinci kapıdan: Allah için Allah yolunda malları, canları, kılıçları, kalemleriyle mücadele edenler dahil olurlar.

Sekizinci kapıdan: Gözlerini ve kulaklarını, Allahu teâlânın men'ettiklerinden men'edenler, haramlardan korunan ve sakınanlar, ana ve babaya itaat ve ihsanda bulunanlar dahil olurlar.

Sekiz cennetin nasıl tezyin edildiği, şöylece beyan olunmuştur:

Allah celle celâlühü, Dâr-ül-Celâl'i beyaz inciden halk buyurmuş, yakutlar ve zümrütlerle tezyin eylemiştir.

Dâr-üs-selâmi, kırmızı yakut, altın ve zümrütlerle bezemiştir.

Cennet-ül-me'vâyı yeşil zebercet, mercan, altın ve gümüşlerle tezyin etmiştir.

Cennet-ül-huld'ü, sarı mercan, kırmızı yakut ve yeşil zümrüt ile tezyin etmiştir.

Cennet-ün-naiym'i, Beyaz altın ile inci ve yakuttan halk ve tezyin eylemiştir.

Dâr-ül-karar'ı, kırmızı altın, inci, mercan ve yeşil zeberced ile tezyin etmiştir.

Cennet-ül-firdevs'in bir tuğlası altın, bir tuğlası gümüş, bir tuğlası yakut, bir tuğlası zeberced ve toprağı misktendir.

(Aleyhissalâtü vesselâm efendimizin makamı da CENNET-ÜL-FİRDEVS'tir.)

Cennet-ül-adn, dürre't-ül-beyzadan halkolonmuş ve mü'minlere hazırlanmıştır.

Her cennetin saray ve köşklerinin bir tuğlası altından, bir tuğlası gümüştendir. Toprağı misk ve anberdendir.

Her cennetin, nehir ve ırmaklarının mecraları inci ile tezyin olunmuş, suları kardan soğuk ve baldan tatlıdır.

Her cennette akan Kevser nehri, aleyhissalâtü vesselâm efendimize ait bir nehirdir.

### **İNNÂ A'TAYNÂ KEL-KEVSER**

Biz, sana Kevser'i verdik, işte bu nehre işaretir.

Yine cennette, **NEHR-İL-KÂFUR** ve **NEHR-İ-TESNİM** ve **SEL-SEBİL** ve **RAHİK-İ-MAHTÛM** ve **SU** ve **SÛT** ve **ASEL** yani bal nehirleri akmaktadır.

Bütün bu nimetlere ermek isteyenler, fevkalâde sa'y-ü gayret göstermelidirler. Gönlünün her çektiği, nefsinin her istediği orada hazırdır. Huriler, gılmanlar, vildanlar, saraylar, köşkler, ipekten kumaşlar, gözlerin görmediği, kulakların işitmediği, insanın hatırına getiremediği bütün bu nimetler, ebedî olarak mü'minlere ihsan buyurulacaktır.

Cennete dahil olmak ve bu nimetlere ermek istersen, cömert ol.. Allah yolunda ve Allah için her şeyini, malını, canını, evlâdını vermeğe hazır bulun.. Abdestini ve namazını tamamla, vaktinde kıl.. Emr-i mâ'ruf yani insanları iyiliğe ve doğruluğa dâvet et.. Nehy-i münker yani insanları kötülüklerden men'et.. Nefsini şehvetten alıkoy.. Allah için Kâbe-i muazzamayı ziyaret eyle, Safa'da safaya ve Merve'de mürüvvete er.. Allah için malınla, canınla mücahede eyle.. Gözünü haramdan, gönlünü ağyardan koru.. Ana ve babana ihsan ve itaat et.. Daima hak rızasında bulun ki, sekiz cennetin kapısı sana açılsın, hangisinden dilersen dahil olabilesin.

Âdil hükümdarların, âdil hâkimlerin, adl ile hükmedenlerin sevabı, melekler sayısından daha çok, ecirleri meleklerden daha fazladır. Yer ve gök adaletle kaimdir. Zulüm, adaletin zıddıdır. Zulümle, yer ve gök yıkılır ve yıkılacaktır.

## H İ K Â Y E

Bir gün, Harun-er-Reşid ile Behlûl sohbet ediyorlardı, Behlûl-ü Dâna:

— Yâ Emir-el-mü'miniyn, dedi. Yerin içinde, yer yüzünde ve semada çok olan nedir? Bunu bana söyleyebilirsen, çok memnun olacağım.

Halife şu cevabı verdi:

— Bunu bilmeyecek ne var? dedi. Yerin içinde en çok bulunan ölülerdir. Yeryüzünde en çok bulunan da **hayvan**larla nebatlardır. Semada ise en çok bulunan meleklerdir. Zira, bunların sayılarını ancak Hâlık-ı âlem bilir, başka kimse bilemez.

Behlûl, itiraz etti:

— Hayır, dedi. Doğru cevap veremediniz. Yerin içinde ölüler çok değildir. Ölülerin nedametleri çoktur. Zira, onlar dünya menziline sonu ve âhret menziline evveli olan kabre girdiklerinde, yaptıkları kötülüklerden ve günahlardan dolayı nedamete düşerler ve feryat ve figan ederler. Ömrü azizlerini boşa geçirdiklerine, Allahsız, ibadetsiz, isyan ve nisyan ile göçtüklerine kıyamete kadar da nedamet edeceklerdir.

Harun-er-Reşid'i derin bir düşünce sarmış ve farkına varmadan gözlerinden yaşlar boşanmıştı. Behlûl, devam ediyordu:

— Yeryüzünde de en çok bulunan hayvanlar ve nebatlar değildir. İnsanların hırsları, tamahları ve tul-i emelleri daha çoktur. Bir adamın bin türlü hırsı, emeli ve tamahı vardır. Her biri kendi haline göre (**Şöyle muazzam bir saray yaptıracağım.**) veya: (**Şunları da alacağım.**) yahut: (**Şöyle yaparsam, daha çok kazanacağım.**) derken, gözlerini iki avuç toprak doyurur, hırs ve tamah ederek topladıklarını ve biriktirdiklerini sevmediklerine bırakırlar ve huzuru ilâhiyye tâ'atsiz, ibadetsiz ve elleri boş olarak varırlar. Bunun için, amelini kesir, emelini kısır eyle de boş yere ağlayıp durma ki, kabre girdiğinde nedamete düşmeyesin.. Semada, meleklerden çok olan da, âdil kişi-



lerin adaletlerinin ecri ve sevabıdır. Yâ Harun! Eğer, acalet kaftanını giyer ve âdil olursan, insanlar arasında adl ile hükmedersen, büyük bir cihangir olur ve yarın mahşerde de Ömer'in sancağı altında haşrolursun. Kabre vasıl olduğunda: **(Artık rahat et, adaletinden dolayı ülken ve milletin emniyet ve selâmettedir, hepsi senden razıdır,)** nidası ile müjdelenirsin, dedi.

Hak teâlâ, kıyamet gününde meleklerine emreder:

— Bugün, mü'min kullarımı cennetime ithal ediniz. Onlara, hurilerimi ve saraylarımı gösteriniz.

Melekler, mü'minlere cennet saraylarını ve hurilerini gösterirler. Mü'minler, kendilerine bahşolunan bu nimetleri görünce:

— Biz, Cenab-ı Hakka ne gibi bir kullukta bulduk ki, bu nimetleri bize ihsan buyurdu? diye hayretler içinde kalırlar. O zaman melekler:

— Bunlar, Allahu sübhanehu ve teâlâ'nın ulu nimetleridir. Gördüklerinizin hepsi sizindir, derler.

Mü'minler, kendilerini bu nimetlere lâıyk görmezler ve:

— Biz, Rabbimize aslâ lâıyk olmayan ibadetlerimizden ve noksan kulluğumuzdan ötürü bu nimetlere nasıl müstehak olabiliriz? derler.

İşte, o zaman hitab-ı izzet vârit olur:

— İzzi celâlim hakkıyçün, eğer bütün cennetlerimi bir kulumaya versem, **ELESTÜ Bİ-RABBİKÜM** hitabında **BELÂ** lâfzının değeri değildir. Onlar ki: **(BEN, SİZİN RABBİNİZ DEĞİL MİYİM?)** dediğim vakit: **(EVET, BİZİM RABBİMİZSİN.)** cevabıyla vahdaniyetimi ikrar eylediler, elbette cennetimi onlara bahşeyledim. Bu nimetlerimi daha da ziyade kılacak ve onlara cemalimi de müşahede ettireceğim, buyurulacak ve keyfiyeti bizce meçhul, Allahu teâlâ'ca malûm olarak cemal-i lâ-yezali müşahede olunacaktır.

Fahr-i âlem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz de:

— Ben, cennete girmeyince hiç bir Nebi cennete giremez. Benden önce cennete girmek, bütün Nebilere haramdır. Nete-kim, ümmetim cennete girmedikçe, başka hiç bir ümmet de

cennete giremeyecektir. Başka ümmetlere, ümmetinden evvel cennete girmek de haramdır, buyurmuşlardır.

İnsanlara bahş ve ihsan buyurulan lezzet, şu üç şeyle ka-  
imdir:

- 1) Mesken
- 2) Yemek ve içmek
- 3) Nikâh

Onun içindir ki, Cenab-ı zül-kerem-i vel-lûtufl hazretleri, mü'-  
minlerin ebedi meskeni olan cennat-ı vâ'd buyurdu ve mü'min-  
lere bu meskeni müjdeledi:

وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي  
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ

*Ve beşşir-illeziyne âmenu ve amel-us-sâlihâti enne lehüm cen-  
nâtin Tecriy min tahti-hel enhar*

*El-Bakara: 25*

(Yâ Muhammed! Müjdele ve sevindir o mü'minleri  
ki, salih ameller ve yararlı işler işlemişlerdir. Onlar  
için bir çok cennetler vardır ki, ağaçlarının ve evlerinin  
altından ırmaklar akar.)

buyurulmuştur. Orada, yine mü'minlere ikram ve in'am oluna-  
cak yiyecekler ve içecekler de:

كُلُّكُمْ رِزْقٌ قَوْمَانِهَا مِنْ شَعْرَةٍ رِزْقًا قَالُوا هَذَا الَّذِي رِزْقًا  
مِنْ قَبْلُ وَأَتُوا بِهِ مِنْ شَبَابِهَا وَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ

*Küllemâ ruziku minhâ min semeretin rızkan kalû hâzellezi ruziknâ min  
kabl.*

*El-Bakara: 25*

(Her defasında, bu cennet meyvelerinden bir şeyle rızıklandıkları vakit: **BİZ BUNU DÜNYADA DA YEMİŞTİK** diyecekler.)

âyet-i celilesi ile beyan buyurulmaktadır. Üçüncü nimet olarak da:

*Ve lehüm fiyhâ ezvâcün mıtahhareh*

*El-Bakara: 25*

(**Ve onlar için orada hayız gibi, kir gibi, kötü huy gibi şeylerden tamamen temiz, tertemiz eşler de vardır.**)

buyurulmaktadır.

Acaba, o nimetler de dünya nimetleri gibi elimizden çıkar mı endişesini kalplerden bertaraf etmek için de:

وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

*Ve hüm fiyhâ hâlidûn...*

*El-Bakara: 25*

(**Ve orada, bir daha çıkmamak üzere daimî olarak kalacaklardır.**)

âyet-i kerimesi ile temin buyurulmuştur. Demek oluyor ki, bütün bu nimetler, ebediyyen mü'minlerin olacak ve aslâ geri alınmayacaktır. Bahşolunan o mülkün fenâsı ve zevali olmayacağını, verilen ebedî hayatın ölümü bulunmayacağını, verilen sıhhatin hastalığı, gençliğin ihtiyarlığı, güzelliğin çirkinliği, kuvvet ve kudretin zayıflığı olamayacağı da temin ve tebsir buyurulmaktadır.

Bilindiği gibi, dünya kadınları iki güzelliğe maliktirler. Bu güzelliklerden birisi ivaz güzelliği, diğeri ise atâ-i ilâhî güzelliğidir. Allah celle, kadınlara da o kadar güzellik ihsan buyuracaktır ki, hurilerin güzellikleri dünya kadınlarının güzellikleri yanında aya nisbetle yıldızın güzelliği gibi kalacaktır. Hurilerden

birisi, denizlere tükürse, denizlerin suyu tatlı olurdu. Onların güzellikleri yanında ay ve güneş kararırdu, denilmektedir. Allahu teâlâ, dünya kadınlarına cennette öyle bir güzellik atâ buyuracaktır ki, bunların güzellikleri yanında hurilerin güzellikleri ayın yanında yıldız mesâbesindedir.

Hanım kardeşim:

Erkek mü'minin kırk senede eremediği makama, sen kırk günde erebilirsin. Hanımlığını bil, ırzına ve iffetine sahip ol, namazını kıl, kocana itaat et, kanaat ehli ol, israftan kaçın, kocana karşı hiç bir zaman: **(SENİN NEYİNİ GÖRDÜM KI..)** deme, nankörlük etme, erkeğinin yüzüne çatik kaşla ve asık suratla bakma, tatlı dil ve güler yüzle onu teselli eyle, derdine ortak ol, onun için Allahu teâlâ'ya dua et, âsi bile olsa islâhı için dua et, yine de kendisine itaatte kusur etme, getirdiğine razı ol ve kanaat eyle, hakkını ödeyemezsin. Kadının, kocasına itaati, kulun Allah'a itaati gibidir.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz:

**(Bir kadın, beş vakit namazını kılar, ramazanda orucunu tutar, ırz ve iffetini muhafaza eder ve kocasına da itaatte bulunursa, o kadın sekiz cennetin hangi kapısından dilerse cennete girsin.)** buyurmuşlardır.

Yine aleyhisselâtü vesselâm efendimiz: **(KOCASINA İTAAT EDEN BİR SALİHA KADIN, YÜZ FÂSİK ERKEKTEN HAYIRLIDIR. BİR KADIN, LÂYIKI İLE KOCASINI RAZI KILAR VE KOCASINA YEDİ GÜN HİZMET EDERSE, ALLAHU TEALÂ O KADINA YEDİ CEHENNEM KAPISINI KAPAR VE SEKİZ CENNET KAPISINI AÇAR. AZAPSIZ VE HESAPSIZ HANGİ KAPISINDAN DILERSE, CENNETE GİRER,)** buyurmuşlardır.

Diğer bir hadis-i şerifte de:

**KADININ HAYIRLISI, IRZ VE İFFETİNİ MUHAFAZA EDEN, KOCASININ MALINI İSRAF ETMEYEREK KORUYAN, NEFSİNİ NA-MAHREME KARŞI SAKINANDIR** buyurulmaktadır.

Allahu teâlâ'ya ve kocasına muti bir kadın, erkeğinin esvabını yıkadığı vakit, Allah o kadına bin sevap yazar, geçmiş gü-

nahlarından bin günahını affeder, yerde ve gökte ne kadar mah-lûkatı ilâhi varsa o kadın için istiğfar ederler, Cenab-ı Hak o kadın için cennette bin derece ihsan buyurur.

Selman-ı Fârisi radiyallahu anh rivayet ediyorlar:

Bir gün, aleyhissalâtü vesselâm efendimiz, Hazreti Fatıma radiyallahu anhanın yanına girdiler ve sevgili kızlarının rengi **solmuş** bir halde ağladığını gördüler ve sordular:

— Rahatsız mısın, niçin ağlıyorsun?

Hz. Fatıma, kendilerine cevap verdiler:

— Babacığım.. Bu gece, imam-ı Ali aramızda geçen bir sözden dolayı kızdı ve çıktı gitti. Bir müddet sonra, eve döndüğünde öfkesinin yatışmadığını gördüm ve esasen nâdim olduğumdan, bağışlanmamı rica ettim ve defalarca etrafında dönerek beni affetmesini istirham eyledim. Nihayet, benden razı olarak yüzüme güldü, barıştık. Her ne kadar İmam-ı Ali benden razı olduysa da, acaba Allahu teâlâ da benden razı olur ve beni bağışlar mı diye içime Allah korkusu düştü, işte bundan dolayı ağlıyorum.

Resûlüllah sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz saadetle buyurdular:

— Ey benim kızım Fatıma.. Beni, Hak nebi olarak gönderen Allahu teâlâ'ya yemin ve kasem ederim ki, kocan Ali'yi gücendirsen ve onun rızasını almadan o dargınlık üzere Allahın emriyle vefat edecek olsan, cenaze namazını kılmam... Yâ Fatıma.. Kocanın rızası, Allah'ın rızasıdır. Kocanın gazabı, Allah'ın gazabıdır. Ey benim kızım.. Hangi kadın, Hz. Meryem gibi ibadet etmiş olsa da, kocası kendisinden razı olmazsa, Allahu teâlâ onun ibadetlerini kabul buyurmaz. Kadınların, dünyada en büyük ibadetleri, kocalarına itaat ve kocalarının rızasıdır. Kadınların, en efdal olan hizmetleri, kocalarına hizmet etmektir. Bir kadın, kocasına bir saat hizmet etse, o bir saatlik hizmeti bir senelik ibadetinden hayırlıdır. Kocasının gömleğini, düğmesini veya söküğünü dikerken, batırdığı her iğne başına Cenab-ı Hak kendisine bir şehit sevabı ihsan buyurur. Ey kızım.. Bir kadın, kocası ve evlâtları için elbise dikerek onlara giydirse, o

kadına cennete girmek vacip olur. Diktiği elbisenin parçası kadar, Allahu teâlâ kendisine cennette bir köşk ihsan buyurur.

Hz. Ömer İbn-il-Hattab radiyallahu anh:

— Ben resûl aleyhisselâmdan işittim. Bir kadının, yeryüzünü dolduracak kadar altın ve gümüşü bulursa, bu parasını kocasına verse ve birlikte yeseler, günlerden bir gün o kadın kocasına gücenerek: **(Bu mal senin değil, benimdir. Sen kim oluyorsun?)** diyecek olsa, o kadının yeryüzü dolusunca hayırlı ameli bulursa dahi, bu kötü muamelesinden ötürü indallah bütün amelleri merdut olur. Kabul olunmaz, buyurmuşlardır.

İbn-i Abbas radiyallahu anh da şöyle buyurmuşlardır:

— Ben, Resûlüllah sallallahu aleyhi ve sellemden işittim. Bir kadın, kocasından izinsiz sokağa çıkarsa, o kadın evine dönüşüne kadar, dünyada bulunan bütün mahlûkat kendisine lânet ederler.

Talha bin Abdullah diyor ki:

— Ben, Resûlüllah sallallahu aleyhi ve sellemden işittim. Hangi kadın kocasını incitir ve kocasını üzme için yüzünü ekşitirse, kocasını tekrar hoşnut edip razı kılınca kadar o kadın Allahu teâlâ'nın kahr-ı gazabındadır. Eğer, o hal üzere ölürse, iyumsuz gitmesinden korkulur.

Fahr-i kâinat aleyhi ve âlihi ekmel-üt-tahiyyat efendimiz buyurmuşlardır ki:

— Bir erkek, kadını döşegine davet eder, kadın da bundan imtinâ eylerse, ne kadar melâike varsa sabaha kadar o kadına lânet ederler.

Abdurrahman İbn-i Avf radiyallahu anh, Resûl aleyhisselâmdan rivayetle buyurmuşlardır ki:

— Hangi kadın olursa olsun, kocası eve geldiği vakit bir şey getirmediğini görerek yüzünü ekşitir, kocasının vüs'ati yetmediğinden bir şey almamasına surat ederek: **(Yâhu.. Şunu istemiştim, almamışsın..)** diyerek kocasını üzerse, öyle kadını Cenab-ı Hak dünyada ve âhirette kulluğuna kabul etmez.

Esved bin Mikdat radiyallahu anh da, Rahmeten-lil-âle-

miyn'den rivayet ederek şöyle buyurmuşlardır:

— Hangi kadın, kocasına gazap ederse, Allahu teâlâ'nın, meleklerin ve bütün insanların lânetleri, o kadının üstüne olsun.

Kadının iplik dokuması, elbise dikmesi, yemek pişirmesi, dünyaya çocuk getirmesi ve çocuğunu emzirmesi, düşman ile gazası gibidir. Kendisine düşmanla cenk etmiş kadar sevap verilir.

İmam-ı Ali kerremallahu vechehu efendimiz, bir gün Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin ağladıklarını gördü ve sebebini sordu. Buyurdular ki:

— Mi'raçta, ümmetinden bir çok kadınların azaplandırıldıklarını gördüm. Şimdi, onların hallerini hatırladım da onun için ağlıyorum.

Hz. Ali radiyallahu anh sordular:

— Acaba, onların azaplarına sebep neydi?

Aleyhissalâtü vesselâm efendimiz buyurdular:

— Kocalarına ihanet etmeleri, kocalarını dilleriyle incitmeleri dolayısıyla bu azaba müstehak olmuşlardı.

Hz. Osman radiyallahu anh buyurmuştur:

Ben, Resûl aleyhisselâmdan işittim. Bir kadın: **(Ben, senden ne hayır gördüm?)** diyerek kocasını incitse, Cenab-ı Hak o kadının yetmiş senelik ibadetini mahveder. Yetmiş sene, gündüzleri oruç tutsa ve geceleri sabahlara kadar namaz kılsa, bütün bu ibadetleri bu sözü ile mahvolur.

Ey Hak yolcuları, ey Hakka talip olanlar:

Salih olan kadınlara daha nice müjdeler, fâsıka olan kadınlara da daha nice korkulu haberler vardır. Bunların hepsini yazmağa, risâlemizin hacmi müsait değildir. Kaldı ki, insan olanlara, Allahu teâlâ'ya ve peygambere iyman edenlere de bu yazdıklarımız kâfi ve vâfidir:

**Anlayana sivri sinek saz,  
Anlamayana davul zurna az.**

İnsan, ne yapıp yapmalı, kendisini çekip çevirmeli, Kur'an boyasıyla boyanmalı, Resûl aleyhisselâmın ahlâkı ile ahlâk-

lanmalı, her nefes ölümü düşünmeli, kabrin haşyetini, mahşerin şiddet ve dehşetini tefekkür etmeli ve Allahu teâlâ'ya hesap vermeğe hazırlanmalıdır.

Mü'minlere, cennetin nimetleri hazırlandığı gibi, imanlarını yitiren kâfirlere de cehennem azapları ihzar olunmuştur. Dünyada en zor iş imanın muhafazasıdır. İymanlarını muhafaza edebilenlere, daima ihlâs üzere bulunanlara, kalplerini ve kalıplarını pâk tutabilenlere ve âhirete her mânada pâk olarak gidebilenlere müjdeler olsun..

Kalplerini pâk edemeyenlere, yalnız kalıplarını temizleyenlere de nedametler, her ikisini de kirletenlere ve o kirli halleriyle âhirete gidenlere de cezalar olsun..

Ne mutlu şu kimseye ki, Allah'a kul, Resûlüllah'a ümmet oldu, zâhirini ibadet ve bâtınını muhabbet ile doldurdu.

Ne yazık şu kimseye ki, zâhirini ibadetle süsledi de, bâtınını Allahu teâlâ'nın sevmediği çirkin sıfatlardan arıtamadı.

Bir kimse, dünyada yaşarken, ne için yaratıldığını anlamadı, helâk oldu.

Ömrünü ibadetsiz geçiren kişi, hayatını hevaya verdi.

Yazık, yazık şu kimseye ki, Allah'a kul ve Resûlüllah'a ümmet oldu da, bu büyük nimetin kadr-ü kıymetini bilemedi, iman cevherini kaybetti. Zira, Resûl aleyhisselâma ümmet olanlar, en yüce nimete erdi demektir. Allahu teâlâ, Habibine ümmetini bağışlayacak ve ümmet-i Muhammed'i her halde şâd edecektir.

Allahu azim-üş-şânın, Habib-i edibine miraçta olan şu müjdesine bakınız:

— Ey Resûlüm.. Gece-gündüz ümmetini benden ister. onlara şefaatchi olursun. Biz azim-üş-şânın senin ümmetine öyle lûtf-u keremimiz vardır ki, bu ihsanlarımdan bazılarını, sayayım da kalb-i şerifin memnun ve mesrur olsun, buyurmuştur.

Fahr-i âlem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz, bu haberi te'yiden şöyle buyurmuşlardır:

— Rabbim bana vahyederek: **(Ey Habibim.. Senin ümmetine dokuz nimetim vardır:**



1) Ümmetinden bir kimse, bana her ne tâ'at ederse, ben onun tâ'atini reddetmem, kabul ederim.

2) Ümmetine takatleri kadar teklif ederim.

3) Ümmetine olan ikram ve ihsanım, Zât-ı ülûhiyyetime yakışan keremü lûtfum iledir.

4) Ümmetinden bir kimse, bir günah işleyerek bana isyan etse, sonra sıdk ile tövbe eylese ben onu affederim. Onu, öyle pâk ederim ki, anasından doğduğu gün gibi tertemiz olur.

5) Ümmetinden bir kimsenin, yedi azasından bir azası bana itaatta olup, altı azası günah işlese, günah işleyen o altı azayı, itaat eden bir azaya bağışlar, o kulun üzerine yedi cehennem kapısını kaparım. O kulu cennete müstehak kılarım.

6) Ümmetinden bir kimse, bir günah işlese ve o günaha nâdim olsa ve kalbi gamlansa onu affederim. Af kalemimi, onun günahı üzerine çekerim. Günah işleyen ve fakat bu günahında ısrar etmeyenleri dertler, hastalıklar ve musibetlerle müptelâ kılar ve bunları onun günahlarına kefaref sayarım. Yılda iki kerre, cehennem kapılarını açarak biri yaz sıcağı ve diğeri kış soğuşu ile onları muazzep eder, dünyada iken cehennemden nasiplerini verir, âhirette cehennemden mahfuz kılarım.

7) Senin ümmetine, yarın kıyamette adlimle değil, affımla muamele ederim. Ümmetinden bir kimse, bir günah işlerse, o günahını kendisine zulmedenin boynuna yüklerim.

8) Senin ümmetine mübarek geceler ve şerefli günler ihsan ettim. Tâ ki, sevapları ez'af-ı müza'af yani kat kat olsun ve kıyamette sevapları, seyyiatlarına galip gelsin..

9) Senin ümmetine kıyamet günü, keremimle muhasebe ederim. Fazlımla günahlarını affederim. Rahmetimle onları cennetime ithal eylerim)

Görülüyor ki, Allahu teâlâ'nın bütün bu sonsuz nimetleri, ümmet-i Muhammed'edir. O halde, ümmetlikte sabit-kadem ol. âkibet ümmet-i Muhammed'indir. Âkibet müttekilerindir. Ümmet-i Muhammed, müttekidir. Mütteki olduğumuz için de, âkibet bizimdir. Şimdiki zilletimizi nazar-ı itibara alma... Yine izzet'in saadetin Allah'ta ve Resûlüllah'ta olduğunu anlayarak

Allah'a ve Resûlullah'a rücû ettiğin gün aziz olacaksın. Bugünkü zilletimizin sebebi, güneşe arkasını dönenin karanlıkta kalması gibidir. Biz, islâm dinine ve ahlâk-ı Muhammediyye'ye sırt çevirdiğimiz için zulmette ve zillette kaldık. Ümmet-i davet olanlar gökyüzüne çıkar, aya ayak basarlarken, biz doğru yolda yürümesini unuttuk. Fakat, Allah'tan ve Resûlullah'tan umudumuzu kesmedik. Bir gün, elbette nîgeh-i rahmet-i ilâhiyyeye ve nazar-ı iltifat-ı Muhammediyye'ye mazhar olacak ve uyanaçağız, dirilip kalkacağız. O asil kan, damarlarımızda mevcuttur. İyman, cesaret, mürüvvet ve kahramanlık yüreklerimizde bâkidir. Ne var ki, bu cevherler küllenmiş uyuşmuştur. Bir gün, bu kül savrulacak, o ateş yeniden parlayacak ve o parılının nuru kâinatı yeniden nurlandıracaktır. O nur, küfür ve delâlet perdelerini parçalayacak, Türk ve islâm pâyidar olacaktır. Yalnız 'çok çalışmak, sıdk ile ihlâs ile çalışmak lâzımdır. Yalnız senin çalışman kâfi değildir, çoluğunu çocuğunu okutman ve yetiştirmen de lâzımdır. Dünya, dev adımlarıyla ilerlerken, sen bir kenarda pinekleyemez, uyuyamazsın. Uyursan, bir daha ebediyyen uyursun. Medeniyet diye, Avrupa'nın çirkeflerine daima, efendiliğini muhafaza et, o zaman o çirkefe dalanlardan daha çok Avrupa'dan saygı göreceksin. Unutmamalındır ki, gelen turistler bile, o çirkefe bulanmışlardan ziyade, temiz Türk ve islâm kalmış olanlara hayranlıkla bakıyorlar.

İrzını, iffetini, dinini, iymanını muhafaza eyle.. Dünyada bir tek sen kalsan dahi, dininden dönme, Hz. Muhammed aley-hisselâma yüz çevirme.. Sana, Allah ve Resûlü kâfidir.

Bir kimse, sabah namazından sonra **YÂ-SİN** ve **FETH** sûrelerini;

Öğle namazından sonra **MÜLK** sûresini;

İkinci namazından sonra **NEBE** yani Amme sûresini;

Akşam namazından sonra **VAKİ'A** sûresini;

Yatsı namazından sonra **MÜLK** sûresini okusa; bu sûre-i celileleri bu vakitlerde okuyanlar, Hak katında Ehl-i-Kur'an ve Ehl-i-Kıraat yazılırlar. Dinimiz, ehl-i yakın ve ehl-i sıdk için çok kolaydır, makûldur. Zira, islâm dini indallah **DİN-I HÂ-**

**LİS'**tir. Emrini tutanlar ve nehyinden kaçınanlar, aziz ve şerif olurlar. Bu, hem dünyada hem de âhirette böyledir.

Şu kelime-i Hakki diline vird eyle ve hiç dilinden eksik etme.. İki cihanda necatın, bu kelime-i kudsiyye ile mümkündür:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ

*Lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlullah*

Bu kelimeyi dilinle söyler ve kalbinle de tasdik edersen, bütün günahların sonbaharda esen rüzgârla dökülen yapraklar gibi dökülür. Bu kelime-i hakka sadık kaldığın kadar aziz olursun. Bu kelime-i münciyye, seni dünya ve âhirette saadete ve selâmete erdirir.

**SÛBHANALLAHİ VEL-HAMDÜ LİLLAHİ VE LÂ  
İLÂHE İLLALLAHU VALLAHU EKBER**

zikrine daim ol..

**Sübhanallahi ve bi-hamdihi sübhanallah-il-azim**

Bu iki hafif kelime, kıyamet gününde, mizanının sevap kısmı olan sağ kefesini dolduracaktır. Bunları dillerine vird edenler, sayısız dünya ve âhiret saadetine erdiler vesselâm...

Sübhan Rabbike Rabbil izzeti ammâ yasıfûn ve selâmün alel-mürseliyn vel-hamdü lillahi Rabbil-âlemiyn **EL FÂTIHA.**

El-Hac  
**MUZAFFER OZAK**



# İ R Ş Â D

## OTUZ ÜÇÜNCÜ DERS

---

### M Ü N D E R E C A T :

Âl-i İmran sûresinin 103. âyetinin şerh ve tefsiri - Habl-i ilâhi nedir - Tevhit ve vahdetin mâna ve medlûlü nedir? Müslümanlar arasındaki ilk anlaşmazlıklar, bunun sebepleri, vahdet-i islâmı bozmağa çalışan, hainler ve münafıklar ile bilmeyerek bunlara âlet olan gafillerin gayret ve faaliyetlerinin gaye ve hedefi nedir? Hislerine ve menfaatlerine mağlup olanların irtikâp ettikleri kötülükler - Hülâgû Hanın Bağdat'ı zaptı ve sekiz yüz bin kişinin canına kıymasıyle neticelenen korkunç faciyanın nasıl hazırlandığına dair tarihi bir vak'a - Sünni-Şî'i çatışmalarının içyüzü - İhtilâfları körükleyen ve destekleyenlerin hain maksatları - İslâm camiasındaki anlaşmazlıkların önlenmesi neye bağlıdır - Hadis-i-şerifte beyan buyurulan ihtilâf, tefrika ve çatışma demek değildir - Ehl-i sünnet vel-cemaat mezhebinin şî'arı, ehl-i kibleyi tekfir etmemektir - Dedikodulara, fitne ve fesada, hasede son vermenin lüzum ve ehemmiyeti - Sen-Ben çekişmeleri, bize nelere mal olmuştur - İslâm bir bütündür - Müslümanlar, birbirlerini sevmeğe, saymaya, anlaşmaya ve kaynaşmaya mecburdurlar - Kalbin devası beş şey ile mümkündür - Kur'an-ı azim-üş-şâna ve Peyamberi zişâna bağlanmanın ve ayrılmamanın zaruri ve mecburî olduğunu anlatan bir çok kıssalarla vâ'z-ü nasihatleri muhtevi her müslümanın bilmesi ve öğrenmesi gerekli çok mühim bir risâledir.

---



Sallû alâ seyyidinâ Muhammed  
Sallû alâ şefi-i-zünubinâ Muhammed  
Sallû alâ tabib-i-kulûbinâ Muhammed  
Sallû alâ mürşidinâ Muhammed  
Sallû alâ şems-id-duhâ Muhammed  
Sallû alâ bedr-id-dücâ Muhammed  
Sallû alâ nûr-il-hüdâ Muhammed

El-evvelü Allah.. El-âhirü Allah.. Ez-zâhirü Allah.. El-bâtını Allah.. Hayrihi ve şerrihi min'Allah.. Men Kâne fi kal-bihi Allah.. Fe'mu'inuhu ve nâsıruhu fid-dâreyni Allah.. Rab-bişrahli sadri ve yessir-li emri vahlül ukdeten min lisani yef-kahu kavli ve ufevvidu emri ilâllah vallahü basiyrün bil-ibâd..  
Sübhanেকে lâ ilme lenâ illâ mâ allemtenâ inneke ent-el alim-ül-hakim..

Sübhanেকে lâ fehme lenâ illâ mâ fehhemtenâ inneke ent-el cevvd-ül-kerim.

Sübhanেকে mâ abednâke hakka ibadetike yâ Mâ'bud..  
Sübhanেকে mâ arefnâke hakka mâ'rifetike yâ Mâ'ruf..  
Sübhanেকে mâ zekernake hakka zikrike yâ Mezkûr..  
Sübhanেকে mâ şekernake hakka şükrike yâ Meşkûr..

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ  
وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا

Vâ'tesimû bi-hablillâhi cemî'an ve lâ teferreku...

Âl-i-İmran: 103

«Hepiniz Hablillâh'a (Allahu teâlâ'nın ipine) sımsıkı tutunun ve haktan (Yahut birbirinizden) ayrılmayın.»

Ey gözleri hak ve hakikatlerin müşahedesiyile nurlanan ve gönülleri Hakka iyman etmekle sürurlanan hak rızasına

talip, hakkın cennetine ragıp ve cemal-i Hakka âşık olan müminler..

Ey dillerini zikr-i hakla tezyin ve gönüllerini secde-i rahman ile tenvir eden aziz ümmet-i Muhammed..

Mü'minlere vâ'd-ü cinân, münkiirlere havf-ü husrân, âriflere bürhân, kâfirlere niyrân, âşıklara vuslât-i canân ve münaflıklara tehdid-i rahman olan gözlere ve yüzlere nur, dillere ve gönüllere sürur ve şu'ur, ruhlara fahr-ü gurur, kalplere cilâ ve mü'minlere ayn-ı rahmet ve şifa bahşeden Kur'an-ı azim-üş-şân, ol habl-i metin ki, şeksiz ve şüphesiz Allahu teâlâ'nın kelâmı ve bir nur-u azimdir. Vücut-u beşerde göz ve kalbi beşerde ayn-ı basiret ve öz olan ol nur-u azim; sefir-i celil-i sübhani ve emin-i vahy-i Rabbanî olan Cebrail aleyhisselâm vasıtasıyla, Habib-i ekrem ve Nebiyyi muhterem sallallahu aleyhi ve sellem efendimiz hazretlerine, lüzum oldukça yirmi üç senede nâzil olmuşdur ki, Hak ile kullar arasındaki kelime-tin nihayetidir. Buna binaen, Kur'an-ı azim-ül-bürhan semavî kitapların sonuncusu ve Sultan-ıl-âşıkıyn olan Enbiyâ'nın serveri, Evliyâ-ü asfiyâ rehberi, ins-ü cin peygamberi aleyhissalâtü vesselâm efendimiz de son Peygamber olarak, taraf-ı ilâhiden bizlere gönderilmiştir. Kur'an-ı Kerim'den sonra, Allahu teâlâ tarafından başka bir kitap inzâl buyurulmayacağı gibi, hiç bir Peygamber de gönderilmeyecektir. Aksini iddia edenler, ya akıl hastasıdır veya kâfirdir. Akıl nimetinden mahrum olanların, akıl hastahanesine gönderilmeleri ve orada tedavi edilmeleri gerekir. Bu gibiler, akıl hastası değil de, kâfir iseler bu takdirde islâmın haricindedirler. Islâmın haricinde kalanlar da, her istediklerini yapmakta ve diledikleri gibi konuşmakta serbestirler. Zira, emirler, nehiyeler ve ibretler ancak ve yalnız mü'minler içindir. Kâfirler, dilediklerini yapabilirler ve yapmalıdırlar. Çünkü, kâfirin cenneti dünyadadır. Kâfirlerin, âhiretten ve cennetten nasipleri yoktur. Onların orada gidecekleri yer cehennemdir ve kendilerini korkunç ve elim bir azap beklemektedir.

Netekim, şifaya kavuşabilecek gibi olan hastalara. hekimler bazı tavsiyelerde bulunurlar:



— Şunu yap!. Bunu yapma!. Şunları ye!. Bunları yeme!. nev'inden öğütler ve perhizler verirler.

Ölüme mahkûm olan ve artık tedavilerine lüzum kalmayan hastalara ise doktorlar hiç bir tavsiyede bulunmaz, hattâ perhiz dahi vermezler. Onların âkibetleri bellidir ve bunun için de dilediklerini yapmakta, canlarının istediğini yemekte serbest bırakılırlar.

Netekim, idam mahkûmlarına da ikram olunduğu gibi, biraz sonra kesilecek kurbanlık koçu da üzüm ve şeker gibi şeylerle beslerler.

Allahu teâlâ da kâfirleri dünya hayatında böylece serbest bırakmış:

اعْمَلُوا مَا شِئْتُمْ

*I'melû mâ şî'tüm...*

*Fussilet: 40*

### (Dilediğinizi işleyin...)

âyet-i celilesiyle onları kulluğundan kovmuş ve bu gibilerle alâkasını kestiğini de ilân buyurmuştur. Ancak, rahmaniyyetin tecellisi sebebiyle, kâfirlere yalnız dünyada nasiplerini vermiş ve fakat ukbâda onları ebediyyen nârına mahkûm etmiştir.

Kâfirlerin, suretâ bunca nimete ve bunca devlete ermelerine sebep nedir? diye sorulacak olursa, onların ellerinde görülen nimet, servet ve devlet, hakikatte kendileri için büyük bir musibet ve azab-ı azimdir. Onların gözlerini hırs ve tamah bürüdüğünden, kendilerine verilen bu nimetlere kani olmazlar ve daha fazlasını elde edebilmek için bir çok külfet ve meşakkatlere katlanırlar. Gözleri, maddeden ve dünyadan gayrısını görmez, ömür boyu didinip çırpınır ve tabiatıyla mâna ve hakikate gafil kalırlar. Bu gafletleri yüzünden de, bu ihtiraslarının ve çektikleri azabın kendilerine nereden eriştiğini bir türlü

düşünemezler. Zira, düşünmek için ihsan buyurulan akıl nime-tini terketmiş ve başlarına aklın yerine kibiri ve gururu yer-leştirmişlerdir. Kâfirlerin kalplerinde haset ırları bulunduğun-dan, onlarda merhâmet ve şefkat de olmaz.

Evet; şaşmayınız!. Kâfirler, başlarında akıl yerine kibiri, gözlerinde hayâ yerine tamahı, kalplerinde şefkat ve merhamet yerine haset ve nefreti taşırlar. Böyle olunca da, suretâ zengin ve varlıklı gibi görünürler amma, kalpleri ve kalıpları bir tür-lü rahata eremez. insanlık şuur ve süruruna erişemezler. On-lar, sağlam görünüşlü fakat içi ateşle dolu soba gibi için için yanar dururlar. Dünyada, içleri ihtiras ateşleriyle dolu olarak yanan bu kâfirler, bir gün içlerinin dışarıya çıkacağını, için için yanan ihtiras ateşinin dışlarına da vuracağını, ak ile karanın ayırdolunacağını, gizli sırların açıklanacağını herkesin ne idü-ğünün anlaşılacağını aslâ tefekkür edemezler, edemedikleri için de içlerindeki ateş dışlarına çıkarak kendilerini kuşatır ve o ateşte ebedi olarak kalırlar.

Bu sebeple, onlara verilen nimetlerin ve devletlerin çoklu-ğuna kat'iyen itibar etmemelidir. Onların nimetleri ve devlet-leri çoğaldıkça, küfür ve inkârları da çoğalır ve binnetice dün-yada ve âhirette azapları da çoğalır.

Kibir ve gururla dolu olan başlar, akıl nimetinden mahrum-durlar. Hayâsı bulunmayan göz, ancak bir avuç toprakla do-yar. Yemeğe ve içmeğe doyamayan ağızlar, ekseriya bir yu-dum su ve bir lokma ekmeğe hasret kalarak kapanır. Dünyaya sığmayanlar, iki arşınlık yere sığarlar. O sığındıkları daracık yerden kaldırdıklarında, hayâsız gözler cehennem ateşiyle patlar ve yuvalarından dışarı uğrar. Dünyadan ayrılırken, bir yudum su ve bir lokma ekmeğe kapanan ağızlar, nârda zakkum yemek ve kaynar su olan mâ-i hamim içmek üzere açılır. Yalan-cı vâ'adler, aldatıcı sözlerle halkı idlâl eden çeneler, o gün suç-larını ikrar ve itiraf etmek, ah-ü feryat eylemek ve derin bir nedamet içinde yalvarmak için konuşurur. Dünyaya sığma-yanlar da, cehennemde kızdırılmış ateşle dolu tabutlarda hap-solunurlar.

Müslüman oldukları halde, kâfirlere, zâlimlere ve fâsık-

lara özenenler ve onların ahlâkları ile ahlâklananlar da, bu zavallılıklarını kâfirlerin uğradıkları azaba düşerler.

Kanaati olmayan bir kimse, ne kadar zengin olsa da, yine fakirdir. Zira, kanaati yoktur. Halbuki, kanaat tükenmez bir hazinedir. Kanaati olmayanın ise zenginliği mahduttur. Maddî zenginliklerin elbette nihayeti vardır. Kanaatin ise aslâ nihayeti yoktur.

Şefkatsiz ve merhametsiz bir kalp sahibi, müslüman dahi olsa kalbini haset ateşi ile doldurduğundan, dünyada haset ateşi ile yandığı gibi, âhirette de yeri ateştir.

## H İ K Â Y E

İbrahim İbn-i Ethem kuddise sirruh hazretlerine, bir zat bir miktar para vermek istedi. Hazret, kendisine:

— Bu parayı zengin isen kabul ederim, züğürt isen kabul etmem, buyurdu.

Para vermek isteyen zat temin etti:

— Evet, zenginim... dedi, aralarında şöyle bir konuşma oldu:

— Madem ki zenginim diyorsun; ne kadar paran var?

— İki bin altınım var.

— Bu paranın dört bin altın olmasını ister misin?

— Elbette isterim.

— Ya sekiz bin olmasını arzu eder misin?

— Tabii arzu ederim.

— Hele on bin altının olsa, daha ziyade mesrur olur musun?

— Şüphesiz mesrur olurum.

— Zengin olduğunu söylüyorsun ama, sen zengin filân değilsin.. Züğürdün, fakirin birisin.. Senin gibi züğürt ve fakirin parasını da ben almam. Bana vermek istediğin parayı da, diğer paralarının üstüne koy da var git mesrur ol..

Evet; zenginlik paranın, malın ve mülkün çokluğunda değil, kanaattadır.

Cenab-ı Selman-i Fârisi radiyallahu anh, ölüm döşeğine yatmıştı, ağlıyordu. Kendisine:

— Ey Abdullah'ın babası.. Dünyadan ayrıldığına mı tahassür edip üzülüyorsun? diye sordular.

— Hayır, dünyadan ayrıldığıma üzülmiyorum. Sahibi olduğum ve terkedeceğim şu yanı başımdaki eşyalara bakıyorum da, Allahu teâlâ'ya bunların hesabını nasıl vereceğimi düşünüyor, mal hususunda emri tecavüz ettiğim korkusuyla ağlıyorum, cevabını vermek suretiyle:

قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِيَكُنْ بِلُغَةِ أَحَدِكُمْ مِنَ الدُّنْيَا مِثْلَ زَادِ الرَّكْبِ  
فی لئزالمطفاوع ص ۱۷

Hadis-i şerifine işaret buyurmuşlardır:

Halbuki, sahip buldukları eşya bir kılıç, bir çanak ve bir yastıktan ibaretti.

Allahu teâlâ'nın, insanlara en büyük ihsanlarından ikisi akıl ve edeptir. Denilebilir ki, Cenab-ı Erham-er-râhimiyn kullarına bunlar kadar güzel, bunlar kadar lâtif bir şey ihsan buyurmamıştır. İnsanın cemal-i zatisi akli ve edebidir. Akıl ve edepten mahrum olan kişinin, yaşamasından ise ölmesi çok daha hayırlıdır. Tamah sahibi olanlarda ise, ne akıl ne de edep bulunur. Çünkü, edebi olsa tamahkâr olamaz. Akli olsa, tamaha düşerek rezil olmaz. Tamaha düşenler de, akılları ile hareket edemezler.

Hukkâmdan bazıları: **(Tamah ile bağlanan sevgi ve muhabbet, yeis ile çözülür.)** demişlerdir. Tamah, Allahu teâlâ'nın sevmediği, Resûl aleyhisselâmın nefret ettiği, salih mü'minlerin iğrendiği bir sıfattır. Tamahını, kanaate tebdil eyle ki, Allah ve Resûlü indinde mahbup olasın.

Kalbin mânevi hastalığı beş şey ile tedavi edilir:

**BİRİNCİSİ :** Kur'ân-ı kerimi okuyup tefekkür etmek, kendini onun boyası ile boyamak, bütün davranışlarını ona göre ayarlamak ve Kur'an hükümlerine uymak, Kur'anın **HAB-**

**LULLAH** yani Allahu teâlâ'nın ipi olduğuna, bu ipe sımsıkı sarılmanın ve aslâ bırakmamanın insanı Allah rızasına eriştireceğine iman etmek ve kanaat getirmek, emirlerine ve nehiyelerine dikkat ve riayet eylemek, tam bir teslimiyyetle Allahu teâlâ'nın bütün emirlerine itaat ve nehiyelerinden içtinap etmek, bu emir ve nehiyelerden fedakârlık yapmamakla kaimdir.

Kur'an-ı azim-ül-bürhanın birinci emri **TEVHİD** ve **VAHDET**'tir.

Tevhid ve vahdetin ilk belirtisi de, birleşmek ve dağılmaktır. Allahu teâlâ'nın ipi olan ve bir ucu hakkın yed-i kudretinde, diğer ucu halkın eline verilen, yapışılması ve bir daha ayrılınmaması kaviiyen tavsiye ve tenbih buyurulan Kur'an-ı kerimin ve islâm dininin ve Kur'an-ı azimin ruhu olan Nebi aleyhisselâmın etrafında birleşmek, tefrikaya düşmemek, birbirimizden ayrılmamak, yekvücut olarak toplanmak emr-ü ferman buyurulmuştur.

Dersimizin başında okuduğumuz âyet-i celile, bu beyanımızı te'yit buyurmakta ve Hablillah olan Resûl aleyhisselâma ve onun taraf-ı Rabbaniden getirdiği Kur'an'a ve Kur'an'ın talim ve tefhim buyurduğu din-i islâma sımsıkı sarılmamızı, tefrikaya düşerek dağılmamamızı bildirmektedir.

Hükm-ü Kur'an bu derece sarih ve vazih iken, müslümanlar meselenin ehemmiyet ve hassasiyetini takdir edememişler, asr-ı saadetin üçüncü, halifesi olan ve hilâfeti hak kabul olunan Osman ibn-i Affan-ı Zînnüreyn radiyallahu anh zamanında başlayan fitneden itibaren, bu emr-i ilâhi gereğince ittifak ederek birlik ve beraberlik içinde bulunacak yerde, maalesef tefrikaya düşmüşler, birbirlerini yemeğe, ayrılmağa ve parçalanmağa başlamışlardır. Ne yazıktır ki, bu ayrı-gayrılığın kıyâmete kadar da götürmekte azimli ve kararlı görünmektedirler.

İslâm dinini yıkmak isteyen kâfirlerle, müslüman suretinde görünen bir çok münafıklar, asırlardan beri birlik ve beraberliğimizi parçalamak, müslümanları birbirlerine düşman etmek için sinsi sinsi gayret ve faaliyet göstermekte, şahsi ve

hususî menfaatleri için dinlerini dünyalarına satan bazı gafil müslümanlarla, cahil ve müteassıp dindarlar da gaflet veya cehilleri yüzünden bu kâfir ve münafıklara maalesef âlet olagelmektedirler. Din ve islâm düşmanı hainler ise, bu gafil ve cahiller vasıtasıyla maksatlarına ulaşabilmekte, müslüman topluluğu arasındaki birlik ve beraberliği bozmak için ne mümkünse yapmaktadırlar.

Hüsn-ü niyyetle içtihat edilerek kurulan; dinden, Kur'an'dan ve Hadislerden aldıkları nur ve ilham ile teessüs eden mezheplerle; sırf Hak rızasını tahsil ve hal-i Resûlü talim niyyet-i hâlisanesiyle, insanları ahlâk-ı zemimedan kurtarmak, insanı insan yapmak gayesiyle yine içtihatla kurulan tarikatlar, bu hâin ve zâlimlerin ellerinde birer bâziçe olmuş, din düşmanlarının dine karşı yapamadıkları, hattâ yapamayacakları kötülükleri, şahsi ve hususî menfaat düşkünü gafil ve cahil müslümanlara, müslümanlık namına icra ettirmişlerdir. İslâm tarihinin sahifeleri, bu gibi felâket ve şe'amet haberleriyle doludur.

Şâfi'i ve Hanefiyye mezhepleri hak mezhepler oldukları halde, Şâfi'ilerle Hanefi'ler arasındaki kanlı mücadeleleri ibret ve dehşetle okuyanlar, bu tüyler ürpertici cinayetlerin hangi kaynaklarca hazırlandığını ve sahneye konulduğunu elbette fark ve temyiz edeceklerdir.

Bilhassa, Sünni ve şi'i kavga ve mücadeleleri, mâna ve mahiyyeti bakımından daha feci ve korkunçtur. Bu mücadele ve muhasemenin sebeplerini araştıranlar da göreceklerdir ki, müslümanlar birbirlerine karşı, islâm düşmanlarının dahi reva görmeyecekleri kötülükleri âdetâ mübah saymışlardır.

Nasreddin Tûsi namındaki şi'a âliminin teşvik ve tahriki ile Bağdat üzerine getirilen Hülâgu han; yine bir şi'i olan Abbasi halifesinin sadrı-â'zamı Alkame'nin hiyaneti sayesinde halifeyi tuzağa düşürmüş, bütün devlet erkânını ve âlimleri katletmiş, boş ve sahipsiz kalan bu ülke halkından sekiz yüz bin müslümanı şi'i, sünni, küçük, büyük demeksizin kılıçtan geçirmiştir ki, böylesine bir vahşet ve denaat tarih sahnelerinde pek nâdirdir.

Evet, Abbasi halifesinin sadrı-â'zamı olan Şi'i Alkame, şahsî ve hususî menfaatleri uğruna, yüz binlerce mâsum insanın kanına mal olan bu şeni cinayeti irtikâp ederken, Allah'tan korkmamış, insanlardan ve insanlıktan da utanmamıştır.

Kirli ve iğrenç şahsiyeti kıyâmete kadar lânet ve nefretle anılacak olan Alkame'nin bu korkunç faciadaki rolünü, isterseniz hep birlikte bir daha gözden geçirelim:

## H İ K Â Y E

Meşhur şii âlimlerinden Nasreddin-i Tûsi, bir kitap yazarak devrin halifesi Mustas'ım'a takdim eder. Halife, huzurunda bulunan şeyh-ül-islâma uzatarak, Tûsi'nin eseri hakkındaki fikrini öğrenmek ister. Şeyh-ül-islâm, kitabı alır ve muhtelif bölümlerini gözden geçirir ve görür ki, eser cidden çok yüksek bir mahiyet taşımaktadır. Bir ân düşünür Tûsi'nin eserini halifenin huzurunda methederse, müellifi birden bire teveccühe mazhar olacak ve belki de kendi yerine şeyh-ül-islâmlığa getirecektir. O halde ne yapmalı? Bu değerli eseri zemmetmeli, Tûsi'nin göze girmesine engel olunmalıdır. Netekim, öyle de olur. Şeyh-ül-islâm efendi, şahsî menfaatleri endişesiyle ilmin ve insanlığın haysiyetini bir ânda unuttur ve Nasreddin-i Tûsi'ye dönerek, tecavüz-kâr bir ifade ile:

— Bu kitabın yerine, Mâverâ-ün-nehirin meşhur öküzlerinden bir kaç çift getirmiş olsaydın, daha çok makbule geçerdin, diyerek halifeye Tûsi'nin eserinin değersizliğini iymâ eder.

Nasreddin Tûsi, bu haksızlığa ve hakarete dayanamaz ve:

— Biz, Mâvera-ün-nehirden öküz getirmesini de biliriz, cevabını verir ve kitabını alarak huzurdan ayrılır.

Ne yazık ki, o da şeyh-ül-islâm gibi hislerine mağlup olur. intikam hırsına düşer ve doğruca Hülâgû hanın yanına varır ve onu Bağdat üzerine yürümeğe teşvik ve tahrik eder:

— Bağdat, çok zengin bir ülkedir. Üstelik, halife Mustas'ımın hazineleri de dünyaya bedeldir, der.

Hülâgû Han, gök tanrıya tapan putperest bir kâfir olduğu halde Nasreddin Tûsi'ye şöyle söyler:

— İyi, güzel söylüyorsun amma, ben Bağdat'taki halife üzerine varamam. Zira, halife Mustas'ın Hz. Muhammed'in sülâlesindedir. Bu sülâleden birisiyle cenk eder ve kan dökersen, gök tanrı yağmur vermezmiş.

Nasreddin Tûsi, bu cevaba rağmen yılmaz:

— Hakanım, der. Bağdat halifesi, Hz. Muhammed'in bilmem kaçınıcı amcasının oğludur. Halbuki, İmam-ı Hüseyin Hz. Muhammed'in torunu idi. Hicretin 63. yılında onu, evlâtlarını, akrabalarını ve Hz. Muhammed'in diğer yakınlarını Kerbelâ'da katlettikleri halde gök tanrı yağmurunu kesti mi?

Hülâgû Han, düşünür ve Tûsi'ye hak verir ve ordusuyla Bağdat üzerine yürür, şehri dört yandan kuşatır.

Nasreddin-i Tûsi, büyük bir şaşkınlık içinde bulunan halife Mustas'ım'ın şeyh-ül-islâmına haber gönderir ve:

— Yazdığım ve halifeye takdim ettiğim kitabı beğenmemiş ve benden Mâverâ-ün-nehrin öküzlerini getirmemi istemiştin, ben de sana onları getireceğimi vâ'detmiştim. İşte, sözümde durdum ve size Mâverâ-ün-nehrin öküzlerini getirdim, der.

Arabuluculuk vazifesiyle tavgiz edilen halife Mustas'ımın şii olan sadrazamı, Alkame mezhep gayretiyle efendisine ihanet eder ve Hülâgû Han ile anlaşır. Sulh ve anlaşma çarelerini araştırmak maskesi altında ziyaret ettiği Hülâgû Han'ın ziyaretinden dönünce Halifeye:

— Yâ Emir-el-mü'miniyn müjde, der. Anlaşma ve sulh çaresini buldum. Efendimizin oğluna, Hülâgû Han'ın kızını nikâhlayacağız, hemen hazırlanalım, kız istemeğe gidelim, derhal nikâh kıyılınsın ve bu iş olsun, bitsin.

Kendisine müthiş bir suikast hazırlandığından haberi olmayan halife, maiyyeti erkânı ile Hülâgû Hanın yanına varmak üzere kaleden çıkar çıkmaz, hazırlanan tuzağa düşerler. Maiyyet erkânı hemen oracıkta kılıçtan geçirilir. Biçare halifeyi de bir çuvala koyarlar, çuvalın ağzını sıkı sıkı bağlarlar ve talihsiz hükümdarı süvarilere çığnetmek suretiyle feci şekilde öldürür-



ler. Mogol askerleri, ellerini kollarını sallayarak şehre girerler. Bağdat'ı baştan sona yakıp yıkarlar, yerle bir ederler, sekiz yüz bin mâsûm insanı katlederler. Şehri tâlan ederler, islâm maarifinin şaheserleri olan nâdide kitapları Dicle nehrine atarlar. Nehrin suyu günlerce kitap mürekkeplerinin boyası ile renkli olarak akar.

Görülüyor ki. Bağdat halifesinin şeyh-ül-islâmının hasedi ve yersiz endişesi. Şi'i âlimi Nasreddin Tûsi'nin intikam ve ihtirası ve nihayet Sadrı-â'zamlık makamına kadar yükselmiş Alkame haininin şahsî ve hususî menfaatinden mütevellit ihaneti, islâm milletinden yüz binlerce kişinin böylesine korkunç' bir katli-âma uğramasına yol açmış ve bu üç zâlimin ihtirası nahak yere müslüman kanı dökülmesine sebep olmuştur.

İbrete şayandır ki, Hülâgû Han kendi devlet ve milletine ihanet eden hain Alkame'ye yüz vermemiş ve bu mel'un hiyanetine mukabil beklediği ve umduğu mevkie yükselememiş ve o da katlolunarak cehennemi boylamıştır.

Bir hususu daha ehemmiyetle ilâve edelim: Katlolunan sekiz yüz bin müslümanın içinde. Alkame ve Nasreddin Tûsi'nin mezheptaşları olan Şi'iler de mevcut idi.

## H İ K Â Y E

İki koç döğüşüyor ve onların bu döğüşlerini bir çalılgın arkasından seyreden kurt da kendi kendine söyleniyordu:

— Döğüşün... Döğüşün, bakalım... Öyle döğüşün ki, yorgunluktan kımıldanacak haliniz kalmasın da, gelip ikinizi birden yiyeyim.

Evet; biz müslümanlar da bu iki koç gibi birbirimizle öyle döğüştüğ, öyle döğüştüğ ki, kımıldanacak ve düşmanlarımıza karşı koyacak halimiz kalmadı ve kurtlar geldi ve bizi yediler.

Timurlenk. Ankara ovasında Yıldırım Han'ı mağlup ettiği vakit, Hıristiyan âlemi o kadar büyük bayram yaptılar ki

Papa Türklerin mağlubiyet ve imhası suretiyle Timur'un Hıristiyan âlemine yaptığı bu yardım ve hizmetten dolayı kendisine Hıristiyan azizliği ünvanını gönderdi.

Eğer, Kur'an-ı azimi mâna ve medlûlünü hakkıyla tefekkür ederek okusaydık ve düstur-ü mükerrerimiz olan kitabımızın emrettiği umdeleri kendimize şî'ar edinmiş bulunsaydık, Kur'an-ı kerim'de zikrolunan kıssalardan lâyıkiyle ibret alsaydık; Allahu teâlâ'nın sevmediği, Resûl-ü zişânın ezâ duyduğu ve müslümanların büyük zararlar gördüğü bu çirkin tefrikalara düşmez, kimimiz düşman elinde esir, kimimiz zâlim yumruğu altında zebun kalmaz, inim inim inlemezdik.

Fakat, heyhat!.. O menfaat düşkünü, zâlim uşağı, fâsık âlimlerle, şahsî ve hususî menfaatleri uğruna dinlerini satan, tarikatlerine ihanet eden o mülhit müteşeyyihler yok mu? İşte bunlar cami'i tekkeden ve tekkeyi camiden ayırmışlar, fitne ve fesat ile mülevves işkembelerini doyurmuşlar, din kardeşlerini koruyup kollayacak yerde, din düşmanlarını kayırmışlardır.

— Onlar, ilm-i zâhir erbabıdır, onlardan kaçınız, diyerek kendi cehillerini saklamak için ibadullahı ilim ve irfandan yoksul bırakmışlar, ateşle dolacak karınlarını doyurmaktan başka bir şey düşünmemişler, yaşlı ve ihtiyar olanları **hırsı- piri** gayretiyle, genç olanları da şehvetleri uğruna islâmı ikiye bölmüşler. Yezid-i bednâm heriften daha aşağı derekede, cehenemin en alt tabakasına düşmüşler ve kendilerine tâbi olan safdil müslümanların da dalâletlerine sebep olmuşlardır.

Cami nedir? Tekke nedir?

Cami; mü'minlerin toplandıkları ve toplu olarak yekvücut halinde Allahu teâlâ'ya ibadet ettikleri yerdir.

Tekke; hak âşığı olan ve Hz. Muhammed aleyhisselâm'a gönül veren müminlerin, Allahu teâlâ'ya muhabbetlerini sundukları meydandır. Öyle bir meydan ki; o meydanda vahdet şarabı sunulur, o meydanda aşk-i Muhammedi, muhabbet-i ehl-i-beyti bulunur. O meydan, Allah'ı ve Resûlüllah'ı sevenlerin aşklarını arttıran, fazlaştıran bir meydandır. O meydan; ilim,

irfan, aşk, mürüvvet, muhabbet, sabır, kanaat ve marifet meydanıdır.

İşte, bu meydana gelen İbadullah'ı, bu aşk ve muhabbet meydanından men'eden, cami'e veya tekkeye devam eden halkı birbirlerine düşman ederek ayıran din adamları, vahdet-i islâmiyyeyi bozmuşlar, ibadullah'ı tefrikaya düşürmüşler ve böylelikle Allahu teâlâ'nın gazabını üzerlerine çekerek iymansız çene kapamışlardır.

İlm-i zâhir ve ulemâ-i zâhir ne demektir?

İlmin ne zâhirinden ne de bâtınından haberleri ve nasip-leri olmayan bir takım cahil ve nâdanlar ortaya çıkıyorlar ve:

— Onlar, ilm-i zâhiri bilirler. Biz ise, ilm-i bâtını biliriz. İlm-i zâhirin hiç bir kıymet ve ehemmiyeti yoktur, diyorlar ve hattâ daha da ileri giderek ilm-i ledünne vakıf olduklarını ileri sürüyorlar amma, beri taraftan da her türlü haramı mübah addediyorlar, haramı helâl ve helâli haram gibi gösteriyorlar. ve üstelik:

— Ali'yi sevdin mi, seyyi'e zarar vermez, telkinini Kur'an-ı kerim'in âyeti gibi müritlerine talim ediyorlar ki, bu mülhit ve zâlim herifler Allah ve Resûlü ile, Haydar-ı Kerrar efendimizin ezalandığını dahi fark edemiyorlar.

Namazı men ve inkâr eden, mübarek ramazan günü Allah'tan, Peygamberden korkmadan; mü'minlerden, Nasara ve Yahudilerden ve Mecusilerden dahi utanmadan oruç yiyen bu sah-te mürşit taslakları, insanlık şeref ve haysiyetinden mahrum bu mülhit ve zındıklar, camilere ve cemaate devam eden salih kullara **SOFİ-İ-SALUZ** demek küstahlığından da çekinmiyorlar.

Bu aşağılık heriflerin, hangi suratla müslümanlık iddiasında buldukları ve âşıklık dâvasında oldukları, cidden ve hakikaten şaşılacak şeydir. Bunlar, yarın mahşerde hangi yüzle huzur-u izzete çıkacaklar ve hangi yüzle Enbiyâlar serveri, Evliyâlar rehberi, ins-ü cin peygamberine:

-- Bizler de senin ümmetinden idik; bize de şefaât eyle, diyebileceklerdir.

Bunlar, Hazret-i İmam-ı Hüseyin radiyallahu anhın huzurunda, nasıl:

— Muhibbi Hanedân idik, iddiasında bulunabileceklerdir?

Hz. Hüseyin radiyallahu anhın, Yezid-i Pelid'e bi'at etmemesi, dünya menfaati ve saltanatı için mi idi? Yoksa, Yezid-i bednâmın **HÂŞİMİ** olmayıp **EMEVİ** olmasından ötürü mü idi?

Hâşâ!.. Böyle bir iddiada bulunmak, büyük bir hamakattir. Böyle bir şeyi düşünmek dahi, nazlı Hüseyin'i küçük düşürmekten ve üzmetten ileri gidemez. Kaldı ki, Hâşimi olmadığından dolayı bi'at edilmediği iddiası, her türlü asıl ve esastan âri, çürük ve cahilâne bir safsatadır. Zira, Ebâ-Bekir ve Hz. Ömer radiyallahu anhüma da Hâşimi değillerdi. Hz. Osman-ı Zinnûreyn de Emevi idi. O halde, ehl-i beyt niçin bu zevata bi'at etmişlerdir? Hattâ, Hz. Osman radiyallahu anhın evi muhasara olduğunda, Haydar-ı Kerrar efendimiz iki şehzadesi Hasan ve Hüseyin radiyalahu anhüma efendilerimizi, onun kapısına muhafız olarak bırakmışlar ve âsilerle mücadelede her iki şehzade yaralanmış ve fakat onları kapıdan uzaklaştırmışlardır. Âsiler, ancak bundan sonra evin arka duvarını delerek içeri girmişler ve emir-el-mü'miniyni şehit etmişlerdir.

Hz. İmam-ı mazlûm Hüseyin radiyallahu anhın, Yezidi-Pelid'e bi'at etmemesinin sebebi şudur:

Yezid-i bednâm, fâsık idi. Şarap içerdi ve namaz kılmazdı ve zâlimdi. Peygamberin makamına böyle bir zâlim fâsığın oturmasına, elbette riza gösterilemezdi. Hz. İmam, bu sebeple Yezid'e bi'at etmemişti. Yoksa, ona bi'at etmemesi aslâ ve kat'â saltanat ve devlet hırsından değildi.

Betahsis, bu yolda sonuna kadar mücadele ederek canını dahi feda etmek suretiyle, bizlere zâlimlerle mücadelede kanımız bahasına dahi olsa azim ve metanetle sebat etmemiz lüzumunu telkin buyurmuşlardır ki, kendileri de bu uğurda canlarını, kanlarını, evlâtlarını, akrabalarını ve kardeşlerini feda etmekle örnek olmuşlardır.

Evet; Yezid şarap içiyordu. Yezid, namaz kılmıyordu. Böyle olduğu halde, namazı men'etmiyor ve tebaasına zorla

şarap içirmiyordu. Buna rağmen Hz. İmam-ı Mazlûmu kerbelâ, onunla bu fıskından ötürü sonuna kadar mücadele etmiş ve bu fâsık herifin elinden ümmet-i Muhammed'i kurtarabilmek azmiyle canını, evlâtlarını, dostlarını ve ailelerini feda etmişti.

Şu halde, mürşitlik dâvasında buldukları halde, halkı namazdan men'edenler, içki içenler ve bu davranışları ile ehl-i beyte ihanette bulunanlar, Yezid'den daha aşağı değiller midir?

Yezid-i Bednâm ile, Allah için, din için mücadele eden İmam-ı Hüseyin'i, bu gibiler kendilerine dost mu sanıyorlar? Dost olabileceğini zannedenlere hemen hatırlatalım ki, hayır!.. Hüseyin-i mazlûm sizin gibilere aslâ dost değildir. İmam-ı Hüseyin radiyallahu anh efendimiz, ümmeti ikiye ayıranların, islâm ittifakını ve ittihakını bozanların kat'iyen dostu olamaz.

Ey mürşitlik iddiasında bulunan dâl ve mudiller : Yezid, bir sürü fısk-u fücürda bulundu amma, nihayet bir padişah idi. Sizler, hiç bir şey değilken, böyle ilhada giderseniz, ya maa-zallah Yezid'e verilen mülk ve saltanat sizlere verilseydi; yalnız Hüseyin'i ve evlâtlarını değil, Hüseyin'in babası Ali'yi, anesi Fatıma Hayr-ün-nisâ'yı, ninesi Hatice't ül-kübrâ'yı, dedesi Hz. Muhammed Mustafa sallallahu aleyhi ve sellemi dahi şehit eder. Kur'ânı ve din-i islâmı büsbütün ortadan kaldırmâğa bakardınız. Bunlara iman eden ve gönül veren mü'minleri de son ferdine kadar kırar, geçirirdiniz. Neden mi? Çünkü, tarihin ve insanlığın lânet ve nefretle andığı Yezid isimli herif, sizlerin fısk-ü fücurunuzu ve isyanlarınızı, fırsat elinde iken işlemeğe cesaret edemedi de, yalnız imam-ı Hüseyin ve ehl-i beytini katlettirmekle yetindi. bu yüzden de cehennemın esfel-es-sâfiliynini boyladı. Eğer, sizler Yezid gibi padişah olsanız ve onun kudret ve saltanatına malik bulunsanız. habaset ve denাতে mutlaka onu geçerdiniz.

Yalnız şu var ki, kimler tarafından desteklenirseniz destekleniniz; fitne ve fesatlarınız, ateş çenberi içinde kalan akrepler gibi sizleri kuşatacak ve zehirinizi kendi habis vücutlarınıza salacaksınız ve daha fazlasına aslâ muktedir olamayacaksınız. Zira Kur'an-ı azim-ül-bürhanın koruyucusu bizzat hazreti Allahtır, o kutsal kitap kıyâmete kadar da bâki kalacaktır. Bu dehr içinden, sizler gibi nice Yezidler geldi ve geçtiler. Daha niceleri de, gelecek ve geçeceklerdir. Fakat, Kur'an-ı azim ve din-i mübiyn kıyâmete kadar pâyidar olacaktır.

Şunu da iyi biliniz ki, ilm-i zâhir olmazsa, ilm-i bâtın da olmaz. Bir şeyin zâhiri varsa, o şeyin bâtını da vardır. Zâhiri olmayanın, bâtını da yoktur. İlim, sıfatullah'tır. İlm-i zâhir cemet ilmi, ilm-i bâtın ruh ilmidir. Ancak ikisi bir araya gelince bir mâna ifade ederler. Vücudu olmayanın ruhu, gaib âleminindedir. Vücudun varlığı ve sağlığı, ruhun varlığına burhandır. Halbuki, islâmı parçalayan menfaat düşkünleriyle bunların idlâl ettikleri cahil müslümanlar, bu hakikatlere gafil bulduklarından, bindikleri dalı kesen şaşkınlardır.

Ne hazindir ki, olan olmuş, müslümanlar bölünmüş ve parçalanmış ve tabiatıyla kuvvet ve kudretten düşmüştür. Zira, o sinsi kundakçılar, medrese ile tekkeyi birbirlerine hasım haline getirmişler, medreseliler tekkelilere düşman kesilmiş, tekkeliler de medrese ve cami ehline hor bakmış, bu kargaşalıktan şahsî menfaat düşkünleri faydalanmışlar, koskoca islâm ülkeleri ve ehl-i islâm muzmahil ve perişan olmuşlardır:

**Sen - ben desin efrat, aradan vahdeti kaldır;  
Milletler için işte kıyâmet o zamandır...**

Halbuki, Allah azze ve celle, Kur'an-ı aziminde bizleri tevhide, vahdete, birlik ve beraberliğe çağırmakta ve:

— Ey iyman eden, iyman ile şeref bulan kullarım... Allah'tan korkun, Rabbinizin istediği gibi kul olun, bütün günahlardan kaçın, Allah'a itaat edin, Allah'ı unutmayın, Allah'ın verdiği nimetlere nankörlük etmeyin, Allah yolunda cihatta bulunun, Kur'an-ı kerime ve islâm dinine ihlâs ile sarılın. Allah'a karşı olan ahdinize sadık kalın, emr-i sübhaniyye ve tâ-

at-i Bâri'ye hakkın istediği şekilde tâbi olun, müslüman olarak, iman üzere can verin, buyurmaktadır. Çünkü, iman üzere can vermek, ancak bunlara riayetle kaimdir.

Dersimizin başında okuduğumuz âyeti celile de, bunları beyan buyurmaktadır:

— Hepiniz, Allahu teâlâ'nın ipi olan Kur'an'a ve Nebiyyi âhir zamana ve din-i islâma sımsıkı sarılın, birbirinizden ve haktan ayrılmayın.. Allahu teâlâ'nın bu birleşme ve kaynaşma nimetinin kadrini bilin, bu büyük nimeti daima yâd edin. Zira, cemaat nimet ve cemaatten ayrılmak ve parçalanmak ise azaptır:

**İşit, bir hükm-ü kat'î var ki istinafa yok meydan;  
Cemaatten uzaklaşmak, uzaklaşmaktır Allah'tan.**

Hani, sizler şeref-i islâm ile müşerref olmadan önce, birbirinize düşman idiniz. Arap türke, türk araba, iranlı türke, türk iranlıya, arnavut çerkese, çerkes arnavuda, türk kürde, kürt türke, tatar ve mogol türke, türk tatar ve mogola, hattâ aynı milletten olan kabile, başka bir kabileyeye düşman idiniz. Her millet, her kavim ve her kabile birbirlerinize düşman kesilmiştiniz. Allah celle, kalplerinizi islâm dini ile birbirinize bağladı. birbirinize muhabbetlendirdi ve birleştirdi, tevhit etti. Allahu teâlâ'nın bu nimet ve ihsanı sayesinde birbirlerinize kardeş oldunuz. Tevhit, sizleri kardeş etti. Oysa, islâm olmadan evvel, birbirinize düşmanlıkla ateşle dolu çukurun kenarına kadar gelmiştiniz de, Allahu teâlâ sizleri iman ve tevhid sayesinde kardeş ederek bu ateşten kurtarmıştı. O halde, artık hidayet bulup, birbirinizden ayrılmamanız için, Allah'ın ipine sıkı sıkı tutununuz diye Rabbiniz âyetlerini böyle beyan ediyor.

Allah azze ve celle buyuruyor ki:

— İcinizden sizi hayra çağırarak, iyi işler emrederek sizi hayra yöneltecek, Allah'ın ve Resûlünün beğendiği, aklın ve şer'in emrettiği, kitaba ve sünnete uygun olan ve sizleri birbirinize sevdirecek ve ayırmayacak, kötülüklerden uzaklaştıracak, aklen ve şer'an beğenilmeyen, kitaba ve sünnete uygun

olmayan işlerden men'edecek bir cemaat ayırmalısınız. Ayırdığınız bu cemaat, sizi Allahu teâlâ'nın emirlerini icraya teşvik edecek, yasaklarından uzaklaştıracak, sizleri birbirinizle seviştirip kaynaştıracaktır. İşte, bunlar hak olan mürşitlerin sıfatlarıdır. Mü'minleri kötülüklerden men'eden, Allah'ın ve Resûlünün sevdikleri ve beğendikleri şeyleri emreden bir cemaat ayıracak olursanız, dünyada felâha ve âhirette necata kavuşursunuz. Kendilerine, size gelen âyetler gibi açık âyetler ve burhanlar geldikten sonra, birbirlerinden ayrılan ve ihtilâfa düşenler gibi olmayın... Onlar için büyük bir azap vardır. Sizlere de Kur'anım ve Peygamberim geldi. İslâmın kudsiyyetini anladınız, nimetlerini tattınız. Sizden önce geçen kavimler gibi, birbirinizden ayrılır, aranızda ihtilâfa düşer ve birbirinizin kanını dökerseniz, birbirinize karşı düşman olursanız, onlara vaadettiğim ulu azaba sizler de düşersiniz, o azabın tadını dünyada kâfir çizmesi ve zâlim yumruğu altında inim inim inleyerek tadar, âhirette de azab-ı elime düşer olursunuz.

Kıyâmet gününde, o dehşet ânında bazı kişilerin yüzleri kararacak, bazı kişilerin yüzleri de nur-u iyman ile ağaracaktır. Yani, ehl-i mahşer iki kısım olacaktır. Bir kısmı ehl-i nâr, bir kısmı da ehl-i cennettir. Yüzleri kararanlar, islâmı tefrikaya düşürenler, şahsi menfaatleri uğruna müslümanları birbirlerine düşman ederek kırdıranlar ve islâmın satvet ve kuvvetini zaafa uğratanlardır ki, böyleleri elbette iyman ile göçemeyeceklerdir. Yüzleri kararan, mahşer ehli arasında rezil olan bu alçaklara melekler:

— Sizler, iymandan sonra kâfir mi oldunuz? İşlediğiniz cinayetlerden dolayı haydi tadın azabı bakalım, diyecekler ve bu müfsitleri cehenneme sevkedeceklerdir.

Hiç şüphe yoktur ki, bu gibiler iymansız göçeceklerdir. Aksi takdirde, kendi inancıyla hemhal olmuş bir hıristiyanın veya yahudinin ne suçu var? Onlar için de iyman temenni edilebilir mi? Tabiatıyla edilemez.. Şu halde, islâmın tevhidini bozanlarda iyman ile göçmezler, göçemeyeceklerdir. Esasen.



böyleleri iyman etmemiş, iymanlı gibi görünmüşlerdir, ki kelimenin tam mânasıyla münafıklardır.

Resûl aleyhisselâmın: **(İhtilâfı ümmetiy Rahmetün...)** Hadis-i şerifi; islâmı parçalamak, ibadullahı birbirine düşürmek mânasına değildir. Burada kasdolunan ihtilâf, yapıcı tenkitler mânasındadır ki, bir hak hususunda o hakkın yerine getirilmesi için iyiniyetle yapılan ihtilâftır. Müçtehid-i kirâmın, dini meselelerde kitaptan ve sünnetten istinbat ederek anladıkları ile içtihat etmeleridir. Yoksa, maazallah islâmı birbirine düşman ederek zaafa uğratan ihtilâf elbette rahmet olamaz. Belki, aynı azaptır. Bu hadis-i şerif vârit olmasaydı, hiç bir imam Kur'an'dan ve sünnetten içtihat etmeğe cesaret edemezdi. İçtihat eden âlimler, hiç şüphe yoktur ki, bu hadis-i şerifi biliyorlardı. Aralarında, tamamıyla hüsnü niyyete makrun içtihat ihtilâfları, tabiatıyla ümmet için rahmettir. Çünkü, hak imamların içtihatları şahsî ve indi olmayıp, her birisinin içtihadına sebep, Kur'an-ı kerim'den ve hadis-i Nebi'den istihraç ettikleri meselelerdir ve hepsi de haktır, gerçektir. Her hak müçtehidin, içtihadını teyit eden meselelerde, Resûl aleyhisselâmın ef'al ve ahvalini haber veren bir sahabe vardır. Fahr-i âlem sallallahu aleyhi ve sellem efendimizin her hali, her kavli, her fiili, her hareketi tesbit edilmiş, yalnız karpuzu nasıl kestikleri tesbit edilememiştir. Bu yüzden, İmam-ı Mâlik Peygamber-i zîşânın sünnet-i seniyyesine muhalefet edebileceği endişesiyle karpuz kesip yememiştir. Müçtehid-i kirâm dediğimiz imamlar, sünnet-i Nebevîyyeye bu kadara varıncaya kadar dikkat ve riayet etmişlerdir. Mezhep imamlarını, cami veya mescit imamı zannedenler çok yanlış bir düşünceye saplanmış olurlar. Mezheplere başbuğ olan bu imamların her biri, birer ilim deryasıdır. Meselâ, islâm hukuku denilince, akla ilk gelen isim İmam-ı â'zam hazretleridir.

Büyük ve ünlü kumandanların bir çoğu, bu imamların içtihatları ile cihatlara girişmiş, ülkeler hattâ kıt'alar fethederek nur-u islâmı o ülke ve kıt'alara ulaştırmışlardır. Sen ve ben, aile ve çocuklarımızın her türlü ihtiyaçlarını karşılamakta çalıştığımız, elbiselerini ve rızıklarını temin ettiğimiz halde, ek-

seriya onlara söz geçiremiyor, arkamızdan götüremiyoruz. Halbuki, bu imamlar her asırda milyonlarca kişiyi peşlerinde sürüklemişler, bütün islâm âlimleri başta olmak üzere büyük kütlelere ilmi içtihatlarını kabul ettirmişlerdir. Kıyâmete kadar da, onların içtihatları devam edecek, ilmi kudretleri ve yüce şahsiyetleri herkes tarafından takdir ve teslim edilecektir. Onları küçük görenler, kendi küçüklüklerini farkedemeyen biçârelerdir ki, böylelerine ancak acınır.

Evet; dersimize devam edelim:

Kıyâmet gününde yüzleri kara olanların âkibetlerini haber verdikten sonra, şimdi de yüzleri nurlu olanları anlatalım:

Bu zevat-ı âli-kadr, Dâr-ün-najım olan cennette ve Allahu teâlâ'nın rahmet ve lûtf-u kereminde bulunacaklar ve orada daimî kalacaklardır. Bu ehl-i cennet ise, Allah'ın dinine, Resûlüne ve kitabına sımsıkı sarılan ve ayrılmayanlardır.

Allah ile kulu arasında vasıta yoktur, diyenlere hatırlatırım ki; Allahu teâlâ ile Nebi-i-zîşân arasında Cebrail aleyhisselâm, yine Allahu teâlâ ile kullar arasında da vasıta **HABL-İ İLÂHİ** olan Kur'an-ı azim-ül-bürhan ve canlı Kur'an Nebi-i âhir zamandır.

Allah ile kul arasına girerek, dalâlete vasıta olan İblis varken; Allah ile kul arasında hidayete vasıta olacak kimsele-ri kabul etmemek, akıllı ve bilgili kişilerin sözü değildir. Allah ile kul arasında delâlete vasıta olan şeytan olduğu gibi Allah ile kul arasında hidayete vasıta olarak da Nebiler ve onlara vâris olan ve Allah muhabbetini, Allah'ın emir ve nehiyelerini insanlara nakleden ve öğreten âlimlerle ehlullah vardır. Nete- kim, haberde:

الْعُلَمَاءُ وَرَثَةُ الْإِنْسَاءِ

(Âlimler, Nebilerin vârisleridirler.)

buyurulmuştur.

Kaldı ki, Allah ile kul arasında vasıta olmadığını iddia edenlere, namazlarda cemaatin önüne geçerek halkı Allah'a

takdim vazifesini gören imamların mevcudiyetlerini irae etmek kâfi bir cevap olur kanaatindeyim.

Asıl mesele şudur: İslâm'daki Allah ile kul arasındaki vasıtayı; hıristiyanlıktaki Allah ile kul arasındaki vasıtaya benzetmeler yapılmaktadır. Zira, arada büyük fark vardır. İslâm'da, Allah ile kul arasındaki vasıtalar, yukarıda da işaret olunduğu gibi Nebiler ve onların vârisleri olan âlimler ve velilerdir ki, Allahu teâlâ'nın azametini, vahdaniyyet ve muhabbetini bildirir, öğretir ve o kulu Allah'a takdim ederler. Hıristiyanlıkta, Allah ile kul arasındaki vasıta anlayışı, daha doğrusu papasların ve rahiplerin durumları büsbütün başkadır. Rühban sınıfı, hadlerini bilmeden Allah namına hüküm vermeğe kalkarlar. Günah çıkarmağa gelenlere: **(Seni affettim..)** veya: **(Seni aforoz ettim..)** yahut: **(Sana cennetin anahtarını verdim..)** demeğe cür'et ederler. O kadar ki, bir hıristiyan kendi ölüsünün mezarına giderek dua edemez. İllâki, o mezarlıkta vazifeli papas gelip okuyacaktır. Bu izahlarımızdan da gayet açık olarak anlaşılıyor ki; affetmek, aforoz etmek, cennet anahtarı vermek nev'inden safsatalarla Allah namına hükmetmek, rahiplerin marifetleridir. Oysa, islâm'da böyle midir? Hâşâ, Allahu teâlâ namına kim hükmedebilir? Bu itibarla, hıristiyanlıktaki bu sapık inanışla, islâmın Allah ile kul arasındaki vasıta anlayışını benzetmeler, hiç şüphe yoktur ki ne söylediklerini kulları işitmeyen veya söylediklerinin mânasını idrak edemeyen gafil kişilerdir.

Hıristiyanları, kendi sapık ve sakat inançları ile başbaşa bırakarak mevzuumuza dönelim:

Cibril-i emin vasıtasıyla Habib-i Hüdâ'ya nâzıl olan Kur'an-ı azim, bizlere tevhide emretmektedir. Zira, Kur'an'a sarılanlar, ona iman edenler; insan vücudunun birer âzası gibidirler. Her uzuv, birbirlerine irtibatı ve ihtiyacı bulunduğu gibi, bütün mü'minlerin de birbirlerine irtibatı ve ihtiyacı vardır.

Bu vücudu şöyle tavsif ve tarif edebiliriz:

Bu vücudun başı Türkler ise, sağ kolu Pakistan halkı, sol kolu İran halkı, göğsü Arap halkı, sağ ayağı Mısır halkı, sol

ayağı Sudan halkı ve diğer uzuvları da diğer müslüman milletleridir.

Bu vücudun ruhu da Kur'an-ı azim-ül-bürhandır.

Bu vücudun kalbi de Nebi aleyhisselâmdir.

Bu uzuvlardan birisi kopacak olursa, vücudun o tarafı sakat kalacaktır. Sağ kolun sol kola, sağ ayağın sol ayağa, velhasıl bütün uzuvların teker teker birbirlerine ihtiyaçları vardır.

Vücudun ihtiyacı da ruhadır.

Ruhun makarrı da kalptir.

Ruh, vücuttan ayrılınca, ceset hiç bir kıymet ifade etmez, çürür ve yalnız iskelet olarak kalır.

Şu hâlde, islâmın vücudunu teşkil eden milletlerin de, ruhtan ayrıldıkları takdirde, hiç bir kıymet ve ehemmiyetleri kalmaz. Cansız, ruhsuz bir beden, bir cesedin kıymeti ne katarsa o kadar olur. Aynı şekilde, herhangi bir ameliyat neticesinde vücuttan ayrılan uzvun, meselâ kol veya ayağın hiç bir kıymeti ve hususiyeti olamayacağı gibi, islâm camiasından kopan ve ayrılan milletin de değeri ve özelliği kalmaz. İndallah, bu böyledir ve böyle olagelmıştır.

Şu var ki, değil kolun veya ayağın, sırasında bir parmağın dahi yokluğu acı acı hissedildiğine göre, vücut kendisinden ayrılan o uzvun acısını elbette duyar. Hattâ, bir yerimiz incindiği zaman, bütün vücudumuz ezalanmıyor mu?

Şu halde, bir mü'min incindiği zaman, o mü'minin ezasını sen duymuyor ve onun ezası ile ezalanmıyorsan, sen o vücuttan ayrılmışsın demektir.

Aynı misali teşmil ederek diyebiliriz ki; islâmda mezhepler de bir vücuda benzerler. Bu vücudun da ruhu Kur'an-ı azim-üş-şân, kalbi Resûl-ü zişân ve diğer uzuvları da hak mezhepleridir.

Hak olan dört mezhep şunlardır:

**HANEFİYYE - ŞÂFİ'İYYE - MÂLİKİYYE - HANBELİYYE'**dir.

Bu dört mezhepten gayrı nice hak mezhepler de mevcut idi. Fakat, bugün o hak mezheplerin sâlikleri kalmamıştır. Daha doğrusu, o mezheplerin sâlikleri, denizlere dökülen nehirle-

rin deryalara karıştıkları gibi bu dört hak mezhebe karışmışlardır.

Filvaki, zamanımızda bir takım inançlar da hâlâ devam etmektedir. Şi'a-i-İmamiyye ve Şi'a-i-Zeydiyye ve benzeri diğer inançlar da mevcuttur ki, bu inançlara da saygı göstermemiz lâzım gelmektedir. Zira, ehl-i sünnet vel-cemaat mezhebinin şi'arı, ehl-i kibleyi tekfir etmemektir.

— Ben müslümanım, diyene:

— Hayır, sen müslüman değilsin, denilemez.

Kaldı ki, müslümanlık iddiasında bulunanların, islâmiyetini reddetmememizi Kur'an-ı azim men'etmektedir:

وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلَىٰ إِلَيْكُمْ السَّلَامَ لَسْتَ  
مُؤْمِنًا تَبْتَغُونَ عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ  
مَفَاوِمْ كَثِيرَةٌ

*Ve lâ tekulû limen elka ileyküm-üs-selâme leste mü'minâ.*

*En-Nisâ: 93*

**(Size islâmca selâm verene: SEN MÜ'MİN DEĞİLSİN demeyin...)**

**Lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlullah** diyen, bu kelime-i tayyibeyi dili ile takrir ve kalbi ile tasdik eyleyen her fert müslümandır. Müslümanlarda milliyet, renk, ırk, lisan gözetilmez. Güzel, çirkin, âlim, cahil, zengin, fakir bütün müslümanlar, birbirlerinin kardeşleridirler:

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ

*İnnemel-mü'minûne ihvetün...*

*El-Hucurât : 10*

**(Mü'minler, birbirlerinin kardeşidirler.)**

Hiç bir kimsenin, diğer bir kimseye üstünlüğü yoktur. Al-lahu teâlâ indinde en yüksek ve en kerimi Allah'tan korkandır. Zira, müttükileri Allah celle kendi dostları olarak ilân buyur-muştur:

إِن أَوْلِيَاءَهُ إِلَّا الْمُتَّقُونَ

*În evliyâ-ühü illel-müttekun...*

*El-Enfâl : 34*

**(Allahu teâlâ'nın dosıları ve velileri ancak müttükilerdir.)**

Evet; yukarıda da beyan olunduğu gibi, mezheplerde bir vücut gibidir. Nasıl ki, vücutta ulvî ve süfli uzuvlar varsa ve nasıl ki bu uzuvların yekdiğerine ihtiyacı varsa, ister ulvi ister süfli herhangi bir uzuv vücuttan ayrılınca o vücut sakat kalıyorsa; bu inançlardan birisini vücut-u islâmdan ayıracak olursak, onu bir rüknünden mahrum etmiş oluruz.

Bir milletin, millet olabilmesi için; o milletin fertleri arasında, âlimi, cahili, namuslusu, namussuzu, sâlihi, fâsıkı, kuvvetlisi, zayıfı, zengini, fakiri, güzeli çirkini ile bir bütün olarak millet sayılır.

Mezhepler ve inançlar da böyledir. Herkes Ebâ-Bekir, Ömer, Osman ve Ali rıdvanullahi aleyhim ecmaiyn gibi olamaz. Olabilselerdi, bu takdirde isimlerini saydığımız zevatın kadri kalmazdı. Yalnız, her inanç sahibinin islâmı yükseltmek gayesiyle Allah ve Resûlü için birbirlerini sevmeleri, **Lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlullah** mihrakı üzerinde birleşmeleri, bu hak kelimeden ayrılmamaları, islâm dininin icabı ve temeli olan ibadet ve tâ'atte sabit olmaları, Kur'an-ı azimin emirlerine ve nehiyelerine son derece dikkat ve riayet etmeleri, yardımlaşmaları anlaşmaları ve kaynaşmaları şarttır ve lâzımdır. Bu saydıklarımız yapılabilirse, her türlü tefrika ortadan kalkacak, ayrılık gayrılıklar kendiliğinden bertaraf olacak, geçmiş kırgınlıklar ve soğukluklar unutulacaktır.

Bu takdirde, hepimizin sevdiğimiz ve inanıp iman getirdiğimiz Allah ve Resûlüne hürmeten, Allah ve Resûlünü sevenleri sevebiliriz, islâmı ve dini yıkıcı faaliyetlerden elbirliğiyle koruruz, tevhid-i islâmı sağlarız, kardeş olduğumuzu hatırlarız. Saflarımızı sıklaştırırız, aramıza yabancı unsurların girmelerine engel oluruz ve tek kelime ile kurtuluruz.

Bunları maalesef yapamadığımız için, gizli ve hususi maksatlarla hareket eden münafıklar saflarımıza sızabilmekte, şahsî menfaat düşkünü bazı gafilleri avlayarak nifak tohumlarını ekmekte ve bu nifak güruhunun fesadına kapılan safdiller de din-i Ahmediyyeyi kendi kıt ve kısır görüşleriyle değerlendirmekte ve binnetice vahdet-i islâm bozulmakta, tefrikalar, anlaşmazlıklar, uyuşmazlıklar sürüp gitmektedir. O kadar ki, müslümanlar birbirlerinin kanını dahi helâl addederek feci cinayetlere sürüklenmekte, birbirlerine her türlü zulmü ve haksızlığı reva görmekte dirler.

Bir sene, Haccı şerife niyyet edip, cemaatimden bir kaç ihvanımla yola çıkmıştım. Türk - Suriye hudut kapısı Nusaybin'den Kamışlı'ya geçtiğimizde, ihvanımdan birisi, cuma namazı kılmak üzere bir zatın dükkânında akan çeşmeden abdest alabilmek için müsaade istedi ve bu ricası kabul olundu. İhvanımdan olan zat, abdest almağa başladı, ellerini, yüzünü ve kollarını yıkadıktan sonra, ayaklarını yıkamağa hazırlanırken, dükkân sahibi kendisinden sordu:

— Sen Hanefi misin?

Saf ve temiz bir müslüman olan ihvanım, dört mezhepten haberi olmadığından, kemal-i safiyetle:

— Evet, der demez dükkân sahibi musluğun suyunu kesti ve hemen yanı başındaki helânın kapısını açıp, oradaki pislikleri göstererek:

— Öyle ise abdestini buradan al, diye haykırdı:

Neye uğradığını anlayamayan ve bir ayağı yıkanmış, bir ayağı kuru ve abdesti yarım kalan bizim ihvana; Türkiye'den Suriye'ye sığınan bir Ermeni su verdi de, abdestini tamamlayabildi.

Sonradan öğrendik ki, meğer o dükkânın sahibi Alevi

müslümanlardanmış ve bizim Sünni olduğumuzu öğrenince, Allah'ın beytini ve Resûlün kabrini ziyaret kasdı ile vatanını, evlât ve iyalini terkederek yola çıkan ve hepsinden mühim olarak o ânda kendisine misâfir sayılan bir müslüman kardeşine bu hakareti reva görmüştü.

Ne çirkin, ne acı ve ne düşündürücü bir muamele değil mi?

Yine aynı yolculukta, Bağdat ile Basra arasında uğradığımız bir kasaba halkı, Şi'i ve Caferiyye mezhebinden olduklarından bizim Sünni olduğumuzu öğrenerek paramızla ne benzin ve ne de su verdiler. Öyle ki, bize hain hain bakışlarından, ellerine fırsat geçse, canlarımıza dahi kastedebileceklerini sezinlemek güç değildi. Bereket versin ki, o kasabada mahalli otoriteleri temsil eden devlet kuvvetleri bulunmaktaydı.

Bu iki küçük misal, şahsî ve hususî menfaatleri uğruna islâmı parçalayanların, bu hain maksatlarında ne derece muvaffak olduklarını ispata herhalde kâfidir.

Oysa, biz Sünniler Hz. Ali kerremallahu vechehu efendimizi, onun evlâtlarını ve Ehl-i Beyt-i Mustafa'yı ve onlara muhabbet edenleri çok ama pek çok severiz. Ne hazindir ki, islâm dinini parçalamak ve müslümanları tefrikaya düşürmekle menfaat sağlayanlar ve cehaletleri yüzünden onlara yardımcı olanlar, biz Sünnileri Müslüman Şi'ilere İmam'ı Ali'nin düşmanı, İmam-ı Hasan, İmam-ı Hüseyin, on iki imam ve on dört mâsumun amansız hasmı olarak tanıtmış ve bildirmişlerdir.

Bu şî'i müslümanlar da, tahkik ve tetkike lüzum görmeksizin bu tezvirlerle inanmışlar, İmam-ı Ali'ye, İmameyne ve Ehl-i beyte olan muhabbetleri saikasıyla gûya bizi —Es-tagfirullah— Ehl-i beyt-i nübüvvet düşmanı olarak bellemişler ve Sünnilere karşı bu muameleyi lâyıf görmüşlerdir. Aslında suç, ne Sünnilerde ne de Şi'ilerdedir. Bizi, birbirimize düşman ederek kardeşliğimizi unutturan münafıklarla, o münafıklara cehaletleri hasebiyle âlet olan gafillerdedir.

Görülüyor ki, basit ve küçücük bir nifak, bütün bu halle-



re sebep olmuştur. Alelâde bir sivilce cesametindeki yara, yerinde ve zamanında tedavi edilmediğinden, vücud-u islâmı sarmış, vahim bir hal almıştır. Bundan da vahim olan gerçek şudur ki, her şeye rağmen bu yaraları tedavi etmek isteyen hâlis müslümanları kenara iten münafıklar, daha da derinleştirerek bu yaraları kangren haline getirmeğe çalışmaktadırlar.

Başka bir tâbirle, küçücük bir kıvılcım iken ihmal edilerek bastırılmayan bu nifak ateşi, yangına körükle giden münafıkların gayretleri ile gittikçe büyümüş, alev bacayı sarmış, söndürmeğe uğraşanlar daima saf dışı edilmiş ve o mühlik ateş mütemediyen körüklenmiştir. Bugün, maalesef alev bacayı sarmış bulunmaktadır.

Teşbihleri ve misalleri bir tarafa bırakalım da açık açık söyleyelim. Zavallı müslümanlar, aldatılmış ve kandırılmış, körü körüne birbirleriyle döğüştürülmüş ve islâm dünyası bu hale getirilmiştir. Hâlâ da bu anlaşmazlıkları ve uyuşmazlıkları kışkırtmakta ve olanca güçleriyle islâm dünyasını büsbütün ortadan kaldırmağa çalışmaktadırlar. İçeriden ve dışarıdan tezvirlere, tahriklere devam etmekte, sinsî faaliyetler gözlerimizin önünde sürüp gitmektedir.

Tarikatlar, insanlara insanlıklarını bildirmek, insan-ı kâmil haline getirmek ve Allah rızasına lâayık kılmak için içtihat edildiği halde, Nakşileri Kadirilere, Kadirileri, Rûfailere, Rûfaileri Halvetilere düşman gibi göstermek, aralarında ayrılık gayrılık gözetmek elbette ve elbette mü'min işi değildir.

Dedikodular, fiskoslar, fitnelere, hasetler alıp yürümüştür.

— Bu, Kur'an kursundan yetişmedir.

— O, imam-hatip okulu mezunudur.

— Şu, ilâhiyat fakültesinden mezundur.

— Bu nurettir.

— Bu Süleymanlıdır.

— Bu budur, o odur, şu şudur, diyerek müslümanları birbirlerine düşman etmeğe çalışıyor, bizi birbirimizden ayırıyor ve göz göre göre parçalıyorlar.

Bektaşî ve Alevî müslümanlar Sünnilere, Sünniler Bektaşî ve Alevilere ver yansın ediyorlar.

Asırlardır bu **SEN - BEN** çekişmesinden neler kaybettiğimizi hiç düşündünüz mü? Merhum Mehmet Akif, altmış yıl önce avaz avaz haykırıyordu:

**Kaç yurda vedâ etmedik biz bu uğurda,  
Elverdi gidenler, acıyın eldeki yurda...**

Evet; elverdi gidenler... Acıyalım eldeki yurda!.. Zira, bu yurt da maazallah elden giderse, gayrı gidecek yerimiz de yoktur.

Bu **SEN - BEN** kavgaları ile, aziz vatanımızı tehlikeye düşürdüğümüzü, pusuda fırsat kollayan din ve millet düşmanlarının ekmeklerine yağ sürdüğümüzü ne zaman idrak edebileceğiz?

Münafıklar, fırsat düşkünleri, iç ve dış düşmanlarımız milyonlarca lira harcasalar, bugünkü durumu meydana getiremezlerdi. Ne var ki, bizim bu anlaşmazlıklarımız ve uyuşmazlıklarımız, tabiatıyla onların işlerine gelmekte, sinsi sinsi bu ihtilâfları körüklemekte ve el altından milli birlik ve beraberliğimizi kundaklamaktadırlar. Müslüman halkı, birbirine düşürmek ve islâmın bu son kalesini de ele geçirmek için, geceli gündüzlü, durmadan, yorulmadan gayret ve faaliyet sarfediyorlar.

Bu hain ve sinsi faaliyetler aslâ küçümsenmemelidir. Unutmamalıdır ki, mini mini bir delik, koskoca bir geminin batmasına, sönmeden atılan bir sigara izmariti, bir ormanın yanmasına kâfi gelebilir.

## H İ K Â Y E

Şeytan, günlerden bir gün köşkün bahçesinde bir kazığa bağlı olan koçun bağını gevşetmiş, Koç, sağa sola çeke çekiştire kazığı yerden sökmüş ve sürükleyerek köşkün içine girmiş. Giriş salonunda bulunan büyük endam aynasına bakınca, ken-

di hayalini görmüş ve başka bir koç sanmış. Gerilemiş, gerilemiş olanca gücüyle bir kafa vurarak koskoca aynayı parça parça ederek kırmış. Gürültüye evin hanımı yetişmiş ve baba-dedesinden yadigâr ve antika aynanın koç tarafından kırıldığını anlayınca, hemen bir kasap çağırarak koçu kestirmiş. Akşam, evin beyi gelmiş ve evlât gibi elinde büyüttüğü sevgili koçunun hanımı tarafından kestirildiğini öğrenince, karısına öyle bir tokat aşketmiş ki, kadıncağız hemen oracıkta düşmüş ve ölmüş. Hanımın kardeşleri, ablalarının eniştelere tarafından bir tokat darbesiyle öldürüldüğünü öğrenince, tabancalarını ateşlemişler ve onlar da eniştelere öldürmüşler. Öldürülen enişte beyin kardeşleri de intikam kaygusuna düşmüşler ve onlar daha bir gün öncesine kadar birbirlerine hısım-akraba ve can-ciger olan aynı dinden, aynı milletten ve hattâ aynı aileden bu zavallı kişilerin kimisi kabre gitmiş, kimisi de zıندانı boylamış.

Bütün bunlar olup bittikten sonra, şeytan saf ve mâsum bir ifade ile boynunu bükerek:

— Bunlara ne oldu bir türlü anlayamadım? demiş. Hem, benim ne suçum var? Ben, yalnız koçun kazığını gevşettim o kadar..

Anlayana bu kıssamız kâfidir.

İslâm, bir metin kaledir. Bu kalenin binası için lüzumlu malzeme meyanında taş, toprak, kireç, kıtık, kazma, kürek, usta, amele, mühendis, mimar, para ve sâ'y-ü gayret bulunmaktadır. Kalenin tamamı taştan olamaz. Taşların birbirlerini tutması için harca, kıtığa, malaya, küreğe ve daha buna benzer birçok malzemeye ihtiyaç vardır.

Yukarıda saydığımız mezhepler, tarikatlar, imamlar, müftüler, şeyhler, kurslular, enstitülüler, fakülteliler, Süleymancılar, medrese, tekke, cami, türbe, molla, sofi, Nakşi, Kadiri, Rûfai, Sâ'di, Mevlevi, Şâzeli, Sünni, Hanefi, Şâfi'i, Mâlîki, Hanbeli, Şi'i, Zeydi, Caferi, Rafîzi, Harici, Bektaşî ve mümasîli unsurlar da, bu metin kalenin birer rûknüdürler. Kimi ruhu, kimi mühendisi, kimi mimarı, kimi amelesi, kimi ustası, kimi taşı, kimi

toprağı, kimi kıtığı, kimi harcı, kimi bayrağı, kimi topu, kimi tüfeği mahiyetindedir.

Evet; islâm bir bütündür, birbirinden ayrılmaz.

**LÂ İLÂHE İLLALLAH**, Allahu teâlâ'nın metin bir kalesidir. O kaleye sığınan, dünya azabından ve âhret ikabından beri olur, Hakkın hıfz-u amanında bulunur, hem dünya saadetine, hem âhret rahmet ve selâmetine, felâha ve necata erer. İslâmı parçalamak isteyen münafıklar ise, dün olduğu gibi bugün de, yarın da daima hüsrandırlar ve hüsranda kalacaklardır. Bu kaleyi koruyup kollayarak necata ermemiz için, Allahu teâlâ bizlere bu âyeti ile tevhidde daim olmamızı irade buyurmakta ve bunun için de Allah'ın ipine sımsıkı tutunmamızı, birbirimizden ayrılmamamızı **ferman** etmektedir. Allahu teâlâ'nın ipine tutunanlar, bir gün elbette ipin diğer ucunu tutana erişecekler ve iki cihanda aziz olacaklardır. İpi terkedener ise, kuyuya düşenin yardım maksadiyle uzatılan ipe tutunmak istememeleri gibi düştükleri zulmet çukurundan kurtulamayacak ve orada helâk olup gideceklerdir. Onlar, vahdet-i islâmdan ayrıldıklarından ötürü huzur-u izzetten de kovulacak ve nâr-ı cahiymde kalacaklardır. İslâm camiası arasında nifak ve tefrikalara sebep olanlar da Resûl aleyhisselâmdan kendilerine hak ve beyyinât geldikten sonra ehl-i islâmı birbirine düşürdüklerinden dolayı, Havz-ı Nebiden tardolunacaklardır.

## H İ K Â Y E

Bir Sünni ile bir Şi'i, birlikte yolculuk ediyorlarmış. Önlere derin ve geniş bir hendek çıkmış. Şi'i:

— Ben **Yâ Ali** der, bu hendeği atlarım, demiş ve dediği gibi de yapmış amma, hendeğin orta yerine yuvarlanmış.

Dar görüşlü Sünni de:

— Ben de **Yâ Ömer** der, bu hendeği atlarım, demiş ve o da dediği gibi yaparak hendeğin ortasında hâlâ yanını, belini uvalayan Şi'i'nin yanına düşmüş.

İki kafadar, düştükleri hendek içinde bir yandan incinen yerlerini uvuştururken, bir yandan da başbaşa verip düşünmüşler ve şu hükme varmışlar:

— Bu işte, ne Ali'nin ne de Ömer'in kabahatleri yoktur. Kabahat, olsa olsa hendeği bu derece geniş kazanlarda ve etrafından dolaşarak yola devam etmek varken, Ali'yi ve Ömer'i çağırarak atlamağa kalkanlardadır, demişler ve birbirlerine omuz vererek güç hal hendekten çıkmış ve yollarına devam etmişler.

Ey ehl-i iyman:

Dünyada tek başına dahi kalsan, yine de **Habl-i-ilâhi** olan Kur'an-ı kerimden ve Nebiler serverinden ayrılma! Mü'min olarak, müslüman olarak ölmeği, sâlihlerle iltihak etmeği, gece ve gündüz Allahu teâlâ'dan dile! Saadet ve selâmet bundadır. İkilik yapma; tevhidde kaim, iymanda daim ol! Kendi kendine içtihat etmeğe kalkma! Kalksan bile, kendi içtihadıyla kendin âmil ol, başkalarını da içtihadına dâvet etme! Diğer mezheplerde bulunan ehl-i kıbleyi tekfir etme! Cenazelerinde hazır ol! Yalnız müslümanlara değil, bütün mablûkata karşı şefkatli ve merhametli ol! Bütün müslümanları kardeş bil! Halk, senin elinden ve dilinden sâlim olsun! Nefsini aziz görme! İzzeti; nefsinde değil, dininde ara! İzzet, Allah ve Resûlünün indindedir. Allah'a ve Resûlüne iymanda daim olursan, şeriate riayet edersen, iki cihanda da aziz olursun. Allah ve Resûlü, senden yüz çevirirse, iki cihanda zelil olur, ebedî olarak zillette kalırsın.

**Buyruğun tut Rahmanın,  
Tevhide gel, tevhide..  
Tazelensin imanının,  
Tevhide gel, tevhide..**

**Yaban yerlere bakma,  
Canın odlara yakma,  
Her gördüğüne akma,  
Tevhide gel, tevhide..**

**Mâ-sivâdan gözün yum,  
Ne umarsan, haktan um;  
Gitsin gönülden hümmüm,  
Tevhide gel, tevhide..**

**Zâhirde kalan kişi,  
Güç etme asân işi,  
Gider gayrı teşvişi,  
Tevhide gel, tevhide..**

**Şirki baştan savarsan,  
Hak bilmeğe uyarsan,  
Yaradanı seversen,  
Tevhide gel, tevhide..**

**Sen, seni ne sanırsın?  
Fâniye dayanırsın,  
Hoş, bir gün uyanırsın;  
Tevhide gel, tevhide..**

**Emri, yerine getir,  
Erkenden işi bitir,  
Sıdk ile iyman getir,  
Tevhide gel, tevhide..**

**Uyanıgör gafletten,  
Geç bu fâni lezzetten,  
İç Kevser-i vahdetten,  
Tevhide gel, tevhide..**

**Hüdâ'iyi gûş eyle,  
Şevke gelip cûş eyle,  
Bu kevser'den nûş eyle,  
Tevhide gel, tevhide..**

**Aziz Mahmud Hüdâ'i  
(Kuddise sirruh)**

O halde, bize düşen ilk ve en mühim vazife, gaflet uykusundan uyanmak, birbirimizi sevmek, birbirimizi saymak, karşılıklı olarak birbirimizin fikirlerine inanç ve anlayışına saygı göstermektir.

Artık; kini, öfkeyi, hasedi terkedelim, birbirimizle kardeş olalım, daima kardeş kalalım..

Zira, bizden evvel vahdeti bozarak, birbirleriyle ihtilâfa düşenlerin dünyada ve âhirette mes'ul olduklarını, elim azap-lara düştüklerini Kur'an-ı azim bizlere haber vermekte ve biz gafilleri ikaz ederek gaflet uykularından uyarmaktadır.

Unutmayalım ki, iyi niyetle yapılan ihtilâflar rahmet ve kötü niyetle yapılan ihtilâflar ise fitne ve nifak ve binnetice azaptır, Gerçekten, islâmın ulviyyet ve kudsiyyetini belirtmek, halkın şüphelerini gidermek, terakki ve te'alisini temin etmek niyyet-i hâlisanesiyle olan ihtilâflar, ümmete rahmettir. Rahmet olan bu nevi ihtilâfları, kendi çıkarlarına âlet ederek ümmet-i Muhammed'i birbirine düşüren alçaklarla, bu alçaklara yordakçılık eden bazı münafıklara aldanan ve uyan kişilerin önünde sonunda pişman olacakları mutlak ve muhakkaktır. Bu hain ve gafiller güruhunun, derin bir hüsrân içinde başlarını taşlara vuracakları feryat ve figan edecekleri günler çok yaklaşmıştır. Onların rezalet ve denaatleri bütün vüzuhi ile açıklanacak ve azapları ölümlerinden önce başlayacak ve cehennemde de ebediyyen devam edecektir.

Bir Müslümanın vazife-i diniyyesinin ehemmi mühimmi şunlardır:

Gaflet uykusundan uyanmak, bir daha aynı gaflete düşmemektir.

Tövbe ederek Allahu teâlâ'ya rücu etmektir.

Verâ ve tekva sahibi olmaktır.

Avamın verâ'ı, Allahu teâlânın menhiyatından; havassın verâ'ı da şübehattan kaçınmaktır.

Nefsin muhasebesidir. **(Allahu teâlâ tarafından muhasebe edilmeden, insanın kendi kendisini muhasebe etmesi, hesaba çekmesidir.)**

Kendisi ile mahlûkat-ı ilâhi arasında zuhur eden hadiseleri düşünmek ve hak sahiplerini razı kılmaktır.

Hayra yarar amelleri haktan bilmek, zuhur eden şerlerden dolayı tövbe etmek ve nâdim olmaktır.

İrade sahibi olmaktır.

Cömertlik ve cehd ile murada nail olmağa rağbet etmektir.

Zühd sahibi olmaktır. (Dünyaya ve dünya süslerine rağbet etmemek, dünya hayatına kıymet vermemektir. Kısacası, zühd dünyayı terketmektir. Onun da hakikati, Allahu teâlâ'dan gayrı her şeyden yüz çevirmektir.)

Fakr sahibi olmaktır. (Hiç bir şeye kadir olmadığını, her şeye ancak Allahu teâlâ'nın kadir olduğunu bilmek ve anlamak, kendi aczini ve hakkın kudretini tasdik ederek kalbi temizlemek, tahliye etmektir.)

Sıdk sahibi olmaktır. (İç ve dış doğruluğuna sahip olmaktır.)

Sabır sahibi olmaktır. (Şikâyetleri terketmek, nefsi musibetlere ve ibadetlere tahammül ettirmek, nefsi kötü arzularından men'etmektir.)

Riza sahibi olmaktır. (Allahu teâlâ namına gelen belâlardan zevk duymak ve lezzet almaktır.)

İhlâs sahibi olmaktır. (Her şeyi haktan bilmek, haktan başka bir şeyi görmemek, her şeyi haktan beklemektir.) Tahammül sahibi olmaktır. (Her türlü hayırların ve güzelliklerin, Allahu teâlâ'nın razı olduğu şeylerde bulunduğuna bilmek, her işte Cenabi-hakka itimat etmek ve ona kalbini bağlamaktır.)

Dersimizin başında, kalbin devasının beş şey ile mümkün olduğunu bildirmiş ve birincisinin tefekkür ederek Kur'an okumak, okuduğunu anlamak, emirlerine itaat ve nehiyelerinden içtinap eylemek, kıssalardan ibret almak ve amel etmek ve bu amelini ihlâs ile yapmak olduğunu da belirtmiştik.

Diğer tedavi usulleri de, helâldan dahi olsa, karnını fazla yemek ve içmekle doldurmamaktır. Yüz gram yersen, o seni taşır. Yarım kilo yersen, sen onu taşırsın. Öyle ise, mümkün



olabildiği kadar karnı boş bulundurmalı, gece namazlarını kılmalı, seher vakitlerinde Allahu zül-celâle yalvarıp yakararak niyazda bulunmalı, salihler, ile sohbet etmelidir.

Kalplerini bu devalarla tedavi edenlerin ve safaya erenlerin kalpleri **Mir'ât-ı-Hak** olur. Hakkın aynası olan kalb de elbette nur olur. Nur olan kalp, hayrı ve şerri fark eder. Kimse-nin kusurunu görmez, ancak kendi kusurunu görür. İbadullah'a yan bakmaz, nefsini kimseden yüce görmez. Kişinin, u'cup ve riyâ ile yaptığı ibadetten; işlediği günaha tövbe ve nedamet etmesi, kendisi için daha hayırlıdır, demişlerdir.

Kalpleri nur olanlar, tevhitten ayrılmazlar. Mü'minleri severler. İslâm'da tefrikalar, ayrı-gayrılıklar çıkarmazlar. Mü'min kardeşlerinden zulüm dahi görseler, onu affederler. Mü'minler kendisini mahrum dahi etseler, kimseyi mahrum etmezler, Mü'minler, kendisini kınasalar bile, o mü'minleri kınamaz. Mü'minler onu terketseler, o mü'minleri terketmez. Kerem ve mürüvvet sahibi olur. Zira, kalbini yukarıda saydığımız beş mübarek deva ile tedavi etmiş, şifa bulmuş ve ârif olmuştur.

Ârif olanlar, İbadullah'a hakaret nazarı ile bakmazlar. Birine bakarlar, Allahu teâlâ'ya şükrederler. Birine bakarlar, fikrederler ve yine Allahu teâlâ'ya şükrederler. Onların gözle-rinde ibret, gönüllerinde nur vardır. **Onlar, Allahu teâlâ'nın habl-i-mefinine sımsıkı tutunanlar, tevhidde tevhid edenlerdir.** Allahu zül-celâlin en küçük emrinden, en yücesine kadar evâ-mir-i ilâhiyyeden canla başla ayrılmayanlardır.

Örnek mi istiyorsunuz?

İşte, Sıddıyk-ı-Ekber.. Sıddıyk-ı-Ekber'in duasına bakınız:

— Yâ Rab.. Eba-Bekir'in vücudunu öyle büyüt, öyle büyüt ki, o vücut cehennemini doldursun ve orada âsi mü'minlere yanacak yer kalmasın..

İşte, Sıddıyk-ı-Ekber.. Sıddıyk-ı-Ekber'in duasına bakınız:

— İlâhi.. Ümmet-i Muhammed'e vereceğin ne kadar müsibet, belâ ve hastalıklar varsa, hepsini bana ver. Tek, üm-met-i Muhammed'i rahata ve safaya kavuştur.

Menâkıb-ı ebrârda, Mâ'ruf-u Kerhî'den rivayet edilmiştir ki, bir kimse her gün on kerre:

— Yâ Rabbi ümmet-i Muhammed'i islâh et.. Yâ Rabbi ümmet-i-Muhammed'in her müşkilini hallü asân et.. Yâ Rabbi ümmet-i Muhammed'e merhamet et, diye dua ederse, o kimse veliler defterine kaydolunur, denilmektedir.

İşte; hepsinin üstadları, Enbiyâlar serveri, ins-ü-cin peygamberi Hz. Muhammed Mustafa sallallahu teâlâ aleyhi ve sellem efendimiz hazretleri:

— İlâhi ümmetim.. İlahi ümmetim.. Nefsim, Fatımam, Ayşem, ciğerpârelerim Hasan ve Hüseyinim, Rukiyyem. Zeynebim, İbrahimim, Kasımım, Abdullahım ve Tayyibim hepsi hepsi ümmetime feda olsun, buyurmakta..

Sende, bu âlemlere rahmet olan Hz. Muhammet Mustafa'dan nasibini aldınsa, Eba-Bekir radyallahu anhın duâsından hisse kaptınsa, veliler â'zâmnın duasından ibret ve ilham alabilinse; ümmet-i Muhammed'i seversin, onları her türlü musibetlerden irfan ve idrakinin elverdiği kadar vikaye etmeğe çalışırsın, ümmet-i Muhammed'in tevhidini, birliğini, beraberliğini, hayrını, iyiliğini ister ve gerekirse bu uğurda canını ve malını fedadan çekinmezsin. Vahdet-i islâmı, göz bebeğin gibi korur, kollar ve bu sayede Allah ve Resûlüllah indinde mergup ve mahbup olursun.

Zira, Resûlüllah sallallahu eleyhi ve sellem:

**(Birbirlerinizi sevmedikçe, iman etmiş olmazsınız. İman etmeyen de cennete dahil olmaz. Beni de, her şeyinizden fazla sevmedikçe, imanınız kemale ermez)** buyurmuşlardır.

Öyle ise; ümmet-i Muhammed'i sevki, iman etmiş ol.. Cennete bu âlemden dahil ol.. Resûl aleyhisselâmı, her şeyinden ziyade sevki, imanın kemale ersin, dünyada ve âhirette saadet ve selâmete nail olasın!..

İlâhi: Biz, senin kudret ve azametini hakkiyle bilemedik, sen bizi bilirsin.. Biz, seni göremeyiz, sen bizi görürsün.. Zât-ı ülûhiyyetine karşı nice isyan ve nisyanlarımız oldu, affettin. suçlarımızı setrettin.. İhsan buyurduğun nimetlere, hakkiyle şükredemediğimiz halde, bizleri mahrum etmedin.. İlâhi: Biz-

leri, tevhidinden ayırma, kalplerimizi birleştir, bizleri seviştir, anlaştır ve kaynaştır.. Bizleri, Habib-i edibinden de cüdâ eyleme. divanından kovma.. Ehl-i islâmı aziz eyle.. İlâhi: âsi kulun, huzur-u izzetinde secde ederek zât-ı ülûhiyyetinden af ve mağfiret dileniyor.. Nefs-i levvame uyararak, sana karşı utanmadan irtikâp ettiği sayısız günahlara nedamet ederek affına ve mağfiretine sığınyor.. Bâb-ı rahmetin önünde lûtuf ve keremini bekliyor.. Habib-i edibine olan muhabbetin ve sonsuz rahmet ve merhametinle nârından ve azabından azat eyle yâ Rabbi.. Eğer, İblis gibi rahmetinden kovarsan, biz hangi kapıya sığınır, kimden merhamet bekleyebiliriz? Senin azap ve ikabından, bizleri kim kurtarabilir? Senden gayri ibadete lâıyk ve kullarına merhametli ilâh var mı? Hâşâ.. Ancak, sen varsın.. Birsın, senin şerikin ve nazirin yoktur.. Senin mülkünden başka bir mülk, senin kapından gayrı sığınılacak bir kapı yok; ancak sen ve senin mülkün var.. Bizler, senin kullarınız. İster, bize azap eyle ve yak, ister affı mağfiretinle şâd eyle.. Emir senin, sen kerimsin, sana lâıyk olan keremdir, lûtuftur. Keremine geldik, ikram eyle, lûtfuna ve merhametine sığındık, bizleri affeyle yâ Rabbi.. Bize, adaletinle değil, rahmet-i ilâhiyyen ile muamele eyle.. Sen, kitab-ı keriminde: **(Şirkten gayrı bütün günahları, dilersem affederim.)** buyurdun. **(İnnallahe lâ yağfiru en yüşrike bihi ve yağfiru mâ dûne zâlık)** buyurmadın mı? Biz, şirk etmedik, sana ortak tanımadık, seni tevhid ederek birledik, Gerçi, sana lâıyk hiç bir ibadette bulunamadık, âsiyiz ve mücrimiz amma müşrik değiliz, mü'miniz. Yine sen Kur'an-ı aziminde **Rahman, Rahim, Settâr, Gaffar, Lâtif-ün-bil-ibâd** olduğunu ilân ederek: **(Ey nefislerine zulmeden kullarım! Rahmetimden ümidinizi kesmeyiniz. Ben, bütün günahlarınızı affı mağfiret ederim, Zira, ben af ve mağfiret ediciyim, merhametliyim, bağışlayıcıyım..)** buyurmak suretiyle mü'minlere affı umumî va'deyledin ve biz âsi, tâgi ve bâğileri dilşâd eyledin.. Affını bekliyor, kerem ve mağfiretini gözlüyoruz, rahmetinden aslâ ümidimizi kesmedik, affına geldik, bizleri affınla ebedî saadete ve selâmete erenlerden eyle yâ Rabbi.. Sen, bütün âsileri affeylesen, bahr-i rahmet-i ilâhiyyen-

den bir katre eksilmez. Ey kerem ve inayet sahibi Rabbimiz.. Ey rahmet ve merhametinin sonu olmayan mâ'budumuz.. Ey lûtuflarına payan olmayan Allahımız.. Ey mâlik-el-mülk zül-ce-lâl-i vel-ikram olan Mevlâmız.. Bizler, ne kadar günah ve isyan sahibi dahi olsak, senin rahmet ve mağfiretin yanında, bizim günah ve isyanlarımızın cirmi ne olabilir? Ancak bir hiç.. Bizleri, gazabına uğrayanlardan eyleme. Zât-ı ülûhiyyetine lâyıık ameller bizde yok, hatalarımız, isyanlarımız ve nisyanlarımız ise pek çok, senin de atâ'nın nihayeti yok.. Zât-ı ecelli â'lanı kendimizden razı kılamadık, suçlarımızı biliyor ve ikrar ediyoruz, Resûl-i Hâşimi hürmetine bizleri affı mağfiretinle şâd, nârından azat, nurunu müzdât eyle yâ Rabbi.. Şekavetimizi, saadete tebdil, kötü huylarımızı ahlâk-ı Kur'aniyye ve ahlâk-ı Muhammediye tahvil eyle yâ Rabbi... Zâhirlerimizi, şeriat-ı garra-i Ahmediyye ile tezyin, bâtınlarımızı envâr-ı Kur'an ve envâr-ı tevhid-i sübhan ile tenvir eyleyerek, kalplerimizden hubbu sivâ'yı tathir, aşkullah, muhabbetullah ve muhabbet-i Resûlullah ile tahkim eyle yâ Rabbi.. Kulaklarımızdan gaflet pamuğunu def'eyle, gözlerimizden gaflet perdesini ref'eyle, bizleri sırat-ı müstakimine sevk eyle yâ Rabbi.. Yüzlerimize nur, gözlerimize ibret ve sürur, gönüllerimize sürur ihsan ve inayet eyle yâ Rabbi.. Dillerimizi haramdan, yalandan, gıybetten, nemmâmeden, küfürden ve kötü sözlerden, boş ve faydasız konuşmalardan tathir eyleyerek, helâl lokma ile, tevhid-ü tahmid, tahiyat-ü salâvat ile güzel sözlerle, zikrinle, şükürle tezyin eyle yâ Rabbi.. Ağzlarımızı şarab-ı Kevser'e lâyıık, burunlarımızı bûy-u Muhammed'i itr-ı Ahmedi ile taltife muvafık eyle yâ Rabbi.. Gözlerimize, gördüğünden ibret alacak basiret, kulaklarımıza hak kelâmı duyacak hassasiyet, zihinlerimize hak kelâmı anlayacak ve anladığı ile ihlâsen amel edebilecek feraset nasibeyle yâ Rabbi.. Ruhlarımızı, ruh-u Ahmedi ile biliştir, buluştur, seviştir yâ Rabbi.. Bütün ümmet-i Muhammed'i nazar-ı rahmetinle ve nazar-ı iltifat-ı Ahmedinle şâd eyle yâ Rabbi.. Sen, öyle rahmeti bol bir Allahsın ki, bir kuluna bir kerre rahmet nazarınla nazar edersen, o kulunu bir daha nârına atmazsın.. Sana

hakkiyle ve lâyıkiyle ibadet edemediğimiz halde, sen bizim rız-kımızı kesmedin.. Seni, hakkiyle ve lâyıkiyle bilemediğimiz ve sana karşı bunca isyan ettiğimiz halde, sen bizleri kahr-u tedmir eylemedin.. İhsan buyurduğun saymakla tükenmeyen nimetle-rine hakkiyle ve lâyıkiyle şükredemediğimiz halde, sen bizi aç, çıplak ve meskensiz bırakmadın.. Esmâ-i ilâhiyyeni hakkiyle ve lâyıkiyle zikrederek sana lâyık olan kulluğumuzu arz ve ifade edemediğimiz halde, sen bizi kulluğundan kovmadın.. İlâhi... İlâhi.. İlâhi.. Mevlâya, Mevlâm.. Rabbim.. Allahım... Rezza-kım... Kapına sığındık, Habib-i edibini şefi getirdik, rahmetine güvendik; ism-i â'zâmın hürmetine, Kur'anın hürmetine, zât-i ecelli â'lan izzetine bizleri kapından boş çevirme. Ellerimizi bo-şa açtırma.. Ellerimiz, dergeh'i izzetine açıldı, kalplerimize lûtf-u inayetin, kerem-i hidayetin saçıldı, ak ile kara, zulmet ile nur seçildi, gözlerimiz giyrân, ciğerlerimiz püryân, rahmet ve merhametini umuyoruz; bizleri her ân rahmetine daldır, kalp-lerimizi aşkınla yandır, gönüllerimizi muhabbetinle doldur, yo-lunda oldur, öyle öldür, gözlerimize sırlarını bildir, ilm-i ledün-nüne bandır, susuzluğumuzu Habibinin mübarek elleriyle din-dir, bizleri böylece sevindir yâ Rabbi.. Sana varan doğru yolda sâbit-kadem eyle, mü'min yaşat, mü'min öldür, sâlihlere ilhak eyle yâ Rabbi... Akibetlerimizi iman ve islâm üzerinde hay-reyle yâ Rabbi.. Ellerimiz tutarken, senin rizan için tuttur; ayaklarımız yürürken, senin rizana yürüt; dillerimiz söylerken, senin için söylet; ecel yastığına başımızı koyduğumuzda, çene-lerimiz kilitlenmeden, dillerimiz tutulmadan, ism-i şerifini ana-rak emanetini teslim etmeği bizlerden esirgeme yâ Rabbi.. Me-leklerinin: **(Korkma.. Mahzun olma..)** diyerek, cennetle tebşir ettikleri ashab-ı saadete bizleri de ithal ve **IRCI'** emr-i celilinin lezzet ve istigrakı içinde ölüm acılarını duyurma yâ Rabbi.. Son yolculuğa çıkılan o korkunç günü, bizlere affın ve mağfire-tinle bir bayram günü eyle yâ Rabbi.. Evlâd-ü iyalimizin feryat ve figanlarına, dostlarımızın gözyaşlarına bağışlayarak, o ka-ranlık kimsesizler evinde amellerimizle başbaşa kaldığımızda, bizleri korkutma yâ Rabbi.. Musallâya yatırıldığımızda, kalp-leri haşyetinle titreyen, gözleri aşkınla yaş dökten bir iki mü'mi-

nin, üzerimize kılacakları namaz hürmetine iyiliğimiz hakkında yapılacak şehadeti kabule karin eyle yâ Rabbi.. Yalnızlık evi, amel sandığı, altı toprak, üstü toprak o kapısız, bacasız, eve vardığımızda, kibleye karşı yan yatırılıp, üzerimize toprak örtüldüğünde, yakınlarımız ve ahbablarımız bizi yalnız bırakarak gittiklerinde, **MÜNKER NEKİR** isimleriyle isimlendirdiğin iki azim meleği, güzel sıfatla irsal eyleyerek, suallerine cevap vermediği müyesser eyle yâ Rabbi.. Kâbirlerimizi Ravza't-ün min Riyaz-ül-cinan eyle yâ rabbi. Kabir azabından ve kabir korkularından emin eyle yâ Rabbi.. Kabirlerimizden kalkarak mahşer yerine vardığımızda, bizleri uryan haşretme yâ Rabbi... Korku ile gözlerin yuvalarından fırladığı o günde, bizleri Habib-i edibine bahşeyle yâ Rabbi.. Elleri zincirlerle ve kelepçelerle, boyunları bukağularla vurdurulanlardan eyleme yâ Rabbi.. Cemi Enbiyâ'nın. o günün dehşet ve şiddetinden diz üstü düşerek kavimlerini ve evlâd-ü ıyallerini unuttukları, nefislerinin kaygusuna düştikleri **NEFSİ NEFSİ** diye inledikleri o günde. Habibinin Arş-ı Rahmana karşı secde ederek: (**Fatımam, Zeynebim, Rukiyyem, Abdullahım, Kasımım, İbrahimim, Tayyibim, Hasanım, Hüseyinim Ümmetime fedadır.. İlle ümmetim.. ille ümmetim.. Ümmetimi bana ver**) diye ağlayıp feryadına karşılık: (**Ey habibim.. Secdeden başını kaldır.. Şefaatin kabulümüzdür, sözün tutulur, ümmetini sana verdim, onları al Cennetime götür..**) hitab-ı izzetin vârid olan fırka-i saadete bizleri de idhal, nârından azad ve nurumuzu müzdad eyle yâ Rabbi.. Firdevs-i â'lada ve civar-ı Mustafa'da iskân ve matlâb-ı âli olan cemalinle cümlemizi in'am eyle yâ Rabbi..

Ey yerin ve göğün sahibi, bilinen ve bilinmeyen, görünen ve görünmeyen âlemlerin Rabbi ve mürebbisi olan ulu Allah... Hamd-ü senâlar ancak sana mahsustur.. Kerem-ü inayetin ve lûtf-u hidayetinle bu üç cilt içindeki otuz üç risâleyi ben âciz ve fakire yazdırmak gibi büyük bir nimeti ihsan buyurduğun için, Zât-ı ülûhiyyetine ne kadar şükretsem, yine de bu nimet ve ihsanının şükrüne edaya kadir olamayacağımı biliyorum. Aczime ve cehlime rağmen, yazdırmak lûtfunda bulunduğun bu nâciz eserimi, ind-i ilâhiyyende ve ind-i Resûl-ü Rabbilâle-

miynde makbul, zât-ı ahadiyyetin izzetine ve Resûl-i Hâşimi hürmetine mergup ve mahbub eyle yâ Rabbi... İbadullah üzerinde beklenen ve umulan tesirini halk eyle yâ Rabbi.. Bu risâlemizdeki kusur ve küsurlarımızı, hata ve nisyanlarımızı, saf-fet samimiyyet ve hüsnü niyyetimize bağışlayarak, affı setrey-le, bu yüzden bizi yevm-i cezada rezil eyleme yâ Rabbi.. Zât-ı ülûhiyyetine ve Resûl-ü zişâna olan aşkımin, muhabbetimin ve bağlılığımın âciz bir nişanesi olarak yazdığımız bu eserimizi okuyanların gönüllerine safâ, kalplerine ıstifâ, yüzlerine nur, gözlerine sürür, özlerine şu'ur ihsan ve inayet buyurarak, okudukları ile âmil olmağı ve ihlâs ile amel etmeği nasip ve müyes-ser eyle yâ Rabbi.. **İRŞAD'**ı okuyanların kalplerine muhabbeti-ni ve Resûlünün meveddetini ilka buyurarak, cümlesini Habib-i edibine itaat eden ve riza-i ilâhine mazhar olan sâlihler zümre-sine ilhak ve idhal eyle yâ Rabbi...

Bu nâciz risâlemizden hasıl olan ecir; evvelen bizzat, hâ-ce-i kâinat, hulâsa-i fahr-i mevcudat aleyhi ve âlihi ekmel-üt-tahiyyat efendimiz hazretlerinin, Ravza-i pâk-i ıtırnâk-i Mu-hammediyyelerine hediye eyledim, habibini **haberdar eyle yâ** Rabbi... Ruh-u Nebiyyül-enâmı, bizden ve bu risâlemizi oku-yanların cümlesinden hoşnut ve razı eyle yâ Rabbi.. Himem-i ruhanniyyet-i Muhammediyye'yi, üzerimize sâyebân eyle yâ Rabbi. Ruh-u ahmediyye ile ruhlarımızı birleştir, buluştur ve seviştir ya Rabbi.. Nazarı iltifat-ı Resûl ile cümlemizi ve cüm-le ümmet-i Muhammed'i şâdan-ü handân eyle yâ Rabbi..

Ve sair Enbiyâ-i izâm ve Rüsül-i fihamın da ervah-ı tay-yibelerini haberdar eyle yâ Rabbi..

Âl, evlâd, ezvâç, ebeveyn-i Resûlullah Cenab-ı Hz. Abdul-lah ve Hz. Âmine validemizin ruhlarını da haberdar eyle yâ Rabbi.. Bahusus, hamse-i âl-i aba, aşere-i mübeşşere-i pür-safa ile, hassatan yâr-ı gar-ı refik, mürted ve zındıkları katleden hak-kında **ENE MEDINET-ÜS SIDK EBÂ-BEKİR BÂBÜHA** buyuru-lan, Ebâ A'îşe'i Sıddıyka zevc-in Nebiyyil-Hâlik evvel-il hulefâ-ir-râşidiyn-el-mürşidiyn Hz. Eba-Bekir-is-Sıddıyk radiyallahu anh efendimizin ruh-u pür fütuhlarını haberdar ve cümlemizden hoşnut ve razı eyle yâ Rabbi..

Ol Abd-ül-vehhâb, câmi-il minber-i vel-mihrap, sâhib-ür-re'yi ves-savâb, Fatih-i Rum-ü vel-Mısrı vel-İran, sahib-ül adl-i vel-ihsan, eş-şehid-i fis-salât, Eba Hafsa zevcin Nebiyyil-Rab, El-imam-ı alet-tahkik kâle fi hakkıhi Nebiyyi âhir zaman **Ene Medine't-ül-Adli Ömer Bâbühâ**, Ömer ibn-il-Hattab radiyallahu anh efendimizin ruh-u pür-fütuhlarını da haberdar ve cümlemizden hoşnut ve razı eyle yâ Rabbi..

Ol Abd-ül-Mennân, sahib-ül hayâ-i vel-iyman, eş-şehid-i fi esnây-ı kıraat-il Kur'an fi hâlet-is-sıyam, fatih-i şimali Afrika ve sair-il büldân, câmi-il-Kur'an, Habib-i Nebiyyil-Rahman. kâle fi hakkıhi aleyhissalâtü vesselâm **Ene Medine't-ül-hayâ Osman Bâbühâ**, el-imam-ı alet tahkik Osman ibn-i Affan radiyallahu anh efendimizin ruh-u pür-fütuhlarını da haberdar ve cümlemizden hoşnut ve razı eyle yâ Rabbi.

Ol garik-i bahri belâ, melce-i ahkâr-ül fukara, Sâki-i Kevser, Fâtih-i Hayber, zevci Fatıma't'üz-Zehrâ, Eb-el Hasen-il müçtebâ şehid-i semum ve eb-el Hüseyin-i şehid-i Kerbelâ, mazlûm-u katl-il kefereti ve bugat-il meş'um. sahiyyın, radiyyın, kerimin, ibn-i ammir-Resûl, vasiyyün Nebi kâle fi hakkıhi fi hadisin Nebi **Yâ Ali ente Seyyid-ül-Arab ve Ene seyyid-ül-âlem** ve fi Hadisin ahar **Men küntü Mevlâ ve Aliyyün Mevlâ** ve fil-hadisın ahar **Ene Medine't-ül-ilmi ve Aliyyün Bâbühâ** Ali ibn-i Ebi-Talib radiyallahu anh efendimizin ruh-u pür-fütuhlarını da haberdar ve cümlemizden hoşnut ve razı eyle ya Rabbi.. Hi-mem-i aliyyelerini üzerimize sâye-bân ve feyizlerinden cümlemizi hissedar eyle yâ Rabbi..

Ol cennetin gençleri, Sünnilerin gözdesi, âşıkların gözü nuru, sadıkların gönül süruru, sa'ideyn, şehideyn, mazlûmeyn-il makbuleyn-i mahbubeyn Resûl'ün sevgilileri, gonca-i Fatıma, çiğerpâre-i Zehra, bağ-ı nübüvvet, hars-i Risalet, tâc-i saadet, sahib-i mürüvvet, nümune-i şecaat, mağdur-u zâliman, ebâ zeman-ül imam, tarik-i riza-i Rabbil-âlemiyn, mahbub-u seyyid-ül-mürseliyn, ebâ sâdat-i veş-şürefâ, Cenab-ı İmam-ı Hak Hasan-ı müçtebâ ve İmam-ı Hüseyin-i mazlûm-u magdur-u Kerbelâ efendilerimizin ruh-u enverlerini de haberder ve cümlemizden hoşnut ve razı eyle yâ Rabbi..



Sahibe't-ül-vefâ, hars-ın zevc-in Nebiyyil ulâ, ümmül-mü'miniyn Hatice't-el-kübrâ validemizin ruhu mutahharalarını haberdar ve cümlemizden hoşnut ve razı eyle yâ Rabbi..

Bint-i efdal-ül Enbiya, mahbub-ül asfiyâ, ümmül-Haseni vel-Hüseyn-i şehid-i Kerbelâ, Zevce't-ül-Ali ibn-i Ebi-Tâlip, gonca-i Resûl, yâdigâr-ı Hatice, ümmül cemi imamân ve sadât-ı veş-şürefâ kâle Nebi aleyhissalâtü vesselâm fi hakkihâ **Yâ Fatıma Enti Bid'atün minni şefi-ul âhire** Cenab-ı Fatıma Hayr-ün-nisâ validemizin ruhu mutahharalarını da haberdar ve cümlemizden hoşnut ve razı eyle yâ Rabbi..

Bakıyye-i aşere-i mübeşşere bayen rıdvan-ı taht-eş-şecere, ammi Nebiy-yil muazzamayn esed-ür-Resûl Hz. Hamza ve Abbas ve sair akraba-i Resûl, ashab-ı süffe, ashab-ı Bedir, ashab-ı Uhud, ashab-ı Hendek, ashab-ı Hayber, ashab-ı Tebük ve sair ashap, ensar ile hususan mihmandar-ı Resûlillah, el-mücahidü fi-sebilillah, nasır-ı muhibbi Ali ibn-i Ebi-Tâlip, gazaya ve cihad da ragıp, şâfi-i diyar-ı Rum Halid ibn-i Zeyd Ebâ Eyyub-el Ensari radiyallahu anhüm-ül-Bâri efendimizin ruhu aliyyelerini de haberdar ve cümlemizden hoşnut ve razı eyle yâ Rabbi.

Hayr-üt-tâbi'ıyn, tebe-i tâbi'ıyn, ecille-i din-i mübiyn, müctehidiyn müfessiriyn, muhaddisiyn, cemi ulemâ ve cümle pirân **el-evliyâ'ü taht-ı kubabi lâ yâ'rufuhum gayri** hadis-i kudsisinde beyan buyurulan Evliyâ'ullah ve âşıkânın ruhlarını haberdar eyle yâ Rabbi..

Turuk-u aliyyeden güzeran eden meşâyih-i zevil-ihtiram ile bahusus eylevm türbedarı bulunduğum Kutb-ül-ârifıyn, gavs-ül-vâsılıyn, hatem-ül-müctehidiyn, sâki-i âşk-ı ilâhi, sahib-i mürşid-i devrişân Pir Muhammed Nureddin-il Cerrahi Kaddese sırrahul-Fettahi efendimizin ruh-u pür-fütuhlarını haberdar ve cümlemizden hoşnut ve razı eyle yâ Rabbi..

Silsile-i tarikimizden güzeran eyleyen meşâyih-i kiramın ve türbe-i şerifede medfun bulunan cümle azızanın ve bahusus mürşidim, velinimetim, selefim Es-Seyyid İbrahim Fahri efendi hazretlerinin ruhunu şâdeyle yâ Rabbi..

Hocam, **AYAKLI KÜTÜPHANE** ve **BAŞI AÇIK** lâkaplarıyla mülâkkab Gümülcine'li **MUSTAFA EFENDİ** ile diğer ho-

cam **OSMAN ŞAKİR EFENDİ**'nin, rahle-i tedrislerinde feyiz-yab olduğum diğer hocalarım 'Sarıyer müftüsü **HACI HÜSEYİN HÜSNÜ EFENDİ** ile kıraat hocam Fatih Camii baş imamı **MUHAMMED RASİM EFENDİ**'nin ve **HOCAM HUSREV EFENDİ**'nin ruh-u pür-fütuhlarını da şâd eyle yâ Rabbi..

Velinimetim Es-Seyyid Eş-Şeyh sahib-i evrâd-ı mukarrebîyn Sami Saruhani kuddise sırruh hazretlerinin ruh-u akdeslerini de haberdar eyle yâ Rabbi..

Diğer mürşid-i enverim, tâc-il-ulemâ, ârifi billah, vasıl-ı ilallah, vakıf-ı esrar-ı ilâhi, sâki-i aşki-i sultan-ı Enbiyâ, vâris-î Haydar-ı Kerrar, meşreb-i sâki-i Kevser **Ahmed Tahir-il Maraşî Efendi hazretlerinin** ruhunu da haberdar eyle yâ Rabbi..

Diğer bütün Hocalarımın ve Hayratlarından istifade ettiğimiz bil-cümle ashab-ı hayrın, sultan-ı selâtin-i maziyyenin, şehitlerin, gazilerin, mazlûmların, mağdurların, mâ'sumların, gariplerin ruhlarını da haberdar eyle yâ Rabbi..

Pederim **Hacı Mehmed Efendi**'nin ve bahusus muhterem annem **Hâce A'îşe Hanım**'ın ruhlarını da şâdeyle yâ Rabbi.. Makamlarını âli eyle yâ Rabbi.. Şefaati Kur'ana ve şefaati nebiyyi âhir zamana nail eyle yâ Rabbi.. Firdevs-i â'lâda ve civar-ı Mustafa'da iskân eyle yâ Rabbi..

**İRŞÂD** adını verdiğimiz bu nâciz eserimizi okuyan, okutan, dinleyen bütün ümmet-i Muhammed'in, kalplerini irşâd, gönüllerini dilşâd ve her birerlerini iki cihanda saadet-i ebediyyeye nail eyle yâ Rabbi..

Bu nâciz eserimizi ilâ yem-il-kıyam cihanda ipka eyleyerek, nice canların uyanmalarına sebep ve vesile eyle yâ Rabbi.. Bize, hayatta iken sıhhatimiz için dua ve ölümümüzden sonra hayırla yâd edenleri, iki cihanda aziz eyle yâ Rabbi..

Kızım **A'îşe** ve oğlum **Muhammed Cüneyd**'imi, din-i islâm-da sâbit-kadem eyle yâ Rabbi.. Gönüllerini nur-u tevhid ile pür-nûr eyle yâ Rabbi..

Âsi olan ehl-i islâmı islâh eyle, ordularımızı kâfirler üzerine galip eyle yâ Rabbi.. Vatanımızı her türlü afattan emin ve bilâd-ı islâmiyyeyi de bütün âfetlerden vikaye eyle yâ Rabbi.

Bu kitabımızın tab'ında, bizden himmetlerini esirgemeyen **Salâhaddin Demirtaş** ve **Ali Bilici** beylere, daimî muvaffakiyetler ve iki cihanda saadet ve selâmetler ihsan ve inayet eyle yâ Rabbi... Bu kitabın hazırlanmasında emeği geçen **Hoca Mevlûd** efendiyi de, sıhhat ve âfiyyetle iki cihanda aziz eyle yâ Rabbi..

Bu kitabın hazırlanmasında, tertip ve tab'ında, ciltlenmesinde, tevziinde emekleri geçenleri de iki cihanda aziz eyle yâ Rabbi..

Cümlemizin âhir ve âkibetlerimizi hayreyle ve dualarımızı Habibi edibin hürmetine kabul eyle yâ Rabbi..

Sübhanе Rabbike Rabbil izzeti ammâ yasifûn ve selâmün alel-mürseliyn vel-hamdü-lillahi Rabbil-âlemiyn **El-Fâtiha..**

Camili Han Hatibi, İstanbul Fahri vâ'izlerinden, Kutb-ül-ârifin Gavs-ül-vâsılıyn hâtem-ül-müçtehidıyn pir Sultan Muhammed Nureddin Cerahi fahri türbedarı Mukbil-i akdam-ül-Evliyâ vel-mesâkin

**M U Z A F F E R O Z A K**

**Yayınevi'nin Notu:**

Muhterem yazarın **ZİYNET-ÖL KULÖB «Kalblerin Ziyneti»** adlı tasavvufi eserl çıkmış ve **ENVÂR-ÖL-KULÖB «Kalblerin Nurları»** isimli 3 cildlik dev eserinde 1 ve 2 nci ciltleri neşredilmiş 3 ncü ciltte çıkmak üzere dir.



# F I H R I S T

İngiliz, Cild 3 — F: 46



# ÜÇ CİLDİN İHTİVA ETTİĞİ DERSLER FİHRİSTİ

## BİRİNCİ CİLT

Sahife

<b>BİRİNCİ DERS</b>	: Allahu teâlâ'ya iyman, İsbat-ı vâcib-ül vücud, Esmâ-ül-hüsnâ, Allah korkusu ve Allah sevgisi ... ..	5 — 46
<b>İKİNCİ DERS</b>	: Hz. Muhammed aleyhisselâmın şânı hakkında bazı âyetlerin meali, Peygamber-i zişânın bazı isimleri ve hassaları, Hilye-i-avsaf-ı Muhammed aleyhisselâm, ahlâk-ı Muhammediyyeden bir nebze ve muhabbet-i Muhammediyye, Vedâ hutbesi ... ..	49— 86
<b>ÜÇÜNCÜ DERS</b>	: Bir müslümanın ne gibi sıfatlara malik olması ve imanının kemal bulması gerektiğini belirten misaller ve kıssalar ile, Hıristiyanlık âlemi ile islâm dünyası arasındaki inceleme ve mukayeseler ...	89—128
<b>DÖRDÜNCÜ DERS</b>	: Nûr-u Muhammed'in yaratılması, hilkat-i âlem efendimizin şân-ı âlileri hakkında nâzil olan âyetler, ilk müslümanlar, Allahu teâlâ'nın kıyamet gününde efendimize ikram ve şefaatine izn-i ilâhinin sâdir olması ... ..	131— 160

- BEŞİNCİ DERS** : Ana-baba hakları, Ana-babaya ihsan ve itaat hakkında nâzil olmuş âyetler, İbrahîm aleyhisselâmın, oğlu. İsmail aleyhisselâmı emr-i ilâhi ile kurban etmesi kıssası, Cennet anaların ayağı altındadır Hadis-i şerifinin hikmeti ... .. 163 — 196
- ALTINCI DERS** : Âhîret halleri, kâfirlere ve mü'minlere tatbik oluncak muamele, kâfirlerin görecekları azaplar, cenaze namazı kılmanın ehemmiyeti, kabir ziyareti, münâfıklarla ilgili âyetler ... .. 199— 238
- YEDİNCİ DERS** : Recep ayının ind-i ilâhidedeki kıymet ve fazileti, Recep ayına hürmet edenlerin eriştikleri menziller, mübarek geceler, Recep ayı hakkında Hadis-i şerifler 241— 262
- SEKİZİNCİ DERS** : Salâvat-ı şerifenin kıymet, ehemmiyet ve faziletleri, Salâvat ile ilgili Hadis-i şerifler, Salâvat getirenlere, dört meleğin müjdeleri, Delâil-ül-hayrat adındaki eserin te'lifi sebebi ... .. 265—285
- DOKUZUNCU DERS** : Namazın kıymet, ehemmiyet ve faziletleri, abdestin esrarı, beş vakit namaz cemaatle kılınlara ihsan buyurulan mükâfat-ı ilâhiyye, Namaz hakkında nâzil olmuş âyetler ... .. 289 —330



- ONUNCU DERS** : Evlâtların ana ve babalar üzerindeki hakları ane ve babaların on mühim vazifeleri, Resûl-ü zişânın evlât terbiyesi hakkındaki ikaz ve irşatları 333—358

## İKİNCİ CİLT

- ON BİRİNCİ DERS** : Kevser sûresinin tefsiri, Hz. Fatıma validemizin âhirete intikalleri, Hz. İbrahim ve İsmail aleyhisselâm kıssası, yedi kötü sıfat, Kurban kesme ile ilgili mes'eleler ... .. 5— 55
- ON İKİNCİ DERS** : Ramazanın kıymet, ehemmiyet ve faziletleri, Ramazan ve oruçla ilgili âyet ve Hadisi şerifler, oruç ve teravihin faziletiyle verilen ecirler ... .. 59— 98
- ON ÜÇÜNCÜ DERS** : Asr sûresinin mealen tefsiri, sabir ve sabrın çeşitleri, sabir hakkındaki âyetler ve Hadis-i şerifler ... 101—153
- ON DÖRDÜNCÜ DERS:** Duhan sûresinin mealen tefsiri Berat gecesinin kıymet, ehemmiyet ve faziletleri, Berat gecesinde bulunan beş haslet, duaların kabul buyurulduğu beş gece ... .. 157—182
- ON BEŞİNCİ DERS** : Cuma gününün ve Cuma namazının kıymet, ehemmiyet ve faziletleri, Cuma gecesi hürmetine ümmet-i Muhammed'e olan ihsan ve ikramlar, şehadet ve şehitliğin kıymet ve mükâfatı ... .. 185—216

- ON ALTINCI DERS** : Ramazan bayramı, bayram hürmetine verilen ecirler, nefis ve çeşitleri, dünya ve âhîret bayramları ... 219—254
- ON YEDİNCİ DERS** : Kur'anın inzal olunduğu mübarek ramazan ayı, ramazan ayında ümmeti Muhammed'e olan ihsan ve ikramlar, Ramazanın kıymet ve fazileti ... 257—291
- ON SEKİZİNCİ DERS** : İyman, â'mal-i salihâ, zikir, ölüm ve âhîret hayatı, iyman karşısında şeytanın tutumu, zâlimler ve zulmün cezası ... 295—325
- ON DOKUZUNCU DERS**: Menhiyattan olan dünya zevklerinin sebepleri ve tedavisi, Peygamber ve ehl-i beyt sevgisi, bazı mesheplerin tarifleri ... 329—366
- YIRMİNCİ DERS** : Rebi'ul-evvelin on ikinci gecesı, Resûl-ü zîşânın velâdetleri gecesı vukubulan hadiseler, Leyle-i Mevlûd'da yapılması gerekli vazifeler 369—403
- YIRMİ BİRİNCİ DERS** : Esrâ sûresinin mealen tefsiri, Mi'râç hâdisesi, o gece Resûl-ü zîşâna gösterilen âyetler, diğer peygamberlerin mi'râçları, Kur'an okuyanlara ihsan buyurulan sevaplar ve Kur'an-ı kerimin tahlili ... 407—512

## ÜÇÜNCÜ CİLT

### Sahife

---

- YIRMİ İKİNCİ DERS :** Ölüm ve ölümlle ilgili meseleler, son nefeslerinde mü'minlere ve kâfirlere nasıl muamele edilir, mü'minlerin makamları ve dereceleri, kâfirlerin azapları ve derekeleri ... 5— 52
- YIRMİ ÜÇÜNCÜ DERS :** Şeriat, tarikat, hakikat, mârifet, kutbiyyet ve ubudiyetin mâna ve mahiyetleri, ibadetin lüzum ve ehemmiyeti, insanları hak yolundan ve ibadetten men eden sapık şeyhlerin gerçek niyyet ve hüviyetleri ile bunlara tâbi olanların âkibetleri 55—100
- YIRMİ DÖRDÜNCÜ DERS :** Bakara sûresinin ilk âyetlerinin tefsiri, mü'minlerin vasıf ve sıfatları, imanın fazilet ve ehemmiyeti, mühlidlerin alâmetleri, İslâm âlimlerine ve bütün müslümanlara beyannameler neşrederek sorular soran bir mühlide cevaplar ... 103—172
- YIRMİ BEŞİNCİ DERS:** Ehl-i iymana pâk ve temiz yiyecekler ihsan ve in'am buyurulmasının sırları ve sebepleri, maddî ve manevî haramların mahiyetleri, mü'minlerin haramlardan neden men'edildikleri haramların insanların maddî ve manevî hayatlarına olan tesirleri ... 175—248

- YİRMİ ALTINCI DERS :** Kıyametin şiddet ve dehşeti, kıyamet alâmetleri, eşrat-ı saat, âhîret tedarik ve hazırlığı nedir, insanlar nasıl haşroluncaklardır, kâfirler ve zâlimler kıyamette birbirlerine nasıl lânet edeceklerdir ... .. 251—305
- YİRMİ YEDİNCİ DERS:** Ved-Duhâ sûresinin tefsiri, Allahu teâlâ Resûlüne ve ümmetine ne gibi ihsan ve iltifatlarda bulunmuştur. Mahşerde şefaati Resûl nasıl tahakkuk edecektir. Liva-i hamd, makamı Mahmud, mahşerde mü'minlere ihsan ve tecelliler ... .. 309—408
- YİRMİ SEKİZİNCİ DERS:** Kadr sûresinin tefsiri, Kadir gecesinin kıymet ehemmiyet ve fazileti, Kur'anın Levh-i mahfuzdan dünya semasına ve oradan beyt-ül-izzete nüzülü, vahyin iptidası ve safhaları, Kadir gecesi mü'minlere ihsan-ı ilâhi nasıl tecelli eder, Kadir gecesi neden gizlenmiştir 411—471
- YİRMİ DOKUZUNCU DERS :** İhlâs sûresinin tefsiri, zikri cehri ve zikri hafi, İhlâs sûresindeki dört esmâ, kelime-i tevhidin hassaları ve faziletleri, ihlâs sûresi Kur'anın üç bölüğünden birine tekabül eder ... .. 475—516

- OTUZUNCU DERS** : Eş-Şûra sûresinin 19 ve 20. âyetlerinin tefsiri, Allahu teâlâ'nın lûtufları ve ih-sanları, amellerinin karşılığını dünyada veya âhirette isteyenler, Ehl-i-fazl ve ehl-i-sabr, Kerbelâ faciası 519—573
- OTUZ BİRİNCİ DERS** : Et-Tahrîm sûresinin 8. âyetinin tefsiri, Tövbe-i nasuh, ehl-i saadetin on bir alâmeti, mahşerde safa ve sürurda bulunacaklar, Allahu teâlâ'yı sevenlerin beş alâmeti, dünya ve âhiret saadetinin istihsali ... 577—622
- OTUZ İKİNCİ DERS** : Yunus sûresinin 7 - 10. âyetlerinin tefsiri, Allahu teâlâ'ya kavuşacaklarını ummayanların ve dünya hayatına razı ve onunla mutma'in olanların halleri ve âkibetleri, iman edenlerin erecekleri nimet ve saadetler ... 625—671
- OTUZ ÜÇÜNCÜ DERS** : Âl-i İmran sûresinin 103. âyetinin tefsiri habl-i ilâhi, tevhid ve vahdetin mâna ve medlûlü, müslümanlar arasındaki ilk anlaşmazlıklar, vahdet-i islâmı bozmağa çalışan hainler ve münafıklar, bunlara bilerek veya bilmeyerek âlet olan gafillerin gayret ve faaliyetleri, sünni-şî'i çatışmasının içyüzü, islâm camiasındaki anlaşmazlıkların önlenmesinin çareleri ... 675—719

# ALFABETİK FİHRİST

(A)

Cilt Sahife

Abdülkadir Geylâni hazretleri, şeytanı nasıl tanımıştı? ...	3	74
Abdullah-ı Mübarek hazretlerinin, bir babaya ihtarı ...	2	279
Abdülmelik Beyti hazretlerinin, Ömer bin Kays'a suali ...	3	572
Abdüsselâm Esmer hazretlerinin bir kerameti ...	3	384
Âdem aleyhisselâma gösterilen akıl, hayâ ve merhamet nurları ...	1	253
Âdem aleyhisselâma gösterilen üç zulmet ...	1	254
Âdem aleyhisselâmın keder ve sürurunun sebebi ...	1	192
Âdem aleyhisselâma meleklerin secdeleri sebebini soran bir gafile cevaplar ...	3	143
Ağaç dikmenin fazileti ...	2	485
Âhîret halleri ...	1	199
Âhîret sevabı isteyenler, karşılığını âhîrette bulurlar ...	3	525
Âhîreti, dünya hayatından üstün tutmak, ehl-i saadet alâmetidir. ...	3	580
A'îşe validemizden tebşirat-ı Nebeviyye ...	3	427
A'îşe validemizden gıybete dair bir kıssa ...	2	238
Akşam namazından sonra <b>VAKİA</b> sûresini okumanın ecri ...	3	670
Akşemseddin Hazretleri ve Fatih sultan Mehmed ...	3	233
Âl-i-İmran sûresinin 103 üncü âyetinin tefsiri ...	3	675
Allahu teâlâ'nın varlığı ve birliği ...	1	5
Allahu teâlâ'nın sabit olan sıfatları ...	1	38
Allahu teâlâ'nın zatî sıfatları ...	1	39
Allahu teâlâ'ya iman üç derecedir ...	1	110
Allahu teâlâ'ya dört hediye nedir? ...	1	323
Allahu teâlâ'yı zikretmek ...	2	329
Allahu teâlâ'nın, kıyamet günü bizzat dâvacı olacağı üç sınıf kimlerdir ...	2	475
Allahu teâlâ'ya tevekkül eden bir zatın müdafaası ...	2	143
Allahu teâlâ'nın ruhu var mıdır diye soran bir mudille cevaplar ...	3	130
Allahu teâlâ'yı görerek ibadet ettiğini söyleyen birisine bir ârifin cevabı ...	3	184
Allahu teâlâ'nın kudret ve azametinden gafil olanlara ikaz ve ihtar ...	3	340

Allahu teâlâ'yı sevenlerin beş alâmetleri ... ..	3	578
Allahu teâlâ ve melekleri indinde, kulu makbul ve şerif eden yedi kelime ... ..	3	654
Allahu teâlâ'nın, Ümmet-i Muhammed'e ihsan buyurduğu dokuz nimet ... ..	3	668
Allahu teâlâ ile kul arasında vasıta mevzuunda islâmın ve hıristiyanlığın telâkkileri ... ..	3	695
Ali kerremallahu vechehu efendimiz, yüzüne tüküren müşriki neden öldürmemişti? ... ..	1	144
Ali kerremallahu vechehu efendimizden naklolunan kıyamet hakkında bir Hadis-i şerif ... ..	3	263
Ali kerremallahu vechehu efendimizin eriştiği mertebenin sebepleri ... ..	3	581
Ali kerremallahu vechehu efendimizin, evlât ve iyallerini terkedenler hakkındaki irşatları ... ..	3	656
Ali kerremallahu vechehu efendimizin Hz. Ebu-Bekir, Ömer ve Osman'a buğzeden bir aleviyi tokatlamaları ...	2	95
Ali kerremallahu vechehu efendimizin içki aleyhindeki hassasiyet ve titizliği ... ..	2	377
Aliyyül Nesefi hazretlerine ait bir kıssa ... ..	3	49
Alevileri ikaz ... ..	2	338
Âlimler hakkında bazı Hadis-i şerifler ... ..	3	573
Alkame radiyallahu anının son demleri ... ..	1	181
Altmış yıl yaşayan bir insan, günde bir günah işlerse, ömrü boyunca 21900 günah işlemiş olur ... ..	3	496
Amel defterleri kapanmayan üç zümre kimlerdir? ... ..	1	247
Amel-i salih iyman iledir ... ..	2	298
Amel-i salih iki kısımdır ... ..	3	640
Âmine validemize, hâmileliği müddetince vaki olan tebşirat	2	373
Ana-babaya itaat ve ihsan ... ..	1	163
Ana-baba hakları ... ..	1	176
Ana-baba haklarına riayet etmeyenlerin âkibetleri ... ..	1	229
Ana-baba için kılınacak namaz ... ..	2	207
Ana-babaların evlâtlarına karşı on vazifeleri vardır ... ..	1	336
Anasını dinlemeyerek hacca giden bir gencin başına gelenler	1	187
Ashaptan bazı zevata müşriklerin reva gördükleri zulümler	2	104
Âsım-ı Harbi hazretlerinin rüyası ... ..	3	571
Asr sûresinin tefsiri ... ..	2	102
Aşık paşanın Osmanlı devleti hakkındaki mütalâası ... ..	2	270
Âl-i Osman'ın titizliği ... ..	3	237
Ateşe tahammül edeceğin kadar günah işle ... ..	3	355

Avam kimlere denir? .....	2	228
Avam - Havas - Havvasül-Havas üç sınıftır .....	3	486
Ayn-el-yakin nedir? .....	1	113
Azabın ruha mı, cesede mi tatbik olunacağını soran bir mudille cevaplar .....	3	135
Aziz Mahmut Hüdâ'i hazretlerinin talebelik devirlerine ait bir hatıra ve yüce şahsiyetleri .....	1	115
Azrail aleyhisselâma götürülecek dört hediyeye nedir? ...	1	321
Azrail aleyhisselâma en güç ve en kolay gelen iki vazife ...	3	32
Azrail aleyhisselâm kendi ruhunu nasıl kabzedecektir? ...	3	293

(B)

Babasını Resûl-i zîşâna şikâyet eden genç .....	1	188
Babasını dağa atan evlât .....	1	195
Bakara sûresinin ilk âyetlerinin tefsiri .....	3	105
Bayram, mü'minlere Allahu teâlâ'nın ziyafetidir .....	2	225
Bayramlarda nasıl davranmalıdır? .....	2	243
Ehlül Dânâ ve Harun Reşit .....	1	101
Behlül Dânâ, Harun Reşid'in tahtına nasıl oturdu? .....	2	263
Behlül Dânâ'nın bir bayram günü Harun Reşid'e hitabı ...	2	251
Behlül Dânâ, Harun Reşid'in rüyasını nasıl tâbir etti ...	3	272
Behlül Dânâ'nın Harun Reşid'e bir suali .....	3	660
Berat gecesinin kıymet, ehemmiyet ve fazileti .....	2	163
Berat gecesinin beş hasleti .....	2	163
Berat gecesini hakkında Hz. Ali efendimizin müjdeleri ...	2	175
Berat gecesini hakkında Abdullah ibn-i Mes'ud'un öğüdü ...	2	175
Berat namazı .....	3	431
Besmele ile tahsile başlayan bir yavrunun, günahkâr babasının kabir azabından kurtulmasına sebep olduğu ...	1	350
Beş vakit namazı cemaatle kılanlara beş müjde .....	1	307
Beş vakit namazı, mümkün oldukça cemaatle kılmak, ehl-i saadet alâmetidir .....	3	580
Beş vakit namaza devam edenlere, Resûlü zîşânın dokuz müjdesi .....	3	589
Beşir Hâfi hazretlerinin hidayet ve saadeti .....	3	569
Beşir Hâfi hazretleri hakkında muhtelif velilerden kıssalar .....	3	571
Beyazıd-ı Bestamî hazretlerinin, kendisine sopa ile vuran zata mukabelesi .....	2	138
Beyazıd-ı Bestamî hazretlerinin hazır buldukları bir cenaze .....	2	237



Beyazıd-ı Bestamî hazretlerinin, şeytanın iğfal ettiği zata muamelesi ... ..	3	67
Beyazıd-ı Bestamî hazretlerinin şeytana çıkışması ... ..	3	98
Beyazıd-ı Bestamî hazretlerinin kadir gecesi hakkındaki bir irşatları ... ..	3	457
Bezm-i-âlem valide sultanın yaptırdığı cami ve hastahane ile affına sebep olan hâdise ... ..	3	289
Bid'at iki kısımdır ... ..	3	511
Bilâl-i Habeşî hazretlerinin nurlu hayatı ... ..	1	148
Bilâl-i Habeşî hazretlerinin son demleri ... ..	1	153
Bir gecede tamamlanabilecek dört ibadet ve ecirleri ... ..	3	499
Boş ve faydasız sözlerden yüz çevirmek, ehl-i saadet alâmetidir ... ..	3	580
Broşürler yayınlarak islâm âlimlerini imtihana kalkışanlara ihtar ... ..	3	125

(C)

Cafer-üs-Sadık hazretlerinin örnek hareketi ... ..	2	137
Cafer-üs-Sadık hazretlerine ait bir kıssa ... ..	3	50
Cafer-üs-Sadık hazretlerinin yüce şahsiyyeti ve Caferî'ler	3	82
Cafer-üs-Sadık hazretlerinden, Allah'ı göstermesini isteyen bir gafilin aldığı ders ... ..	3	133
Cebrail aleyhisselâmın dünyaya on inişi ... ..	1	194
Cebrail aleyhisselâmı insan olmağa özendiren yedi haslet	3	580
Cehennem derekeleri ... ..	1	220
Cenabı-Hakkın varlığı sorulan bir â'rabinin cevabı ... ..	1	33
Cenaze namazı kılanlara öğütler ... ..	1	215
Cenazeye ağlamak caizdir... ..	2	151
Cennet anaların ayağı altındadır ... ..	1	170
Cennet ve cehenneme götürülecek dört hediye nelerdir? ...	1	322
Cennetin müştak olduğu dört sınıf kimlerdir?	2	285
Cennet sekiz kısımdır ... ..	3	657
Cemaate devam edenlere beş müjde ... ..	1	307
Cemaate devam eden bir körün gözlerinin açılması ... ..	1	314
Cesetlerini toprak yemeyen yedi sınıf kimlerdir	2	190
Cömert olmak, ehl-i saadet alâmetidir ... ..	3	595
Cuma gününün ve cuma namazının ehemmiyet ve fazileti	2	186
Cuma günleri, Ümmet-i Muhammed'e bahşolunan ihsan-ı ilâhî ... ..	2	189

Cuma namazı, fakirlerin haccıdır ... ..	2	189
Cuma gecesi, sevabı ana-babaya bağışlanmak üzere kılınacak namaz ... ..	2	206
Cuma namazına gidenlere verilen ecirler ... ..	2	213
Cuma günü Duhâ vaktinde ve akşamla yatsı arasında kılınacak nafile namazlar ... ..	1	324
Cuma günleri ana - babasının ruhları için fakirleri doyuran sakanın hikâyesi ... ..	1	191
Cumartesi günleri, akşamla yatsı arasında kılınacak nafile namaz ... ..	1	324
Cüneyd-i Bağdadî hazretlerinin Fırat'ı yürüyerek geçmesi	3	501
Cüneyd-i Bağdadî hazretleri ve bir Mecusi ... ..	1	249
Cüneyd-i Bağdadî hazretlerinin bir ikaz ve irşatları ... ..	3	584

(Ç)

Çanakkale harbinde bir erin şehadeti özlemesi ... ..	2	199
Çarşamba günü ve gecesi kılınacak nafile namazlar ... ..	1	326
Çocuğunu değiştiren bir hanım sultan ... ..	3	195
Çocuklara ilk defa talim edilecek hususlar ... ..	1	351
Çocukları ve kadınları camilerden men'etmemelidir ... ..	3	512

(D)

Dahhâk hazretlerinin zâlim hükümdarı irşadı ... ..	2	311
Dalâlet içinde bulunan bazı gafiller, ibadullahı nasıl iğfal ve idlâl ediyorlar? ... ..	3	126
Delâil-i hayrat müellifi Süleyman Cezuli hazretleri ... ..	1	279
Deli Hüseyin Hoca, otuz yıl tahsilden sonra sabrı nasıl öğrenmişti? ... ..	2	125
Delinin bir hükümdara verdiği ders ... ..	2	336
Delinin biri, padişahı nasıl ağlatmıştı? ... ..	2	493
Delinin mâ'siyet illetine, aşk derdine ve vuslât yoluna dair reçetesi ... ..	2	496
Dervişin padişaha verdiği ders ... ..	3	646
Dilencilik haramdır ... ..	1	122
Din, islâm dinidir ... ..	2	117
Din düşmanlarının, islâm âlimlerine taarruz ve tecavüzlerinin sebebi ve içyüzü ... ..	3	567
Dua ile islâh-i hal eden evlât ... ..	1	352

Duaların kabul olunmamasının on sebebi nedir? ... ..	1	122
Duaların kabul buyurulduğu beş vakit hakkında Resûl-ü zîşânın irşatları ... ..	2	180
Duhâ sûresinin tefsiri ... ..	3	311
Duhâ vaktinin kıymet, ehemmiyet ve fazileti ..	3	316
Duhâ namazı ... ..	3	318
Duhan sûresinin tefsiri ... ..	2	158
Dul kadına ve yetimine iyilik eden Musevinin gördüğü mükâfat ... ..	1	356
Dünyaya gelen, kör gibidir ... ..	2	302
Dünya zevkleri nelerdir? ... ..	2	332
Dünyada kalacağın kadar dünya için çalış ... ..	3	355
Dünyaya gelen insan yedi şeye müptelâ olur ... ..	3	488
Dünyada yaşamanın hayırlı olduğu ve olmadığı zamanlar hakkında Resûl-ü zîşânın irşatları ... ..	3	595
Dünya sevabı isteyenler, istediklerini dünyada bulurlar âhîrette nasipleri kalmaz ... ..	3	525

(E)

Eba-Bekir-is-Sıddıyk hazretlerinin, Resûl-ü zîşâna hediye ettiği hurmalar ... ..	1	121
Eba-Bekir-is-Sıddıyk hazretleri, Bilâl-i Habeşîyi İbn-i Hâlefin elinden nasıl kurtarmıştı? ... ..	1	148
Eba-Bekir-is-Sıddıyk hazretlerinin rüyası ... ..	3	362
Eba-Bekir-is-Sıddıyk hazretlerinin eriştiği mertebenin sebepleri ... ..	3	581
Eba-Cehil ile etrafındaki müşriklerin, Mi'rac-ı Nebevî'ye muhalefetleri ... ..	2	417
Ebu-Derdâ hazretlerinin iyi insan olmak isteyenlere öğüdü	1	208.
Eba-Hureyre hazretlerinin ramazan hakkındaki müjdeleri	2	289
Ebu-Cafer Sekka hazretlerinin rüyası ... ..	3	571
Eba-Leheb'in, Resûl-ü zîşânın doğduğu gece yaptığı iki ikram dolayısıyla mazhar olduğu mükâfat ... ..	2	383
Ebülleys Semerkandi'nin, Şeyh Zahid Murgî'den rivayet ettiği kıssa ... ..	2	204
Ebter ne demektir? ... ..	2	9
Ecelden kaçan bir kimsenin âkibeti ... ..	3	274
Edebalî hazretleri, Osman Gazî'nin rüyasını nasıl tâbir etmişti? ... ..	2	265
Efendimizin isimleri... ..	1	55
Ehl-i beytten Kerbelâ'da şehit düşenler ... ..	3	557

Ehl-i saadetin on bir alâmeti .....	3	580
Eksik ve hiyleli tartanların korkunç âkibetleri .....	3	41
Elestü bi-Rabbiküm hitabında Belâ diyenlere, cennetin bahşolunacağı .....	3	661
Emir Sultan'ın, Yıldırım Beyazîd'a nasihatı .....	3	239
Enes bin Malik hazretlerinin ramazan hakkında müjdesi ...	2	289
Enes bin Malik hazretlerinin rivayetine göre, şeytanın dostları ve düşmanları .....	3	86
Erkekler, alacakları kadınlarda neleri gözetmelidirler? ...	1	145
Es'at Gerede merhumun, vefatından sonra kendisini rüyada gören zata tavsiyesi .....	2	500
Esmâ-i hüsnâ .....	1	7
Esrâ sûresinin tefsiri (Mi'rac-ı Nebi) .....	2	411
Eş-Şûra sûresinin 19 ve 20 inci âyetlerinin tefsiri .....	3	519
Et-Tahrîm sûresinin 8 inci âyetlerinin tefsiri .....	3	578
Evlâdın, ana - baba üzerinde on hakkı vardır .....	1	336
Evlâtlarına Kur'an öğretenlerin ecirleri .....	1	348
Evlâd-ı Resûle hürmet ve itibar eden tüccarın mükâfatı ...	2	176
Evlâd-ı Resûle hürmet ve itibar eden şakinin mükâfatı ...	3	609
Evliliğin devamı ve mes'ut olmak için altı şart vardır .....	1	146

(F)

Fatih Sultan Mehmed ve Akşemseddin hazretleri .....	3	233
Fatiha'sı temiz kişiler .....	3	200
Fatîma validemizin âlem-i cemale intikali ...	2	12
Fatîma validemizi ağlatan ve güldüren haber .....	2	11
Fatîma validemize Resûl-ü zîşânın nasihatleri .....	3	665
Fakr-ü zaruretten şikâyet eden bir zata, Resûl-ü zîşânın tavsiyeleri .....	3	514
Fazl-ı ilâhînin bahşolunması .....	3	328
Firavun'un hazinedarının eşi Maşite kıssası .....	2	109
Firavun'un zevcesi Asiye kıssası .....	2	119
Fudeyl oğlu İyaz adındaki şakinin saadete ermesi ...	2	172

(G)

Garplı müelliflerin Kur'an ve islâm hakkındaki fikir ve kanaatleri .....	3	343
Gayba İyman .....	1	39
Gayba İyman etmek .....	3	123

Gayretkeş bir müftünün menfi tutumu	3	508
Gazap nedir? .....	2	27
Gazne'li Mahmut ve nedimi Ayaz .....	2	114
Gazne'li Mahmut Hikâyesi .....	2	313
Gazneli Mahmut ve vezirlerini imtihanı .....	2	319
Gece namazları hakkında Hz. Ömer'in naklettiği bir hadis-i şerif .....	3	369
Gerçek mü'min kimlerdir? .....	1	89
Gösteriş için namaz kılanlar .....	2	148
Günahların yarlıganmasına sebep olan namaz .....	1	327

(H)

Hacet namazı .....	1	325
Haccac-ı Zalimin hitabesi .....	2	321
Hafız Es'at Gerede merhumun, vefatından sonra kendisini rüyada gören bir zata tavsiyesi .....	2	500
Haftanın her günü kılınacak nafile namazlar .....	1	324
Hak mezhepler hakkında sorular soran bir gafile cevaplar	3	155
Hallac-ı Mansur'un sabır, kanaat ve mürüvvet hakkındaki irşatları .....	2	139
Hamidüddin Aksarayı (Somuncu Baba) ve Molla Fenari	3	228
Haram iki kısımdır .....	3	188
Haram yiyenler .....	3	193
Haramlardan ve şüpheli şeylerden kaçınmak, ehl-i saadet alâmetidir .....	3	580
Harun Reşit ve ihtiyar bahçıvan .....	2	485
Hz. Hasan radiyallahü anhin, bir baba dostuna ikramı ...	1	190
Hasan-ül-Basri hazretlerinin, anasını sırtında taşıyarak Kâbe'yi tavaf ettiren gence söyledikleri .....	1	183
Hasan-ül-Basri hazretlerinin komşu hakkına riayeti .....	1	222
Hasan-ül-Basri hazretlerinin kabir azabından kurtulduğunu gördüğü genç kız .....	1	271
Hasan-ül-Basri hazretleri ve Kâbe'nin ruhu .....	3	396
Hased nedir? .....	2	27
Haşr sûresinin son âyetlerinin, sabah ve akşam okunmasındaki hassa ve ecirler .....	3	466
Hatem oğlu Mahmud'tan rivayet olunan kıssa .....	2	391
Havas ve havassül-havas kimlere denir? .....	2	228
Havas ve havassül-havas üç sınıftır .....	3	486

Hayvanlarla insanlar arasındaki farklar ... ..	3	213
Hikâye : Cenabı-Hakkın varlığı sorulan â'rabinin cevabı	1	33
Hikâye : Yahudi âlimlerinden bir hahamın, iman ile müşerref olması ve huzur-u Nebevide ölmesi	1	57
Hikâye Resûl-ü zîşânın kölesi Suban'ın endişesini gideren âyet-i celîle ... ..	1	64
Hikâye : Resûl-ü zîşâna âşık olan Habbab'ın mâruz kaldığı zulümler ve gördüğü mükâfat ... ..	1	67
Hikâye Musa aleyhisselâm zamanında bir nemmâm yüzünden yağmur duası kabul olunmamıştı ...	1	82
Hikâye Hz. Ali kerremallahu vechehu efendimizi şehit eden İbn-i Mülcem'in gafleti ... ..	1	85
Hikâye : Düşürdüğü kırbaç yerine yılanı sarılan kör	1	96
Hikâye : Behlûl Dâna ve Harun Reşit ... ..	1	101
Hikâye : Şeyh Muhyiddin Üftade hazretlerinin talebelerinden Aziz Mahmud Hüda'i hazretleri bir imtihanı nasıl kazanmıştı? ... ..	1	115
Hikâye Fakir bir köylü kadının, bir fakire ikram ettiği lokma yüzünden gördüğü mükâfat ... ..	1	119
Hikâye Hz. İbrahim aleyhisselâmın, yardım isteyen bir mecusiye reddetmesi sebebiyle itâb-ı ilâhiye uğraması ... ..	1	120
Hikâye Hz. Eba-Bekir'in Resûl-ü zîşâna hediye ettiği hurmalar ... ..	1	121
Hikâye : Hz. Ali Kerremallahu vechehu efendimiz, yüzüne tüküren müşriki neden öldürmemişti? ...	1	144
Hikâye : Hz. Eba-Bekir, Hz. Bilâl-i Habeş'i islâm düşmanı Ümeyye İbn-i Halef'in elinden nasıl kurtarmıştı? ... ..	1	148
Hikâye : Hz. Bilâl-i Habeş'in son demleri ... ..	1	153
Hikâye : Resûl-ü zîşândan kıyameti soran bir â'rabi ...	1	158
Hikâye : Hz. Musa aleyhisselâmın cennetteki refiki ...	1	173
Hikâye : Veysel Karani hazretlerinin annesine itaati ...	1	174
Hikâye : Resûl-ü zîşândan evlât üzerinde ananın mı, babanın mı hakkı fazla olduğunu soran zata verilen cevap ... ..	1	176
Hikâye : Hayırsız bir evlât ve ana şefkati ... ..	1	177
Hikâye : Kendisini döven genci azarlayan Hz. İsa'ya, dayak yiyen ihtiyarın söyledikleri ... ..	1	179
Hikâye : Resûl-ü zîşânın, Selman Farisi hazretleriyle kabir ziyaretleri ... ..	1	180

		1	181
Hikâye	Ashaptan Alkame (R.A.) vefatı ânında neden kelime-i tevhidi söyleyemiyordu? .....	1	181
Hikâye	Hasan-ül-Basri hazretlerinin, anasını sırtında taşıyarak Kâbe'yi tavaf ettiren gence söyledikleri .....	1	183
Hikâye	İmam-ı Kuşeyri hazretlerinin annesine itaati sayesinde nail olduğu mükâfat .....	1	183
Hikâye	Anasını dinlemeyerek hac yolculuğuna çıkan bir gencin başına gelenler .....	1	187
Hikâye	Babasını şikâyet eden bir gence, Resûl-ü zişânın öğütleri .....	1	188
Hikâye	İmam-ı Hasan Radıyallahu anh efendimizin, bir baba dostuna ikram ve iltifatı .....	1	190
Hikâye	Cuma günleri, ana-babasının ruhu için fakirleri doyuran saka .....	1	191
Hikâye	Babasını dağa atan evlât .....	1	195
Hikâye	İsa (A.S.) otlayan koyunun kulağına ne söylemişti? .....	1	209
Hikâye	Üçüncü sultan Mustafa'ya beddua eden veli .....	1	216
Hikâye	Komşu hakkına riayet hususunda Hasan-ül-Basri hazretlerinin titizliği .....	1	222
Hikâye	Kabir azabına uğrayanlar hakkında Resûl-ü zişânın bir irşâtları .....	1	242
Hikâye	Recep ayında ihlâs okuyan bir kadının ecri .....	1	246
Hikâye	Cüneyd-i Bağdadî ve bir Mecusi .....	1	249
Hikâye	İbadeti terkeden bir genç .....	1	257
Hikâye	Hasan-ül-Basri hazretleri ve kabir azabından kurtulan genç kız .....	1	271
Hikâye	Hz. İsa (A.S.) ve kabir azabına uğrayan bir hammal .....	1	278
Hikâye	: Zinnuni Mısrî hazretleri ve yetmiş hac sevabının bağışlanması .....	1	297
Hikâye	Hz. Musa (A.S.) zamanında fenalığından dolayı şehirden sürülen kadın .....	1	298
Hikâye	İdam edileceği sırada anasının dilini ısırarak azalı hırsız .....	1	344
Hikâye	İki atesperest kardeşten müslüman olanın nail olduğu mükâfat .....	1	308
Hikâye	Cemaate devam eden bir körün gözleri nasıl açılmıştı? .....	1	314

Hikâye	Şeyh Vefa hazretlerinin oğlu, sakaların kırba- larını neden deliyordu? ... ..	1	337
Hikâye	: Muhammediyye müellifi Yazıcıoğlu Mehmet efendi ile kardeşi Ahmet efendi ... ..	1	341
Hikâye	Hırsızlık yapan oğluna göz yuman ananın ha- zin âkibeti ... ..	1	344
Hikâye	: Besnele ile tahsile başlayan bir yavrunun günâhkâr babasını kabir azabından kurtarması	1	350
Hikâye	Resûl-ü zişân ve bir yetim ... ..	1	354
Hikâye	Bir yetimi giydiren Ermeni elbiseci ... ..	1	355
Hikâye	Bir dul kadınla yetimine yardım eden yahudi- nin nail olduğu saadet ... ..	1	356
Hikâye	Verdiği sadaka sayesinde ölümden kurtulan genç ... ..	2	18
Hikâye	: Bizans'lılara esir düşen müslüman askerlerinin cesaret ve celâdetleri ... ..	2	35
Hikâye	Hz. Ömer'in hilâfetinde geçmiş bir hâdise ...	2	46
Hikâye	Hızır aleyhisselâmı teşhis eden ihtiyar ... ..	2	72
Hikâye	İmam-ı â'zam hazretlerinin anne ve babası	2	76
Hikâye	Bir Mecusi'nin ramazana ve oruç tutanlara saygı göstermesi sayesinde erdiği mükâfat ...	2	85
Hikâye	: İbrahim (A.S.) ve misafir olduğu zat ... ..	2	88
Hikâye	: Musa (A.S.) zamanında Beni-İsrail'in Allahu teâlâ'yı ziyafete dâveti ... ..	2	89
Hikâye	: İbrahim (A.S.) ve bir Mecusi ... ..	2	91
Hikâye	: Babasının bedduası ile eli kuruyan kadın ...	2	94
Hikâye	: Hz. Ali kerremallahu vechehu. Hz. Ebu-Bekir, Ömer ve Osman'a buğzeden bir Alevi'yi nasıl tokatlamıştı? ... ..	2	95
Hikâye	Firavun'un hazinedarının eşi Maşite nasıl iş- kence ile katlolunmuştu? ... ..	2	109
Hikâye	Şeyh Şibli hazretleri, dervişlerini nasıl imtihan etmişti? ... ..	2	113
Hikâye	: Gazne'li Mahmut ve nedimi Ayaz ... ..	2	114
Hikâye	: Türk gazilerinin hamaset ve kahramanlığı ...	2	115
Hikâye	: Firavun'un eşi Asiye nasıl iman etmişti? ...	2	120
Hikâye	: Otuz yıl tahsilden sonra, sabrı bir köylüden öğrenen deli Hüseyin hoca ... ..	2	124
Hikâye	: İmam-ı A'zam hazretlerinin sabır hususundaki irşatları... ..	2	130
Hikâye	: İki mollaya köylünün verdiği ders ... ..	2	134



Hikâye	İmam Cafer-üs-Sadık hazretlerinin, kendisine hakaret eden zata mukabelesi ... .. .	2	137
Hikâye	İbrahim Ethem hazretlerine göre saraylar ve kabirler ... .. .	2	138
Hikâye	Beyazid-i Bestami hazretlerinin, kendisine sopa ile vurana mukabelesi ... .. .	2	138
Hikâye	Hallac-ı Mansur hazretlerinin sabır, kanaat ve mürüvvet hakkındaki irşatları ... .. .	2	139
Hikâye	İbrahim Ethem hazretlerinin tevekkül hakkındaki irşatları ... .. .	2	142
Hikâye	Ehlullahtan bir zatın, mahkemede vekil tutmaktan istinkâfının sebebi ... .. .	2	143
Hikâye	Hacca yaya gitmek isteyen bir zatın başından geçenler ... .. .	2	144
Hikâye :	Bir velinin, dervişi ile Hicaz seyahati ... .. .	2	145
Hikâye :	Sureyr-üs-Sakati hazretlerinin sabır hususundaki irşatları ... .. .	2	150
Hikâye	Tamahkâr bir zatın, gördüğü rüyadan sonra cimrilikten nasıl vazgeçtiği ... .. .	2	162
Hikâye	Doksan dokuz kişiyi öldüren bir şakinin, ibret verici macerası ... .. .	2	169
Hikâye	Fudeyl oğlu İyaz adındaki şaki, nasıl hidayete ermişti? ... .. .	2	172
Hikâye	Evlâd-ı Resûle hürmet ve ikram eden bir tüccarın gördüğü mükâfat ... .. .	2	176
Hikâye	Muharrem'in 10 uncu günü ölürek Kerbelâ şehitlerine iltihak etmeyi arzulayan bir zatın duası kabul olunmuştur ... .. .	2	180
Hikâye	Bir şehidin mazhar olduğu nimet ve derecat	2	191
Hikâye	İlyas aleyhisselâmın son demindeki tahassürü	2	194
Hikâye	Çanakkale harbinde bir şehidin muradı nasıl hâsıl olmuştu? ... .. .	2	199
Hikâye	Semerkanlı sakanın ana-babasına ihsanı	2	202
Hikâye	İsa (A.S.) zamanında torunu sayesinde nimete mazhar olan bir ölü ... .. .	2	204
Hikâye	Şeyh Zahid-i Mürgi'nin bir kabristanda gördükleri ... .. .	2	204
Hikâye	Meysere hazretlerinin cuma namazı hakkındaki irşatları ... .. .	2	210
Hikâye	Bir kefen soyucunun nasıl kör olduğu ... .. .	2	234

Hikâye	Behlûl Dâna, Harun Reşid'in tahtına nasıl oturmuş ve neden ağlamıştı? ... ..	2	236
Hikâye	Beyazid-i Bestami hazretleri ve bir dilenci	2	237
Hikâye	Gıybet hakkında Resûl-ü zîşânın irşatları	2	238
Hikâye	Dirilen ölünün, ilk iş olarak merkebinin araması	2	239
Hikâye	Evliyâ'ullahtan Abdullah oğlu Salih hazretlerinin bayram namazından dönüşteki teessürü	2	244
Hikâye	Behlûl Dâna, Harun Reşid'i nasıl ağlatmıştı?	2	250
Hikâye	Osmanlı devletinin kurucusu Osman Gazi'nin Kur'anî kerime hürmeti ... ..	2	265
Hikâye	Hamamda rüya gören kişi ... ..	2	303
Hikâye	Hazreti Ömer'e ölümü hatırlatan memur	2	304
Hikâye	İbrahim aleyhisselâma gönderilen ölüm habercisi ... ..	2	305
Hikâye	Ölmek üzere bulunan bir zatın, Azrail (A.S.) ile muhaveresi ... ..	2	306
Hikâye	: Şeytanı önce yenen, sonra yenilen zâhit	2	310
Hikâye	: Zâlim hükümdar ve sinek ...	2	311
Hikâye	: Gazneli Mahmut ve nedimi Ayaz ...	2	313
Hikâye	: Gazneli Mahmut'un vezirlerini imtihanı	2	319
Hikâye	: Haccac-ı Zâlimin Irak halkına hitabesi	2	320
Hikâye	: İran şahı Feridun'un âşık olduğu marangozun karısı ... ..	2	321
Hikâye	Otuz yıl ilim tahsil eden bir talebenin ders harici imtihanı ... ..	2	323
Hikâye	Şeytanın baştan çıkaramadığı bir zahidi ayartan acuze ... ..	2	333
Hikâye	Sarhoşla delinin hamamda karşılaşmaları ...	2	334
Hikâye	İçki içen hükümdara bir delinin verdiği ders	2	336
Hikâye	Hz. Osman (R.A.) huzuruna giren zatı neden azarlamıştı? ... ..	2	349
Hikâye	Hz. Ömer (R.A.) in bir kerameti ... ..	2	350
Hikâye	Hz. Musa (A.S.) ve amcazadesi Karun ... ..	2	351
Hikâye	Zinnuni Mısri hazretleri ve susuz kalan köpek	2	355
Hikâye	Hz. Ali kerremallahu vechehu efendimizin mübarek omuzlarında görülen çürüklerin sebebi	2	356
Hikâye	: Körlerin fili tarifleri ... ..	2	359
Hikâye	: Hz. Ömer'in, Ravzai mutahharaya defnedilmesi için A'îşe validemizden müsaade istihsalı	2	363
Hikâye	: Resûlullahın doğduğu gece yaptığı iki ikram dolayısıyla Eba-Leheb'e yapılan mükâfat ...	2	383

Hikâye	Mısırlı bir yahudinin, şeref-i islâm ile müşerref olması ... ..	2	391
Hikâye	: Mecnun, Leylâ'nın kabrini nasıl buldu? ... ..	2	392
Hikâye	: Hz. İsa (A.S.) ahmaktan niçin kaçıyordu? ... ..	2	421
Hikâye	: Hz. İsa (A.S.) ile bir yahudinin seyahatleri	2	424
Hikâye	: Dünyanın en ahmak adamına bir torba altın vasiyyet eden adam ... ..	2	427
Hikâye	Nemrut'u helâk eden sivrisinek ... ..	2	431
Hikâye	Kureys'in azılı müşriklerinden beşinin ölümü	2	477
Hikâye	İsa (A.S.) Hz. Nuh'un oğlunu nasıl diriltmişti	2	482
Hikâye	İsa aleyhisselâmın dirilttiği başka bir ölü ...	2	483
Hikâye	Harun Reşit ve ihtiyar bahçıvan	2	485
Hikâye	Bir delinin bir akıllıya cevabı ... ..	2	487
Hikâye	Sûre-i Mülk'ün son âyeti okunurken, istihza etmeğe yeltenen bir münkirin gözleri nasıl kör olmuştı? ... ..	2	488
Hikâye	Bir mazlûmun bir zâlime cevabı ... ..	2	490
Hikâye	Tımarhaneyi ziyaret eden bir hükümdara, bir delinin verdiği ders ... ..	2	493
Hikâye	: Bir delinin, bir hak mürşide tavsiyesi ... ..	2	496
Hikâye	: Hafız Es'at Gerede'nin vefatından sonra, kendisini rüyada gören bir zata tavsiyesi ... ..	2	500
Hikâye	: Kendini beğenmiş bir münkir müftü ... ..	2	506
Hikâye	: Meraklı bir zata cenazeyi takip edenin cevabı	3	7
Hikâye	: Doğan çocuğun kulağına okunan ezanın namazı	3	11
Hikâye	: Bir vasiyyet ile evlâda verilen büyük ders ...	3	21
Hikâye	: Zâlim bir hükümdarın ölümü ... ..	3	24
Hikâye	: Azrail aleyhisselâmın acıyarak ve sevinerek ruhunu kabzettiği kişi ... ..	3	32
Hikâye	: Şekik-i Belhi'nin kızının vasiyyeti ... ..	3	34
Hikâye	: Cenazenin kefeni arasından çıkan yılan ... ..	3	38
Hikâye	: Ölümü düşünmeyen mağrur bir zengin sonu	3	43
Hikâye	: Aliyyül-Nesefi'nin kaybolan merkebi ve bir kâfir ... ..	3	49
Hikâye	: Cafer-üs-Sadık hazretlerine iftira eden köylü ve imamın kendisine mukabelesi ... ..	3	50
Hikâye	: Beyazid-i Bestami hazretlerinin, şeytanın iğfal ettiği zata muamelesi ... ..	3	67
Hikâye	: Hz. Musa'nın aleyhinde bulunanlardan şikâyeti	3	70
Hikâye	: Abdülkadir Geylânî hazretlerinin bir ramazan günü çölde şeytanı teşhis etmesi ... ..	3	74

	Cilt	Sahife
Hikâye : Şeytanın dostları ve düşmanları ... ..	3	86
Hikâye : Beyazid-i Bestami hazretlerinin şeytana çıkışması ve şeytanın kendisine cevabı ... ..	3	98
Hikâye : Hz. Osman'ın harama bakan bir zata ihtarı	3	111
Hikâye : Huzur-u risalette can veren â'rabi ... ..	3	112
Hikâye : Horoz sünni mi, şî'i mi imiş? ... ..	3	127
Hikâye : Cafer-üs-Sadık hazretlerinden, Allahu teâlâ'yı göstermesini isteyen adam ... ..	3	133
Hikâye : Allahu teâlâ'yı görerek ibadet ettiğini iddia eden kişiye bir velinin cevabı ... ..	3	134
Hikâye : Halife Me'mun ve İmam Ahmet İbn-i Hanbel	3	164
Hikâye : Hz. İsa'nın sahaveti ve feragati, papasların bencillikleri ve dalâleti ... ..	3	181
Hikâye : Hocanın bir talebeyi imtihanı... ..	3	185
Hikâye : İbrahim Ethem hazretlerinin, hakkından fazla aldığı bir hurma yüzünden başına gelenler ...	3	191
Hikâye : Doğan kız çocuğunu, bir çingenenin oğlu ile değiştiren hanım sultan ... ..	3	195
Hikâye : Hızır aleyhisselâmın bulunup getirilmesini isteyen bir hükümdarın başına gelenler ... ..	3	201
Hikâye : Hz. Ömer'in oğlu Asım'a nikâhladığı kız ...	3	217
Hikâye : Hidayete eren bir gayri müslimin, hidayetene sebep olan zatın oğluna nasihatı ... ..	2	222
Hikâye : Somuncu Baba namıyla mâ'ruf Hamidüddin Aksarayı hazretleriyle Molla Fenari ... ..	3	228
Hikâye : İmam-ı Birgivi hazretlerinin, devrin şeyhülislâmına verdiği mühim ders ... ..	3	230
Hikâye : Fatih Sultan Mehmet Han ile Akşemseddin hazretleri ... ..	3	233
Hikâye : Sultan ikinci Murat ve Hacı Bayram-ı Veli hazretlerinin nurlu hayatları ve Murat Hanın vezir Fazlı Paşa'ya verdiği ders .. ..	3	234
Hikâye : Yıldırım Beyazıt Hanın Bursa'da Ulu Camii yaptırması ve Emir Sultan'ın padişahı irşat ve ikazı ... ..	3	238
Hikâye : Şeyh Şücâ'üddin hazretlerinin, devrin padişahına verdiği cevap ... ..	3	242
Hikâye : Velilerden bir zatın, devrin padişahını ikaz ve irşadı ... ..	3	245
Hikâye : Hz. Musa'dan hayvanların dilinden anlamayı isteyen ve bu isteği yerine getirilen zatın başına gelenler ... ..	3	256

		Cilt	Sahife
Hikâye	Ethem adında bir saka ile evlenen Horasan padişahının kızının başından geçenler ve İbrahim Ethem hazretlerinin hayat hikâyesi ...	3	267
Hikâye	Behlûl Dâna, Harun Reşid'in rüyasını nasıl tâbir etmişti? ...	3	272
Hikâye	Hz. Süleyman devrinde Azrail'den kaçan zat	3	274
Hikâye	Haccac-ı Zâlim namıyla mâruf Yusuf'u Sakafi'nin Kûfe mescidindeki hutbesi ...	3	275
Hikâye	Günahkâr bir kadının Resûl-ü zişâna müracaatı	3	276
Hikâye	Harun Reşid'e Fransa kralı tarafından hediye edilen gül fidanı ...	3	277
Hikâye	Bir kadının dilenci için hazırladığı zehirli böreklerle öz evlâdını nasıl zehirlediği ...	3	279
Hikâye	İki melek arasındaki konuşma ...	3	287
Hikâye	Kızıltoprak'ta cami'i bulunan Zühtü Paşa ...	3	288
Hikâye	Bezm-i Âlem valide sultanın merhameti ...	3	289
Hikâye	Fazl-ı ilâhi kimlere ihsan buyurulur? ...	3	328
Hikâye	Şeyh Ebül-Hasan ve arkadaşları nasıl idama mahkûm olmuşlar ve nasıl kurtulmuşlardı?	3	348
Hikâye	: Hz. Eba-Bekir-is-Sıddıyk'in rüyası ...	3	362
Hikâye	: Halife Ömer ibn-il Abdülâziz nasıl vefat etmişti? ...	3	371
Hikâye	: Huzur-u Nebeviyye takdim olunan buğday ...	3	375
Hikâye	: Hallac-ı Mansur'un, Reşûl-ü zişânı üzen ve küstüren bir sözü ...	3	378
Hikâye	: Kasten oruç yiyen padişaha Şeyhülislâmın ihtarı ...	3	380
Hikâye	Musullu âmâ Hafız Osman efendinin gözleri nasıl açılmıştı? ...	3	382
Hikâye	Abdüsselâm-ül-Esmer hazretlerinin kerameti	3	384
Hikâye	Hz. Musa zamanında Mısır'da baş gösteren kuraklık ve kıtlığın sebebi ...	3	388
Hikâye	Beytullah'ta vefat eden bir yavru ...	3	390
Hikâye	Mevîâna Câmi hazretlerinin ikaz ve irşâdı ...	3	391
Hikâye	İmam-ı â'zam hazretleri huzur-u Nebeviyye kaç günde dahil olabilmisti? ...	3	393
Hikâye	: Medine-i münevvere'de yerleşmek isteyen bir zatı bir velinin irşat ve ikazı ...	3	394
Hikâye	: Hasan-ül-Basri hazretleri ve Kâbe'nin ruhu	3	396
Hikâye	: Kur'an-ı kerim bir gecede hatmedilir mi? ...	3	427

Hikâye	: Resûl-ü zîşâna âşık olan bir kadı efendinin eriştiği mükâfat ... ..	3	444
Hikâye	: Beni-İsrail devrinde üç yüz yıl ibadet eden zat	3	452
Hikâye	: Bir köylünün çocuklarına vasiyyeti ... ..	3	455
Hikâye	: Bir sultanın kulları için yaptırdığı 365 odalı saraylar ... ..	3	460
Hikâye	: Hızır aleyhisselâmın, İbrahim Temimi hazretlerine sunduğu hediye ... ..	3	463
Hikâye	: Zıkr-i hafinin efdal olduğunu söyleyen zata, bir ârifin cevabı ... ..	3	494
Hikâye	: Nefsini muhasebe eden zatın vardığı netice	3	495
Hikâye	: Günahkâr bir gencin kabir azabından, kurtulmasının sebebi ... ..	3	500
Hikâye	: Cüneyd-i Bağdadî hazretleri, bir zatı Fırat'tan yürüterek nasıl geçirmişti? ... ..	3	501
Hikâye	: İhlâs okuyan bir zatın erdiği derece ... ..	3	507
Hikâye	: Fakr-ü zaruretten şikâyet eden bir zata, Resûl-ü zîşânın tavsiyesi ... ..	3	514
Hikâye	: Mâsum ve günahsız bir zatın, kendisini hapse mahkûm eden hükümdara mektubu ... ..	3	534
Hikâye	: Yezid'in âşık olduğu Ümmü Halid ve kocası Adi bin Hatem'in maceraları ... ..	3	535
Hikâye	: Sünni bir şâirin, Şiilere cevabı ... ..	3	552
Hikâye	: Kızgın demiri elle tutarak döğen demircinin bu keramete nasıl erdiği ... ..	3	561
Hikâye	: İbrahim aleyhisselâmın niyazı ... ..	3	563
Hikâye	: Beşir Hafi hazretleri, hidayet ve saadete nasıl mazhar olmuşlardı? ... ..	3	569
Hikâye	: Velilerden Asım-ı Harbi'nin rüyası ... ..	3	571
Hikâye	: Velilerden Ebu Cafer Sekka'nın rüyası ... ..	3	571
Hikâye	: Velilerden Kasım bin Münkiye'nin rüyası ... ..	3	571
Hikâye	: Velilerden Yahya bin Ektem'in beyanı ... ..	3	572
Hikâye	: Velilerden Abdülmelik Beyti'nin rüyası ... ..	3	572
Hikâye	: Cüneyd-i Bağdadî hazretlerinin bir ikaz ve irşatları ... ..	3	584
Hikâye	: Resûl-ü zîşânın cennetle müjdelediği zat ... ..	3	591
Hikâye	: Tamahkâr bir zengin feci âkibeti ... ..	3	596
Hikâye	: Bir babanın müsrif oğlunu irşadı ... ..	3	598
Hikâye	: İmam-ı Şâfi'i hazretleri ve serçeler ... ..	3	605
Hikâye	: Borçlu ölen bir zatın ıstırabı ... ..	3	605

Hikâye	Hız. Musa zamanında kötü ve şirret bir zatın, ölümünden sonra mazhar olduğu ihsanlar	3	607
Hikâye	Evlâd-ı Resûle saygı gösteren bir şakinin mazhar olduğu mükâfat ... ..	3	609
Hikâye	: İnsan-ı kâmil olduğunu zanneden bir derviş ...	3	611
Hikâye	: Hadis rivayet eden zatın korkunç âkibeti ...	3	617
Hikâye	: İbrahim Ethem hazretlerinin bir irşatları ... ..	3	619
Hikâye	: Hız. İsa ile Şeytan arasında kader mevzuunda bir konuşma ... ..	3	637
Hikâye	: Bir keklğin, kendisini avlayan avcıya sitemi	3	642
Hikâye	: Hac yolculuğunda olmuş bir vak'a ... ..	3	642
Hikâye	: Öldüğü sanılan bir velinin anlattıkları ... ..	3	644
Hikâye	: Bir dervişin, padişaha verdiği ders ... ..	3	646
Hikâye	: Sureyr-i-Sakati hazretlerinin bir irşatları ...	3	653
Hikâye	: Harun Reşid'in zevcesi Zübeyde hatun ... ..	3	656
Hikâye	: Behlül Dâna'nın Harun Reşid'e sorduğu soru	3	660
Hikâye	: İbrahim Ethem hazretlerinin bir zengine ihtarı	3	679
Hikâye	: Hülâgû Han Bağdad'ı niçin zaptetmişti?	3	683
Hikâye	: İki koçun döğüşü ... ..	3	685
Hikâye	: Şeytan bir aileyi nasıl perişan etmişti? ... ..	3	702
Hikâye	: Bir sünnî ile bir şi'inin yolculukları ... ..	3	704
Hilye-i şerif	...	1	61
Hızır aleyhisselâmı teşhis eden ihtiyar	...	2	72
Huruf-u-mukatta'a	...	3	105

(İ)

İbadetler, insanı dünya sıkıntılarında ve kalp darlığından kurtarır ... ..	2	331
İbadetleri ihlâs ile yapmak ve Kur'an okumak, ehl-i saadet alâmetidir ... ..	3	580
İblis'in ateşten halkolunması ve yaşama gücü hakkında sorular soran bir gafile cevaplar ... ..	3	143
İbn-i Abbas hazretlerinin ramazan hakkında müjdeleri ...	2	288
İbn-i Mes'ut hazretlerinin, Resûl-ü zişândan naklen oruç tutan ve bayram namazı kılan mü'minler hakkındaki tebsirâtı ... ..	2	241
İbn-i Mülcem hainine, Hız. Ali efendimizi katlettikten sonra yapılan muamele ... ..	1	85
İbrahim aleyhisselâmın, oğlu İsmail'i kurban etmesi ... ..	2	20

İbrahim aleyhisselâm mı, İsmail aleyhisselâm mı daha cömerttir? .....	<b>2</b>	<b>33</b>
İbrahim aleyhisselâmın, yardım isteyen bir Mecusiye reddetmesi sebebiyle itab-ı ilâhiye uğraması .....	<b>1</b>	<b>120</b>
İbrahim aleyhisselâmın münâcatı .....	<b>3</b>	<b>563</b>
İbrahim Ethem hazretlerinin dünya ve âhiret telâkkisi .....	<b>2</b>	<b>138</b>
İbrahim Ethem hazretlerinin, tevekkül hakkındaki irşadı .....	<b>2</b>	<b>142</b>
İbrahim Ethem hazretlerinin, hakkından fazla aldığı bir hurma yüzünden başına gelenler .....	<b>3</b>	<b>191</b>
İbrahim Ethem hazretlerinin anne ve babası nasıl evlenmişlerdi? .....	<b>3</b>	<b>267</b>
İbrahim Ethem hazretlerinin halkı irşadı .....	<b>3</b>	<b>619</b>
İbrahim Ethem hazretlerinin, kendisine para vermek isteyen bir zatı irşadı .....	<b>3</b>	<b>679</b>
İbrahim Ethem hazretlerinin, Basra halkına verdiği ders .....	<b>1</b>	<b>122</b>
İbrahim Temimi hazretlerine, Hızır aleyhisselâmın hediyesi .....	<b>3</b>	<b>463</b>
İçkinin haram oluşunun hikmetleri .....	<b>2</b>	<b>337</b>
İçkinin zararları .....	<b>2</b>	<b>334</b>
İçki aleyhinde Hz. Ali efendimizin titizliği .....	<b>2</b>	<b>337</b>
İdam edileceği sırada anasının dilini ısırarak hırsız .....	<b>1</b>	<b>344</b>
İhlâs sûresinin tefsiri .....	<b>3</b>	<b>475</b>
İhlâs sûresinin diğer isimleri .....	<b>3</b>	<b>487</b>
İhlâs sûresinin sebebi nüzulü .....	<b>3</b>	<b>476</b>
İhlâs sûresini okuyanların başlarına Birri tekvâ tâci konulduğu .....	<b>3</b>	<b>484</b>
İhlâs sûresinde dört esmâ-i ilâhi vardır .....	<b>3</b>	<b>485</b>
İhlâs sûresi sayesinde kabir azabından kurtulan genç .....	<b>3</b>	<b>500</b>
İhlâs sûresini devamlı olarak okuyan Kurre oğlunun cenazesinde hazır bulunan yetmiş bin melek .....	<b>3</b>	<b>505</b>
İhlâs sûresi, Kur'anın üçte bir cüz'üdür .....	<b>3</b>	<b>506</b>
İntilâf rahmettir mealindeki Hadis-i Şerif, ibadullahı birbirinden ayırmak, birbirine düşürmek mânâsında değildir .....	<b>3</b>	<b>693</b>
İkinci namazından sonra Nebe (Amme) sûresini okumanın ecri .....	<b>3</b>	<b>670</b>
İlyas aleyhisselâm ve melek-ül-mevt .....	<b>2</b>	<b>194</b>
İlim-el-yakin nedir? .....	<b>1</b>	<b>110</b>
İmam-ı â'zam hazretlerinin muhterem anne ve babaları ile cedlerinin isimleri .....	<b>2</b>	<b>77</b>
İmam-ı â'zam hazretleri, ders verirken ayağını sokan akrebe neden katlanmıştı? .....	<b>2</b>	<b>130</b>



İmam-ı â'zam hazretleri, Mescid-i nebevinin kapısında kırk gün neden beklemişti? ... ..	3	393
İmam-ı Birgivi hazretlerinin, zamanın şeyhülislâmına verdiği ders ... ..	3	231
İmam Ahmet İbn-i Hanbel'in son demleri ... ..	3	164
İmam-ı Hüseyin radiyallahu anh efendimizin yüce şahsiyetleri ... ..	3	541
İmam-ı Şafi'i ve yuvaları bozulan serçe kuşlar ... ..	3	605
İmam Kuşeyri hazretlerinin, annelerine itaatleri sayesinde nail oldukları mükâfat ... ..	1	183
İnnâ Enzelnâhü sûresini okumanın hassa ve fazileti ... ..	3	429
İnsan, Allahu teâlâ'ya iman ve ibadet için yaratıldı ... ..	2	66
İnsanlar, kabirlerinden üç sınıf üzere kalkacaktır ... ..	3	296
İnsanın her haline bir şahit vardır ... ..	3	558
İNŞALLAH demeden hiçbir işe başlanmamalıdır ... ..	3	315
İsa aleyhisselâmı düşmanlarına haber veren yahudinin âkibeti... ..	2	352
İsa aleyhisselâmın doğumu... ..	2	440
İsa aleyhisselâm koyunun kulağına ne söylemişti? ... ..	1	209
İsa aleyhisselâmın ziyaret ettiği bir kabir ... ..	2	204
İsa aleyhisselâm ahmaktan niçin kaçıyordu? ... ..	2	421
İsa aleyhisselâm ile bir yahudinin gezileri ... ..	2	424
İsa aleyhisselâmın ölüleri diriltmesi ... ..	2	482
İsa aleyhisselâmın ferağat ve fazileti, onun vekili olduğunu iddia eden papasların israf ve sefahati ... ..	3	181
İslâm dini terakkiye mâni, değildir ... ..	1	103
İslâm âlimlerini broşürler yayınlayarak imtihana kalkışan cahil ve gafiller ... ..	3	125
İslâm düşmanlarının menfur gayret ve faaliyetleri ... ..	3	165
İslâm'da kadınların örtünmesi meselesi ... ..	3	262
İsm-i â'zam ... ..	1	8
İttika iki kısımdır ... ..	3	116
İyi insan olmak isteyenlere, Ebu-Derdâ hazretlerinin öğütleri ... ..	1	208
İymanın şartları ve bekasına sebep olan sıfatları ... ..	1	39
İymanın kemaline sebep olan beş sıfat nedir? ... ..	2	141
İyınan ve amel-i salih ... ..	2	298

(K)

Kâbe'ye Beytullah denilmesinin sebebini soran bir gafil cevaplar ... ..	3	143
---	---	-----

Kabir azabına sebep olan dört şey nedir? .....	1	270
Kabir için hazırlanacak dört hediye nedir? .....	1	322
Kabir azabı hakkında sorular soran bir gafile cevap	3	135
Kabirden üç sınıf üzere kalkılacaktır .....	3	296
Kadınlar, evlenecekleri erkeklerde neleri gözetmelidir? ...	1	146
Kadınların örtünme meselesi .....	3	262
Kadın ve çocukları cami ve mescitlerden menetmemeli ...	3	512
Kadınları ikaz .....	3	664
Kadınlar hakkında bazı Hadis-i şerifler .....	3	666
Kadir gecesi hakkında sorular soran bir gafile cevap	3	162
Kadir gecesi inzal olunan nurun taksimi .....	3	227
Kadr sûresinin tefsiri .....	3	412
Kadir gecesinin kıymet, ehemmiyet ve fazileti .....	3	420
Kadr sûresinin okunmasının hassaları .....	3	429
Kadir namazı .....	3	431
		436
		449
		451
Kadir gecesinin bin aydan hayırlı olmasının sebebi ...	3	448
Kadir gecesi affı ilâhiden ve mağfiretten mahrum kalan dört sınıf .....	3	450
Kadir gecesi neden gizlenmiştir? .....	3	458
Kadir gecesini tarif eden bir hikâye .....	3	468
Kadir gecesi duası .....	3	468
Kâfirlerin ruhları nasıl kabzolunur? .....	3	28
Kâfirler, cehennemdeki yerlerini görmeden ruhlarını teslim edemezler .....	3	39
Kalpleri ölü olanların duaları kabul olunmaz (Kalbi öl- düren on kusur nelerdir?) .....	1	122
Kalbin mânevi hastalığı beş şey ile tedavi edilir ...	3	680
Karnca kaptan hikâyesi .....	3	171
Kasım bin Müniyye'nin rüyası .....	3	571
Kerbelâ faciası .....	3	543
Keramet-i kevnîyye keramet-i ilmiyye, keramet-i vücudîyye	3	242
Kevser sûresinin tefsiri .....	2	8
Kibir nedir? .....	2	25
Kişi sevdiği ile beraberdir .....	2	240
Kıyâmet ve mahşer ahvali .....	1	156
Kıyâmetin kopacağı hakkındaki ayet .....	3	251
Kıyâmet alâmetleri .....	3	260
Kıyâmet üç kısımdır .....	2	269

Kız çocuklarına nasıl muamele edilmelidir? .....	1	353
Komşularına eza ve cefa edenlerin âkibetleri .....	1	222
Kör ve kötürüm misali nedir? .....	1	296
Kör dilencinin niçin ve nasıl kör olduğu .....	2	234
Kötülükler ve kötü kişiler örnek alınmamalıdır .....	2	300
Kulun kalbinde iki korku ve iki emniyet cem'olmaz .....	3	39
Kulluk en yüce makamdır .....	3	529
Kur'an'a yüz çevirenlerin âkibetleri .....	1	229
Kur'an'ın inzal olduğu ramazan ayında, mü'minlere ih- san ve ikramlar nelerdir? .....	2	260
Kur'an, bir gecede hatmedilir mi? .....	3	427
Kur'an'ın terkip ve tahlili .....	2	500
Kur'an okumanın fazileti .....	2	501
Kur'an OKU emriyle başlar .....	2	267
Kur'an'ın benzerini kimse meydana getiremez .....	3	114
Kur'anın nüzulü hakkında bir mudillin sorularına cevap	3	128
Kurban kesmenin ehemmiyeti .....	2	19
Kurban nasıl kesilir? .....	2	51
Kurban hakkında sorular soran bir gafile cevaplar .....	3	151
Kureyş müşriklerinin, Mekke'nin fethi günü mahcubiyet ve perişanlıkları .....	3	648

(L)

Len terani sırrı .....	3	118
Levh-i-mahfuz .....	3	412
Levh-i-mahfuzun yerini soran bir gafile cevaplar .....	3	129
Livâ-il-hamd .....	1	155
Livâ-il-hamd sancağı .....	3	336
Livâ-i-rahmet .....	3	452
Livâ-i-mağfiret .....	3	452
Livâ-i-keramet .....	3	452
Lût aleyhisselâmın evine gelen melekler .....	3	47

(M)

Mahlûkata yararlı olmak, ehl-i saadet alâmetidir .....	3	606
Mahşer ve kıyâmet ahvali .....	1	156
Makam-ı Mahmud .....	3	357
Makam-ı Meşhud .....	3	358
Makam-ı münâcat-il-mâbûd .....	3	360

	Cilt	Sahife
Makam-ı mefkut .....	3	365
Malazgirt harbinden şanlı bir sahne .....	2	211
Medine-i-münevvere'de olmuş bir vak'a .....	3	375
Medine-i-münevvere'de yerleşmek isteyen bir zatı, bir veli- nin irşadı .....	3	394
Mekke'nin fethi günü Kureys müşriklerinin hali .....	3	648
Meryem'in İsa aleyhisselâm'a hâmile kalması hikâyesi ...	2	439
Mevlûd okutmanın fazileti hakkında, İmam-ı Nevevi'nin hocası Ebu-Sâme hazretleri ile, İmam-ı Sehavi ve İmam-ı Rabbani hazretlerinin irşadları .....	2	177
Mevlûd okutmanın fazileti hakkında İbn-i Dihye'nin yaz- dığı ve Erbil şahı Ebu-Said'e sunduğu ET-TENVİR Fİ MEVLİD-İL-BEŞİR-İN-NEZİR adlı eser .....	2	178
Mevlûd okutmanın fazileti hakkında İbn-i Cevzi merhumun torunu ve MİR'AT-ÜZ-ZAMAN müellifinin beyanı ...	2	178
Mevlâna Cami hazretlerinin müritlerini irşadı .....	3	391
Meysere hazretlerinin bir kabir ziyaretleri .....	2	210
Mezhepler hakkında sorular soran bir gafile cevaplar	3	155
Mi'rac-ı Nebevi .....	1	291
Mi'rac-ı Nebevi ile ilgili ayet .....	2	411
Mi'raca sebep olan hâdise .....	2	412
Mi'rac gecesi ümmet-i Muhammed'e olan ihsan ve ikram ...	2	467
Mi'rac hakkında sorular soran bir gafile cevaplar .....	3	152
Mizana götürülecek dört hediye nedir? .....	1	322
Molla Fenari ve Somuncu Baba .....	3	228
Mu'az ibn-i Cebel'e, Resûl-ü zişân'ın öğütleri .....	3	37
Muhtekir mel'undur .....	3	191
Muhammed aleyhisselâmın doğdukları gece vukua gelen harikulâde olaylar .....	2	373
Muhammed aleyhisselâm'ın doğduğu gece yıkılan putlar ...	2	382
Muhammed aleyhisselâmın doğduğu gecenin kıymet, ehem- miyet ve fazileti .....	2	371
Muhammed aleyhisselâm'ın halleri ve hassaları .....	2	395
Muhammed aleyhisselâm'ın nuru dört kısma ayrılmış, bi- rinci kısmından levh ve kalem, ikinci kısmından arş ve kürsi, üçüncü kısmından güneş ve ay, dördüncü kısmın- dan cennet, dünya ve âhiret güzellikleriyle Âdem aleyhis- selâm, melekler ve cinniler yaratılmıştır .....	1	135
Muhammediye müellifi Yazıcı zade Mehmet efendi ve kar- deşi Ahmet efendi .....	1	341
Musa aleyhisselâm'ın cennetteki refiki .....	1	173

	Cilt	Sahife
Musa aleyhisselâmın yağmur duası, bir nemmân yüzünden kabul olunmamıştı ... ..	1	82
Musa aleyhisselâmın yağmur duası, ve bir gammaz ... ..	3	388
Musa aleyhisselâm ve amcazadesi Karun ... ..	2	351
Musa aleyhisselâm ve Karun Kıssası ... ..	2	354
Musa aleyhisselâma ümmet-i Muhammed'in evsafının bildirilmesi ... ..	2	502
Musa aleyhisselâmdan, hayvanların konuşmalarını anlamayı isteyen bir zatın başına gelenler ... ..	3	256
Musa aleyhisselâmın münâcatı ... ..	3	437
Musa aleyhisselâmın şikâyeti ... ..	3	523
Musibetlere karşı sabrın ehemmiyeti ... ..	2	113
Musullu âmâ Hafız Osman efendinin gözleri nasıl açılmıştı? ... ..	3	382
Mübarek geceler ... ..	1	242
Mücahede-i-nefs nedir? (Küçük ve büyük cihad) ... ..	1	171
Müctehidiyn-i kiram hazeratı ve ictihatları ... ..	3	156
Müctehidin-i Kirâm Hazeratı ... ..	3	162
Müflis kime derler? ... ..	1	252
Mü'min kimlere nedir? ... ..	1	89
Mü'minlere ihsan buyurulacak lûtuflar ... ..	1	229
Mü'minleri kasten öldürmenin cezası ... ..	1	97
Mü'minler ölmezler ... ..	3	8
Mü'minler, cennetteki makamlarını görmeden, ruhlarını teslim etmezler ... ..	3	39
Münafıkların alâmetleri ... ..	1	220
Münafıkların içi küfür ve nifakla doludur ... ..	3	442
Münafıklar, cehennemın en alt tabakasındadırlar ... ..	3	438
Münkir-Nekir'e götürülecek dört hediye nedir? ... ..	1	322
Mürşitlik dâvasında bulunanlara sorular ... ..	3	80
Mürşitlik iddiasıyla ibadullahı idlâl edenler ... ..	3	93
Müsebbihat-ı aşere ... ..	3	463
Müslümanlık şerefi ... ..	2	62
Müslümanların geri kalmalarının sebebi ... ..	2	262
Müslüman olduğunu söyleyene: (Sen müslüman değilsin), denilemez ... ..	3	697
Müslümanların en mühim vazifeleri nelerdir? ... ..	3	707
Müteşabihat ve muhkemat meseleleri ... ..	3	108
Müttekilerin sıfatları nelerdir? ... ..	3	628

## (N)

Nafile namazlar ... ..	1	324
Nafile namaz ve Peygamberimizin tavsiyesi ... ..	1	327
Namaz kılmayanların âkibetleri ... ..	1	223
Namazın faziletleri ... ..	1	289
Namaza dair Hadis-i şerifler ... ..	1	315
Namaz hakkında Resûl-ü zişânın öğütleri ... ..	1	315
Namazın kıymetini bilmeyenler ... ..	2	148
Namaz, mü'minlerin mi'racıdır ... ..	2	504
Namaza devam edenlere, Hz. Osman'dan naklen Resûl-ü zişânın on müjdesi ... ..	3	589
Namaz hakkında Hz. Ali kerremallahu vechehu efendi- mizin çok mühim irşatları ... ..	3	629
Namus düşmanlarının âkibetleri ... ..	1	228
Nefsin sıfatları yedidir ... ..	2	228
Nefsini muhasebe eden bir zatın hikâyesi ... ..	3	495
Nemrud-u helâk eden topal sivrisinek ... ..	2	431
Nimetlerin hesabı sorulacaktır ... ..	2	159
Nuh aleyhisselâmın oğlu hakkındaki duası ... ..	3	216
Nuh aleyhisselâmın kavmine bedduası ... ..	2	280
Nur-u Muhammedi dört kısma ayrılmıştır ... ..	1	135

## (O)

Oğlunu eliyle zehirleyen annenin hikâyesi ... ..	3	279
Orucun farz oluşu ... ..	2	60
Oruç tutmayanların görecekları azap ... ..	2	70
Orucun mâna ve esrarı ... ..	2	71
Oruç tutanlara beş büyük ihsan-ı ilâhi ... ..	2	73
Oruç tutanlar, açlığın önemini anlar ve açları doyururlar	2	87
Oruç tutanlara Hz. Ömer'in müjdeleri ... ..	2	286
Orucu kasten bozan padişaha, şeyhülislâmın ihtarı ... ..	3	380
Otuz yıl tahsil eden bir talebenin son imtihanı ... ..	2	323
Osman bin Affan radiyallahu anhın eriştiği mertebenin sebepleri ... ..	3	581
Osmanlı devletinin kurucusu Osman Gazi'nin Kur'anı ke- rime tazimi ve gördüğü rüya ... ..	2	265

## (Ö)

Öğle namazından sonra Nebe (Amme) sûresini okumanın ecri ... ..	3	670
--	---	-----

Ölümü düşünmek ne demektir? ... ..	1	215
Ölenin arkasından ağlamak caizdir ... ..	2	151
Ölenin arkasından ağlamak ... ..	3	551
Ölümleri ânında mü'minlere vaki tebşirat ... ..	3	30
Ölüm halleri ... ..	3	47
Ölümlere Kur'an okumakla günahlarının affolunup, olunmama- yacağını soran bir gafile cevaplar ... ..	3	135
Ölümünden korkan bir kimsenin başına gelenler ... ..	3	274
Ölümü unutmamak, ehl-i saadet alâmetidir ... ..	3	606
Ömer İbn-il-Hattap radiyallahu anhin hücre-i muattaraya defni için, A'îşe validemizden müsaade istihsali ... ..	2	363
Ömer-ül-Faruk hazretleri nasıl müslüman olmuştu?	2	275
Ömer-ül-Faruk nazretlerinin oğluna çıkışması ... ..	2	34
Ömer-ül-Faruk hazretlerine ölümü hatırlatan memur ... ..	2	304
Ömer-ül-Faruk hazretlerinin bir kerameti ... ..	2	350
Ömer-ül-Faruk hazretlerinin eriştiği mertebenin sebebi ...	3	581
Ömer-ül-Faruk hazretlerinin kader mevzuundaki irşadı ...	3	638
Ömer-İbn-i Abdülâziz hazretlerinin ceddi ... ..	3	217
Ömer İbn-i Abdülâziz hazretlerinin vefatı ... ..	3	371

(P)

Padişahı ağlatan bir deli ... ..	2	493
Pazar günü ve gecesi kılınacak nafile namazları ... ..	1	325
Pazartesi günü ve gecesi kılınacak nafile namazları ... ..	1	325
Pazartesi günü kılınacak hacet namazı ... ..	1	325
Perşembe günü ve gecesi kılınacak nafile namazı ... ..	1	326
Peygamber-i zîşân hakkında nâzil olan âyetler ... ..	1	49
Peygamber-i zîşân hakkında nazil olan âyeti kerimeler	1	129
Peygamberi zîşânın mübarek isimleri ... ..	1	55
Peygamberi zîşânın hilye-i şerifleri... ..	1	61
Peygamberi zîşânın doğduğu gece (Leyle-i-mevlid) ... ..	2	371
Peygamberlerin her birinin birer mi'racı vardır ... ..	2	503

(R)

Ramazan, Ümmet-i Muhammed'in ayıdır ... ..	1	245
Ramazanın kıymet, ehemmiyet ve fazileti ... ..	2	60
Ramazanın evveli rahmet, ortası mağfiret ve sonu nârdan azat olmaktadır ... ..	2	242
Ramazanın 17 nci gecesi vukubulan üç mühim hâdiseler ... ..	3	457
Ramazan bayramı hürmetine verilen ecirler ... ..	2	221
Ramazanın son gecesi yer, gök ve melekler neden ağlarlar?	2	75

Ramazana saygı gösterenlere, bu mübarek ay şefaati eder Rebi'ul-evvel ayının on ikinci gecesinin kıymet, ehemmiyet ve fazileti ... ..	2	287
Recep ayının ehemmiyet ve fazileti ... ..	2	371
Recep ayında oruç tutmanın ehemmiyet ve fazileti ... ..	1	242
Recep (Şehrullah) Allahu teâlâ'nın ayıdır ... ..	1	244
Recep (Şehrullah) Allahu teâlâ'nın ayıdır ... ..	1	245
Regaip namazı ... ..	3	431
Resûl-ü zişâna götürülecek dört hediye nedir?	1	323
Resûl-ü zişân hakkında nâzil olan âyetler ... ..	1	49
Resûl-ü zişânın mübarek isimleri ... ..	1	55
Resûl-ü zişânın mübarek hilye-i şerifleri ... ..	1	61
Resûl-ü zişânı görmeden âşık olan Habbab (R. A.) ... ..	1	67
Resûl-ü zişânın ana-baba hakları konusundaki irşatları ... ..	1	176
Resûl-ü zişânın ümmet-i Muhammed'e şefaati ... ..	1	235
Resûl-ü zişâna salâvat getirmeyen bir zatın korkusu ... ..	1	269
Resûl-ü zişânın son günlerinde bir helâllaşma vak'ası	2	79
Resûl-ü zişânın yedi büyük şefaati ... ..	3	374
Resûl-ü zişâna âşık olan bir kadı efendinin mükâfatı ... ..	3	444
Resûl-ü zişâna suikasta giden Suraka'nın hidayeti ... ..	3	482
Resûl-ü zişânın doğduğu gece yaptığı iki ikram dolayısıyla Eba-Leheb'e yapılan ihsan ... ..	2	383
Resûl-ü zişânın kölesi Suban'ın endişesini gideren âyet-i celile ... ..	1	64
Resûl-ü zişânın kıyameti soran bir â'rabiye cevabı ... ..	1	158
Resûl-ü zişânın Selman-ı Farisi (R.A.) ile kabir ziyareti	1	180
Resûl-ü zişâna babasını şikâyet eden genç ... ..	1	188
Resûl-ü zişânın kabir azabına düçar olanlar hakkında ir- şatları ... ..	1	242
Resûl-i zişânın gıybet hakkındaki irşatları ... ..	2	238
Resûl-ü zişânın cennetle müjdediği zat ... ..	3	591
Riyakârların âkibetleri ... ..	1	227
Riyâ nedir? ... ..	2	25
Rıza-i ilâhiyyi tahsil için amel edenlere, Allahu teâlâ'nın üç mükâfatı ... ..	2	473
Ruhun dört hediyesi ... ..	1	321
Rumeli faciasından alınacak dersler ... ..	2	107

(S)

Sabah namazından sonra YASİN ve FETH sûrelerini oku manın ecirleri ... ..	3	670
--	---	-----



Sabır hakkında bazı âyetler	2	146
Sabır ve sabrın çeşitleri	2	104
Sadaka-i cariyye nedir?	1	247
Sadaka-i-fitr ile ilgili meseleler	2	248
Sadaka-i-Fıtr; cesedi günahattan temizler	2	252
Sahte şeyhler	3	65
Salih ameller iki kısımdır	3	640
Salâvat-ı şerifenin kıymet, ehemmiyet ve fazileti	1	265
Salâvat-ı şerife hakkında sorular soran bir gafile cevap	3	166
Salı günü ve gecesi kılınacak nafile namazları	1	326
Satih adındaki kâhinin kehaneti	2	385
Seher vakti uyanık bulunmanın faziletleri	3	327
Selman-i Farisi (R.A.) hazretlerinin bir hatırası	1	180
Semerkantlı sakanın hikâyesi	2	203
Serhoşluğun zararları ve âkıbeti	2	334
Serhoşla delinin hamamda buluşmaları	2	334
Sicciyn nedir?	3	42
Sidre't-ül-müntehâdan sonra	2	464
Sıfat-ı sübutiyye	1	38
Sıfat-ı zâtiyye	1	39
Sırata götürülecek dört hediye	1	322
Sıratın dünyada mı, âhirette mi olduğunu soran bir gafile cevaplar	3	150
Somuncu Baba (Hamidüddin Aksarayi) hazretleri ve Molla Fenari	3	228
Suban (R.A.) sorusu üzerine Resûl-ü zîşânın kendilerini bir âyetle müjdelemeleri	1	64
Sultan 2. Murat ve Hacı Bayram-ı Veli hazretleri	3	234
Suraka, Resûl-ü zîşânı katle teşebbüs etmiş, fakat hidayete ermişti	3	482
Sureyr-i Sakati hazretlerinin sabır hakkındaki irşadı	2	150
Sureyr-i Sakati hazretlerinin bir irşadları	3	653
Süfyan-ı Sevri hazretlerinin salâvat-ı şerife hakkındaki irşatları	1	276
Süleyman Cezuli hazretleri	1	279
Sünniler kimlerdir?	2	360
Sünniler ve Kerbelâ faciası	3	551

(Ş)

Şabanın 15 inci Berat gecesinin fazilet ve hususiyeti	2	164
Şaban (Şehr-i Resûlüllah) Resûl-ü zîşânın ayıdır	1	245

Şehitler hakkındaki bazı müjdeler ... ..	2	198
Şehitlerin niyazı ... ..	1	126
Şekik-i Belhi'nin, İbrahim Ethem hazretlerine ait bir kıssası	1	122
Şekik-i Belhi'nin kızının ölümü ve vasiyeti	3	34
Şeriat, tarikat, hakikat, mârifet ... ..	3	57
Şeyh-i Ekber'den naklen, Hallac-ı Mansur'un Resûl-ü zîşânı nasıl gücendirdiği ... ..	3	378
Şeyh Şıbli hazretleri nasıl tımarhaneye atılmıştı? ... ..	2	113
Şeyh Şıbli hazretlerinin sabır hakkındaki irşatları ... ..	2	150
Şeyh Şücâ'üddin hazretlerinin, devrin padişahlarından ricası	3	242
Şeyh Vefa hazretlerinin kerametleri ve oğlu ile ilgili bir kıssa	1	337
Şeytan taşlamanın mâna ve esrarı ... ..	2	25
Şeytanla kader mevzuunda yapılan bir görüşme ... ..	3	637
Şeytanın Nuh aleyhisselâm ile gemide mülâkatı ... ..	2	283
Şeytanın baştan çıkaramadığı bir zâhidi bir kocakarı nasıl ayartmıştı?... ..	2	333
Şeytanın dostları ve düşmanları kimlerdir? ... ..	3	86
Şeytanın isimleri ... ..	3	146
Şeytan, insanları hak yolundan nasıl çevirir? ... ..	2	23
Şeytan bir aileyi nasıl perişan etmişti? ... ..	3	702
Şeytanı önce yenen, sonra şeytana yenilen zâhit ... ..	2	310
Şeytan hakkında bazı sorular soran bir gafile cevap ...	3	143
Şi'anın matemi ve sünniler ... ..	3	551
Şi'a âlimlerinden Nasreddin Tusi'nin korkunç intikamı ...	3	683

(T)

Tahrir sûresi 8 inci âyetinin tefsiri ... ..	3	578
Tahiyatın tarihçesi ve esrarı ... ..	2	466
Tayyibat nedir? ... ..	3	177
Tekbirin tarihçesi ... ..	2	32
Teravîh namazının ehemmiyet ve fazileti ... ..	2	82
Tevhidin esrarı ... ..	2	67
Tevhid-i ef'al, tevhid-i sıfat ve tevhid-i zat ... ..	3	419
Tevhida devam edenlerin dünya ve âhirette erecekleri sadetler ... ..	3	490
Tezkiye-i nefis ve tasfiye-i kalp ... ..	3	651
Tövbe edenler ve tövbelerinde sadık ve daim olanlar hiç günah işlememiş gibi olurlar ... ..	3	612
Tımarhaneyi teftiş eden hükümdara delinin verdiği ders	2	336
Tımarhanedeki delinin bir akıllıya cevabı ...	2	487

Tımarhanede bir deli, padişahı nasıl ağlatmıştı? ... ..	2	494
Tımarhanedeki bir delinin mâ'siyet illetine, aşk derdine ve vuslât yoluna dair tavsiyeleri ... ..	2	496

(U)

U'cub nedir? ... ..	2	25
Uhud harbinde, Hz. Hamza'yı şehit eden Vahşi kıssası ...	2	44
Ukâşe (R.A.) Resûl'ü zîşândan hakkını nasıl istemişti?	2	79

(Û)

Üç ayların kıymet, ehemmiyet ve fazileti ...	1	257
Üçüncü sultan Mustafa ve Lâleli Baba ... ..	1	216
Ümmet-i Muhammed, on bir bölük üzere haşrolunacaktır	1	222
Ümmet-i Muhammed'e, Allahu teâlâ'nın ihsan ve ikramları	2	61
Ümmet-i Muhammed'e beş büyük ikram-ı ilâhi ... ..	2	73
Ümmet-i Muhammed'den, cennetin müstak olduğu dört sınıf	2	285
Ümmet-i Muhammed'e ihsan buyurulan dokuz büyük nimet	3	668
Ümmet-i Davet ve ümmet-i icabet ... ..	3	184

(V)

Vahdet-i vücud ve vahdet-i mevcut	3	61
Vahiy nasıl vaki oldu? ... ..	2	266
Vahyi ilâhinin vaki oluşu ... ..	3	414
Varaka ibn-i Nevfel'in müjde ve tahassürü ... ..	3	416
Vedâ hutbesi ... ..	1	78
Ved-duhâ sûresinin tefsiri ... ..	3	311
Velâdet-i Nebevi gecesi yapılması gerekli vazifeler ...	2	386
Velilerden bir zatın devrin hükümdarını irşadı ... ..	3	245
Velilerden bir zatın, makam-ı velâyete ulaşmasının izahı	3	656
Veyl ve azap tabirleri kullanılan dokuz taife kimlerdir?	3	589
Veysel Karani hazretlerinin annesine itaati ... ..	1	174

(Y)

Yahudi âlimlerinden birisi nasıl müslüman olmuştu? ...	1	57
Yalan söyleyenlerin ve sahtekârların âkibetleri ... ..	1	226
Yalancı şahitlerin âkibetleri ... ..	1	227
Yalan söylemenin, zinadan daha kötü olduğu ... ..	1	98

Yatsı namazından sonra Mülk sûresinin okunmasının ecridir	3	670
Yazıcı zade Mehmet efendi ve kardeşi Ahmet efendi ... ..	1	341
Yavuz Sultan Selim Han ve zenbilli Ali efendi ... ..	3	241
Yedi şahit insanın her haline şehadet eder ... ..	3	558
Yedi kelime vardır ki, kulu Allahu teâlâ indinde makbul ve şerif kılar ... ..	3	654
Yetim malı yemenin cezası ... ..	1	97
Yetimi giydiren Ermeni elbisececinin gördüğü mükâfat ... ..	1	355
Yezidi'ler kimlerdir? ... ..	2	361
Yezid'in âşık olduğu evli bir kadını, İmam-ı Hüseyin efendimiz onun tasallûtundan nasıl kurtarmıştı? ... ..	3	535
Yılana kamçı diye sarılan körün hikâyesi ... ..	1	96
Yıldırım Beyazıt hanın, Ulu Cami'i inşa ettirdikten sonra Emir Sultan'la bir konuşması ... ..	3	238
Yunus sûresinin 7, 8, 9, 10 uncu âyetlerinin tefsiri ... ..	3	626
Yusuf aleyhisselâm kıssasından hisseler ... ..	1	125
Yusuf aleyhisselâma, kardeşlerinin secde etmeleri sebebini soran bir gafile cevaplar ... ..	3	144

(Z)

Zâhit Mürği hazretlerinin naklettikleri kıssa ... ..	2	204
Zâlimin zulmünden kurtulmanın tek ve makul çaresi	2	325
Zâlime bir karibin cevabı ... ..	2	491
Zekât vermeyenlerin âkibetleri	1	225
Zevk, dünya zevkleri değildir ... ..	2	332
Zeydi'ler kimlerdir? ... ..	2	362
Zenbilli Ali efendinin, Yavuz Sultan Selim'e cevabı ... ..	3	241
Zikrin efdali LÂ İLÂHE İLLALLAH'tır ... ..	2	346
Zikrin neveleri ... ..	2	346
Zikr-i cehri ve zikr-i hafi ... ..	3	169
	3	480
	3	494
Zinnuni Mısri hazretleri, bir köpeği sulamak için yetmiş hac sevabını nasıl bağışlamıştı? ... ..	1	297
Zinnûni Mısri hazretlerinin köpeği sulaması ... ..	2	355
Zübeyde hatunun af ve mağfiretine sebep, ezana icabetidir	3	656
Zühtü paşanın yaptırdığı cami ve affına sebep olan olay	3	288